

Maanpuolustuskorkeakoulu

Sotataidon laitos

Julkaisusarja 2: Tutkimuslauseita nro 24

Venäjän sotilaallinen voima Suomen lähialueilla

Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan ja Läntisen sotilaspiirin joukot sekä niiden taistelun kuva

Vladimir Panschin

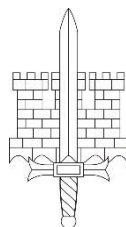
MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU
SOTATAIDON LAITOS
JULKAISUSARJA 2: TUTKIMUSSELOSTEITA NRO 24

NATIONAL DEFENCE UNIVERSITY
DEPARTMENT OF WARFARE
SERIES 2: RESEARCH REPORTS NO. 24

VENÄJÄN SOTILAALLINEN VOIMA SUOMEN LÄHIALUEILLA

POHJOISEN OPERATIIVISSTRATEGISEN JOHTOPORTAAN
JA LÄNTISEN SOTILASPIIRIN JOUKOT SEKÄ
NIIDEN TAISTELUN KUVA

VLADIMIR PANSCHIN

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU
SOTATAIDON LAITOS
HELSINKI 2023

Vladimir Panschin: *Venäjän sotilaallinen voima Suomen lähialueilla – Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan ja Läntisen sotilaspiirin joukot sekä niiden taistelun kuva*

Maanpuolustuskorkeakoulu

Sotataidon laitos

Julkaisusarja 2: Tutkimuselosteita nro 24

National Defence University

Department of Warfare

Series 2: Research Reports No. 24

Uusimmat julkaisut pdf-muodossa: <https://www.doria.fi/handle/10024/73990>

Kannen kuva: Zapad-21 -taisteluharjoituksen päävaiheen toimintaa.

Kannen kuvalähde: <https://xn--80ahclcogc6ci4h.xn--90anlfbebar6i.xn--p1ai/multi-media/photo/gallery.htm?id=99879@cmsPhotoGallery> (Andrei Rusov/ CC 4.0, viitattu 16.1.23)

© Vladimir Panschin & Maanpuolustuskorkeakoulu

ISBN 978-951-25-3326-8 (nid.)

ISBN 978-951-25-3327-5 (PDF)

ISSN 2343-5275 (painettu)

ISSN 2343-5283 (verkkojulkaisu)

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons BY-NC 4.0 -käyttöluvalla. Tarkastele käyttö lupaa osoitteessa <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.fi>.

Maanpuolustuskorkeakoulu – Sotataidon laitos

National Defence University – Department of Warfare

PunaMusta Oy
Joensuu 2023

Painotuotteet
4041-0619

SISÄLLYS

LUKIJALLE	IV
1. PERUSTEITA	1
1.1 Johdatus aiheeseen	1
1.2 Mitä tutkitaan?.....	2
1.3 Keskeisimmät lähteet	3
1.4 Rajauksia, määritelmiä sekä tarkennuksia.....	8
1.5 Sotilaallisen toiminnan perusteita	11
Venäjän sotilaalliset yleisjärjestelyt ja asevoimien organisaatio.....	11
Asevelvollisuus, varusmiespalvelus sekä pysyvän valmiuden konsepti.....	13
2. POHJOISEN OPERATIIVISSTRATEGISEN JOHTOPORTAAN JOUKOT JA NIIDEN TAISTELUJAOTUS.....	16
2.1 Pinta-alusvoimat.....	16
2.2 Sukellusvenevoimat	18
2.3 Rannikkojoukot.....	19
2.4 14. Armeijakunta.....	20
2.5 45. Ilmavoima- ja ilmapuolustusarmeija.....	23
2.6 Taktiset ryhmät ja ilmavoima- ja puolustustukikohta.....	25
3. LÄNTISEN SOTILASPIIRIN JOUKOT JA NIIDEN TAISTELUJAOTUS	28
3.1 6. Armeija.....	29
138. ja 25. Moottorijalkaväkiprikaati	29
Tykistö- ja ohjusjoukot.....	30
Muut aselaji- ja tukijoukot	31
3.2 20. Armeija.....	36
3. Moottorijalkaväkidivisioona.....	36
144. Moottorijalkaväkidivisioona	39
20. Armeijan taistelua tukevat aselajijoukot	41
3.3 1. Panssariarmeija.....	42
4. ja 47. Panssaridivisioona	44
2. Moottorijalkaväkidivisioona.....	46
27. Erillinen Moottorijalkaväkiprikaati.....	48
1. Panssariarmeijan taistelua tukevat joukot	48
3.4 Itämeren laivasto	51
Baltijskein ja Leningradin laivastotukikohdat	52
Rannikkojoukot	54
11. Armeijakunta.....	55
44. Ilmapuolustusdivisioona	56
34. Yhdistetty ilmavoimadivisioona.....	56
Itämeren laivaston taistelua tukevat aselaji- ynnä muut joukot.....	58
3.5 6. Ilmavoima- ja ilmapuolustusarmeija.....	61
3.6 Operatiivinen ryhmä Moldovan Transnistriassa	65
3.7 Läntisen sotilaspiirin taistelua tukevat joukot.....	65

3.8 Arvio Läntisen sotilaspiirin kokoonpanomuutoksista Ukrainan sodan jälkeen sekä Suomen ja Ruotsin liittyttyä puolustusliitto Natoon.....	70
4. PÄÄTAISTELULAJINA HYÖKKÄYS – TULKINTA 6. JA 20. ARMEIJAN JOUKKOJEN TAISTELUN KUVASTA	73
4.1 Moottorijalkaväki- ja panssarijoukot.....	73
<i>Asemapuolustus</i>	74
<i>Liikekuva puolustus</i>	76
<i>Puolustus asutuskeskuksessa (rakennetulla alueella)</i>	78
Hyökkäys.....	79
Hyökkäys pää- ja sivusuunnassa	81
Kohtaamistaistelu.....	82
Ylimenohyökkäys	83
Hyökkäys asutuskeskukseen.....	83
4.2 Johtaminen, esikunta- ja viestijoukot	84
4.3 Tykistö- ja ohjusjoukot	87
4.4 Ilmatorjuntajoukot	92
4.5 Pioneerijoukot	93
4.6 Suojelujoukot.....	96
4.7 Elektronisen sodankäynnin joukot	99
4.8 Tiedustelu- ja erikoisjoukot	102
4.9 Lennokkijoukot	105
4.10 Huoltojoukot.....	107
4.11 Taisteluosastojen kaksipuoleiset harjoitukset.....	108
5. PAINOPISTESUUNNAN RATKAISIJA – TULKINTA 1. PANSSARI-ARMEIJAN TAISTELUN KUVASTA	110
5.1 Panssari- ja moottorijalkaväkijoukot.....	110
<i>Puolustus</i>	110
<i>Hyökkäys</i>	112
Hyökkäys pää- ja sivusuunnassa sekä kohtaamistaistelu.....	112
Hyökkäys asutuskeskukseen.....	113
Ylimenohyökkäys ja panssariväijytys.....	114
5.2 Aselaji- ja taistelua tukevat joukot	115
5.3 Komppanian, pataljoonan ja rykmentin taisteluosastojen kaksipuoleiset harjoitukset	120
6. PIDÄKE LÄNNEN SUUNTAAN – TULKINTA ITÄMEREN LAIVASTON TAISTELUN KUVASTA	122
6.1 Pinta-alusvoimat.....	122
6.2 Rannikkojoukot.....	127
25. <i>Rannikko-ohjusprikaati</i>	127
336. <i>Erillinen merijalkaväkiprikaati</i>	128
Maihinnousun torjunta.....	128
Maihinnousuhyökkäys.....	130
6.3 11. Armeijakunta.....	133
6.4 44. Ilmapuolustusdivisioona	134

6.5 34. Yhdistetty ilmavoimadivisioona	135
<i>Hävittäjät, monitoimihävittäjät ja rynnäkkökoneet</i>	135
<i>Helikopterit</i>	137
<i>Taistelun synkronointi</i>	139
7. ILMASUOJAA JA ISKUKYKYÄ –TULKINTA 6. ILMAVOIMA- JA ILMAPUOLUSTUSARMEIJAN TAISTELUN KUVASTA.....	140
7.1 Ilmapuolustusjoukot.....	140
7.2 Ilmavoimat	142
<i>Taktisoperatiiviset ilmavoimat</i>	142
<i>Maavoimailmavoimat</i>	144
<i>Tiedustelu- ja kuljetusilmavoimakeky</i>	146
7.3 6. IIPA:n aselajijoukot.....	147
<i>Taistelun synkronointi</i>	148
8. STRATEGISEN PIDÄKKEEN SUOJA – TULKINTA POHJOISEN OPERATIIVISSTRATEGISEN JOHTOPORTAAN TAISTELUN KUVASTA.....	149
8.1 Pinta-alusvoimat.....	150
8.2 Sukellusvenevoimat.....	153
8.3 Alusosastojen taistelu.....	154
8.4 14. Armeijakunta, 61. Merijalkaväkiprikaati sekä 71. ja 99. Taktinen ryhmä.	155
<i>80. ja 200. Moottorijalkaväkiprikaati</i>	156
<i>Merijalkaväkiprikaati ja taktiset ryhmät</i>	157
8.5 45. Ilmavoima- ja ilmapuolustusarmeija.....	159
<i>Ilmapuolustusjoukot</i>	159
<i>98. Sekalentorykmentti ja merivoimailmavoimat</i>	159
8.6 Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan taistelua tukevat joukot.....	161
9. ”NE JYRÄÄ MEITIN ... EI NE MITÄÄN JYRÄÄ”	163
9.1 Sotilaallisen toiminnan yleisjärjestelyt	163
9.2 Sotilaallinen voima Suomen lähialueella.....	163
9.3 Taistelun kuva	167
LÄHTEET	173
LIITTEET	174

LUKIJALLE

Koko Suomen itsenäisyyden ajan Neuvostoliiton ja sittemmin Venäjän asevoimat ovat olleet ammattisotilaidemme ja aseelliseen maanpuolustukseen vakavasti suhtautuvien reserviläistemme mielenkiinnon kohteena. Jokainen tätä kirjaa käsissään pitävä tietää, miksi näin on ollut ja miksi näin on aina oleva.

Viimeisin vakanssini puolustusvoimissa oli erikoistutkijan pesti Maanpuolustuskorkeakoulun Venäjä-ryhmässä. Tässä tehtävässä yksi mielekkäimmistä työtehtävistä oli yhteydenpito kotimaisiin toimittajiin, kun heillä oli kysyttävää Venäjän asevoimista. Perehtyessäni ennen haastattelua julkisten lähteiden avulla kulloinkin käsiteltävän aiheen taustoihin ja faktoihin minulle selvisi se, kuinka vähän on tarjolla suomenkielistä perustietoa maamme lähialueilla olevista Venäjän asevoimien joukoista. Tästä havainnosta kumpusi idea tämän tutkimuksen kirjoittamiseen.

Laadittuani tutkimussuunnitelman aloin huhtikuussa 2020 kerätä järjestelmällisesti tietoja Venäjän asevoimista ja erityisesti Suomen maarajaan yhteydessä olevista Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan ja Läntisen sotilaspiirin joukoista ja niiden taistelun kuvasta. Lähdeaineistoa kertyi yli 500 liuskaa, joista isoa osaa on hyödynnetty tämän tutkimuksen lisäksi *Mitä vanjat puubaa* -blogikirjoituksissa.

Tätä kirjoitettaessa Venäjän hyökkäyssotaa Ukrainassa on käyty noin yhdeksän vuotta. Sotaan osallistuu venäläisjoukkoja, joiden rauhanajan kotivaruskunnat sijaitsevat aivan Suomen lähituntumassa. Tästä huolimatta sen paremmin Ukrainan sota kuin sieltä muodostettavissa oleva taistelun kuva eivät ole tämän tutkimuksen keskiössä. Sotaa ei ole kuitenkaan täysin sivuutettu, vaan paikoitellen tutkimustuloksia on kommentoitu Ukrainasta tehdyillä havainnoilla.

Tämän tutkimuksen kohdeyleisönä ovat Venäjän asevoimista kiinnostuneet reserviläiset ja nuoret ammattisotilaat. Paitsi, että tutkimus tarjoaa kohderyhmälleen tuhdin peruspaketin Suomen lähialueella olevasta Venäjän sotilaallisesta voimasta ja siitä minikälaiseen taisteluun näitä joukkoja valmennetaan, tutkimus soveltuu Maanpuolustuskorkeakoulussa annettavan taktiikan opetuksen oheismateriaaliksi.

Joukko eturivin ammattilaisia tutustui tutkimukseni käsikirjoitukseen. Kommentteillaan sekä parannusesityksillään he osallistuivat tutkimukseni laadunvalvontaan sekä edesauttoivat sen etenemistä, tai edistivät muutoin työni painokuntoon saattamista. Tästä vaivannäöstä haluan erityisesti kiittää Aki Aunalaa, Veli-Pekka Kivimäkeä, Lasse Louhelaa, Inka Niskasta, Marko Palokangasta, Pekka Toveria sekä Ville Vänskää.

Liki kolme vuotta kestänyttä tutkimustyötä ovat taloudellisesti tukeneet Suomalaisen strategisen tutkimuksen ja seurannan tukisäätiö sr, Sotatieteiden tutkimussäätiö, Suomen Marsalkka Mannerheimin sotatieteellinen rahasto sekä kauppaneuvos Werner Hacklinin säätiö. Kiitos luottamuksestanne!

Tämä tutkimus on omistettu Suomen maanpuolustuksen peruskalliolle eli reserviläisille ja erityisesti nuoremmalle adjutantilleni Joel Alexanderille.

Järvenpäässä 6. joulukuuta 2022

Vladimir Panschin

1. PERUSTEITA

1.1 Johdatus aiheeseen

Suomalaista turvallisuuspoliittista keskustelua on viime vuosina leimannut huoli Itämeren alueen ja ylipäätään Suomen lähialueen turvallisuustilanteen heikkenemisestä. Tämä ilmenee esimerkiksi syksyllä 2020 julkaistusta valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisesta selonteosta, jossa todetaan, että suurvaltojen keskinäisten suhteiden nopea muuttuminen on heikentänyt osaltaan myös Suomen lähialueen turvallisuutta.¹

Turvallisuustilanteen heikkeneminen alkoi Venäjän vuonna 2014 aloittamasta hyökkäyssodasta, jossa se valtasi Krimin niemimaan ja tuki Itä-Ukrainan kapinallisia aseellisessa yhteenotossa maan laillista hallintoa vastaan. Tuossa sodassa alettiin kirjoittaa uutta lukua syksyllä 2021, kun Venäjä keskitti joukkojaan Ukrainan rajan tuntumaan. Keskitykseen liittyi Venäjän asevoimien normaaliin koulutusrytmiin nähden poikkeuksellisen laajat sotaharjoitukset. Kiristynyt tilanne eskaloitui 24. helmikuuta 2022, kun Venäjä jatkoi hyökkäyssotaansa Ukrainaa vastaan hyökkäämällä maavoimilla useasta eri ilmansuunnasta ja pyrkien valtaamaan uusia maa-alueita. Hyökkäykseen liittyi puolustajan syvyydessä olleisiin kohteisiin iskeminen ohjuksilla ja ilmavoimilla. Viimeistään nämä tapahtumat todistivat suomalaisten huolet aiheellisiksi.

Venäjän ulko- ja turvallisuuspoliittisista eli venäläisittäin sotilaspoliittisista kannanotoista ja diplomaattisista toimista uutisoidaan suomalaisissakin medioissa päivittäin. Täten turvallisuuspolitiikasta kiinnostuneelle suomalaisyleisölle on riittävästi tarjolla suomen kielellä tietoa siitä, mitä Venäjä argumentoi ja toimii ulko- ja turvallisuuspolitiikan saralla.

Tämä julkinen turvallisuuspoliittinen retoriikka on kuitenkin vain puolet totuudesta, sillä venäläisessä ajattelussa aina keisarilliselta Venäjän ajalta lähtien sotaa pidetään clausewitziläisittäin politiikan jatkeena.² Täten kokonaiskuvan muodostamiseksi olisi myös pystyttävä hahmottamaan sitä näkymää, millaiseen sodankäyntiin Venäjä harjoittaa sotilaallista voimaansa. Tämän kokonaiskuvan hahmottaminen on kuitenkin venäjää taitamattomalle suomenkieliselle lukijakunnalle vaikeaa, sillä kotimaiset tiedonvälityskanavat eivät juurikaan kerro lukijakunnalleen Venäjän sotilaallisen voiman toiminnasta Suomen lähialueilla. Kyseinen tilanne on kohentunut jonkin verran helmikuun 2022 jälkeen, kun useat suomalaiset asiantuntijat alkoivat julkisuudessa kommentoida Ukrainan sodan tapahtumia. Tästä huolimatta paljon on jäänyt ja jää edelleen pimettiin niiltä henkilöiltä, joita kiinnostaa Venäjän sotilaallinen toiminta Suomen lähialueilla.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on lisätä lukijan tietoutta Venäjän sotilaallisesta voimasta Suomen lähialueella kertomalla siitä, mistä Suomen lähialueella oleva Venäjän sotilaallinen voima koostuu ja millaiseen taisteluun sitä koulutetaan. Käytännössä tutkimus keskittyy Suomen maarajaan yhteydessä olevan Pohjoisen operatiivisstrate-

¹ Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko 29.10.2020. Valtioneuvoston julkaisuja 2020:30, s. 11.

² Lalu Petteri: *Syvää vai pelkästään tibeää? Neuvostoliittolaisen ja venäläisen sotataidollisen ajattelun lähtökohdat, kehittyminen, soveltaminen käytäntöön ja nykytilanne. Näkökulmana 1920- ja 1930-luvun syvän taistelun ja operaation opit.* Diss. Maanpuolustuskorkeakoulu 2014, s. 364.

gisen johtoportaan sekä Suomen maa- ja merirajaan yhteydessä olevan Läntisen sotilaspiirin joukkojen kokoonpanon ja harjoitustoiminnan analysointiin ja tulkintaan.

1.2 Mitä tutkitaan?

Venäjän sota Kaukasuksella Georgiaa vastaan vuonna 2008, Ukrainalle juridisesti kuuluvan Krimin niemimaan liittäminen Venäjään kuuluvaksi vuonna 2014, Itä-Ukrainan kapinallisalueille osoitettu materiaallinen ja henkinen tuki sekä syksystä 2021 alkaen Ukrainaa vastaan kasvatettu massiivinen sotilaallinen painostus ja sitä seurannut hyökkäys Ukrainaan ovat kiistatta osoittaneet, että Venäjän nykyhallinto on valmis clausewitziläisittäin käyttämään sotilaallista voimaa poliittisten tarkoitusperiensä saavuttamiseksi.

Viimeistään Krimillä toteutetun sotilasoperaation jälkeen maanpuolustus- ja turvallisuusasioita seuraavia suomalaisia on alkanut puhuttaa Venäjän asevoimat ja erityisesti sen sotilaallinen voima Suomen lähialueilla. Nämä ovat niitä perusaiheita, jotka suomalaisten ammattisotilaiden on perinteisesti tunnettava itäisen naapurin asevoimista. Venäjän asevoimista kiinnostuneiden nuorten ammattisotilaiden ja reserviläisten ongelmana on kuitenkin se, ettei ole saatavissa ajankohtaista suomenkielistä turvuokitelematonta tietoa siitä, mitä sotilaallista voimaa Venäjällä on Suomen lähialueilla ja minkälaiseen sotaan sitä koulutetaan.

Tämän tutkimuksen tavoitteena onkin hälventää edellä kuvattua puutetta vastaamalla tutkimuksen pääkysymykseen: *millainen on Venäjän sotilaallinen voima Suomen lähialueilla ja minkälainen on sen taistelun kuva?*

Pääkysymykseen vastaamisessa käytetään apuna kolmea alakysymystä. Jotta lukijalle muodostuu kokonaisnäkemys Venäjän sotilaallisen toiminnan järjestelyistä, mihin kokonaisuuteen hän voi suhteuttaa Suomen lähialueilla olevat Venäjän asevoimien joukot ja niiden harjoitustoiminnan, vastataan tutkimuksen ensimmäiseen alakysymykseen: *miten Venäjän sotilaallinen toiminta on organisoitu ja minkälainen on Venäjän asevoimien kokoonpano?*

Kun lukijalle on selvitetty Venäjän sotilaallisen toiminnan perusjärjestelyt, siirrytään kuvaamaan ja analysoimaan Suomen lähialueilla olevia Venäjän asevoimia vastaamalla tutkimuksen toiseen alakysymykseen: *minkälainen on Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan ja Läntisen sotilaspiirin kokoonpano?* Tähän kysymykseen vastaaminen yksityiskohtaisesti ja aukottomasti on ongelmallista kahdesta syystä. Ensinnä toukokuussa 2021 Venäjän puolustusministeri Sergei Šoigu ilmoitti, että vastavetona Naton ja Yhdysvaltojen toimille Läntiseen sotilaspiiriin perustetaan vuoden 2021 loppuun mennessä noin 20 yhtymää ja joukko-osastoa.³ Vuotta myöhemmin Šoigu ilmoitti puolestaan, että uusien uhkien vuoksi Läntiseen sotilaspiiriin muodostetaan 12 joukko-osastoa ja -yksikköä.⁴

³ До конца года на западе РФ будет сформировано два десятка соединений и воинских частей - Шойгу. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=550970&lang=RU>.

⁴ В ЗВО будут сформированы 12 новых воинских частей и подразделений – Шойгу. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=575029&lang=RU>.

Tähän mennessä virallisesti ei ole ilmoitettu, että Läntiseen sotilaspiiriin olisi perustettu uusia joukkoja. Näin ollen ei tiedetä sitä, että johtuuko vuonna 2022 ilmoitettu perustettavien joukkojen lukumäärän pieneneminen esimerkiksi resurssipulasta, muuttuneista suunnitelmista vai siitä, että kahdeksan joukko-osastoa (vast.), jotka ilmoitettiin perustettavaksi vuonna 2021, on jo perustettu.

Toiseksi syksystä 2021 alkaen Venäjä keskitti Ukrainan tuntumaan merkittävän määrän maavoimistaan, jotka sittemmin osallistuivat vuonna 2022 jatkuneeseen hyökkäyssotaan. Kun sota aikanaan loppuu, osa siihen osallistuneista alun perin ei Läntisen sotilaspiiriin joukoista palanee kotivaruskuntiinsa, mutta osa jäänee Läntisen sotilaspiirin alueelle ja ne liitettäneen ministeri Šoigun sanojen vakuudeksi Läntisen sotilaspiirin kokoonpanoon. Täten on mahdollista, että tämän tutkimuksen tultua julkaisuksi, siinä esitettävä Läntisen sotilaspiirin kokoonpano ei vastaa täysin todellisuutta.

Edellä esitettyihin alatutkimuskysymyksiin vastaamalla on kohtuullisella ponnistelulla muodostettu kuva Venäjän sotilaallisen toiminnan kokonaisjärjestelyistä ja siitä, miten Suomen lähialueilla olevat Venäjän asevoimien joukot oli todennäköisesti organisoitu ennen syksyllä 2021 alkanutta joukkojen keskitystä ja sitä seurannutta hyökkäystä Ukrainaan.

Vielä on kuitenkin käsittelemättä Suomen lähialueen joukkojen harjoittelusta muodostettava taistelun kuva. Vanha sotilassanonta kuuluu ”niin soti kuin harjoittelee”. Tämän sanonnan mukaisesti analysoimalla ja tulkitsemalla venäläisessä mediassa olevia uutisia Suomen lähialueen joukkojen harjoitustoiminnasta sekä niiden käytöstä sotaharjoituksissa vastataan tutkimuksen kolmanteen alakysymykseen: *minkälainen on Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan ja Läntisen sotilaspiirin joukkojen taistelun kuva?*

1.3 Keskeisimmät lähteet

Venäjä sen asevoimat sekä venäläinen sotataito ovat olleet jo pitkään niin suomalaisen kuin ulkomaalaisten tutkijoiden mielenkiinnon kohteena. Niinpä esimerkiksi Venäjän asevoimista, venäläisestä sotataidosta sekä asevoimien harjoitustoiminnasta on ilmestynyt kirjava joukko julkaisuja aina akateemisista työpapereista väitöskirjoihin.

Tämän tutkimuksen näkökulmasta kotimaisesta tutkimuksesta tärkeimpiä lähteitä ovat Petteri Lalun ja Pentti Forsströmin väitöskirjat sekä ensiksi mainitun artikkeli yhdysvaltalaisessa julkaisussa Putin's Russia: Economy, Defence and Foreign Policy. Näiden lisäksi kotimaisesta tutkimuksesta on paikallaan mainita Maanpuolustuskorkeakoulun julkaisut *Venäjän sotilaspoliittinen kehitys ja Suomi, Venäjän asevoimat 2000-luvun alussa* sekä *Venäjän asevoimat muutoksessa – kohti 2030-lukua*, Petri Pesosen yleisesikuntakurssilla laatima diplomityö sekä Ville Vänskan merisodankäynnistä kirjoittamat kirjat.

Petteri Lalun sotatieteiden väitöskirjassa, joka suomalaisessa sotatieteellisessä tutkimuksessa edustaa urauurtavaa venäläisen sotataidon tutkimusta, analysoidaan niitä tekijöitä, mitkä ovat vaikuttaneet Venäjällä sotataidollisessa ajattelussa keskeiseen asemaan nousseen syvän taistelun ja operaation ajatusmallin syntyyn ja kehitykseen. Tutkimuksessaan Lalu arvioi myös sitä, miten maailmansotien välillä venäläistä sotatai-

dollista ajattelua hallinnut syvän taistelun periaatteet näkyivät toisessa maailmansodassa ja miten kyseisiä periaatteita voitaisiin tänä päivänä sodassa toteuttaa.⁵

Yhtä lailla Lalun väitöskirjan tavoin, Pentti Forsströmin väitöskirjaa Venäjän sotilasstrategian perusteiden kehityksestä Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen voidaan pitää urauurtavana tutkimuksena suomalaisessa sotatieteellisessä tuotannossa. Tutkimuksessaan Forsström kuvaa laajasti niitä tekijöitä, mitkä ovat vaikuttaneet Neuvostoliiton hajoamisen, mutta erityisesti vuonna 2008 alkaneen asevoimauudistuksen jälkeen Venäjän sotilasdoktriinissa tapahtuneisiin muutoksiin. Lisäksi Forsströmin tutkimuksessa selvitetään seikkaperäisesti se, miten Venäjän asevoimat ja sotilaallinen toiminta on tänä päivänä järjestetty.⁶

Vuonna 2020 ilmestyi Steven Rosefielden toimittama julkaisu, johon 14 Venäjän talouteen, asevoimiin tai ulkopolitiikkaan perehtynyttä tutkijaa kirjoitti artikkelin. Yksi artikkelin kirjoittaneista on jo edellä mainittu suomalaistutkija Petteri Lahu. Hänen 48-sivuinen artikkelinsa *The Fighting Power of Russia's Armed Forces* kertoo Lahun näkemyksen Venäjän sotilaallisesta ideasta alkaen sotilasdoktriinista ja erilaisista Venäjän uhkakuvista päätyen arvioon Venäjän asevoimien eri joukkojen rakenteesta sekä pelkistettyyn kuvaukseen niiden mahdollisesta käyttöperiaatteista. Lisäksi artikkelissa on runsaasti tätä tutkimusta hyödyttäviä kartalle sijoitettuja joukkojen organisaatioita, määrävahvuuksia ja sijaintipaikkakuntia.⁷

Yli kymmenen vuotta sitten (2011) ilmestyi Stefan Forssin, Lauri Kiiänlinnan, Pertti Inkisen sekä Heikki Hultin kirjoittama kirja *Venäjän sotilaspoliittinen kehitys ja Suomi*. Siinä pohditaan Venäjän sotilaspoliittista kehitystä Suomen näkökulmasta. Edellä esitellyistä tutkimuksista poiketen Forssin & kumppaneiden julkaisussa käsitellään sekä Venäjän harjoittamaa sotilaspolitiikkaa että Venäjän sotilaallista voimaa ja sen käyttöä. Kyseisen kirjan teki aikanaan varteenotettavaksi se, että siinä kuvattiin ensi kertaa suurelle yleisölle tuon ajan julkisiin lähteisiin perustuen nykymuotoisen Venäjän asevoimien yleisjärjestelyt ja Venäjän sotilaallisen voiman keskeisimmät, osittain yhä ajantasaaiset sotilaalliset suorituskyvyt Suomen lähialueilla sekä Venäjän sotilaspotentiaalinen kehitys maamme rajojen tuntumassa.⁸

Maanpuolustuskorkeakoulun julkaisusarjassa ilmestyi vuonna 1999 artikkelikokonaisuus, joka sai nimekseen *Venäjän asevoimat 2000-luvun alussa*. Teoksen kirjoittajajakaarti koostui tuolloin Venäjän asevoimiin erikoistuneista upseereista ja tutkijoista. Artikkeleissa käsitellään Venäjän asevoimien tilaa vuosisadan vaihteessa sekä arvioidaan asevoimien kehitysnäkymiä 2000-luvun alkupuolella. Lisäksi teoksen artikkelit sisältävät erittäin ansiokkaita analyyseja ja tulkintoja Venäjän asevoimien puolustushaarojen ja aselajien toiminnoista, aseistuksen käyttöperiaatteista sekä suorituskyvyistä.

Edellisen teoksen jatko-osa *Venäjän asevoimat muutoksessa – kohti 2030-lukua* ilmestyi vuonna 2016 Pasi Kesselin toimittamana. Teoksen kirjoittajat ovat puolustusvoimien

⁵ Lahu (2014) passim, erityisesti s. 364–369.

⁶ Forsström Pentti: *Venäjän sotilasstrategia muutoksessa. Tulkintoja Venäjän sotilasstrategian kehityksestä Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen*. Diss. Maanpuolustuskorkeakoulu 2019, passim.

⁷ Lahu Petteri: *The Fighting Power of Russia's Armed Forces. Putin's Russia: Economy, Defense and Foreign Policy*. Editor Steven Rosefield. World Scientific Publishing Co Pte Ltd 2020, s. 289–337.

⁸ Forss Stefan, Kiiänlinna Lauri, Inkinen Pertti & Hult Heikki: *Venäjän sotilaspoliittinen kehitys ja Suomi*. Julkaisusarja 2: Tutkimuslauseita No 47. Maanpuolustuskorkeakoulu Strategian laitos 2011, passim.

Venäjä-asiantuntijoita ja yleisesikuntaupseerikurssi 57:n opiskelijoita, joita opastivat heidän aihealueidensa asiantuntijat. Ensiosan tapaan kirjoittajat analysoivat artikkeleissaan Venäjän asevoimia ja erityisesti sen kehitystä sekä kuvaavat puolustushaarojen ja aselajien toimintaa ja käyttöperiaatteita.

Petri Pesonen tutki yleisesikuntaupseerin diplomityössään vuonna 2021 Venäjän moottoroitujen jalkaväki- ja panssariyhtymien tilaa ja arvioi niiden kehitystä vuoteen 2040 saakka. Moottorijalkaväkiyhtymän kokoonpanoon liittyen Pesonen on tehnyt tärkeän huomion, nimittäin sen, että tällä hetkellä Venäjän asevoimissa ei ole yhtä kiveen hakattua moottorijalkaväkidivisioonan kokoonpanoa, vaan divisioonissa voi olla eri määrä rykmenttejä.⁹

Pesonen osoittaa tutkimuksessaan myös valveutunutta lähdekritiikkiä todetessaan, että vuoden 2013 jälkeen, jolloin Venäjän asevoimareformin yhteydessä alettiin maa-voimiin palauttaa divisioonakokoonpanoja, luotettavia tietoja joukkojen kokoonpanoista on vähän saatavilla.¹⁰ Tämä seikka heittää varjon luonnollisesti myös tässä tutkimuksessa esitettyjen organisaatioiden luotettavuuden ylle.

Ville Vänskän kirjoittamat merisota-aiheiset teokset¹¹ ovat olleet tämän tutkimuksen peruslähteitä kuvattaessa Itämeren sodankäyntialueena ja merisodan perusteita sekä tulkittaessa Venäjän sotalaivaston toimintaa merisodankäynnin periaatteiden näkökulmasta.

Tämän tutkimuksen kysymyksen asettelun näkökulmasta uusimmasta ulkomaisesta tutkimustuotannosta nousee lähteistössä esiin neljä tutkimusta. Näistä ensimmäinen on Ruotsin maanpuolustustutkimuslaitoksen (FOI) vuonna 2019 julkaisema raportti, jossa arvioidaan Venäjän sotilaallista kapasiteettia kymmenen vuoden perspektiivissä vuoteen 2029 ulottuvalla aikajanelä. Julkaisussa kuvataan hyvällä tutkimuksellisella otteella muun muassa Venäjän asevoimien rakennetta ja sotilaallista voimaa puolustushaarojen ja itsenäisten aselajien tarkkuudella sekä kuvataan kunkin strategisen johtoportaan keskeisin sotilaallinen voima. Tämän tutkimuksen kysymyksen asettelun kannalta kyseisen julkaisun kaikkein tietorikkain artikkeli on Jonas Kjellénin ja Nils Dahlqvistin kirjoittama luku ”Russia’s Armed Forces in 2019”.¹²

Toinen tässä tutkimuksessa lähteenä käytetty ulkomaalainen tutkimus on muun muassa Yhdysvaltain puolustushallinnolle tilauksesta tutkimustöitä tekevän CNA-tutkimusorganisaation vuonna 2020 julkaisema Konrad Muzykan kirjoittama raportti, jossa analysoidaan ja kuvataan Venäjän Läntisen sotilaspiirin joukkoja ja sotilaallista voimaa.¹³ Työn on sisällöltään hyvin samankaltainen kuin edellä kuvattu Lalun ja Kjellénin & Dahlqvistin artikkelit. Vaikka Muzykan raportin viittaustekniikka on paikoitellen perin ympäröyriä ja puutteellinen, se täydentää yhdessä Lalun ja Kjellénin

⁹ Pesonen Petri: *Venäjän moottoroitujen jalkaväki- ja panssariyhtymien nykytila ja arvio niiden kehittymisestä vuoteen 2040 saakka*. Yleisesikuntakurssi 60. diplomityö. Maanpuolustuskorkeakoulu 2021, passim s. 45–86 erityisesti s. 47.

¹⁰ Sama, s. 138, 139.

¹¹ Vänskä Ville: *Merihistoria. Historia, teoria ja nykypäivä. Docendo 2015; Nykyaikainen merisodankäynti. Maanpuolustuskorkeakoulu. Sotataidon laitos 2021. Julkaisusarja 2: Tutkimuselosteita nro 2*.

¹² *Russian Military Capability in a Ten-Year Perspective – 2019*. FOI-R-4758-SE. Erityisesti em. raportin 2. luku Kjellén Jonas & Dahlqvist Nils (kartat Per Wikström): *Russia’s Armed Forces in 2019*, s. 23–44.

¹³ Muzyka Konrad: *Russian Forces in the Western Military District*. CNA Occasional Paper 2020. CNA Research Organization, Arlington, VA.

& Dahlqvistin artikkelien kanssa kuvaa Venäjän asevoimien joukoista Läntisessä sotilaspiirissä.

Kolmas tämän tutkimuksen kannalta merkittävä ulkomainen lähde on jo edellä mainitun ruotsalaistutkijan Jonas Kjellénin raportti Itämeren laivastosta. Vuonna 2021 ilmestyneessä raportissa kuvataan hyvällä tutkimuksellisella otteella Itämeren laivaston organisaatiota sekä sen merkitystä ja asemaa Venäjän asevoimissa. Työ perustuu julkisiin lähteisiin, joiden joukossa on muun muassa myöhemmin lähemmin tarkasteltava milkavkaz.com-sivusto. Tämän tutkimuksen näkökulmasta Kjellénin raportti on erityisen tietorikas Itämeren laivaston merivoimakomponentin kokoonpanon tutkimisessa. Raportti sisältää kuitenkin vanhentunutta tietoa Itämeren laivaston maavoimakomponentista.¹⁴

Nyt käsillä olevan tutkimuksen kysymyksen asettelun näkökulmasta neljäs varteenotettava ulkomaalainen lähde on Yhdysvaltain asevoimien entisen ammattiupseerin sittemmin vanhempana tutkijana Oxfordin yliopiston *muuttuvan sodan -ohjelmassa* työskentelevän Richard D. Hooker nuoremman artikkeli, jossa hän analysoi Venäjän maavoimien ruohonjuuritason taistelutavan vahvuuksia ja heikkouksia operaatioissa, jossa Venäjän Läntisen sotilaspiirin tehtävänä on hyökätä Liettuaan ja vallata sen pääkaupunki.¹⁵

Nykypäivään keskittyvät väitöskirjat ja tieteelliset artikkelit ovat oman aikansa tuotteita ja niiden tutkimustulokset saattavat pahimmassa tapauksessa olla vanhentuneita jo julkaisupäivänä. Täten esimerkiksi tutkimuskysymyksen *miten Venäjän sotilaallinen toiminta on organisoitu ja minkälainen on Venäjän asevoimien kokoonpano* päälähteet Forsströmin väitöskirja (2019), Kjellénin & Dahlqvistin (2019) sekä Lalun artikkelit (2020) sisältävät osittain vanhentunutta tietoa. Tässä nimenomaisessa tapauksessa ”vanhentuneet tiedot” liittyvät Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaahan hallinnollisen ja juridisen aseman muutokseen, kun se sai 1. tammikuuta 2021 virallisesti sotilaspiirin statuksen.¹⁶ Vastaavissa tapauksissa ajan tasalla olevat tiedot esimerkiksi Venäjän sotilaallisen toiminnan yleisjärjestelyistä ja asevoimien kokoonpanosta on tarkistettu virallisista asiakirjoista ja tiedotteista niin Venäjän presidentin hallinnon kuin puolustusministeriön kotisivuilta.¹⁷

Pohdittaessa Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaahan ja Läntisen sotilaspiirin kokoonpanoa tämän tutkimuksen lähteissä kaikkein lähemmäs ruohonjuuritason päästään milkavkaz.com-sivuston kautta. Tämä täysin Venäjän asevoimille omistettu venäjänkielinen sivusto jatkoi noin vuodenvaihteeseen 2021–2022 edeltäjänsä milkavkaz.net-sivuston työtä sen jouduttua lopettamaan toimintansa Venäjän turvallisuuspalvelun sivuston ylläpitäjiin kohdistaman painostuksen takia.¹⁸

¹⁴ Kjellén Jonas: *The Russian Baltic Fleet – Organization and role within the Armed Forces in 2020*. Report no FOI-R-5119-SE. February 2021.

¹⁵ Hooker Richard D. Jr.: *How to Fight the Russians*. Association of the United States Army (ausa.org). Land Warfare Paper NO 135. November 2020.

¹⁶ В Новы́й 2021 год Северный флот вступил в статусе военного округа. https://function.mil.ru/news_page/country/more.htm?id=12332838@egNews.

¹⁷ <http://kremlin.ru>; <http://mil.ru>.

¹⁸ *O nac*. <http://www.milkavkaz.com/index.php/o-nac>.

Milkavkaz.com sivuston ylläpitäjien nimet eivät ole julkisesti tiedossa, mutta he kutsuvat itseään alan harrastajiksi. He kertovat, että sivuston tiedot perustuvat julkisiin lähteisiin ja sivuston ylläpidon motiivina on jakaa tietoa keskeisen maailmanrauhaa järkyttävän valtion, Venäjän asevoimista.¹⁹ Sittemmin myös Milkavkaz.com-sivusto on lopettanut toimintansa, eikä tässä tutkimuksessa kyseiseen sivustoon tehdyt viittaukset ole enää löydettävissä alkuperäisestä verkko-osoitteesta.

Vaikka milkavkaz.com-sivustolla esiteltiin aikanaan yksityiskohtaisesti ja uskottavasti Venäjän asevoimien organisaatio, niin sivuston lopettamisajankohtana sieltä ei ollut kuitenkaan luettavissa aivan viimeisintä organisaatiotietoa sillä näyttää siltä, ettei sivuja ollut päivitetty sitten kesän 2017. Tästä huolimatta kyseinen sivusto oli käyttökelpoinen yhdessä muiden organisaatiolähteiden kanssa. Esimerkiksi palvellessani vuosina 2013–16 Suomen apulaispuolustusasiamiehenä Venäjällä siellä palvelevien puolustusasiamiesten keskuudessa vallitsi yleisenä käsityksenä, että milkavkaz.com-sivuston tiedot Venäjän asevoimien kokoonpanosta olivat hyvin lähellä todellisuutta, ellei peräti täysin oikeat. Tämä voisi selittää muun muassa sivujen ylläpitäjiin kohdistetun painostuksen.

Edellä on nimetty ja analysoitu niitä lähteitä, joiden avulla vastataan pääasiassa nyt käsillä olevan tutkimuksen niihin kysymyksiin, jotka liittyvät Venäjän sotilaallisen toiminnan organisointiin sekä sen asevoimien ja Suomen lähialueella olevan sotilaallisen voiman kokoonpanoon. Tämän tutkimuksen kaikkein vaikeimpaan kysymykseen, *millainen on Pohjoisen operatiivisstrategisen johdortaan ja Läntisen sotilaspiirin joukkojen taistelun kuva*, lähdeaineisto on vielä nimeämättä ja analysoimatta.

Edellä mainittuun kysymykseen vastataan analysoimalla ja tulkitsemalla etupäässä Venäjän puolustusministeriön verkkosivuilla, Venäjän asevoimien verkkolehti Krasnaja Zvezdassa, uutistoimisto TASS:n ja RIA:n sekä sotilasuutisiin erikoistuneen Interfaks-AVN-uutistoimiston verkkosivuilla vuosina 2020–2022 julkaistuja uutisia Venäjän asevoimien ja erityisesti Läntisen sotilaspiirin ja Pohjoisen operatiivisstrategisen johdortaan joukkojen harjoituksista.

Edellä mainittujen lähteiden käyttö ei ole ollut täysin ongelmaton Venäjän Ukrainaa vastaan helmikuussa 2022 jatkaman hyökkäysvaiheen jälkeen. Esimerkiksi Venäjän puolustusministeriön verkkosivut ovat olleet aika-ajoin poissa käytöstä niihin kohdistuneiden hyökkäysten takia. Tämän lisäksi Krasnaja Zvezda on estänyt pääsyn omille verkkosivuilleen ainakin osalta ulkomaalaisista ip-osoitteista.²⁰

Tutkijan näkökulmasta erityisen ongelman venäläisten medialähteiden luotettavuudelle aiheuttaa se, että iso osa venäläisestä mediasta on valtionhallinnon kontrolloimaa. Erityisen tarkkaa valtiokontrolli on asioissa, jotka koskevat uutisointia Venäjän tilasta, sen harjoittamasta politiikasta, maan sisäisestä ja ulkoisesta turvallisuudesta sekä sotilasasioista. Edellä kerrotun perusteella on varmaa, että kaikki ne uutiset, jotka ovat tämän tutkimuksen lähteinä sisältävät jossain määrin tietoja, joiden tavoitteena

¹⁹ Sama.

²⁰ Taussi Sari: *Hakkeriryhmä Anonymous julisti kybersodan Venäjää vastaan – väittää kaataneensa useita Venäjän ballinon sivustoja*. <https://yle.fi/uutiset/3-12336205>; Noin helmi- maaliskuun 2022 vaihteesta alkaen allekirjoittaneen näytölle tulee teksti ”Connection denied by IP2Location Country Blocker”, kun yrittää päästä Krasnaja Zvezdan sivuille.

on tarkoituksellisesti johtaa lukijaa harhaan perivenäläisen maskirovkan hengessä esimerkiksi kuvaamalla joukon harjoitustoimintaa todellisuutta positiivisemmalla tavalla, tai suurennella tarkoituksellisesti harjoitusjoukon kokoa, tai kertoa jollekin aseelle todellisuutta parempi suorituskyky, ja niin edelleen.

Edellä kuvattu asetelma on kenelle tahansa tutkijalle haastava, kun yrittää löytää uutisinformaatiosta ne tosiasiat, jotka ovat oleellisia tutkimuksen kysymyksenasettelun näkökulmasta. Tällaisessa tilanteessa on lohdullista se, että tarkoituksellisista harhaanjohtamisyrityksistä huolimatta lähteinä käytettävät uutiset sisältävät kuitenkin (aina) totuuden siemenen, ja kokeneen lukijan harjaantunut kriittinen silmä pystyy löytämään uutisista sen oleellisimman sotilaallisen totuuden ytimen, joka osaltaan vastaa asetettuihin tutkimuskysymyksiin.

1.4 Rajauksia, määritelmiä sekä tarkennuksia

Venäjän sotilaallisissa järjestelyissä puolustusministerille ja yleisesikunnan päällikölle alistetut sotilaspiirit ovat tärkeimmät tavanomaisten joukkojen operatiivisstrategiset sotatoimiyhtymät. Niiden tehtävänä on suojata Venäjää omilla vastuualueillaan.²¹ Tämän tutkimuksen keskiössä olevien operatiivisstrategisten johtoportaiden (Pohjoinen operatiivisstrateginen johtoporras, Läntinen sotilaspiiri) vastuualueilla sijaitsee myös muiden voimaministeriöiden, kuten esimerkiksi sisäasianministeriön ja Venäjän turvallisuuspalvelu FSB:n sekä hätätilaministeriön joukkoja, joihin nähden sotilaspiirillä on operatiivinen johtosuhde²² jo rauhan aikana poikkeusolojen toiminnan varalle. Rajajoukkoja lukuun ottamatta edellä mainittuja joukkoja ei käytettäne taistelutehtäviin, vaan niiden pääasiallisena tehtävänä lienee yhteiskunnan eri toimintojen suojaaminen ja varmistaminen ”kotialueella” niin rauhan kuin poikkeusolojen aikana. Edellä kerrotun perusteella sekä sen takia, että nämä joukot eivät kuulu tutkimuksen kohteena olevien sotilaspiirien varsinaisiin joukkoihin, ne rajataan tämän tutkimuksen ulkopuolelle.

Sotilaspiirien (vast.) vastuualueella on myös ylemmän johtoportaan, yleisesikunnan johdossa olevia joukkoja.²³ Näitä ovat muun muassa strategiset ohjusjoukot, maahanlaskujoukot sekä avaruus- ja ilmavoimiin kuuluvat kaukotoiminta- ja kuljetusilmavoimat. Vaikka näitä joukkoja voidaan käyttää Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan ja Läntisen sotilaspiirin operaatioiden tukena, ne eivät lähtökohtaisesti kuulu niiden kokoonpanoon eivätkä täten lisää tutkimuskohteena olevien yhtymien suorituskykyä automaattisesti. Tämän takia tutkimuksen kohteina olevien sotilaspiirien alueilla olevat yleisesikunnan suorassa johdossa olevat joukot rajataan tämän tutkimuksen ulkopuolelle.

Venäjän jokaisen sotilaspiirin alueella sijaitsee yhdestä kolmeen erikoisjoukkoprikaatia. Johtamisen suhteen ne eroavat esimerkiksi edellä mainituista maahanlaskujoukoista siten, ettei niillä ole omaa erillistä johtoporrasta, vaan erikoisjoukkoprikaatit kuuluvat ainakin koulutus-, kalusto-, hankinta- ja henkilöstöasioissa Venäjän yleisesikunnan päähallinnon (sotilastiedustelu) 8. Osaston alaisuuteen. Operatiivisesti erikoisjoukkoprikaatit ovat kuitenkin sen sotilaspiirin johdossa, jonka vastuualueella ne

²¹ Forsström (2019), s. 262.

²² *Западный военный округ*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/history.htm>.

²³ Kjellén & Dahlqvist (2019), s. 34; Muzyka (2020), s. 24.

sijaitsevat.²⁴ Tällä perusteella Läntisen sotilaspiirin alueella sijaitsevat 2. ja 16. Erikoisjoukkoprikaati lasketaan tässä tutkimuksessa mainitun sotilaspiirin joukoksi.

Tässä tutkimuksessa Suomen lähialueella Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan osalta tarkoitetaan sitä Suomen maarajaan yhteydessä olevaa Venäjän Murmanskin hallinnollista aluetta²⁵, jonka länsiraja kulkee Suomen ja Venäjän valtakunnan rajaa mukailien pohjoisesta etelään pääpiirtein Raja-Joosepista Sallatunturin tasalle. Pohjoisessa tämä alue rajoittuu Barentsin mereen (mukaan lukien). Idässä ja etelässä Suomen lähialue Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan osalta rajoittuu Vianmereen (mukaan lukien).

Läntisen sotilaspiirin osalta Suomen lähialueella tässä tutkimuksessa tarkoitetaan maantieteellisesti varsin suurta aluetta. Sen länsiraja kulkee pääpiirtein Sallan tasalta pohjoisesta etelään noudattaen Suomen ja Venäjän, Baltin maiden ja Venäjän, Venäjän ja Valko-Venäjän sekä Venäjän ja Ukrainan välistä valtakunnan rajaa. Etelässä alue rajoittuu Etelä-Venäjällä Belgorodin ja Voronežin alueisiin (mukaan lukien). Idässä alue rajautuu etelästä pohjoiseen pääpiirtein linjalle Saratov–Nižni Novgorod–Vologda–Puutoinen–Vianmeren länsiranta. Läntisen sotilaspiirin Suomeen yhteydessä oleva pohjoisraja kulkee lännestä itään pääpiirtein linjalla Sallatunturi–Pajakanta (Vianmeren rannalla).²⁶ Se on samalla Läntisen sotilaspiirin ja Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan raja. Liitteessä 1 on kartta Suomen lähialueista Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan ja Läntisen sotilaspiirin osalta.

Tämän tutkimuksen yhtenä keskeisenä tehtävänä on muodostaa Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan ja Läntisen sotilaspiirin joukkojen taistelun kuva. Pelkistetysti voidaan todeta, että Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan Pohjoisen laivaston ja Läntiseen sotilaspiiriin kuuluvan Itämeren laivaston joukot, Läntisen sotilaspiirin kolmen eri armeijan joukot kuin myös Läntisen sotilaspiirin ja Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan ilmavoima- ja ilmapuolustusarmeijoiden joukot koostuvat samankaltaisista joukoista.

Jotta lukijan olisi mielekästä perehtyä edellä mainittujen joukkojen taistelukuva-analyyysiin, toiston välttämiseksi joukkoja ei kaikissa kohdissa käsitellä yhtymittäin (esim. 6. Armeijan joukot, 20. Armeijan joukot, 1. PsA:n joukot), vaan saman tyyppisten yhtymien joukkoja käsitellään yhtenä kokonaisuutena. Tällöin esimerkiksi 6. ja 20. Armeijan joukot muodostavat yhden käsitelykokonaisuudet. Mahdolliset havainnot yhtymäkohtaisista taistelukuvaeroista huomioidaan kuitenkin raportoinnissa.

Edellä esitettyä yleistävää käsittelytapaa puoltaa lisäksi kaksi asiaa. Ensinnä lähdeaineiston perusteella ei pystytä päättelemään läheskään aina sitä, millaisessa maastossa tai millaista vihollista vastaan saatikka sitä, millaisessa tilannekuvassa analysoitava harjoitus on pidetty. Koska edellä mainitut taistelun perusasiat eivät ole tiedossa, ei myös-

²⁴ Ramm Alexey: *Russian Military Special Forces. Elite Warriors. Special Operations Forces from Around the World*. Edited by Ruslan Pukhov and Christopher Marsh Centre for Analysis of Strategic and Technologies (CAST) Moscow. East View Press. Minneapolis USA 2017, s. 5, 8; Lalu (2020), s. 332; Muzyka (2020), s. 24; Keskustelu evl evp. Petteri Lalun kanssa 7. lokakuuta 2021. Materiaali tutkijan hallussa.

²⁵ Alueraja soveltaen *Указ Президента РФ от 5.6.2020 N 374 "О Военно-административном делении Российской Федерации"*. <http://publication.pravo.gov.ru/Document/View/0001202006050025?index=1&rangeSize=1>

²⁶ Sama.

kään ole virheellistä etsiä tarkastelun kohteina oleville saman tyyppisille joukoille yhtenevää taistelun kuvaa ja taistelutapaa, vaikka ne kuuluvat eri yhtymiin.

Toinen seikka, mikä puoltaa samankaltaisten joukkojen yhtenevää taistelukuva-analyysiä on se, että tarkastelun kohteena olevien joukkojen harjoitustoiminnasta ei kerrota julkisuudessa yhtä usein eikä yhtä yksityiskohtaisesti. Esimerkiksi Itämeren laivaston armeijakunnan joukkojen harjoitustoiminnasta uutisoidaan huomattavasti useammin ja yksityiskohtaisemmin kuin esimerkiksi Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan vastaavista joukoista. Mikäli tarkastelun kohteena olevia joukkoja analysoitaisiin yhtymäkohtaisesti, olisi esimerkkitapauksessa Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan 14. Armeijakunnan taistelun kuvasta tehdyt johtopäätökset perin huteralla pohjalla. Nyt valitulla menettelyllä on mahdollista löytää Pohjoisen laivaston 14. Armeijakunnan taistelun kuvaan kuuluvia ja sitä täydentäviä kokonaisuuksia hyödyntämällä Itämeren laivaston armeijakunnan joukkojen taistelutoiminnasta syntyvää kuvaa.

Tämän tutkimuksen keskeistä sanastoa ovat taistelu ja taistelun kuva. Pelkistetysti käännettynä venäläinen sotilassanakirja määrittelee taistelun joukkojen taktisen toiminnan päämuodoksi. Taistelu on yhtymän, joukko-osaston, joukkoyksikön, aluksen tai ilma-aluksen aseellinen yhteenotto vihollisen kanssa. Taistelu koostuu lyhyenä aikana rajatulla alueella tapahtuvista koordinoituista iskuista, tulesta ja liikkeestä sekä elektronisesta häirinnästä. Taistelun tavoitteena on vihollisen tuhoaminen, sen iskujen torjunta ja muiden taktisten tehtävien täyttäminen. Taistelut voidaan jakaa maa-, ilma-, ilmatorjunta- ja meritaisteluihin.²⁷

Yllä esitetyn perusteella tässä tutkimuksessa taistelun kuvalla tarkoitetaan sitä tutkijan luomaa kuvaa, mikä syntyy lähdeaineistotulkintana etsittäessä vastausta kysymykseen millaiseen taisteluun Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan ja Läntisen sotilaspöörin joukkoja harjoitetaan sekä miten nämä joukot toimivat taisteluteknisesti ruohonjuuritasolla niiden toteuttaessaan saamaansa tehtävää.

Kuten edellä jo mainittiin, tämän tutkimuksen yhtenä tavoitteena on vastata kysymykseen *minkälainen on Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan ja Läntisen sotilaspöörin kokoonpano*. Tähän kysymykseen oli suhteellisen helppo vastata ennen helmikuuta 2022. Tuolloin Venäjä käynnisti Ukrainaa vastaan aloittamassaan sodassa uuden vaiheen hyökkäämällä laajasti useasta eri suunnasta kohti sisä-Ukrainaa. Tuohon sodan vaiheeseen osallistui ja tätä kirjoitettaessa osallistuu yhä joukkoja Suomen lähialueen varuskunnista. Sodan luonteen mukaan myös nämä joukot ovat kärsineet tappioita.

Edellä kerrotun takia Suomen lähialueella olevien Venäjän asevoimien joukkojen kokoonpano ja niiden vahvuudet ovat käymistilassa, eikä mitään varmaa joukkokokoonpanoa tai vahvuutta voi tästä syystä ilmoittaa. Tämän tutkimuksen luvuissa kaksi ja kolme esitetyt joukkojen kokoonpanot ja niiden vahvuudet kertovatkin siitä tilanteesta, mikä vallitsi ennen helmikuussa 2022 alkanutta hyökkäystä.

²⁷ Боу. <https://encyclopedia.mil.ru/encyclopedia/dictionary/details.htm?id=12713@morfDictionary>; БОИ. <https://encyclopedia.mil.ru/encyclopedia/dictionary/details.htm?id=3567@morfDictionary>; Ks. myös Pesonen (2021), s. 7.

1.5 Sotilaallisen toiminnan perusteita

Venäjän sotilaalliset yleisjärjestelyt ja asevoimien organisaatio

Sotilashallinnollisesti Venäjä on jaettu neljään sotilaspiiriin (Läntinen, Eteläinen, Keskinen sekä Itäinen sotilaspiiri) sekä tammikuussa 2021 sotilaspiirin statuksen saaneeseen Pohjoiseen operatiivisstrategiseen johtoportaaseen.²⁸ Näistä Venäjän asevoimien yleisesikunnan alaisuudessa toimivista johtoportaista voidaan käyttää myös nimitystä operatiivisstrateginen sotatoimiyhtymä.²⁹

Sotilaspiirin yhtenä tehtävänä on suojata Venäjän alueellista koskemattomuutta omalla vastuualueellaan. Tässä tarkoituksessa se johtaa kaikkia alueellaan olevia tavanomaisia asevoimien joukkoja. Poikkeuksen muodostavat strategiset ohjusjoukot, maahanlaskujoukot sekä ilma-avaruusvoimiin kuuluvat kuljetusilmavoimat sekä kaukotoimintailmavoimat. Ne ovat suoraan yleisesikunnan johdossa.³⁰ Poikkeusolojen aikana sotilaspiirille voidaan alistaa sen vastuualueella olevia muita Venäjän alueellisen koskemattomuuden suojaamiseen osallistuvia viranomaisia, kuten esimerkiksi kansalliskaartin, hätätilaministeriön, turvallisuuspalvelun, federaation suojelupalvelun sekä sodan aikana perustettavia muita erikoisjoukkoja.³¹

Litteessä kaksi on esitetty Venäjän sotilaalliset yleisjärjestelyt.

Venäjän asevoimien määrävahvuus on 2 039 758 henkeä, mistä määrästä 1 150 628 on sotilaita.³² Asevoimien johtoesikuntana on yleisesikunta. Se on organisoitu päähallintoihin (17), hallintoihin (26), osastoihin (20) sekä palveluihin (5).³³

Venäjän asevoimat koostuu kolmesta puolustushaarasta: maavoimista, ilma-avaruusvoimista ja sotalaivastosta sekä kahdesta itsenäisestä aselajista: strategisista ohjusjoukoista ja maahanlaskujoukoista.³⁴

Kullakin puolustushaaralla on oma johtoesikunta ja itsenäisillä aselajeilla on oma johtoporras.³⁵ Sotilaallisen hierarkian mukaisesti yleisesikunta johtaa sotilaspiirejä, puolustushaaraesikuntia sekä aselajijohtoportaita.

²⁸ Lalu (2020), s. 309 kuva 3; *Северный флот с 1 января 2021 года получит статус военного округа*. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=543587&lang=RU>.

²⁹ Forsström (2019), s. 262.

³⁰ Kjellén & Dahlqvist (2019), s. 31; Lalu (2020), s. 309.

³¹ *Указ Президента РФ от 19 апреля 2017 г. N 177 "Об утверждении Положения о военном округе Вооруженных Сил Российской Федерации"*.

<http://publication.pravo.gov.ru/Document/View/0001201704200001?index=0&rangeSize=1>.

³² *Указ Президента Российской Федерации от 25.08.2022 № 575 "Об установлении штатной численности Вооруженных Сил Российской Федерации"*. <http://publication.pravo.gov.ru/Document/View/0001202208250004>.

³³ *ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ШТАБ ВООРУЖЕННЫХ СИЛ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ*.

<https://structure.mil.ru/structure/structuremorf.htm>.

³⁴ *Виды ВС РФ*. <https://structure.mil.ru/structure/forces/type.htm>; *Рода войск*.

<https://structure.mil.ru/structure/forces/rd.htm>.

³⁵ *Главное командование Сухопутных войск*. <https://structure.mil.ru/structure/forces/type/ground.htm>; *Воздушно-космические силы*. <https://structure.mil.ru/structure/forces/type/vks.htm>; *Главное командование Военно-Морского Флота*. <https://structure.mil.ru/structure/forces/type/navy.htm>; *Командование Ракетных войск стратегического назначения*. https://structure.mil.ru/structure/forces/rd/strategic_rocket.htm. *Воздушно-десантные войска*. <https://structure.mil.ru/structure/forces/rd/airborne.htm>.

Koska sotilaspiirit johtavat niin rauhan kuin poikkeusolojen aikana valmiuteen ja so-dankäyntiin liittyen alueellaan olevia kaikkia perinteisiä (maa-, meri-, ilma-avaruusvoi-mat) joukkoja, puolustushaaraesikuntien johtovastuulla lienevät muut kuin joukkojen käyttöön liittyvät tehtävät. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi henkilöstöhallinto, inf-rastruktuurin kehittäminen ja ylläpito, yleishuolto sekä taktisoperatiivinen tutkimus- ja kehitystoiminta yleisesikunnan määrittämien suuntaviivojen mukaisesti.

Maavoimat on Venäjän asevoimien suurin puolustushaara, ja sen vahvuus on noin 280 000 sotilasta.³⁶ Maavoimiin kuuluu moottorijalkaväki-, panssari-, ohjus- ja ty-kistö-, ilmapuolustus-, tiedustelu-, pioneeri-, suojele- sekä viestijoukkoja.³⁷

Vuonna 2019 Venäjän maavoimien kokoonpanoon kuului 11 armeijaa ja yksi panssa-riarmeija. Tämän lisäksi Pohjoisen operatiivisstrategiseen johtoportaan sekä Itämeren ja Mustanmeren laivastojen kokoonpanoon kuuluu maavoimien armeijakunta.³⁸ Maa-voimien joukot on organisoitu joko divisioona- tai prikaatikokoonpanoon.³⁹

Venäjän sotalaivastolla on keskeinen merkitys maan strategisten intressien, kuten kauppamerenkulun turvaamisessa ja merellisten uhkien torjunnassa, erityisesti arkti-sella alueella ja Tyynellämerellä.⁴⁰ Venäjän sotalaivaston vahvuus on noin 150 000 so-tilasta.⁴¹ Sotalaivaston kokoonpanoon kuuluu neljä laivastoa: Pohjoinen, Itämeren, Mustanmeren sekä Tyynenmeren laivasto sekä Kaspianmeren lippue (laivasto-osasto).⁴² Sotalaivaston joukkoja ovat pinta-alusvoimat, sukellusvenevoimat, rannik-kojoukot sekä merivoimailmavoimat.⁴³

Ilma-avaruusvoimien vahvuus on noin 165 000 sotilasta.⁴⁴ Sen kokoonpanoon kuuluu ilmavoimajoukkoja, avaruusjoukkoja sekä ilma- ja ohjuspuolustusjoukkoja.⁴⁵

Suoraan yleisesikunnan alaisuudessa olevien maahanlaskujoukkojen vahvuus on noin 45 000 sotilasta.⁴⁶ Sen kokoonpanoon kuuluu kaksi ilmarynnäkkö- ja kaksi maahan-laskudivisioonaa, kolme ilmarynnäkköprikaattia sekä erikoisjoukkoprikaati.⁴⁷

³⁶ Kjellén & Dahlqvist (2019), s. 27; Lalu (2020), s. 310 kuva 4; Anttila Matti, Hollanti Juha, Metsi Mika, Paa-vola Oskari, Ruisniemi Jani, Toivanen Asko: *Venäjän maavoimien yleiset kehitysnäkymät. Venäjän asevoimat muutok-sessa – kohti 2030-lukua*. Toimittanut Pasi Kesseli. Maanpuolustuskorkeakoulu 2016, s. 134.

³⁷ *Сухопутные войска*. <https://structure.mil.ru/structure/forces/type/ground.htm>.

³⁸ Kjellén & Dahlqvist (2019), s. 27; Kiianlinna Lauri: *Venäjän asevoimat 2020*. Sotilasaikakauslehti 3/2020, s. 57.

³⁹ Lalu (2020), s. 313.

⁴⁰ Uotinen Marko, Alesmaa Kimmo, Hartikainen Riku, Kajava Lauri, Ruotsalainen Kimmo, Sirniö Kimmo, Takamaa Taru: *Venäläisestä sotilasjohtamisesta – Johtosubteet ja organisaatiomuutokset 2000-luvulla. Venäjän asevoimat muutoksessa – kohti 2030-lukua*. Toimittanut Pasi Kesseli. Maanpuolustuskorkeakoulu 2016, s. 117.

⁴¹ Lalu (2020), s. 310.

⁴² *Объединение флота*. https://structure.mil.ru/structure/forces/navy/combined_fleet.htm.

⁴³ *Военно-Морской Флот*. <https://structure.mil.ru/structure/forces/navy/structure.htm>.

⁴⁴ Lalu (2020), s. 313.

⁴⁵ *Воздушно-космические силы*. <https://structure.mil.ru/structure/forces/vks/structure.htm>.

⁴⁶ Lalu (2020), s. 310.

⁴⁷ *Воздушно-десантные войска | ВДВ РФ*. <http://www.mil.kavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vdv>; *Новый десантно-штурмовой полк начнут размещать в Феодосии с конца года - Минобороны*. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=553208&lang=RU>; *Военная группировка в Крыму усилена новым десантным полком*. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=563184&lang=RU>.

Venäjän strategisten ohjusjoukkojen vahvuus on noin 50 000 sotilasta.⁴⁸ Sen maavoimaosat on organisoitu kolmeen divisioonaa kokoonpanossa toimivaan ohjusarmeijaan.⁴⁹ Niiden kalustona on liikkuvia ja siiloihin sijoitettuja mannertenvälisiä ohjuksia. Ydinasetriadin merivoimakomponenttia edustavat strategiset ohjussukellusveneen Pohjoisessa ja Tyynenmeren laivastossa. Triadin kolmannen osan muodostaa ilma-avaruusvoimien kaukotoimintailmavoimat, minkä strategiset pommikoneet voivat laukaista risteilyohjuksia.⁵⁰

Venäjän asevoimien organisaatio on esitetty liitteessä kolme.

Asevelvollisuus, varusmiespalvelus sekä pysyvän valmiuden konsepti

Venäjällä kutsuntavelvollisia ovat 18–27-vuotiaat miehet. Vuosittain kutsuntavelvollisten määrä on noin seitsemän miljoonaa henkeä, joista noin 700 000 osallistuu kahdesti vuodessa järjestettäviin kutsuntoihin. Kutsunta-aika on noin kolme kuukautta kerrallaan, minä aikana nuorukaiset astuvat palvelukseen. Palvelus ei täten ala eikä pääty kaikilla yhtäaikaisesti.⁵¹

Kutsunnoissa nuorukaisia määrätään asevoimien lisäksi palvelukseen kansalliskaartin, hätätilaministeriön, federaation suojelupalvelun, ulkomaan tiedustelupalvelun, turvallisuuspalvelun sekä rangaistusseuraamusviraston joukkoihin.⁵² Vuonna 2020 asevoimiin määrättiin suorittamaan varusmiespalvelustaan noin 260 000 nuorukaista.⁵³

Venäjällä varusmiespalvelus kestää vuoden.⁵⁴ Sotilasvalaan päättyvä alokasaika kestää noin kuukauden. Tuona aikana joukko-osastoissa alokkaille opetetaan taistelu- ja yleisotilaallisen koulutuksen perusasiat. Alokasvaihetta seuraa tehtäväkohtainen koulutusvaihe, jossa sotilaille opetetaan oman tehtävän edellyttämät taidot. Tämän jälkeen sodankäyntiä harjoitellaan ryhmä- ja joukkuekokoonpanossa.⁵⁵ Näiden yhteensä noin puoli vuotta kestäneiden koulutusvaiheiden jälkeen nuoremmasta saapumiserästä muodostetuille joukoille on opetettu ne perusasiat, jotta niitä voidaan käyttää valmiusyhtymissä.

Varusmiespalvelusajan viimeistä puolta vuotta voidaan kutsua valmiusvaiheeksi, jolloin nuorempi saapumiserä muuttuu vanhemmaksi saapumiseräksi ja joista muodos-

⁴⁸ Lalu (2020), s. 310.

⁴⁹ *Ракетные войска стратегического назначения | ПВЧН РФ*. <http://www.mil.kavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/rvcn>.

⁵⁰ Lalu (2020), s. 329.

⁵¹ Forsström (2019), s. 344, 345,

⁵² Sama, s. 354, 355, 349, 350.

⁵³ *Шойгу: в 2020 году, как и планировалось, в войска направлено более 260 тыс. граждан*. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=543768&lang=RU>.

⁵⁴ Forsström (2019), s. 351.

⁵⁵ Maavoimien varusmieskoulutusjaksot on päätelty useista Venäjän puolustusministeriön kotisivuilla vuosina 2019–2022 julkaistuista uutisista, esim.: *Первые команды общевойсковой армии ЗВО прибыли в Белгородскую область для прохождения курса молодого бойца*.

<https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12358826@egNews>; *Новобранцы Балтийского флота приступили к обучению по программе интенсивной общевойсковой подготовки*.

<https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12334151@egNews>; *В разведывательных подразделениях армейского корпуса Балтийского флота проходит этап одиночной подготовки военнослужащих*.

<https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12365819@egNews>; *В армейском корпусе Балтийского флота проведут боевые стрельбы в составе отделений*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12334207@egNews>.

tetut joukot ovat osa pysyvän valmiuden joukkoja. Tähän koulutusjaksoon sisältyy ainakin yksi noin kolme kuukautta kestävä taistelukoulutusvaihe⁵⁶.

Vaikka Venäjä pyrkii ammattimaistamaan asevoimiaan rekrytoimalla miehistö- ja ali-päällystötehtäviin sopimussotilaita (ammattisotilaita), on asevelvollisuuteen perustuva varusmiespalvelus jatkossakin Venäjälle välttämätön muun muassa koulutetun ja riittävän suuren reservin muodostamiseksi sodan ajan tarpeita varten.⁵⁷

Venäjän 1990-luvulla käymät Tšetšenian sodat paljastivat muun muassa asevoimien liikekannallepanovalmiuteen liittyviä ongelmia. Sittemmin toteutetun asevoimareformin yhteydessä kehitettiin ja otettiin käyttöön pysyvän valmiuden konsepti. Sen mukaan Venäjän asevoimien joukot on jaettu neljään valmiusluokkaan: 1) pysyvän valmiuden joukot, 2) kohotetun valmiuden joukot, 3) sodan vaaran valmiuden joukot sekä 4) täyden valmiuden joukot. Lähtökohtaisesti joukkojen pitäisi olla koko ajan joko pysyvässä valmiudessa tai kohotetussa valmiudessa.⁵⁸

Pysyvässä valmiudessa olevien joukkojen pitäisi olla miesmäärällä mitattuna täysivahvuisia sekä varustettavissa lyhyessä ajassa sotilasoperaatiota varten. Joukkojen puolustushaarasta tai aselajista riippuen niille määrätyt valmiuden reagointiajat vaihtelevat. Se on vain muutamia minutteja taistelupäivystyksessä oleville strategisille ohjusjoukoille ja ilma-avaruusvoimille. Maavoimille määrätty reagointiaika on joukon mukaan tunnista 24:n tuntiin.⁵⁹

Joukoille asetetut valmiusvaatimukset eivät ole realistisia. Tosielämässä joukot eivät ole koskaan määrävahvuisia, sillä sotilaita on lomalla, sairaana, komennuksella ja niin edelleen. Lisäksi on huomioitava se, että huolimatta Venäjän yrityksistä ammattimaistaa asevoimia sopimussotilailla, iso osa asevoimien henkilöstöstä on edelleen varusmiehiä. He astuvat vuoden pituiseen varusmiespalvelukseen kaksi kertaa vuodessa, mutta heitä ei voida käyttää taistelutehtävissä ennekuin varusmiehille on annettu muutamana kuukauden pituinen taistelukoulutus.⁶⁰

Käytännössä Venäjällä käytössä oleva varusmieskoulutusjärjestelmä tarkoittaa sitä, että maavoimissa käytetään pääosa varusmiespalvelusajasta koulutukseen sen sijaan, että keskityttäisiin sotilaallisen valmiuden ylläpitoon. Tästä puolestaan on seurauksena se, että prikaatista yksi tai kaksi pataljoonaa sekä divisioonasta yksi tai kaksi rykmenttiä täyttää niille asetetut pysyvän valmiuden vaatimukset.⁶¹ Rauhan aikana venäläiset yhtymät eivät siis ole kokonaisuudessaan sotavalmiita joukkoja.

Venäläiset ovat ratkaisseet edellä kuvatun sotilaalliseen valmiuteen liittyvän ongelman siten, että yhtymät muodostavat jo rauhan aikana itsenäiseen sodankäyntiin kykeneviä ”miniyhtymiä” eli pataljoonan taisteluosastoja. Taisteluosastojen runkona toimii moottorijalkaväki- tai panssaripataljoona, jota täydennetään aselajijoukoilla⁶².

⁵⁶ *Танковый полк ЗВО совершил 1000-километровый марш в Нижегородскую область для участия в учениях.*
<https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12347147@egNews>.

⁵⁷ Forsström (2019), s. 344; Kiiänlinna (2020), s. 57.

⁵⁸ Lalu (2020), s. 296.

⁵⁹ Sama.

⁶⁰ Sama

⁶¹ Sama, 297.

⁶² Pesonen (2021), s. 54; Lalu (2020), s. 316 (kuva 9).

Elokuussa 2021 puolustusministeri Sergei Šoigu ilmoitti, että Venäjän asevoimissa on 168 pysyvässä taisteluvälivalmiudessa olevaa pataljoonan taisteluosastoa, jotka ovat napin painalluksesta tunnin kuluttua ulkona varuskunnasta.⁶³ Šoigun ilmoittama luku on samansuuntainen ruotsalaisten esittämän arvion kanssa. Vuonna 2019 ruotsalaiset päätyivät laskelmaan, jonka mukaan Venäjän asevoimat saa rauhan aikana perustettua 146 pataljoonan taisteluosastoa. Tästä luvusta Läntisen sotilaspiirin osuus on 54 ja Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaon osuus on kuusi pataljoonan taisteluosastoa.⁶⁴

⁶³ Шойгу заявил, что в армии России насчитывается 168 батальонно-тактических групп. <https://tass.ru/armiya-i-opk/12099255>.

⁶⁴ Kjellén & Dahlqvist (2019), s. 29, taulukko 2.3.

2. POHJOISEN OPERATIIVISSTRATEGISEN JOHTOPORTAAN JOUKOT JA NIIDEN TAISTELUJAOTUS

Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan historia juontaa juurensa maaliskuuhun 1733, jolloin perustettiin Arkangelin sotasatama. Tänä päivänä Pohjoinen operatiivisstrateginen johtoporras on yksi Venäjän asevoimien viidestä operatiivisstrategisesta johtoportasta ja sen päätehtävänä on Venäjän etujen suojaaminen pohjoisilla arktisilla alueilla sekä turvata omalta osaltaan vedenalaisen ydinasetriadin toimintamahdollisuudet.⁶⁵ Venäjän mantereella sen vastuualueeseen kuuluu Komin tasavalta, Arkangelin ja Murmanskin alueet sekä Nenetsian autonominen hallintopiiri.⁶⁶

Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan esikunta sijaitsee Murmanskin alueella Severomorskin kaupungissa. Sen kokoonpanoon kuuluu: Pohjoisen laivaston pinta-alus- ja sukellusvenevoimat, rannikkojoukkoja, 14. Armeijakunta, 45. Ilmavoima- ja ilmapuolustusarmeija, kaksi arktiseen saaristoon sijoitettua taktista ryhmää sekä ilma-voima- ja ilmapuolustustukikohta.⁶⁷ Pohjoisen laivaston kokoonpano on esitetty liitteessä neljä.

2.1 Pinta-alusvoimat

Venäjän sotalaivaston suurin pinta-alusyksikkö ja samalla Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan merisodankäynnin tulivoimaisin joukko on Severomorskissa sijaitseva 43. Ohjuslaivue.⁶⁸ Sen kokoonpanoon kuuluvat Pohjoisen laivaston lippulaiva raskas ohjusristeilijä Pjotr Veliki, ohjusristeilijä Maršal Ustinov, miina-alus Admiral Ušakov sekä fregatti Admiral Flota Sovetskogo Sojuza Gorškov.⁶⁹

Pohjoisen laivaston pinta-alusvoimiin kuuluu myös Murmanskin alueella Poljarnyj'n kaupungissa tukikohtaansa pitävä muun muassa sukellusveneiden torjunta-aluksista, maihinnousualuksista sekä vedenalaisesta vastaerikoisjoukosta koostuva Kuolan lip-pue. Sen tehtävänä on tukea Pohjoisen laivaston iskevien osien ryhmittymistä Barent-

⁶⁵ *Северный флот*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/history.htm>; *Защита интересов России в Арктике – приоритетная задача Северного флота*. <http://redstar.ru/zashhita-interesov-rossii-v-arktike-prioritetnaya-zadacha-severnogo-flota/>; Norberg Johan, Goliath Martin, with maps by Per Wikström: *The fighting power of Russia's Armed Forces in 2019. Russian Military Capability in a Ten-Year Perspective* – 2019. FOI-R-4758-SE. December 2019, s. 67, 69.

⁶⁶ *Поступательное и сбалансированное развитие армии и флота*. <http://redstar.ru/postupatelnoe-i-sbalansirovannoe-razvitie-armii-i-flota/>; *Северный флот с 1 января 2021 года получит статус военного округа*. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=543587&lang=RU>.

⁶⁷ *Северный Флот | СФ*. <http://www.milnavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>. Huom. Lähteessä mainitaan neljä taktista ryhmää. Yksi näistä sijaitisi Severnaja Zemljalla. Julkisten lähteiden mukaan tällä alueella ei ole ollut ainakaan kahteen viimeiseen vuoteen sellaista toimintaa, mikä viittaisi siihen, että alueella olisi pysyviä joukkoja. Lisäksi Kjellén & Dahlqvist (2019), s. 48 (taulukko Northern Fleet JSC, Severomorsk) mukaan Pohjoiseen strategiseen johtoportaan kuuluu vain kaksi taktista ryhmää.

⁶⁸ *Северный Флот | СФ*. <http://www.milnavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>; *Эскадренный миноносец «Адмирал Ушаков» отработал артиллерийские стрельбы в Баренцевом море*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12369005@egNews>.

⁶⁹ *Северный Флот | СФ*. <http://www.milnavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>; *Крейсер «Пётр Великий» вышел в Баренцево море на учение*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12362696@egNews>.

sinmerelle ja toteuttaa taktisoperatiivisia tehtäviä pohjoisilla rannikko- ja merialueilla.⁷⁰

Yksi Kuolan lippueen uusimmista aluksista on vuoden 2021 alussa operatiiviseen käyttöön otettu maihinnousalus Pjotr Morgunov. Sadan hengen miehistön lisäksi alus pystyy kuljettamaan 300 sotilasta, 13 taistelupanssarivaunua, 36 panssaroitua ajoneuvoa sekä vedettävää tykistöä. Aluksen varustukseen kuuluu ponttonikalusto, joten se pystyy purkamaan ja lastaamaan kuorman varustamattomalle rannalle.⁷¹

Edellä mainittujen lisäksi Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan pinta-aluksiin kuuluu Murmanskin ja Arkangelin alueille ryhmitettyjä tukialusjoukkoja, merialueiden valvonta- ja tiedustelualusjoukkoja sekä merentutkimusaluksia.⁷²

Pohjoiseen laivastoon sijoitettu Venäjän sotalaivaston lippulaivaa ja sen ainoaa lentotukialusta Admiral Flota Sovetskogo Sojuza Kuznetšovia alettiin peruskorjata loppuvuodesta 2017. Aluksen paluu takaisin palveluskäyttöön on viivästynyt useita kertoja muun muassa vuonna 2019 korjauksen yhteydessä lentotukialuksella syttyneen tulipalon takia. Viimeisimpien arvioiden mukaan modernisoitu Kuznetšov palaisi Venäjän sotalaivaston kokoonpanoon alkuvuodesta 2024, mutta mahdollisesti rajallisin suorituskyvyin.⁷³

Niin kauan kuin Kuznetšov on poissa meripalveluksesta, Pohjoisen laivaston pinta-alustaisteluosastojen taistelutoimintaetäisyys on sidottu mantereelta saatavaan hävittäjäilmasuojiaan. Vaikka Venäjän ilma-avaruusvoimat kykenevät ilmatankkaamaan Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan meri-ilmavoimien hävittäjiä, ei sen avulla pystytä luomaan pinta-alustaisteluosastoille sellaista hävittäjäsuojaa, että ne voisivat menestyksekkään avomeritaistelun edellyttämän ilmaherruuden näkökulmasta poikkeusolojen aikana huoletta operoida etäisillä merialueilla. Muun muassa tästä syystä Venäjän sotalaivasto ei pysty haastamaan Yhdysvaltoja ja sen liittolaisia valtamerialla käytävässä avomeritaistelussa⁷⁴.

Pohjoisella laivastolla on tärkeä rooli Venäjään arktiselta suunnalta kohdistuvien uhkien torjunnassa. Tästä näkökulmasta Pohjoisen laivaston kaikkia suorituskykyjä ja infrastruktuuria kehitetään myös vastaisuudessa.⁷⁵

⁷⁰ *Северный Флот* | СФ. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>.

⁷¹ *Новый большой десантный корабль «Пётр Моргунов» вошел в Баренцево море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12341371@egNews>; БДК "Пётр Моргунов" передан ВМФ России, на корабле поднят Андреевский флаг. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=543670&lang=RU>.

⁷² *Северный Флот* | СФ. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>.

⁷³ *Начало испытаний авианосца "Адмирал Кузнецов" задерживается из-за проблем с оборудованием - глава ОСК.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=550671&SStr=%C0%E2%E8%E0%ED%EE%F1%E5%F6%20%93%0%E4%EC%E8%F0%E0%EB%20%CA%F3%E7%ED%E5%F6%EE%E2%94&lang=RU>; *Россия работает над обликом перспективного авианосца - первый зампред коллегии ВПК.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=561989&SStr=%C0%E2%E8%E0%ED%EE%F1%E5%F6%20%93%0%E4%EC%E8%F0%E0%EB%20%CA%F3%E7%ED%E5%F6%EE%E2%94&lang=RU>; *ОСК пообещала вернуть "Адмирала Кузнецова" флоту в начале 2024 года.* <https://ria.ru/20220614/kuznetsov-1795142241.html>; Ville Vänskän kommentti 17. marraskuuta 2022. Materiaali tutkijan hallussa.

⁷⁴ Ville Vänskän sähköpostiviesti tämän tutkimuksen tekijälle 20. joulukuuta 2021. Materiaali tutkijan hallussa; Vrt. myös Vänskä (2021), s. 106.

⁷⁵ *Особая роль отведена Северному флоту в Арктике - Евменов.* <https://www.vpk-news.ru/news/61093>; *Порты Тикси и Диксон будут реконструированы, там будут базироваться боевые корабли - Северный флот РФ.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=575702&lang=RU>.

Yhtenä esimerkkinä ei pelkästään Pohjoisen laivaston, vaan ennen kaikkea Venäjän pohjoisen strategisen suunnan suorituskykyjen kehittämisestä voi mainita uutisen lokakuulta 2021. Tuolloin kerrottiin, että Venäjän sotalaivastoon perustettaisiin uusi yhtymä *Arktinen laivasto*. Sen päätehtävänä olisi turvata Pohjoisen laivaston ja Tyynenmeren laivaston vastuualueilla olevan pohjoisen merireitin ja ranta-alueiden turvallisuus. Tällä menettelyllä edellä mainitut jo olemassa olevat laivastot voisivat keskittyä niille määrättyjen taistelutehtävien toteuttamiseen. Uutinen kuitenkin kumottiin seuraavana päivänä.⁷⁶ Vaikka uutinen arktisesta laivastosta kumottiin pian sen ilmestymisen jälkeen, ei se tarkoita sitä, etteikö kyseisen laivaston perustaminen tulisi ajankohitaiseksi myöhemmin, sillä pohjoisessa Venäjällä on tarve kuvatun laiselle rannikon ja lähimerialueiden puolustamiseen tarkoitettulle merivoimayhtymälle.

Arktisen suunnan sotilaallisen infrastruktuurin kehittämisestä uutisoitiin puolestaan kesäkuussa 2022. Tuolloin kerrottiin, että Tiksin ja Diksonin siviili- ja sotilaskäyttöön tarkoitettut satamat modernisoidaan siten, että ne olisivat tulevaisuudessa sotalaivaston käytössä ympärivuotisesti.⁷⁷

Pohjoisen laivaston pinta-alusvoimien kokoonpano on esitetty liitteessä viisi.

2.2 Sukellusvenevoimat

Venäjän sotalaivaston sukellusveneiden sodanajan keskeisiä tehtäviä ovat vihollisen tärkeiden maamaalien, sukellusveneiden, lentotukialusten ja pinta-alusosastojen tuhoaminen sekä meritiedustelu ja maalitiedon tuottaminen asevoimille.⁷⁸ Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan sukellusvenevoimat on ryhmitetty Murmanskin alueelle. Sukellusvenevoimiin kuuluu viisi sukellusvenelaivuetta, yksi syvänmeren sukellusvenelaivue, yksi sukellusveneiden korjaus- ja rakennusprikaati sekä neljä vedenalaista vastaerikoisjoukkoa.⁷⁹

Vuonna 2019 Pohjoisen laivaston käyttökuntoiseen kalustoon kuului 20 sukellusvenettä. Näistä kahdeksan oli strategisia ohjussukellusveneitä.⁸⁰ Sitten Pohjoisen laivaston sukellusvenevahvuus on kasvanut ainakin kahdella sukellusveneellä, kun se on saanut sotavarustukseensa strategisen ohjussukellusvene Knjaz Vladimirin ja ohjusristeilijä Kazanin.⁸¹

Pohjoisen laivaston sukellusvenevoimien merkittävimmän tuhovoiman muodostavat strategiset ohjussukellusveneet ja ohjussukellusveneet. Ensiksi mainittuihin sukellusveneisiin, jotka ovat avainosa Venäjän ydinasevastaisuuskykyä, kuuluvat muun muassa

⁷⁶ *Источники: в РФ рассматривается вопрос создания нового объединения ВМФ - Арктического флота.* <https://tass.ru/armiya-i-opk/12599019>; Kettunen Aleksi: *Venäjälle uusi laivasto?* Suomen Sotilas 6/2021, s. 63; *Источники опровергли планы создания в России отдельного арктического флота.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=558415&lang=RU>.

⁷⁷ *Порты Тикси и Диксон будут реконструированы, там будут базироваться боевые корабли - Северный флот РФ.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=575702&lang=RU>.

⁷⁸ Lalu (2020), s. 322.

⁷⁹ *Северный Флот | СФ.* <http://www.milkvkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>.

⁸⁰ Kjellén & Dahlqvist (2019), s. 31 taulukko 2.5; Lalu (2020), s. 323 kuva 12. Tietävästi Venäjän ydinasetriadiin kuuluu kaikkiaan 13 sukellusvenettä. Näistä viisi on sijoitettuna Tyynenmeren laivaston.

⁸¹ *Стратегический подводный ракетополец "Князь Владимир" войдет в состав Северного флота.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=533298>; *Не только в Арктике, но и в Мировом океане...* <http://redstar.ru/ne-tolko-v-arktike-no-i-v-mirovom-okeane/>.

mannerten välisillä ballistisilla ohjuksilla varustetut strategiset ohjussukellusveneet Juri Dolgoruki, Tula, Brjansk sekä Knjaz Vladimir.⁸² Ohjussukellusveneisiin kuuluvat esimerkiksi sukellusveneristeilijät Severodvinsk ja Kazan, mitkä molemmat on varustettu pitkän matkan Kalibr-ohjuksilla.⁸³

Pohjoisen laivaston sukellusvenevoimien tärkein tehtävä on ylläpitää ydinasetriadin merivoimakomponentin valmius käsketyllä tasolla. Tässä tarkoituksessa vanhimpia kolmannen sukupolven strategisia ydinsukellusveneitä uusitaan nykyaikaisilla neljännen sukupolven Jasen- ja Borei-luokan sukellusveneillä.⁸⁴

Niin Pohjoisen laivaston pinta-alus- kuin myös sukellusvenevoimat pyrkivät lipunnäytöin vahvistamaan Venäjän sotalaivaston asemaa maailman merillä. Yksi tällainen huomiota herättänyt suorituskykynäyttö tapahtui maaliskuussa vuonna 2021, kun ensi kertaa Venäjän sotalaivaston historiassa kolme strategista sukellusvenettä nousi arktisella alueella yhtä aikaa pintaan paksun jääkerroksen läpi.⁸⁵

Pohjoisen laivaston sukellusvenevoimien kokoonpano on esitetty liitteessä kuusi.

2.3 Rannikkojoukot

Venäjän asevoimien rannikkojoukkojen tehtävänä on suojata sotalaivaston joukkoja ja kohteita sekä tärkeitä rannikkokohteita vihollisen tulenkäytöltä ja maihinnousulta yhdessä maavoimien kanssa.⁸⁶ Murmanskin alueella Guba Olenjan kylässä sijaitseva 536. Rannikko-ohjusrikaati ja Sputnikin kylässä sijaitseva 61. Merijalkaväkirikrikaati muodostavat Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan rannikkojoukkojen taisteluosat.⁸⁷ Niiden lisäksi rannikkojoukkoihin kuuluu taistelua tukevia, kuten johtamiseen, tiedusteluun, elektroniseen sodankäyntiin sekä huoltoon tarvittavia joukkoja.⁸⁸ Pohjoisen laivaston rannikkojoukkojen kokoonpano on esitetty liitteessä seitsemän.

Rannikko-ohjusrikaatin keskeisintä torjuntakykyä edustaa kaksi Bastion-P-kalustolla varustettua ohjuspatteristoa. Tämän lisäksi ohjusrikaatin kokoonpanoon kuuluu tais-

⁸² *Не только в Арктике, но и в Мировом океане...* <http://redstar.ru/ne-tolko-v-arktike-no-i-v-mirovom-okeane/>; *Заполярный страж безопасности России.* <http://redstar.ru/zapolyarnyj-strazh-bezopasnosti-rossii/>; *На Северном флоте подведены итоги 2020 учебного года.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12325626@egNews>. Norberg Johan: *Training for War. Russia's Strategic-level Military Exercises 2009–2017.* FOI 2018, s. 62.

⁸³ *Не только в Арктике, но и в Мировом океане...* <http://redstar.ru/ne-tolko-v-arktike-no-i-v-mirovom-okeane/>; *Подводный крейсер «Северодвинск» поразил береговую цель на полигоне в Архангельской области крылатой ракетой «Калибр».* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12342546@egNews>; *Новейшая атомная подводная лодка «Казань» выполнила ракетную стрельбу в Белом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12326259@egNews>.

⁸⁴ *Поддержание боеготовности морских стратегических ядерных сил - задача Северного флота на 2021-й год.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12333212@egNews>; *Командующий Северным флотом адмирал Александр Моисеев: «Поддержание боеготовности морских стратегических ядерных сил Северного флота – наша главная задача».* <http://redstar.ru/komanduyushhij-severnym-flotom-admiral-aleksandr-moiseev-podderzhanie-boegotovnosti-morskih-strategicheskikh-yadernyh-sil-severnogo-flota-nasha-glavnaya-zadacha/>; Vänskä (2021), s. 106.

⁸⁵ *Российский адмирал назвал учения атомных подлодок сигналом для США.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=547436&lang=RU>.

⁸⁶ Lalu (2020), s. 322.

⁸⁷ *Северный Флот | СФ.* <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>; Harris Catherine & Kagan Frederick W.: *Russia's Military Posture: Ground Forces Order of Battle.* Institute for the Study of War (ISW). March 2018, s. 23.

⁸⁸ *Береговые Войска СФ.* <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>.

telua tukevia joukkoja, kuten huoltokomppania, ilmatorjuntaohjusjaos sekä pioneeri- ja suojelujoukkueet.⁸⁹ 536. Rannikko-ohjusrikaatin kokoonpano on esitetty liitteessä kahdeksan.

61. Merijalkaväkiprikaatin keskeisimmän taisteluvoiman muodostaa kaksi merijalkaväkipataljoonaa ja yksi ilmarynnäkköpataljoona. Tämän lisäksi prikaatiin kuuluu taistelua tukevia osia, kuten esimerkiksi huoltopataljoona, panssarirykistö- ja ilmatorjuntaohjustykkipatteristot, raketin- ja liekinheitin- sekä panssarintorjuntaohjuspatterit, tiedustelu-, viesti- ja pioneerikomppaniat sekä suojelujoukkue.⁹⁰ 61. Merijalkaväkiprikaatin kokoonpano on esitetty liitteessä yhdeksän.

Merijalkaväkiprikaatin taisteluajoneuvokalusto koostuu pääasiassa BTR-80/82A-kuljetuspanssariajoneuvoista ja MT-LBV-miehistönkuljetusvaunuista. Prikaatin pohjoinen sijainti näkyy kuljetuskalustossa muun muassa siten, että sen sotavarustukseen kuuluu myös telakuorma-autoja ja moottorikelkkoja.⁹¹

Merijalkaväkiprikaatin keskeisintä tulivoimaa edustavat 122 mm Gvozdika-panssarihaupitsit, 120 mm panssaroidut Nona-SVK-kranaatinheittimet, 122 mm Grad-raketinheittimet, panssaroidut Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvot sekä Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunut.⁹² Viimeksi mainittu on lyhyen kantaman ilmatorjuntajärjestelmä ja se on tarkoitettu lähinnä taisteluhelikoptereiden torjuntaan sekä suojaamaan moottorijalkaväki- ja panssarijoukkoyksikköjä.⁹³

Vaikka 61. Merijalkaväkiprikaati kuuluu rannikkojoukkoihin, se on operatiivisesti alistettu 14. Armeijakunnalle.⁹⁴

2.4 14. Armeijakunta

Vuosina 2016–2017 Itämeren, Mustanmeren sekä Pohjoisen laivaston kokoonpanoihin perustettiin taktisoperatiivisia maavoimien armeijakuntia, joiden teoreettinen operaatioalueen syvyys ulottuu aina 500 kilometriin saakka.⁹⁵ 14. Armeijakunnan komentajan ja hänen Murmanskissa sijaitsevan esikuntansa tukena on esikuntapataljoona. Armeijakunnan päätaisteluosat ovat Alakurtissa sijaitseva 80. Moottorijalkaväkiprikaati

⁸⁹ *Северный Флот* | ЦФ. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>.

⁹⁰ Sama.

⁹¹ *61-я киркенеская краснознаменная бригада морской пехоты*. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>; *Разведчики морской пехоты Северного флота отработали тактику рейдовых действий в Арктике*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12352187@egNews>.

⁹² *61-я киркенеская краснознаменная бригада морской пехоты*. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>.

⁹³ Arpiainen Antti: *Venäjän ilmatorjunta; nykytila ja kehitysnäkymät. Venäjän asevoimat 2000-luvun alussa*. Maanpuolustuskorkeakoulun taktiikan laitos. Julkaisusarja 2: Taktiikan asiatietoa N:o 1/1999. Toimituskunta: Jorma Saarelainen, Georgij Alafuzoff, Paavo Heiskanen, Vesa Tynkkynen, Mika Hyytiäinen, Tapani Hämäläinen, Jussi Metteri. Hakapaino 1999, s. 154.

⁹⁴ *Умело действовать в любых климатических условиях*. <http://redstar.ru/umelo-dejstvovat-v-lyubyh-klimaticheskikh-usloviyah/>.

⁹⁵ Kofman Michael, Fink Anya, Gorenburg Dmitry, Chesnut Mary, Edmonds Jeffrey, Waller Julian: *Russian Military Strategy: Core Tenets and Operational Concepts*. CNA Research Memorandum. August 2021, s. 37; *Состав созданных на флотах армейских корпусов*. <https://topwar.ru/116427-sostav-sozdannyh-na-flotah-armeyskih-korpusov.html>.

ti ja Petsamossa (Petsenga) sijaitseva 200. Moottorijalkaväkiprikaati.⁹⁶ Viimeksi mainittu lienee normaalin moottorijalkaväkiprikaatin vahvuinen (3 000–4 000 sotilasta), mutta Alakurtin prikaatin vahvuus lienee vain noin 2 000 sotilasta.⁹⁷ Molemmat prikaatit on tarkoitettu taisteluun etupäässä Kuolan alueella, mutta tarvittaessa niitä voidaan käyttää laajemminkin arktisella alueella.⁹⁸

Lisäksi jo edellä mainittu 61. MERIJVPR sekä Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan Frans Josefin maalla sijaitseva 71. ja Novosibirskin saaristossa Kotelnyn saarella sijaitseva 99. taktinen ryhmä on alistettu operatiivisesti 14. Armeijakunnalle.⁹⁹

Alakurtissa sijaitsevan moottorijalkaväkiprikaatin keskeisintä taisteluvoimaa edustavat kolme moottorijalkaväkipataljoonaa (vahvuus 460–540 sotilasta) sekä panssarihaupitsipatteristo. Näiden lisäksi prikaatin kokoonpanoon kuuluu muun muassa pioneeri- (396 sotilasta) ja tiedustelupataljoonat (130 sotilasta), ilmatorjuntaohjuspatteristo ja lennökkikomppania.¹⁰⁰ Mahdollisesti 80. Moottorijalkaväkiprikaatin lennökkikomppania ei tätä nykyä toimi itsenäisenä yksikkönä, vaan on sittemmin liitetty Venäjän asevoimissa vallitsevan toimintatavan mukaisesti osaksi tiedustelupataljoonaa.¹⁰¹

Venäjän erikoisjoukkoja (spetsnaz) kehitetään osana Venäjän asevoimareformia. Esimerkiksi jokaiseen yleisjoukkojen armeijaan perustetaan erillinen tiedusteluprikaati, johon kuuluu erikoisjoukkopataljoona tai -pataljoonia. 14. AK:n 80. MTJVP:n kokoonpanoon kuuluu tiettävästi erikoisjoukkokomppania. Sen tarkka kokoonpano ei ole tiedossa, mutta se lienee tarkoitettu kaukotiedusteluun ja iskuoperaatioihin syväällä vihollisen selustassa. Maastoliikkuvuutta arktisessa toimintaympäristössä on parannettu varustamalla komppania maastoskoottereilla (mönkijöillä), lumikelkoilla ja koiravaljakoilla.¹⁰²

80. MTJVP:n liikkuvuus muodostuu MT-LB-kuljetuspanssarivaunuista sekä useista eri tyypisistä maasto- ja lumiajoneuvoista. Prikaatin tulivoimaa edustavat puolestaan 122 mm Gvozdika-panssarihaupitsit sekä 120 mm raskaat Sani-kranaatinheitimet.¹⁰³

80. MTJVP:n kokoonpano on esitetty liitteessä 10.

Petsamossa sijaitsevan 200. Moottorijalkaväkiprikaatin tärkeimmät taisteluosat muodostuvat kolmesta moottorijalkaväkipataljoonasta, panssaripataljoonasta (31–41 tais-

⁹⁶ *СФ | ОСК Север*. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>; *Умело действовать в любых климатических условиях*. <http://redstar.ru/umelo-dejstvovat-v-lyubyh-klimaticheskikh-usloviyah/>; Lalu (2020), s. 315; Harris & Kagan (2018), s. 20.

⁹⁷ Pesonen (2021), s. 45; Mäkeläinen Mika: Katso satelliittikuvista, kuinka Venäjän sotilastukikohta Suomen lähellä tyhjeni yllättäen – asiantuntija: "Hyvin todennäköisesti lähetetty Ukrainaan". <https://yle.fi/uutiset/3-12513528>.

⁹⁸ Kjellén & Dahlqvist (2019), s. 40.

⁹⁹ *Умело действовать в любых климатических условиях*. <http://redstar.ru/umelo-dejstvovat-v-lyubyh-klimaticheskikh-usloviyah/>; *СФ | ОСК Север*. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>; *Земля Франца-Иосифа – северный форпост России*. <http://redstar.ru/zemlya-frantsa-iosifa-severnyj-forpost-rossii/>.

¹⁰⁰ *СФ | ОСК Север*. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>; Pesonen (2021), s. 59, 60, 74, 79. Pesosen mukaan rynnäkkövaunulla varustetun pataljoonan vahvuus on noin 460 sotilasta.

¹⁰¹ Pesonen (2021), s. 75.

¹⁰² *Ramm (2017)*, s. 11–13.

¹⁰³ *80-я отдельная арктическая мотострелковая бригада*. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>.

telupanssarivaunua), kahdesta panssarihaupitsipatteristosta sekä raketinheitinpatteristosta. Tämän lisäksi prikaatin kokoonpanoon kuuluu muun muassa panssarintorjuntatykki- ja ilmatorjuntaohjuspatteristot, pioneeri- ja tiedustelupataljoonat sekä lennokikomppania.¹⁰⁴ Viimeksi mainittu on mahdollisesti liitetty tätä nykyä prikaatin tiedustelupataljoonan kokoonpanoon (vrt. 80. MTJVPР). Todennäköisesti 200. MTJVPР:n tiedustelupataljoonaan kuuluu erikoistiedustelukomppania.

Petsamon moottorijalkaväkiprikaatin liikkuvuuden ja raskaan tulivoiman tärkeimmän osan muodostavat Т-80ВМ-taistelupanssarivaunut, МТ-ЛВ-miehistönkuljetusvaunut, 122 mm Grad-raketinheitimet, 152 mm Мста-С- ja Акатьсја-panssarihaupitsit, 120 mm raskaat Sani-kraanaatinheitimet, 100 mm Rapira-panssarintorjuntatykit, Штурм-С-panssarintorjuntaohjusvaunut, panssaroidut Оса- ja Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvot (?) sekä Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunut. Näiden lisäksi kuljetuskalustoon kuuluu erityyppisiä maasto- ja lumiajoneuvoja.¹⁰⁵ Edellä mainitusta kalustosta esimerkiksi 152 millimetrin Акатьсја-panssarihaupitseilla on tuettu Ukrainassa hyökänneiden moottorijalkaväkijoukkojen hyökkäystä tuhoamalla puolustajan linnoitteita, sotakalustoa ja elävää voimaa.¹⁰⁶

200. MTJVPР:n kokoonpano on esitetty liitteessä 11.

Venäjän maavoimien suorituskykyjen kehittämisen ja modernisoinnin yhteydessä myös 14. АК:n sotakalustoa uusitaan. Esimerkiksi vuonna 2019 sen joukoissa alettiin ottaa käyttöön arktisiin olosuhteisiin tarkoitettua Tor-MD2-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja. Tätä kirjoitettaessa niitä on käytössä ainakin Petsamon 200. MTJVPР:ssa.¹⁰⁷ Tor-MD2-kalustolla on todennäköisesti alettu korvata vanhinta Strela-10-lähi-ilmatorjuntaohjuskalustoa.

Myös armeijakunnan maastoajoneuvokantaa ollaan uusimassa. Loppuvuodesta 2021 julkisuuteen kerrottiin, että arktisten joukkojen maastoajoneuvoja, jotka on etupäässä tarkoitettu liikkumiseen suo- ja lumiolosuhteissa, aletaan rakentaa yhdelle alustaratkaisulle. Nämä tulevaisuuden ajoneuvot ovat kevyesti panssaroituja ja niiden kuormakantama on noin neljä tonnia. Vielä tätä nykyä vastaavanlaisten ajoneuvojen alustoina on kymmenkunta erilaista ratkaisua.¹⁰⁸ Kestää kuitenkin vielä vuosia ennen kuin arktisten joukkojen käyttämä maastoajoneuvokanta perustuu yhden alustan käyttöön.

¹⁰⁴ *СФ | ОСК Север*. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>; Pesonen (2021), s. 65.

¹⁰⁵ *200-я отдельная мотострелковая Печенгская ордена Кутузова бригад*. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>; *Танкисты Северного флота провели контрольные занятия по боевой подготовке за летний период обучения*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12387879@egNews>; *В отдельной мотострелковой бригаде Северного флота прошли контрольные занятия по боевой подготовке за летний период обучения*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12321407@egNews>.

¹⁰⁶ *Минобороны РФ сообщило о применении гаубиц "Акация" против укреплений и колонн техники ВСУ*. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=585240&lang=RU>.

¹⁰⁷ *ЗРК "Тор" Северного флота отразили нападение условного противника с воздуха на учении в Мурманской области*. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=566435&lang=RU>; *Умело действовать в любых климатических условиях*. <http://redstar.ru/umelo-dejstvovat-v-lyubyh-klimaticheskikh-usloviyah/>; *В отдельной мотострелковой бригаде Северного флота прошли контрольные занятия по боевой подготовке за летний период обучения*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12321407@egNews>.

¹⁰⁸ *В России создают современные машины для воинских подразделений в Арктике*. <https://vpk-news.ru/news/64198>.

Mitä tulee edellä kuvattujen moottorijalkaväkiprikaatien ja merijalkaväkiprikaatin henkilöstö- ja kalustovahvuuksiin, on syytä huomata, että niin 80. kuin 200. MRJVPR:sta sekä 61. MERIJVPR:sta on helmikuun 2022 jälkeen lähetetty joukkoja sotimaan Ukrainaan ja ainakin osa näistä joukoista on kärsinyt tuntuviakin tappioita.¹⁰⁹

2.5 45. Ilmavoima- ja ilmapuolustusarmeija

Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan tärkeimmän ilmavoima- ja ilmapuolustuskyvyn muodostaa 45. Ilmavoima- ja ilmapuolustusarmeija (45. ИПА). Sen kokoonpanoon kuuluvat 1. ja 3. Ilmapuolustusdivisioonaa, 98. Sekalentyrykmentti ja Pohjoisen laivaston merivoimailmavoimat.¹¹⁰

1. Ilmapuolustusdivisioonan kokoonpanoon kuuluu neljä ilmatorjuntaohjusrykmenttiä, joista kaksi sijaitsee Murmanskin alueella ja yksi sekä Arkangelissa että Novaja Zemljalla.¹¹¹ Divisioonan kolme rykmenttiä on varustettu S-400- ja yksi rykmentti on varustettu S-300-ilmatorjuntaohjusjärjestelmillä. Divisioonan lähi-ilmatorjuntakalustona on Pantsir-S1-ilmatorjuntaohjusjärjestelmä.¹¹²

Vuonna 2019 Sahan tasavaltaan Tiksiin Laptevinmeren äärelle alettiin perustaa 3. Ilmapuolustusdivisioonaa. Tuolloin sen yksi rykmentti oli varustettu S-400-ilmatorjuntaohjuksilla.¹¹³ Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan 3. Ilmapuolustusdivisioonan kalustoon sijoitettaisiin myös keskimatkan S-350-Vitjaz-ilmatorjuntaohjuksia. Näin ikään on arvioitu, että divisioonan tukikohdan rakentaminen saadaan päätökseen vuoden 2023 kuluessa.¹¹⁴

98. Sekalentyrykmentti sijaitsee Montšegorskissa. Sen kokoonpanoon kuuluu ainakin Su-24M-rynnäkkökoneita, Su-24MR-tiedustelukoneita ja MiG-31BM-torjuntahävittäjiä sekä Il-38-sukellusveneiden kaukotorjuntalentokoneita.¹¹⁵ Näiden lisäksi rykmen-

¹⁰⁹ Kaario Ahti: Suomen lähialueen venäläisjoukot ovat kiivaissa taisteluissa Ukrainassa – Harkovassa ja Kiiovassa tullut tappioita. <https://yle.fi/uutiset/3-12346598>; Mäkeläinen Mika: Katso satelliittikuvista, kuinka Venäjän sotilastukikohta Suomen lähellä tyhjeni yllättäen – asiantuntija: "Hyvin todennäköisesti lähetetty Ukrainaan". <https://yle.fi/uutiset/3-12513528>; Jarmala Veikko: Venäjän Petsamon-joukot kärsineet kovia tappioita Ukrainassa. <https://www.verkkouutiset.fi/a/venajan-petsamon-joukot-karsineet-kovia-tappioita-ukrainassa/#f687217a>.

¹¹⁰ СФ | ОСК Север. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>; Kjellén & Dahlqvist (2019), s. 48 (taulukko 45th AADA); Палубные истребители Северного флота отрабатывают воздушные бои в небе Заполярья. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12414448@egNews>.

¹¹¹ СФ | ОСК Север. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>.

¹¹² Подразделения ПВО Северного флота подняты по тревоге в рамках контрольной проверки. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12353415@egNews>; Расчеты ЗПК С-400 Северного флота приняли участие в учении по охране воздушного пространства Арктики. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12350432@egNews>; Боевые расчёты зенитных ракетно-пушечных комплексов «Панцирь-С1» Северного флота выполнили артиллерийские стрельбы. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12366159@egNews>; Kjellén & Dahlqvist (2019), s. 48 (taulukko 45th AADA).

¹¹³ Kjellén & Dahlqvist (2019), s. 48 (taulukko 45th AADA); Военная инфраструктура в Арктике развивается для эффективной работы дислоцированных в регионе войск - Шойгу. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=556115&lang=RU>.

¹¹⁴ Российский арктический щит ПВО обойдется в 3 млрд рублей. <https://vpk-news.ru/news/62595>.

¹¹⁵ СФ | ОСК Север. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>; Лётчики Северного флота отрабатывают уничтожение подводных лодок условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12367033@egNews>; Северный флот РФ сообщил о полетах противолодочной авиации над Баренцевым и Норвежским морями. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=572205&lang=RU>.

tin kokoonpanon kuuluu myös Mi-8-, Ka-27M-, Ka-27PS sekä Ka-29-helikopteireita.¹¹⁶

Alkuvuodesta 2021 alkaen osa rykmentin MiG-31BM-torjuntahävittäjistä on ollut sijoitettuna kokeelliseen taistelupäivystykseen Novaja Zemljalle, mistä käsin ne valvovat arktisen alueen ja pohjoisen merireitin ilmatilaa.¹¹⁷

Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaан merivoimailmavoimien päätehtävänä on tukea merivoimakomponentin taistelua. Avomerellä tämän tehtävän täyttämiseksi on avainasemassa Venäjän sotalaivaston lippulaiva ja sen ainoa lentotukialus Admiral Flota Sovetskogo Sojuza Kuznetšov, mutta kuten edellä jo kerrottiin, se on ollut vuodesta 2017 lähtien peruskorjauksessa.¹¹⁸

Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaан merivoimailmavoimien kokoonpanoon kuuluu 100. ja 279. lentotukialushävittäjärykmentit. Näistä ensiksi mainittu on lentotukialus Kuznetsovin hävittäjärykmentti, mutta vallitsevissa olosuhteissa kaikki rykmentin hävittäjät on nyt sijoitettu Murmanskin alueen lentokentille. 279. Lentotukialushävittäjärykmentin sijoituspaikkana on Severomorsk-3. Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaан merivoimailmavoimien 7050. Ilmavoimatukikohta sijaitsee puolestaan Severomorskissa. Sen kokoonpanoon kuuluu Kipelovossa sijaitseva 2. ja Ostafevossa sijaitseva 3. lento-osasto.¹¹⁹

Lentotukialushävittäjärykmenttien kalustoon kuuluu ainakin Su-33- ja MiG-29K-hävittäjiä ja Su-25-rynnäkkökoneita. 7050. Ilmavoimatukikohdan kokoonpanoon kuuluu puolestaan An-24-matkustaja- ja An-26-kuljetuskoneita, Il-38-merivalvonta- ja tiedustelukoneita, Tu-142MR- sekä Tu-142MK-sukellusveneiden etsintä- ja torjuntakoneita.¹²⁰

Tilanteessa, jolloin Venäjän sotalaivaston ainoa lentotukialus ei ole käytettävissä Pohjoisen laivaston merivoimailmavoimien molempien lentotukialushävittäjärykmenttien miehistöt ovat vuorotelleet noin kuukauden pituisilla koulutuskomennuksilla Krimillä. Siellä sijaitisi vielä tammikuussa 2022 kuivalle maalle rakennettu lentotukialuksen kantta kuvaava alusta, jota käytetään Pohjoisen laivaston merivoimailmavoimien hävittäjälentäjien koulutuksessa.¹²¹ Sitten tämä ”lentotukialussimulaattori” on siir-

¹¹⁶ Более 20 самолётов и вертолётов Северного флота вернулись на свои аэродромы после участия в Главном военно-морском параде. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=535714&lang=RU>.

¹¹⁷ Экипажи истребителей-перехватчиков МиГ-31БМ Северного флота заступили на опытное боевое дежурство на архипелаге Новая Земля. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12335043@egNews>.

¹¹⁸ Начало испытаний авианосца "Адмирал Кузнецов" задерживается из-за проблем с оборудованием - глава ОСК. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=550671&SStr=%C0%E2%E8%E0%ED%EE%F1%E5%F6%20%93%C0%E4%EC%E8%F0%E0%EB%20%CA%F3%E7%ED%E5%F6%EE%E2%94&lang=RU>; Россия работает над обликом перспективного авианосца - первый зампред коллегии ВПК. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=561989&SStr=%C0%E2%E8%E0%ED%EE%F1%E5%F6%20%93%C0%E4%EC%E8%F0%E0%EB%20%CA%F3%E7%ED%E5%F6%EE%E2%94&lang=RU>; ОСК пообещала вернуть "Адмирала Кузнецова" флоту в начале 2024 года. <https://ria.ru/20220614/kuznetsov-1795142241.html>.

¹¹⁹ СФ | ОСК Север. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>.

¹²⁰ Sama.

¹²¹ Палубные лётчики-истребители Северного флота пройдут подготовку в Крыму. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12401649@egNews>; Палубные истребители Северного флота МиГ-29 начали полет на наземный "авианосец" в Крыму. <https://tass.ru/armiya-i-opk/12588729>.

retty Krasnodarin aluepiiriin Asovanmeren rannalle Jeiskin kaupunkiin, jossa sijaitsee Venäjän sotalaivaston lentäjien koulutuskeskus.¹²²

Syyskuussa 2022 puolustusministeri Šoigu kertoi Venäjän aikeista perustaa merivoimailmavoimien kokeilu-, kehitys- ja koulutuskeskus, johon keskitetään meri-ilmavoimien kaikki lentotoimintaan liittyvä tutkimus, kehitys ja koulutus.¹²³ Hän ei maininnut sitä, mihin tuleva keskus perustetaan, mutta on mahdollista, että se tulee Jeiskin kaupunkiin.

45. Ilmavoima- ja ilmapuolustusarmeijan kokoonpano on esitetty liitteessä 12 ja siihen kuuluvan merivoimailmavoimien kokoonpano on esitetty liitteessä 13.

2.6 Taktiset ryhmät ja ilmavoima- ja puolustustukikohta

Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan kokoonpanoon kuuluu kaksi arktisille saarille sijoitettua taktista ryhmää ja yksi ilmavoima- ja ilmapuolustustukikohta. Nämä ovat Frans-Josefin maalla sijaitseva 71. Taktinen ryhmä, Kotelnyn saarella sijaitseva 99. Taktinen ryhmä sekä Novaja Zemljalla sijaitseva toistaiseksi numeroltaan tai nimeltään tuntematon ilmavoima- ja ilmapuolustustukikohta.¹²⁴

Kuten aikaisemmin jo todettiin, kaksi taktista ryhmää on alistettu 14. AK:lle. Novaja Zemljalle ryhmitetty ilmavoima- ja ilmapuolustustukikohta toiminee puolestaan Pohjoisen strategisen johtoportaan 45. IIPА:n johdossa.

Pohjoisella Jäämerellä Novaja Zemljan pohjois- ja Huippuvuorten itäpuolella sijaitsevalla Frans-Josefin maalla sijaitsee Venäjän asevoimien pohjoisin ”Arktiseksi sanna-koksi” kutsuttu 71. Taktisen ryhmän tukikohta. Sinne on ryhmitetty pataljoonan taisteluosasto, jonka runkona toimii 80. MTJVPR:n (Alakurtti) pataljoona. Moottorikal-kaväen lisäksi taisteluosaston kokoonpanoon kuuluu ainakin Bastion-rannikko-ohjus-patteristo.¹²⁵ Tukikohdan ilmapuolustusta varten alueelle on mahdollisesti ryhmitetty Tunguska- tai Pantsir-S-ilmatorjuntaohjuspatteri.

¹²² Mäkeläinen Mika: Ylen hankkimat satelliittikuvat paljastavat tuhojen laajuuden Krimillä – Asiantuntija: Päänavaus Ukrainan kauaskantoisille iskuille. <https://yle.fi/uutiset/3-12572256>; Marko Eklundin tiedonanto 11.8.2022. Materiaali tutkijan hallussa; Центр подготовки лётчиков ВМФ в Ейске получил новые тренажеры - "Ростех". <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=544821&SStr=%C5%E9%F1%EA&lang=RU>.

¹²³ Шойгу предложил обсудить реализацию проекта создания учебно-тренировочного комплекса морской авиации. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=580382&lang=RU>.

¹²⁴ СФ | ОСК Север. <http://www.milkvkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>; Защита интересов России в Арктике – приоритетная задача Северного флота. <http://redstar.ru/zashhita-interesov-rossii-v-arktike-prioritetnaya-zadacha-severnogo-flota/>; Земля Франца-Иосифа – северный форпост России. <http://redstar.ru/zemlya-frantsa-iosifa-severnyj-forpost-rossii/>.

¹²⁵ СФ | ОСК Север. <http://www.milkvkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>; Арктическая группировка Северного флота проведёт учения у островов Земли Франца-Иосифа. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=558294&lang=RU>; Ракетный комплекс «Бастيون» Северного флота на острове Земля Александры выполнил стрельбу по морской цели. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12319764@egNews>; Ракетный дивизион Северного флота успешно прошёл контрольную проверку за зимний период обучения. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12288622@egNews>; Pataljoonan taisteluosaston vahvuus voi olla 800–1 000 sotilasta. Lalu (2020), s. 316.

Lisäksi tukikohdan kokoonpanoon kuuluu ympäri vuoden käytössä oleva Nagurskajan lentokenttä. Vasta suoritettujen kunnostustöiden jälkeen kenttää voivat nyt myös käyttää Venäjän ilmavoimien kaikkein raskaimmat kuljetuskoneet.¹²⁶

Itä-Siperian merellä sijaitsevalle Kotelnyn saarelle Severnyj Klever -nimiseen tukikohtaan on sijoitettuna 99. Taktinen ryhmä. Siihen kuuluu pataljoonan taisteluosasto, mikä on mahdollisesti perustettu Petsamossa sijaitsevan 200. MTJVPR:n asettaman pataljoonan rungon ympärille. Moottorijalkaväen lisäksi tukikohdan joukkoihin kuuluu Pantsir-S1-ilmatorjuntaohjuspatteri ja Bastion-rannikko-ohjuspatteristo. Tukikohtaan kuuluu myös Tempin lentokenttä.¹²⁷

Arkangelin alueella Barentsin- ja Karanmeren välissä sijaitsevalla Novaja Zemljan saarella sijaitsee ilmavoima- ja ilmapuolustustukikohta, jonka infrastruktuuriin kuuluu Amderma-2-lentokenttä. Tätä kenttää käyttävät tukikohtanaan 45. IIPA:n kokeelliseen taistelupäivystykseen osallistuvat MiG-31BM-torjuntahävittäjät. Niiden suojaksi saarelle on ryhmitetty S-300- ja S-400-ilmatorjuntaohjuksilla varustettu ilmatorjuntaohjuspatteristo.¹²⁸

Venäjän puolustusministerin Sergei Šoigun mukaan arktisella alueella toimivien joukkojen puolustuskyvyn ja toimintaedellytysten parantamiseksi Venäjä kehittää arktista sotilaallista ja siviili-infrastruktuuria. Tässä tarkoituksessa muun muassa Murmanskin alueelle Gadžievon kaupunkiin on rakennettu sukellusvenevoimissa palveleville sotilaille ja heidän perheilleen uusi liki 500 asunnon asuinalue, Novaja Zemljalle lastentarha sekä Sahan tasavaltaan Tiksin kaupunkiin on rakenteilla sotilaskaupunki 3. Ilmapuolustusdivisioonalle [45. IIPA].¹²⁹

Edellä mainittujen rakennushankkeiden lisäksi Venäjän on tarkoitus rakentaa vuoteen 2030 mennessä arktiselle alueelle kaksi uutta ja kunnostaa seitsemän jo olemassa olevaa sotilaslentokenttää. Uudet lentokentät on tarkoitus rakentaa Arkangelin alueelle Nagurskajaan ja Kotelnyn saarella Tempiin. Kunnostettavat lentokentät ovat puo-

¹²⁶ Арктическая группировка Северного флота проведёт учения у островов Земли Франца-Иосифа. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=558294&lang=RU>; Лихтеровоз «Севморпуть» доставил стройматериалы для аэродрома Северного флота «Нагурская» на архипелаге Земля Франца-Иосифа. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12295474@egNews>.

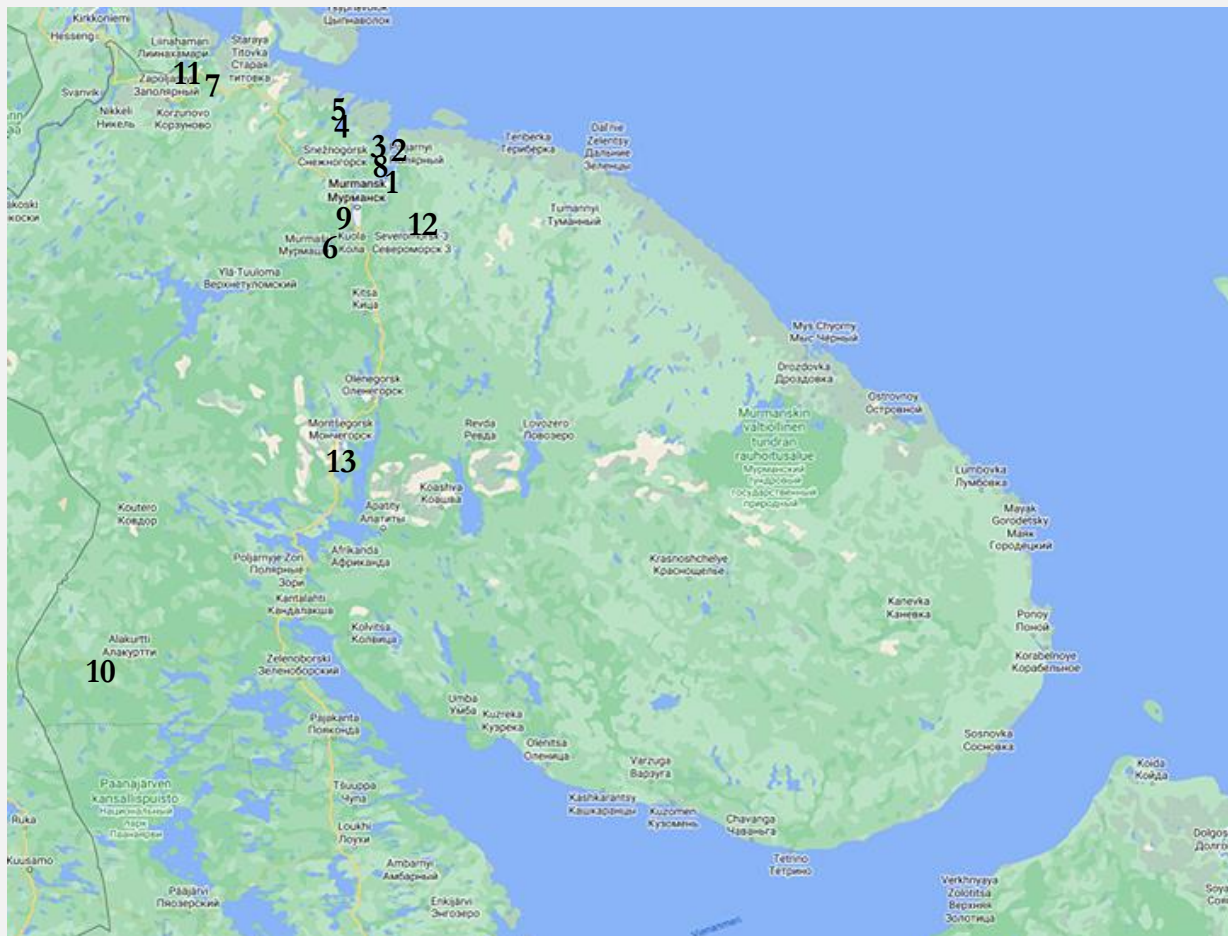
¹²⁷ Арктическая группировка Северного флота проведёт учение на побережье Якутии. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12385812@egNews>; Арктическая группировка Северного флота провела межвидовое тактическое учение по защите островной зоны в море Лаптевых. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12385579@egNews>; Боевые расчеты ЗРПК «Панцирь-С1» тактической группы Северного флота выполнили стрельбы на арктическом острове Котельный. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12304427@egNews>. Huom. Ilmatorjunta- ja rannikko-ohjusjoukkojen joukkokoosta ei ole täyttä varmuutta.

¹²⁸ Защита интересов России в Арктике – приоритетная задача Северного флота. <http://redstar.ru/zashhita-interesov-rossii-v-arktike-prioritetnaya-zadacha-severnogo-flota/>; Силы и войска Северного флота в рамках учения развернулись в Баренцевом море и на Кольском полуострове. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12357075@egNews>; Дежурные силы ПВО Северного флота провели тренировку по противовоздушной обороне в Арктике. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12334370@egNews>; Экипажи истребителей-перехватчиков МиГ-31БМ Северного флота заступили на опытное боевое дежурство на архипелаге Новая Земля. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12335043@egNews>.

¹²⁹ Военная инфраструктура в Арктике развивается для эффективной работы дислоцированных в регионе войск - Шойгу. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=556115&lang=RU>; Новый детский сад для детей военнослужащих на Новой Земле откроется в августе. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=568846&lang=RU>.

lestaan Severomorsk 1–3, Rogatševo, Talagi, Kipelovo sekä Safonovon vesilentokenttä.¹³⁰

Taktisten ryhmien kokoonpanot on esitetty liitteessä 14.

Kuva 1. Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan joukkojen normaaliajan sijaintipaikkoja.

1. Severomorsk: Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan esikunta, 43. Ohjuslaivadivisioona (в/ч 20475), 14. Sukellusveneiden torjuntaprikaati (в/ч 20546), 186. Pohjoisen laivaston elektronisen sodankäynnin keskus (в/ч 60134), 516. Pohjoisen laivaston viestikeskus (в/ч 40630), 7050. Lentotukikohta; **2. Poljarnyj:** 518. Tiedustelulaivalaivue (в/ч 20524), 121. Maihinnousalusprikaati (в/ч 36045), 161. Sukellusveneprikaati (в/ч 36021), 152. Vedenalaisten tuhoitöiden vastainen erikoisjoukko (в/ч 13106); **3. Gadžievo:** Pohjoisen laivaston sukellusvenevoimien esikunta, 24. ja 31. Sukellusvenedivisioona, 29. Syvänmeren sukellusvenedivisioona; **4. Vidjaevo:** 7. Sukellusvenedivisioona; **5. Zapadnaja Litsa:** 11. ja 18. Sukellusvenedivisioona; 6. Kola: 420. Pohjoisen laivaston erikoistiedustelukeskus (в/ч 40145); **7. Sputnik:** 61. Merijalkaväkiprikaati (в/ч 38643); **8. Guba Olenja:** 536. Rannikko-ohjusprikaati (в/ч 10544); **9. Murmansk:** 14. Armeijakunnan esikunta; **10. Alakurtti:** 80. Moottorijalkaväkiprikaati (в/ч 34667); **11. Petsamo:** 200. Moottorijalkaväkiprikaati (в/ч 08275); **12. Severomorsk-3:** 279. Lentotukialushävittäjärykmentti; 13. Montšegorsk: 98. Sekalentorykmentti.

¹³⁰ Россия к 2030 году построит два военных аэродрома в Арктике - командующий Северным флотом.
<https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=575704&lang=RU>.

3. LÄNTISEN SOTILASPIIRIN JOUKOT JA NIIDEN TAISTELU- JAOTUS

Sotilaspiirejä koskevan ukaasin mukaan sotilaspiiri on tärkein tavanomaisten aseiden varustettu operatiivisstrateginen sotatoimiyhtymä. Sen tehtävänä on Venäjän alueellisen eheyden ja sen koskemattomuuden suojaaminen sille määrättyllä vastuualueella. Poikkeusolojen, kuten sodan, aikana sotilaspiirille voidaan alistaa joukkoja muista sotilaspiireistä.¹³¹

Läntisen sotilaspiirin (LänSP) lähihistoria juontaa kevääseen 1918, jolloin perustettiin Pietarin sotilaspiiri, mikä sittemmin vuonna 1924 muutettiin Leningradin sotilaspiiriksi. Läntinen sotilaspiiri perustettiin syyskuussa 2010 yhdistämällä Moskovan ja Leningradin sotilaspiirit. Samalle sen kokoonpanoon liitettiin 1. Ilmavoima- ja ilmapuolustusjohtoporras sekä Itämeren että Pohjoinen laivasto.¹³² Sittemmin viimeksi mainittu on saanut itsenäisen sotilaspiiriin rinnastettavissa olevan operatiivisstrategisen johtoportaan aseman, eikä kuulu enää Läntisen sotilaspiirin kokoonpanoon.¹³³

Läntisen sotilaspiirin esikunta sijaitsee Pietarissa. Sotilaspiirin esikunnan johdossa olevat joukot sijaitsevat 26:lla Venäjän subjektin alueella. Niiden kokonaisvahvuus on yli 400 000 sotilasta, mikä määrä vastaa noin 40 prosenttia Venäjän asevoimien kokonaisvahvuudesta. Omien joukkojensa lisäksi sotilaspiirillä on poikkeusolojen varalta operatiivinen johtovastuu jo rauhan aikana sen vastuualueella sijaitseviin muiden ministeriöiden, kuten esimerkiksi sisäministeriön, FSB:n rajavartiopalvelun sekä hätätalaministeriön joukkoihin.¹³⁴

Nykyisen LänSP:n keskeisimmän taisteluvoiman muodostavat 6. ja 20. Armeija, 1. Panssariarmeija, Itämeren laivasto sekä 6. Ilmavoima- ja ilmapuolustusarmeija (6. ИПА). Näiden lisäksi Läntisen sotilaspiirin suorassa johdossa on noin 20 taisteluja tukevaa aselajiprikaatia (vast.), minkä lisäksi sillä on operatiivinen käskyvalta Tambovissa sijaitsevaan 2. ja Pihkovassa sijaitsevaan 16. Erikoisjoukkoprikaatiin.¹³⁵

Tätä kirjoitettaessa on tiedossa päätös Läntisen sotilaspiirin vahventamisesta. Kuten aikaisemmin on jo todettu puolustusministeri Sergei Šoigu on ilmoittanut sekä vuonna 2021 että 2022 Läntiseen sotilaspiiriin perustettavista uusista joukko-osastoista ja yhtymistä.¹³⁶ Joulukuuhun 2022 mennessä julkisuuteen ei oltu kerrottu Läntiseen sotilaspiiriin mahdollisesti perustetuista uusista joukoista.

Läntisen sotilaspiirin kokoonpano on esitetty liitteessä 15.

¹³¹ Forsström (2019), s. 262; Lalu (2020), s. 310.

¹³² *Западный военный округ*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/history.htm>.

¹³³ *Северный флот с 1 января 2021 года получит статус военного округа*. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=543587&lang=RU>.

¹³⁴ *Западный военный округ*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/history.htm>.

¹³⁵ *Западный Военный округ / ОСК «Запад»*. <http://www.milkvkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Ramm (2017), s. 5, 8. Muzyka (2020), s. 4–8, 24–27.

¹³⁶ *До конца года на западе РФ будет сформировано два десятка соединений и воинских частей - Шойгу*.

<https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=550970&lang=RU>; *В ЗВО будут сформированы 12 новых воинских частей и подразделений - Шойгу*.

<https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=575029&lang=RU>.

3.1 6. Armeija

Läntisen sotilaspiirin maavoima-armeijat (6. ja 20. A) kykenevät itsenäisiin sotatoimiin vastuualueillaan, joiden teoreettinen syvyys on 500–1 500 kilometriä.¹³⁷ 6. Armeijan esikunta sijaitsee Leningradin alueella noin 40 kilometriä Pietarin keskustan pohjoispuolella Ohalatvan (Agalatovo) kylässä.¹³⁸ Sen alaisuudessa toimivat identtisesti organisoidut 138. ja 25. Moottorijalkaväkiprikaatit, 25. Ohjusrikaati, 9. Tykistörikaati, 5. Ilmatorjuntaohjusrikaati, 6. Suojelurykmentti, 30. Pioneerirykmentti, materiaalitekniset tukijoukot, Erillinen tiedusteluprikaati sekä Erillinen elektronisen sodankäynnin pataljoona.¹³⁹

Venäläisen yleisjoukkojen (maavoimien) armeijan vahvuus voi olla 12 000–30 000 sotilasta.¹⁴⁰ Vahvuuteen vaikuttaa ennen kaikkea poikkeusolojen uhka-arvio. Mitä uhanalaisemmalla suunnalla armeija sijaitsee, sen suurempi on sen miesvahvuus. Venäjän asevoimiin erikoistunut tutkija Konrad Muzyka on arvioinut, että 6. Armeijan organisaatio muistuttaa enempi divisioonan kuin armeijan kokoonpanoa, mikä hänen mukaansa kertoo siitä, että 6. A ei ole sijoitettuna yleisesikunnan uhka-arviossa painopistesuuntaan.¹⁴¹ Näin ollen 6. Armeijan vahvuus on merkittävästi lähempänä 12 000 kuin 30 000 sotilasta.

Muzyka on edelleen arvioinut, että 6. A:n tehtävänä on suojata Pietaria lännestä ja Moskovaa pohjoisesta uhkaavilta vihollisen maaoperaatioilta. Näihin tehtäviin rauhanaikainen 6. A on Muzykan mukaan alimiehitetty ja -aseistettu ja sen miesmäärää ja tulivoimaa onkin kasvatettava, jotta sillä olisi sodan tullen mahdollisuus edellä mainittujen tehtävien toteuttamiseen.¹⁴²

Huomioiden Muzykan esittämä arvio 6. A:n tehtävästä ja toiminta-alueen laajuudesta sekä edellä esitetty 6. A:n kokoonpano, Muzykan esittämä johtopäätös 6. A:n vahventamistarpeesta sodan varalle on perusteltu. Tätä tarkoitusta varten Läntisen sotilaspiirin alueella on muun muassa Kannaksella ja Äänislinnassa suoraan sotilaspiirin johdossa olevia kalustovarikkoja ja korjaamoja, joiden tehtävänä on valmiutta kohotettaessa perustaa sodanajan yhtymiä.¹⁴³

6. A:n kokoonpano on esitetty liitteessä 16.

138. ja 25. Moottorijalkaväkiprikaati

Niin Kannaksella lähellä Viipuria Kamenkan kylässä sijaitsevan 138. kuin Leningradin alueella Ylä-Laukaalla (Luga) sijaitsevan 25. Moottorijalkaväkiprikaatin vahvuus on noin 4 000 sotilasta. Prikaatien keskeisin taisteluvoima koostuu kolmesta moottori-

¹³⁷ Muzyka (2020), s. 6; *20-я гвардейская Краснознаменная общевойсковая армия*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/details.htm?id=11251@egOrganization>; Kofman et al. (2021), s. 37; Uotinen et al. (2016), s. 116.

¹³⁸ *6-я общевойсковая Краснознаменная армия*. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>.

¹³⁹ *6-я общевойсковая Краснознаменная армия*. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Muzyka (2020), s. 18; Ramm (2017), s. 11, 12; Lalu (2020), s. 313.

¹⁴⁰ Lalu (2020), s. 313.

¹⁴¹ Muzyka (2020), s. 6, 19.

¹⁴² Sama.

¹⁴³ Forss et al. (2011), liite 3, s. 71; *Прочие части, соединения и объединения округа*. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>.

jalkaväkipataljoonasta ja panssaripataljoonasta. Yhtymien taistelua tukevat muun muassa kaksi panssarihaupitsipatteristoa, raketinheitin-, panssarintorjuntatykki- ja ilmatorjuntaohjuspatteristot sekä tiedustelupataljoona.¹⁴⁴

Venäjän asevoimareformin yhteydessä uudistettiin muun muassa erikoistiedustelukonseptia. Sen seurauksena moottorijalkaväki- ja panssaridivisioonien sekä -prikaatien tiedustelupataljooniin kuuluu tätä nykyä erikoistiedustelukomppania.¹⁴⁵

Kamenkan moottorijalkaväkiprikaatin tärkeimpään sotakalustoon kuuluu T-72B3-taistelupanssarivaunuja, MT-LB-miehistönkuljetusvaunuja, 120 mm Nona-K-kraanaatinheittämiä, 152 mm Akatsija-panssarihaupitseja, Grad-raketinheitimiä, 100 mm panssarintorjuntatykkejä, Sturm-S-panssarintorjuntaohjusvaunuja, Metis-panssarintorjuntaohjuksia, panssaroituja Tor-M2U-, Strela-10-ilmatorjuntaohjusvaunuja sekä Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja.¹⁴⁶ 138. MTJVPР:n kokoonpano on esitetty liitteessä 17.

25. MTJVPР:n kalusto on tietävästi muutoin sama kuin Kamenkan prikaatilla paitsi, että sillä on käytössään T-72B-taistelupanssarivaunuja, 122 mm Gvozdika-panssarihaupitseja sekä kannettavia Verba-ilmatorjuntaohjuksia.¹⁴⁷ Tätä kirjoitettaessa on tiedossa, että prikaatin MT-LB-kalustoa on alettu korvata modernisoiduilla BMP-2M-rynnäkköpanssarivaunuilla. Sen aseistukseen kuuluu 30 millimetrin automaattitykki ja 7,62 millimetrin konekivääri.¹⁴⁸

6. A:n 25. MTJVPР:n kokoonpano on esitetty liitteessä 18.

Tätä kirjoitettaessa on tiedossa, että 6. A:n molemmista prikaateista on lähetetty joukkoja sotimaan Ukrainaan. Niin ikään julkisuuteen on kerrottu, että ainakin 6. A:n 25. MTJVPР on kärsinyt taisteluissa kovia tappioita.¹⁴⁹

Tykistö- ja ohjusjoukot

6. Armeijan tykistö- ja ohjusjoukot sijaitsevat Leningradin alueella Ylä-Laukaalla (Luga). Panssarihaupitsi-, raketinheitin- sekä panssarintorjuntatykkipatteristoista koostuva 9. Tykistöprikaatin kalustona on 152 mm Msta-S-panssarihaupitseja, 220

¹⁴⁴ 138-я отдельная гвардейская мотострелковая Красносельская ордена Ленина Краснознаменная бригада; 25-я отдельная гвардейская Севастопольская Краснознаменная мотострелковая бригада имени Латышских стрелков. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Pesonen (2021), s. 74; Harris & Kagan (2018), s. 18.

¹⁴⁵ Ramm (2017), s. 13.

¹⁴⁶ 138-я отдельная гвардейская мотострелковая Красносельская ордена Ленина Краснознаменная бригада. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; В Ленобласти военнотруженики общевойсковой армии ЗВО уничтожат превосходящие силы условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12369640@egNews>; Мотострелки общевойсковой армии ЗВО обучатся форсированию водных преград и штурму береговых укреплений. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12363141@egNews>.

¹⁴⁷ 25-я отдельная гвардейская Севастопольская Краснознаменная мотострелковая бригада имени Латышских стрелков. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; На вооружение мотострелкового соединения ЗВО в Ленинградской области поступили ПЗПК «Верба». <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12386468@egNews>.

¹⁴⁸ В мотострелковую бригаду ЗВО в Ленобласти поступили новые БМП-2М с комплексом «Бережок». <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12377062@egNews>.

¹⁴⁹ Kaario Ahti: Suomen lähialueen venäläisjoukot ovat kiivaissa taisteluissa Ukrainassa – Harkovassa ja Kiovassa tullut tappioita. <https://yle.fi/uutiset/3-12346598>.

mm Uragan-raketinheitimiä sekä Šturm-S-panssarintorjuntaohjusvaunuja sekä 100 mm Rapira-panssarintorjuntatykkeitä.¹⁵⁰ Tätä kirjoitettaessa on tiedossa, että osalla 9. TYKPR:n joukoista on jo käytössään pitkänmatkan Tornado-S-raketinheitimillä.¹⁵¹

Edellä mainittujen Grad- ja Tornado-S-raketinheitinten kantama on 45 ja 120 kilometriä. Niitä käytetään etupäässä hyökkäyksen painopistealueella sekä tuhoamaan syvyydessä olevia tärkeitä maaleja.¹⁵²

6. A:n 9. TYKPR:n kokoonpano on esitetty liitteessä 19.

Kolmesta ohjuspatteristosta koostuvan 26. Ohjusprikaatin kalustona on Iskander-M-ohjukset. Prikaati oli Venäjän maavoimien ensimmäinen joukko, mikä sai kyseisen asejärjestelmän pääkalustokseen. Tämä tapahtui vuonna 2011.¹⁵³

Iskander-M-ohjusten maksimikantama on 500 kilometriä. Niillä tuhotaan armeijan taisteluun liittyen vihollisen tärkeitä kohteita, kuten komentopaikkoja ja viestikeskuksia.¹⁵⁴

6. A:n ohjusprikaatin kokoonpano on liitteessä 20.

Muut aselaji- ja tukijoukot

6. Armeijan ilmatorjunnasta vastaa Leningradin alueelle Lomonsoviin ryhmitetty 5. Ilmatorjuntaohjusprikaati. Sen pääkalustona on Buk-M2-ilmatorjuntaohjusjärjestelmä. Se on tarkoitettu tuhoamaan 10–24 kilometrin korkeudella ja enintään 50 kilometrin etäisyydellä lentäviä ilmamaaleja. Lisäksi prikaatin kalustoon kuuluu Tor-M2- ja Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja ja panssaroituja Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja.¹⁵⁵

¹⁵⁰ 9-я гвардейская артиллерийская бригада. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Harris & Kagan (2018), s. 18.

¹⁵¹ В ходе учения расчеты РСЗО «Торнадо-С» ЗВО поразили цели на удалении 90 км. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12378200@egNews>.

¹⁵² Hooker Jr (2020), s. 3; *Tornado-S Rocket Launchers to Replace Smerch systems in Russian Army by 2027*. https://www.defenseworld.net/news/28347/Tornado_S_Rocket_Launchers_to_Replace_Smerch_systems_in_Russian_Army_by_2027#.Yh3IAS86pYg.

¹⁵³ 26-я ракетная бригада. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Muzyka (2020), s. 19.

¹⁵⁴ *From Russia with No Love, Meet the Iskander Missile*. <https://nationalinterest.org/blog/reboot/russia-no-love-meet-iskander-missile-194438>; Hooker Jr (2020), s. 3; В Астраханской области расчеты ОТРК «Искандер-М» ЗВО нанесли удары по позициям условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12377796@egNews>; В Ленинградской области расчеты комплексов «Искандер-М» уничтожили стратегические объекты условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12352751@egNews>; Расчеты «Искандеров» ЗВО в Ленинградской области провели электронные пуски ракет по береговым целям. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12375553@egNews>.

¹⁵⁵ 5-я зенитная ракетная бригада. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; В ходе полевого выхода подразделения ПВО 6-й общевойсковой армии ЗВО выполнили электронные пуски ракет. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12375909@egNews>; В Ленобласти пройдут стрельбы с расчетами ЗИПК «Тунгуска-М1». <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12368680@egNews>; BUK-M2 SA-17 GRIZZLY 9K317 9A317E. *Medium-range surface-to-air defense missile system Russia*. https://www.armyrecognition.com/russia_russian_missile_system_vehicle_uk/sa-17_grizzly_buk-m2_9a317e_missile_technical_data_sheet_specifications_description_pictures.html; Harris & Kagan (2018), s. 18.

6. A:n 5. ITOPR:n kokoonpano on esitetty liitteessä 21.

Kannaksella Valkjärvellä sijaitsee 6. A:n 6. Suojelurykmentti. Sen kokoonpanoon kuuluu kaksi suojelupataljoonaa, TOS-1A-raketinheitinpanssarivaunuilla varustettu liekinheitinpataljoona sekä TDA-2K- ja TDA-3-savutusajoneuvokalustolla varustettu savutuspatallioona. Lisäksi rykmentin kokoonpanoon kuuluu muun muassa suojelutiedustelukomppania.¹⁵⁶

Venäjän asevoimien suojelujoukkojen sotakalustoon kuuluvat TOS-perheen liekinheittimet eivät venäjänkielisestä nimestään (тяжёлая огнемётная система) huolimatta ole liekinheittäimiä, vaan raketinheitinpanssarivaunuja. Asejärjestelmän termobaarinen räjähdettä synnyttää maalissa tavanomaisia räjähdysaineita voimakkaamman poltto- ja painevaikutuksen.¹⁵⁷ Tästä syystä TOS-asejärjestelmä soveltuu erityisen hyvin käytettäväksi vahvasti linnoitettuja maaleja vastaan.¹⁵⁸

Savutuspatallioon sotakalustoon kuuluvat savutusajoneuvot on tarkoitettu suojaamaan omia joukkoja pysty- ja vaakasavutuksella vihollisen tähytystiedustelulta ja täsmäaseilta. Niitä voidaan käyttää myös sotakaluston puhdistukseen kemiallisten aseiden vaikutukselta.¹⁵⁹

Rykmentin suojelutiedustelukomppanian sotavarustukseen kuuluu RHM-6-suojelutiedusteluajoneuvoja. Niiden avulla pystytään lyhyessä ajassa määrittämään ajoneuvon sijaintipaikkaan nähden 10 neliömetrin alueelta mahdollisesti löytyvät joukkotuhoaseja saaste-esiintymät. Niiden havaitsemiseksi suojelutiedustelijoiden ei tarvitse poistua ajoneuvosta, vaan tarvittavat näytteet voidaan ottaa ajoneuvosta käsin. Ajoneuvossa on satelliittinavigointijärjestelmä, mitä hyödyntäen paikkaan sidotut suojelutiedustelutiedot voidaan lähettää komentopaikalle.¹⁶⁰

6. SLUR:n kokoonpano on esitetty liitteessä 22.

Niin ikään Kannaksella Kierussa sijaitsee 6. A:n 30. Pioneerirykmentti. Sen kokoonpanoon kuuluu kolme patallioonaa, joiden tehtävänä ovat suluttaminen, liikkeen edistäminen ja linnoittaminen. Rykmentin kokoonpanoon kuuluu lisäksi muun muassa

¹⁵⁶ 6-й отдельный полк РХБЗ. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Военные химики ЗВО провели контратаку и ослепили превосходящие силы врага дымовой завесой в ходе тренировки в Ленобласти. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12330011@egNews>.

¹⁵⁷ Sinkkonen Jarmo: *Venäläistä tulta. TOS-1 Buratino ja sen jälkeläiset*. Suomen Sotilas 3/2021, s. 40–47. TOS-1A-raketinheitinpanssarivaunun rakettikasetissa on 24 putkea. Sen maksimipumaetäisyys on noin 10 kilometriä ja tehokas vaikutusalue maalissa on 200x400 metriä. Joidenkin lähteiden mukaan 100 prosentin tuhoalue on kooltaan 100x200 metriä.

¹⁵⁸ Расчёты тяжёлых огнемётов «Солнцек» Западного военного округа провели первые в новом году боевые стрельбы в Ленинградской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12345201@egNews>.

¹⁵⁹ Военные химики ЗВО провели контратаку и ослепили превосходящие силы врага дымовой завесой в ходе тренировки в Ленобласти. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12330011@egNews>; В Ленобласти химики ЗВО провели контратаку и ослепили превосходящие силы врага дымовой завесой. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12305720@egNews>.

¹⁶⁰ В Ленобласти военные химики ЗВО осваивают новейшие машины химической разведки. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12345991@egNews>.

pioneeritiedustelujoukkue.¹⁶¹ Rykmentin tärkein tehtävä on mahdollistaa 6. A:n pansaroitujen joukkojen keskeytymätön hyökkäys.¹⁶²

Pioneerirykmentin suorituskyvystä ei ole muodostettavissa yksityiskohtaista kuvaa. Harjoitusuutisoinnin perusteella tiedetään, että 6. A:n pioneerijoukkojen liikkeenedistämiskalustoon kuuluu UR-77- ja UR-83P-raivaimia. Ensiksi mainittu on raivauspansarivaunu, jossa on kaksi 93 metristä raivainta. Niiden avulla on raivattavissa noin kuusi metriä leveä aukko. Jälkimmäinen on kannettava rakettiraivain, minkä avulla voidaan jalkaväelle raivata aukko miinoitteeseen.¹⁶³

Edelleen 6. A:n liikkeenedistämiskalustoon kuuluu sillanrakennusajoneuvoja, jotka mahdollistavat noin kahdeksan metriä leveiden ja 150 tonnia kantavien siltojen rakentamisen. Tätä kalustoa ei ole voitu identifioida harjoitusuutisoinnista.¹⁶⁴

6. A:n pioneerirykmentin uusinta liikkeenedistämiskalustoa edustaa Uran-6-raivausrobotti, jota käytetään vaikeasti raivattavassa maastossa, kuten rakennetulla alueella. Robottia voidaan kaukokäyttää noin kilometrin etäisyydeltä. Sen varustukseen kuuluu neljä 360 astetta pyörivää videokameraa ja robotti kestää enintään 60 kilon trotyyliräjähdyksen. Raivausrobotti kykenee ylittämään enintään metrin korkuisen ja 1,5 metriä leveän esteen.¹⁶⁵

Tarvittaessa armeijan pioneerirykmentti osallistuu joukkojen taistelukunnon ylläpitoon puhdistamalla niille juomavettä. Tätä tarkoitusta varten rykmentin kokoonpanoon kuuluu SKO-10/5-vedenpuhdistusasema. Sen avulla voidaan puhdistaa luonnon epäpuhtauksia ja myrkköjä sisältävästä vedestä juomakelpoista vettä.¹⁶⁶

6. A:n 30. PIONR:n kokoonpano on esitetty liitteessä 23.

6. Armeijan esikunnan johtamisvalmiudesta vastaavat Röntsänsillassa (Gorelovo) sijaitseva 95. Esikunta- ja Ohalatvassa (Agalatovo) sijaitseva 132. Viestiprikaati.¹⁶⁷ Niiden tehtävänä on mahdollistaa armeijan katkeamaton johtamistoiminta kaikissa olosuhteissa. Esikunta- ja viestijoukkojen kalustoon kuuluu satelliitti- ja digitaalisia viesti-

¹⁶¹ 30-й инженерно-саперный полк. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Harris & Kagan (2018), s. 18.

¹⁶² Airaksinen Pekka: *Venäjän pioneerijärjestelmien nykytila ja kehitysnäkymät. Venäjän asevoimat 2000-luvun alussa.* Maanpuolustuskorkeakoulun taktiikan laitos. Julkaisusarja 2: Taktiikan asiantieto N:o 1/1999. Hakapaino 1999. Toimituskunta: Jorma Saarelainen, Georgij Alafuzoff, Paavo Heiskanen, Vesa Tynkkynen, Mika Hyytiäinen, Tarani Hämäläinen, Jussi Metteri. Hakapaino 1999, s. 173.

¹⁶³ В Ленинградской области прошло специальное учение с инженерными подразделениями ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12347314@egNews>; Airaksinen (1999), s. 179, 180.

¹⁶⁴ В Ленобласти инженеры общевойсковой армии ЗВО в рамках тактико-специального учения переправили по воде более 100 единиц военной техники. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12305353@egNews>.

¹⁶⁵ В Нижегородской области в ходе учебного боя в городских условиях инженеры ЗВО применили робот «Уран-6». <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12376841@egNews>; Саперы ЗВО получили на вооружение два новейших роботизированных комплекса «Уран-6». <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12387451@egNews>; Военные инженеры общевойсковой армии ЗВО впервые использовали робота-сапера «Уран-6» на учении в Воронежской области. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12339815@egNews>.

¹⁶⁶ Инженеры общевойсковой армии ЗВО в полевых условиях очистили более 300 кубометров воды. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12368960@egNews>.

¹⁶⁷ Западный военный округ | ЗВО. <https://web.archive.org/web/20170419224721/http://www.milkavkaz.net/2015/12/zapadnyj-voennyj-okrug.html>.

järjestelmiä, mitkä mahdollistavat myös salattujen videoneuvottelujen pitämisen. Esikunta- ja viestijoukoilla on kyky perustaa armeijan tarpeisiin liikkuvia ja eteen työnnettyjä kenttäkomentopaikkoja.¹⁶⁸

Kannaksella Terijoen tasalla ja Sertolovon pohjoispuolella Tšernaja Retškan kylässä sijaitsee 6. A:n 132. (henkilö) Tiedustelujohtokeskus.¹⁶⁹ Sen tehtävänä on hankkia 6. A:n sodankäyntiä varten tarvitsemaa tiedustelutietoa etupäässä henkilötiedustelun keinoin.

Yhtenä Venäjän asevoimareformin erityispiirteenä oli erikoistiedusteluun ja suoraan toimintaan tarkoitettujen joukkojen perustaminen. Tässä tarkoituksessa jokaiseen maavoimien (yleisjoukkojen) armeijaan perustettiin erillisiä tiedusteluprikaateja. Niiden johto- ja komentosuhteet eivät noudata perinteistä sotilasjohtamismallia. Armeijoiden erilliset tiedusteluprikaatit raportoivat oman armeijansa esikuntaan, mutta saavat tiedustelutehtävät oman sotilaspiirinsä tiedusteluhallinnolta. Venäjän yleisesikunnan Päähallinnon (sotilastiedustelu) 5. Hallinto, mikä vastaa asevoimien operatiivisesta tiedustelusta (sotilaspiirit) ohjeistaa puolestaan erillisten tiedusteluprikaatien henkilöstön taistelu- ja erikoiskoulutukseen liittyvät asiat.¹⁷⁰

Vallitsevan näkemyksen mukaan erillisten tiedusteluprikaatien pataljoonat erikoistuvat syvään tiedusteluun ja suoraan toimintaan. Niiden henkilöstö koulutetaan ja varustetaan rynnäkkö- ja iskuosasto-operaatioihin, joissa käytetään helikoptereita ja panssaroituja ajoneuvoja.¹⁷¹

Erillisen tiedusteluprikaatin pataljoonat koostuvat kolmesta komppaniasta, jossa kussakin on kolme 12:sta sotilaan ryhmää, tarkka-ampujajoukkueesta ja erikoisviestijoukkueesta. Komppaniat on varustettu Tigr-, UAZ Patriot-, Taifun-U- sekä Taifun-K-ajoneuvokalustolla.¹⁷²

6. A:n erillisen tiedusteluprikaatin toiminnasta tiedetään toistaiseksi varsin vähän. Sen sotilaille annetaan maahanlaskukoulutusta Tambovassa ja Pihkovassa sijaitsevien Läntisen sotilaspiirin erikoisjoukkoprikaatien tukikohdissa.¹⁷³

¹⁶⁸ *Связисты общевойсковой армии ЗВО обеспечили скрытое управление войсками в ходе комплексных учений.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12372579@egNews>; *В ходе учения в Ленобласти связисты ЗВО обеспечили непрерывную передачу данных в условиях радиозлектронного подавления.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12349005@egNews>; *В Ленобласти более 150 специалистов связи общевойсковой армии ЗВО задействовано в специальном учении.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12369325@egNews>; *В Ленинградской области связисты ЗВО организовали радиосвязь в полевых условиях.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12367918@egNews>.

¹⁶⁹ *132-й командный разведывательный центр.* <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Panschin Vladimir: *Menneestä nykyisyyteen. Teoreettinen tarkastelu Suomen maanpuolustukseen kohdistuvasta Venäjän toteuttamasta henkilötiedustelusta.* Maanpuolustuskorkeakoulu 2020 (a). Sotataidon laitos. Julkaisusarja 3: Työpapereita nro 19, s. 5, 6, 14, 16.

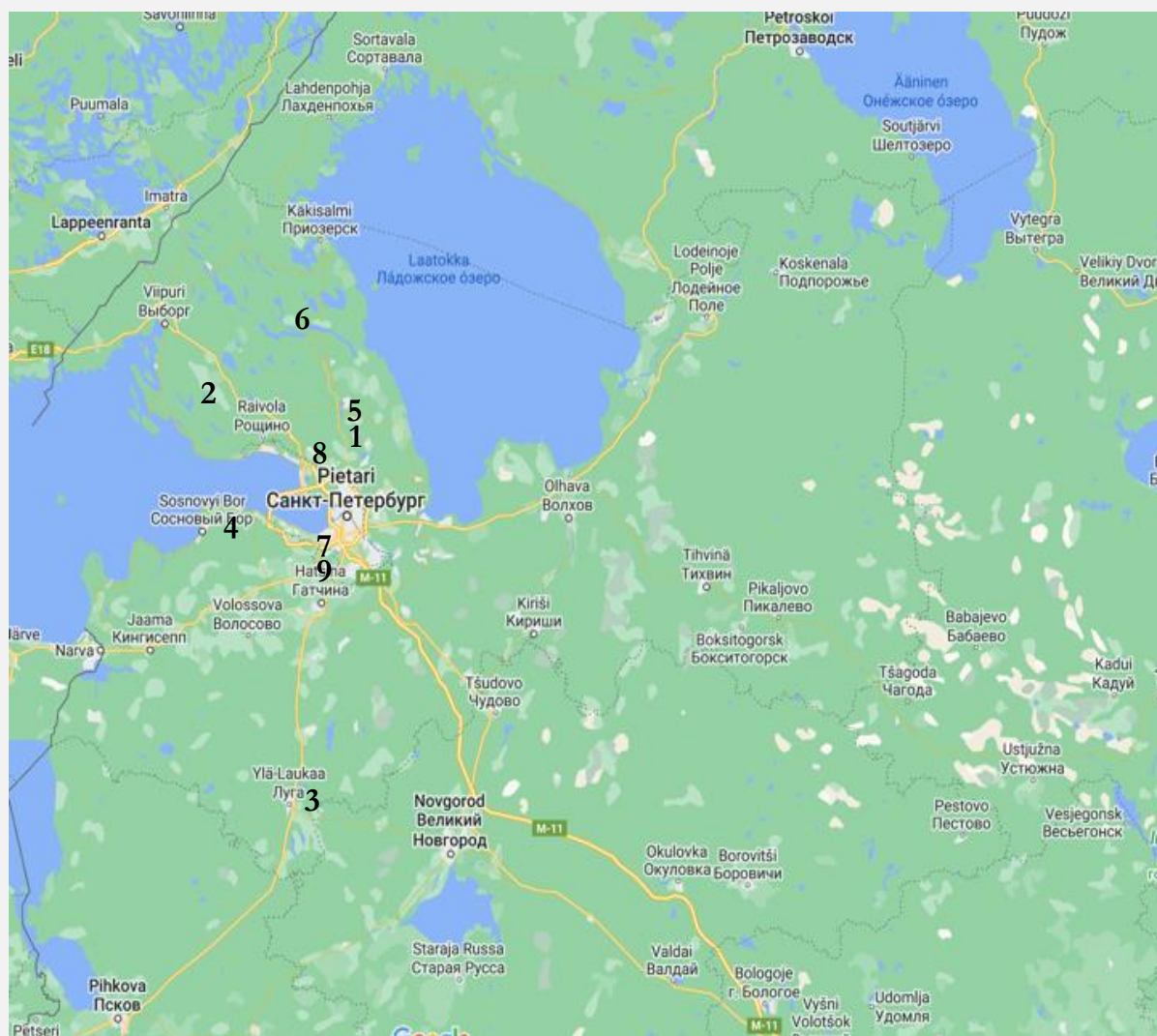
¹⁷⁰ Ramm (2017), s. 11, 12.

¹⁷¹ Sama, s. 12.

¹⁷² Sama.

¹⁷³ *Военнослужащие общевойсковой армии ЗВО выполняют около 1000 прыжков в ходе десантной подготовки.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12360716@egNews>; *Военнослужащие подразделений спецназначения общевойсковой армии ЗВО совершили более 300 прыжков с парашютом в Псковской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12348207@egNews>; *Около 800 прыжков с парашютом выполнит спецназ общевойсковой армии ЗВО в 2021 году.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12333501@egNews>.

6. A:n materiaalitekniisten tukijoukkojen keskus (ent. 51. Huoltoprikaati) sijaitsee Krasnoe Selossa.¹⁷⁴ Sen tehtävänä on venäläisen työntävän huollon (takaa eteen) periaatteen mukaisesti toimittaa materiaalia ynnä muuta huoltotukea 6. A:n taisteluja-tukseen kuuluville joukoille.¹⁷⁵ 6. A:n tukiosat on esitetty liitteessä 24.

Kuva 2. 6. Armeijan joukkojen sijoituspaikkoja normaaliaikana.

1. Agalatovo: 6. A:n esikunta, 132. Viestiprikaati (в/ч 28916); **2. Kamenka:** 138. Moottorijalkaväkiprikaati (в/ч 02511); **3. Luga:** 25. Moottorijalkaväkiprikaati (в/ч 29760), 9. Tykistörikaati (в/ч 02561), 26. Ohjusrikaati (в/ч 54006); **4. Lomonosov:** 5. Ilmatorjuntaohjusrikaati (в/ч 74429); **5. Kerro:** 30. Pioneerirykmentti (в/ч 31810); **6. Sapjornoe:** 6. Suojelurykmentti (в/ч 12086); **7. Gorelovo:** 95. Esikunta- ja johtamisrikaati (в/ч 13821); **8. Tšernaja Retška:** 132. Tiedustelun johtokeskus; **9. Krasnoe Selo:** 51. Huoltoprikaati (в/ч 72152).

¹⁷⁴ 51-я отдельная бригада МТО. <http://www.milukavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Harris & Kagan (2018), s. 18.

¹⁷⁵ Usvasalo Unto: *Venäjän maavoimien huollon järjestelyt ja kehittäminen. Venäjän asevoimat 2000-luvun alussa*. Maanpuolustuskorkeakoulun Taktiikan laitos. Julkaisusarja 2: Taktiikan asiantieto N:o 1/1999. Toimituskunta: Jorma Saarelainen, Georgij Alafuzoff, Paavo Heiskanen, Vesa Tynkkynen, Mika Hyttiäinen, Tapani Hämäläinen, Jussi Metteri, s. 203.

3.2 20. Armeija

20. Armeija on Venäjän asevoimien suurin yhtymä ja sen esikunta sijaitsee Voronežissa noin 450 kilometriä Moskovasta etelään.¹⁷⁶ Kooltaan ja tulivoimaltaan 20. Armeija on ylivertainen edellä kuvattuun 6. A verrattuna. Tämä selittyy ainakin osittain sillä, että Venäjän yleisesikunnan näkökulmasta 20. Armeija sijaitsee uhanalaisemmassa suunnassa kuin 6. Armeija.¹⁷⁷

Armeijan keskeisimmän taisteluvoiman muodostavat 3. ja 144. Moottorijalkaväkidivisioona, 448. Ohjusrikaati, 236. (?) Erillinen tykistörikaati, Erillinen tiedusteluprikaati sekä Erillinen elektronisen sodankäynnin pataljoona.¹⁷⁸ 20. A:n kokoonpano on esitetty liitteessä 25.

Myös 20. Armeijan joukkoja on osallistunut helmikuussa 2022 jatkuneeseen Venäjän hyökkäyssotaan ja sen joukkojen on kerrottu kärsineen merkittäviä tappioita.¹⁷⁹

3. Moottorijalkaväkidivisioona

3. Moottorijalkaväkidivisioonan esikunta sijainnee Voronežin alueella Bogutšarin kaupungissa. Divisioonan kokoonpanoon kuuluu kuusi rykmenttiä ja pataljoonaa (vast.). Nämä ovat: 252. ja 752. Moottorijalkaväkirykmentti (Bogutšar, Valuiki), 237. Panssari-rykmentti (Valuiki), 99. Panssari-tykistörykmentti (Bogutšar), 1143. Ilmatorjuntaohjusrykmentti (Belgorodin alue), 16. tai 337. Pioneerirykmentti (Bogutšar), 692. Viestipataljoona (Valuiki), 84. Tiedustelupataljoona (Valuiki), elektronisen sodankäynnin pataljoona, 16. ja 159. Panssarintorjuntapatteristo, 911. Huoltopataljoona (Bogutšar) sekä 231. Lääkintäpataljoona.¹⁸⁰ Venäläisen moottorijalkaväkidivisioonan vahvuus on noin 6 000–10 000 sotilasta.¹⁸¹ 3. MTJVD:n kokoonpano on esitetty liitteessä 26.

Divisioonan molempien moottorijalkaväkirykmenttien kokoonpano on samanlainen. Niiden keskeisimmän taisteluvoiman muodostavat kolme moottorijalkaväkipataljoonaa ja yksi panssaripataljoona. Rykmenttien taistelua tukee kaksi patteristoa, viisi komppaniaa (vast.) ja kaksi joukkuetta. Nämä ovat: panssarihaupitsipatteristo, ilmatorjuntaohjus- ja -tykkipatteristo, viesti-, tiedustelu-, pioneeri-, korjaus- ja huolto-

¹⁷⁶ 20-я гвардейская Краснознаменная общевойсковая армия. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/de-tails.htm?id=11251@egOrganization>; Harris & Kagan (2018), s. 18.

¹⁷⁷ Muzyka (2020), s. 6.

¹⁷⁸ Sama, s. 22, 23; 20-я гвардейская общевойсковая Краснознаменная армия. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Ramm (2017), s. 11, 12; Lalu (2020), s. 313; Спецалисты РЭБ ЗВО в Воронежской области приступили к подавлению беспилотной авиации условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12397429@egNews>; В Воронежской области спецалисты РЭБ общевойсковой армии ЗВО организовали радиоэлектронные засады в рамках первого учения в новом учебном периоде. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12365482@egNews>.

¹⁷⁹ Toveri Pekka: *Tilanne illalla 7.3.* <https://suomensotilas.fi/2022/03/07/tilanne-illalla-7-3/>; Stepanenko Kateryna, Lawlor Katherine, Barros George, Kagan Frederick W.: *RUSSIAN OFFENSIVE CAMPAIGN ASSESSMENT, SEPTEMBER 23.* [HTTPS://UNDERSTANDINGWAR.ORG/BACK-GROUNDER/RUSSIAN-OFFENSIVE-CAMPAIGN-ASSESSMENT-SEPTEMBER-23.](https://UNDERSTANDINGWAR.ORG/BACK-GROUNDER/RUSSIAN-OFFENSIVE-CAMPAIGN-ASSESSMENT-SEPTEMBER-23)

¹⁸⁰ Muzyka (2020), s. 23; 3-я мотострелковая дивизия. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; В состав Висленской мотострелковой дивизии ЗВО вошел отдельный батальон радиоэлектронной борьбы. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12405265@egNews>; Harris & Kagan (2018), s. 18, 19.

¹⁸¹ Lalu (2020), s. 314; Pesonen (2021), s. 47.

komppania ja esikunta- ja tiedustelupatteri sekä suojelu- ja tarkka-ampujajoukkueet.¹⁸² Moottorijalkaväkirykmentin vahvuus on noin 2 000–2 500 sotilasta.¹⁸³ 3. MTJVD:n moottorijalkaväkirykmenttien kokoonpano on esitetty liitteessä 27.

252. Moottorijalkaväkirykmentin liikkuvuus ja tulivoima muodostuu T-72B3-taistelupanssarivaunuista, BMP-2-rynnäköpanssarivaunuista, 120 mm raskaista Sani-kraanaatinheittimistä, 152 mm Msta-B-haupitseista, panssaroiduista Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoista sekä Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuista.¹⁸⁴

752. Moottorijalkaväkirykmentin pääkalusto eroaa jonkin verran 252. Moottorijalkaväkirykmentin kalustosta ja siihen kuuluu mahdollisesti: T-72BM-taistelupanssarivaunuja, BTR-82AM-kuljetuspanssariajoneuvoja, 122 mm Grad-raketinheittäjiä, 152 mm Msta-B-haupitseja, 120 mm Sani-kraanaatinheittäjiä, 100 mm Rapira-panssarintorjuntatykkejä, Sturm-S-panssarintorjuntaohjusvaunuja, panssaroitua Osa- ja Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja sekä Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja.¹⁸⁵

237. Panssariykmenttiin kuuluu kolme panssaripataljoonaa ja yksi moottorijalkaväkikipataljoona. Rykmentin taistelua tukee kaksi patteristoa ja kuusi komppaniaa (vast.) sekä yksi joukkue. Nämä ovat: panssarihaupitsipatteristo ja ilmatorjuntaohjus- ja -tykkipatteristo, tiedustelu-, tarkka-ampuja-, pioneeri-, viesti-, korjaus- ja huoltokomppania, esikunta- ja tiedustelupatteri sekä suojelujoukkue.¹⁸⁶ Panssariykmentin miesvahvuus on noin 1 500 sotilasta ja rykmentin kalustoon kuuluu 94 taistelupanssarivaunua ja 30–40 rynnäköpanssarivaunua.¹⁸⁷ 237. PSR:n kokoonpano on esitetty liitteessä 28.

Panssariykmentin liikkuvuuden ja tulivoiman suorituskyvyt muodostuvat T-80-taistelupanssarivaunujen eri versioista ja T-72-taistelupanssarivaunujen BM- ja B3-versioista sekä BMP-2-rynnäköpanssarivaunuista, raskaista 120 mm Sani-kraanaatinheittimistä, 152 mm Msta-B-haupitseista sekä panssaroiduista Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoista ja Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuista.¹⁸⁸

99. Panssaritykistörykmentin tulivoiman muodostavat kaksi 152 mm Msta-SM-panssarihaupitsipatteristoa ja 122 mm Grad-raketinheitinpatteristo. Tämän lisäksi rykmenttiin kuuluu esikunta- ja tiedustelupatterit sekä huolto- ja korjauskomppania.¹⁸⁹ 99. Panssaritykistörykmentin kokoonpano on esitetty liitteessä 29.

Divisioonan ilmatorjunnasta vastaa 1143. Ilmatorjuntaohjusrykmentti. Sen kokoonpanoon kuuluu neljä ohjuspatteria, tekninen patteri, korjaus- sekä huoltokomppania.

¹⁸² 252-й гв. мотострелковый полк; 752-й мотострелковый полк. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>.

¹⁸³ Pesonen (2021), s. 48.

¹⁸⁴ 252-й гв. мотострелковый полк. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>.

¹⁸⁵ 752-й мотострелковый полк. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>.

¹⁸⁶ 237-й гв. танковый полк. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Pesonen (2021), s. 65.

¹⁸⁷ Pesonen (2021), s. 49.

¹⁸⁸ 237-й гв. танковый полк. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Pesonen (2021), s. 65; *Танкисты общевойсковой армии ЗВО провели двустороннее батальонное учение с применением авиации в Нижегородской области*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12354373@egNews>.

¹⁸⁹ 99-й самоходно-артиллерийский полк. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>.

Ohjuspatterien kalustona on panssaroidut Osa-AKM-ilmatorjuntaohjusajoneuvot.¹⁹⁰ 1143. Ilmatorjuntaohjusrykmentin kokoonpano on esitetty liitteessä 30.

Divisioonan tärkeimmän liikkeenedistämisen- ja suluttamisvoiman muodostaa 337. (tai 16.) Pioneeripataljoona. Sen kokoonpanoon kuuluu neljä komppaniaa: pioneeri-, tie-, ponttoni- sekä tekninen komppania.¹⁹¹ Omalla kalustollaan pataljoona kykenee samanaikaisesti ainakin neljällä eri paikalla järjestämään ylimenon noin 20 metriä leveään joen tai kaivannon yli, rakentamaan ainakin 110 metriä taistelupanssarivaunun kantavaa ponttonisiltaa sekä suluttamaan ja raivaamaan koneellisesti vihollisen tulen alla.¹⁹² 3. MTJVD:n pioneeripataljoonan kokoonpano on esitetty liitteessä 31.

Divisioonan johtamisvalmiudesta vastaa 692. Erillinen viestipataljoona. Pataljoonan kokoonpanoon kuuluu kaksi komppaniaa ja kolme joukkuetta. Komppanioiden vastuulla on komentopaikkojen viestikeskusten perustaminen ja ylläpito. Yhden joukkueen tehtävänä ylläpitää liikkuvaa johtamisvalmiutta. Kahden muun joukkueen tehtävänä on tekninen tuki sekä huolto.¹⁹³ 692. ERVP:n kokoonpano on esitetty liitteessä 32.

3. MTJVD:n joukoilla on käytössään taktisen tason ESUTZ-johtamisjärjestelmä. Panssaroidun kaluston ajotietokoneilla hallinnoitavan ja karttaominaisuuden sisältävän sekä paikkatietoa hyödyntävän johtamisjärjestelmän avulla on mahdollista muodostaa yksi yhtenäinen johtamisverkko. Siihen voidaan integroida muun muassa lennokkien, elektronisen sodankäynnin järjestelmien ynnä muiden tiedustelu- ja valvontajärjestelmien suorituskykyjä.¹⁹⁴

Tiedustelua varten divisioonaan kuuluu 84. Erillinen tiedustelupataljoona. Sen kokoonpanoon kuuluu viisi komppaniaa, joista kaksi on tiedustelukomppanioita. Muut komppaniat ovat maahanlasku-, elektronisen tiedustelun sekä viestikomppania.¹⁹⁵ Todennäköisesti yksi pataljoonan komppanioista on koulutettu ja varustettu erikoistiedusteluun.¹⁹⁶ ERTIEDP:n kokoonpano on esitetty liitteessä 33.

Divisioonan keskeisimmän panssarintorjuntavoiman muodostavat 16. ja 159. Panssarintorjuntapatteristo. Kummankin kokoonpanoon kuuluu mahdollisesti kolme patteria, joista kaksi on varustettu Šturm-S-panssarintorjuntaohjusvaunuilla ja yhden patterin kalustona on 100 mm Rapira-panssarintorjuntatykit.¹⁹⁷ 3. MTJVD:n panssarintorjuntapatteristojen kokoonpano on esitetty liitteessä 34.

¹⁹⁰ 1143-й зенитный ракетный полк. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>.

¹⁹¹ 337-й отд. инженерно-сапёрный батальон. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Muzyka (2020), s. 23. On mahdollista, että pioneeripataljoonasta on muodostettu pioneerirykmentti.

¹⁹² Airaksinen (1999), s. 175; Pesonen (2021), s. 80.

¹⁹³ 692-й отд. батальон связи. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>.

¹⁹⁴ Висленская мотострелковая дивизия ЗВО приняла на вооружение новейшую систему управления войсками.

<https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12394237@egNews>.

¹⁹⁵ 3-я мотострелковая дивизия. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>.

¹⁹⁶ Ramm (2017), s. 13.

¹⁹⁷ 159-й отд. противотанковый дивизион. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Muzyka (2020), s. 23.

911. Huoltopataljoonan kokoonpanoon kuuluu kolme huoltokuljetuskomppaniaa (ampumatarvike, polttoaine, elintarvike), huoltokomppania sekä ajoneuvojen korjausjoukkue.¹⁹⁸ HP:n kokoonpano on esitetty liitteessä 35.

Divisioonan lääkintähuollon ytimen muodostaa 231. Lääkintäpataljoona.¹⁹⁹ Se perustaa kenttäsairaalan, joka tänä päivänä pystytetään usein moduuliperiaatteella. Kenttäsairaala kyetään käsittelemään noin 300 potilasta vuorokaudessa ja siellä pystytään antamaan vaativaa leikkaushoitoa. Kenttäsairaalan evakuointijoukkuetta käytetään 1. portaan joukkojen evakuointien tukemiseen. Muiden portaiden joukot vastaavat itse kenttäsairaalahoitoa vaativien haavoittuneiden evakuoinnista.²⁰⁰

Lisäksi divisioonan taistelua tukeviin joukkoihin kuuluu elektronisen sodankäynnin pataljoona sekä lennokki- ja suojelukomppaniat.²⁰¹ Aina noin vuodenvaihteeseen 2021–2022 3. MTJVD:n kokoonpanoon kuului elektronisen sodankäynnin komppania, jota sittemmin on uudelleen organisoitu ja vahvennettu pataljoonaksi. Belgorodin alueella sijaitsevan pataljoonan tehtävänä on tukea divisioonan komentajaa ja esikuntaa elektronisen tiedustelun keinoin sekä suojata divisioonan joukkoja ja yhteiskunnallisesti tärkeitä kohteita vihollisen täsmäaseiskuilta ja tekniseltä tiedustelulta. Tätä varten pataljoonan kalustoon kuuluu muun muassa laitteita, joilla voidaan häiritä GPS-, viesti- ynnä paikantamislaitteita.²⁰²

Kuten edellä on jo kerrottu, on mahdollista, että lennokokomppaniat (vast.) kuuluvat tätä nykyä osaksi tiedustelujoukkoja. Harjoitustoiminnasta kertovien uutisten perusteella 20. Armeijan lennokokikalusto koostuu Orlan-10-lennokeista.²⁰³ 3. MTJVD:n tukiosien kokoonpano on esitetty liitteessä 36.

144. Moottorijalkaväkidivisioona

20. Armeijan tulivoimaisimman yhtymän 144. Moottorijalkaväkidivisioonan esikunta sijaitsee Jelnjassa. Divisioonan kokoonpanoon kuuluu muun muassa kuusi rykmenttiä ja pataljoonaa (vast.). Nämä ovat: 488. ja 254. (tai 182.) Moottorijalkaväkirykmentti (Klinski), 228. (Jelnja) ja 59. Panssarirykmentti, 856. Panssaritykistörykmentti (Potšep), 1259. Ilmatorjuntaohjusrykmentti, 1281. Erillinen panssarintorjuntapatteristo (Jelnja), 148. Erillinen tiedustelupataljoona (Smolensk), 295. Erillinen pioneeri-pataljoona, 686. Erillinen Viestipataljoona, 1032. Erillinen huoltopataljoona sekä lää-

¹⁹⁸ 911-й отд. батальон МО. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>.

¹⁹⁹ 231-й отд. медицинский батальон. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>.

²⁰⁰ Usvasalo (1999), s. 212; В Ленобласти медики общевойсковой армии ЗВО в ходе учения развернули полевой госпиталь на 200 человек. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12311714@egNews>.

²⁰¹ 231-й отд. медицинский батальон; Отд. роты БЛА; Отд. роты РХБЗ. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; В состав Висленской мотострелковой дивизии ЗВО вошел отдельный батальон радиоэлектронной борьбы. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12405265@egNews>.

²⁰² В состав Висленской мотострелковой дивизии ЗВО вошел отдельный батальон радиоэлектронной борьбы. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12405265@egNews>; РЭБ для Запада. <https://vpk-news.ru/news/65635>.

²⁰³ Esim. Расчеты БЛА «Орлан-10» общевойсковой армии ЗВО скорректировали навесной огонь артиллерии. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12384852@egNews>; Специалисты БЛА общевойсковой армии ЗВО совершили вылет на 150 километров в ходе завершения сборов в Смоленской области. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12375056@egNews>.

kintäpataljoona. Lisäksi taistelua tukeviin osiin kuuluu vielä suojele-, elektronisen so-
dankäynnin joukkoja sekä lennokkiyksiköitä.²⁰⁴ 144. MTJVD:n kokoonpano on esi-
tetty liitteessä 37.

Tällä hetkellä 144. MTJVD:n joukkojen kokoonpanosta ja keskeisimmistä kalustosta
ei ole muodostettavissa niin yksityiskohtaista kuvaa, kuin mitä edellä kerrottiin 3.
MTJVD:sta. 144. MTJVD:n 488. Moottorijalkaväkirykmenttiin kuuluu kolme moot-
torijalkaväkipataljoonaa ja yksi panssaripataljoona, panssarihaupitsipatteristo, ilmator-
juntaohjus- ja -tykkipatteristo. Näiden lisäksi rykmenttiin kuuluu kuusi komppaniaa
(vast.) ja kaksi joukkuetta: tiedustelu-, viesti-, pioneeri-, korjaus- ja huoltokomppania
sekä esikunta- ja tiedustelupatteri, tarkka-ampuja- sekä suojelejoukkue.²⁰⁵ 488.
MTJVR:n kokoonpano on esitetty liitteessä 38.

Tätä kirjoitettaessa ei ole tiedossa 144. MTJVD:n 254. (tai 182.) Moottorijalkaväkiryk-
mentin, eikä 59. ja 228. Panssariykmentin tarkkoja kokoonpanotietoja. Voidaan kui-
tenkin perustellusti olettaa, että 254. (tai 182.) MTJVR on kokoonpanoltaan saman-
lainen tai sitä ollaan järjestämässä samanlaiseksi kuin 488. MTJVR. Yhtä lailla voidaan
olettaa, että 59. ja 228. PSR ovat kokoonpanoltaan samanlaiset tai niitä ollaan organi-
soimassa samanlaisiksi, kuin 20. A:n 3. Moottorijalkaväkidivisioonan 237. PSR.

Konrad Muzyka on arvioinut, että kussakin 20. A:n moottorijalkaväkipataljoonassa
on 41 BMP-2-rynnäkköpanssarivaunua ja kussakin panssaripataljoonassa on 31 T-
72B3-taistelupanssarivaunua. Täten 20. Armeijalla oli normaalioloissa ennen Ukrainan
sotaa käytettävänä mahdollisesti yhteensä noin 600 rynnäkköpanssarivaunua ja
400 taistelupanssarivaunua.²⁰⁶ Sitten 20. A on kokenut kalustotappioita.

144. MTJVD:n 856. Panssaritykistörykmenttiin kuuluu kolme patteristoa, kaksi patte-
ria sekä kaksi komppaniaa. Nämä ovat kaksi 152 mm Msta-SM-panssarihaupitsipatte-
ristoa ja Tornado-G-raketinheitinpatteristo, esikunta- ja tykistö-tiedustelupatterit sekä
korjaus- että huoltokomppania.²⁰⁷

Kesällä 2020 julkisuudessa kerrottiin, että 144. MTJVD:n haupitsikalustoa uusittiin,
minkä yhteydessä divisioonan tykistö sai käyttöönsä 10 modernisoitua Msta-SM2-
panssarihaupitsia. Niiden tulinopeus on yli 10 laukausta minuutissa ja ne on tarkoitettu
käytettäväksi vastatykistötoimintaan, panssaroituja ja ilmapuolustusmaaleja, panssa-
rintorjunta-aseita sekä vihollisen elävää voimaa vastaan.²⁰⁸ 856. PSTYKR:n kokoon-
pano on esitetty liitteessä 39.

²⁰⁴ 144-я мотострелковая дивизия. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>;
Muzyka (2020), s. 23; Lalu (2020), s. 314; Harris & Kagan (2018), s. 19.

²⁰⁵ 144-я мотострелковая дивизия. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>.

²⁰⁶ Muzyka (2020), s. 23; Ks. Pesonen (2021), s. 65.

²⁰⁷ 856-й самоходный артиллерийский полк. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>.

²⁰⁸ Артиллеристы общевойсковой армии ЗВО получили на вооружение партию модернизированных гаубиц «Мста-СМ2». <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12293045@egNews>; Артиллеристы в Брянской области получили 10 модернизированных гаубиц "Мста-СМ2". <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=532085&lang=RU>.

Vuoden 2017 tietojen mukaan 144. MTJVD:n tukiosiin kuului kolme komppaniaa: lennokka-, elektronisen sodankäynnin sekä suojelukomppania.²⁰⁹ Sittemmin julkisuuteen on kerrottu, että 144 MTJVD:an perustetaan samanlainen elektronisen sodankäynnin pataljoona, mitä edellä kerrottiin 3. MTJVD:an perustetun²¹⁰. Lisäksi Venäjän asevoimauudistuksen myötä divisioonan erilliseen tiedustelupataljoonaan kuuluu tätä nykyä erikoistiedustelukomppania²¹¹.

20. Armeijan taistelua tukevat aselajijoukot

Edellä mainittujen joukkojen lisäksi 20. A:n taistelua tukee ainakin 488. Ohjusrikaati, 53. Ilmatorjuntaohjusrikaati ja 236. Erillinen tykistörikaati, Erillinen tiedusteluprikaati sekä Erillinen elektronisen sodankäynnin pataljoona.²¹²

Ohjusrikaatin kalustona on taktisoperatiivinen Iskander-M-ohjuskalusto, ilmatorjuntaohjusrikaatin kalustona on Buk-M3-ohjuskalusto ja tykistörikaatin kalustoon kuuluu Msta-SM-panssarihaupitseja, Uragan-raketinheitimiä sekä Sturm-S-panssarintorjuntaohjusvaunuja.²¹³

Kuten 6. Armeijan yhteydessä kerrottiin, Erillistä tiedusteluprikaatia käytettäneen syvällä vihollisen selustassa toteutettavaan tiedusteluun ja iskuihin. Harjoituskertomusten perusteella 20. Armeijan Erillistä elektronisen sodankäynnin pataljoonaa käytetään ainakin elektroniseen tiedusteluun sekä vihollisen asejärjestelmiin, kuten täsmäaseisiin ja miehittämättömiin ilma-aluksiin (lennokit) vaikuttamiseen²¹⁴.

²⁰⁹ 3 отд. роты. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Lalu (2020), s. 314.

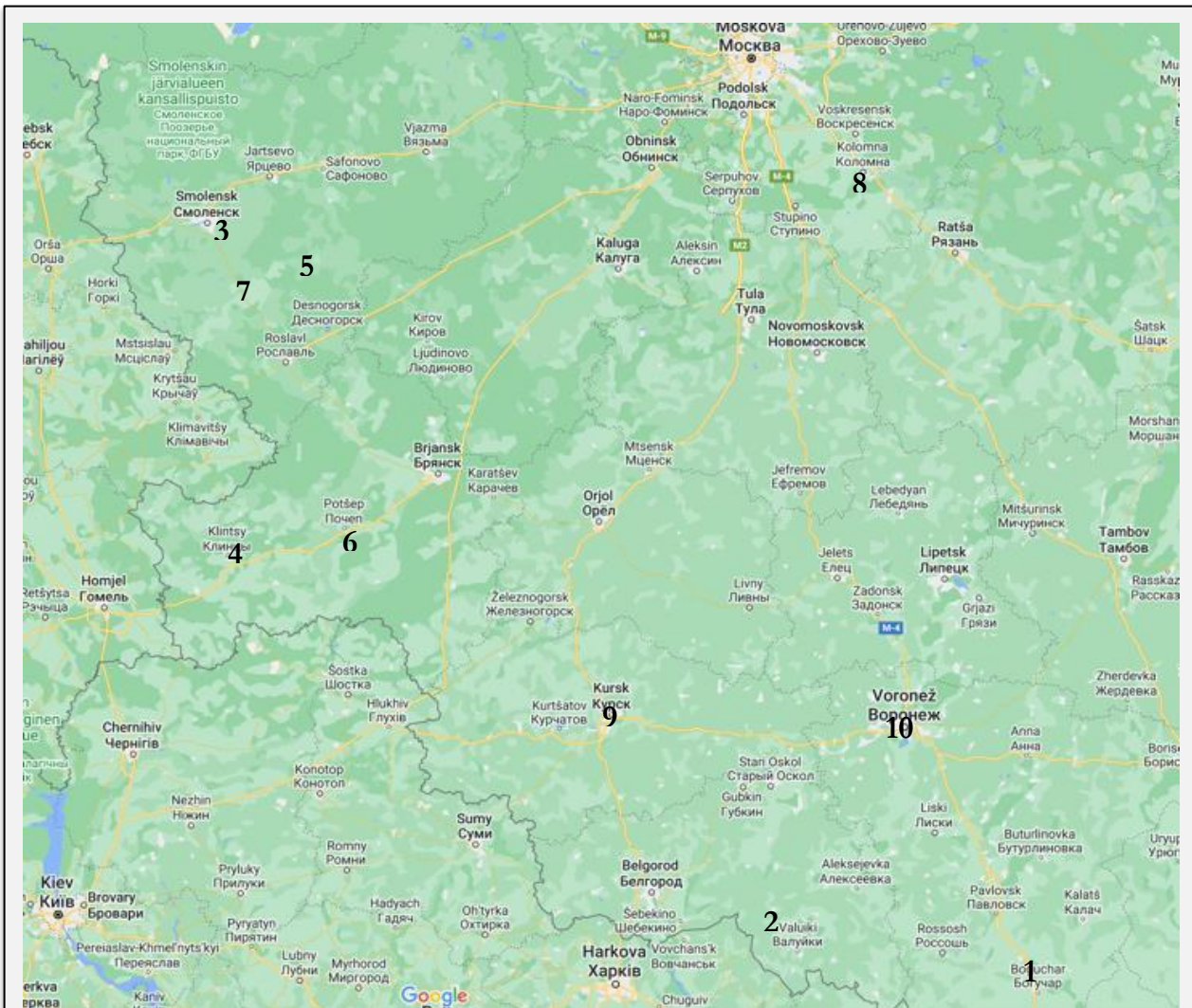
²¹⁰ РЭБ для Запада. <https://vpk-news.ru/news/65635>.

²¹¹ Ramm (2017), s. 13.

²¹² (?) отдельная артиллерийская бригада; 448-я ракетная бригада. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Музыка (2020), s. 23; Ramm (2017), s. 11, 12; Lalu (2020), s. 313; Специалисты РЭБ ЗВО в Воронежской области приступили к подавлению беспилотной авиации условного противника. https://function.mil.ru/news_page/country/more.htm?id=12397429@egNews.

²¹³ (?) отдельная артиллерийская бригада; 448-я ракетная бригада. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Музыка (2020), s. 23.

²¹⁴ Подразделения РЭБ совместно с расчётами ПВО общевойсковой армии ЗВО отразили атаку беспилотной авиации «противника» в Смоленской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405457@egNews>; Специалисты РЭБ ЗВО в Воронежской области приступили к подавлению беспилотной авиации условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12397429@egNews>; В Воронежской области специалисты РЭБ общевойсковой армии ЗВО организовали радиоэлектронные засады в рамках первого учения в новом учебном периоде. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12365482@egNews>; Молодые специалисты отдельного батальона РЭБ общевойсковой армии ЗВО приступили к изучению современных комплексов в Воронежской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12328708@egNews>.

Kuva 3. 20. A:n joukkojen sijoituspaikkoja normaaliaikana.

1. Bogutšar: 3. Moottorijalkaväkidivisioonan esikunta (в/ч 54046), 252. Moottorijalkaväkirykmentti (в/ч 91711), 99. Panssaritykistörykmentti (в/ч 91727), 16. tai 337. Pioneerirykmentti (в/ч 91717), 911. Huoltopataljoona (в/ч 54366), 231. Lääkintäpataljoona (в/ч 83833); **2. Valujki:** 752. Moottorijalkaväkirykmentti (в/ч 34670), 237. Panssariirykmentti (в/ч 91726), 84. Tiedustelupataljoona (в/ч 22263), 692. Viestipataljoona (в/ч 22463); **3. Smolensk:** 144. Moottorijalkaväkidivisioonan esikunta, 49. Ilmatorjuntaohjusrykmentti (в/ч 21555), 148. Tiedustelupataljoona (в/ч 23872 tai 54919), 686. Viestipataljoona (в/ч 43854); **4. Klinitsy:** 488. Moottorijalkaväkirykmentti (в/ч 12721), 254. tai 182. Moottorijalkaväkirykmentti; **5. Jelna:** 228. Panssariirykmentti, 1281. Panssarintorjuntapatteristo, 295. Pioneeripataljoona (в/ч 84130); **6. Potšep-2:** 856. Panssaritykistörykmentti (в/ч 23857), 1032. Huoltopataljoona (в/ч 14370), (?) Lääkintäpataljoona (в/ч 22405); **7. Šatalovo:** Suojelupataljoona (?) (в/ч 23060); **8. Kolomna:** 236. Tykistöprikaati (в/ч 43556); **9. Kursk:** 448. Ohjusprikaati (в/ч 35535); **10. Voronež:** 9. Esikunta- ja johtamisprikaati (в/ч 31895); **11. Marsalkka Žukovin kylä:** 53. Ilmatorjuntaohjusprikaati (в/ч 32406).

3.3 1. Panssariarmeija

Vuonna 2014 perustettuun ja pääosin Moskovan alueelle ryhmitettyyn 1. Panssariarmeijaan kuuluu kolme divisioonaa, seitsemän prikaatia ja kaksi rykmenttiä. Nämä ovat: 4. ja 47. Panssaridivisioona (Naro-Fominsk, Mulino), 2. Moottorijalkaväkidivisioona (Kalininets), 27. Erillinen moottorijalkaväkiprikaati (Mosrentgen), 112. Ohjusprikaati (Šuja), 288. Tykistöprikaati (Mulino), 53. (tai 49.) Ilmatorjuntaohjusprikaati, 96. Erillinen tiedusteluprikaati (Sormovo), 60. Esikuntaprikaati, 69. Erillinen

huoltoprikaati (Dzeržinsk), 20. Erillinen suojelurykmentti, sekä Erillinen pioneerirykmentti.²¹⁵ 1. PSA:n kokoonpano on esitetty liitteessä 40.

Panssariarmeijan keskeisintä liikkuvuutta ja tulivoimaa edustavat T-72B3-, T-90- ja T-80BVM-taistelupanssarivaunut, BMP-2- ja BMP-3-rynnäköpanssarivaunut, BTR-80- ja BTR-82A-kuljetuspanssariajoneuvot, 300 mm Tornado-G- ja 122 mm Grad-raketinheitimet, 152 mm Msta-S-, Msta-S-M2-panssarihaupitsit ja Msta-B-haupitsit, 120 mm Sani-kranaatinheitimet, Iskander-M-ohjukset sekä Buk-M1-ilmatorjuntaohjukset.²¹⁶

Tätä kirjoitettaessa on tiedossa, että 1. PSA:n tela- ja pyöräajoneuvokalustoa ollaan päivittämässä modernisoiduilla T-80BVM- ja T-90-taistelupanssarivaunuilla, BMP-2M- ja BMP-3-rynnäköpanssarivaunuilla sekä BTR-82AM-kuljetuspanssariajoneuvoilla.²¹⁷ Esimerkiksi huhtikuussa 2020 2. MTJVD sai varustukseensa ensimmäiset T-90M-taistelupanssarivaunut.²¹⁸

Myös panssariarmeijan tykistöä nykyaikaistetaan. Julkisuudessa on kerrottu, että vuonna 2022 1. PSA saa käyttöönsä joitakin kymmeniä T-90-taistelupanssarivaunun alustalle rakennettuja 152 mm Koalitsija-SV-panssarihaupitseja. Ne on tarkoitettu kaiken tyyppisiä maamaaleja vastaan. Koalitsija-panssarihaupitsien tulinopeus on yli 10 laukausta minuutissa ja maksimiampumaetäisyys kerrotaan olevan 70 kilometriä.²¹⁹

Myös 1. Panssariarmeija on osallistunut hyökkäyssotaan Ukrainassa. Syyskuussa 2022 brittitiedustelu kertoi, että 1. Panssariarmeija on kärsinyt Ukrainassa merkittäviä tappioita.²²⁰

²¹⁵ 1-я гв. ТАНКОВАЯ АРМИЯ. <http://www.mil.kavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Muzyka (2020), s. 9, 12, 13; *Танковая армия на западе РФ примет участие в стратегических учениях с Белоруссией (версия 2)*. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=551418&lang=RU>; Harris & Kagan (2018), s. 19; Michael Kofmanin twiitti 4.1.2022 klo 20:10; Pekka Toverin tiedonanto 17. lokakuuta 2022; *В составе 1-й гвардейской танковой армии сформирована 47-я гвардейская танковая дивизия*. <https://bmpd.livejournal.com/4487210.html?ysclid=19dqr2wey958447168>.

²¹⁶ *До конца текущего года в подразделения танковой армии ЗВО поступят на вооружение танки Т-80БВМ, Т-90М, современные БМП и БТР*.

<https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12377563@egNews>; *1-я гвардейская танковая армия*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/details.htm?id=12096@egOrganization>; Muzyka (2020), s. 12; *Артиллеристы ЗВО уничтожили огневые позиции условного противника из крупнокалиберных минометов*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12367414@egNews>; *Под Нижним Новгородом артиллеристы ЗВО совместно с расчётами беспилотной авиации уничтожили позиции условного противника*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405746@egNews>; *Артиллеристы Таманской дивизии ЗВО провели первые в этом году занятия на модифицированных гаубицах «Мста-С-М2»*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12402957@egNews>; *Ряд тактико-специальных занятий с военнослужащими ЗВО пройдёт на территории трёх регионов России в преддверии Дня РВиА*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12325052@egNews>; *В Подмосковье на полигоне Головеньки реактивная артиллерия ЗВО отразила атаку условного противника*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12343174@egNews>.

²¹⁷ *До конца текущего года в подразделения танковой армии ЗВО поступят на вооружение танки Т-80БВМ, Т-90М, современные БМП и БТР*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12377563@egNews>.

²¹⁸ Muzyka (2020), s. 11; *Танки Т-90М «Прорыв» ЗВО впервые будут задействованы в тактических учениях, проходящих в Нижегородской области*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12379035@egNews>.

²¹⁹ *В гвардейскую танковую армию ЗВО поступит дивизион гаубиц 2С35 «Коалиция-СВ» в 2022 году*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12402313@egNews>.

²²⁰ *British Defence Intelligence Update Ukraine – 13 September 2022*. <https://www.kyivpost.com/russias-war/british-defence-intelligence-update-ukraine-13-september-2022.html>.

4. ja 47. Panssaridivisioona

Naro-Fominskissa, Moskovasta noin 65 kilometriä länteen, sijaitsevan 4. Panssaridivisioonan päätaisteluvoiman muodostavat kokoonpanoltaan identtiset 12. ja 13. Panssarirykmentti ja 423. Moottorijalkaväkirykmentti. Tämän lisäksi divisioonaan kuuluu taistelua tukevia aselajiosia, mitkä on organisoitu rykmentti-, pataljoona- sekä kompaniakokoonpanoon.²²¹ Panssaridivisioonan tavoitevahvuus on noin 8 000 sotilasta, 314 taistelupanssarivaunua sekä 240 jalkaväen taistelujoneuvoa.²²²

Helmikuussa 2022 uutisoitiin, että 4. PSD:an perustetaan elektronisen sodankäynnin pataljoona, minkä yhtenä tehtävänä on suojata panssaridivisioonan joukkoja vihollisen täsmäaseiskuilta.²²³ Pataljoona kerrottiin perustettavan vahventamalla ja uudelleenorganisoidulla jo olemassa oleva elektronisen sodankäynnin komppania. 4. PSD:n kokoonpano on esitetty liitteessä 41.

Molempien panssarirykmenttien kokoonpanoon kuuluu neljä pataljoonaa: kolme panssaripataljoonaa ja yksi moottorijalkaväkipataljoona, kaksi patteristoa: panssarihaupitsi- sekä ilmatorjuntaohjus- ja -tykkipatteristo, seitsemän komppaniaa (vast.): tarkka-ampuja-, tiedustelu-, pioneeri-, viesti-, korjaus- ja huoltokomppania sekä esikunta- ja tykistö-tiedustelupatteri sekä suojelujoukkue.²²⁴ Panssarirykmentin vahvuus on noin 1 500 sotilasta, 94 taistelupanssarivaunua ja 30–40 rynnäköpanssarivaunua.²²⁵ Panssarirykmenttien kokoonpano on esitetty liitteessä 42.

Panssarirykmenttien pääkaluston muodostavat T-80 taistelupanssarivaunun U- ja BV-versiot, BMP-2(M)-rynnäköpanssarivaunut, 120 mm Sani-kranaatinheitimet, 122 millimetrin Gvozdika-panssarihaupitsit sekä panssaroidut Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvot ja Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunut.²²⁶

423. Moottorijalkaväkirykmentin kokoonpanoon kuuluu kolme moottorijalkaväkipataljoonaa ja yksi panssaripataljoona. Muutoin rykmentin kokoonpano on samanlainen kuin edellä kuvattujen panssarirykmenttien kokoonpano. Myös rykmentin keskeisin sotakalusto on sama kuin edellä kuvatuilla panssarirykmenteillä kuitenkin sillä erolla, että 423. MTJVR:n panssaripataljoonan pääkaluston muodostavat T-72B3-taistelupanssarivaunut.²²⁷ 423. MTJVR:n kokoonpano on esitetty liitteessä 43.

4. PSD:n tykistövoimaa edustaa 275. Panssaritykistörykmentti (Naro-Fominsk). Sen tuliyksikköjä ovat kaksi panssarihaupitsipatteristoa ja yksi raketinheitinpatteristo. Tämän lisäksi rykmentin kokoonpanoon kuuluvat esikunta- ja tykistö-tiedustelupatterit sekä korjaus- ja huoltokomppaniat. Rykmentin tulivoiman muodostavat 152 mm

²²¹ 4-я гв. Кантемировская танковая дивизия. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Harris & Kagan (2018), s. 19.

²²² Pesonen (2021), s. 51.

²²³ РЭБ для Запада. <https://vpk-news.ru/news/65635>.

²²⁴ 12-й гв. танковый полк; 13-й гв. танковый полк. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>.

²²⁵ Pesonen (2021), s. 49.

²²⁶ 12-й гв. танковый полк. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Muzyka (2020), s. 10; До конца текущего года в подразделения танковой армии ЗВО поступят на вооружение танки Т-80БВМ, Т-90М, современные БМП и БТР. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12377563@egNews>.

²²⁷ 423-й мотострелковый полк. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Muzyka (2020), s. 10.

Msta-SM-panssarihaupitsit ja 122 mm Tornado-G-raketinheitimet.²²⁸ 275. PSTYKR:n kokoonpano on esitetty liitteessä 44.

4. PSD:n 538. Ilmatorjuntaohjusrykmentin (Naro-Fominsk) pääkalustona ovat lyhyen kantaman Tor-M2-kohdeilmatorjuntaohjusjärjestelmä ja keskipitkän kantaman Buk-M1-ilmatorjuntaohjusjärjestelmä.²²⁹

Muut 4. PSD:n taistelun tukiosat ovat 137. Erillinen tiedustelupataljoona (Naro-Fominsk), 413. Erillinen viestipataljoona (Naro-Fominsk), elektronisen sodankäynnin pataljoona, 330. Erillinen pioneeripataljoona (Naro-Fominsk), 1088. Erillinen huoltopataljoona (Naro-Fominsk), 165. Erillinen lääkintäpataljoona (Naro-Fominsk) sekä divisioonan kokoonpanoon kuuluvat erilliset lennokki (-), suojele sekä evakuointikomppaniat.²³⁰ Näiden tukiosien suorituskyvystä ei juuri löydy julkista tietoa.²³¹

Edellä kuvattujen divisioonan tukiosien kokoonpanoa täydentävänä tietona mainittakoon, että Venäjän asevoimauudistuksen myötä panssaridivisioonan erillisen tiedustelupataljoonan yhtenä yksikkönä on erikoistiedustelukomppania.²³² Niin ikään harjoitusuutisointi sisältää viitteitä siitä, että panssariarmeijan lennokkijoukot on organisoitu 1. PSA:n erilliseen tiedusteluprikaatiin ja divisioonien tiedustelupataljooniin. Niiden kalustona on Eleron-, Eleron-3- ja Orlan-10-lennokkeja.²³³ 4. PSD:n tukiosien kokoonpano on esitetty liitteessä 45.

Joulukuussa 2021 1. Panssariarmeijan kokoonpanoa muutettiin, kun sen kokoonpanoon perustettiin 47. Panssaridivisioona (Mulino).²³⁴ Uuden panssaridivisioonan runkona on 1. Panssariarmeijan kokoonpanoon aikaisemmin kuulunut 6. Erillinen panssariprikaati. Sen kokoonpanoon kuului kolme panssaripataljoonaa ja yksi moottorikalvakikipataljoona. Taistelua tukevat panssarihaupitsi-, raketinheitin-, ilmatorjuntaohjus-, sekä ilmatorjuntaohjus- ja -tykkipatteristot. Muut taistelun tukiosat on organisoitu komppanioittain ja ne ovat: tarkka-ampuja-, tiedustelu-, pioneeri-, elektronisen

²²⁸ 275-й гв. самоходный артиллерийский полк. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cil-racii/vo-cv/z-vo>; Harris & Kagan (2018), s. 19.

²²⁹ 49-я зенитная ракетная бригада. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cil-racii/vo-cv/z-vo>; В Подмоскowie расчеты комплексов «Тор-М2» ЗВО отразили воздушную атаку условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12367289@egNews>; В Подмоскowie расчеты ЗРК Тор-М2 ЗВО уничтожили ударные беспилотники условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12373971@egNews>; Arpiainen (1999), s. 156, 159; Harris & Kagan (2018), s. 19.

²³⁰ 4-я гв. Кантемировская танковая дивизия. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cil-racii/vo-cv/z-vo>; РЭБ для Запада. <https://vpk-news.ru/news/65635>; Harris & Kagan (2018), s. 19.

²³¹ Vrt. esimerkiksi Pesonen (2021), s. 78.

²³² Ramm (2017), s. 13.

²³³ В Нижегородской области разведчики ЗВО применили БпЛА для обнаружения узлов связи условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12399457@egNews>; В Московской области разведчики танковой армии ЗВО выполнили тренировочные полеты беспилотников. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12377797@egNews>; В Подмоскowie разведчики танкового объединения ЗВО провели тренировочные запуски беспилотников. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12367781@egNews>; Налет беспилотников танковой армии ЗВО за летний период обучения составил более 50 тыс. км. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12389346@egNews>; В Смоленской области расчеты БпЛА «Орлан-10» провели поиск и обнаружение замаскированных целей. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12386121@egNews>.

²³⁴ В составе 1-й гвардейской танковой армии сформирована 47-я гвардейская танковая дивизия. <https://bmpd.livjournal.com/4487210.html?ysclid=19dqr2wey958447168>; Michael Kofmanin twiitti 4.1.2022 klo 20:10.

sodankäynnin sekä suojelukomppania.²³⁵ Liitteessä 51 on esitetty 47. Panssaridivisioonan perustamisrunkona olleen 6. ERPSPR:n kokoonpano.

6. Erillisen panssariprikaatin tärkeimpään sotakalustoon kuului T-72B3- ja T-72B3M-taistelupanssarivaunuja, BMP-2- ja 3-rynnäköpanssarivaunuja, 120 mm Sani-kraanaatinheittämiä, 152 mm Akatsija-panssarihaupitseja, Grad-raketinheittämiä, panssaroituja Osa- ja Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja sekä Tunguska- että Tor-M2-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja.²³⁶

Tätä kirjoitettaessa ei ole tiedossa se, miten 47. Panssaridivisioonan perustaminen on edennyt. On todennäköistä, että divisioonaan on saatu perustettua ainakin yksi panssarivaunurykmentti sekä joitakin taistelua tukevia osia. Divisioonan tiedetään osallistuneen Ukrainan sotaan, missä se on kokenut tuntuvia tappioita.²³⁷

2. Moottorijalkaväkidivisioona

Kalininetsiin, Moskovasta noin 50 kilometriä länteen, ryhmitetyn 2. Moottorijalkaväkidivisioonan päätaisteluvoimaa edustavat 1. ja 15. Moottorijalkaväkirykmentti (Kalininets) sekä 1. Panssarirykmentti (Kalininets). Divisioonan taistelua tukevat tärkeimmät aselajijoukot on organisoitu rykmentti- ja pataljoonakokoonpanoihin.²³⁸ Moottorijalkaväkidivisioonan tavoitevahvuus on noin 10 000 sotilasta.²³⁹ 2. MTJVD:n kokoonpano on esitetty liitteessä 46.

Divisioonan molempien moottorijalkaväkirykmenttien kokoonpano on tiettävästi samanlainen. Niiden organisaatioon kuuluu kolme moottorijalkaväkipataljoonaa ja yksi panssaripataljoona. Niiden taistelua tukevat panssarihaupitsi- ja ilmatorjuntaohjuspatteristot. Tämän lisäksi taistelua tukeviin osiin kuuluu kuusi komppaniaa (vast.) ja kaksi joukkuetta: tiedustelu-, pioneeri-, viesti-, korjaus- ja huoltokomppania, esikunta- ja tykistö-tiedustelupatteri sekä tarkka-ampuja- ja suojelujoukkueet.²⁴⁰ 2. MTJVD:n 1. ja 15. Moottorijalkaväkirykmentin kokoonpano on esitetty liitteessä 47.

Molempien rykmenttien kokoonpanoon kuuluu T-72B3-taistelupanssarivaunua. Rykmenttien moottorijalkaväkijoukkojen kuljetuskalustossa on erovaihtoehtoja. Mahdollisesti 1. MTJVR:n kalustoon kuuluu BTR-80/82A-kuljetuspanssariajoneuvoja, kun 15. MTJVR:n kalustona on BMP-2-rynnäköpanssarivaunuja. Molempien rykmenttien raskas aseistus on samanlainen: 120 mm Sani-kraanaatinheittämiä, 122 mm Gvozдика-panssarihaupitseja, minkä lisäksi rykmenttien ilmatorjunta-aseistukseen kuuluu pans-

²³⁵ 6-я отдельная танковая бригада. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Harris & Kagan (2018), s. 19.

²³⁶ 6-я отдельная танковая бригада. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Muzyka (2020), s. 12; В Нижегородской области танковые экипажи ЗВО в ходе учения уничтожили условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12387582@egNews>; В Нижегородской области стартовало ротное тактическое учение с военнослужащими отдельной танковой бригады ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12371279@egNews>; В Нижегородской области расчеты зенитных ракетных комплексов «Тор-М2» ЗВО отразили воздушную атаку условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12354470@egNews>.

²³⁷ Pekka Toverin kommentti 17. lokakuuta 2022. Materiaali tutkijan hallussa.

²³⁸ 2-я гв. Таманская МСД. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Muzyka (2020), s. 10; Harris & Kagan (2018), s. 19.

²³⁹ Pesonen (2021), s. 47.

²⁴⁰ 1-й гв. мотострелковый полк; 15-й гв. мотострелковый полк. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>.

saroituja Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja ja Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja.²⁴¹

2. MTJVD:n 1. Panssariyrykmentin kokoonpanoon kuuluu neljä pataljoonaa: kolme panssaripataljoonaa ja yksi moottorijalkaväkkipataljoona, kaksi patteristoa: panssarihaupitsi- sekä ilmatorjuntatykki- ja -ohjuspatteristot, seitsemän komppaniaa (vast.): tarkka-ampuja-, tiedustelu-, pioneeri-, viesti-, korjaus- ja huoltokomppania sekä esikunta- ja tykistöiedustelupatteri sekä suojelujoukkue.²⁴² 1. PSR:n kokoonpano on esitetty liitteessä 48.

Panssariyrykmentin liikkuvuus ja tulivoima muodostuvat T-72-B3-taistelupanssarivaunuista, BMP-2-rynnäköpanssarivaunuista, raskaista 120 mm Sani-kraanaatinheitinistä, 122 m Gvozdika-panssarihaupitseista, panssaroiduista Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoista sekä Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuista.²⁴³

2. MTJVD:n tykistövoimaa edustaa 147. Panssaritykistörykmentti (Kalininets). Sen aseistukseen kuuluu 152 mm Msta-SM-panssarihaupitseja ja Tornado-G-raketinheitimiä.²⁴⁴ Tärkeimmän ilmatorjuntakyvyn muodostaa puolestaan 1117. Ilmatorjuntaohjusrykmentti (Golitsyno), minkä pääkalustona on Tor-M1-2U-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunut.²⁴⁵ Divisioonan 1174. Erillisen panssarintorjuntapatteriston (Kalininets) kalustoon puolestaan kuuluu Hrizantema-S-panssarintorjuntaohjusvaunuja ja Rapira-panssarintorjuntatykkeitä.²⁴⁶

Divisioonan muut taistelua tukevat osat ovat 136. Erillinen tiedustelupataljoona (Kalininets), 211. Erillinen pioneeripataljoona (Kalininets), 47. Erillinen viestipataljoona (Kalininets), elektronisen sodan käynnin pataljoona, 1063. Erillinen huoltopataljoona (Kalininets) sekä 370. Erillinen lääkintäpataljoona. Näiden lisäksi divisioonan kuuluu kolme erillistä komppaniaa: suojele-, lennokki- sekä evakuoitinkomppania.²⁴⁷

Kuten muissa edellä kuvatuissa divisioonien erillisissä tiedustelupataljoonissa, myös 2. MTJVD:n erilliseen tiedustelupataljoonaan kuuluu erikoistiedusteluyksikkö.²⁴⁸ Lennokkikomppania on mahdollisesti tätä nykyä sijoitettu divisioonan tiedusteluelimiin. 2. MTJVD:n taistelua tukevien joukkojen kokoonpano on esitetty liitteessä 49.

²⁴¹ 1-й гв. мотострелковый полк; 15-й гв. мотострелковый полк. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>.

²⁴² 1-й танковый полк. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>.

²⁴³ Sama.

²⁴⁴ 147-й гв. самоходно артиллерийский полк. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Harris & Kagan (2018), s. 19.

²⁴⁵ 1117-й зенитно ракетный полк. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Harris & Kagan (2018), s. 19.

²⁴⁶ 1174-й отд. прототанковый дивизион. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Harris & Kagan (2018), s. 19.

²⁴⁷ 2-я гв. Таманская МСД. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; РЭБ для Запада. <https://vpk-news.ru/news/65635>; Harris & Kagan (2018), s. 19.

²⁴⁸ Ramm (2017), s. 13.

27. Erillinen Moottorijalkaväkiprikaati

Erillinen moottorijalkaväkiprikaati on taktinen yhtymä, joka kykenee itsenäiseen taisteluun.²⁴⁹ Moskovan alueelle Mosrentgeniin ryhmitetty 27. Erillisen moottorijalkaväkiprikaatin kokoonpanoon kuuluu kolme moottorijalkaväkipataljoonaa ja yksi panssaripataljoona. Prikaatiin kuuluu vielä panssarihaupitsipatteristo ja ilmatorjuntaohjuspatteristo. Lisäksi komppaniakokoonpanossa toimivat prikaatin tarkka-ampuja-, tiedustelu-, pioneeri-, suojelu-, korjaus- ja kunnostus- sekä lääkintäkomppania.²⁵⁰ 27. ERMTJVP:n kokoonpano on esitetty liitteessä 50.

Prikaatin keskeisimpään sotakalustoon lukeutuu T-90A-taistelupanssarivaunuja, BMP-2- ja 3-rynnäköpanssarivaunuja, BTR-80A/82A-kuljetuspanssariajoneuvoja, 120 mm Sani-kranaatinheitimiä, 152 mm Akatsija-panssarihaupitseja, panssaroituja Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja sekä Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja.²⁵¹

Todennäköisesti Venäjän asevoimareformin seurauksena prikaatin tiedustelukomppania on uudelleen organisoitu ja vahvennettu tiedustelupataljooniksi, jossa on erikoistiedustelun yksikkö.²⁵²

1. Panssariarmeijan taistelua tukevat joukot

1. PSA:n johtamisvalmiudesta yhdessä viestijoukkojen kanssa huolehtii 60. Esikuntaprikaati (Naro-Fominsk). Tärkeimmät Panssariarmeijan taistelua tukevat osat ovat 112. Ohjus- (Šuja), 288. Tykistö- (Mulino), 53. Ilmatorjuntaohjus-, 96. Erillinen tiedusteluprikaati (Sormovo), 20. Suojelurykmentti sekä erillinen pioneerirykmentti ja materiaalitekniset tukijoukot.²⁵³ 1. PSA:n taistelua tukevien osien kokoonpano on esitetty liitteessä 52.

Panssariarmeijan johtaminen perustuu nykyaikaisiin digital- ja satelliittiyhteyksiin, jotka mahdollistavat myös videoneuvottelut. Panssariarmeijaa ja sen alajohtoportaita johdetaan niin kiinteistä, kuin liikkuvista komentopaikoista. Osa panssariarmeijan komentopaikoista kootaan moduuleista, jossa kukin osa muodostaa itsenäiseen työskentelyyn kykenevän osa.²⁵⁴

²⁴⁹ Mättölä Ali: *Venäjän maavoimien yleiset kehitysnäkymät. Venäjän asevoimat 2000-luvun alussa*. Maanpuolustuskorkeakoulun taktiikan laitos. Julkaisusarja 2: Taktiikan asiantietoa N:o 1/1999. HakaPaino 1999. Toimituskunta: Jorma Saarelainen, Georgij Alafuzoff, Paavo Heiskanen, Vesa Tynkkynen, Mika Hyttiäinen, Tapani Hämäläinen, Jussi Metteri, s. 51; Pesonen (2021), s. 45, 52.

²⁵⁰ 27-я гв. отдельная мотострелковая бригада. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cil-racii/vo-cv/z-vo>; Harris & Kagan (2018), s. 19.

²⁵¹ 27-я гв. отдельная мотострелковая бригада. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cil-racii/vo-cv/z-vo>; В Нижегородской области в отдельной мотострелковой бригаде ЗВО прошло батальонное тактическое учение с боевой стрельбой. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12374544@egNews>; В Московской области завершилось тактическое учение с Севастопольской бригадой ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12349999@egNews>; Севастопольская мотострелковая бригада ЗВО усилила боевой состав гвардейской танковой армии. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12296085@egNews>.

²⁵² Ramm (2017), s. 13.

²⁵³ 1-я гв. ТАНКОВАЯ АРМИЯ. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cil-racii/vo-cv/z-vo>; Muzyka (2020), s. 12–14; Harris & Kagan (2018), s. 19.

²⁵⁴ Военнослужащие танковой армии ЗВО применили модульную систему развертывания командного пункта. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12331582@egNews>; В Подмоскowie

Taistelua tukevien tuliyksiköiden järein tulivoima muodostuu Ivanovin alueella sijaitsevan ohjusrikaatin Iskander-M-ohjuksista, 288. Tykistörikaatin Tornado-G-raketinheittimistä, Msta-S-panssarihaupitseista ja 120 mm Sani-kranaatinheittimistä, 20. Suojelurykmentin TOS-1A raketinheittimistä sekä ilmatorjuntaohjusrikaatin Buk-M3-ilmatorjuntaohjuksista.²⁵⁵

Panssariarmeijan Erillisen pioneerirykmentin kalustosta tiedetään, että sillä on käytössään UR-77-raivaispanssarivaunuja. Niissä on kaksi noin 90 metristä raketiraivainta, joilla voidaan raivata kuusi metriä leveä aukko.²⁵⁶ Niin ikään liikkeenedistämiseksi pioneerirykmentin kalustoon kuuluu TMM-3M-silta-ajoneuvoja. Yhden yhdistettävissä olevan siltajakson pituus on 10 metriä. Sen avulla voidaan rakentaa 50 tonnia kantava silta kolmimetrisen kaivannon yli kaksisuuntaiselle yhtäaikaiselle liikenteelle. Panssariarmeijan joukkojen ja pioneerirykmentin oman toiminnan suojaamiseksi kalustoon kuuluu TDA-3-savutusajoneuvoja.²⁵⁷

Tänä päivänä lennokit toiminta on keskeinen osa Venäjän asevoimien tiedustelua ja tulenkäyttöä. 1. PSA:n lennokit kalustoon kuuluu Orlan-10-, Eleron- ja Eleron-3-lennokkeja. 1. PSA:ssa lennokit toiminta on järjestetty kahdella tapaa. Armeijatasolla lennokit on organisoitu tiedusteluprikaatin kokoonpanoon. Sitä vastoin divisioonatasolla lennokit joukot toimivat omina yksikköinä taistelua tukevissa joukoissa. On kuitenkin syytä huomata, että Venäjän asevoimien lennokit toiminnan organisoinnissa on viime aikoina ollut johtavana periaatteena se, että lennokit joukot toimivat tiedustelujoukkojen kokoonpanossa.²⁵⁸ Täten on mahdollista, että myös panssariarmeijan lennokit toiminta organisoidaan tulevaisuudessa tämän periaatteen mukaisesti.

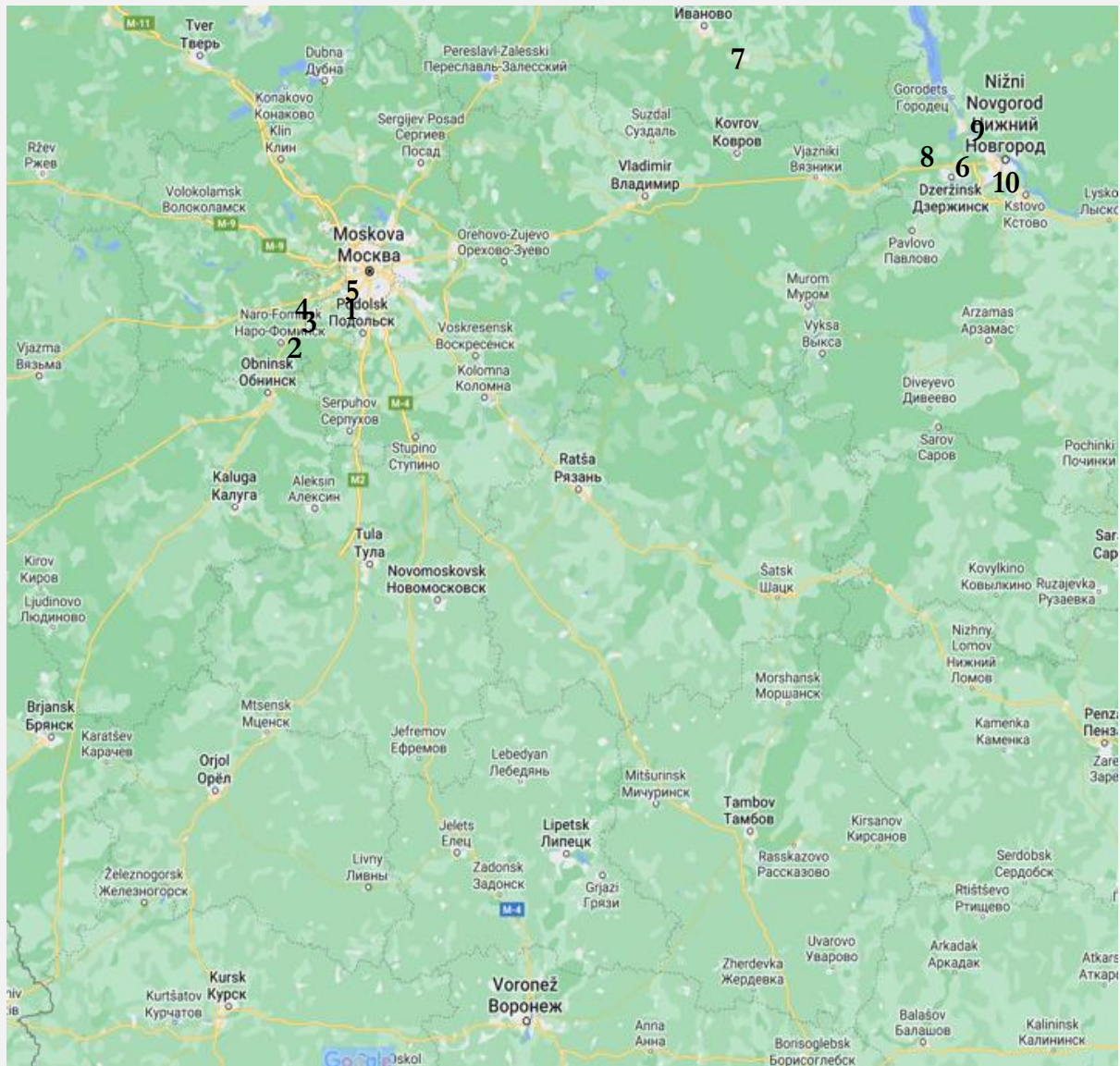
военнослужащие ЗВО применили новейшие средства связи в рамках оперативно-мобилизационного сбора. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12331578@egNews>; *Связисты танковой армии ЗВО развернули единую систему связи в ходе учений в пяти регионах России.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12328975@egNews>; *Связисты ЗВО на занятии в Московской области отработали создание различных каналов связи.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12325263@egNews>.

²⁵⁵ 1-я гв. ТАНКОВАЯ АРМИЯ. <http://www.mil.kavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Музыка (2020), s. 12–14; *Артиллеристы танковой армии ЗВО в ходе учения в Нижегородской области уничтожили условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12342012@egNews>; *В Нижегородской области расчеты БЛА корректировали огонь самоходных гаубиц «Мста-С».* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12369788@egNews>; *В Нижегородской области минометчики ЗВО уничтожили огневые позиции условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12403769@egNews>.

²⁵⁶ *В Ярославской области инженеры танковой армии ЗВО применили УР-77 «Метеорит» для создания безопасного маршрута.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12340349@egNews>; Airaksinen (1999), s. 179.

²⁵⁷ *В Ярославской области инженеры ЗВО возвели мост через овраг под прикрытием аэрозольной завесы.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12397990@egNews>; *В Ярославской области инженеры танковой армии ЗВО под покровом аэрозольной завесы навели мост.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12386491@egNews>.

²⁵⁸ *Налет беспилотников танковой армии ЗВО за летний период обучения составил более 50 тыс. км.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12389346@egNews>; *В Нижегородской области артиллеристы танковой армии ЗВО с помощью данных, полученных от расчетов беспилотников, поразили цели мортирным огнем.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12400455@egNews>; *Более 1 тыс. вылетов совершили БЛА гвардейской танковой армии ЗВО за летний период обучения.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12321418@egNews>; Pesonen (2021), s. 75.

Kuva 4. 1. Panssariarmeijan joukkojen ryhmityspaikkoja normaaliaikaana.

1. Bakovka: 1. Panssariarmeijan esikunta (в/ч 73621), 60. Esikunta- ja johtamisrikaati (в/ч 76736); **2. Naro-Fominsk:** 4. Panssaridivisioona (в/ч 19612), 12. Panssarirykmentti (в/ч 31985), 13. Panssarirykmentti (в/ч 32010), 423. Moottorijalkaväkirykmentti (в/ч 91701), 275. Panssarirykmentti (в/ч 73941), 538. Ilmatorjuntaohjusrykmentti (в/ч 51383), 137. Erillinen tiedustelupataljoona, 413. Viestipataljoona (в/ч 56132), 330. Pioneeripataljoona (в/ч 80808), 1088. Huoltopataljoona (в/ч 56164), 165. Lääkintäpataljoona (в/ч 57069), 60. Esikuntaprikaati; **3. Kalininets:** 2. Moottorijalkaväkidivisioona (в/ч 23626), 1. Moottorijalkaväkirykmentti (в/ч 31135), 15. Moottorijalkaväkirykmentti (в/ч 31134), 1. Panssarirykmentti (в/ч 58190), 147. Panssarirykmentti (в/ч 73966), 1174. Panssarintorjuntapatteristo (в/ч 51381), 136. Tiedustelupataljoona (в/ч 51387), 211. Pioneeripataljoona (в/ч 77707), 47. Viestipataljoona (в/ч 56139), 1063. Huoltopataljoona (в/ч 56155), 370. Lääkintäpataljoona (в/ч 57062); **4. Golitsino:** 1117. Ilmatorjuntaohjusrykmentti (в/ч 51382); 5. Mosrentgen: 27. Moottorijalkaväkiprikaati (в/ч 61899); **6. Dzeržinsk:** 69. Huoltoprikaati (в/ч 11385); **7. Šuja:** 112. Ohjusrikaati (в/ч 03333); **8. Mulino:** 47. Panssaridivisioona, 288. Tykistörikaati (в/ч 30683); **9. Sormovo:** 96. Tiedusteluprikaati (в/ч 52634); **10. Nižni Novgorod:** 20. Suojelurykmentti (в/ч 12102).

3.4 Itämeren laivasto

Viimeistään alkuvuonna 2022, jolloin Venäjä aloitti uuden luvun vuonna 2014 alkanneessa Ukrainaan suuntautuneessa hyökkäyksessä, lännessä virisi kylmän sodan taapaa keskustelu Venäjän etupiireistä. Venäläisessä ajattelussa Itämeri on osa sen etupiiriä. Vaikka tämän päivän Itämeren laivasto ei ole läheskään yhtä vahva, kuin mitä se oli Neuvostoliiton aikana, on Venäjä viime vuosina pyrkinyt määrätietoisesti Itämeren alueen vahvimmaksi sotilaalliseksi toimijaksi.²⁵⁹ Tästä osoituksena on muun muassa Itämeren laivaston komentajan ilmoitus alkukesästä 2021 siitä, että Itämeren laivaston meri- ja ilmavoimasuorituskykyjä sekä maavoimakomponenttia vahvistetaan.²⁶⁰

Suomalainen meriupseeri Jan Brunberg ennakoii jo vuonna 2018 ilmestyneessä artikkelissaan edellä kuvatun kaltaista kehitystä päättelemällä, että Venäjä on mahdollisesti luomassa Kaliningradiin konventionaalista pidäkettä.²⁶¹ Brunbergin arviota tukevia viitteitä saatiin elokuussa 2022, jolloin venäläiset ilmoittivat, että strategisen pidäkkeen lisäämiseksi Kaliningradiin on siirretty taistelupäivystykseen kolme hypersoonisilla Kinžal-ohjuksilla aseistettua MiG-31I-torjuntahävittäjää.²⁶²

Tänä päivänä Itämeren laivasto kuuluu Läntisen sotilaspäiriin kokoonpanoon. Sen tehtävänä on Venäjän suvereniteetin ja alueellisen koskemattomuuden suojaaminen omalla vastuualueellaan sekä turvata merialueilla Venäjän taloudelliset intressit. Itämeri, minkä kautta vuonna 2017 kulki yksi kolmasosa kaikesta Venäjän merirahdista ja puolet kaikesta Venäjän konttiliikenteestä, on Itämeren laivaston tärkein, mutta ei ainoa operointialue.²⁶³ Esimerkiksi vuonna 2021 Itämeren laivaston alukset suorittivat monia pitkänmatkan purjehduksia, mitkä suuntautuivat muun muassa Syyriaan, Kyproksele ja Sudaniin.²⁶⁴

Itämeren laivastolla on kaksi laivastotukikohtaa. Päätukikohta sijaitsee Kaliningradin alueella Baltijskissa. Leningradin laivastotukikohta sijaitsee puolestaan Suomenlahden pohjukassa Retusaassa (Kronstadt). Itämeren laivaston kokonaisvahvuudeksi on arveltu noin 25 000–30 000 henkeä.²⁶⁵

Molemmat laivastotukikohdat ovat tyypillisiä venäläisiä taktisoperatiivisia merisodankäyntiin tarkoitettuja tukikohtia. Niihin tukeutuvien taistelualusten lisäksi tukikohtien kokoonpanoon kuuluu erilaisia tukialuksia, joiden tehtävänä on turvata taistelualusten

²⁵⁹ Vänskä (2021), s. 107, 133.

²⁶⁰ *Новая дивизия под Калининградом будет окончательно сформирована осенью - СМИ.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=549986&lang=RU>; *Военная группировка в Калининградской области усилена двумя мотострелковыми полками (расширенная версия).* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=549250&lang=RU>; *Балтийский флот усилят новыми дизельными подлодками - главноком ВМФ РФ.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=550256&lang=RU>; *Армейский корпус в Калининградской области получил более 80 новых боевых машин пехоты - адмирал.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=550186&lang=RU>.

²⁶¹ Brunberg Jan: *Tulevaisuus Itämerellä. Tuleva sota. Tulevaisuuden sodan tulevaisuus.* Toimittanut Jari Rantapelkonen. Edita 2018, s. 135.

²⁶² *Минобороны РФ сообщило о перебазировании в Калининградскую область трёх самолетов МиГ-31 с гиперзвуковыми ракетами "Кинжал".* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=579614&lang=RU>.

²⁶³ Kjellén (2021), s. 23, 27.

²⁶⁴ *Балтфлот заявил о регулярном дежурстве эсминцев США в Балтийском и Северном морях.* <https://tass.ru/armiya-i-opk/11386103>.

²⁶⁵ Kjellén (2021), s. 28, 29, 49.

turvallinen pääsy merelle ja paluu kotisatamaan. Tukikohtien kokoonpanoon kuuluu myös vedenalaisia vastaerikoisjoukkoja.²⁶⁶

Itämeren laivaston merikomponentti muodostuu lähes yksinomaan erilaisista pinta-aluksista, sillä sen kokoonpanoon kuuluu tätä kirjoitettaessa vain yksi sukellusvene. Tämän lisäksi laivaston kokoonpanoon kuuluu rannikkojoukkoja, 11. Armeijakunta, 44. Ilmapuolustusdivisioona, 34. Yhdistetty ilmavoimadivisioona, sekä taistelua tukevia aselaji- ynnä muita joukkoja.²⁶⁷ Itämeren laivaston kokoonpano on esitetty liitteessä 53.

Baltijskin ja Leningradin laivastotukikohdat

Valtaosa (131) Itämeren laivaston (227) aluksista sijaitsee Baltijskin tukikohdassa. Sinne on myös keskitetty pääosa Itämeren laivaston tiedustelu- ja taistelualuksista. Leningradin laivastotukikohdassa on puolestaan etupäässä koulutus- ja merentutkimus- aluksia sekä Itämeren laivaston ainoa operatiivisessa käytössä oleva sukellusvene.²⁶⁸ Tässä yhteydessä on syytä panna merkille, että vaikka tällä haavaa Itämeren laivastolla on operatiivisessa käytössä vain yksi sukellusvene, Itämerellä huolletaan tai koeajetaan lähes jatkuvasti Venäjän jonkun laivaston kokoonpanoon kuuluvaa tai jonkun vieraan valtion omistamaa Kilo-II-luokan sukellusvenettä.²⁶⁹

Itämeren laivaston pinta-alusvoimien keskeisimmän osan muodostavat Baltijskissa sijaitsevat 128. Pinta-alusprikaati, 71. Maihinnousalusprikaati, 36. Ohjusalusprikaati ja 64. Vesialueiden suojelualusprikaati.²⁷⁰ Itämeren laivaston taisteluun tarkoitettujen pinta-alusten keskeisintä tulivoimaa edustavat usealle alukselle sijoitetut Kalibr-risteilyohjukset.²⁷¹

128. Pinta-alusprikaati on Itämeren laivaston valtamerikelpoisin merisodankäyntijoukko, ja Itämeren lisäksi prikaatin alukset näyttävät Venäjän sotalaivaston lippua esimerkiksi Atlantilla. 128. Pinta-alusprikaatin kokoonpanoon kuuluu muun muassa neljä korvettia ja vuodesta 2013 lähtien modernisoitavana oleva Itämeren laivaston lippulaiva Sovremennyi-luokan hävittäjä Nastojšivi.²⁷²

²⁶⁶ Kjellén (2021), s. 31; *Балтийский флот РФ*. <http://www.mil.kavkaz.com/index.php/voorujonnie-cil-racii/vmf/bf>; *Бойцы противодиверсионного отряда Балтийской военно-морской базы уничтожили условных диверсантов на побережье*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12361668@egNews>.

²⁶⁷ Kjellén (2021), passim; *Балтийский флот РФ*. <http://www.mil.kavkaz.com/index.php/voorujonnie-cil-racii/vmf/bf>; *Воздушная подмога: калининградскую авиагруппу ждёт большая проверка*. <https://iz.ru/1201622/anton-lavrov-aleksei-ramm/vozduzhnaia-podmoga-kaliningradskuiu-aviagruppu-zhdet-bolshaia-proverka>.

²⁶⁸ Kjellén (2021), s. 31–34. Vuonna 2020 Itämeren laivastossa oli 54 taistelualukseksi luokiteltavaa laivaa. Mikäli sellaiseksi lasketaan myös pienemmät partioveneet, taistelualusten määrä nousee 63:en.

²⁶⁹ Ville Vänskän tiedonanto 17. marraskuuta 2022. Materiaali tutkijan hallussa; *Подлодка "Кронштадт" отработала отражение торпедной атаки на испытаниях в Балтийском море*. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=585130&lang=RU>.

²⁷⁰ *Балтийский флот РФ*. <http://www.mil.kavkaz.com/index.php/voorujonnie-cil-racii/vmf/bf>

²⁷¹ Vänskä (2021), s. 98; *Ракетный корабль Балтфлота выполнил учебную стрельбу "Калибром" по береговой цели*. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=556467&lang=RU>; *Балтфлот провел маневры с электронными пусками ракет "Калибр"*. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=554441&lang=RU>; *Ракетный корабль Балтийского флота «Одинцово» уничтожил условные береговые и морские цели крылатыми ракетами «Калибр»*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12365811@egNews>.

²⁷² Kjellén (2021), s. 33; *Отряд кораблей Балтийского флота завершил выполнение задач морского похода*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12409261@egNews>; *Корвет Балтийского флота «Стерегущий» отработал учебные задачи в Северном море*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12325180@egNews>.

71. Maihinnousalusprikaatiin kuuluu neljä suurta Ropuša-luokan maihinnousualusta, kaksi Pomornik-luokan ilmatyynyalusta sekä pienempiä maihinnousuun soveltuvia aluksia. Suuret maihinnousualukset ovat viime vuosina purjehtineet säännöllisesti muun muassa Atlantilla, Välimerellä ja Mustallamerellä.²⁷³ Maihinnousalusprikaatin sotakalustoon kuuluvat Jevgeni Kotšeskov ja Mordovija ovat maailman suurimmat maihinnousuoperaatioihin tarkoitettut ilmatyynyalukset ja ne soveltuvat hyvin Itämeren olosuhteisiin.²⁷⁴

36. Ohjusalusprikaati on Itämeren laivaston pääoperaatioalueen keskeisin taisteluvoima. Prikaatin kokoonpanoon kuuluu kolme ohjusaluslaivuetta. Näiden kalusto koostuu Nanutška-, Grad- ja Uragan-luokan ohjuslaivoista ja Tarantul- ja Burjan-M-luokan ohjusveneistä.²⁷⁵ Syksyllä 2021 prikaatin kokoonpanoon kuuluva ohjusalus Sovetsk purjehti Itämereltä Laatokan ja Stalinin kanavan kautta Vienanmerelle, missä se ampui Kalibr-ohjuksen yli tuhannen kilometrin päässä sijainneeseen maamaaliin.²⁷⁶

64. Vesialueiden suojeluprikaatiin kuuluu puolestaan erilaisia tukialuksia, kuten hinaajia, miinanraivaajia sekä sukellusveneiden torjunta-aluksia. Tämän lisäksi prikaatiin kuuluu vedenalainen vastaerikoisjoukko. Sen tehtävänä on suojata ankkurissa olevia aluksia vihollisen tuhotöiltä. Erikoisjoukkoa voidaan käyttää myös viholliskohteiden sabotointiin.²⁷⁷

Edellä mainittujen joukkojen lisäksi Baltijskin laivastotukikohtaan kuuluu muun muassa tiedustelu- ja merentutkimusaluksia. Baltijskin laivastotukikohdan kokoonpano on esitetty liitteessä 54.

Leningradin laivastotukikohtaan kuuluu yhden Kilo-luokan sukellusveneen vahvuinen 3. Erillinen sukellusvenelaivue ja 105. Vesialueiden suojeluprikaati sekä koulu-, pelastus- sekä tukialusyksiköitä. 105. Vesialueiden suojeluprikaati on rakenteeltaan samanlainen, kuin mitä on kerrottu edellä 64. Vesialueiden suojeluprikaatista.²⁷⁸ Vuonna 2020 Leningradin laivastotukikohtaa vahvennettiin Bal-rannikko-ohjuspatteristolla.²⁷⁹

Leningradin laivastotukikohdan kokoonpano on esitetty liitteessä 55.

Vaikka Itämeren laivasto ei ole Venäjän sotalaivaston näkökulmasta uudistusten keskiössä laivaston suorituskykyä kehitetään osana läntisen strategisen operaatiosuunnan vahvistamista. Julkisuudessa on jo puhuttu, että Itämeren laivasto saisi lähivuosina

²⁷³ Kjellén (2021), s. 34; *Отряд десантных кораблей РФ на пути из Средиземного в Черное море прошел Дарданеллы*. https://www.ng.ru/armies/2022-02-08/2_8366_news2.html; *Корабли Балтийского флота прошли свыше 10 тыс. морских миль и вернулись в Балтийск*. <https://tass.ru/armiya-i-opk/13303553>.

²⁷⁴ *Российские военные провели учения по высадке военной техники на побережье Балтики*. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=570450&lang=RU>; Vänskä (2021), s. 9.

²⁷⁵ Kjellén (2021), s. 34; *36-я бригада ракетных катеров*. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/bf>.

²⁷⁶ *Ракета с Балтики поразила цель в Беломорье*. <https://vpk-news.ru/news/63926>.

²⁷⁷ *64-я бригада кораблей охраны водного района*. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/bf>; *Боевые пловцы Балтийского флота совершенствуют свои навыки в воде и на суше*. <http://redstar.ru/ne-znayushhie-pregrad/>; Kjellén (2021), s. 34.

²⁷⁸ Kjellén (2021), s. 34.

²⁷⁹ *Балтфлот РФ получил десятки единиц современной боевой техники - военные*. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=544015&lang=RU>; *Расчеты береговых ракетных комплексов «Бал» и «Бастийон» проведут учение на острове Котлин в Финском заливе*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12372555@egNews>.

kokoonpanoonsa uuden joko Kilo- tai Kilo-II-luokan-sukellusveneeseen. Viimeksi mainittu voidaan varustaa meritorjunta- ja risteilyohjuksilla ja tällaisen sukellusveneeseen ilmestyminen Itämeren laivaston kokoonpanoon, olisi jokaisen Itämerellä purjehtivan valtion otettava poikkeusaikana huomioon.²⁸⁰

Rannikkojoukot

Itämeren laivaston rannikkojoukkoihin kuuluvat Baltiiskissa sijaitseva 336. Erillinen merijalkaväkiprikaati ja Donskoessa sijaitseva 25. Rannikko-ohjusrikaati. Itämeren laivastoa tutkineen Jonas Kjellénin mukaan 336. Merijalkaväkiprikaati toimii suoraan Itämeren laivaston esikunnan johdossa, kun ohjusrikaati on puolestaan osa Baltiiskin laivastotukikohtaa.²⁸¹

Vuoden 2019 tietojen mukaan 336. MERIJVPR henkilöstöstä peräti 80 prosenttia olisi ollut sopimussotilaita. Prikaatin tehtävänä on maihinnousuoperaatiot sekä taistelu rannikolla.²⁸² Sen kokoonpanoon kuuluu 877. ja 878. Merijalkaväkipataljoona ja 879. Ilmarynnäköpataljoona, panssarirykistö- ja tykkipatteristot, raketinheitinpatteri, tiedustelupataljoona, huoltopataljoona, ilmatorjuntaohjus- ja -tykkipatteristo, liekinheitinkomppania, panssaritorjuntaohjuspatteri, viestikomppania sekä pioneerikomppania.²⁸³ Yksi merijalkaväkiprikaatin uusimmista joukoista on joulukuussa 2020 perustettu Eleron-3- ja Orlan-10-lennokeilla varustettu lennokkikomppania.²⁸⁴ Venäläisten ilmoituksen mukaan yli 70 prosenttia prikaatin upseerikunnasta omaa taistelukokemusta Ukrainaan suunnatusta hyökkäyssodasta.²⁸⁵

Prikaatin liikkuvuuden ja tulivoiman muodostavat BTR-80/82A-kuljetuspanssariajoneuvot, MT-LB-miehistönkuljetusvaunut, 122 mm Gvozdika-panssarihaupitsit, 120 mm Nona-S-panssarirykit, 122 mm Grad-raketinheitimet, Konkurs-M-panssaritorjuntaohjusajoneuvot, panssaroidut Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvot sekä Šilka-ilmatorjuntapanssarivaunut.²⁸⁶

25. Rannikko-ohjusrikaatiin kuuluu kaksi tai mahdollisesti kolme rannikko-ohjuspataljoonaa. Yksi pataljoonista on varustettu Bastion-P-rannikko-ohjuksilla ja toinen (sekä mahdollisesti kolmas) Bal-rannikko-ohjuksilla.²⁸⁷ Itämeren laivaston rannikko-ohjuspataljoonien harjoittelevat kovapanosammuntoja Pohjoisen laivaston ampuma-

²⁸⁰ Vänskä (2021), s. 108; *Балтийский флот усилят новыми дизельными подлодками - главком ВМФ РФ*. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=550256&lang=RU>.

²⁸¹ *336-я отдельная гвардейская Белостокская орденов Суворова и Александра Невского бригада морской пехоты; 25-й отдельный береговой ракетный полк*. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/bf>; Kjellén (2021), s. 51; Harris & Kagan (2018), s. 20.

²⁸² Kjellén (2021), s. 52; Vänskä (2021), s. 108.

²⁸³ *336-я отдельная гвардейская Белостокская орденов Суворова и Александра Невского бригада морской пехоты*. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/bf>; Kjellén (2021), s. 52.

²⁸⁴ *Соколиный глаз на службе балтийцев*. <http://redstar.ru/sokolinyj-glaz-na-sluzhbe-baltijtsev/>; *Артиллеристы Балтфлота на учениях в Калининградской области огнём "Градов" и "Гвоздик" "уничтожили" десант "противника"*. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=569351&lang=RU>.

²⁸⁵ *На Балтийском флоте имеют боевой опыт свыше 70% офицеров морской пехоты*. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=585152&lang=RU>.

²⁸⁶ *336-я отдельная гвардейская Белостокская орденов Суворова и Александра Невского бригада морской пехоты*. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/bf>; Kjellén (2021), s. 52.

²⁸⁷ Kjellén (2021), s. 52.

kenttäalueilla Barentsinmerellä.²⁸⁸ Rannikkojoukkojen kokoonpano on esitetty liitteessä 56.

Itämeren laivaston rannikkojoukoista on Ukrainassa käytyihin taisteluihin osallistunut ainakin 336. MERIJVPR.²⁸⁹

11. Armeijakunta

Itämeren laivaston maavoimakomponenttina on vuonna 2016 perustettu Kaliningradin alueella Gusevissa sijaitseva 11. Armeijakunta. Sen vahvuus on arviolta 8 000–11 000 sotilasta ja siihen kuuluu 40. Esikunta- ja viestipataljoona, 18. Moottorijalkaväkidivisioona, 244. Tykistörikaati, 22. Ilmatorjuntaohjusrikaati, 152. Ohjusrikaati, 46. Tiedusteluprikaati (?).²⁹⁰ 11. Armeijakunnan kerrotaan kärsineen tuntuvia tappioita Ukrainan sodassa.²⁹¹ Armeijakunnan kokoonpano on esitetty liitteessä 57.

Alkujaan 11. AK:n moottorijalkaväki- ja panssarijoukot oli organisoitu prikaatikonoonpanoon. Sittemmin prikaatikokoonpanoa on vahvennettu ja uudelleen organisoitu ja tätä nykyä Kaliningradissa sijaitsevaan armeijakunnan 18. Divisioonaan kuuluu mahdollisesti 79., 275. ja 280. moottorijalkaväkirykmentit ja 11. Panssariykmentti ja tykistörykmentti, viesti-, tiedustelu-, pioneeripataljoona ja elektronisen sodankäynnin pataljoona sekä muita taistelussa tarvittavia tukiosia.²⁹² Tarkkasilmäinen lukija huomaa, että 18. MTJVD:n kokoonpano eroaa edellä kuvatun 20. A:n divisioonien kokoonpanoista. Tässä yhteydessä voidaankin todeta, että Venäjän asevoimissa moottorijalkaväkidivisioonien kokoonpano ei ole vakio²⁹³.

Tiedot 18. MTJVD:n tarkemmasta kokoonpanosta ovat huterat. Oletettavasti sen moottorijalkaväki- ja panssariykmentit noudattelevat kokoonpanoltaan normaalia rykmenttirakennetta, jolloin moottorijalkaväkirykmentissä olisi kolme moottorijalkaväkipataljoonaa ja yksi panssaripataljoona. Saman ajatusmallin mukaisesti panssariykmentissä olisi puolestaan kolme panssaripataljoonaa ja yksi moottorijalkaväkkipataljoona. Lisäksi rykmenteissä on taistelussa tarvittavat aselaji- ja huolto-osat. 18. MTJVD:n kokoonpano on esitetty liitteessä 58.

²⁸⁸ *Расчеты БРК «Бастион» Балтийского флота поразили условные цели в море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12388278@egNews>.

²⁸⁹ Huhtanen Jarmo: Venäläisten tappiot Ukrainan sodassa ovat niin suuria, että niiden korvaaminen vie vuosia – HS selvitti, mitä normaalisti Suomen lähellä olevien joukkojen kohtalosta tiedetään. <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000008684291.html>.

²⁹⁰ Kjellén (2021), s. 48, 49; *Новая дивизия под Калининградом будет окончательно сформирована осенью - СМШ.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=549986&lang=RU>; *11-й армейский корпус.* <http://www.milvavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/bf>.

²⁹¹ Axe David: *12,000 Russian Troops Were Supposed To Defend Kaliningrad. Then They Went To Ukraine To Die.* <https://www.forbes.com/sites/davidaxe/2022/10/27/12000-russian-troops-once-posed-a-threat-from-inside-nato-then-they-went-to-ukraine-to-die/?sh=340700913375>.

²⁹² *Новая дивизия под Калининградом будет окончательно сформирована осенью - СМШ.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=549986&lang=RU>; *Военная группировка в Калининградской области усилена двумя мотострелковыми полками (расширенная версия).* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=549250&lang=RU>; *В армейском корпусе Балтийского флота завершился полевой выход специалистов РЭБ армейского корпуса.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12302342@egNews>.

²⁹³ Pesonen (2021), s. 47.

Armeijakunnan merkittävemmän tulivoiman muodostaa 152. Ohjusrikaatin (Tšernjahovsk) Iskander-ohjukset.²⁹⁴ Niiden lisäksi 11. AK:n sotakalustoon kuuluu muun muassa modernisoituja T-72B3M-taistelupanssarivaunuja ja BMP-3-rynnäkkövaunuja, 120 mm Sani-kranaatinheittäjiä, Akatsija- ja Gvozdika-panssarirykkeitä, Grad- ja Smertš-raketinheittäjiä, sekä panssaroituja Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja ja Tor-M2-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja.²⁹⁵

44. Ilmapuolustusdivisioona

Itämeren laivaston ilmapuolustuksesta vastaa 44. Ilmapuolustusdivisioona. Divisioonan tärkeydestä Venäjän läntisen suunnan ja erityisesti Itämeren laivaston ilmapuolustussuojana kertoo se, että se oli ensimmäinen Moskovan alueen ulkopuolella sijainnut ilmapuolustusyhtymä, mikä sai sotavarustukseensa S-400-ilmatorjuntaohjuksia. Divisioonan keskeisimmän taisteluvoiman muodostavat Kaliningradissa sijaitsevat 183. ja 1545. ilmatorjuntaohjusrykmentit sekä noin 20 kilometriä Kaliningradin luoteispuolella Pereslavskoessa sijaitseva 81. Tutkarykmentti.²⁹⁶

44. Ilmapuolustusdivisioonan kahdesta rykmentistä 183. Ilmatorjuntaohjusrykmentti on suurempi. Sen kokoonpanoon kuuluneen seitsemän patteristoa, joista neljä on varustettu S-400-ilmatorjuntaohjuksilla. Kaksi patteristoa on mahdollisesti varustettu S-300-ilmatorjuntaohjuksen eri versioilla ja yhden patteriston kalustona on Pantsir-S-ilmatorjuntaohjukset.²⁹⁷

1545. Ilmatorjuntaohjusrykmentin kokoonpanoon kuuluu mahdollisesti kaksi patteristoa, joiden pääkalustona on ilmeisesti S-400-ilmatorjuntaohjukset.²⁹⁸ Divisioonan ”silmänä ja korvana” on 81. Tutkarykmentti. Huomioiden yhtymän nykyaikaisen ilmatorjuntaohjuskaluston on perusteltua olettaa, että myös sen tutkakalusto nykyaikaista.²⁹⁹ 44. Ilmapuolustusdivisioonan kokoonpano on esitetty liitteessä 59.

34. Yhdistetty ilmavoimadivisioona

Itämeren laivaston ilmavoimakomponenttina on vuonna 2019 perustettu 34. Yhdistetty ilmavoimadivisioona. Sen kokoonpanoon kuuluu Kaliningradin alueella sijaitsevat 689. Hävittäjärykmentti (Tškalovsk), 4. Meri-ilmavoimarynnäkkörykmentti (Tšernjahovsk) ja 396. Yhdistetty helikopterirykmentti (Donskoe).³⁰⁰

²⁹⁴ Kjellén (2021), s. 50, taulukko 8; Harris & Kagan (2018), s. 20.

²⁹⁵ *Новая дивизия под Калининградом будет окончательно сформирована осенью - СМИ.*

<https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=549986&lang=RU>; *В Калининградской области минометные расчеты уничтожили колонну военной техники условного противника.*

<https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12370350@egNews>; *В Калининградской области мотострелки армейского корпуса Балтийского флота принимают участие в учении с боевой стрельбой.*

<https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12350417@egNews>; *Зенитчики армейского корпуса Балтийского флота уничтожили над Калининградской областью условного воздушного противника.*

<https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12377574@egNews>.

²⁹⁶ Kjellén (2021), s. 46; *44-я дивизия ПВО.* <http://www.milkvkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/bf>.

²⁹⁷ Sama, s. 46, 47; Sama.

²⁹⁸ Kjellén (2021), s. 47.

²⁹⁹ Sama.

³⁰⁰ Sama, s. 43; *Воздушная подмога: калининградскую авиагруппу ждет большая проверка.*

<https://iz.ru/1201622/anton-lavrov-aleksei-ramm/vozdushnaia-podmoga-kaliningradskuiu-aviagruppu-zhdet-bolshaia-proverka>.

Hävittäjärykmentin kokoonpanoon kuuluu kaksi Su-27-hävittäjälaivuetta (16–28 koneetta) ja kuljetuslentolaivue, minkä kalustona on An-26-kuljetuskoneita (4) ja yksi Tu-134-matkustajakone.³⁰¹ On mahdollista, että Su-27-hävittäjät korvataan lähiaikana Su-30SM2-hävittäjillä.³⁰² Elokuussa 2022 kerrottiin, että Kaliningradin ilmavoimakomponenttia vahvistetaan kolmella Kinžal-ohjuksilla varustetuilla MiG-31I-torjuntahävittäjillä.³⁰³ Niiden sijoituspaikka on todennäköisesti 689. Hävittäjärykmentti.

4. Meri-ilmavoimarynnäkkörykmentin kokoonpanoon kuuluu kaksi laivuetta. Niistä ensimmäiseen kuuluu modernisoituja Su-24M-rynnäkkökoneita. Rykmentin toisen laivueen kalustona on Su-30SM-hävittäjiä.³⁰⁴ Vuodenvaihteessa 2021–2022 uutisoitiin, että toista laivuetta vahvennettiin Su-30SM2-monitoimihävittäjparvella.³⁰⁵

4. Merivoimailmavoimarykmentin molempien laivueiden päätehtävä on Itämeren laivaston meri- ja maavoimien taistelun tukeminen. Rykmentin kalusto mahdollistaa myös ilmapuolustus- ja -tiedustelutehtävien toteuttamisen.³⁰⁶

396. Yhdistettyyn helikopterirykmenttiin kuuluu kolme laivuetta: alushelikopteri-, taisteluhelikopteri- ja kuljetushelikopterilaiivue. Alushelikopterilaiivueeseen kuuluu (5–7) Ka-27PS-etsintä- ja pelastushelikoptereita, (6–9) Ka-27PL- ja Ka-27M-eneiden torjuntahelikoptereita sekä (3) Ka-29-kuljetushelikoptereita.³⁰⁷

Taisteluhelikopterilaiivueeseen kuuluu (10–14) pääosin Mi-24VP-taisteluhelikoptereita ja kuljetushelikopterilaiivueen pääkalustona on Mi-8-helikoptereita (6–10). Viimeksi mainitun yhtenä tehtävänä on tukea 11. AK:n tiedustelu- ja 336. Merijalkaväkirykmentin tiedustelu- ja ilmarynnäkköjoukoille annettavaa laskuvarjokoulutusta.³⁰⁸

Lisäksi 34. Yhdistettyyn ilmavoimadivisioonaan kuuluu mahdollisesti lennökkikomppania. Sen kokoonpanoon kuuluu Orlan-10- ja raskaita Forpost-lennokkeja.³⁰⁹ 34. Yhdistetyn ilmavoimadivisioonan kokoonpano on esitetty liitteessä 60.

³⁰¹ Sama, s. 44; Sama.

³⁰² *Воздушная подмога: калининградскую авиагруппу ждет большая проверка.* <https://iz.ru/1201622/anton-lavrov-aleksei-ramm/vozdushnaia-podmoga-kaliningradskuii-aviagruppu-zhdet-bolshaia-proverka>.

³⁰³ *Российские дальние перехватчики МиГ-31 в Калининградской области отработали нанесение ракетных ударов.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=581895&lang=RU>.

³⁰⁴ Kjellén (2021), s. 44, 45; *Воздушная подмога: калининградскую авиагруппу ждет большая проверка.* <https://iz.ru/1201622/anton-lavrov-aleksei-ramm/vozdushnaia-podmoga-kaliningradskuii-aviagruppu-zhdet-bolshaia-proverka>.

³⁰⁵ *Морская авиация Балтийского флота получила звено новых истребителей Су-30СМ2.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405559@egNews>; *Оборону Калининграда усилят морскими «Супер-Сухими».* <https://vpk-news.ru/news/65330>.

³⁰⁶ Kjellén (2021), s. 45.

³⁰⁷ Sama; *Воздушная подмога: калининградскую авиагруппу ждет большая проверка.* <https://iz.ru/1201622/anton-lavrov-aleksei-ramm/vozdushnaia-podmoga-kaliningradskuii-aviagruppu-zhdet-bolshaia-proverka>.

³⁰⁸ Sama, s. 46; Sama; *Военнослужащие разведподразделений Балтийского флота выполнили учебно-тренировочные прыжки на воду.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12370569@egNews>; *На Балтийском флоте начались занятия по воздушно-десантной подготовке с морскими пехотинцами.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12341121@egNews>.

³⁰⁹ *Воздушная подмога: калининградскую авиагруппу ждет большая проверка.* <https://iz.ru/1201622/anton-lavrov-aleksei-ramm/vozdushnaia-podmoga-kaliningradskuii-aviagruppu-zhdet-bolshaia-proverka>.

Itämeren laivaston taistelua tukevat aselaji- ynnä muut joukot

Edellä kuvattujen taisteluyksiköiden lisäksi Itämeren laivaston esikunnan suorassa alaisuudessa toimii joukko taistelua tukevia joukkoja. Näistä keskeisimmät ovat: 841. Elektronisen sodankäynnin keskus ja 742. Viestikeskus, 69. Erillinen meripioneerirykmentti, 9. Erillinen suojelukomppania sekä 561. Meritiedusteluasema.³¹⁰ Itämeren laivaston taistelua tukevien joukkojen kokoonpano on esitetty liitteessä 61.

Venäjänsä asevoimareformin yhteydessä mantereella sijainneet sotalaivaston elektronisen sodankäynnin rykmentit muutettiin elektronisen sodankäynnin keskuksiksi.³¹¹ Tauotta työskentelevän Itämeren laivaston 841. Elektronisen sodankäynnin keskuksen tukikohta sijaitsee Kaliningradin alueella Jantarnissa. Keskuksen tehtävänä on ylläpitää eteläisellä Itämerellä liikkuvien alusten ja ilma-alusten signaalitilannekuvaa ja tarvittaessa häiritä vihollisen elektronisia laitteita.³¹²

Kaliningradin alueella toimii myös liikkuvia elektronisia häirintäyksiköitä, joiden kalustoon kuuluu muun muassa Orlan-10-lennokkeja. Nämä yksiköt saattavat kuulua 841. Elektronisen sodankäynnin keskuksen kokoonpanoon, mutta ne voivat yhtä hyvin kuulua 11. AK:n moottorijalkaväkidivisioonan elektronisen sodankäynnin joukoihin.³¹³

Kaliningradissa sijaitsevan 742. Viestikeskuksen tehtävänä on Itämeren laivaston hallinnollisen verkon ylläpito. Sen kokoonpanoon kuuluu noin 30 viestiasemaa. Lisäksi viestikeskukseen kuuluu liikkuva yksikkö, mikä voi perustaa muutamia kenttäviestiasemia.³¹⁴

Kaliningradin alueella Gvardeiskin kaupungissa sijaitsevaan 69. Erilliseen pioneerirykmenttiin kuuluu kolme pataljoonaa: pioneeripataljoona, meripioneeripataljoona ja ponttonipataljoona. Meripioneeripataljoonassa on rynnäkkökomppania, minkä tehtävänä on tukea merijalkaväkeä maihinnousun yhteydessä raivaamalla miinoitteita ja muita esteitä. Pioneerij- ja ponttonipataljoonien tehtävänä on puolestaan tukea etupäässä 11. AK:n joukkojen taistelua.³¹⁵ Perinteisen pioneerikaluston lisäksi rykmentissä on miinanetsintäkoiria sekä pioneeritiedustelussa käytettävä Kobra-1600-robotti.³¹⁶

9. Erillinen suojelukomppania kykenee kalustollaan suojelutiedusteluun sekä puhdistamaan sotakalustoa ja sotilaita kemiallisista, biologisista ja radioaktiivisista saasteista.

³¹⁰ Kjellén (2021), s. 52–54; *561-й морской разведывательный пункт; 69-й отдельный гвардейский морской инженерный Могилевский Краснознаменный ордена Кутузова полк*. <http://www.mil.kavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/bf>.

³¹¹ Kjellén Jonas: *Russian Electronic Warfare. The role of Electronic Warfare in the Russian Armed Forces*. FOI-R-4625-SE. September 2018, s. 37.

³¹² Kjellén (2021), s. 53; *Подразделение РЭБ Балтфлота подавило связь условного противника на учении под Калининградом*. <https://www.militarynews.ru/story.aspx?id=1&nid=570086&lang=RU>

³¹³ Kjellén (2018), s. 36; Kjellén (2021), s. 59.

³¹⁴ Kjellén (2021), s. 53.

³¹⁵ Kjellén (2021), s. 53, 54; *С отдельным инженерным полком Балтийского флота проведено тактико-специальное учение на полигоне*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12339764@egNews; Бой за переправу>. <http://redstar.ru/boj-za-perepravu/>.

³¹⁶ *С отдельным инженерным полком Балтийского флота проведено тактико-специальное учение на полигоне*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12339764@egNews>.

Tämän lisäksi komppania kykenee venäläisen suojelujoukkojen käyttöperiaatteiden mukaisesti suojaamaan taistelevia joukkoja savuttamalla.³¹⁷

Kaliningradin alueella Parusnoen kylässä sijaitsee Itämeren laivaston erikoisjoukko 561. Meritiedustelupiste. Tiedot sen henkilövahvuudesta vaihtelevat noin neljästäkymmenestä yli sataan henkeen. Nimensä mukaisesti tämän joukon tehtävänä on tiedustelu³¹⁸, mutta sitä voitaneen käyttää myös veden alla ja rantamaalla tapahtuviin tuhotöihin.³¹⁹

Baltijskin ja Leningradin laivastotukikohtien, kuten myös muiden Venäjän sotalaivaston tukikohtien taistelua tukevien joukkojen kokoonpanoon kuuluu vedenalainen vastaerikoisjoukko. Nimensä mukaisesti tämän taistelusukeltajista koostuvan osaston tehtävänä on taistella vihollisen vedenalaisia, tai välittömästi rannikon läheisyydessä toimivia tiedustelu- ja tuhotyöryhmiä vastaan sekä etsiä, paikantaa ja tuhota vihollisen satama-altaisiin tai alusten vedenalaisiin osiin asentamia räjähteitä ja tiedustelulaitteita niin Venäjän sotalaivaston satamissa, vakiintuneilla tukeutumisalueilla kuin myös alusten ollessa ankkurissa muualla kuin Venäjän vesialueilla.³²⁰

Edellä kuvattujen puolustuksellisten tehtävien lisäksi vedenalaista vastaerikoisjoukkoa voidaan käyttää myös hyökkäyksessä. Tällöin se voi saada tehtäväkseen esimerkiksi maihinnousurannikon vedenalaisen tiedustelun ja siellä havaittujen miinoitteiden raivaamisen ennen merijalkaväen maihinnousua. Tämän lisäksi osasto voi saada tehtäväkseen vihollisen aluksiin ja satamiin suunnattujen tuhotöiden tekemisen.³²¹ Venäjän rajavartiolaitokset ja merivoimailmavoimien helikopterit tukevat vedenalaisen vastaerikoisjoukon toimintaa maalitiedoilla ja kuljetuksilla.³²²

³¹⁷ Kjellén (2021), s. 54; *Военные химики армейского корпуса в Калининградской области были подняты по тревоге для установки дымовой завесы.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12373214@egNews>.

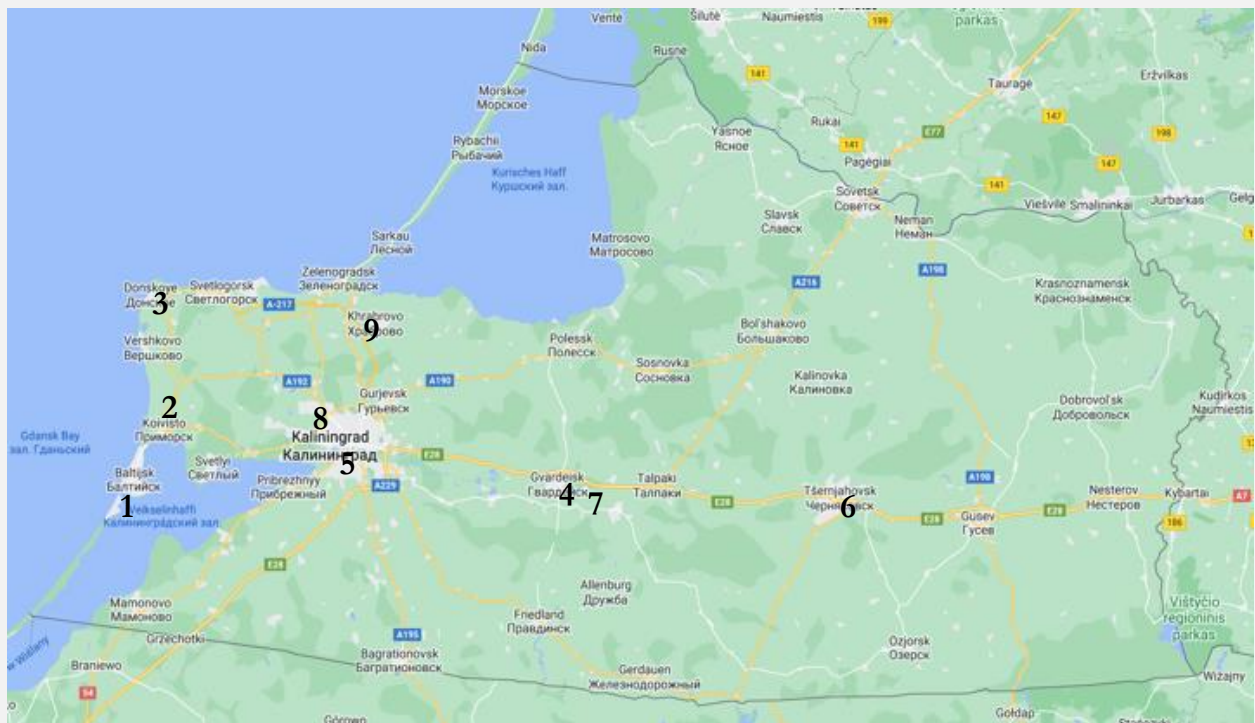
³¹⁸ Kjellén (2021), s. 54; *561-й морской разведывательный пункт.* <http://www.milokavkaz.com/index.php/voo-rujonnie-cili-racii/vmf/bf>.

³¹⁹ Ramm (2017), s. 14, 15.

³²⁰ *Боевые пловцы Балтийского флота совершенствуют свои навыки в воде и на суше.* <http://redstar.ru/ne-znayushhie-pregrad/>; *Боевые пловцы осмотрели главную базу Балтийского флота.* <https://vprk-news.ru/news/65331>; *Боевые пловцы Балтийского флота защитили корабли от условных диверсантов.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12376842@egNews>; *Бойцы противодиверсионного отряда Балтийской военно-морской базы уничтожили условных диверсантов на побережье.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12361668@egNews>.

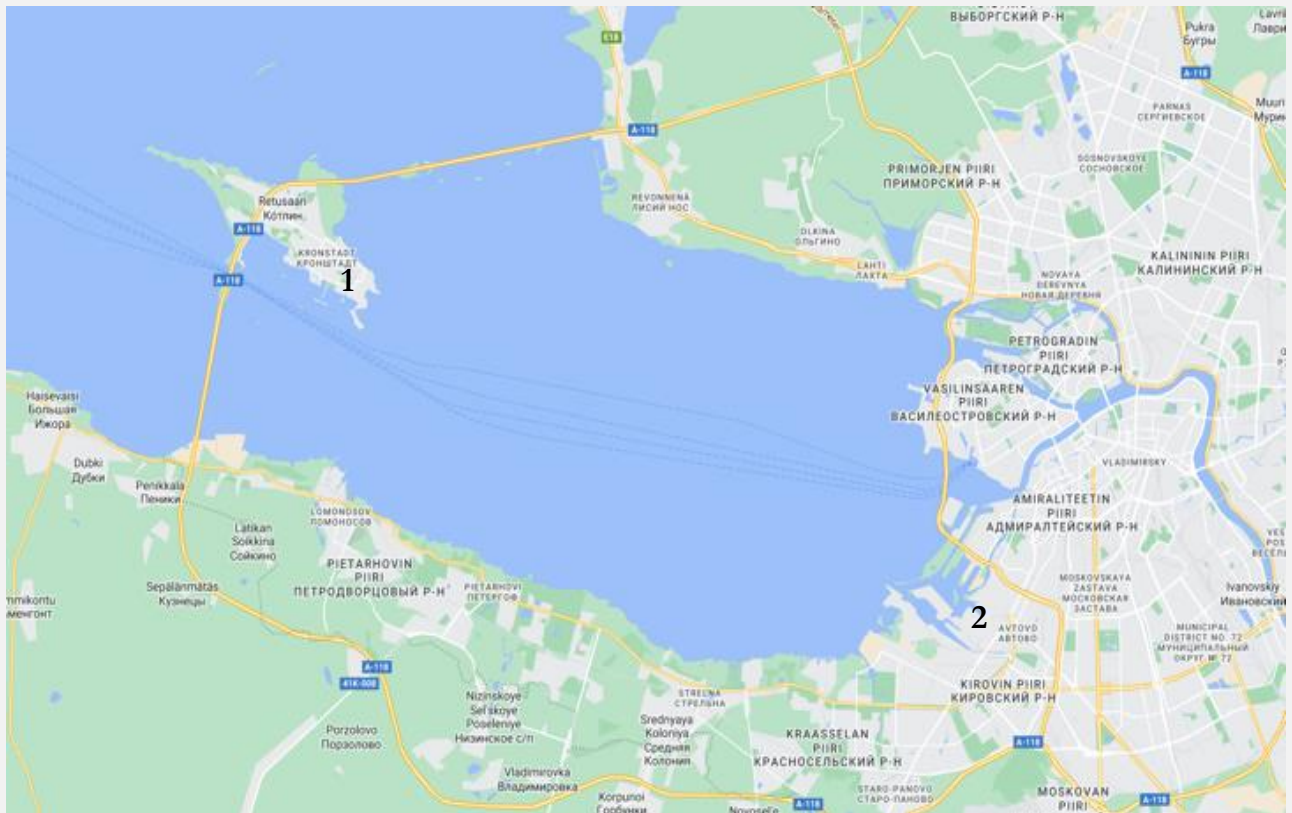
³²¹ *Боевые пловцы Балтийского флота совершенствуют свои навыки в воде и на суше.* <http://redstar.ru/ne-znayushhie-pregrad/>.

³²² *Боевые пловцы Балтийского флота совершенствуют свои навыки в воде и на суше.* <http://redstar.ru/ne-znayushhie-pregrad/>; *Бойцы противодиверсионного отряда Балтийской военно-морской базы уничтожили условных диверсантов на побережье.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12361668@egNews>; *Бойцы противодиверсионного отряда Балтийской военно-морской базы уничтожили отряд условного противника на побережье.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12292652@egNews>.

Kuva 5. Itämeren laivaston Baltijskin laivastotukikohdan joukkojen normaaliajan sijaintipaikoja.

1. Baltijsk: 128. Pinta-alusprikaati, 71. Maihinnousalusprikaati, 64. Vesialueen suojelualusprikaati, 146. Sukellusveneiden torjunta-alusten taktinen ryhmä (в/ч 20447), 323. Raivaajalaivue, 313. Vedenalaisten tuhotöiden vastainen erikoisosasto (в/ч 10742), 36. Ohjusveneprikaati (в/ч 20963), 72. Tiedustelualus-laivue, 336. Merijalkaväkikiprikaati (в/ч 06017); **2. Parusnoe:** 561. Meritiedustelupiste (в/ч 10617); **3. Donskoe:** 25. Rannikko-ohjusrykmentti (в/ч 39108), Alushelikopterirykmentti; **4. Gvardeisk:** 69. Meripioneerirykmentti (в/ч 51061), 254. Erikoisradiopataljoona (в/ч 21790), 183. Ilmatorjuntaohjusrykmentti (в/ч 95043); **5. Kaliningrad:** 11. Armeijakunta, 134 ja 135. Viestipataljoona, 44. Ilma-puolustusdivisioona (E), 22. Ilmatorjuntaohjusrykmentti (в/ч 54129); **6. Tšernjahovsk:** 152. Ohjus-prikaati (в/ч 54229), 4. Meri-ilmavoimarynnäkkörykmentti; **7. Znamensk:** 1545. Ilmatorjuntaohjusrykmentti; **8. Tškalovsk:** 689. Hävittäjärykmentti; **9. Hrabrovo:** Taisteluhelikopterirykmentti.

Kuva 6. Itämeren laivaston Leningradin laivastotukikohdan joukkojen sijaintipaikkoja normaaliaikana.

1. Kronštadt: 105. Vesialueen suojelualueprikaati (в/ч 22830), 473. Vedenalaisten tuhotöiden vastainen erikoisjoukko (в/ч 39080), 123. Sukellusveneprikaati, 328. Elektronisen sodankäynnin pataljoona (в/ч 03051); **2. Pietari:** 431. Tukialusosasto (в/ч 56058).

3.5 6. Ilmavoima- ja ilmapuolustusarmeija

Läntisen sotilaspiirin ilmavoima- ja ilmapuolustuskomponenttina on 6. Ilmavoima- ja ilmapuolustusarmeija (6. ИПА). Sen esikunta sijaitsee Pietarissa.³²³ 6. ИПА:n kokoonpanoon kuuluu ilmavoimayksiköitä, maavoimailmavoimajoukkoja sekä ilmatorjunta- ja tutkajoukkoja.³²⁴ Ilmapuolustusarmeijan valvontavastuulla on noin kaksi miljoonaa neliökilometriä ilmatilaa ja yli 3 000 kilometriä Venäjän valtiorajaa.³²⁵ 6. ИПА:n kokoonpano on esitetty liitteessä 62.

Ilmasodankäynnin näkökulmasta 6. ИПА:n suorituskykyisin kalusto on sijoitettu 105. Sekalentodivisioonaan.³²⁶ Sen kokoonpanoon kuuluu Kurskin alueella Halinossa sijaitseva 14. Hävittäjärykmentti, Voronežin kaupungissa Baltimorin lentokentällä sijaitseva 47. Sekalentyrykmentti, Pietarissa Levašovon lentokentällä sijaitseva 33. Sekalenti-

³²³ 6-я ленинградская краснознаменная армия ВВС и ПВО. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vkc>.

³²⁴ Sama; Muzyka (2020), s. 33–41.

³²⁵ Ленинградская армия ВВС и ПВО провела учения с элементами воздушного боя в Курской области. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=543264>.

³²⁶ 6-я ленинградская краснознаменная армия ВВС и ПВО. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vkc>; Kjellén & Dahlqvist (2019), s. 47. Muzyka (2020), s. 35 sekalenti-divisioonan numero on 150. Hänen osaltaan kyse lienee lyöntivirheestä.

torykmentti, Karjalan tasavallassa Besovetsin lentokentällä sijaitseva 159. Hävittäjärykmentti, Šatalovon lentokentällä Smolenskin alueella sijaitseva 4. Tiedustelulaivue sekä Tverin alueella Hotilovon lentokentällä sijaitseva 790. Hävittäjärykmentti.³²⁷

14. Hävittäjärykmentin kokoonpanoon kuuluneet kaksi laivuetta, joiden kalustona on Su-34SM-rynnäkkökoneita. 159. Hävittäjärykmentin kalustona on Su-35S-monitoimihävittäjiä, Su-27-hävittäjiä sekä Su-27M-hävittäjiä. 4. Tiedustelulaivueen kokoonpanoon kuuluu Su-24MR-tiedustelukoneita. 790. Hävittäjärykmentin kalustoon kuuluu MiG-31BM-torjuntahävittäjiä ja Su-27SM-hävittäjiä.³²⁸

Pietarissa Levašovon lentokentällä sijaitsevaan 33. Sekalentorykmentin kalustoon kuuluu An-26-, An-12-, An-27-kuljetuskoneita, An-148 ja Tu-134-matkustajakoneita sekä Mi-8-helikoptereita. Kalustosta päätellen kyseessä on kuljetuslentorykmentti.³²⁹ Voronežissa sijaitsevan 47. Sekalentorykmentin kalustoon kuuluu puolestaan Su-34-rynnäkkökoneita, Il-20M-signaalitiedustelukoneita ja An-26-kuljetuskoneita.³³⁰

6. IIPA:n maavoimailmavoimakomponenttiin kuuluu 15. Maavoimailmavoimaprikaati, 549. Helikopterirykmentti sekä 440. Helikopterirykmentti.³³¹

15. Maavoimailmavoimaprikaati sijaitsee Pihkovan alueella Ostrovan kaupungissa. Sen kokoonpanoon kuuluu Mi-28N- ja Ka-52-taisteluhelikoptereita, Mi-8MTV-5-kuljetushelikoptereita sekä raskaita Mi-26-monitoimihelikoptereita. Pietarissa Puškinin lentokenttään tukeutuvan 549. Helikopterirykmentin kalustoon kuuluu Mi-8-monitoimihelikoptereita sekä Mi-28N- ja Mi-35-taisteluhelikoptereita. 440. Helikopterirykmentti sijaitsee Smolenskin alueella Vjazman kaupungissa. Sen kalustona on Mi-24-, Mi-28N- ja Ka-52-taisteluhelikoptereita ja Mi-8-monitoimihelikopterin useita eri versioita.³³²

Alkuvuodesta 2022 julkisuuteen kerrottiin, että 6. IIPA:n joukoista ensimmäisenä 440. Helikopterirykmentti saa kyseisenä vuonna käyttöönsä kaksi modernisoitua Mi-8AMTŠ-VN-helikopteria. Niiden kerrotaan soveltuvan erityisesti maahanlasku- ja erikoisjoukkojen käyttöön. Myöhemmin näitä helikoptereita toimitetaan myös muiden 6. IIPA:n helikopterijoukkojen käyttöön.³³³

6. IIPA:n ilmapuolustuskomponentti koostuu kolmesta ilmapuolustusdivisioonasta: 2., 32. sekä 44. (tai 42.) Ilmapuolustusdivisioonista. 2. Ilmapuolustusdivisioonana on ryhmitetty Pietarin suojaksi ja sen kokoonpanoon kuuluu viisi ilmapuolustusrykmenttiä (500. IPR Gostilitsyn kylä kalustona S-300PM- ja S-400-ilmatorjuntaohjukset;

³²⁷ 6-я ленинградская краснознаменная армия ВВС и ПВО. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vkc>; Kjellén & Dahlqvist (2019), s. 47. Muzyka (2020), s. 34–37.

³²⁸ Sama; Sama; Sama, s. 35, 36.

³²⁹ Sama.

³³⁰ 6-я ленинградская краснознаменная армия ВВС и ПВО. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vkc>; Muzyka (2020), s. 35.

³³¹ 6-я ленинградская краснознаменная армия ВВС и ПВО. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vkc>; Kjellén & Dahlqvist (2019), s. 47. Muzyka (2020), s. 36, 37; *Всеподобные «Самсаны» отправят на западную границу*. <https://vpk-news.ru/news/65654>.

³³² 6-я ленинградская краснознаменная армия ВВС и ПВО. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vkc>; Kjellén & Dahlqvist (2019), s. 47. Muzyka (2020), s. 36, 37.

³³³ *Всеподобные «Самсаны» отправят на западную границу*. <https://vpk-news.ru/news/65654>; *Авиаполк в Смоленской области пополнит два вертолета для спецназа Ми-8АМТШ-ВН*. <https://tass.ru/armiya-i-opk/13491673>.

1488. IPR Zelenogorsk, S-300PS ja S-400; 1489. IPR Vaganovo, S-400; 1490 IPR. Novolisino, S-400; 1544. IPR Vladimirskij Lager, S-300 ja S-400).³³⁴ Edellä mainittujen ilmapuolustusrykmenttien lisäksi 2. Ilmapuolustusdivisioonan kuuluvat Äänislinnassa sijaitseva 334. ja Pietarin esikaupunkialueella sijaitseva 333. tutkarykmentti.³³⁵

Syyskuussa 2022 YLE kertoi, että Pietarin ympäristöön ryhmittyneen 2. Ilmapuolustusdivisioonan edellä mainittujen 1489., 1490. ja 599. rykmenttien patteristojen S-300- ja 400-ilmatorjuntaohjuskalustoa on siirretty toisaalle. Asiaa kommentoinut sotilasasiantuntija arvioi, että ohjuskalusto on siirretty käytettäväksi Ukrainan vastaisessa sodassa.³³⁶

32. Ilmapuolustusdivisioonana on ryhmitetty Pihkovan pohjoispuolelta Vladimirskij Lagerista aina Voronežin alueelle. Divisioonan kokoonpanoon kuuluvat 108. (S-300PM) ja 42. (S-400) ilmapuolustusrykmentit sekä 335., 336. ja 337. tutkarykmentit.³³⁷

6. IIPA:n kolmas ilmapuolustusdivisioonana 44. (tai 42.) Ilmapuolustusdivisioonana on ryhmitetty noin 200 kilometriä luoteeseen Tveristä. Sen kokoonpanon kuuluu kaksi rykmenttiä. Ne on varustettu joko S-300-PS/PM- tai S-400-ilmatorjuntaohjuksilla.³³⁸

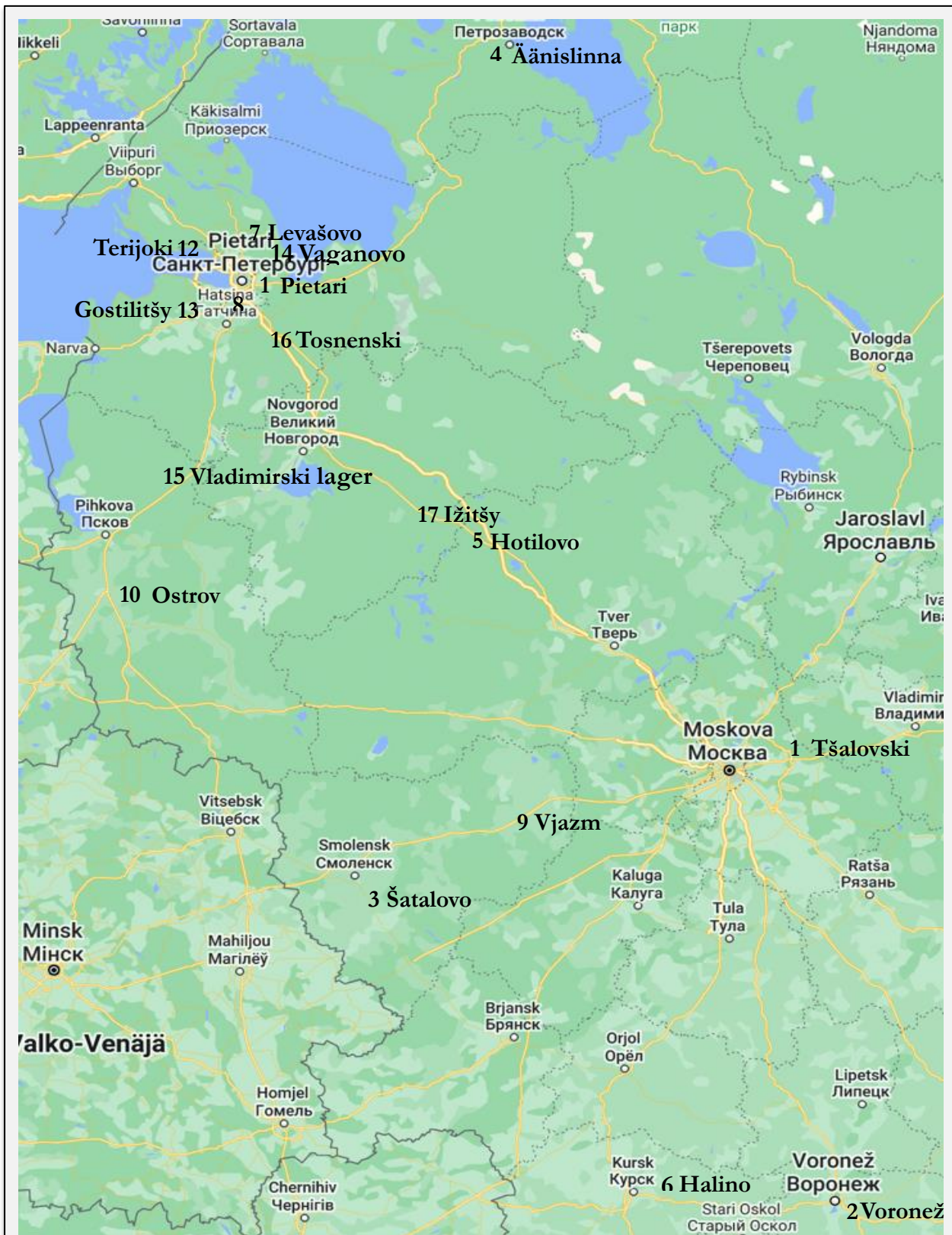
³³⁴ 6-я ленинградская краснознаменная армия ВВС и ПВО. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vkc>; Kjellén & Dahlqvist (2019), s. 47. Muzyka (2020), s. 39–41.

³³⁵ 6-я ленинградская краснознаменная армия ВВС и ПВО. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vkc>.

³³⁶ Mäkeläinen Mika: Pietarin ohjukset päättyivät sotaan. Venäjä laukoo Ukrainassa vanhoja ilmatorjuntaohjuksiaan asuinalueille, koska nykyaikaiset täsmäaseet alkavat käydä vähiin. <https://yle.fi/uutiset/3-12588962>.

³³⁷ 6-я ленинградская краснознаменная армия ВВС и ПВО. <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vkc>; Kjellén & Dahlqvist (2019), s. 47. Muzyka (2020), s. 40.

³³⁸ Kjellén & Dahlqvist (2019), s. 47. Muzyka (2020), s. 40, 41.

Kuva 7. 6. Ilmavoima- ja ilmapuolustusarmeijan joukkojen sijoituspaikkoja normaaliaikana.

1. 6. IIPA:n esikunta; 2. 105. Sekalentodivisioona, 47. Sekalentorykmentti (в/ч 45117), 108. Ilmatorjuntaohjusrykmentti; 3. 4. Tiedustelulentolaivue (в/ч 55840); 4. 159. Hävittäjärykmentti (в/ч 45121); 5. 790. Hävittäjärykmentti (в/ч 45118); 6. 14. Hävittäjärykmentti (в/ч 45119); 7. 33. Sekalentorykmentti (в/ч 49719); 8. 549. Maavoimailmavoimatukikohta (в/ч 12633); 9. 378. Maavoimailmavoimien tukikohta (в/ч 41687); 10. 15. Maavoimailmavoimaprrikaati (в/ч 44440); 11. 800. Lentotukikohta (в/ч 42829); 12. 1488. Ilmatorjuntaohjusrykmentti (в/ч 03216); 13. 500. Ilmatorjuntaohjusrykmentti (в/ч 90450); 14. 1489. Ilmatorjuntaohjusrykmentti (в/ч 28036); 15. 1544. Ilmatorjuntaohjusrykmentti (в/ч 55584); 16. 1490. Ilmatorjuntaohjusrykmentti (в/ч 28037); 17. 42. Ilmatorjuntaohjusrykmentti (в/ч 45813).

3.6 Operatiivinen ryhmä Moldovan Transnistriassa

Neuvostoliiton hajoamisen seurauksena Moldovan Sosialistinen Neuvostotasavalta itsenäistyi vuonna 1991. Seuraavana vuonna käytiin neljä kuukautta kestänyt aseellinen konflikti Moldovan ja siitä irtautumaan pyrkineen Venäjä-mielisen itäisen provinssin Transnistrian ja sitä tukeneiden venäläisjoukkojen kesken. Konflikti päättyi Moldovan ja Venäjän välille solmittuun tulitaukoon. Yhtenä sopimusehtona oli, että venäläisiä joukkoja jää Moldovaan valvomaan tilannetta. Käytännössä tästä lähtien Venäjällä on ollut joukkoja sittemmin itsenäiseksi julistautuneessa Transnistriassa.³³⁹

Tätä nykyä Transnistriassa oleva operatiivinen ryhmä kuuluu Läntisen sotilaspiirin johtoon. Operatiivisen ryhmän komentajan ja hänen esikuntansa (540. Esikuntapataljoona) alaisuudessa arvellaan toimivan kaksi pataljoonan taisteluosastoa, joiden runkona toimivat mahdollisesti 82. ja 113. Moottorijalkaväkipataljoona. Ryhmän kokonaisvahvuus on arviolta noin 1 500 sotilasta.³⁴⁰

Myös FSB:n sotilasvastavakoilulla on tukikohdassa omat tiedusteluelimensä. Jokapäiväisen elämän helpottamiseksi tukikohtaan on rakennettu muun muassa kauppoja. Operatiivisen ryhmän henkilöstö rotatoidaan kerran vuodessa. Yleensä tämä tapahtuu lokakuussa.³⁴¹

3.7 Läntisen sotilaspiirin taistelua tukevat joukot

Edellä kuvattujen Läntisen sotilaspiirin joukkojen lisäksi sotilaspiirin esikunnan suoraan johdossa on useita taistelua tukevia lähinnä eri aselajijoukkoja. Näistä keskeisimmät ovat: 1. ja 45. Pioneerirykmentti (Murom, Nahabino) sekä 45. Pioneerinaamiointirykmentti [harhautus] (Inženerny 1), 29., 34. ja 38. Erillinen rautatieprikaati, 16. ja mahdollisesti 15. Erillinen elektronisen sodankäynnin prikaati, 5. Korjaus- ja evakuointirykmentti, 45. Järeä tykistöprikaati, 79. Raketinheitinprikaati, 202. Ilmapuolustusprikaati, 27. Suojeluprikaati sekä 2. ja 16. Erikoisjoukkoprikaati.³⁴² Läntisen sotilaspiirin taistelua tukevien joukkojen kokoonpano on esitetty liitteessä 63.

Edellä mainittujen joukkojen suorituskykyä käytetään Läntisen sotilaspiirin taistelujen tukemiseen sekä palauttamaan ja lisäämään joukkojen taistelukuljetuskykyä. Esimerkiksi Läntisen sotilaspiirin johdossa olevissa *pioneerirykmenteissä* on telavetoisia GMZ-

³³⁹ Miettinen Erno: *Moldova, Transnistrian konflikti ja Venäjä*. Turun yliopisto. Poliitiikan tutkimuksen laitos. Pro gradu -tutkielma. Lokakuu 2011 (Helda), s. 16, 44; *Прочие части, соединения и объединения округа*. <https://web.archive.org/web/20170419224721/http://www.milkavkaz.net/2015/12/zapadnyj-voennyj-okrug.html>; *Ротация российских миротворческих батальонов в Приднестровье завершена в полном объеме*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12391687@egNews>; *Российские военнослужащие в Приднестровье провели соревнование по спортивному ориентированию*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12413219@egNews>.

³⁴⁰ *Прочие части, соединения и объединения округа*. <https://web.archive.org/web/20170419224721/http://www.milkavkaz.net/2015/12/zapadnyj-voennyj-okrug.html>; Harris & Kagan (2018), s. 12, 20; Toveri Pekka: *Tilanne 10.3*. <https://suomensotilas.fi/2022/03/10/tilanne-10-maaliskuuta/>.

³⁴¹ *Прочие части, соединения и объединения округа*. <https://web.archive.org/web/20170419224721/http://www.milkavkaz.net/2015/12/zapadnyj-voennyj-okrug.html>; *Ротация российских миротворческих батальонов в Приднестровье завершена в полном объеме*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12391687@egNews>.

³⁴² Muzyka (2020), s. 24–27.

miinoituskoneita, joilla pystytään suluttamaan koneellisesti laajoja alueita³⁴³. Tämän lisäksi sotilaspiirinjohto- ja pioneerijoukoilla on muun muassa kyky etämiinoitukseen. KamAZ:n alustalle rakennetulla ”miinaheittimellä” voidaan rakentaa useista eri miinatyypeistä koostuvia miinoitteita.³⁴⁴

Liikkeen edistämiseen pioneereilla on puolestaan käytössään muun muassa TMM-3M-siltakalustoa, IMR-2-raivaus- ja UR-77-etäraivausajoneuvoja sekä uivia PTS-2-kuljetusajoneuvoja.³⁴⁵ Pioneerinaamiointirykmenttiin kuuluu puolestaan kalustoa, jolla voidaan vihollisen harhauttamiseksi rakentaa esimerkiksi operatiivisstrategisia merkitystä omaavia valesiltoja³⁴⁶.

Venäjä on pitkien etäisyyksien maa, jossa joukkojen operatiivinen ja strategisen kehittämisen sekä huolto on pitkälti riippuvainen rautatiekuljetuksista. Rautatiekuljetuskyvyn ylläpitoa ja kehittämistä varten sotilaspiirin johdossa olevilla *rautatiejoukoilla* pystytään korjaamaan tuhoutuneita raideyhteyksiä, rakentamaan tilapäisiä rautatieosuuksia tuhoutuneiden ja korjaustenalaisten rautatieosuuksien korvaamiseksi sekä rakentamaan uusia raideosuuksia operatiivisten vaatimusten mukaisesti.³⁴⁷

Venäjän asevoimareformin yhteydessä vuosina 2009–2016 maavoimiin perustettiin viisi erillistä *elektronisen sodankäynnin prikaatia*. Eteläisessä, Keskeisessä sekä Itäisessä sotilaspiirissä on kussakin yksi erillinen elektronisen sodankäynnin prikaati, kun Läntisen sotilaspiirin alueella niitä on kaksi.³⁴⁸

Venäjän asevoimien elektronisen sodankäynnin kykyä tutkineet Jonas Kjellén ja Roger N. McDermott raportoivat eri tavalla siitä, miten 15. ja 16. Erillisen elektronisen sodankäynnin prikaatin johtosuhteet on mahdollisesti järjestetty. Kjellénin mukaan 15. Prikaati on yleisesikunnan alaisuudessa toimiva prikaati, kun taas 16. Prikaati kuuluu Läntisen sotilaspiirin kokoonpanoon.³⁴⁹ Kjellénin ajatusmallissa jokaisella operatiivisstrategisella johtoportaalla ynnä yleisesikunnalla olisi johdossaan yksi elektronisen sodankäynnin prikaati.

Roger N. McDermott ei puhu johtosuhteista. Sen sijaan hän puhuu elektronisten sodankäynnin prikaatien sijainneista ja toteaa, että niitä on jokaisen sotilaspiirin alueella yksi. Poikkeuksen muodostaa kuitenkin Läntinen sotilaspiiri, jossa elektronisen so-

³⁴³ В Нижегородской области в ходе учения инженеры ЗВО впервые применили массивное минирование.

<https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12381380@egNews>; В Подмоскowie инженерная бригада ЗВО поднята по учебной тревоге в рамках проверки боевой готовности. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12344528@egNews>.

³⁴⁴ Противника загнали в минный «мешок». <https://vpk-news.ru/news/63213>.

³⁴⁵ В Московской области прошло масштабное учение по ликвидации минных полей и минно-взрывных заграждений. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12376834@egNews>; Военные инженеры ЗВО отработали переброску танкового батальона через Оку во Владимирской области. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12386282@egNews>.

³⁴⁶ В Ярославской области инженерные подразделения ЗВО в рамках учения наведут ложный радиолокационный мост через Волгу. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12379635@egNews>.

³⁴⁷ Военнослужащие железнодорожной бригады ЗВО восстановили рамно-эстакадный мост через реку Вопь в Смоленской области. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12377824@egNews>; Военные железнодорожники провели уникальную операцию по восстановлению объездных путей воинского эшелона в Брянской области. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12375785@egNews>; В Ярославской области железнодорожники ЗВО связали два берега Волги наплавным мостом. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12375196@egNews>; Muzyka (2020), s. 24.

³⁴⁸ Kjellén (2018), s. 36.

³⁴⁹ Kjellén (2018), s. 36.

dankäynnin prikaateja on kaksi.³⁵⁰ Vaikka McDermott ei puhu elektronisen sodankäynnin prikaatien johtosuhteista, lukijalle jää hänen tekstistään se vaikutelma, että molemmat prikaatit (15. ja 16.) kuuluvat Läntisen sotilaspiirin kokoonpanoon. Konrad Muzyka, joka on käyttänyt Läntisen sotilaspiirin tutkimuksessaan McDermottia lähteenään, päättyy samaan johtopäätökseen³⁵¹.

Tämän tutkimuksen tekijä on päätenyt siihen, että niin 15. kuin 16. Erillinen elektronisen sodankäynnin prikaati kuuluvat Läntisen sotilaspiirin kokoonpanoon. Perusteluna on se, että Läntinen sotilaspiiri on Venäjän sotilaspoliittisessa narratiivissa uhanalaisimmalla suunnalla, missä sen päävastustajana on korkealla teknologialla varustetut Nato-maiden asevoimien joukot. Tämän takia elektronisen sodankäynnin joukkojen painopiste pitää olla Läntisessä sotilaspiirissä. Painopiste on muodostettu antamalla Läntisen sotilaspiirin johtoon kaksi erillistä elektronisen sodankäynnin prikaatia, kun muissa sotilaspiireissä niitä on yksi.

Elektronisen sodankäynnin prikaatin kokoonpanoon kuuluu neljä pataljoonaa ja yksi komppania. Prikaatia voidaan käyttää kootusti (rintaman taistelun tukeminen) tai sen osia voidaan alistaa yleisjoukoille.³⁵² Elektronisen sodankäynnin prikaatien suorituskyvyillä pyritään ainakin häiritsemään vihollisen johtamisyhteyksiä, informaatio-opeeraatioita, ilmaiskukykyä sekä vaikeuttamaan vihollisen lennokkitiedustelua.³⁵³

Läntisen sotilaspiirin 5. *Korjaus- ja evakuointirykmentti* sijaitsee Moskovan länsipuolella Možaiskin kaupungissa. Nimensä mukaisesti rykmentin tehtävänä on evakuoida taistelukentältä vaurioitunut sotakalustot, korjata ne käyttökelpoisiksi ja palauttaa korjattu kalusto joukkoihin.³⁵⁴

Läntisen sotilaspiirin johdossa on kaksi erittäin tulivoimaista Tambovissa sijaitsevaa epäsuorantulen yhtymää, 45. *Raskas tykistöprikaati* ja 79. *Raketinheitinprikaati*. Ensiksi mainitun kokoonpanoon kuuluu tiittävästi 203 millimetrin 2S7M ”Pion” panssarirykkeitä ja 240 millimetrin 2S4 ”Tjulpan” kranaatinheitinpanssarivaunuja.³⁵⁵

Harjoituskertomusten perusteella raskaan tykistöprikaatin tulta käytetään etäällä etulinjasta (enintään n. 40 km) oleviin maaleihin, kuten vihollisen kalustokeskittyymiin, linnoitteisiin ja komentopaikkoihin. Muun muassa pitkän ampumaetäisyyden takia

³⁵⁰ McDermott Roger N.: *Russia's Electronic Warfare Capabilities to 2025 – Challenging NATO in the Electromagnetic Spectrum*. ICDS. September 2017, s. 6, 8.

³⁵¹ Muzyka (2020), s. 24.

³⁵² McDermott (2017), s. 6, 8.

³⁵³ Muzyka (2020), s. 24; В Курской области подразделения радиоэлектронной борьбы ЗВО привлечены к контрольной проверке за 2020 учебный год.

<https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12317929@egNews>; В Ленобласти подразделения РЭБ ЗВО перехватили управление беспилотником условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12381340@egNews>; Расчеты РЭБ ЗВО подавили навигацию оперативно-тактической авиации условного противника на учении в Курской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12330696@egNews>.

³⁵⁴ Muzyka (2020), s. 25, 26; В Нижегородской области подразделения МТО ЗВО в полевых условиях отрабатывают эвакуацию вооружения и техники. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12380171@egNews>.

³⁵⁵ Muzyka (2020), s. 25; Расчеты «Гюльпанов» ЗВО уничтожили опорные пункты противника в Тамбовской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12390969@egNews>; 45-я АБр большой мощности. <http://www.mil.kavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>.

maalinosoituksessa, tulenkorjauksessa sekä tulen tehon arvioinnissa käytetään lennokkeja.³⁵⁶

79. *Raketinheitinprikaatin* pääkalustona on 300 millimetrin Tornado-S-raketinheittimet. Sillä voidaan ampua aina 120 kilometriin saakka ja yhdellä täydellä raketinheittimen yhteislaukauksella voidaan saavuttaa 67 hehtaarin peitto maalialueella. Tornado-S-raketinheittimiä käytetään etupäässä vastatykistötoimintaan sekä operatiivisesti tärkeitä maaleja vastaan, kuten esimerkiksi komentopaikkojen, lentokenttien sekä suurien joukkokeskittymien tuhoamiseen.³⁵⁷

Moskovan alueella Naro-Fominskissa sijaitseva 202. *Erillinen ilmapuolustusprikaati* on varustettu S-300V4-ilmatorjuntaohjusjärjestelmällä. Sen tehtävänä on strategisesti tärkeiden kohteiden suojaaminen sekä joukkojen suojaaminen armeijatasolla torjumalla vihollisen ilma- ja ohjushyökkäyksiä.³⁵⁸

Kurskissa sijaitseva 27. *Suojeluprikaati* toteuttaa aselajitehtäviä sotatoiminäyttämän puitteissa.³⁵⁹ Näitä tehtäviä ovat muun muassa suojelutiedustelu, erilaiset henkilöstön ja kaluston puhdistustoimet vihollisen käytettyä joukkotuhoaseita sekä joukkojen taitelun suojaaminen savutusjärjestelyin ja tukeminen raketinheitimin (liekinheitimin).³⁶⁰

Venäjän asevoimat on tunnettu suorituskykyisistä erikoisjoukoistaan, mutta asevoimauudistuksen tapahtumat osoittivat, ettei erikoisjoukkojen paikka organisaatiossa ole ollut kiveen hakattu. Puolustusministeri Serdjukovin kaudella erikoisjoukot siirrettiin yleisesikunnan tiedustelupäähallinnon (GRU) alaisuudesta maavoimien tiedusteluosaston alaisuuteen. Tätä siirtoa kritisoitiin muun muassa sillä, että se heikensi eri-

³⁵⁶ В Тамбовской области военнослужащие артиллерийской бригады ЗВО выполнили стрельбы на максимальную дальность в ходе завершающего этапа лагерного сбора. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12350423@egNews>; В Тамбовской области прошли боевые стрельбы расчётов крупнокалиберных орудий «Тюльпан» и «Пион» ЗВО в условиях применения условным противником оружия массового поражения. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12347453@egNews>; Расчёты «Тюльпанов» ЗВО уничтожили опорные пункты противника в Тамбовской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12390969@egNews>.

³⁵⁷ Muzyka (2020), s. 26; В ходе учения расчёты РСЗО «Торнадо-С» ЗВО поразили цели на удалении 90 км. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12378200@egNews>.

³⁵⁸ Muzyka (2020), s. 26; По учебной тревоге подняты военнослужащие отдельной зенитной ракетной бригады ЗВО в Подмоскowie. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12346081@egNews>; Расчёты ракетных систем С-300В ЗВО отработали прикрытие стратегически важных объектов московского региона. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375916@egNews>; Зенитно-ракетные комплексы С-300В прибыли в район развертывания для проведения электронных пусков. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12354027@egNews>; Расчёты зенитно-ракетных комплексов С-300В отразили воздушную атаку условного противника в небе Подмоскowie. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12384996@egNews>.

³⁵⁹ Muzyka (2020), s. 26.

³⁶⁰ В Курской области специалисты РХБ защиты ЗВО ликвидировали последствия условного применения оружия массового поражения. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12381384@egNews>; В Курской области специалисты РХБ защиты ЗВО ликвидировали последствия химических атак условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375692@egNews>; Специалисты РХБ защиты ЗВО провели учения по ликвидации последствий «химического заражения» в Курской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12352910@egNews>; Специалисты РХБ защиты ЗВО приступили к отработке нормативов в условиях низких температур. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12342351@egNews>; Свыше 10 га военного полигона закрыли военные химики ЗВО в ходе учения в Курской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12341000@egNews>.

koisjoukkojen asemaa ja rajoitti niiden roolia syvän tiedustelun ja tuhotöiden joukkona.³⁶¹

Tätä nykyä erikoisjoukkojen johtosuhde on jotakuinkin kahden edellisen järjestelmän yhdistelmä. Venäjän asevoimien kahdeksan erikoisjoukkoprikaatia ja yksi erikoisjoukkorykmentti ovat Venäjän yleisesikunnan sotilastiedustelun (GU) 8. Osaston alaisia asioissa, mitkä koskevat koulutusta, varustusta, hankintoja, henkilöstöä, yleistä kehittämistä sekä suoritusvaatimuksia. Kukin sotilaspiiri vastaa puolestaan alueellaan olevien erikoisjoukkojen operatiivisesta käytöstä.³⁶²

Jokaisessa Venäjän sotilaspiirissä on yhdestä kolmeen erikoisjoukkoprikaatia. Niiden tehtävänä arvellaan olevan epätavanomaiset sodankäyntioperaatiot, tiedustelu, tulituskut sekä tuhotyöt syvällä aina noin 700 kilometrin etäisyydellä vihollisen selustassa.³⁶³ Esimerkiksi ensiksi mainitussa tarkoituksessa erikoisjoukkoja voidaan käyttää yhteydenpitoon vihollisen alueella ”maan alla” toimivien joukkojen kanssa sekä näiden varustamisessa.³⁶⁴

Erikoisjoukot toimitetaan tehtäväänsä useimmiten joko helikoptereilla tai lentokoneilla. Suurin osa erikoisjoukkojen sotilaista saa maahanlaskukoulutuksen D-6-, D-10-laskuvarjoilla (pakkoaukaisu). Pieni osa koulutetaan hyppäämään ohjattavilla ja itse aukaistavilla varjoilla sekä hyppäämään korkeuksista, mikä vaatii lisähappea.³⁶⁵

Läntisellä sotilaspiirillä on kaksi erikoisjoukkoprikaatia. 2. *Erikoisjoukkoprikaati* sijaitsee Pihkovassa ja 16. *Erikoisjoukkoprikaati* sijaitsee Tambovissa.³⁶⁶ Molempiin prikaatiin kuuluu tietävästi esikunnan lisäksi kolme erikoisjoukkopataljoonaa, erikoisviestiryhmä huolto- sekä tukiosia.³⁶⁷

Erikoisjoukkopataljoonaan kuuluu kolme komppaniaa, tarkka-ampujaryhmä ja erikoisviestiryhmä. Komppaniassa on kolmesta neljään ryhmää, joissa kussakin on 14 taistelijaa (2 viestikoulutettua). Ryhmää voidaan käyttää kokonaisena, mutta joskus se

³⁶¹ Ramm (2017), s. 1.

³⁶² Sama, s. 2, 5, 8; Lalu (2020), s. 332; Muzyka (2020), s. 24.

³⁶³ Sama; *Спецназ ЗВО отработал огневой налёт на колонну техники и полевой лагерь условного противника на учении в Тамбовской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405303@egNews>; *Разведчики ЗВО уничтожили узел связи «противника» в Нижегородской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12380977@egNews>.

³⁶⁴ *Подразделение спецназа ЗВО совершило первое в 2022 году десантирование с использованием управляемых парашютных систем в Тамбовской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12403774@egNews>.

³⁶⁵ *Затяжные прыжки и десантирование вооружения отработали военнослужащие спецназа ЗВО в Тамбовской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12343264@egNews>; *Спецназ ЗВО уничтожила бронетранспортеры условного противника в Тамбовской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12295739@egNews>; *Затяжные прыжки и десантирование вооружения отработали военнослужащие спецназа ЗВО в Тамбовской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12343264@egNews>; *Разведчики подразделений специального назначения ЗВО готовятся к высотному десантированию.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12388379@egNews>.

³⁶⁶ Ramm (2017), s. 8; *2-я отд. бригада специального назначения; 16-я отд. бригада специального назначения.* <http://www.milkvkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>; Muzyka (2020), s. 24.

³⁶⁷ Ramm (2017), s. 9; *2-я отд. бригада специального назначения; 16-я отд. бригада специального назначения.* <http://www.milkvkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>.

voidaan jakaa pienempiin kahden, neljän tai kahdeksan taistelijan osastoihin. Tarkka-ampujaryhmää voidaan käyttää itsenäisesti tai osana erikoisjoukkokomppaniaa.³⁶⁸

Erikoisjoukkojen taistelua tukevissa yksiköissä on panssaroiduista ajoneuvoista koostuva komppania, kranaatinheitinpatteri, panssaritorjuntaohjuspatteri, lennokkiyksikkö, elektronisen sodankäynnin ja radiotiedustelun komppania.³⁶⁹

Suomen lähialueella olevien erikoisjoukkoprikaatien kalustoon kuuluu Taifun-K- ja Tigr-panssariautoja sekä panssaroituja Linza-lääkintäajoneuvoja.³⁷⁰ Erikoisjoukkoprikaatin kokoonpano on liitteenä 64.

3.8 Arvio Läntisen sotilaspiirin kokoonpanomuutoksista Ukrainan sodan jälkeen sekä Suomen ja Ruotsin liittyttyä puolustusliitto Natoon

Kuten edellä jo kerrottiin Venäjän puolustusministeri Sergei Šoigu on julkisesti kahden otteeseen sanonut Venäjän vastaavan Naton ja Yhdysvaltojen sille muodostamaan uhkaan perustamalla uusia joukkoja Läntiseen sotilaspiiriin. Vuonna 2021 Šoigu sanoi, että perustettavien yhtymien ja joukko-osastojen määrä olisi 20 ja vuotta myöhemmin vastaava luku oli 12.³⁷¹ Šoigun puheet joukkojen lisäämisestä Läntiseen sotilaspiiriin on tulkittava sen rauhan ajan vahvuuden kasvattamiseksi.

Tätä kirjoitettaessa venäläiset ovat ilmoittaneet, että strategisen pidäkkeen lisäämiseksi Kaliningradiin on siirretty taistelupäivystykseen kolme hypersoonisilla Kinžal-ohjuksilla varustettua MiG-31I-torjuntahävittäjää.³⁷² Sen sijaan joulukuun 2022 alkupäiviin mennessä ei ole virallisesti ilmoitettu, että Läntiseen sotilaspiiriin olisi perustettu uusia joukkoja. Näin ollen ei voida tietää sitä, että johtuuko edellä mainittu Šoigun ilmoittamien lukujen pieneneminen siitä, että osa aiotuista joukoista on jo perustettu, vai siitä, että venäläisten suunnitelmat ovat muuttuneet. Huomioiden Venäjän tähän asti kohtaamat (joulukuu 2022) vastoinikäymiset Ukrainassa on pidettävä todennäköisinä, ettei se ole vielä pystynyt perustamaan Šoigun tarkoittamia Läntisen sotilaspiirin rauhanajan vahvuutta lisääviä joukkoja.

Huomioiden Šoigun puheet Läntiseen sotilaspiiriin perustettavista uusista joukoista, sekä Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan aiheutunut Suomen ja Ruotsin liittyminen puolustusliitto Natoon on varmaa, että Venäjä reagoi ajan saatossa tapahtuneeseen

³⁶⁸ Ramm (2017), s. 9.

³⁶⁹ Sama, s. 9, 10.

³⁷⁰ *Подразделения спецназа ЗВО отработали контрдиверсионные действия в тылу условного противника на учениях в Тамбовской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12389985@egNews>; *Спецназ ЗВО отработал огневой налёт на колонну техники и полевой лагерь условного противника на учении в Тамбовской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405303@egNews>; *Спецназ ЗВО апробировал новый медицинский броневладелец «Линза» в ходе учения в Тамбовской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12368334@egNews>.

³⁷¹ *До конца года на западе РФ будет сформировано два десятка соединений и воинских частей - Шойгу.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=550970&lang=RU>; *В ЗВО будут сформированы 12 новых воинских частей и подразделений – Шойгу.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=575029&lang=RU>.

³⁷² *Минобороны РФ сообщило о перебазировании в Калининградскую область трёх самолетов МиГ-31 с гиперзвуковыми ракетами "Кинжал".* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=579614&lang=RU>.

lisäämällä joukkojensa vahvuutta muun muassa Suomen lähialueelle³⁷³. Ei ole kuitenkaan realistista ajatella, että maamme rajojen tuntumaan tulisi esimerkiksi sellainen määrä venäläisiä joukkoja, mitä siellä sijaitisi 1990-luvun vaihteen molemmin puolin. Tuolloin esimerkiksi pelkästään Leningradin sotilaspiirissä oli 11 moottorijalkaväkidivisioonaa ja Kaliningradissa sijainneen Baltian sotilaspiirin esikunnan alaisuudessa toimi kolme panssaridivisioonaa ja seitsemän moottorijalkaväkidivisioonaa. Näiden lisäksi molempien edellä mainittujen sotilaspiirien kokoonpanoon kuului tuolloin yhdestä kahteen maahanlaskudivisioonaa ja ilmarynnäkköprikaati, minkä lisäksi Itämeren laivaston vahvuudessa purjehti kahdesta neljään strategista ja kolmesta neljään taktista sukellusvenettä.³⁷⁴ Venäjällä ei yksinkertaisesti ole resursseja kylmänsodan aikaisiin joukkoihin.

Lisäksi on syytä huomata, että Venäjä on kärsinyt helmikuun 2022 jälkeen niin merkittäviä tappioita Ukrainaan suuntautuneessa hyökkäyksessään, että ne taatusti vaikuttavat lyhyellä aikavälillä venäläisten kykyyn perustaa uusia joukkoja. Britannian sotilastiedustelu arvio syyskuussa 2022, että Venäjältä vie vuosia ennen kuin se saa korvatuksi 1. Panssariarmeijan ja muiden Läntisen sotilaspiirin perinteisten asevoimajoukkojen Ukrainan sodassa kärsimät tappiot³⁷⁵.

Miten venäläiset voisivat sitten realistisesti ajatellen lisätä joukkojaan Suomen lähialueilla? Kun Läntisen sotilaspiirin rauhan ajan ryhmitystä (tilanne ennen syksyllä 2021 alkanutta joukkojen keskitystä ja sitä seurannutta hyökkäysvaihetta) katsoo sotilaan silmin, on todettava, että 6. ja 20. Armeijan välissä on tyhjiö, jossa venäläisissä sodanajan suunnitelmissa on todennäköisesti ajateltu käytettävän ainakin sodan ensi vaiheessa Valko-Venäjän asevoimia. Mahdollisesti tämä tyhjiö täytetään tulevaisuudessa Läntiseen sotilaspiiriin perustettavalla yleisjoukkojen armeijalla. Tämä armeija yhdessä 20. Armeijan kanssa ryhmitetään sotilaspiirin painopistesuuntaan.

Täysin uuden armeijan perustaminen ei tapahdu hetkessä. Siihen on rekrytoitava ja koulutettava henkilöstö, joukot on varustettava sotakalustolla ja niille on rakennettava tarvittava majoitus-, harjoitus- ja huoltoinfrastruktuuri. Täten, mikäli halutaan nopeasti kasvattaa Läntisen sotilaspiirin joukkomäärää, on todennäköistä, että sen vahvuutta lisätään ensivaiheessa muiden sotilaspiirien kustannuksella esimerkiksi käyttämällä niitä joukkoja, joita muista sotilaspiireistä on siirretty Läntiseen sotilaspiiriin alueelle Ukrainaan hyökkäystä varten.³⁷⁶

Mikäli edellä kuvattu skenaario toteutuu, tarkoittaisi se myös, että 6. IIPA:n maavoimailmavoimaprikaatiin perustettaisiin uusi helikopterirykmentti, sillä joukkojen käyttöperiaatteena on, että kutakin armeijaa ja panssariarmeijaa tukee maavoimailmavoimien rykmentti.³⁷⁷

³⁷³ Ks. esim. *Россия усилит группировку на границе, если Финляндия вступит в НАТО*.

<https://ria.ru/20220515/finlyandiya-1788701132.html>; *России придется пересмотреть подходы к обороне из-за вступления Швеции и Финляндии в НАТО – Шойгу*. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=579427&lang=RU>.

³⁷⁴ *The Military Balance annual handbook 1989–1991*. The International Institute for Strategic Studies (London), (1989–1990 s. 38, 40; 1990–1991 s. 39, 40).

³⁷⁵ *British Defence Intelligence Update Ukraine – 13 September 2022*. <https://www.kyivpost.com/russias-war/british-defence-intelligence-update-ukraine-13-september-2022.html>.

³⁷⁶ Vrt. esim. Vauhkonen Juha: *Suomen puolustuksen ympäristö*. Maanpuolustus (<https://www.maanpuolustuslehti.fi>) 26.1.2022.

³⁷⁷ Vrt. Hooker Jr (2020), s. 3.

Aikaisemmin (luvussa 3.1) on jo esitetty, että Pietarin ympäristöön ryhmitetty 6. Armeija muistuttaa kokoonpanoltaan enemmän divisioonaa kuin armeijaa. Samassa yhteydessä todettiin, että 6. A on alimitoitettu sen arvioituun toiminta-alueeseensa ja tehtäväänsä nähden. Näiden argumenttien valossa on täysin mahdollista, että 6. A:n organisaatiota aletaan tulevaisuudessa muuttaa prikaatikokoonpanosta divisioonakokoonpanoon. Samalla 6. Armeijan ryhmitystä muutetaan siten, että sen painopistesuunnaksi tulee Karjalan kannas.

Kolmanneksi on mahdollista, että Venäjä pyrkisi täyttämään heidän näkökulmastaan Pietarin ja Alakurtin välillä olevan sotilaallisen tyhjiön. Sen täyttämiseksi voitaisiin esimerkiksi sotilaspiirin johdossa oleviin kalustovarikkoihin tukeutuen perustaa Äänislinnan suuntaan maavoimien yhtymä³⁷⁸.

Joka tapauksessa Venäjän Ukrainassa kärsimistä tappioista sekä uusien joukkojen perustamisen hitauden takia on todennäköistä, ettei Suomen lähialueella tapahdu merkittävää sotilaallisen voiman kasvua ennen 2030-lukua.

³⁷⁸ Vrt. Forss et al. (2011), liite 3, s. 71; *Прочие части, соединения и объединения округа*. <http://www.milka-kaz.com/index.php/vooruionnie-cili-racii/vo-cv/z-vo>.

4. PÄÄTAISTELULAJINA HYÖKKÄYS – TULKINTA 6. JA 20. ARMEIJAN JOUKKOJEN TAISTELUN KUVASTA

4.1 Moottorijalkaväki- ja panssarijoukot

Venäjänsä asevoimissa puolustushaarasta ja aselajista riippumatta taistelu- tai sotatarjoitus alkaa usein valmiuden kohotuksella.³⁷⁹ Kun valmiuden kohotus tehtävät varuskunta-alueella ja väistöalueella on tehty, sotajoukko siirtyy toiminta-alueelle joko omalla kalustollaan tai rautatiekuljetuksella. Marssin aikana kiinnitetään huomiota siirron salaamiseen ja lähes poikkeuksetta marssin aikana harjoitellaan vihollisen tiedustelu- ja tuhotyöryhmien hyökkäyksen torjuntaa, toimintaa vihollisen joukkotuhoaseiden vaikutuksen alaisena, toimintaa kohdattaessa miinoite, suojautumista vihollisen ilmahyökkäykseltä ja sen torjuntaa sekä suojautumista vihollisen epäsuoralta tulelta.³⁸⁰

Venäjänsä asevoimien päätaistelulaji on hyökkäys puolustuksen ollessa vain tilapäinen taistelulaji hyökkäykseen siirtymiseksi.³⁸¹ Puolustustaistelun tavoitteena on tuottaa viholliselle mahdollisimman suuria tappioita, pitää hallussa tärkeitä maastonkohtia tai muita avainkohteita, vaikuttaa vihollisen hyökkäyssuunnan valintaan sekä luoda suotuisat edellytykset omalle hyökkäykselle.³⁸²

Venäläisen maavoimayhtymän puolustustaistelutapoja ovat asemapuolustus ja taistelutekniikan näkökulmasta suomalaista viivytystä lähellä oleva liikkuva puolustus. Asemapuolustukseen ryhdytään tilanteissa, jossa voimasuhteet puolustajalle ovat edulliset vihollisen hyökkäyksen torjumiseksi ja taistelun alueen pitämiseksi. Asemapuolustus-

³⁷⁹ Около тысячи военнослужащих общевойсковой армии ЗВО приступили к специальным учениям на западе России. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12350207@egNews>; В Ленобласти мотострелки общевойсковой армии ЗВО в ходе учения совершенствуют навыки маневренной обороны. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12346132@egNews>; Panschin Vladimir: "Niin sotii, kuin harjoittelee". *Tulkintoja Zapad-2017 sotatarjoitustapauksista sekä arvio Venäjän asevoimien joukkojen käytöstä ja toimintatavoista Zapad-2017-harjoitukseen peilaten*. Maanpuolustuskorkeakoulu 2019 (a). Sotataidon laitos. Julkaisusarja 3: Työpaperi N:o 10, s. 18.

³⁸⁰ Подразделения общевойсковой армии ЗВО выдвинулись на полигоны в Ленинградской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405452@egNews>; В Ленинградской области военнослужащие общевойсковой армии ЗВО отработали погрузку техники на железнодорожные платформы в условиях авианалета. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375154@egNews>; В Ленобласти военнослужащие ЗВО отразили нападение диверсантов условного противника на колонну бронетехники. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12360804@egNews>; Около тысячи военнослужащих общевойсковой армии ЗВО приступили к специальным учениям на западе России. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12350207@egNews>; В Ленобласти военнослужащие ЗВО в ходе учения отразили нападение условных диверсантов на колонну бронетехники. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12347108@egNews>; Более 3,5 тыс. военнослужащих общевойсковой армии ЗВО приступили к масштабным учениям на западе России. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12307932@egNews>.

³⁸¹ Ohra-aho Harri: *Venäläinen näkemys sodan kuvasta. Venäjän asevoimat 2000-luvun alussa*. Maanpuolustuskorkeakoulu. Taktiikan laitos. Julkaisusarja 2: Taktiikan asiantieto. N:o 1/1999. Toimituskunta: Jorma Saarelainen, Georgij Alafuzoff, Paavo Heiskanen, Vesa Tynkkynen, Mika Hyytiäinen, Tapani Hämäläinen, Jussi Metteri, s. 43; Kiiänlinna Lauri: *Venäläisestä sotilasjohtamisesta. Venäjän asevoimat 2000-luvun alussa*. Maanpuolustuskorkeakoulu. Taktiikan laitos. Julkaisusarja 2: Taktiikan asiantieto. N:o 1/1999. Toimituskunta: Jorma Saarelainen, Georgij Alafuzoff, Paavo Heiskanen, Vesa Tynkkynen, Mika Hyytiäinen, Tapani Hämäläinen, Jussi Metteri, s. 234.

³⁸² Grau Lester W. & Bartles Charles K.: *The Russian Way of War. Force Structure, Tactics, and Modernization of the Russian Ground Forces*. Foreign Military Studies Office 2016 (v1.2 August 2017), s. 61.

sessä viholliselle tuotetaan tappioita torjumalla sen hyökkäykset useille tasoille (syvyys) valmistelluissa puolustusasemissa.³⁸³

Liikkuvaa puolustusta käytetään tilanteissa, jossa vastustaja on vahvuudeltaan ylivoimainen puolustajaan nähden, tai taistellaan suunnassa, jossa alueita voidaan luovuttaa viholliselle. Liikkuvassa puolustuksessa viholliselle tuotetaan tappioita, hidastetaan sen liikettä, säästetään omia joukkoja tappioilta sekä hankitaan omille joukoille aikaa taistelemalla syvällä alueella usealla eri tasalla sekä iskemällä viholliseen lyhyillä vastaiskuilla. Liikkuva puolustus päättyy taisteluun alueella, jossa on valmistauduttu asemapuolustukseen. Siellä vihollisen hyökkäykset torjutaan ja vihollinen lyödään vasta-hyökkäyksin. Moottorijalkaväkikiprikaatin puolustusalue on korkeintaan 20 kilometriä leveä ja 15 kilometriä syvä.³⁸⁴

Asemapuolustus

Läntisen sotilaspiirin 6. ja 20. Armeijan harjoituskuvausten perusteella niitä vastaan hyökkäävä vihollinen käyttää tulta koko taistelualueen syvyydessä, minkä lisäksi sen tiedustelu- ja tuhotyöpartiot toimivat puolustajan selustassa. Taistelu- ja sotaharjoituksista muodostettavan tulkinnan perusteella Läntisen sotilaspiirin alueella hyökkävällä vihollisella on vahvat ilmavoimat ja se käyttää lennokkeja monipuolisesti. Vihollisen maavoimilla on puolestaan hyvä liikkuvuus, jota hyödyntäen se pyrkii koukkauksin vaikuttamaan syvälle puolustajan selustaan. Hyökkäävän vihollisen toimintaan kuuluu oleellisesti voimakas elektroninen häirintä. Perinteisten sodankäyntitapojen lisäksi Läntisen sotilaspiirin alueella hyökkäävä vihollinen käyttää omien tavoitteidensa edistämiseksi verkkosodankäynnin keinoja sekä joukkotuhoaseita.³⁸⁵

Harjoitusuutisoinnin perusteella voidaan tulkita, että Läntisen sotilaspiirin joukot harjoittelevat useammin liikkuvaa puolustusta kuin asemapuolustusta. Sotilaspiirin pitämät suurimmat asemapuolustustaisteluharjoitukset pidetään usein kaksipuoleisina harjoituksina pataljoonan taisteluosaston kokoonpanossa.³⁸⁶

³⁸³ Pesonen (2021), s. 52.

³⁸⁴ Pesonen (2021), s. 52; *МАНЁВРЕННАЯ ОБОРОНА*. <https://encyclopedia.mil.ru/encyclopedia/dictionary/details.htm?id=7488@morfDictionary>.

³⁸⁵ *Около тысячи военнослужащих общевойсковой армии ЗВО приступили к специальным учениям на западе России*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12350207@egNews>; *В Ленинградской области военнослужащие общевойсковой армии ЗВО отработали погрузку техники на железнодорожные платформы в условиях авианалета*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375154@egNews>; *В Ленобласти военнослужащие ЗВО отразили нападение диверсантов условного противника на колонну бронетехники*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12360804@egNews>; *Мотострелки ЗВО уничтожили высококомобильные группы условного противника на учении в Нижегородской области*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12286988@egNews>; *Мотострелки общевойсковой армии ЗВО впервые применили мобильные группы по борьбе с БЛА на учении в Смоленской области*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12358405@egNews>; *Танкисты и мотострелки общевойсковой армии ЗВО предотвратили тыловую атаку условного противника в Воронежской области*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12341621@egNews>; *Около тысячи военнослужащих общевойсковой армии ЗВО приступили к специальным учениям на западе России*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12350207@egNews>; *В Ленобласти мотострелки общевойсковой армии ЗВО в ходе учения совершенствуют навыки маневренной обороны*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12346132@egNews>; Pansch (2019 a), s. 31.

³⁸⁶ *В войсках ЗВО на территории десяти регионов начались батальонные тактические учения*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12377056@egNews>; *Более 1 тыс. российских военных провели учение в составе межвидовой тактической группировки под Воронежем*. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=563008>; *более 1,5 тысяч военнослужащих общевойсковой*

Taisteluosasto muodostetaan käyttämällä runkona joko moottoroitua jalkaväkipataljoonaa tai panssaripataljoonaa. Mikäli taisteluosasto muodostetaan ensiksi mainitun perustalle, sitä vahvistetaan yhdellä tai kahdella taistelupanssarivaunukomppanialla. Mikäli runkona toimii panssaripataljoona, sitä vahvennetaan vastaavasti yhdellä tai kahdella moottorijalkaväkikomppanialla. Lisäksi molempia taisteluosastoja vahvennetaan aselajiosilla, kuten esimerkiksi panssarihaupitsi- ja kranaatinheitinjaoksella, pioneerijoukkueella, ilmatorjuntaohjusjaoksella, panssarintorjuntaohjusjaoksella, elektromekanisen sodankäynnin joukkueella, lennokkijoukkueella sekä lääkintäjoukkueella.³⁸⁷

Asemapuolustuksessa taistelevan moottorijalkaväkipataljoonan vastualueen leveys on enintään viisi kilometriä ja syvyys on korkeintaan kolme kilometriä. Liikkuvassa puolustuksessa moottoroidun jalkaväkipataljoonan vastualueen koko on noin 10 kilometriä suuntaansa.³⁸⁸

Moottorijalkaväkikomppaniat valmistautuvat taistelemaan siilipuolustuksessa. Niiden puolustusvastualueen leveys on noin puolitoista kilometriä ja syvyys noin kilometrin. Joukkueiden tukikohtien leveys on puolestaan noin 400 metriä ja syvyys 300 metriä.³⁸⁹

Asemapuolustustehtävän saaneen joukon saavuttua toiminta-alueelleen se aloittaa puolustukseen valmistautumisen. Näistä tärkeimpinä ovat puolustustaistelun kannalta edullisiin maastonkohtiin sijoittuvien varsinaisten ja varatuliasemien rakentaminen ja niiden naamiointi. Ajan salliessa ylemmän johtoportaalle linnoittajajoukot valmistelevat puolustusasemat tärkeimpiin suuntiin ryhmitettävälle joukoille.³⁹⁰

Viimeistään toiminta-alueelle saapumisen yhteydessä asemapuolustustehtävän saanut joukko käynnistää tiedustelun.³⁹¹ Tätä nykyä yhtymän ja pataljoonan taisteluosaston taktisessa tiedustelussa käytetään usein lennokkeja, minkä lisäksi asemapuolustukseen valmistautuvaa joukkoa tuetaan todennäköisesti ylemmän johtoportaalle hankkimilla tiedustelutiedoilla.³⁹²

Tiedustelutietojen perusteella rintamavastuussa oleva komentaja tekee päätöksen asemapuolustukseen ryhmittymisestä. Puolustusvalmistelut saatetaan suojata moottorijalkaväki- ja panssarijoukoista sekä maaston suodesta pitkän ampumaetäisyyden tarkka-ampujista muodostettavalla vartio- ja suojausosastolla, jonka tehtävänä on sittemmin ottaa taistelukosketus hyökkäävään viholliseen. Viimeistään vartio- ja suojaus-

армии ЗВО приняли участие в двухсторонних учениях в Ленобласти. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12305764@egNews>.

³⁸⁷ Pesonen (2021), s. 54; Lalu (2020), s. 316 (kuva 9); *В Воронежской области на полигоне Погиново прошло батальонное тактическое учение с военнослужащими ЗВО.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12370699@egNews>.

³⁸⁸ Pesonen (2021), s. 58, 59; Grau & Bartles (2017), s. 62.

³⁸⁹ Grau & Bartles (2017), s. 62, 63.

³⁹⁰ *Более 3,5 тыс. военнослужащих общевойсковой армии ЗВО приступили к масштабным учениям на западе России.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12307932@egNews>; Panschin (2019 a), s. 32.

³⁹¹ Grau & Bartles (2017), s. 62.

³⁹² *Мотострелки и танкисты общевойсковой армии ЗВО организовали ночную засаду условному противнику на учении в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12346912@egNews>; *Танкисты общевойсковой армии ЗВО удержали оборону «населенного пункта» в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12376064@egNews>.

osaston asettamisen yhteydessä rintamavastuussa oleva joukko suojaa ja salaa oman toimintansa siirtymällä radiohiljaisuuteen³⁹³.

Kun vihollinen ylittää tulenavaustasan, vartio- ja suojausosasto avaa sitä vastaan tulen kaikella käytössä olevalla aseistuksellaan³⁹⁴. Tämän jälkeen osasto irtautuu pääjoukon yhteyteen.

Lähdeaineiston perusteella ei ole muodostettavissa yksityiskohtaista kuvaa moottorijalkaväkijoukkojen asemapuolustustaistelusta. Harjoituskuvauksista on kuitenkin tulokittavissa, että asemapuolustuksessa olevia joukkoja koulutetaan reagoimaan venäläisen sotataidollisen ajattelun mukaisesti nopeisiin tilanteenvaihteluihin taistelukentällä.³⁹⁵ Tällaisia tilanteita syntyy muun muassa vihollisen panssarimurtojen sekä sivustaan että selustaan suunnattujen hyökkäysten seurauksena. Näin muodostuviin uhkiin venäläisjoukot vastaavat käyttämällä liikkuvia panssarintorjuntareservejä sekä valmistautumalla maastoa hyväksi käyttäen moottorijalkaväellä tai taistelupanssarivaunuilla vahvennetulla moottorijalkaväellä vastahyökkäyksiin koko puolustusalueen syvyydessä.³⁹⁶

Venäläiselle puolustustaistelulle on ominaista aktiivisuus, syvyys, maaston hyväksikäyttö sekä voimakas tulituki.³⁹⁷ Puolustustaistelun aktiivisuutta voidaan osoittaa muun muassa pitämällä vihollinen jatkuvasti tulen alla sekä vastahyökkäyksiin.³⁹⁸

Liikkuva puolustus

Läntisen sotilaspiirin 6. ja 20. Armeijan moottorijalkaväkiyhtymien suurimmat liikkuvan puolustuksen harjoitukset pidetään usein taisteluosaston kaksipuoleisina harjoituksina.³⁹⁹

Liikkuvan puolustustaistelun valmistelut ovat samanlaiset kuin asemapuolustuksessa. Näiden kahden puolustustaistelutavan keskeisenä erona on se, että liikkuvassa puolus-

³⁹³ *Мотострелки и танкисты общевойсковой армии ЗВО организовали ночную засаду условному противнику на учении в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12346912@egNews>; *Снайперы общевойсковой армии ЗВО остановили колонну бронетехники условного противника в Тамбовской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12407867@egNews>.

³⁹⁴ *Мотострелки и танкисты общевойсковой армии ЗВО организовали ночную засаду условному противнику на учении в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12346912@egNews>.

³⁹⁵ Ks. pyrkimyksestä nopeuteen (taistelutempo) ja yllätykseen Lalu (2014), s. 361.

³⁹⁶ *Гранатометчики общевойсковой армии ЗВО предотвратили прорыв бронетехники условного противника в Московской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12408326@egNews>; *Гранатометчики общевойсковой армии ЗВО предотвратили прорыв бронетехники «противника» в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12342054@egNews>; *Танкисты и мотострелки общевойсковой армии ЗВО предотвратили тыловую атаку условного противника в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12341621@egNews>; Panschin (2019 a), s. 32.

³⁹⁷ Esim. *Танкисты и мотострелки Ельнинской дивизии общевойсковой армии ЗВО остановили нападение «противника» в Смоленской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12371515@egNews>; Panschin (2019 a), s. 32.

³⁹⁸ Grau & Bartles (2017), s. 61.

³⁹⁹ *Ведение маневренной обороны отработали военнослужащие ЗВО на учении в Ленинградской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12310439@egNews>; *Около тысячи военнослужащих общевойсковой армии ЗВО приступили к специальным учениям на западе России.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12350207@egNews>.

tuksessa valmistaudutaan asemapuolustukseen verrattuna taistelemaan syvällä alueella, jonne on valmisteltu puolustusasemia moniportaisesti⁴⁰⁰. Asemapuolustukseen verrattuna liikkuvassa puolustuksessa korostuu reaaliaikaiseen tiedustelu- ja tilannekuvaan perustuva johtaminen. Sen avulla liikkuvan puolustuksen joukkojen liike rytmitetään suhteessa hyökkäävän vihollisen liikkeeseen.⁴⁰¹

Liikkuvassa puolustuksessa taisteluaikatuksena on luoda omille joukoille vastahyökkäysedellytykset hidastamalla hyökkääjän liikettä ja kuluttamalla sen voimia. Tähän pyritään omien joukkojen keskitetyllä voiman ja tulen käytöllä sekä maaston hyväksikäyttöön tukeutuvalla oikea-aikaisella irtautumisella taaemmalle puolustustasalle.⁴⁰²

Liikkuva puolustus toteutetaan usein siten, että taistelupanssarivaunut suojaavat rintamavastuusta irtautuvia moottorijalkaväkijoukkoja hidastamalla ja kuluttamalla hyökkäävää vihollista tekemällä sen sivustaan ja syvyyteen iskuja. Tällöin panssarivaunut käyttävät niin kutsuttua *panssarikaruselliampumamenetelmää*. Se perustuu kolmen panssarivaunun (psvj) yhteistoimintaan, jolloin yksi vaunu tulittaa, toinen vaunu on valmiina tulittamaan ja kolmas vaunu on siirtymässä uuteen tuliasemaan. Tällä tavoin vihollinen pyritään pitämään koko ajan panssarivaunujen tulen alla.⁴⁰³

Liikkuva puolustustaistelu etenee puolustustasalta toiselle edellä kuvatulla tavalla. Sen aikana puolustaja johdattelee liikkeellään hyökkääjää puolustajan näkökulmasta edulliselle alueelle, jossa hyökkääjä pysäytetään massiivisella tulenkäytöllä ja lyödään alueelle suunnattavalla moottorijalkaväki- ja, tai panssarijoukkojen vastahyökkäyksellä.⁴⁰⁴

⁴⁰⁰ Мотострелки общевойсковой армии ЗВО в ходе учения применили "огневой мешок" для уничтожения условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12387102@egNews>; Pesonen (2021), s. 52.

⁴⁰¹ Мотострелки общевойсковой армии ЗВО отработали ведение маневренной обороны в ходе тактического учения под Нижним Новгородом. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12408332@egNews>; Танкисты и мотострелки Ельнинской дивизии общевойсковой армии ЗВО остановили нападение «противника» в Смоленской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12371515@egNews>.

⁴⁰² Танкисты и мотострелки Ельнинской дивизии общевойсковой армии ЗВО остановили нападение «противника» в Смоленской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12371515@egNews>; Танкисты и мотострелки общевойсковой армии ЗВО провели учение по маневренной обороне в Брянской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405751@egNews>; Мотострелки общевойсковой армии ЗВО в ходе учения применили "огневой мешок" для уничтожения условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12387102@egNews>; Ведение маневренной обороны отработали военнослужащие ЗВО на учении в Ленинградской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12310439@egNews>.

⁴⁰³ Танкисты ЗВО в Воронежской области учились обороняться против превосходящих сил противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12388683@egNews>; Ударный батальон общевойсковой армии ЗВО учится уничтожать опорные пункты противника на учении в Ленинградской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12389761@egNews>; Танкисты и мотострелки Ельнинской дивизии общевойсковой армии ЗВО остановили нападение «противника» в Смоленской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12371515@egNews>; Танкисты и мотострелки общевойсковой армии ЗВО провели учение по маневренной обороне в Брянской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405751@egNews>; Мотострелки общевойсковой армии ЗВО в ходе учения применили "огневой мешок" для уничтожения условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12387102@egNews>.

⁴⁰⁴ Танкисты и мотострелки Ельнинской дивизии общевойсковой армии ЗВО остановили нападение «противника» в Смоленской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12371515@egNews>; Танкисты и мотострелки общевойсковой армии ЗВО провели учение по маневренной обороне в Брянской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405751@egNews>; Мотострелки общевойсковой армии ЗВО в ходе учения применили "огневой мешок" для уничтожения условного противника.

Puolustus asutuskeskuksessa (rakennetulla alueella)

Perinteisen maastossa käytävän puolustustaistelun lisäksi Läntisen sotilaspiirin joukkoja harjoitetaan taisteluun asutuskeskuksissa (rakennetulla alueella). Vastaisuudessa kyky taistella kaupunkioiloissa korostuu entisestään, sillä on arvioitu, että jo 2030-luvun puolivälissä suurin osa maailman ihmisistä elää kaupungeissa. Pelkästään jo tämän takia kaupungit eivät ole vastaisuudessa toissijainen operointialue, vaan merkittävä osa tulevaisuuden sotatoimista tapahtuu kaupunkiympäristössä.⁴⁰⁵

Lähtökohtana voidaan pitää sitä, että asutuskeskustaistelussa venäläinen moottorijalkaväkijoukko puolustaa vähintään yhtä korttelia, komppania vähintään neljäsosaa korttelista ja joukkue yhtä tai kahta rakennusta. Puolustusvalmisteluissa on huomiotava se, että kortteleissa ja rakennuksissa on pystyttävä taistelemaan kaikkiin suuntiin sekä saarrettuna.⁴⁰⁶

Asutuskeskuspuolustuksessa venäläisiä moottorijalkaväkijoukkoja saatetaan käyttää samaan tapaan, kuin mitä edellä on kerrottu liikkuvan puolustustaistelun yhteydessä. Tällöin puolustava joukko on kosketuksessa hyökkääjään niin kauan kuin se on sille edullista. Tämän jälkeen puolustaja irtautuu seuraavaan tuliasemaan, ja samanaikaisesti toinen puolustava joukko ottaa viholliseen taistelukosketuksen. Näin vihollinen pyritään pitämään jatkuvasti tulen alla.⁴⁰⁷

Myös asutuskeskustaistelun menestystekijänä on moottorijalkaväki- ja panssarijoukkojen keskitetty tulenkäyttö. Tämän lisäksi rakennetulla alueella tapahtuvassa panssarintorjunnassa näyttää venäläisessä taistelutavassa korostuvan mahdollisesti rajallisen ampumaetäisyyden takia liikkuvien singoilla varustettujen panssarintorjuntapartioiden käyttö.⁴⁰⁸

Venäläiset pyrkivät asutuskeskuspuolustustaistelussa aktiivisuuteen, vihollisen hidastamiseen ja kuluttamiseen vastahyökkäyksillä sekä käyttämällä etummaisten asemien etupuolella moottorijalkaväkijoukoista muodostettavia vihollisia vastaan iskeviä rynnäkköryhmiä⁴⁰⁹ Kun puolustaja on saavuttanut edullisen asetelman hyökkääjän näh-

<https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12387102@egNews>; *Военнослужащие общевойсковой армии ЗВО взяли условного противника в «огневой мешок» в ходе учений в Воронежской области.*

<https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12352753@egNews>.

⁴⁰⁵ Hanska Jan: *Sodan kivan ennakointi. Tuleva sota. Tulevaisuuden sodan tulevaisuus.* Toimittanut Jari Rantapelkonen. Edita 2018, s. 93, 94.

⁴⁰⁶ Grau & Bartles (2017), s. 64.

⁴⁰⁷ *Мотострелки общевойсковой армии ЗВО отразили нападение условного противника на населённый пункт в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12331576@egNews>; *Маневренную оборону города отработали на учении военнослужащие Западного военного округа в Нижегородской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12305121@egNews>.

⁴⁰⁸ *Мотострелки общевойсковой армии ЗВО отразили нападение условного противника на населённый пункт в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12331576@egNews>; *Мотострелки ЗВО уничтожили высококомобильные группы условного противника на учении в Нижегородской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12286988@egNews>.

⁴⁰⁹ *Маневренную оборону города отработали на учении военнослужащие Западного военного округа в Нижегородской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12305121@egNews>; *Мотострелки общевойсковой армии ЗВО отразили нападение условного противника на населённый пункт в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12331576@egNews>.

den, tai vihollinen pyrkii irtautumaan taistelusta, hyökkääjä lyödään vastahyökkäyksellä.⁴¹⁰

Hyökkäys

Perinteisesti hyökkäyssodan päämääränä on vastustajan lyöminen, tuhoaminen tai jatkotoiminnan kannalta edullisen maastonkohdan valtaaminen.⁴¹¹ Vaikka nykyaikaisessa sodankäynnissä meri- ja ilmaoperaatioilla on kokonaissodankäynnin kannalta tärkeä merkitys, ainoastaan maavoimien hyökkäyksellä kyetään valloittamaan alueita. Lisäksi maavoimilla pystytään valvomaan ja pitämään oman toiminnan kannalta tärkeitä maastonkohtia, painostamaan vihollista sekä voittamaan sota.⁴¹²

Venäläisessä sodankäynnissä korostuu hyökkäyshenkisyys. Tämä ilmenee muun muassa siinä, että eri tasolla toimivia komentajia koulutetaan hyökkäämään päättäväisesti myös puolustuksessa. Venäläiselle sodankäynnille, mutta erityisesti hyökkäykselle on ominaista nopea liike ja sodankin mittakaavassa voimakas väkivalta.⁴¹³ Viimeksi mainittu selittyy ainakin sillä, että venäläisessä sotataidollisessa ajattelussa vihollisen joukkojen lisäksi on tuhottava myös sen toimintaa hyödyntävä infrastruktuuri. Tämän lisäksi voimakkaan väkivallan käytön tavoitteena voi olla puolustajan asevoimien ja kansakunnan taistelutahdon lamauttaminen tai heikentäminen.⁴¹⁴

Maaoperaatiossa venäläinen moottorijalkaväkiyhtymä voi hyökätä armeijan tai armeijajakunnan ensimmäisessä tai toisessa portaassa pää- tai sivusuunnassa.⁴¹⁵ Venäläisen prikaatin taistelujärjestys hyökkäyksessä on 10–15 kilometrin pituinen ja hyökkäysalueen leveys on enintään kuusi kilometriä. Syvän taistelun periaatteiden mukaisesti vihollisen puolustus murretaan keskittämällä prikaatin elävä voima ja tulenkäyttö murtoalueelle, jonka leveys on enintään kaksi kilometriä. Ensimmäisessä portaassa hyökkäävän prikaatin lähitavoite on enintään viisi kilometriä, välitavoite enintään 15 kilometriä ja vuorokausitavoite enintään 20–30 kilometriä murtokohdasta.⁴¹⁶

Ensimmäisessä portaassa hyökkäävän moottorijalkaväkipataljoonan hyökkäysalueen leveys on enintään kaksi kilometriä. Sen komppanioiden hyökkäysalueiden leveydet ovat enintään kilometri, ja joukkueiden enintään 300 metriä. Mikäli pataljoonan tehtävänä on murtaa valmisteltu syvä puolustus, sen hyökkäysalueen leveys on enintään kilometri ja komppanian enintään 500 metriä.⁴¹⁷

⁴¹⁰ *Мотострелки ЗВО уничтожили высококомандные группы условного противника на учении в Нижегородской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12286988@egNews>; *Мотострелки общевойсковой армии ЗВО отразили нападение условного противника на населённый пункт в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12331576@egNews>.

⁴¹¹ Pesonen (2021), s. 53.

⁴¹² Hanska (2018), s. 91.

⁴¹³ Hooker Jr (2020), s. 1.

⁴¹⁴ Lalu (2014), s. 360; Hanska (2018), s. 107; Vänskä (2015), s. 173.

⁴¹⁵ Pesonen (2021), s. 50, 53; *Танкисты ЗВО прорвали оборону «противника» на полигоне «Погоново» в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12299694@egNews>; *Мотострелки общевойсковой армии ЗВО в Воронежской области провели учение по особенностям действий рейдовых подразделений.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12358691@egNews>.

⁴¹⁶ Pesonen (2021), s. 53; Lalu (2014), s. 362.

⁴¹⁷ Pesonen (2021), s. 59.

Läntisen sotilaspiirin 6. ja 20. Armeijan suurimmat hyökkäysharjoitukset pidetään usein kaksipuoleisina pataljoonan taisteluosaston harjoituksina. Tällöin harjoitusjoukon rungon muodostaa joko moottorijalkaväki- tai panssaripataljoona.⁴¹⁸

Harjoitusuutisoinnista ei ole muodostettavissa yksityiskohtaista kuvaa siitä, millä tavalla taistelevaa vihollista vastaan Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijat harjoittelevat hyökkäystä. Harjoituskerronnasta on muodostettavissa kuva, minkä mukaan Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijoita koulutetaan hyökkäämään vihollista vastaan, jolla on liikkuvat ja tulivoimaiset maavoimat ja erittäin tulivoimaiset ilmavoimat. Tämän lisäksi Läntisen sotilaspiirin viholliselle on ominaista eri puolustushaarojen väliset yhteisoperaatiot, kauaskantoisten asejärjestelmien käyttö, voimakas elektroninen häirintä sekä verkkosodankäynti.⁴¹⁹ Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijat harjoittelevat perinteisin asein käyävää hyökkäyssotaa puolustusliitto Naton joukkoja vastaan.⁴²⁰

Niin ikään harjoituskerronnasta on pääteltävissä, että Läntisen sotilaspiirin 6. ja 20. Armeijan joukkoja harjoitetaan useimmiten hyökkäykseen tilanteissa, jossa vihollinen on valmistautunut puolustustaisteluun. Tämän lisäksi joukkoja harjoitetaan hyökkäämään asutuskeskukseen, kohtaamistaisteluna suoraan liikkeestä sekä vesistöjen yli.⁴²¹

Tehtävän saamisen jälkeen joukko siirtyy hyökkäyksen lähtöasemaan, joksi valitaan alue mahdollisimman läheltä vihollista ja josta pystytään tukemaan hyökkäystä alusta pitäen kaikella käytössä olevalla tulella maksimaalisten tappioiden tuottamiseksi viholliselle. Lähtöasemaan siirtymisen aikana valmistaudutaan yllättäviin tilanteisiin samaan tapaan, kuin mitä edellä kerrottiin luvussa 4.1.⁴²²

⁴¹⁸ В Воронежской области на полигоне Погиново прошло батальонное тактическое учение с военнослужащими ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12370699@egNews>; Танкисты общевойсковой армии ЗВО провели двустороннее батальонное учение с применением авиации в Нижегородской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12354373@egNews>; В Нижегородской области стартовали двухсторонние тактические учения танкистов общевойсковой армии ЗВО с применением авиации. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12353281@egNews>; Мотострелки общевойсковой армии ЗВО в Воронежской области провели учение по особенностям действий рейдовых подразделений. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12358691@egNews>.

⁴¹⁹ Pansch (2019 a), s. 31.

⁴²⁰ Sama, tiivistelmä; Norberg & Goliath (2019), s. 65.

⁴²¹ Танкисты общевойсковой армии ЗВО завершили дачу контрольной проверки масштабными полковыми тактическими учениями в Нижегородской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12358397@egNews>; Мотострелки общевойсковой армии ЗВО обучаются форсированию водных преград и штурму береговых укреплений противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12312912@egNews>; Мотострелки общевойсковой армии ЗВО обучаются форсированию водных преград и штурму береговых укреплений противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12312912@egNews>; Мотострелки общевойсковой армии ЗВО блокировали группировку условного противника в Воронежской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12301720@egNews>; В Воронежской области мотострелки общевойсковой армии ЗВО освободили населенный пункт от сил условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12373185@egNews>; Мотострелки ЗВО уничтожили условных боевиков в населенном пункте в ходе учения в Ленобласти. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12350815@egNews>.

⁴²² Около тысячи военнослужащих общевойсковой армии ЗВО приступили к специальным учениям на западе России. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12350207@egNews>; Более 3,5 тыс. военнослужащих общевойсковой армии ЗВО приступили к масштабным учениям на западе России. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12307932@egNews>; Танкисты общевойсковой армии ЗВО отработали нестандартную тактику действий в ходе встречного боя. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12381952@egNews>.

Lähtöasemassa suoritetaan tarvittavat hyökkäysvalmistelut ja käynnistetään tiedustelu viimeisimpien vihollistietojen saamiseksi. Tänä päivänä lähtöasemasta suunnattavasta tiedustelussa käytetään usein Orlan-10-lennokkeja.⁴²³

Hyökkäys pää- ja sivusuunnassa

Moottorijalkaväen hyökkäys alkaa tulivalmistelulla, jonka tarkoituksena on tuottaa mahdollisimman suuria tappioita puolustusta tukeville tuliyksiköille, puolustajan esikunnille ja johtamisyhteyksille sekä puolustaville joukoille.⁴²⁴ Tulivalmistelun jälkeen moottorijalkaväki aloittaa hyökkäyksen vihollisen asemiin.⁴²⁵

Moottorijalkaväen lähdettyä liikkeelle sen hyökkäystä tuetaan taistelupanssarivaunujen suora-ammunnalla ja asemiin suunnatulla liikkeellä puolustusasemien repimiseksi. Lisäksi moottorijalkaväen hyökkäystä tuetaan rynnäkköpanssarivaunujen tai kuljetuspanssariajoneuvojen tulella.⁴²⁶ Venäläisen sotataidollisen ajattelun mukaisesti taktisen tason hyökkäyksessä ensimmäisessä portaassa hyökkäävän joukon liike suunnataan puolustuksessa olevien joukkojen saumoihin tai avoimiin sivustoihin. Näin pyritään rikkomaan vihollisen taistelujärjestys ja luomaan edellytykset hyökkäyksen etenemiselle.⁴²⁷

Hyökkäyksen ensimmäisen portaan (rynnäkköporras) joukkojen päästyä murtoon se pyrkii hyödyntämään venäläisen sotataidollisen ajattelun mukaisesti saavutettua menestystä jatkamalla liikettään puolustajan syvyyteen hyökkäyksen kehittämisen näkökulmasta edulliseen maastoon. Siellä hyökkäyskärkenä edennyt joukko ryhmittyy puolustukseen ja valmistautuu torjumaan vihollisen vastahyökkäykset. Tässä vaiheessa ensimmäinen porras on täyttänyt sille asetetun tehtävän luomalla edellytykset hyökkäyksen toisen portaan (murros kehitysporras) taisteluun vetämiselle.⁴²⁸ Sen tehtävänä on jatkaa hyökkäystä seuraavaan tavoitteeseen.

⁴²³ В Ленобласти мотострелки общевойсковой армии ЗВО в ходе учения совершенствуют навыки маневренной обороны. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12346132@egNews>; Мотострелки ЗВО уничтожили условных боевиков в населенном пункте в ходе учения в Ленобласти. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12350815@egNews>.

⁴²⁴ В Воронежской области прошел заключительный этап ночного тактического учения с мотострелковыми подразделениями общевойсковой армии ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12357035@egNews>; Мотострелки общевойсковой армии ЗВО блокировали группировку условного противника в Воронежской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12301720@egNews>.

⁴²⁵ В Воронежской области прошел заключительный этап ночного тактического учения с мотострелковыми подразделениями общевойсковой армии ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12357035@egNews>.

⁴²⁶ В Воронежской области прошел заключительный этап ночного тактического учения с мотострелковыми подразделениями общевойсковой армии ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12357035@egNews>; Мотострелки общевойсковой армии ЗВО блокировали группировку условного противника в Воронежской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12301720@egNews>; Танкисты ЗВО прорвали оборону «противника» на полигоне «Погоново» в Воронежской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12299694@egNews>; Танкисты общевойсковой армии ЗВО подавили долговременные огневые точки условного противника во время учений в Нижегородской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12351409@egNews>; Pesonen (2021), s. 61.

⁴²⁷ Lalu (2014), s. 360.

⁴²⁸ Танкисты общевойсковой армии ЗВО завершили сдачу контрольной проверки масштабными полковыми тактическими учениями в Нижегородской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12358397@egNews>; В Нижегородской области стартовали двухсторонние тактические учения танкистов общевойсковой армии ЗВО с применением авиации. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12353281@egNews>; Lalu (2014), s. 361.

Tässä yhteydessä voitaneen todeta, että Ukrainan sodassa venäläisten yhtenä ongelmana näyttää olleen se, ettei heillä ole läheskään aina ollut riittävästi joukkoja toisen portaan muodostamiseen. Tällöin yhtä ja samaa joukkoa on jouduttu käyttämään hyökkäyksessä lyhennetyin tavoite-etäisyyksin. Tällaisella taistelutavalla hyökkäävä joukko kuluu hiljalleen taistelukyvyttömäksi.⁴²⁹

Venäläisen sotataidollisen ajattelun mukaisesti pääsuunnan hyökkäystä voidaan tukea sen kanssa samanaikaisesti sivusuunnasta puolustajan ryhmyksen syvyyteen suunnatavalla iskulla. Tässä tehtävässä voidaan käyttää etupäässä taistelupanssarivaunuista muodostettua osastoa, tai niillä vahvennettua moottorijalkaväkijoukkoa. Sivusuunnassa hyökkäävän joukon sivusta suojataan erillisillä sivustapartioilla ja sitä tuetaan tiedustelutiedoilla. Sivusuunnan iskulla pyritään rikkomaan vihollisen taistelujärjestys pääsuunnan hyökkäyksen murtoalueelle tehtävän vastahyökkäyksen vaikeuttamiseksi sekä tuhoamaan puolustajan joukkoja ja viestikeskuksia puolustuksen johtamisen vaikeuttamiseksi.⁴³⁰

Iskun jälkeen sivusuunnassa vihollisen selustaan hyökännyt joukko irtautuu taistelusta. Samalla se voi rakentaa miinoitteita hyökkäyksen pääsuunnan murtoalueelta puolustajan syvyyteen johtaville kulku-urille vaikeuttaakseen näin pääsuunnan hyökkäyksen alta irtautuvan vihollisen liikettä.⁴³¹

Kohtaamistaistelu

Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijoiden kohtaamistaistelusta muodostettava kuva on erittäin puutteellinen. Sen varalta, että hyökkäystehtävän saanut joukko kohtaa vihollisen esimerkiksi lähtöasemaan siirtymisen aikana Läntisen sotilaspiirin 6. ja 20. Armeija harjoittelevat suoraan liikkeestä kohtaamistaisteluna tapahtuvaa hyökkäystä.⁴³² Tällaisten tilanteiden varalle lähtöasemaan siirtyvän joukon kärkeen asetetaan taistelupanssarivaunuista muodostettu etujoukko. Sen kohdatessa vihollisen, etujoukko sitoo kohtaamansa vihollisen taisteluun ja suojaa omien joukkojen hyökkäykseen ryhmittymisen.⁴³³ Tämän jälkeen hyökkäävä joukko jatkaa saamaansa tehtävää uudesta lähtökohdasta.

⁴²⁹ Pekka Toverin kommentti 17. lokakuuta 2022. Materiaali tutkijan hallussa.

⁴³⁰ *Мотострелки общевойсковой армии ЗВО в Воронежской области провели учение по особенностям действий рейдовых подразделений.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12358691@egNews>; *Под Нижним Новгородом танкисты ЗВО в ходе учения атакой с тыла уничтожили условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405868@egNews>; Lalu (2014), s. 360.

⁴³¹ *Мотострелки общевойсковой армии ЗВО в Воронежской области провели учение по особенностям действий рейдовых подразделений.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12358691@egNews>.

⁴³² *Танкисты общевойсковой армии ЗВО отработали нестандартную тактику действий в ходе встречного боя.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12381952@egNews>; *В Ленинградской области танкисты общевойсковой армии ЗВО отработали встречный бой.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12408714@egNews>; Grau & Bartles (2017), s. 154.

⁴³³ Pesonen (2021), s. 24, 25; Airaksinen (1999), s. 184; *Танкисты общевойсковой армии ЗВО отработали нестандартную тактику действий в ходе встречного боя.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12381952@egNews>; *В Ленинградской области танкисты общевойсковой армии ЗВО отработали встречный бой.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12408714@egNews>.

Ylimenohyökkäys

Lähdeaineisto Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijoiden moottorijalkaväkijoukkojen ylimenohyökkäyksestä on myös perin hutera. Tätä tutkimusta varten kerätyssä lähdeaineistossa on 6. ja 20. Armeijan osalta vain kolme harjoitusuutista moottorijalkaväkijoukkojen ylimenoharjoituksista. Niissä kuvataan erittäin pelkistetysti uinikykyisillä ja itsenäiseen ylimenoon kykenevillä 6. Armeijan MT-LB-miehistönkuljetusvaunuilla varustetun 138. MTJVPR:n ja 20. Armeijan BMP-2-rynnäköpanssari-vaunuilla varustettujen moottorijalkaväkijoukkojen ylimenoharjoituksia.⁴³⁴

Vesistöjen ylityksessä venäläisillä on kaksi menetelmää. Ensinnä ylimeno voimaa käyttäen, kun on odotettavissa viholliskosketus, ja toiseksi ylimeno, kun ei ole odotettavissa viholliskosketusta.⁴³⁵ Lähdeaineistosta on pääteltävissä, että Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijat harjoittelevat ylimenoa ensiksi mainitun kaltaisissa tilanteissa, jossa vesistöjen yli hyökkäävät moottorijalkaväkijoukot suojaavat liikettään käytössään olevilla kiväärikaliperisilla aseilla. Vastarannalle päästyään ylimenon tehnyt joukko valtaa hyökkäyksen jatkon kannalta edullisen maastonkohdan, jonne se ryhtyy puolustukseen. Tämän jälkeen ylimenoon varattu reservi jatkaa hyökkäystä.⁴³⁶

Neuvostodoktriinissa hyökkäyksen iskuporras ylitti vesistöesteen edellä kuvatulla tavalla omalla uivalla kalustollaan. Ukrainan sodassa venäläiset eivät ole käyttäneet tätä ylimenomenetelmää, vaan ylimenoa varten on rakennettu ponttoonisilta. Yhtenä syyinä valittuun menetelmän voi olla se, että maihinnousuranta ei ole mahdollistanut ylimenoa uivilla vaunuilla.⁴³⁷

Hyökkäys asutuskeskukseen

Menestyäkseen taistelussa kaupunkioloissa on siellä sotivan joukon kyettävä vaikuttamaan vastustajaan niin maanpinnalla, kuin maanalaisissa rakenteissa, kuten metrotunnelleissa ynnä muissa hankalasti tavoitettavissa kohteissa lymyilevään viholliseen. Tämän takia hyökkäys asutuskeskukseen saattaa edellyttää hyökkääjältä perinteisen taistelujärjestyksen rikkomisen ja asutuskeskushyökkäystä varten erityisesti suunniteltujen kokoonpanojen muodostamista.⁴³⁸ Muun muassa näiden syiden takia taistelu rakennetulla alueella nielee suuremman määrän sotilaita, kuin taistelu maasto-oloissa. Esimerkiksi Zapad-2017-harjoituksen yhteydessä valkovenäläiset arvioivat, että menestys asutuskeskustaistelussa edellyttää hyökkääjältä 12-kertaisen ylivoiman puolustajaan nähden.⁴³⁹

⁴³⁴ *Мотострелки общевойсковой армии ЗВО обучатся форсированию водных преград и штурму береговых укреплений.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12363141@egNews>; *Мотострелки общевойсковой армии ЗВО обучаются форсированию водных преград и штурму береговых укреплений противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12312912@egNews>; *Более 500 военнослужащих мотострелковых подразделений общевойсковой армии ЗВО приступили к полевому выходу в Брянской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12297681@egNews>; Airaksinen (1999), s. 175.

⁴³⁵ Airaksinen (1999), s. 180.

⁴³⁶ *Мотострелки общевойсковой армии ЗВО обучатся форсированию водных преград и штурму береговых укреплений.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12363141@egNews>; *Мотострелки общевойсковой армии ЗВО обучаются форсированию водных преград и штурму береговых укреплений противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12312912@egNews>.

⁴³⁷ Pekka Toverin kommentti 17. lokakuuta 2022. Materiaali tutkijan hallussa.

⁴³⁸ Mäntölä (1999), s. 59; Grau & Bartles (2017), s. 107.

⁴³⁹ Hanska (2018), s. 94; Panschin (2019 a), s. 8 (viite 33).

Harjoitusuutisoinnin perusteella muodostettava kuva Läntisen sotilaspiirin 6. ja 20. Armeijan moottorijalkaväki- ja panssarijoukkojen asutuskeskustaistelusta on puutteellinen. Tämä johtuu niukasta lähdeaineistosta, jossa asutuskeskustaistelua kuvataan erittäin pelkistetysti.

Harjoituskuvausten perusteella hyökkäys asutuskeskukseen alkaa hyökkäyskohteen saartamisella ja sinne suunnatulla lennokkitiedustelulla. Asutuskeskukseen ammutun tulivalmistelun jälkeen moottorijalkaväki aloittaa hyökkäyksen kranaatinheittimistön, taistelupanssarivaunujen, jalkaväen aseista muodostettujen tulitukiosastojen sekä tarkka-ampujien tukemana.⁴⁴⁰

Rakennettu alue tarjoaa puolustajalle monia piilopaikkoja ja suojaisia siirtymisreittejä. Tämän takia hyökkääjä valmistautuu jatkuvasti hyökkäyksen edetessä torjumaan sivustavastahyökkäyksiä.⁴⁴¹ Hyökkääjän päästyä tavoitteeseen se ryhmittyy puolustukseen ja valmistautuu torjumaan vihollisen.

Ukrainan sodasta tehtyjen havaintojen perusteella venäläiset eivät ole hyökänneet asutuskeskuksiin edellä kuvatulla tavalla. Käytännössä he ovat tuhonneet raskaalla tulenkäytöllä asutuskeskukset kortteli kerrallaan ja pakottaneet näin puolustajan irtautumaan tai painumaan maan alle, minkä jälkeen hyökkäävä joukko on ottanut alueen haltuunsa. Käytetty metodi saattaa kertoa siitä, ettei venäläinen moottorijalkaväki ole riittävän hyvin koulutettu, jotta se kykenisi hyökkäämään asutuskeskukseen siten kuin venäläinen taistelutapa edellyttää.⁴⁴² Ukrainassa käytetty taistelutapa voi kertoa myös siitä, ettei venäläisillä ole ollut riittävästi voimaa muodostamaan 12-kertaista ylivoimaa puolustajaan nähden.

4.2 Johtaminen, esikunta- ja viestijoukot

Venäläiselle sotilasjohtamiskulttuurille on ominaista yksipäällikkyyteen perustuva keskitetty johtaminen, jossa kukin hierarkiataso toimii ylemmän johtoportaan määrittelemällä tavalla. Venäjällä keskitettyä johtamistapaa tulkitaan yleensä ahtaasti, jolloin ylempi taso käskää alaiselleen yksityiskohtaisesti tehtävän toteuttamisesta (kuka, mitä, missä, milloin, kenen kanssa ja miten). Lisäksi alajohtoportaan on hyväksyttävä tekemänsä päätös ylemmällä johtoportaalla. Tällainen johtamistapa kahlitsee oma-aloitteellisuutta sekä hidastaa päätösten toimeenpanoa.⁴⁴³

Venäläiset pyrkivät eroon sotilasjohtamistraditionsa rasitteista ja tänä päivänä venäläisille sotilasjohtajille opetetaan nykyaikaisten oppien mukaisesti nopeaa aikakriittistä päätöksentekoa, missä korostuu reaaliaikaisen tilannekuvan merkitys sekä kyky reagoida nopeasti vaihtuviin tilanteisiin. Nykyajan taistelukentän edellyttämien vaatimusten mukaisen johtamisen mahdollistaa eritasoissa esikunnissa olevat salatut digitaaliset

⁴⁴⁰ *Мотострелки ЗВО уничтожили условных боевиков в населенном пункте в ходе учения в Ленобласти.*

<https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12350815@egNews>; *В Воронежской области мотострелки общевойсковой армии ЗВО освободили населенный пункт от сил условного противника.*

<https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12373185@egNews>. Vrt. Grau & Bartles (2017), s. 107: Moottorijalkaväki- ja panssarijoukkojen menestys hyökätessä asutuskeskukseen edellyttää tiivistä yhteistyötä taistelua tukevien aselajijoukkojen ja ilmavoimien kanssa.

⁴⁴¹ *В Воронежской области мотострелки общевойсковой армии ЗВО освободили населенный пункт от сил условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12373185@egNews>.

⁴⁴² Pekka Toverin kommentti 17. lokakuuta 2022. Materiaali tutkijan hallussa.

⁴⁴³ Kiiänlinna (1999), s. 238.

johtamisjärjestelmät, joilla päätöksentekijöille voidaan välittää heidän tarvitsemaansa reaaliaikaisia tietoja aina yksittäisestä taistelijasta tai vihollisen selustassa operoivasta lennokista alkaen.⁴⁴⁴ Onnistuakseen edellä kuvattu johtamiskokonaisuus edellyttää venäläisiltä kuitenkin toimintakulttuurin muutosta ja vie aikaa ennen kuin asevoimien johtaminen tapahtuu uusin opein ilman vanhan tradition kahleita.⁴⁴⁵

Venäläisen sotataidon yhtenä periaatteena on *keskeytymätön johtaminen*.⁴⁴⁶ Tämän periaatteen noudattamiseksi rauhan ajan esikuntien lisäksi yleisjoukkojen armeijoiden ja yhtymien esikunta- ja viestijoukot valmistelevat paitsi poikkeusolojen varalle, mutta myös sotaharjoituksiin yhtymille kolme erityyppistä joko kiinteää tai liikkuvaa johtamispaikkaa: komentopaikka, varakomentopaikka sekä selustan johtamispaikka.⁴⁴⁷

Näistä tärkeimmällä, eli komentopaikalla työskentelee komentaja ja pääosa esikunnasta. Johtaminen siirretään komentopaikalta aina toimintavalmiina olevaan varakomentopaikkaan, mikäli toimintakyky ensiksi mainitussa menetetään. Selustan johtamispaikka on huollon ja muiden selustassa toimivien yksiköiden johtamista varten. Yhtymän hyökätessä voidaan komentopaikasta erottaa etukomentopaikka läheltä joukkoja tapahtuvaa johtamista varten.⁴⁴⁸ Yhtymätasolta alkaen keskeisimpien komento- ja johtamispaikkojen kulunvalvonnasta, vartioinnista ja suojauksesta vastaa sotilaspoliisi.⁴⁴⁹

Johtamisen näkökulmasta Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijoita vastaan sotii vihollinen, joka pyrkii tiedustelemaan ja paljastamaan 6. ja 20. Armeijan ja niiden alajohtoportaiden esikunnat ja johtamispaikat syvyyteen ulottuvalla lennokkitiedustelulla. Tämän lisäksi vihollinen pyrkii vaikeuttamaan venäläisjoukkojen johtamista voimakkaalla elektronisella häirinnällä, verkkohyökkäyksin (haittaohjelmat), tuhotyöparatioiden iskuin sekä joukkotuhoasein.⁴⁵⁰

⁴⁴⁴ Panschin (2019 a), s. 33; *Танкисты общевойсковой армии ЗВО удержали оборону «населенного пункта» в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12376064@egNews>; *Гранатометчики общевойсковой армии ЗВО предотвратили прорыв бронетехники «противника» в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12342054@egNews>; *В армейском корпусе Балтийского флота проводится тренировка по связи.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12339730@egNews>.

⁴⁴⁵ Pekka Toverin kommentti 17. lokakuuta 2022. Materiaali tutkijan hallussa.

⁴⁴⁶ Lalu (2014), s. 361, 362.

⁴⁴⁷ Kiianlinna (1999), s. 243; Panschin (2019 a), s. 28; *Военнослужащие бригады управления общевойсковой армии ЗВО обеспечили связь на расстоянии около 1 тыс. км в рамках практических занятий в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12370462@egNews>; *В Смоленской области в ходе проверки боевой готовности связисты общевойсковой армии ЗВО обеспечили войска защищённой системой связи.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12374159@egNews>; *В шести областях ЦФО завершились учения по развертыванию полевых пунктов управления войск среди военнослужащих общевойсковой армии ЗВО.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375009@egNews>.

⁴⁴⁸ Kiianlinna (1999), s. 243.

⁴⁴⁹ Panschin (2019 a), s. 14, 21, 33; *Подразделения военной полиции ЗВО проведут тактико-специальные учения.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12307518@egNews>; *Военная полиция ЗВО провела тактико-специальное занятие в Подмосковье.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12326037@egNews>.

⁴⁵⁰ *В ходе учений в Ленобласти связисты ЗВО обеспечат непрерывную передачу данных в сложных погодных условиях.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12346441@egNews>; *Связисты ЗВО отработали противодействие вирусным атакам в компьютерных сетях.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12378353@egNews>; *На западе России военнослужащие подразделений связи ЗВО подняты по тревоге.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12308847@egNews>; *В ходе учения в Ленобласти связисты ЗВО обеспечили непрерывную передачу данных в условиях радиозлектроного подавления.*

Esikunta- ja viestijoukkojen saavuttua perustettavan komento- tai johtamispaikan alueille ne alkavat valmistella esikunnan toiminnan edellyttämiä työskentelytiloja ja johtamisyhteyksiä sekä suojautumista vihollisen (ilma)tiedustelulta. Komppania–prikaatitasolle perustettavien esikunta- ja komentopaikkojen muodostamisessa käytetään pääasiassa kuorma-autojen ja kuljetuspanssariajoneuvojen alustalle rakennettuja esikunta- ja komentoajoneuvoja.⁴⁵¹ Liikkuvilta alustoilta tapahtuva johtaminen voi yhtäältä kertoa siitä, että 6. ja 20. Armeijan joukot harjoittelevat pääasiassa hyökkäystä. Toisaalta liikkuvat komentopaikat voivat kertoa myös siitä, että siirtymiskykyiset esikunnat ja johtamispaikat pyrkivät usein tapahtuvilla siirtymisillä suojaamaan omaa toimintakykyä vihollisen (ilma)tiedustelulta, kaukovaikuttamiselta sekä tuhotyöpartioiden iskuilta.

Taistelulajista riippumatta esikunta- ja viestijoukkojen tärkein tehtävä on mahdollistaa joukkojen keskeytymätön johtaminen. Tässä tarkoituksessa Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijoiden esikunta- ja viestijoukot hyödyntävät jo olemassa olevaa siviili-infrastruktuuria ja rakentavat etupäässä digitalisoituja salattuja johtamisyhteyksiä, joiden avulla voidaan pitää yhteyttä aina 2 000 kilometrin etäisyydelle sekä johtaa venäläisen sotataidollisen ajattelun mukaisesti myös eri puolustushaarojen joukoista koostuvia yhteisoperaatioita. Nykyaikaisten johtamismenetelmien rinnalla käytetään varamenetelminä myös perinteisiä puhelinyhteyksiä. Esikunta- ja viestijoukkojen harjoituksissa korostuu kyky ylläpitää johtamisvalmiutta vihollisen voimakkaan elektronisen häirinnän alaisena.⁴⁵²

<https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12349005@egNews>; *Военнослужащие бригады управления общевойсковой армии ЗВО обеспечили связь на расстоянии около 1 тыс. км в рамках практических занятий в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12370462@egNews>.

⁴⁵¹ *Связисты общевойсковой армии ЗВО обеспечили скрытое управление войсками в ходе комплексных учений.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12372579@egNews>; *Связисты ЗВО в ходе специального учения в пяти регионах России растянули более 5 тыс. км линий связи.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12296908@egNews>; *Связисты Ельнинской мотострелковой дивизии организовали единую систему управления тактического звена в ходе учений в Смоленской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12352754@egNews>; *В шести областях ЦФО завершились учения по развертыванию полевых пунктов управления войск среди военнослужащих общевойсковой армии ЗВО.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375009@egNews>; *В ходе учения в Ленобласти связисты ЗВО обеспечили непрерывную передачу данных в условиях радиоэлектронного подавления.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12349005@egNews>. Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijoiden käyttämiä esikunta- ja johtamisajoneuvoja ovat mm.: R-145BM1, R-142, R-149MA1, R-149MA3, R-149MG1 ja R-149MG2.

⁴⁵² *В ходе учения в Ленобласти связисты ЗВО обеспечили непрерывную передачу данных в условиях радиоэлектронного подавления.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12349005@egNews>; *Связисты Ельнинской мотострелковой дивизии организовали единую систему управления тактического звена в ходе учений в Смоленской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12352754@egNews>; *На западе России военнослужащие подразделений связи ЗВО подняты по тревоге.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12308847@egNews>; *В Ленобласти более 150 специалистов связи общевойсковой армии ЗВО задействовано в специальном учении.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12369325@egNews>; *Связисты ЗВО отработали противодействие вирусным атакам в компьютерных сетях.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12378353@egNews>; *В Западном военном округе стартовало учение по управлению войсками.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12361456@egNews>; Lalu (2014), s. 362.

Ukrainan sodan tapahtumat ovat osoittaneet, että venäläisillä on ollut johtamisyhteysongelmia. Ilmeisesti kaikissa tilanteissa kenttäviestiverkot eivät olet toimineet ja johtamisessa on jouduttu tukeutumaan matkapuhelimiin.⁴⁵³

4.3 Tykistö- ja ohjusjoukot

Venäjän asevoimien nykyinen tykistö- ja ohjusaselaji perustettiin vuonna 1961. Siihen kuuluu operatiivistaktisia ohjusjoukkoja, raketinheitinjoukkoja, vedettäviä tykistö- ja panssaritykistöjoukkoja sekä kranaatinheitin- ja panssaritorjuntatykistöjoukkoja.⁴⁵⁴

Venäläisen sotataidon yhtenä piirteenä on *vihollisen joukkojen ja sen toimintaa hyödyntävän infrastruktuurin tuhoaminen tulella*.⁴⁵⁵ Tämän periaatteen mukaisesti, taistelulajista riippumatta, moottorijalkaväki- ja panssarijoukkojen taistelua tuetaan tykistöllä ja taktisilla ballistisilla ohjuksilla koordinoitusti ilmavoimien, maavoimailmavoimien sekä elektronisen sodankäynnin suorituskykyjen kanssa pyrkimyksenä tuottaa viholliselle sellaiset tappiot, ettei se kykene järjestelmälliseen vastarintaan.⁴⁵⁶

Venäläisen *syvän taistelun periaatteen* mukaisesti *iskuja ulotetaan samanaikaisesti vastustajan koko syvyyteen*. Tykistö- ja ohjusaselajin näkökulmasta venäläisillä on tähän hyvät edellytykset, sillä heidän taktisella tykistöllään on suurempi kantama kuin länsimaisella tykistöllä, minkä lisäksi nykyisin käytössä olevat asejärjestelmät mahdollistavat syvyyteen vaikuttamisen paremmin kuin koskaan aikaisemmin.⁴⁵⁷ Esimerkkinä yhdestä tämän päivän syvyyteen vaikuttamisen keinosta voidaan mainita lennokit. Niitä käytetään laajasti Venäjän asevoimien eri taistelutoiminnoissa, mutta erityisesti epäsuoran tulen maalitiedustelussa, tulenjohtossa sekä tuho vaikutuksen arvioinnissa.⁴⁵⁸

Läntisen sotilaspiirin 6. ja 20. Armeijan kauaskantoisimmat asejärjestelmät ovat mainittujen armeijoiden ohjusrikaatien kalustona olevat Iskander-M-ohjukset, joiden äärikantama on noin 500 kilometriä.⁴⁵⁹ Harjoitusuutisoinnin perusteella näyttää siltä, että Iskander-M-ohjuksia käytetään taistelulajista riippumatta armeijan taistelun näkökulmasta vihollisen syvyydessä olevien tärkeiden kohteiden, kuten esikuntien ja ko-

⁴⁵³ Pekka Toverin kommentti 17. lokakuuta 2022. Materiaali tutkijan hallussa.

⁴⁵⁴ *Ракетные войска и артиллерия (ПВ и А) ВС РФ*. <https://encyclopedia.mil.ru/encyclopedia/dictionary/details.htm?id=10581@morfDictionary>; Wallinmaa Sakari: *Venäjän tykistön ja raketinheitimistön kehitysnäkymät. Venäjän asevoimat 2000-luvun alussa*. Maanpuolustuskorkeakoulun taktiikan laitos. Julkaisusarja 2: Taktiikan asiantietoa. N:o 1/1999. Toimituskunta: Jorma Saarelainen, Georgij Alafuzoff, Paavo Heiskanen, Vesa Tynkkynen, Mika Hyytiäinen, Tapani Hämäläinen, Jussi Metteri. Hakapaino 1999, s. 102.

⁴⁵⁵ Lalu (2014), s. 360.

⁴⁵⁶ Wallinmaa (1999), s. 110; *В войсках ЗВО на территории десяти регионов начались батальонные тактические учения*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12377056@egNews>.

⁴⁵⁷ Lalu (2014), s. 360; Hooker Jr (2020), s. 3.

⁴⁵⁸ *Артиллеристы общевойсковой армии ЗВО отработали применение САУ «Мста-С-М2» в Брянской области*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12339513@egNews>; *Артиллеристы ЗВО впервые применили подвижные разведывательные пункты «Арзус»*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12382105@egNews>; *В Смоленской области прошли совместные учения подразделений разведки и артиллерии общевойсковой армии ЗВО*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12349158@egNews>.

⁴⁵⁹ *В Астраханской области расчеты ОТРК «Искандер-М» ЗВО нанесли удары по позициям условного противника*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12377796@egNews>; *В Ленинградской области расчеты комплексов «Искандер-М» уничтожили стратегические объекты условного противника*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12352751@egNews>; *Расчеты комплексов «Искандер-М» общевойсковой армии ЗВО отработали нанесение контрударов*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12396256@egNews>; Pesonen (2021), s. 113.

mentopaikkojen sekä viestikeskusten tuhoamiseen.⁴⁶⁰ Hyökkäyksessä Ukraina-venäläiset ovat käyttäneet Iskandereitaan edellä kuvatussa tarkoituksessa.⁴⁶¹

Vihollisen sotilaallisen toimintakyvyn lamauttamisen lisäksi Iskander-ohjuksia voidaan käyttää esimerkiksi strategisesti tärkeän siviili-infrastruktuurin, kuten lentokenttien ja satamien tuhoamiseen⁴⁶². Tällöin tavoitteena voi olla esimerkiksi pyrkimys hidastaa ulkomailta saapuvan sotakaluston tai joukkojen vastaanottoa.

Uusimman venäläisen 300 mm Tornado-S-raketinheitinten äärikantaman väitetään olevan jopa 120 kilometriä, mutta useimpien palveluskäytössä olevien raketinheitinten kantama on enimmillään joitakin kymmeniä kilometrejä.⁴⁶³

Puolustustaisteluharjoitusuutisoinnista on pääteltävissä, että raketinheitimistöön tulta käytetään ainakin vihollisen hyökkäyskärjen takana etenevän, tai puolustajan sivustaan koukkaamaan pyrkivän mekanisoidun joukon tuhoamiseen tai sen liikkeen hidastamiseen.⁴⁶⁴ Raketinheitinjoukot myös tukevat yleisjoukkojen armeijoiden moottorijalkaväki- ja panssarijoukkojen puolustustaistelua rakentamalla asejärjestelmillään sirote- miinoitteita vihollisen hyökkäyskärjen sivustaan ja selustaan.⁴⁶⁵ Tällä pyritään vaikeuttamaan koukkausmahdollisuuksia ja kärjen takana etenevien joukkojen taisteluun vetämistä.

Puolustustaistelussa raketinheitimistöä käytetään lisäksi tulitehtävissä, jotka voivat tulla kyseeseen myös hyökkäystä tuettaessa. Tällaisia tehtäviä ovat muun muassa: vihollisen esikuntien ja komentopaikkojen tuhoaminen, vastatykistötoiminta sekä vihollisen reservien taisteluun osallistumisen estäminen.⁴⁶⁶

⁴⁶⁰ В Ивановской области ракетчики ЗВО применили БЛА «Орлан-10» для обнаружения и уничтожения условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12314334@egNews>; В Ленинградской области расчеты комплексов «Искандер-М» уничтожили стратегические объекты условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12352751@egNews>.

⁴⁶¹ Российские военные применили комплексы "Искандер" для нанесения ударов по объектам военной инфраструктуры ВСУ - Минобороны РФ. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=584772&lang=RU>.

⁴⁶² Расчеты «Искандеров» ЗВО в Ленинградской области провели электронные пуски ракет по береговым целям. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375553@egNews>; Ikonen Ilkka, Karvonen Mika, Kiiikka Jarmo, Kinnunen Pekka: *Venäjän tykistön, raketinheitimistöön ja taktisten ballististen ohjusten kehitysnäkymät. Venäjän asevoimat muutoksessa – kohti 2030-lukua*. Toimittanut Pasi Kesseli. Maanpuolustuskorkeakoulu 2016, s. 163, 164.

⁴⁶³ В ходе учения расчеты РСЗО «Торнадо-С» ЗВО поразили цели на удалении 90 км. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12378200@egNews>; Hooker Jr (2020), s. 3; Wallinmaa (1999), s. 103; Pesonen (2021), s. 69.

⁴⁶⁴ Расчеты БПЛА «Элерон» ЗВО навели огонь на условного противника в ходе учений в Брянской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12389350@egNews>; В Ленинградской области расчеты РСЗО «Град» и гаубиц «Акация» уничтожили механизированную колону условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12376502@egNews>; Ведение маневренной обороны отработали военнослужащие ЗВО на учении в Ленинградской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12310439@egNews>.

⁴⁶⁵ В Смоленской области расчеты РСЗО «Ураган» и «Торнадо-Г» общевойсковой армии ЗВО отработали постановку сковывающих минных полей. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12351915@egNews>; Paju Olli-Pekka, Kellman Jyrki, Reijonen Jani: *Venäjän pioneerijärjestelmän kehitysnäkymät. Venäjän asevoimat muutoksessa – kohti 2030-lukua*. Toimittanut Pasi Kesseli. Maanpuolustuskorkeakoulu 2016, s. 175.

⁴⁶⁶ В ходе учения расчеты РСЗО «Торнадо-С» ЗВО поразили цели на удалении 90 км. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12378200@egNews>; Ведение маневренной обороны отработали военнослужащие ЗВО на учении в Ленинградской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12310439@egNews>; Panschin (2019 a), s. 15.

Harjoitusuutisoinnista muodostettavan kuvan perusteella tykistöä käytetään puolustustaistelussa useimmiten siten, että hyökkäävän vihollisen reitille ammutaan sulku-tulta ainakin kahdelle eri tasalle. Ensimmäinen sulku ammutaan tappioiden tuottamiseksi vihollisen hyökkäyskärjelle. Seuraavat sulut ammutaan vihollisen päävoiman lähtöalueelle, taistelupanssarivaunujen ja taisteluajoneuvojen tulitukialueille sekä vihollisen oletetuille vastahyökkäysreiteille.⁴⁶⁷

Uhkaavien tilanteiden, kuten esimerkiksi vihollisen murtojen estämiseksi tai rajoittamiseksi puolustustaistelua tukeville tykistöjoukoille voidaan käskää pikatulitehtävä. Tällöin kukin tykki ampuu käskettyjä maaleja ilman erillisiä tulikomentoja sitä mukaa, kun on valmis tulittamaan. Puolustustaistelua tukeva tykistö voi ampuu pikatululta myös suora-ammuntana.⁴⁶⁸

Taisteltaessa liikkuvan puolustuksen viimeisellä puolustustasalla vihollisen liikettä hidastavat joukot johdattelevat hyökkääjän ”tulipussialueelle”. Vihollisen lyömiseksi tälle alueelle keskitetään puolustustaistelua tukevan tykistön tuli osana vastahyökkäyksen kokonaistulenkäyttöä.⁴⁶⁹

Venäläisessä hyökkäyssodassa menestyksekkään operaation keskeinen perusedellytys on massiivinen tulivalmistelu. Sen toteuttamiseksi epäsuoraa tulta eikä muutakaan taistelua tukevaa voimaa jaeta tasajakoperiaatteella, vaan luodaan venäläisen sotataidollisen ajattelun mukaisesti painopiste sinne, missä on saavutettu menestystä muita enemmän, tai arvioidaan sitä saavutettavan.⁴⁷⁰

Hyökkäyksessä venäläiset käyttävät massamaista tulta murron saavuttamiseksi sekä vihollisen elävän voiman ja puolustusasemien tuhoamiseksi.⁴⁷¹ Tässä tarkoituksessa raketinheittimistöllä tuetaan moottorijalkaväki- ja panssarijoukkojen hyökkäystä tulittamalla vihollisen esikuntia ja komentopaikkoja, viestikeskuksia, linnoitettuja asemia, tykistöä sekä elävää voimaa.⁴⁷² Edelleen raketinheittimistöä voidaan käyttää hyök-

⁴⁶⁷ *Артиллеристы ЗВО применили двойной подвижный заградительный огонь на учении в Нижегородской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12287143@egNews>; *В Воронежской области артиллеристы общевойсковой армии ЗВО отработали тактику двойного подвижного заградительного огня.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12373402@egNews>; *Расчёты орудий «Нона-СВК» провели учение по мобильному уничтожению огневых точек противника в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12352654@egNews>; Ks. myös Ikonen et al. (2016), s. 152.

⁴⁶⁸ *Артиллеристы общевойсковой армии ЗВО провели учение по уничтожению противника прямой наводкой в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12367057@egNews>; *Артиллеристы общевойсковой армии ЗВО выполнили стрельбы беглым огнём по манёвренным целям в ходе сбора в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12354959@egNews>; *В Воронежской области расчёты самоходных гаубиц ЗВО отработали ведение огня прямой наводкой.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12397977@egNews>.

⁴⁶⁹ *Военнослужащие общевойсковой армии ЗВО взяли условного противника в «огневой мешок» в ходе учений в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12352753@egNews>.

⁴⁷⁰ Ikonen et al. (2016), s. 147; Hooker Jr (2020), s. 2; Lalu (2014), s. 362.

⁴⁷¹ Ikonen et al. (2016), s. 152.

⁴⁷² *В Московской области артиллерийские разведчики общевойсковой армии ЗВО выполнили наведение высокоточных боеприпасов.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375690@egNews>; *В Воронежской области прошёл заключительный этап ночного тактического учения с мотострелковыми подразделениями общевойсковой армии ЗВО.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12357035@egNews>; *Танкисты общевойсковой армии ЗВО уничтожили противника во встречном бою в Нижегородской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12302135@egNews>; *В ходе учения расчёты РСЗО «Горнадо-С» ЗВО*

käyksen menestyksen tukemiseen ampumalla vastahyökkäykseen suunnattua vihollis-reserviiä.⁴⁷³

Venäläiset arvioivat, että menestyksekkäs hyökkäysoperaatio edellyttää hyökkääjältä vähintään 3:1 yleisen tykistöylioiman ja murtoalueella vähintään 6:1 tykistöylioiman puolustajaan nähden. Tämän saavuttamiseksi ylempi johtoporras alistaa tarvittavan määrän tuliyksiköitä alaspäin.⁴⁷⁴

Harjoitusuutisoinnin perusteella venäläistä tykistöä ja kranaatinheittimistöä käytetään hyökkäyksen tulivalmistelussa ampumalla puolustajan etulinjassa olevia linnoitettuja asemia ja elävää voimaa.⁴⁷⁵ Puolustajan johtamistoimintojen vaikeuttamiseksi hyökkäyksen tulivalmistelun aikana tykistöllä ja kranaatinheittimistöllä ammutaan myös syvyydessä olevia esikuntia ja johtamispaikkoja sekä puolustajalle muita tärkeitä kohteita.⁴⁷⁶ Osa hyökkäyksen tulivalmistelusta voidaan toteuttaa tykistön suora-ammunatana.⁴⁷⁷ Hyökkäyksen tulivalmistelun suunnittelussa on huomioitava se, että hyökkäävää joukkoa pystytään tukemaan tulella katkeamattomasti.⁴⁷⁸

Julkisista lähteistä ei ole pääteltävissä sitä, miten hyökkäyksen tulivalmistelu käytännössä toteutetaan tai aikautetaan hyökkäävän joukon liikkeeseen nähden. Tätä aihetta käsitellään Venäjän tykistön ja raketinheittimistön 2000-luvun alun kehitysnäkymiä käsittelevässä artikkelissa, jossa Sakari Wallinmaa kirjoittaa, että venäläisessä tulivalmistelussa maalit jaetaan kolmeen osaan: 1) etulinjan joukkoihin ja tulitukiaseisiin, 2) syvyydessä oleviin joukkoihin ja komentopaikkoihin sekä 3) puolustajan tykistöön.⁴⁷⁹

Edellä kuvattuihin maaleihin tulitetaan H-hetkeen sidotuissa kolmessa – viidessä tulitusjaksossa, jotka kestävät viidestä 15:sta minuuttia. Tulivalmistelun ensimmäinen ja viimeinen tulitusjakso ovat voimakkaimmat ja hyökkäävät joukot etenevät murtokohtaan viimeisen tulitusjakson aikana.⁴⁸⁰

порозили цели на удалении 90 км. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12378200@egNews>.

⁴⁷³ Wallinmaa (1999), s. 114.

⁴⁷⁴ Sama.

⁴⁷⁵ *В Московской области артиллерийские разведчики общевойсковой армии ЗВО выполнили наведение высокоточных боеприпасов.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375690@egNews>; *Расчёты 152-мм гаубиц «Мста-Б» общевойсковой армии ЗВО уничтожили живую силу условного противника «снайперской» стрельбой в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12372677@egNews>.

⁴⁷⁶ *В Смоленской области прошли совместные учения подразделений разведки и артиллерии общевойсковой армии ЗВО.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12349158@egNews>; *Артиллеристы общевойсковой армии ЗВО отработали методику сосредоточенного огня в ходе учения в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12387259@egNews>; *В Брянской области расчёты миномётов общевойсковой армии ЗВО уничтожили подземные склады с боеприпасами и заглубленные командные пункты условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12372067@egNews>.

⁴⁷⁷ *Расчёты 152-мм гаубиц «Мста-Б» общевойсковой армии ЗВО уничтожили живую силу условного противника «снайперской» стрельбой в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12372677@egNews>.

⁴⁷⁸ *В Воронежской области на полигоне Погоново прошло батальонное тактическое учение с военнослужащими ЗВО.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12370699@egNews>.

⁴⁷⁹ Wallinmaa (1999), s. 114.

⁴⁸⁰ Sama.

Tykistö tukee murtoa etupäässä lamauttamalla ja tuhoamalla hyökkäyskärjen edessä olevaa vihollista. Murron tukeminen päättyy, kun puolustusryhmitukseen tunkeutunut hyökkääjä on edennyt noin neljän kilometrin syvyyteen murtokohdasta.⁴⁸¹

Harjoitusuutisoinnista tykistön ja raketinheitimistön käytöstä hyökättäessä asutuskeskukseen on pääteltävissä ainoastaan se, että niitä käytetään vihollisen linnoitettujen tulasemien ja elävän voiman tuhoamiseen.⁴⁸²

Perinteisten tuhoamistehtävien ohella venäläiset ampuvat ainakin kranaatinheitintöllä savukranaatteja suojatakseen hyökkävää joukkoa ja rajoittaakseen vihollisen tähytysmahdollisuuksia taistelukentällä.⁴⁸³

Tänä päivänä vastatykistötoiminta on tykistön yksi keskeinen toimintatapa. Yhtäältä sen avulla ylläpidetään omaa toimintakykyä suojautumalla vihollisen asevaikutukselta, ja toisaalta vastatykistötoiminnalla pyritään rajoittamaan vihollisen tykistötulenkäytön vapautta.

Oman toimintakyvyn ylläpitämisessä avainasemassa on toistuva tulasemien vaihto. Tässä tarkoituksessa tulasematoimintaan liittyen tuliportaalle tiedustellaan ja valmistellaan varsinaisten tulasemien lisäksi vaihtoasemia. Harjoitusuutisoinnista onkin pääteltävissä, että tulasemasta toteutetaan yksi tulitehtävä, minkä jälkeen tuliporras vaihtaa tulasemaa. Näin ollen pyrkimyksenä on, että ampuva joukko suojautuu vihollisen vastatykistötoiminnalta olemalla tulasemassa vain joitakin minutteja kerrallaan.⁴⁸⁴

Lyhytkestoisien tulasematoiminnan lisäksi omaa toimintakykyä ylläpitävään vastatykistötoimintaan kuuluu keskeisesti tuliportaiden hajaryhmittäminen, linnoittaminen sekä suojautuminen vihollisen aisti- ja ilmatiedustelulta.⁴⁸⁵

⁴⁸¹ Sama.

⁴⁸² В Ленобласти артиллеристы общевойсковой армии ЗВО в ходе учения уничтожили условное бандформирование в населенном пункте. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12306546@egNews>; В Ленинградской области артиллеристы ЗВО в рамках контрольной проверки уничтожили более 100 бронееквивалентов условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12318270@egNews>.

⁴⁸³ Артиллеристы общевойсковой армии ЗВО совместно с авиацией уничтожили технику условного противника в Воронежской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12371520@egNews>.

⁴⁸⁴ Wallinmaa (1999), s. 109, 111; Pesonen (2021), s. 68, 89; Артиллеристы Западного военного округа приступили к отработке контрбатарейной стрельбы. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12381181@egNews>; В Воронежской области миномётчики общевойсковой армии ЗВО отработали контрбатарейную стрельбу. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12370963@egNews>.

⁴⁸⁵ Wallinmaa (1999), s. 121; Pesonen (2021), s. 68; В Тамбовской области военнослужащие артиллерийской бригады ЗВО выполнили стрельбы на максимальную дальность в ходе завершающего этапа лагерного сбора. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12350423@egNews>; Артиллеристы ЗВО впервые применили модернизированные артустановки «Малка» и «Гюльпан» на учении в Тамбовской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12313328@egNews>; В Ленинградской области артиллеристы ЗВО уничтожили превосходящие силы противника на максимальной дальности стрельбы. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12352755@egNews>; На западе России завершились учения с участием трех тысяч военнослужащих ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12308841@egNews>; В Рязанской области артиллеристы ЗВО отработали тактику «кочующих» минометов. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12408715@egNews>; В Ленинградской области артиллеристы общевойсковой армии ЗВО приступили к боевым стрельбам. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12372849@egNews>;

Vihollistykistöön vaikuttamiseksi sen tuliyksiköitä tiedustellaan ja paljastetaan muun muassa tiedustelupartioilla, äänimittauksella, vastatykistötutkilla sekä lennokeilla. Näin hankitut tiedot toimitetaan tuliportaan komentopaikalle, josta käsketään tuliyksiköille vastatykistötulitehtävät.⁴⁸⁶

Tätä nykyä osaksi vastatykistötoimintaa voidaan laskea myös vihollisen tulenjohtajien eliminointi. Tässä tarkoituksessa venäläiset tarkka-ampujat koulutetaan löytämään etulinjasta vihollisen tulenjohtopaikat sekä eliminomaan niissä työskentelevät tulenjohtajat.⁴⁸⁷

4.4 Ilmatorjuntajoukot

Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijoiden ilmatorjuntajoukot koostuvat 6. ja 20. Armeijan orgaanisista ilmatorjuntajoukoista. Harjoitusuutisoinnin perusteella Läntisen sotilaspiiri yleisjoukkojen armeijoita vastaan soti vihollinen, jolla on vahvat nykyaikaiset ilmavoimat. Yleisjoukkojen armeijoita vastaan hyökkäävän vihollisen ilmaperaatioille on ominaista pyrkimys lamauttaa venäläisten ilmapuolustus voimakkaalla elektronisella häirinnällä.⁴⁸⁸

Lähdeaineistosta muodostettavan erittäin pelkistetyn ja vajavaisen kuvan perusteella 6. ja 20. Armeijan ilmatorjuntajoukkojen tehtävänä on taistelulajista riippumatta tukea moottorijalkaväki-, panssari- ynnä aselajijoukkojen taistelua sekä suojata kuljetuksia ja joukkojen siirtoja torjumalla vihollisen ilma- ja ohjushyökkäykset.⁴⁸⁹

Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijoiden ilmatorjuntajoukkojen ensisijaisia kohteita ovat vihollisen lentokoneet ja taisteluhelikopterit, lennokit sekä ohjukset.⁴⁹⁰ Vihollisen ilmahyökkäyksen torjunta käynnistyy, kun yleisjoukkojen armeijoiden vas-

⁴⁸⁶ В Воронежской области артиллеристы общевойсковой армии ЗВО отработали приемы контрбатареинной борьбы. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12374532@egNews>; Артиллеристы общевойсковой армии ЗВО уничтожили условного противника на учении в Рязанской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405261@egNews>; Артиллеристы Западного военного округа приступили к отработке контрбатареинной стрельбы. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12381181@egNews>.

⁴⁸⁷ В Белгородской области снайперы ЗВО ликвидировали артиллерийских корректировщиков условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12368604@egNews>.

⁴⁸⁸ Расчёты ЗПК «Бук-М3» общевойсковой армии ЗВО провели учения в Курской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12347457@egNews>; На западе России зенитчики ЗВО уничтожили более 100 воздушных объектов условного противника в ходе тренировки. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12325257@egNews>; Расчёты ПЗПК «Игла» мотострелкового полка ЗВО уничтожили вертолёты условного противника на учении в Нижегородской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12287141@egNews>.

⁴⁸⁹ Расчёты ПИВО общевойсковой армии ЗВО в ходе тренировки отразили ночную атаку крылатых ракет в Курской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12340445@egNews>; Расчёты комплекса «Бук-М3» общевойсковой армии ЗВО заступили на первое боевое дежурство в Курской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12331911@egNews>; Расчёты ПИВО ЗВО отработали задачи по прикрытию воинского эшелона при помощи ПЗПК «Верба». <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12381189@egNews>; Panschin (2019 а), s. 33.

⁴⁹⁰ Расчёты ЗПК «Бук-М3» общевойсковой армии ЗВО провели учения в Курской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12347457@egNews>; Расчёты ПЗПК «Игла» мотострелкового полка ЗВО уничтожили вертолёты условного противника на учении в Нижегородской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12287141@egNews>; Расчёты ПИВО общевойсковой армии ЗВО в ходе тренировки отразили ночную атаку крылатых ракет в Курской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12340445@egNews>; На западе России зенитчики ЗВО уничтожили более 100 воздушных объектов условного противника в ходе тренировки. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12325257@egNews>.

tualueen ilmatilaa valvovat tutkajoukot havaitsevat ilmamaalin ja välittävät tämän tiedon armeijan ilmapuolustuskomentopaikalle. Sieltä maalitiedot välitetään ilmatorjuntajoukoille torjunnan toteuttamiseksi.⁴⁹¹ Tulitehtävän jälkeen ilmatorjuntajoukot siirtyvät välittömästi savutuksen suojaamina uusiin tuliasemiin suojautuakseen vihollisen vastaiskulta.⁴⁹²

4.5 Pioneerijoukot

Kuten edellä jo todettiin, Venäjän asevoimien maavoimien sodankäynnille on ominaista nopealiikkeinen hyökkäyksellisyys. Pioneeritoiminnan näkökulmasta tämä tarkoittaa sitä, että sen tärkeimpänä tehtävänä on luoda edellytykset hyökkäävien joukkojen etenemiselle (liikkeen edistäminen).⁴⁹³ Sitä toteutetaan muun muassa raivaamalla omille joukoille aukkoja miinoitteisiin sekä rakentamalla siltoja vesiesteiden, kairantojen ynnä muiden esteiden yli.⁴⁹⁴

Jotta hyökkäävän tai siirtymässä olevan joukon liike sujuisi mahdollisimman joutuisasti, suunnataan sen reitille raivaamisen suojaamiseen kykenevä pioneeritiedustelukyvyllä varustettu liikkeenedistämisosasto vihollisen mahdollisten miinoitteiden löytämiseksi ja niiden raivaamiseksi. Tätä varten osaston pioneeritiedustelujoukot on varustettu esimerkiksi kannettavilla IMP-S2- ja MG-1I-miinaetsimillä. Joissain tapauksissa pioneeritiedustelussa voidaan käyttää myös miinan etsintään koulutettuja koiria.⁴⁹⁵

Kun hyökkäys- tai marssireitillä havaitaan vihollisen sulute, ryhdytään sen läpäisyyn raivaamalla sulutteeseen kulkuaukko joko panssarivaunuilla, panssaroiduilla ajoneuvoilla, raivaimilla, puskutraktoreilla tai muilla raivaamisvälineillä.⁴⁹⁶ Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijoiden pioneerijoukot käyttävät aukon raivaamisessa mii-

⁴⁹¹ *Расчеты комплекса «Бук-МЗ» общевойсковой армии ЗВО заступили на первое боевое дежурство в Курской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12331911@egNews>; *В Ленобласти зенитчики ЗВО в ходе учений уничтожили группу ударных беспилотников условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12350208@egNews>; Panschin (2019 a), s. 7.

⁴⁹² *В Ленобласти зенитчики ЗВО в ходе учений уничтожили группу ударных беспилотников условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12350208@egNews>; *Расчеты ЗРК «Бук-МЗ» и комплексов «Элерон» общевойсковой армии ЗВО прикрывали воздушное пространство Курской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12374330@egNews>; *В Ленобласти пройдут стрельбы с расчётами ЗИРК «Тунгуска-М1».* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12368680@egNews>; Panschin (2019 a), s. 15.

⁴⁹³ Airaksinen (1999), s. 173; Paju et al. (2016), s. 168.

⁴⁹⁴ *В Ленинградской области прошло специальное учение с инженерными подразделениями ЗВО.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12347314@egNews>; *Более 1,5 тысяч военных инженеров общевойсковой армии ЗВО приступили к масштабному учению в пяти регионах России.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12344962@egNews>; Paju et al. (2016), s. 172, 173; Panschin (2019 a), s. 8, 19.

⁴⁹⁵ *Военные инженеры общевойсковой армии ЗВО обеспечили непрерывное продвижение основных сил во время тактико-специальных учений в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12366717@egNews>; *В Нижегородской области инженеры ЗВО обеспечили проход танков через минное поле условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12373725@egNews>; *В Ленинградской области прошло специальное учение с инженерными подразделениями ЗВО.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12347314@egNews>; Airaksinen (1999), s. 177–180.

⁴⁹⁶ Paju et al. (2016), s. 172; *В Ленинградской области военные инженеры ЗВО в ходе учения штурмовали заминированное здание с террористами внутри.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12305173@egNews>; *В Нижегородской области в ходе учебного боя в городских условиях инженеры ЗВО применили робот «Уран-6».* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12376841@egNews>.

noitteisiin taistelupanssarivaunuille ja muille ajoneuvoille ainakin kevyesti panssaroitua ja uintikykyistä UR-77-Meteorit-raketinheitinraivauspanssarivaunua. Sen avulla pystytään suojattuna raivaamaan kolmessa – viidessä minuutissa kaksi noin 90 metriä pitkää ja kuusi metriä leveää aukkoa.⁴⁹⁷ Jalkaväelle miinoitteisiin raivataan aukkoja puolestaan kannettavilla UR-83P-raivaimilla.⁴⁹⁸

Tätä nykyä 6. ja 20. Armeijan pioneerijoukoilla on käytössään myös Uran-6-raivausrobotteja. Niitä käytetään etupäässä asutuskeskustaistelussa vaikeasti tavoitettavien sulutteden raivaamiseen. Robotteja voidaan kaukokäyttää noin kilometrin etäisyydellä. Ne on varustettu neljällä ympäripyörivällä videokameralla, ja robotit kestävät neljän kilon trotyyiliräjähdyksen. Uran-6-robotit pystyvät ylittämään metrin korkuisen esteen ja puolitoista metriä leveän kaivanteen. Venäläiset ovat tiettävästi käyttäneet raivausrobotteja Syyrian sodassa.⁴⁹⁹

Vuonna 2014 Venäjän asevoimissa aloitettiin uudestaan rynnäkköpioneerien kouluttaminen. Niiden tehtävänä on luoda raivaamalla edellytykset moottoroidulle jalkaväelle hyökkäyksen edistämiseksi alueilla, joissa vihollinen on suluttanut vahvasti ja linoitautunut hyvin. Rynnäkköpioneerien suorituskyvyt ovat omiaan myös asutuskeskustaistelussa, jossa raivaamisen lisäksi ne edistävät hyökkäävän joukon liikettä räjäyttämällä rakennusten seiniin kulkuaukkoja sekä vaikeuttavat vihollisen toimintaa sormamalla niiden rakennusten kantavia rakenteita, joihin vihollinen on ryhtynyt.⁵⁰⁰

Vesiesteiden ja kaivantojen ylittämiseen Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijoiden pioneerijoukoilla on käytössään muun muassa PP-2005-, PP-2009- ja KMV-10-ponttoonisilta- sekä TMM-3M2-siltajärjestelmiä.⁵⁰¹ Esimerkiksi PP-2005-ponttoonisiltajärjestelmään kuuluu 54 kappaletta KamAZ-63501-kuorma-auton alustalle rakennettua ponttoonijoneuvoa. Ylimenossa PP-2005-järjestelmästä voidaan rakentaa joko silta tai lauttoja. Mikäli järjestelmää käytetään lauttana, siitä voidaan rakentaa kah-

⁴⁹⁷ В Нижегородской области инженеры ЗВО обеспечили проход танков через минное поле условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12373725@egNews>; В Ленобласти инженеры ЗВО проделали проходы в минно-взрывных заграждениях условного врага. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12340667@egNews>; Западный военный округ сообщил об учениях 500 военных в Воронежской области с привлечением танков и инженерной техники. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=564863&lang=RU>; УР-77 "Метеорит". <https://topwar.ru/76880-ur-77-meteorit.html?ysclid=15as4nrnsi7706667366>; Airaksinen (1999), s. 179, 180.

⁴⁹⁸ В Ленинградской области прошло специальное учение с инженерными подразделениями ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12347314@egNews>; Airaksinen (1999), s. 180.

⁴⁹⁹ Военные инженеры общевойсковой армии ЗВО впервые использовали робота-сапера «Уран-6» на учении в Воронежской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12339815@egNews>; В Нижегородской области в ходе учебного боя в городских условиях инженеры ЗВО применили робот «Уран-6». <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12376841@egNews>.

⁵⁰⁰ Первыми в бой вступают инженеры-штурмовики. <http://redstar.ru/pervymi-v-boj-vstupayut-inzheneri-shturmoviki/>; Военные инженеры общевойсковой армии ЗВО впервые использовали робота-сапера «Уран-6» на учении в Воронежской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12339815@egNews>; Инженерно-штурмовые подразделения общевойсковой армии ЗВО блокировали «противника» в ходе проведения занятий по тактической подготовке в Брянской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12293343@egNews>; Инженерные подразделения ЗВО в Московской и Ярославской областях масштабными учениями отмечают свой профессиональный праздник. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12334243@egNews>.

⁵⁰¹ Военные инженеры ЗВО впервые в 2021 году перебросили бронетехнику через 120-метровый участок водной преграды в Воронежской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12351654@egNews>; Более 1,5 тысяч военных инженеров общевойсковой армии ЗВО приступили к масштабному учению в пяти регионах России. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12344962@egNews>.

deksan lauttaa, joiden kantavuus on 90 tonnia, neljä lauttaa kantavuudeltaan 190 tonnia tai kaksi 380 tonnia kantavaa siltaa.⁵⁰²

Niin ikään KamAZ-63501-kuorma-auton alustalle rakennettu TMM-3M2-silta-ajoneuvosta voidaan puolestaan rakentaa neljästä osasta koostuva 42 metrin silta, jonka leveys on 3,8 metriä ja kantavuus 60 tonnia. Ihanneolosuhteissa sillan rakennus kestää noin tunnin.⁵⁰³

Liikkeen edistämiseen verrattuna pioneeritoiminnan kahdesta musta ydintoiminnosta suluttamisesta ja linnoittamisesta on 6. ja 20. Armeijan osalta uutisoitu vähän, josta syystä näistä toiminnoista tehtävät johtopäätökset ovat pintapuolisia. Suluttaminen käsittää miinoittamisen, hävittämisen ja estetyöt. Ensiksi mainittua voidaan toteuttaa käsin, koneellisesti tai kaukolevitteisesti. Taistelevat joukot miinoittavat käsin, mutta pioneerijoukot miinoittavat koneilla, koska miinamäärät ovat suuria ja käsin miinoittaminen on hidasta.⁵⁰⁴

Venäläisjoukkojen ollessa puolustuksessa pioneerit suluttavat vihollisen panssarivainujen käytön kannalta uhanalaisimpaan suuntaan. Miinoittaminen suojataan vähintään savutuksella, minkä lisäksi rakennetun miinoitteen alueelle on pystytettävä vaikuttamaan ainakin kiväärikaliperisten aseiden tulella.⁵⁰⁵

20. Armeijan pioneerijoukoilla on mahdollisesti käytössään telavetoisia GMZ-miinoituskoneita. Niillä voidaan asentaa maahan ja lumeen panssari- ja ajoneuvomiinoja. Yhdellä suorituskerralla moottorijalkaväki- tai panssarijoukkojen suojaamana GMZ-miinoituskoneella pystytään asentamaan neljään – viiteen riviin 208 panssarimiinaa 4,5–5 metrin välein.⁵⁰⁶

Elokuussa 2021 Läntisessä sotilaspiirissä Nižni Novgorodin alueella pidettiin pioneerijoukkojen harjoitus, jossa käytettiin 12:sta GMZ-miinoituskonetta yhden massiivisen miinoitteen rakentamiseen. Taktisesta näkökulmasta näin suurella miinoitteella pyritään muuttamaan hyökkäävän vihollisen suuntaan tai vaikeuttamaan reservien taisteluun vetämistä.⁵⁰⁷

⁵⁰² *Российским военным передан понтонный парк ПП-2005.* <https://topwar.ru/103624-rossiyskim-voennym-peredan-pontonny-park-pp-2005.html>; *В Ленобласти инженеры общевойсковой армии ЗВО в рамках тактико-специального учения переправили по воде более 100 единиц военной техники.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12305353@egNews>.

⁵⁰³ *Две гусеницы и шесть колес: землеройная машина из Галича.* <https://topwar.ru/187232-dve-gusenicy-i-shest-koles-zemlerojnaja-mashina-iz-galicha.html>; *Тяжелый механизированный мост тмм-3м2 heavy mechanized bridge tmm-3m2.* <http://bastion-opk.ru/bridge-tmm-3m2/>.

⁵⁰⁴ Paju et al. (2016), s. 173, 174.

⁵⁰⁵ *Инженеры ЗВО в Ленинградской области провели учение по установке минного поля на переднем крае обороны условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12409904@egNews>; *Мотострелки общевойсковой армии ЗВО завершили ночной этап ротных тактических учений в Нижегородской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12301013@egNews>; *Ведение маневренной обороны отработали военнослужащие ЗВО на учении в Ленинградской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12310439@egNews>.

⁵⁰⁶ *В Нижегородской области в ходе учения инженеры ЗВО впервые применили массивное минирование.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12381380@egNews>; *ГМЗ-3 - гусеничный минный заградитель.* <https://topwar.ru/77199-gmz-3-gusenichnyy-minnyy-zagraditel.html>; Paju et al. (2016), s. 176.

⁵⁰⁷ *В Нижегородской области в ходе учения инженеры ЗВО впервые применили массивное минирование.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12381380@egNews>.

Venäläisen kaukomiinoittamisen tärkeimmät välineet ovat [tykistöaselajin] tykit ja raketinheitimet. Niillä kyetään levittämään sekä sirotemiinoja jalkaväkeä vastaan että panssariemiinoja. Raketinheitin on sirotemiinojen tärkein levitysväline.⁵⁰⁸ Niillä tuetaan puolustustavien joukkojen taistelua levittämällä sirotemiinoitteita vihollisen hyökkäyskärjen sivustaan ja selustaan.⁵⁰⁹ Tällä pyritään vaikeuttamaan koukkausmahdollisuuksia ja kärjen takana etenevien joukkojen taisteluun vetämistä. Hyökkäyksessä sirotemiinoitteita voidaan käyttää sivustan suojaamiseen ja vastahyökkäyksiin varatun vihollisreservin liikkeen hidastamiseen.

Pioneerijoukkojen yhtenä tehtävänä on tukea puolustukseen valmistautuvien joukkojen taistelua linnoittamalla näiden asemia ja puolustuskeskuksia. Syyriasta saatujen sotakokemusten perusteella valmistauduttaessa liikkuvaan puolustukseen pioneerijoukot rakentavat panssarijoukoille tuliasemia elementeistä. Näiden rakennustehtävien lisäksi pioneerijoukot tukevat puolustavia joukkoja rakentamalla vihollisen harhauttamiseksi valeasemia ja -komentopaikkoja.⁵¹⁰

Venäläisten pioneerijoukkojen tehtäviin kuuluu myös joukkojen vesihuollon turvaaminen. Tässä tarkoituksessa pioneerien yhtenä tehtävänä on tiedustella toiminta-alueella olevat juomavesivarannot ja järjestää niihin opastus. Niissä tapauksissa, jolloin joukkojen toiminta-alueella ei ole riittävästi saatavilla juomakelpoista vettä, pioneerien tehtävänä on järjestää sitä puhdistamalla ei juomakelpoista vettä juomakelpoiseksi. Tätä tarkoitusta varten Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijoiden pioneerijoukoilla on käytössään SKO-10/5-vedenpuhdistus- ja VFS-10-yleispuhdistusasemia. Niiden avulla vettä voidaan puhdistaa juomakelpoiseksi luonnon epäpuhtauksilta ja myrkyiltä.⁵¹¹

4.6 Suojelujoukot

Läntisen sotilaspiirin 6. ja 20. Armeijan suojelujoukkojen tehtävänä on suojelutiedustelun keinoin pitää komentajat tietoisina toiminta-alueella mahdollisesti käytetyistä kemiallisista, biologisista tai ydinaseista. Suojelujoukkojen tehtävänä on myös edesauttaa joukkojen toimintakyvyn palauttamista, sotakaluston sekä taistelun alueen käytettävyyttä puhdistamalla joukkoja, kalustoa ja maastoa edellä mainittujen joukkotuhoaseiden aiheuttamilta haitoilta. Lisäksi suojelujoukot suojaavat savuttamalla joukkojen siirtoja ja taistelua sekä vaikeuttavat omiin joukkoihin kohdistuvaa tiedustelua ja asevaikutusta. Näiden perinteisten suojeleaselajin tehtävien lisäksi venäläisillä suojelu-

⁵⁰⁸ Paju et al. (2016), s. 175.

⁵⁰⁹ В Смоленской области расчёты РСЗО «Ураган» и «Горнадо-Г» общевойсковой армии ЗВО отработали постановку скрывающихся минных полей. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12351915@egNews>; Paju et al. (2016), s. 175.

⁵¹⁰ Ведение манёвренной обороны отработали военнослужащие ЗВО на учении в Ленинградской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12310439@egNews>; Более 800 военнослужащих ЗВО примут участие в специальном учении инженерных войск в Ленинградской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12305054@egNews>; Более 2 тыс. инженеров ЗВО применяют сирийский опыт во время полевых занятий на полигонах. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12377827@egNews>.

⁵¹¹ Инженеры общевойсковой армии ЗВО в полевых условиях очистили более 300 кубометров воды. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12368960@egNews>; Более 800 военнослужащих ЗВО примут участие в специальном учении инженерных войск в Ленинградской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12305054@egNews>.

joukoilla on tehtävänään vaikuttaa viholliseen käytössään olevilla termobaarisilla aseilla.⁵¹²

Suojelutiedustelua varten Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijoilla on käytössään erilaisia näytteiden keruu- ja analysointiajoneuvoja. Esimerkiksi kemiallisten, biologisten ja ydinaseiden käytön tiedustelua varten Läntisen sotilaspiirin joukoilla on käytössään BTR-80:n alustalle rakennettuja RHM-4- ja -6-suojeluajoneuvoja. Viimeksi mainitun väitetään kykenevän havaitsemaan minuutissa kymmenen neliömetrin alueelta mahdolliset myrkyt ja muut haitalliset aineet. Ajoneuvo on rakennettu siten, ettei suojelutiedustelijoiden tarvitse poistua ajoneuvosta, vaan he voivat operoida sieltä käsin. Suojeluajoneuvoa käyttää kolmihenkinen miehistö ja sen aseistukseen kuuluu 14.5 mm ja 7.62 mm konekiväärit ja savutusjärjestelmä. RHM-6 on varustettu satelliittinavigointijärjestelmällä, minkä avulla komentopaikalla voidaan ylläpitää reaaliaikaista suojelutiedustelun tilannekuvaa.⁵¹³

Sotajoukon ja -kaluston puhdistamiseen Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijat käyttävät useimmiten KamAZ 43114 -kuorma-auton alustalle rakennettuja ARS-14KM-puhdistusajoneuvoja. Niillä väitetään pystyttävän puhdistamaan tunnissa kuusi taistelijaa ja 6–24 ajoneuvoa. Puhdistamisen lisäksi ajoneuvoa voidaan käyttää savutukseen ja tulipalojen sammuttamiseen. Ajoneuvon puhdistusasemaksi valmistaminen kestää ihanneolosuhteissa koulutetulta henkilöstöltä kymmenkunta minuuttia.⁵¹⁴

Uusinta uutta savutuskalustoa 6. ja 20. Armeijan suojelujoukoilla edustaa TDA-3-savutusajoneuvo. Sen avulla väitetään kyettävän savuttamaan 80 metriä korkea ja noin kymmenen hehtaarin laajuinen alue. Visuaalisen tähystyssuojan lisäksi savuverhon väitetään suojaavan myös infrapunatähystykseltä. Savutusajoneuvoja käytetään muun muassa Iskander- ja ilmapuolustusjoukkojen tuliasemien suojaamiseen vihollisen täs-

⁵¹² *Специалисты РХБ защиты ЗВО провели специальное учение в Нижегородской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12385273@egNews>; *Специалисты РХБ защиты ЗВО провели учения по ликвидации последствий «химического заражения» в Курской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12352910@egNews>; *Военнослужащие РХБЗ обеспечили безопасную смену позиций расчётам комплексов ГИВО общевойсковой армии ЗВО «Бук-М3» в Курской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12371642@egNews>; *В Ленобласти химики ЗВО провели контратаку и ослепили превосходящие силы врага дымовой завесой.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12305720@egNews>; *В Нижегородской области военнослужащие 6-й общевойсковой армии ЗВО выполнили стрельбы из тяжёлых огнемётных систем «Солнцепёк».* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12378351@egNews>; *В Нижегородской области огнемётчики ЗВО выполнили стрельбы из «Шмелей» боеприпасами объёмного взрыва.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12382299@egNews>; Sinkkonen (2021), s. 41–47.

⁵¹³ *В Ленобласти военные химики ЗВО осваивают новейшие машины химической разведки.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12345991@egNews>; *Специалисты РХБ защиты ЗВО провели специальное учение в Нижегородской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12385273@egNews>; *Разведывательная химическая машина РХМ-6.* <https://topwar.ru/85986-razvedyvatelynaya-himicheskaya-mashina-rhm-6.html>; Pesonen (2021), liite 9 s. 12.

⁵¹⁴ *Специалисты РХБ защиты ЗВО провели учения по ликвидации последствий «химического заражения» в Курской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12352910@egNews>; *Специалисты РХБ защиты ЗВО приступили к отработке нормативов в условиях низких температур.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12342351@egNews>; *АРС-14КМ, авторазливочная станция.* <https://www.arms-expo.ru/armament/samples/1808/76720/?>; Pesonen (2021), liite 9 s. 12.

määseilta, joukkojen siirtojen salaamiseen sekä harhauttamiseen. TDA-3-ajoneuvoa voidaan käyttää myös puhdistusasemana.⁵¹⁵

Venäläisten suojelujoukkojen erikoisuutena on osallistuminen taisteluihin vaikuttamalla viholliseen erittäin tuhovoimaisilla lämpö- ja painevaikutukseen perustuvilla termobaarisilla singoilla ja raketinheitinpanssarivaunuilla. Suojelujoukkojen liekinheitinmiehistöillä on käytössään kannettavia Šmel-M-sinkoja. Aseen maksimi ampumaetäisyys on 1 700 metriä. Sotaharjoituksissa asetta on käytetty hyökkävään vihollisen jalkaväen ja kevyesti panssaroitujen ajoneuvojen tuhoamiseen. Hyökkäystaistelussa ase soveltuu hyvin vahvasti linnoitetuissa asemissa taistelevien vihollissotilaiden tuhoamiseen. Tämän takia termobaarista sinkoa käytetään muun muassa asutuskeskustaistelussa.⁵¹⁶

Suojelujoukkojen järein termobaarinen ase on puolestaan T-72-taistelupanssarivaunun alustalle rakennettu 220 mm 24 putkinen TOS-1A-raketinheitinpanssarivaunu. Siinä on kolmihenkinen miehistö ja raketinheittimellä pystytään ampumaan kuuden – kymmenen kilometrin etäisyydelle. Raketinheitinpanssarivaunua käytetään vahvasti linnoitettujen komentopaikkojen, tuliasemien ja varastojen sekä hyökkävään joukon tuhoamiseen.⁵¹⁷ Syksyllä 2022 venäläiset kertoivatkin ampuneensa termobaarisella aseella ukrainalaisten joukkokeskittymiä sekä vahvasti linnoittautuneita joukkoja.⁵¹⁸

⁵¹⁵ Военнослужащие РХБЗ обеспечили безопасную смену позиций расчётам комплексов ПВО общевойсковой армии ЗВО «Бук-М3» в Курской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12371642@egNews>; В Ленобласти химики ЗВО провели контратаку и ослепили превосходящие силы врага дымовой завесой. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12305720@egNews>; Военные химики ЗВО провели контратаку и ослепили превосходящие силы врага дымовой завесой в ходе тренировки в Ленобласти. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12330011@egNews>; Свыше 10 га военного полигона закрыли военные химики ЗВО в ходе учения в Курской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12341000@egNews>; ТДА-3, дымовая машина. <https://www.arms-expo.ru/armament/samples/1281/84624/?>; Pesonen (2021), liite 9 s. 12.

⁵¹⁶ Огнемётчики общевойсковой армии ЗВО на учении в Воронежской области уничтожили легкобронированную технику условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12367926@egNews>; Новое вооружение российских пехотинцев РПО ПДАМ-А «Шмель-М». <https://topwar.ru/5426-shmel-m.html?>; РПО ПДАМ-А "Шмель-М", реактивный пехотный огнемёт. <https://www.arms-expo.ru/armament/samples/1271/65517/?>; Специалисты РХБ защиты общевойсковой армии ЗВО провели контрольные стрельбы из пехотных огнемётов в Курской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12372381@egNews>; В Нижегородской области огнемётчики ЗВО выполнили стрельбы из «Шмелей» боеприпасами объёмного взрыва. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12382299@egNews>.

⁵¹⁷ Расчёты тяжёлых огнемётов «Солнцепёк» Западного военного округа провели первые в новом году боевые стрельбы в Ленинградской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12345201@egNews>; В Нижегородской области военнослужащие 6-й общевойсковой армии ЗВО выполнили стрельбы из тяжёлых огнемётных систем «Солнцепёк». <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12378351@egNews>; Как работает огнемётная система «Солнцепёк». <https://topwar.ru/60880-kak-rabotaet-ognemetnaya-sistema-solncepek.html?>; Sinkkonen (2021), s. 40–47; Pesonen (2021), s. 36.

⁵¹⁸ Минобороны РФ сообщило о применении огнемётов "Солнцепёк" против украинской армии. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=581931&lang=RU>; Минобороны РФ сообщило о применении огнемётов против заглублённых позиций ВСУ. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=584191&lang=RU>.

4.7 Elektronisen sodankäynnin joukot

Elektroninen sodankäynti (ELSO) on osa tämän päivän sodankäyntiä ja se on erityisen tärkeää venäläisille, koska he valmistautuvat sotimaan teknisesti kehittyneempää vihollista vastaan.⁵¹⁹

Elektronisen sodankäynnin joukkoja käytetään elektroniseen tiedusteluun (tilannetietoisuus), vihollisen asejärjestelmien, elektronisten laitteiden ja johtamistoiminnan häirintään, omiin joukkoihin kohdistuvan vihollisen asevaikutuksen minimointiin sekä omien joukkojen ja johtamistoimintojen suojaamiseen. Tätä varten Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijoissa, niiden prikaateissa ja divisioonissa sekä pataljoonien taisteluosastoissa on elektronisen sodankäynnin joukkoja. Näin monelle tasalla jakautunut ELSO-kyky kertoo siitä, että elektroninen sodankäynti on tärkeässä asemassa venäläisessä sodankäynnissä ja se on läsnä kaikissa maavoimien operaatioissa.⁵²⁰

Salaamissyitten takia harjoitusuutisoinnista ei ole suoraan pääteltävissä sitä, mitä elektronisen tiedustelun laitteita Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijoiden ELSO-joukoilla on käytössään. Todennäköisesti niiden sotakalustoon kuuluu taktisen tason Rubikon-tutkatiedusteluasemia ja MT-LB-miehistönkuljetusvaunun alustalle rakennettuja Taran-radiotiedusteluvaunuja⁵²¹. Näillä ja muilla elektronisen tiedustelun laitteilla hankituista tiedoista muodostetaan armeijatasolla elektronisen tiedustelun tilannekuva Palatin-A-järjestelmällä.⁵²²

Läntisen sotilaspiirin 6. ja 20. Armeijan ELSO-joukkojen käytössä olevista häirintälaitteista tiedetään tiedusteluvälineistöä enemmän. Harjoitusuutisoinnin perusteella on pääteltävissä, että Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijoiden ELSO-joukoilla on käytössään useita erityyppisiä erilaisiin tehtäviin soveltuvia häirintäasemia. Useimmiten vihollisen toimintaan vaikutetaan ja omia joukkoja suojataan seuraavilla välineillä:

- Borisoglebsk-2 on MT-LBU-miehistönkuljetusvaunun alustalle rakennettu ELSO-tiedustelukyvyyllä varustettu taktisen tason häirintäase. Se on tarkoitettu radio- ja satelliittiyhteyksien sekä tutkien häirintään.⁵²³

⁵¹⁹ Wihersaari Juha: *Venäjän viesti- ja elso-järjestelmien kehitysnäkymät. Venäjän asevoimat 2000-luvun alussa*. Maanpuolustuskorkeakoulun taktiikan laitos. Julkaisusarja 2: Taktiikan asiantieto. N:o 1/1999. Toimituskunta: Jorma Saarelainen, Georgij Alafuzoff, Paavo Heiskanen, Vesa Tynkkynen, Mika Hyytiäinen, Tapani Hämäläinen, Jussi Metteri. Hakapaino 1999, s. 194.

⁵²⁰ Kjellén (2018), s. 36; Lalu (2020), s. 327; Muzyka (2020), s. 24; Honko Jussi, Montonen Masi, Rasimus Mikko, Toppinen Mika, Tyyskä Jarno: *Venäjän viesti- ja ELSO-järjestelmien kehitysnäkymät. Venäjän asevoimat muutosessa – kohti 2030-lukua*. Toimittanut Pasi Kesseli. Maanpuolustuskorkeakoulu 2016, s. 192.

⁵²¹ Pesonen (2021), s. 77; СТАНЦИЯ РАДИОТЕХНИЧЕСКОЙ РАЗВЕДКИ ПРА243 STATION OF RADIO ENGINEERING INVESTIGATION 1RL243. <http://bastion-karpenko.ru/nii-vektor-1rl243/>; МНОГОЦЕЛЕВОЕ ГУСЕНИЧНОЕ ШАССИ МТ-АВУ MULTI-PURPOSE TRACKED CHASSIS MT-LBU. <http://bastion-karpenko.ru/mtlbu-shassi/>.

⁵²² Pesonen (2021), s. 120; *Расчеты РЭБ общевойсковой армии ЗВО провели учение в Воронежской области*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12300116@egNews>; *Специалисты РЭБ общевойсковой армии ЗВО подавили систему связи условного противника в ходе испытаний комплекса «Палатин» в Воронежской области*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12373034@egNews>.

⁵²³ *Комплекс радиозлектронной борьбы РБ-301Б «Борисоглебск-2»*. <https://topwar.ru/92182-kompleks-radio-elektronnoy-borby-rb-301b-borisoglebsk-2.html?>; Pesonen (2021), s. 84; *Расчеты РЭБ общевойсковой армии ЗВО провели учение в Воронежской области*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12300116@egNews>.

- Murmansk-häirintäasemaa käytetään HF-alueella ja sen vaikutusetäisyyden väitetään olevan normaalioloissa 5 000 kilometriä ja optimiolosuhteissa peräti 8 000 kilometriä.⁵²⁴
- Krasuha-häirintäasema on tarkoitettu häiritsemään vihollisen lentokoneiden ja lennokkien tutkia. Eräiden lähteiden mukaan Krasuhalla kyettäisiin häiritsemään myös lennokkien ohjaussignaalia. Uusimpien Krasuha-asemien häirintäetäisyyden väitetään yltävän aina 300 kilometriin saakka.⁵²⁵
- Leer-3-häirintäaseman kokoonpanoon kuuluu johtokeskuksena toimiva KamAZ-kuorma-auto sekä kahdesta kolmeen häirintälaitteella varustettua Orlan-10-lennokkia. Niitä käytetään etupäässä matkapuhelinverkkojen häirintään ja matkapuhelinten paikantamiseen. Leer-3-häirintälaitteita voidaan käyttää myös matkapuhelinverkkojen valetukiasemina. Orlan-10-lennokin toimintasäde on noin 120 kilometriä ja se voi optimiololoissa olla ilmassa yhteen menoon kymmenen tuntia.⁵²⁶
- Žitel-häirintäasemaa käytetään satelliittiyhteyksien, GSM-yhteyksien ja GPS-navigointilaitteiden häirintään. Sen kantama on 20–30-kilometriä ja se voi toimia automaattisesti sekä yhtäaikaaisesti 12:sta eri kanavalla. Häirinnän lisäksi laitteella voidaan paikantaa satelliitti- ja GSM-puhelimia.⁵²⁷
- Silok-02-häirintäasema on tarkoitettu lennokkien häirintään muutaman kilometrin etäisyydellä. Ne voidaan ohjelmoida etsimään ja häiritsemään automaattisesti vihollisen lennokkeja.⁵²⁸
- Lesotšek-häirintäasemaa käytetään ajoneuvokaluston suojaamiseen vihollisen radio-ohjattavilta miinoilta ja räjähteiltä sekä lennokkien häirintään aina noin kilometrin etäisyydelle saakka.⁵²⁹

Elektroninen tiedustelu täydentää omalta osaltaan vihollisesta muodostettavaa tilannekuvaa. Tässä tarkoituksessa vihollisen organisaation, johtosuhteiden ja ryhmytyksen selvittämiseksi sekä sen aikeiden paljastamiseksi elektronisella tiedustelulla pyritään löytämään ja paikantamaan vastustajan komentoverkkoja, viestikeskuksia, tutkia ja

⁵²⁴ Армия-2016. РЭБ. Комплекс «Мурманск». <https://topwar.ru/93255-armiya-2016-reb-kompleks-murmansk.html>; На полигонах Западного военного округа проведена масштабная тренировка с подразделениями радиоэлектронной борьбы. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12406783@egNews>.

⁵²⁵ Комплекс РЭБ «Красуха-4». <https://topwar.ru/37454-kompleks-reb-krasuha-4.html>; На полигонах Западного военного округа проведена масштабная тренировка с подразделениями радиоэлектронной борьбы. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12406783@egNews>.

⁵²⁶ Комплекс РБ-341В «Leer-3»: бомбардировщик РЭБ и просто полезный. <https://topwar.ru/136447-kompleks-rb-341v-leer-3-bombardirovshik-reb-i-prosto-poleznyy.html>; На полигонах Западного военного округа проведена масштабная тренировка с подразделениями радиоэлектронной борьбы. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12406783@egNews>; Pesonen (2021), liite 9 s. 20.

⁵²⁷ Pesonen (2021), s. 85; Станция постановки помех Р-330Ж «Житель». <https://topwar.ru/98467-stanciya-postanovki-pomex-r-330zh-zhitel.html>; Группы противодействия боевым дронам заступили на боевое дежурство по охране воинских частей, парков боевых машин и штабов общевойсковой армии ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12318751@egNews>.

⁵²⁸ В ЮВО впервые будет представлен антидроновый комплекс "Силок-02". <https://topwar.ru/159460-v-juvo-vpervye-budet-predstavlen-antidronovyj-kompleks-silok-02.html>; Pesonen (2021), s. 116; Группы противодействия боевым дронам заступили на боевое дежурство по охране воинских частей, парков боевых машин и штабов общевойсковой армии ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12388341@egNews>.

⁵²⁹ МАЛОГАБАРИТНИЙ КОМПЛЕКС РАДИОЭЛЕКТРОННОЇ БОРЬБИ «ЛЕСОЧЕК» SMALL COMPLEX ELECTRONIC WARFARE «LESOCHEK». <http://bastion-opk.ru/lesochek/>; Pesonen (2021), s. 116; Группы противодействия боевым дронам заступили на боевое дежурство по охране воинских частей, парков боевых машин и штабов общевойсковой армии ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12388341@egNews>.

muita elektronisen tiedustelun laitteilla havaittavia kohteita sekä kuuntelemaan vihollisen radioliikennettä.⁵³⁰ Näin kerättyjä tietoja hyödynnetään esimerkiksi vaikuttamalla tykistöllä viholliseen.⁵³¹

Venäjän ELSO-joukkojen tärkein tehtävä on elektroninen häirintä. Se korostuu etenkin Läntisessä sotilaspiirissä, jossa Venäjän potentiaalisena vihollisena on teknisesti edistyneet Nato-maiden asevoimat. Elektronisen häirinnän tavoitteena on vaikeuttaa vihollisen toimintaa ja mahdollistaa omien joukkojen johtaminen ja suunnitelmallinen toiminta suojaamalla niitä vihollisen asevaikutukselta ja tiedustelulta. Näihin tavoitteisiin pyritään muun muassa vaikeuttamalla vihollisen johtamista häiritsemällä sen tieto-, johtamis- ja paikantamisjärjestelmiä, radiotaajuuksia ja matkapuhelinverkkoja sekä suojaamalla omia joukkoja häiritsemällä vastustajan ohjus- ja täsmäaseiden haku- päitä sekä lentokoneiden ja lennokkien ynnä muita tutkia.⁵³²

Syyrian sodasta saatujen kokemusten perusteella aivan viime aikoina Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijoiden ELSO-joukoissa on alettu kiinnittää erityistä huomiota vihollisen lennokkien torjuntaan. Tätä tarkoitusta varten ainakin 20. Armeijan yhteyteen on perustettu erityinen lennokkien torjuntaosasto. Osasto harjoittelee viikoittain yhdessä ilmapuolustusjoukkojen ja terrorismin vastaisten joukkojen kanssa armeijan ilmatilan valvontaa sekä tärkeimpien kohteiden, kuten esikuntien ja varikkojen suojaamista vihollisen lennokkihyökkäyksiltä.⁵³³

Harjoitusuutisoinnin perusteella lennokkeja vastaan toimitaan siten, että aluksi elektronisen tiedustelun avulla selvitetään kohteena olevien vihollislennokkien ohjaustaajuudet. Tämän jälkeen lennokit kaapataan omaan hallintaan ja ne pakotetaan laskeu-

⁵³⁰ Pesonen (2021), s. 77; *Расчеты РЭБ общевойсковой армии ЗВО провели учение в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12300116@egNews>; *В Белгородской области специалисты РЭБ Виленской дивизии ЗВО накрыли радиолокационным «куолом» группировку войск.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375157@egNews>; *Специалисты РЭБ общевойсковой армии ЗВО подавили систему связи условного противника в ходе испытаний комплекса «Палантин» в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12373034@egNews>.

⁵³¹ *В Белгородской области специалисты РЭБ Виленской дивизии ЗВО накрыли радиолокационным «куолом» группировку войск.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375157@egNews>.

⁵³² *Специалисты РЭБ общевойсковой армии ЗВО подавили систему связи условного противника в ходе испытаний комплекса «Палантин» в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12373034@egNews>; *В Белгородской области специалисты РЭБ Виленской дивизии ЗВО накрыли радиолокационным «куолом» группировку войск.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375157@egNews>; *Специалисты РЭБ ЗВО в Воронежской области приступили к подавлению беспилотной авиации условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12397429@egNews>; *В Ленобласти расчеты комплексов РЭБ общевойсковой армии ЗВО в ходе учений уничтожили беспилотники противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12306875@egNews>; *На полигонах Западного военного округа проведена масштабная тренировка с подразделениями радиоэлектронной борьбы.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12406783@egNews>; *Специалисты РЭБ ЗВО в Воронежской области защитили командные пункты в ходе комплексных учений.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12374161@egNews>; Panschin (2019 a), s. 15, 32.

⁵³³ *Группы противодействия боевым дронам заступили на боевое дежурство по охране воинских частей, парков боевых машин и штабов общевойсковой армии ЗВО.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12318751@egNews>; *Группы противодействия боевым дронам заступили на боевое дежурство по охране воинских частей, парков боевых машин и штабов общевойсковой армии ЗВО.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12388341@egNews>.

tumaan. Mikäli laskeutumaan pakotetut lennokit on varustettu esimerkiksi räjähdysaineilla, pioneerit raivaavat ne vaarattomiksi.⁵³⁴

4.8 Tiedustelu- ja erikoisjoukot

Venäjällä sotilastiedustelu jaetaan strategiseen, operatiivistaktiseen sekä taktiseen tiedusteluun.⁵³⁵ Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijoiden tiedustelukykyä edustavat taktisella tasolla moottorijalkaväkiprikaatien ja -divisioonien tiedustelupataljoonat sekä taktisoperatiivisella tasolla armeijoiden erilliset tiedusteluprikaatit. Tiedustelupataljoonissa tietoa keräävät partiotiedustelukomppaniat, erikoistiedustelukomppaniat, teknisen tiedustelun komppaniat ja ELSO-tiedustelukomppaniat. Erilliseen tiedusteluprikaatiin kuuluu mahdollisesti kolme erikoistiedustelupataljoonaa. Niihin kuhunkin kuuluu kolme erikoistiedustelukomppaniaa sekä tukiosia. Prikaatien ja divisioonien tiedustelupataljoonien erikoistiedustelukomppaniat ja erillisten tiedusteluprikaatien tiedustelupataljoonien erikoistiedustelukomppaniat on tiettävästi varustettu ja koulutettu samalla tavalla sekä mahdollisesti tarkoitettu samankaltaisiin tehtäviin.⁵³⁶

Taktisen tason tiedustelijat siirtyvät tehtäväänsä useimmiten jalan, omilla ajoneuvoillaan tai heittokuljetuksella.⁵³⁷ Joissain tapauksissa taktiset tiedustelijat voivat siirtyä toiminta-alueelleen laskuvarjopudotuksella tai sukeltaen.⁵³⁸ Tällöin kyse on tiedustelupataljoonien erikoistiedustelukomppanian sotilaista.

Tiedustelijoiden siirtyessä toiminta-alueelleen jalan he käyttävät suunnistuksessa apunaan satelliittipaikannusta.⁵³⁹ Heidät koulutetaan toimimaan erilaisissa maastotyypeissä, minkä lisäksi tiedustelijoille opetetaan miten toimia, jos he siirtymisen aikana kohtaavat vihollisen miinoitteen, muun esteen tai joutuvat toimimaan joukkotuhoaseiden saastuttamalla alueella.⁵⁴⁰

⁵³⁴ Молодые специалисты отдельного батальона РЭБ общевойсковой армии ЗВО приступили к изучению современных комплексов в Воронежской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12328708@egNews>; В Ленобласти зенитчики ЗВО в ходе учений уничтожили группу ударных беспилотников противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12312712@egNews>; В Ленобласти подразделения РЭБ ЗВО перехватили управление беспилотником условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12381340@egNews>; Группы противодействия боевым дронам заступили на боевое дежурство по охране воинских частей, парков боевых машин и штабов общевойсковой армии ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12318751@egNews>; Группы противодействия боевым дронам заступили на боевое дежурство по охране воинских частей, парков боевых машин и штабов общевойсковой армии ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12388341@egNews>.

⁵³⁵ Grau & Bartles (2017), s. 274.

⁵³⁶ Ramm (2017), s. 12, 13; Pesonen (2021), s. 74.

⁵³⁷ Российские разведчики провели учения по действиям в тылу "противника" вблизи границы с Украиной. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=548129&lang=RU>; Войсковая разведка ЗВО уничтожила артиллерийскую батарею «противника» в Нижегородской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12288577@egNews>.

⁵³⁸ В Тамбовской области стартовали сборы по воздушно-десантной подготовке с разведчиками и военнослужащими спецназа общевойсковой армии ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12346719@egNews>; Группа войсковой разведки общевойсковой армии ЗВО уничтожила тыловые объекты обеспечения войск условного противника в ходе тактического учения в Белгородской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12293342@egNews>.

⁵³⁹ В Ленобласти разведчики ЗВО совершили многокилометровый марш-бросок с использованием передовой навигационной аппаратуры. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12370717@egNews>.

⁵⁴⁰ Российские разведчики провели учения по действиям в тылу "противника" вблизи границы с Украиной. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=548129&lang=RU>; Разведчики общевойсковой армии ЗВО

Kun tiedustelupartio saapuu toiminta-alueelleen, se perustaa tukikohdan, naamio sen sekä järjestää vartioinnin ja lähipuolustuksen. Tämän jälkeen partio aloittaa tehtävänsä toteuttamisen.⁵⁴¹

Yhtymän tiedustelupataljoonan komppanioita käytetään tiedustelutehtävien ohella ainakin, tuliylläköihin ja tuhotöihin sekä tärkeiden asiakirjojen sieppaamiseen.⁵⁴² Tiedustelun kohteita ovat useimmiten toimintaympäristön infrastruktuuri, vihollisen joukkojen ryhmitys sekä sen sotakalusto ja varustetyöt, kuten miinoitteet ja erilaiset muut esteet.⁵⁴³

Tarpeen niin vaatiessa partiotiedustelijat saattavat käyttää tiedonhankinnassa Orlan-10-lennokkeja sekä lähi- ja maatiedustelututkia.⁵⁴⁴ Hankitut tiedot partio lähettää pataljoonan komentopaikalle paikannusominaisuuden omaavalla tablet-tietokoneen ko-koisella Strelets-tiedustelu-, johtamis- ja viestilaitepääteellä.⁵⁴⁵

Kivääricaliiperisin aseina ja räjähteinä tehtävien tuliylläköiden ja tuhotöiden kohteina ovat useimmiten vihollisen komentopaikat, ohjusten, tykistön sekä raketinheittimistö-ön tuliasemat, liikenteen solmukohdat, kenttähuoltojärjestelmät sekä poltto- ja voiteluaine- ynnä elintarvikevarastot.⁵⁴⁶ Edellä mainittujen tehtävien lisäksi yhtymän tie-

отработали освобождение «заложника» и захват документов в Белгородской области. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12366514@egNews>.

⁵⁴¹ *Более 200 разведчиков общевойсковой армии ЗВО подняты по учебной тревоге в рамках учения в Ленобласти.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12364926@egNews>; *Разведчики общевойсковой армии ЗВО отработали действия по ведению наземной и воздушной разведки в Ленобласти.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12306553@egNews>.

⁵⁴² *Российские разведчики провели учения по действиям в тылу "противника" вблизи границы с Украиной.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=548129&lang=RU>; *Разведчики общевойсковой армии ЗВО уничтожили железнодорожное сообщение условного противника на учениях в Тамбовской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12409233@egNews>; *Разведчики общевойсковой армии ЗВО отработали действия по ведению наземной и воздушной разведки в Ленобласти.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12306553@egNews>.

⁵⁴³ *Российские разведчики провели учения по действиям в тылу "противника" вблизи границы с Украиной.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=548129&lang=RU>; *Более двух тысяч разведчиков вышли на полигоны ЗВО.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12370375@egNews>; *В Ленинградской области разведчики общевойсковой армии ЗВО на учении уничтожили сеть командных пунктов противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12314332@egNews>.

⁵⁴⁴ *Разведчики общевойсковой армии ЗВО отработали освобождение «заложника» и захват документов в Белгородской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12366514@egNews>; *В Белгородской области разведчики общевойсковой армии ЗВО провели свыше 50 тренировок по диверсионным действиям на территории условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12373503@egNews>.

⁵⁴⁵ *В Белгородской области разведчики общевойсковой армии ЗВО провели свыше 50 тренировок по диверсионным действиям на территории условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12373503@egNews>; Honko et al. (2016), s. 189.

⁵⁴⁶ *В Ленинградской области разведчики общевойсковой армии ЗВО на учении уничтожили сеть командных пунктов противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12314332@egNews>; *Войсковая разведка ЗВО уничтожила артиллерийскую батарею «противника» в Нижегородской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12288577@egNews>; *Группа войсковой разведки общевойсковой армии ЗВО уничтожила тыловые объекты обеспечения войск условного противника в ходе тактического учения в Белгородской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12293342@egNews>; *В Белгородской области разведчики общевойсковой армии ЗВО провели свыше 50 тренировок по диверсионным действиям на территории условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12373503@egNews>; *Разведчики общевойсковой армии ЗВО уничтожили железнодорожное сообщение условного противника на учениях в Тамбовской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12409233@egNews>; *Более 200 разведчиков общевойсковой армии ЗВО подняты по учебной тревоге в рамках учения в Ленобласти.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12364926@egNews>; *Разведчики общевойсковой армии*

dustelupataljoonan partioita voidaan käyttää prikaatin ja divisioonan tykistön tulentohtotehtävissä ammuttaessa vihollisen selustassa oleviin maaleihin.⁵⁴⁷

Läntisen sotilaspiirin esikunnan tarvitseman operatiivistaktisen tiedustelutiedon keräämisessä ja syvällä vihollisen selustassa toteutettavien iskujen toteuttamisessa käytetään 6. ja 20. Armeijan erillisiä tiedusteluprikaateja.⁵⁴⁸ Tiedustelutehtävien lisäksi erillisiä tiedusteluprikaateja käytetään vihollisen komentopaikkojen ja viestikeskusten tuhoamiseen, sotilasjohdon sieppaamiseen ja surmaamiseen sekä asiakirjojen tai materiaalin anastamiseen.⁵⁴⁹

Erillisten tiedusteluprikaatien partiot voivat siirtyä tehtävänsä prikaatien kalustoon kuuluvilla panssaroiduilla Taifun- tai Tigr-ajoneuvoilla, mutta useimmiten tehtävään lähdetään laskuvarjopudotuksella Mi-8-helikopterista, An-12- tai An-26-kuljetuskoneista. Hypyissä käytetään useimmiten D-6, D-10- sekä Arbalet-2-laskuvarjoja.⁵⁵⁰ D-tyypin laskuvarjot aukeavat pakkolaukaisulla, kun Arbalet-2-liitovarjot avataan useimmiten itselaukaisuna.⁵⁵¹ Todennäköisesti erillisten tiedusteluprikaatien taistelijat koulutetaan laskeutumaan helikoptereista myös köysivarustuksella.

Laskuvarjohypyn jälkeen partiot kokoontuvat ennalta sovittuun paikkaan sekä paljastumisen välttämiseksi kätkevät laskuvarjonsa maastoon. Tämän jälkeen joukko siirtyy jalan toiminta-alueelle. Siirtymisen aikana varmistutaan siitä, ettei vihollinen seuraa siirtyvää joukkoa.⁵⁵²

Toiminta-alueelle saapumisen jälkeen ryhmät aloittavat tehtäviensä toteuttamisen. Tiedustelutehtävät suoritetaan partiotiedustelun keinoin havainnoimalla kohdetta. Tällöin apuna käytetään Ironija-tähyslaitetta. Siinä on pimeänäkökyky, lämpökamera ja laseretäisyysmittari. Laite havaitsee esimerkiksi ajoneuvot seitsemän ja henkilöt kah-

ЗВО отработали действия по ведению наземной и воздушной разведки в Ленобласти. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12306553@egNews>; *В Ленинградской области разведчики ЗВО вывели из строя ракетное вооружение условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12380623@egNews>.

⁵⁴⁷ *Разведчики общевойсковой армии ЗВО учились наводить огонь артиллерии в Смоленской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12391563@egNews>.

⁵⁴⁸ Ramm (2017), s. 11, 12; *На полигоне в Псковской области спецназовцы уничтожили командный пункт условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12293855@egNews>; *Военнослужащие подразделений спецназначения общевойсковой армии ЗВО совершили более 300 прыжков с парашютом в Псковской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12348207@egNews>.

⁵⁴⁹ *Спецназовцы ЗВО отработали действия по захвату в плен представителей командного состава условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12385966@egNews>; *В 2021 году военнослужащие спецназа общевойсковой армии ЗВО выполнили около 800 прыжков с парашютом.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12395029@egNews>; *На полигоне в Псковской области спецназовцы уничтожили командный пункт условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12293855@egNews>.

⁵⁵⁰ *Группы специального назначения общевойсковой армии ЗВО отработали поиск и ликвидацию замаскированных объектов в Тамбовской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12288849@egNews>; *В программу воздушно-десантной подготовки спецназа общевойсковой армии ЗВО в Тамбовской области в 2022 году войдет выполнение более 150 задач.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12401726@egNews>.

⁵⁵¹ Jukka Mäki-Kuhnan tiedonanto 23. toukokuuta 2022. Materiaali tutkijan hallussa.

⁵⁵² *На полигоне в Псковской области спецназовцы уничтожили командный пункт условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12293855@egNews>; *Спецназовцы общевойсковой армии ЗВО отработали парашютное десантирование в Тамбовской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12324572@egNews>; *Спецназ общевойсковой армии ЗВО приступил к воздушно-десантной подготовке в Псковской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12357852@egNews>.

den ja puolen kilometrein etäisyydeltä. Ironijan avulla voidaan määrittää tiedusteltavan kohteen koordinaatit ja välittää ne eteenpäin. Lisäksi laitteella voidaan ottaa ja välittää kuvaa ja videokuvaa.⁵⁵³

Esimerkiksi komentopaikkoihin suunnatuissa iskuissa ja tuhotöissä käytetään kiväärikaliiperisia aseita, sinkoja ja räjähteitä.⁵⁵⁴ Mikäli erillisen tiedusteluprikaatin partioiden tehtävänä on vanginsieppaus, tiedustellaan aluksi kohteena olevan henkilön rutiinit, minkä jälkeen määritetään otollisin iskuhetki ja -tapa. Esimerkiksi, jos iskun kohteena oleva henkilö päätetään kaapata tämän ollessa ajoneuvosaattueessa, voidaan menetellä seuraavasti. Ensinnä miinoitetaan saattueen ajoreitti ajoneuvojen pysäyttämiseksi. Kun saattue on pysäytetty, erikoisprikaatin sotilaat eristävät tulella kohdehenkilön ajoneuvon muusta saattueesta, surmaavat kohdehenkilön henkivartijat ja sieppaavat tämän vangikseen. Kun erillisen tiedusteluprikaatin sotilaat ovat suorittaneet iskun tai vanginsieppauksen, ne poistuvat alueelta ja vaikeuttavat takaa-ajoaan miinoittamalla poistumisreitinsä.⁵⁵⁵

Erillisen tiedusteluprikaatin partiot voivat joutua toimimaan pitkiäkin aikoja vihollisen selustassa. Tällöin partioita huolletaan toimittamalla niille täydennystä laskuvarjopudotuksin. Täydennysten löytämisen helpottamiseksi niihin on pakattu mukaan pieniä radiolähettimiä, joiden lähettämää signaalia täydennystä odottavat partiot pystyvät paikantamaan omilla laitteillaan.⁵⁵⁶

4.9 Lennokkijoukot

Kuten edellä jo todettiin, tänä päivänä Venäjän asevoimissa hyödynnetään laajasti lennokkien taistelukentälle tuomia mahdollisuuksia esimerkiksi epäsuoran tulen maalien tiedustelussa, tulen johtamisessa sekä tulivaikutuksen tiedustelussa. Tämän lisäksi 6. ja 20. Armeijassa hyödynnetään lennokkeja vihollistiedustelussa.

Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijat käyttävät vihollistiedustelussa useimmiten 400–3 000 metrin korkeudessa operoivia infrapuna-, video- sekä lämpökameroilla varustettuja Orlan-10-lennokkeja, jotka kykenevät reaaliaikaiseen tietojen välittämiseen komentopaikalle. Muita tiedustelutehtävissä käytettäviä miehittämättömiä ilma-

⁵⁵³ Группы специального назначения общевойсковой армии ЗВО отработали поиск и ликвидацию замаскированных объектов в Тамбовской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12288849@egNews>; В 2021 году военнослужащие спецназа общевойсковой армии ЗВО выполнили около 800 прыжков с парашютом. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12395029@egNews>; Оптико-электронный комплекс наблюдения «Ирония». <https://topwar.ru/108862-optiko-elektronnyy-kompleks-nablyudeniya-ironiya.html?>

⁵⁵⁴ Группы специального назначения общевойсковой армии ЗВО отработали поиск и ликвидацию замаскированных объектов в Тамбовской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12288849@egNews>; На полигоне в Псковской области спецназовцы уничтожили командный пункт условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12293855@egNews>.

⁵⁵⁵ Группы специального назначения общевойсковой армии ЗВО отработали поиск и ликвидацию замаскированных объектов в Тамбовской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12288849@egNews>; Спецназовцы ЗВО отработали действия по захвату в плен представителей командного состава условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12385966@egNews>.

⁵⁵⁶ В Псковской области разведчики ЗВО десантировали фрузы. <https://structure.mil.ru/structure/forces/airborne/news/more.htm?id=12304667@egNews>.

aluksia voivat olla esimerkiksi Eleron- ja Gruša-lennokit.⁵⁵⁷ Lennokkien operaattorit koulutetaan työskentelemään vihollisen voimakkaan elektronisen häirinnän alaisena.⁵⁵⁸

Orlan-10-lennokit ovat olleet Venäjän asevoimien käytössä vuodesta 2010 alkaen. Niiden toimintasäde on 120 kilometriä ja ne pystyvät olemaan ilmassa edullisissa olosuhteissa jopa 16 tuntia.⁵⁵⁹ Venäjän asevoimissa yleisesti käytössä oleva Eleron-3-lennon lentoaika on noin puolitoista tuntia ja sääolosuhteista sekä kuormasta riippuen sen toimintasäde on 25–50 kilometriä.⁵⁶⁰ Gruša-lennokki lähetetään ilmaan operaattorin käsistä. Se lentää automaattiohjauksella digitaaliselle kartalle ennakkoon merkityn reitin mukaisesti. Lennokin työskentelyaika on noin 75 minuuttia ja sen maksimilentäisyys lähtöpaikasta on 10 kilometriä.⁵⁶¹

Taistelukentän tiedustelussa venäläiset käyttävät lennokkeja paljastamaan ja paikantamaan ainakin vihollisen:

- komento- ja tähytyspaikkoja,
- joukkojen ryhmityksen ja toiminnan,
- kenttäteitä ja muita siirtymisreittejä,
- linnoitteita, tuliasemia ja juoksuautoja sekä
- ylimenokalustoa.⁵⁶²

Tällä hetkellä Venäjän asevoimien käytössä olevia venäläisvalmisteisia lennokkeja ei tiettävästi voi varustaa hyökkäystarkoitukseen.⁵⁶³ Tähän on mahdollisesti lähiaikoina tulossa muutos, sillä ehkä jo vuonna 2023 Venäjän asevoimat alkaa saada sotakalustoonsa stealth-tekniikkaa hyödyntäviä raskaita Ohotnik-lennokkeja. Sen arvellaan

⁵⁵⁷ В Московской области состоялось комплексное учение с расчетами беспилотной авиации ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12407632@egNews>; В Ленинградской области расчеты БЛА «Орлан-10» ЗВО в ходе разведки обнаружили более пятидесяти объектов условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12364924@egNews>; Более 50 расчётов беспилотников ЗВО приняли участие в тренировке в пяти регионах страны. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12306610@egNews>; Военнослужащие подразделений беспилотной авиации обучились действиям в условиях радиоэлектронного подавления. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12362982@egNews>.

⁵⁵⁸ В Ленинградской области расчеты БЛА «Орлан-10» ЗВО в ходе разведки обнаружили более пятидесяти объектов условного противника.

<https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12364924@egNews>; В Ленобласти расчеты беспилотных аппаратов ЗВО тренировались в противодействии радиоэлектронному подавлению.

<https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12315121@egNews>.

⁵⁵⁹ Разведка и корректировка: БПЛА «Орлан-10» в Специальной операции. <https://topwar.ru/194214-razvedka-i-korrektirovka-bpla-orlan-10-v-specialnoj-operacii.html?ysclid=l5gbvtz7s655573222>.

⁵⁶⁰ Элерон-3. Технические характеристики. Фото. <https://avia.pro/blog/eleron-3-tehnicheskie-harakteristiki-foto?ysclid=l5gcfu8hv3212784286>.

⁵⁶¹ Флот РФ получил беспилотный комплекс «Груша». <https://topwar.ru/9328-flot-rf-poluchil-bes-pilotnyy-kompleks-grusha.html?ysclid=l5gcs8nlzx896818018>.

⁵⁶² В Московской области состоялось комплексное учение с расчетами беспилотной авиации ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12407632@egNews>; В Ленинградской области расчеты БЛА «Орлан-10» ЗВО в ходе разведки обнаружили более пятидесяти объектов условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12364924@egNews>; В Ленобласти расчеты беспилотных аппаратов ЗВО тренировались в противодействии радиоэлектронному подавлению.

<https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12315121@egNews>; Военнослужащие подразделений беспилотной авиации обучились действиям в условиях радиоэлектронного подавления. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12362982@egNews>; Более 50 расчётов беспилотников ЗВО приняли участие в тренировке в пяти регионах страны. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12306610@egNews>.

⁵⁶³ Grau & Bartles (2017), s. 371.

olevan monitoimilennokki, joka voidaan varustaa tehtävän edellyttämällä erilaisilla asekuormilla.⁵⁶⁴ Ukrainan sodassa venäläiset ovat korvanneet puuttuvan suorituskyvyn käyttämällä iranilaisvalmisteisia lennokkeja hyökkäysaseena.⁵⁶⁵

4.10 Huoltojoukot

Venäjän asevoimauudistuksessa huollon rakennetta uudistettiin perusteellisesti. Aikaisemmin useista huoltolajeista, aselajihuoltojoukoista ja niiden edellyttämistä tuki- ja kuljetuspalveluista koostunut huoltojärjestelmä uudelleen organisoitiin materiaalitek-niseksi tukijärjestelmäksi (MTO).⁵⁶⁶

Tänä päivänä varuskuntaoloissa toimittaessa prikaatin huolto on keskitetty lääkintähuoltoa lukuun ottamatta materiaalitek-niseen tukipataljoonaan. Lääkintähuoltoa var-ten yhtymissä on lääkintäkomppania ja pataljoonissa on lääkintäjoukkue.⁵⁶⁷ Siirryttä-essä taistelulentälle prikaatin joukkoyksiköt, pois lukien viesti- ja tiedustelupataljoona, saavat alistuksena pataljoonatyypin mukaan räätälöidyn materiaalitek-nisen tuen jouk-kuen.⁵⁶⁸

Myös divisioonakokoonpanossa toimiviin yhtymiin kuuluu materiaalitek-nisen tuen pataljoona. Tämän lisäksi divisioonan rykmentteihin kuuluu vielä MTO-komppaniat. Käytännössä taistelevien yhtymien ja niiden joukkojen tarvitsema materiaalitek-ninen tuki räätälöidään tapauskohtaisesti kulloisenkin tarpeen mukaan.⁵⁶⁹

Harjoitustoiminnasta muodostuvan kuvan perusteella Läntisen sotilaspiirin 6. ja 20. Armeijan materiaalitek-nisten tukijoukkojen yhtenä keskeisimpänä tehtävänä on tu-kea yhtymiä niiden ajoneuvojen käytettävyyden ylläpidossa taistelulentällä. Tässä tar-koituksessa prikaatin ja divisioonien materiaalitek-niset tukijoukot perustuvat hit-saus-, vinssi- ynnä muulla korjauskalustolla varustettuja kenttäkorjauspaikkoja, joihin evakuoidaan MTO-joukkojen tiedustelu- ja evakuointiajoneuvoilla taistelulentällä vi-hollisen vaurioittamia tai sinne muuten jääneitä pyörä- ja tela-ajoneuvoja. Ajoneuvoja kyetään evakuoimaan vihollisen tulituksen alaisena sekä alueilta, joissa se on käyttänyt joukkotuhoaseita. Yksinkertaisimmat ajoneuvoviat MTO-joukot kykenevät korjaa-maan paikan päällä taistelulentällä.⁵⁷⁰

⁵⁶⁴ *Российская армия скоро получит стратегические беспилотники, сообщил Шойгу.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=575038&lang=RU>; *C-70 «Охотник»: велик для БПЛА, но мал для бомбардировщика.* <https://www.arms-expo.ru/news/novye-razrabotki/smi-ssha-vot-kak-v-rossii-udalos-izbavit-tyazhelyy-bpla-okhotnik-ot-ego-glavnogo-nedostatka-/?>

⁵⁶⁵ Stepanenko Kateryna, Lawlor Katherine, Barros George, Bailey Riley, Kagan Frederick W.: *RUSSIAN OFFENSIVE CAMPAIGN ASSESSMENT, SEPTEMBER 26 (ISW)*. [HTTPS://WWW.UNDERSTANDINGWAR.ORG/BACKGROUNDER/RUSSIAN-OFFENSIVE-CAMPAIGN-ASSESSMENT-SEPTEMBER-26](https://www.understandingwar.org/backgrounder/russian-offensive-campaign-assessment-september-26).

⁵⁶⁶ Grau & Bartles (2017), s. 324.

⁵⁶⁷ Pesonen (2021), s. 86, 88, 89.

⁵⁶⁸ Sama, s. 86.

⁵⁶⁹ Sama; Grau & Bartles (2017), s. 331–334.

⁵⁷⁰ *Военнослужащие ремонтно-восстановительного батальона общевойсковой армии ЗВО провели учения по эвакуации техники в экстренных ситуациях.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12352656@egNews>; *С военнослужащими ремонтно-восстановительного батальона общевойсковой армии ЗВО проведено учение по техобслуживанию боевых машин в полевых условиях.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12369288@egNews>; *В Воронежской области военнослужащие общевойсковой армии ЗВО отработали эвакуацию вышедшей из строя техники в ходе учения.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12370723@egNews>; *В Курьской области военнослужащие ремонтно-восстановительного батальона общевойсковой армии ЗВО провели эвакуацию техники в*

Poikkeusoloissa yhtymä perustaa kenttäsairaalan, joka tänä päivänä pystytään perustamaan taistelukentälle moduuliperiaatteella. Prikaatin perustamassa kenttäsairaalassa voidaan hoitaa yhtä aikaa noin sata potilasta.⁵⁷¹ Venäläisen toimintatavan mukaan taistelevat joukot eivät evakuoita taaksepäin haavoittuneita, vaan lääkintäjoukot noutavat haavoittuneet etulinjasta, antavat heille ensiavun ja siirtävät haavoittuneet jatkohoidon edellyttämiin hoitopaikkoihin.⁵⁷²

Ukrainan sodassa huolto on osoittautunut venäläisten yhdeksi keskeiseksi ongelmaksi. Mikäli rautatieverkostoa ei ole käytettävissä, venäläisten hyökkäys on pysähtynyt noin 150 kilometrin päähän kiinteästä varikosta. Rautatiettömän yhteyden päässä oleva joukko on kyennyt jatkamaan hyökkäystään MTO-pataljoonan tuen turvin, mutta tällöinkin enintään toiset 150 kilometriä.⁵⁷³

Keskeisimmät syyt Ukrainassa havaituille huolto-ongelmille ovat alimitoitettujen huoltojoukkojen, vanhentuneen ”työntävä” toimintatapa, joukkojen taistelukykyä syövä riittämätön evakuointi- ja korjauskyky sekä ammattitaidoton henkilöstö.⁵⁷⁴

4.11 Taisteluosastojen kaksipuoleiset harjoitukset

Läntisen sotilaspiirin 6. ja 20. Armeijan vaativimmat puolustus- ja hyökkäysharjoitukset pidetään kaksipuoleisina pataljoonan taisteluosaston harjoituksina.⁵⁷⁵ Useimmiten Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijoiden kaksipuolisissa taisteluosaston harjoituksissa armeijoiden yhtymät muodostavat harjoittelevat osapuolet. Tällöin esimerkiksi 6. Armeijan 138. MTJVR harjoittelee yhtenä ja 25. MTJVR harjoittelee toisena kokonaisuutena.⁵⁷⁶ Joissain tapauksissa Läntisen sotilaspiirin armeijoiden (vast.) joukoista muodostetut taisteluosastot harjoittelevat keskenään tai muiden taktisoperatiivisten johtoportaiden taisteluosastojen kanssa. Esimerkiksi elokuussa vuonna 2020 pidettiin Suursaarella harjoitus, jossa 6. A:n joukot torjuivat Itämeren laivaston meri-

условиях применения оружия массового поражения. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12384809@egNews>.

⁵⁷¹ *В Ленобласти медики общевойсковой армии ЗВО в ходе учения развернули полевой госпиталь на 200 человек.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12311714@egNews>.

⁵⁷² *Военные медики общевойсковой армии ЗВО отработали оказание первой медицинской помощи на учении в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12402959@egNews>.

⁵⁷³ Pekka Toverin kommentti 17. lokakuuta 2022. Materiaali tutkijan hallussa.

⁵⁷⁴ Sama.

⁵⁷⁵ *В войсках ЗВО на территории десяти регионов начались батальонные тактические учения.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12377056@egNews>; *Более 1 тыс. российских военных провели учение в составе межвидовой тактической группировки под Воронежем.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=563008>; *более 1,5 тысяч военнослужащих общевойсковой армии ЗВО приняли участие в двухсторонних учениях в Ленобласти.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12305764@egNews>; *В Воронежской области на полигоне Погиново прошло батальонное тактическое учение с военнослужащими ЗВО.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12370699@egNews>; *Танкисты общевойсковой армии ЗВО провели двухстороннее батальонное учение с применением авиации в Нижегородской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12354373@egNews>; *В Нижегородской области стартовали двухсторонние тактические учения танкистов общевойсковой армии ЗВО с применением авиации.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12353281@egNews>; *Мотострелки общевойсковой армии ЗВО в Воронежской области провели учение по особенностям действий рейдовых подразделений.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12358691@egNews>.

⁵⁷⁶ *На западе России завершились учения с участием трех тысяч военнослужащих ЗВО.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12308841@egNews>; *Более 3,5 тыс. военнослужащих общевойсковой армии ЗВО приступили к масштабным учениям на западе России.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12307932@egNews>.

jalkaväen maihinnousun.⁵⁷⁷ Huhtikuussa vuonna 2021 Leningradin alueella pidettiin puolestaan 6. A:n 25. MTJVPR:n ja Pohjoisen laivaston 14. Armeijakunnan 200. MTJVPR:n pataljoonan taisteluosastojen kaksipuoleinen harjoitus.⁵⁷⁸

Läntisen sotilaspiirin yleisjoukkojen armeijoiden taisteluosastojen kaksipuoleiset harjoitukset eivät rajoitu pelkästään maavoimakomponentin keskinäiseen harjoitteluun. Mahdollisimman totuudenmukaisen taisteluympäristön ja -tehtävien luomiseksi ja toteuttamiseksi osassa taisteluosaston harjoituksia on mukana joukkoja ilmapuolustusarmeijan maavoimailmavoimista, ilmavoimista sekä joskus myös merivoimista. Näissä harjoituksissa eri tasoilla toimivat komentajat ja esikunnat saavat kokemusta paitsi eri aselajien, mutta myös eri puolustushaarojen yhteisoperaation suunnittelusta ja toteutuksesta.⁵⁷⁹

Havainnot Ukrainan sodasta todistavat, että venäläisten johtajien kyky soveltaa oppimaansa ja johtaa joukkojaan tilanteen mukaan joustavasti, on heikko. Tämä kertoo siitä, että kaksipuoleiset harjoitukset ovat tuskin olleet todellisia johtamistaitoja kehitettäviä ”vapaita harjoituksia”, vaan ennemminkin esimiesten visioita toteuttavia ”ohjattuja näytelmiä”.⁵⁸⁰

Kun Venäjä aloitti Ukrainaan suuntautuvan hyökkäyssodan uusimman vaiheen helmikuussa 2022, sen joukot oli organisoitu pataljoonan taisteluosastokokoonpanoon. Marraskuun lopussa 2022 Britannian sotilastiedustelu arvioi, ettei Venäjä ole enää kolmeen kuukauteen muodostanut uusia pataljoonan taisteluosastoja sotatoimissa käytettäväksi.⁵⁸¹ Tämä kertonee siitä, että Venäjä on siirtymässä Ukrainassa rauhanajan valmiusjoukkojen (pataljoonan taisteluosasto) käytöstä sodanajan yhtymien (prikaati, divisioona) käyttöön.

⁵⁷⁷ Военнослужащие ЗВО в рамках учения провели противодесантную оборону острова Гогланд в Финском заливе. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12310436@egNews>.

⁵⁷⁸ Военнослужащие арктической мотострелковой бригады впервые примут участие в масштабных учениях на полигонах Ленобласти. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12354079@egNews>.

⁵⁷⁹ Военнослужащие арктической мотострелковой бригады впервые примут участие в масштабных учениях на полигонах Ленобласти. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12354079@egNews>; В войсках ЗВО начались занятия по совместному освоению новейших средств связи уникальной единой системы управления тактического звена. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12409180@egNews>; На западе России завершилось масштабное учение, в котором было задействовано 6 тыс. военнослужащих и 1,5 тыс. единиц бронетехники. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12311424@egNews>; В войсках ЗВО на территории десяти регионов начались батальонные тактические учения. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12377056@egNews>.

⁵⁸⁰ Pekka Toverin kommentti 17. lokakuuta 2022. Materiaali tutkijan hallussa.

⁵⁸¹ Mappes Grace, Williams Madison, Klepanchuk Yekaterina, Howard Angela, Hird Karolina, Kagan Frederick W.: RUSSIAN OFFENSIVE CAMPAIGN ASSESSMENT, NOVEMBER 29. [HTTPS://WWW.UNDERSTANDINGWAR.ORG/BACKGROUNDERS/RUSSIAN-OFFENSIVE-CAMPAIGN-ASSESSMENT-NOVEMBER-29](https://www.understandingwar.org/backgrounders/russian-offensive-campaign-assessment-november-29).

5. PAINOPISTESUUNNAN RATKAISIJA – TULKINTA 1. PANSSARIARMEIJAN TAISTELUN KUVASTA

Panssarijoukot on yksi Venäjän maavoimien aselajeista ja sen pääiskuvoima. Panssarijoukkoihin kuuluvat panssariprikaatit [-divisioonat] ja moottorijalkaväkiprikaatien [-divisioonien] panssaripataljoonat [sekä -rykmentit]. Panssarijoukkoja käytetään painopistesuunnassa yhdessä moottorijalkaväkijoukkojen kanssa. Panssarijoukkojen tehtäviä ovat: 1) puolustettaessa tukea moottorijalkaväkijoukkoja vihollisen hyökkäyksen torjunnassa, vastaiskuissa ja -hyökkäyksissä sekä 2) hyökätessä rikkoa vihollisen taisteluryhmitys sen ryhmituksen syvyyteen ulottuvilla iskuilla, saavutetun menestyksen hyödyntäminen sekä kohtaamistaistelussa vihollisen lyöminen.⁵⁸²

5.1 Panssari- ja moottorijalkaväkijoukot

1. Panssariarmeijan panssari- ja moottorijalkaväkijoukot harjoittelevat paitsi kotivarskuntiansa lähiharjoitusalueilla myös joukoille entuudestaan tuntemattomilla harjoitusalueilla, mikä parantaa erityisesti johtajien ammattitaitoa. Siirtymiset harjoitusalueille toteutetaan joko moottorimarssina joukon omalla kalustolla tai junakuljetuksilla. Niiden aikana joukot harjoittelevat usein toimintaa jouduttaessa vihollisen ilmahyökkäyksen kohteeksi sekä toimintaa vihollisen joukkotuhoaseiden saastuttamalla alueella.⁵⁸³

Puolustus

Harjoituskuvausten perusteella 1. Panssariarmeijan joukot taistelevat puolustuksessa useimmiten panssarijoukoilla vahvistettua vihollisen moottorijalkaväkeä vastaan. Lisäksi 1. Panssariarmeijan joukkoja vastaan hyökkääviä maavoimia tuetaan ilmavoimilla.⁵⁸⁴

Panssariarmeija taistelee puolustuksessa joko valmistelemattomissa, mutta useimmiten valmistelluissa naamioiduissa ja linnoitetuissa asemissa. Taisteltaessa prikaatikonpanossa panssariyhtymän puolustusalue on korkeintaan 20 kilometriä leveä ja 15 kilometriä syvä.⁵⁸⁵

⁵⁸² *Танковые войска*. <https://structure.mil.ru/structure/forces/ground/structure/tank.htm>; Pesonen (2021), s. 50, 53.

⁵⁸³ *Военнослужащие танковой армии ЗВО совершили марш из Московской в Нижегородскую область для участия в занятиях по огневой подготовке*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12398608@egNews>; *Танкисты ЗВО на полигоне в Подмоскowie выполнили боевые стрельбы из вооружения новейших танков Т-90М «Прорыв»*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12304282@egNews>; *В Нижегородской области началось учение с подразделениями отдельной танковой бригады гвардейской танковой армии ЗВО*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12346918@egNews>; Panschin (2019 a), s. 18.

⁵⁸⁴ *В Нижегородской области военнослужащие ЗВО подавили наступление превышающих сил условного противника*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12313529@egNews>; *В Нижегородской области военнослужащие ЗВО применили «танковую карусель» на тактическом учении*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12318952@egNews>; *В Нижегородской области военнослужащие ЗВО остановили наступление превышающих сил противника*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12373179@egNews>; *Военнослужащие танковой армии ЗВО провели боевые стрельбы из всего комплекса вооружения танков Т-72Б3 в Подмоскowie*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12297273@egNews>.

⁵⁸⁵ *Ведение оборонительного боя отработали военнослужащие ЗВО в Подмоскowie*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12322238@egNews>; *В Московской области завершилось тактическое*

Puolustuksessa 1. Panssariarmeijan joukot avaavat tulen hyökkääjää vastaan, kun se saapuu taistelupanssarivaunujen tehokkaalle ampumaetäisyydelle. T-72B3-kalustolla varustetun joukon tulenavausetäisyys on useimmiten noin 2 000 metriä ja T-80U-kalustolla varustetun joukon tulenavausetäisyys on enintään 1 500 metriä. BMP-2-rynnäkköpanssarivaunuilla varustettujen moottorijalkaväkijoukkojen tulenavausetäisyys on puolestaan enintään 2 000 metriä.⁵⁸⁶ Luonnollisesti taistelumaastotyyppi vaikuttaa ampumaetäisyyksiin. Metsäisessä ja polveilevassa maastossa ampumaetäisyydet ovat lyhyempiä kuin tasaisessa aukeamaastossa.

Panssarijoukot käyttävät puolustustaistelussa panssarikaruselliampumamenetelmää (ks. s. 77). Se mahdollistaa vihollisen taukoamattoman tulittamisen vaunutykkien laa- taamisen välillä. Panssarivaunujen liikkuvuuteen, tulivoimaan ja -suojaan perustuvat vastaiskut ovat oleellinen osa panssarijoukkojen puolustustaistelua. Puolustustaistelun viimeisessä vaiheessa 1. Panssariarmeijan joukot torjuvat vihollisen hyökkäyksen kes- kitetyllä tulella, minkä jälkeen vihollinen lyödään Panssariarmeijan vastahyökkäyk- sellä.⁵⁸⁷

Panssariarmeijan joukkojen puolustustaistelua tuetaan epäsuoralla tulella, ilma- ja maavoimailmavoimien tulella sekä elektronisen sodankäynnin suorituskyvyillä.⁵⁸⁸

Kuten edellä olevasta on havaittavissa, julkisista lähteistä muodostettava kuva 1. Pans- sariarmeijan puolustustaistelusta on perin pelkistetty. Tämä johtuu siitä, että uutisointi Panssariarmeijan puolustustaistelusta on vähäistä, koska kyseinen yhtymä on tarkoi- tettu etupäässä hyökkäyssotaan, minkä harjoittelusta uutisointi on selvästi puolustus- taisteluharjoittelua runsaampaa.

Pelkistetty kuva 1. Panssariarmeijan puolustustaistelusta jättää aukkoja muun muassa tiedustelujärjestelyihin sekä ylempään johtoportaan 1. Panssariarmeijalle antamaan tu- keen. Koska eri valtioiden asevoimat harjoittelevat ja sotivat ohjesääntöjensä ja par-

учение с Севастопольской бригадой ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12349999@egNews>; Pesonen (2021), s. 52; *МАНЁВРЕННАЯ ОБОРОНА*. <https://encyclopedia.mil.ru/encyclopedia/dictionary/details.htm?id=7488@morfDictionary>.

⁵⁸⁶ В Нижегородской области военнослужащие ЗВО применили «танковую карусель» на тактическом учении. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12318952@egNews>; Ведение оборонительного боя отработали военнослужащие ЗВО в Подмоскowie. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12322238@egNews>; В Подмоскowie мотострелки ЗВО остановили наступление условного противника с помощью ПТРК «Фазот». <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12344257@egNews>.

⁵⁸⁷ В Нижегородской области военнослужащие ЗВО применили «танковую карусель» на тактическом учении. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12318952@egNews>; В Нижегородской области военнослужащие ЗВО применили «танковую карусель» на тактическом учении. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12334404@egNews>; В Нижегородской области военно-служащие ЗВО подавили наступление превышающих сил условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12313529@egNews>; Ведение оборонительного боя отработали военнослужащие ЗВО в Подмоскowie. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12322238@egNews>; В Московской области завершилось тактическое учение с Севастопольской бригадой ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12349999@egNews>; Panschin (2019 a), s. 20.

⁵⁸⁸ В ЗВО прошли масштабные учения мотострелковых подразделений гвардейской танковой армии. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=537846&lang=RU>; С артиллеристами танкового объединения ЗВО проведена тренировка по стрельбе и управлению огнем. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12352045@egNews>; Hooker Jr (2020), s. 3, 7; Petraitis Daivis: *The Anatomy of Zapad 2017. Certain Features of Russian Military Planning*. Lithuanian annual strategic review. December 2018, s. 21–23.

haiksi käytänteiksi omaksumiensa toimintamallien mukaan, on todennäköistä, että esimerkiksi 1. Panssariarmeijan puolustustaistelun tiedustelujärjestelyt ynnä muut julkisista lähteistä vaille selitystä jäävät asiat, järjestetään useimmiten samalla tavalla kuin mitä edellä on kerrottu 6. ja 20. Armeijan yhteydessä.

Hyökkäys

Panssariarmeijan joukot harjoittelevat päätaistelutapaansa hyökkäystä niin pää- ja sivusuunnassa, kohtaamistaisteluna, hyökkäystä asutuskeskukseen sekä ylimenohyökkäyksenä. Näiden lisäksi Panssariarmeijan joukot harjoittelevat väijytyksestä tehtävää hyökkäystä.⁵⁸⁹

Hyökkäys pää- ja sivusuunnassa sekä kohtaamistaistelua

Pää- tai sivusuunnassa sotivat 1. Panssariarmeijan joukot hyökkäävät useimmiten linnoittautunutta panssarijoukoilla vahvennettua moottorijalkaväkeä vastaan. Lisäksi vihollisella on liikkuvat panssarintorjuntajoukot ja puolustustaistelua tuetaan ilmavoimilla.⁵⁹⁰

Panssariyhtymää käytetään painopistesuunnassa vihollisen lyömiseen ja hyökkäysedellytysten luomiseen vihollisen puolustuksen syvyyteen. Hyökkäystehtävän saanut joukko siirtyy lähtöalueelle, jolloin se aloittaa viimeistään vihollistiedustelun. Tiedustelussa käytetään ainakin lennokkeja, mutta todennäköisesti tietoja hankitaan myös perinteisesti maankamaralta. Näin hankitut tiedot välitetään reaaliaikaisesti hyökkävään joukko komentopaikalle.⁵⁹¹

Hyökkäys alkaa tulivalmistelulla. Sen päätyttyä ensimmäinen porras, jonka tehtävänä on useimmiten vihollisen linnoitetun etulinjan ryhmittymisen rikkominen, tappioiden tuottaminen vihollisen panssaroidulle kalustolle sekä panssarintorjunnalle, aloittaa hyökkäyksen. Hyökkäävä joukko ampuu vihollista panssaroidun kaluston aseistuksen äärikantamalta alkaen. Moottoroidun jalkaväen jalkautuessa taisteluun sen hyökkäystä tuetaan lisäksi kranaattikonekiväärein, konekiväärein ja tarkka-ampujin.⁵⁹² Viimeksi

⁵⁸⁹ *Танкисты ЗВО на учении под Москвой в ходе наступательного боя уничтожили бронетехнику условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12387342@egNews>; *Танкисты ЗВО в Московской области провели учение по проведению встречного боя и сквозных атак.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12406517@egNews>; *Военнослужащие ЗВО с боем форсировали реку на танках и БМП.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12299644@egNews>; *В Нижегородской области в городском бою танковые экипажи ЗВО уничтожили условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12374913@egNews>; *В Подмоскowie танкисты ЗВО отработали «танковую карусель».* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12369261@egNews>.

⁵⁹⁰ *Танкисты ЗВО на учении под Москвой в ходе наступательного боя уничтожили бронетехнику условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12387342@egNews>; *В Подмоскowie танкисты Кантемировской дивизии уничтожили оборонительные позиции условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12385833@egNews>; *Танкисты ЗВО уничтожили бронетехнику условного противника на полигоне Мулино.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12344481@egNews>.

⁵⁹¹ *В Подмоскowie военнослужащие ЗВО уничтожили условного противника в сумерках Алабинского полигона.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12298237@egNews>; *Танкисты ЗВО уничтожили бронетехнику условного противника на полигоне Мулино.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12344481@egNews>; Pesonen (2021), s. 53.

⁵⁹² *Артиллеристы танковой армии ЗВО на учении в Нижегородской области уничтожили оборонительные позиции условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12340966@egNews>; *Танкисты ЗВО на учении под Москвой в ходе*

mainittujen tehtävänä on tuhota etulinjassa toimivia vihollisen yleisjohtajia, -tulenjohdajia, tarkka-ampujia sekä puolustustaisteluun osallistuvia raskasasemichistöjä.

Kun 1. Panssariarmeijan joukot ovat murtaneet vihollisen puolustuksen etulinjan, ne käyttävät hyväkseen puolustajan joukoissa syntynyttä sekasortoa ja hyödyntävät panssarijoukkojen liikkuvuutta pyrkien mahdollisimman nopeasti etenemään ensimmäiselle portaalle asetettuun tavoitteeseen, jonne ne ryhmittyvät puolustukseen. Tämän jälkeen saavutettua menestystä hyödynnetään vetämällä toinen porras taisteluun hyökkäyksen laajentamiseksi entistä syvemmälle vihollisen ryhmittymykseen.

Taisteltaessa sivusuunnassa tai tilanteissa, joissa vihollisen puolustuksen murtamisen onnistuminen on 1. Panssariarmeijan joukoille epätodennäköistä esimerkiksi epäedullisesta maastosta tai voimasuhteesta johtuen, on mahdollista, että hyökkääjä pyrkii panssariaseen liikkuvuutta, suojaa ja tulivoimaa hyödyntäen saartamaan vihollisen nopeilla sivustahyökkäyksillä. Tällöin panssariarmeijan joukkojen tavoitteena on saada vihollinen antautumaan ilman, että hyökkääjä joutuu omille joukoille tappioita tuottavaan hyökkäystaisteluun. Tällaisessa tapauksessa saarroksiin joutunutta vihollista painostetaan ainakin henkisen sodankäynnin keinoin tiputtamalla saarrostusrenkaaseen lentolehtisiä, jossa saarroksissa olevia kehoitetaan laskemaan aseensa ja antautumaan.⁵⁹³

Kohtaamistaistelun ensivaiheessa 1. Panssariarmeijan joukot pysäyttävät kohtaamansa vihollisen ja torjuvat sen hyökkäykset. Tämän jälkeen panssariaseen nopeutta hyödyntäen panssarijoukot tunkeutuvat syvälle vihollisen ryhmittymykseen, jossa ne ryhmittyvät puolustukseen ja sitovat vihollisen etummaisat joukot taisteluun.⁵⁹⁴ Seuraavassa vaiheessa kohtaamistaisteluun joutuneen kärjen takana edenneet joukot pyrkivät hyödyntämään etupuolella hyökänneen ja vihollisen ryhmittymykseen puolustukseen ryhmittyneen joukon menestystä hyökkäyksen edistämiseksi.

Hyökkäys asutuskeskukseen

Hyökätessä asutuskeskukseen 1. Panssariarmeijan joukot hyökkäävät useimmiten vihollista vastaan, joka on ryhmittynyt siilipuolustukseen ja valmistautunut puolustustaisteluun.⁵⁹⁵ Harjoitusuutisonnista muodostettavan kuvan perusteella taistelujen ensivaiheessa Panssariarmeijan joukot saartavat vihollisen.⁵⁹⁶ Tämän tarkoituksena on

наступательного боя уничтожили бронетехнику условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12387342@egNews>; *Гранатомет АГС-17. Дальность стрельбы. Вес. Размеры. Калибр.* <https://arsenal-info.ru/pub/granatomety/granatomet-ags-17-dalnost-strelby-ves-razmery-kalibr?ysclid=150r2impu454897106>; *В Подмоскowie военнослужащие ЗВО уничтожили условного противника в сурмерках Алабинского полигона.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12298237@egNews>; Ikonen et al. (2016), s. 147.

⁵⁹³ *В Подмоскowie военнослужащие ЗВО окружили подразделения условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12374684@egNews>; *В Подмоскowie военнослужащие ЗВО окружили условного противника с поддержкой беспилотников.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12315037@egNews>.

⁵⁹⁴ *Танкисты ЗВО в Московской области провели учение по проведению встречного боя и сквозных атак.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12406517@egNews>.

⁵⁹⁵ *В Нижегородской области в городском бою танковые экипажи ЗВО уничтожили условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12374913@egNews>; *В Нижегородской области танкисты ЗВО уничтожили условного противника в городе.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12371625@egNews>.

⁵⁹⁶ *В Нижегородской области стартовало ротное тактическое учение с военнослужащими отдельной танковой бригады ЗВО.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12371279@egNews>; В

ainakin eristää taistelualue oman toiminnan näkökulmasta selkeäksi kokonaisuudeksi, estää asutuskeskukseen linnoittautunutta vihollista vetäytymästä ja saamasta täyden-nyksiä sekä torjua vihollisen taistelualueelle tekemät vastahyökkäykset.

Kun hyökkäyskohteena oleva asutuskeskus on saarrettu, panssari- ja moottorijalkaväkijoukot aloittavat kohteen valtaamisen. Hyökkäys etenee rakennus rakennukselta. Niitä vallattaessa käytetään moottorijalkaväkijoukoista muodostettuja kolmihenkisiä partioita, joiden toimintaa tukevat taistelupanssarivaunut, rynnäkkö- ja kuljetuspanssarivaunut sekä tarkka-ampujat.⁵⁹⁷ Hyökkääjän päästyä tavoitteeseen se ryhmittyy puolustukseen sekä valmistautuu torjumaan vihollisen vastahyökkäykset.

Ylimenohyökkäys ja panssariväijytys

Myös 1. Panssariarmeijan ylimenohyökkäyksestä muodostettava kuva on perin pelkistetty. Ennen ylimenohyökkäyksen alkua hyökkääjän panssaroitu kalusto valmistellaan ylimenoa varten. Tämän lisäksi vaunumiehistöt harjoittelevat toimintaa siltä varalta, että vaunut täyttävät vedellä.⁵⁹⁸

Vesistön yli hyökkäävän joukon tehtävänä on sillanpään valtaaminen vastarannalta.⁵⁹⁹ Kalustosta riippuen vesieste ylitetään joko kahlaamalla tai uimalla. Taistelupanssarivaunut kahlaavat pohjaa pitkin enintään viisi metriä syvän vesiesteen yli. Sen sijaan moottorijalkaväen kuljetus- ja rynnäkköpanssarivaunut ylittävät vesiesteen uimalla.⁶⁰⁰

Ylimenon aikana 1. Panssariarmeijan joukot valmistautuvat tuhoamaan panssarintorjuntaohjuksilla maihinnousurannalla havaitut vihollisen panssarivaunut.⁶⁰¹ Ylimenon jälkeen hyökkääjä lyö kohtaamansa vihollisen ja etenee käsketylle tasalle sillanpään valtaamiseksi, jonne se ryhmittyy puolustukseen.

Нижегородской области стартовало ротное тактическое учение военнослужащих ЗВО и Республики Беларусь. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12349007@egNews>.

⁵⁹⁷ *В Нижегородской области в городском бою танковые экипажи ЗВО уничтожили условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12374913@egNews>; *В Нижегородской области стартовало ротное тактическое учение с военнослужащими отдельной танковой бригады ЗВО.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12371279@egNews>; *В Нижегородской области стартовало ротное тактическое учение военнослужащих ЗВО и Республики Беларусь.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12349007@egNews>; *В Подмосковье прошли занятия по тактической стрельбе и штурму зданий с разведчиками ЗВО.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12301855@egNews>.

⁵⁹⁸ *В Подмосковье военнослужащие ЗВО форсировали водную преграду в ночное время суток.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12315039@egNews>.

⁵⁹⁹ *В Подмосковье военнослужащие ЗВО форсировали водную преграду в ночное время суток.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12315039@egNews>; *В Подмосковье подразделения танковой армии ЗВО форсировали реку в рамках проверки боеготовности.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375352@egNews>; *Военнослужащие ЗВО с боем форсировали реку на танках и БМП.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12299644@egNews>.

⁶⁰⁰ *В Подмосковье подразделения танковой армии ЗВО форсировали реку в рамках проверки боеготовности.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375352@egNews>; *В Подмосковье с экипажами Т-72Б Таманской дивизии ЗВО прошли занятия по подводному вождению.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12370322@egNews>; *В Подмосковье военнослужащие ЗВО форсировали водную преграду в ночное время суток.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12315039@egNews>.

⁶⁰¹ *В Подмосковье подразделения танковой армии ЗВО форсировали реку в рамках проверки боеготовности.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375352@egNews>; *В Подмосковье экипажи БМП-2 форсировали водную преграду и уничтожили танки условного противника с помощью ПТРК «Фাগот».* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12292115@egNews>; *В Подмосковье с экипажами Т-72Б Таманской дивизии ЗВО прошли занятия по подводному вождению.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12370322@egNews>.

1. Panssariarmeijan reservijoukot voivat saada tehtäväkseen suorittaa panssariväijytysten vihollisen panssarituetta vastaan. Tällaisessa tapauksessa väijytystehtävän saanut joukko siirtyy toiminta-alueelleen, jonne se valmisteleo tuliasemat iskussa käytettävälle taistelu- ja rynnäkkö- sekä kuljetuspanssarivaunuille. Kun viholliskolonna on noin 1 500–2 000 metrin etäisyydellä sitä vastaan avataan tuli. Ensimmäiset laukaukset ammutaan kolonnan ensimmäiseen ja viimeiseen ajoneuvoon. Tällä tavoin vaikeutetaan muiden vihollisajoneuvojen pakenemistä väijytyksestä, joihin tuli seuraavaksi kohdistetaan.⁶⁰² Väijytyksen jälkeen iskun tehnyt joukko irtautuu pääjoukon yhteyteen.

5.2 Aselaji- ja taistelua tukevat joukot

Puolustushaarasta ja aselajista riippumatta taistelua tukevien ja aselajijoukkojen tehtävät ja käyttöperiaatteet ovat pääpiirtein samanlaiset. Esimerkiksi esikunta- ja viestijoukkojen päätehtävänä on mahdollistaa katkeamaton johtaminen, ja pioneerijoukkojen tärkeimpiä tehtäviä ovat liikkeen edistäminen, suluttaminen ja linnoittaminen.

Edellä olevaan viitaten ja toiston välttämiseksi seuraavaksi kerrotaan 1. Panssariarmeijan aselaji- ja taistelua tukevien joukkojen käyttöperiaatteista ja toiminnasta, mikäli niiden osalta on lisättävää siihen, mitä edellä on jo kerrottu 6. ja 20. Armeijan yhteydessä.

Siirryttäessä poikkeusolojen *johtamisjärjestelyihin* 1. Panssariarmeijan esikunta perustetaan kenttäoloissa moduulimenetelmällä. Tällöin kukin esikunnan toimisto (vast.) muodostaa oman itsenäisen johtamispaikan. Vihollisen tulivaikutuksen vähentämiseksi moduulit sijoitetaan etäälle toisistaan. Mikäli yksi tai useampi moduuli menettää toimintakykynsä, niiden toiminnot voidaan siirtää toiseen yhä toimintakykyiseen johtamispaikkaan.⁶⁰³

Läntisen sotilaspiirin panssariarmeijan joukot saattavat poikkeusoloissa joutua toimimaan laajalla alueella, mikä voi aiheuttaa johtamiselle vaikeuksia. Tällaisissa tapauksissa yksi keino tehostaa radioilla tapahtuvaa johtamista on se, että lennokkeja käytetään linkkiasemina 1. Panssariarmeijan esikuntien ja niiden alajohtoportaiden välillä.⁶⁰⁴

⁶⁰² В Подмоскowie танкисты ЗВО отработали «танковую карусель». <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12369261@egNews>; В Подмоскowie танкисты ЗВО повышенным темпом стрельбы уничтожили колонну бронетехники условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12373487@egNews>; В Нижегородской области танкисты ЗВО отработали действия по организации скрытых огневых позиций и уничтожению условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12318274@egNews>; В Нижегородской области танкисты ЗВО учились организовывать почтовую танковую засаду. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12346080@egNews>; В Подмоскowie танкисты ЗВО уничтожили колонну бронетехники условного противника, применив «танковую карусель». <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12321419@egNews>; В Подмоскowie танкисты ЗВО уничтожили колонну бронетехники условного противника, применив «танковую карусель». <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12330855@egNews>.

⁶⁰³ Военнослужащие танковой армии ЗВО применили модульную систему развертывания командного пункта. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12331582@egNews>; В Подмоскowie военнослужащие ЗВО применили новейшие средства связи в рамках оперативно-мобилизационного сбора. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12331578@egNews>.

⁶⁰⁴ На полигоне Алабино в ходе командно-штабного учения военнослужащие ЗВО применили новейшие средства связи. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12374687@egNews>; В Нижегородской области связисты ЗВО отработали применение беспилотников в качестве ретрансляторов. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12385962@egNews>.

Panssariarmeijan *ohjus-, raketinbeitin, tykistö- ja kranaatinbeitin sekä ilmatorjuntajoukot* valmistautuvat siirtymisten ja tulitoiminnan aikana taistelemaan joukkotuhoaseiden saattamalla alueella sekä torjumaan vihollisen tiedustelu- ja tuhotyöryhmien hyökkäykset.⁶⁰⁵ Viimeksi mainitussa tapauksessa ainakin panssariarmeijan ilmatorjuntajoukot pyritään saamaan irti taistelusta mahdollisimman nopeasti, jotta ne pääsisivät jatkaamaan päätehtäväänsä eli omien joukkojen suojaamista vihollisen ilmahyökkäyksiltä.⁶⁰⁶

Harjoitusuutisoinnista muodostettavan kuvan perusteella on pääteltävissä, että 1. Panssariarmeijan ilmatorjuntajoukkoja käytetään myös muiden kuin sotilaallisten kohteiden suojaamisessa. Tällaisia kohteita ovat ainakin panssariarmeijan toiminta-alueella sijaitsevat strategisesti tärkeät hallintorakennukset ja teollisuuslaitokset.⁶⁰⁷

Läntisen sotilaspiirin 1. Panssariarmeija on ennen kaikkea hyökkäyssotaan tarkoitettu joukko. *Pioneeritoiminnan* näkökulmasta tämä tarkoittaa erityisesti kykyä liikkeenedistämiseen. Vihollisen miinoitteiden löytämiseksi 1. Panssariarmeijan pioneeritiedustelujoukoilla on käytössään jo aikaisemmin mainittujen välineiden lisäksi Koršun, PIPL sekä INVU-3M miinan etsintälaitteita.⁶⁰⁸ Koršunin avulla on mahdollista löytää maahan, lumeen tai rakenteisiin kätkeytyjä elektronisia komponentteja sisältäviä räjähteitä.⁶⁰⁹ Kannettava PIPL-miinaetsin on tarkoitettu löytämään ja paikantamaan miinojen räjäytyskaapeleita aina metrin syvyydestä.⁶¹⁰ INVU-3M-miinaetsintä käytetään puolestaan teiden ja rakennusten miinoittamiseen käytettyjen radio-ohjattavien räjähteiden etsinnässä.⁶¹¹

⁶⁰⁵ В Ивановской области ракетчики танковой армии ЗВО уничтожили полевой аэродром условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405607@egNews>; В Ивановской области военнослужащие ЗВО применили ОТРК «Искандер-М» для уничтожения командного пункта. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12366383@egNews>.

⁶⁰⁶ В Подмоскowie расчеты зенитных ракетных комплексов «Тор-М2» ЗВО в ходе учения отразят воздушную атаку условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12347263@egNews>; В Подмоскowie расчеты ЗРК Тор-М2 ЗВО уничтожили ударные беспилотники условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12373971@egNews>; В Подмоскowie расчеты зенитных ракетных комплексов «Тор-М2» Западного военного округа в ходе учения отразили воздушную атаку. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12300908@egNews>.

⁶⁰⁷ В Подмоскowie ЗРК Тор-М2 ЗВО отразили авиационное нападение условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12311175@egNews>; В Подмоскowie расчеты комплексов «Тор-М2» ЗВО отразили воздушную атаку условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12367289@egNews>; В Подмоскowie расчеты зенитных ракетных комплексов «Тор-М2» ЗВО в ходе учения отразят воздушную атаку условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12347263@egNews>.

⁶⁰⁸ В Подмоскowie инженеры танкового объединения ЗВО применили УР-77 «Метеорит» для создания безопасного маршрута. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12314199@egNews>; С инженерно-саперными подразделениями гвардейской танковой армии ЗВО завершились тактико-специальные учения. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12319748@egNews>.

⁶⁰⁹ Новый миноискатель для инженерных войск РФ – локатор нелинейного типа НР900ЕК «КОРШУН». <https://topwar.ru/15098-novyuy-minoisatel-dlya-inzhenernyh-voysk-rf-lokator-nelineynogo-tipa-nr900ek-korshun.html?ysclid=l5ao4cjh6t939785539>.

⁶¹⁰ Применение средств обнаружения взрывоопасных предметов при проведении гуманитарного разминирования в Сирии. <https://dfnc.ru/yandex-novosti/primenenie-sredstv-obnaruzheniya-vzryvoopasnyh-predmetov-pri-provedenii-gumanitarnogo-razminirovaniya-v-sirii/?ysclid=l59hhuyb6w313171745>.

⁶¹¹ Применение средств обнаружения взрывоопасных предметов при проведении гуманитарного разминирования в Сирии. <https://dfnc.ru/yandex-novosti/primenenie-sredstv-obnaruzheniya-vzryvoopasnyh-predmetov-pri-provedenii-gumanitarnogo-razminirovaniya-v-sirii/?ysclid=l59hhuyb6w313171745>.

Tarvittaessa löydetty räjähdeet ja miinat raivataan 1. Panssariarmeijan joukkojen liikkeen edistämiseksi. Jotta raivatut kulkuaukot havaittaisiin myös pimeällä, niiden reunustat maalataan hohtavalla maalilla.⁶¹²

Venäjän asevoimissa yleisesti käytössä olevien TMM-3M- ja PP-2005M-siltakalustojen lisäksi 1. Panssariarmeijan pioneerijoukot kykenevät tukemaan panssari- ja moottorijalkaväkijoukkojen ylivenoa rakentamalla käytössä olevasta kalustosta veneillä siirrettäviä (60 m x 7 m) lauttoja, joiden kantavuus voi olla jopa 170 tonnia.⁶¹³

Silta- ja lauttakaluston käyttö vaatii valmistelu-aikaa ja niiden käyttö ylivenossa vihollisen tulen alla on erittäin vaativa suoritus. Täten onkin todennäköistä, ettei mainittuja kalustoja käytetä painopistesuunnassa ensimmäisen portaan joukkojen ylivenon tukemiseen.

Läntisen sotilaspiirin panssariarmeijalla on vesistöjen ylitystä varten käytössään myös uivia PTS-2-kuljetusajoneuvoja. Niiden ohjaamo on panssaroitu ja ajoneuvo voidaan varustaa konekiväärillä. Yhdellä ajoneuvolla voidaan kerralla kuljettaa vesiesteen yli 75 sotilasta varusteineen, kaksi enintään 85 millimetrin tykkiä, yksi enintään 152 millimetrin tykki, kaksi maastohenkilöautoa (UAZ-3151), yksi enintään 12 tonnia painava kuorma-auto sekä 12 haavoittunutta paareineen.⁶¹⁴ Kuljetusajoneuvon tarjoamasta vähäisestä suojasta ja vaatimattomasta aseistuksesta päätellen sitä käytettäneen etupäässä taaempien portaiden joukkojen ylivenokuljetuksiin ja haavoittuneiden evakointeihin.

Panssariarmeijan pioneerijoukot tukevat armeijan taistelua myös suluttamalla. Esimerkiksi kesällä 2021 Jaroslavin alueella pidetyssä harjoituksessa panssaripioneerit rakensivat vihollisen jalkaväen ja kevyesti panssaroitujen ajoneuvojen tuhoamiseksi tarkoitetun 300 neliömetrin suuruisen kauko-ohjauksella räjäytettävän miinoitteen.⁶¹⁵

Läntisen sotilaspiirin panssariarmeijan *elektronisen sodankäynnin joukkoja* käytetään omien joukkojen suojaamiseen vihollisen lennokkitoiminnalta, vihollisen radioyhteyksien sekä radio-ohjauksella toimivien räjähteiden (miinakenttien) häirintään. Vihollisen lennokkeja vastaan toimitaan yhdessä ilmatorjunnan tutkajoukkojen kanssa. Viimeksi mainittujen tehtävänä on valvoa 1. Panssariarmeijan ilmatilaa ja ilmoittaa tiedot havaituista vihollisen tiedustelu- ja taistelulennokeista elektronisen sodankäynnin joukoille. Tämän jälkeen ELSO-joukot pyrkivät tunnistamaan havaittujen lennokkien

⁶¹² В Подмоскowie инженеры танкового объединения ЗВО применили УР-77 «Метеорит» для создания безопасного маршрута. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12314199@egNews>; С инженерно-саперными подразделениями гвардейской танковой армии ЗВО завершились тактико-специальные учения. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12319748@egNews>.

⁶¹³ В Ярославской области военные инженеры танковой армии ЗВО возвели мост для проезда бронированной техники. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12339556@egNews>; В Подмоскowie инженеры ЗВО навели ponttonную переправу через реку в Московской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12292756@egNews>; Инженерные подразделения танковой армии ЗВО навели свыше 80 км. мостовых переправ через водные преграды. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12395027@egNews>.

⁶¹⁴ Инженерные подразделения танковой армии ЗВО навели свыше 80 км. мостовых переправ через водные преграды. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12395027@egNews>; транспортер ПТС-2. <https://war-book.ru/transporter-pts-2/?ysclid=15at38h66849426180>; Плавающие транспортеры ПТС. <https://warfor.me/plavayushhie-transporteryi-pts/>.

⁶¹⁵ В Ярославской области инженеры ЗВО в ходе тренировки подорвали управляемое минами поле площадью более 300 кв. метров. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12367915@egNews>.

ohjaustaaajuudet, kyllästämään ne sekä kaappaamaan vihollisen lennokit omaan hallintaan. Mikäli tässä onnistutaan, kaapatut lennokit pakotetaan laskeutumaan omalle puolelle.⁶¹⁶ Muussa tapauksessa ilmatorjuntajoukot pyrkivät tuhoamaan vihollisen lennokit.

Vihollisen lennokkien ohjaussignaalien analysoinnissa ja häirinnässä käytetään ainakin automatisoitua R-330M1P-häirintäjärjestelmää ja R-330Ž-häirintäasemaa.⁶¹⁷ Ensiksi mainittu on tarkoitettu VHF- matkapuhelin sekä satelliittiyhteyksien tiedusteluun ja häirintään 100–2 000 MHz:n taajuuksilla.⁶¹⁸ Ajoneuvosijoitteinen R-330Ž-häirintäasema on osa edellä mainittua häirintäjärjestelmää, mutta sitä voidaan käyttää myös itsenäisesti. Radiotaajuuksien tiedustelussa R-330Ž:aa käytetään 100–2 000 MHz:n taajuuksilla. Häirintäasemana sitä voidaan käyttää puolestaan 800–960 MHz:n, 1 227,6 MHz:n ja 1 500–1 900 MHz:n taajuuksilla. Häirintäaseman tehokas toimintaetäisyys maakohteita vastaan on 20–25 ja ilmamaaleja vastaan vähintään 50 kilometriä.⁶¹⁹

Edellä mainitun R-330Ž-häirintäaseman lisäksi vihollisen radioyhteyksien häirinnässä käytetään ainakin liikkuvia R-934BMV- ja R-378BMV-häirintäasemia.⁶²⁰ Tätä kirjoitettaessa julkisista lähteistä ei ole saatavissa tarkempia tietoja häirintäasemien ominaisuuksista, mutta niiden kerrotaan olevan osa Borisoglebsk-2-häirintäjärjestelmää. Julkisuudessa olevien tietojen mukaan yhteen järjestelmään kuuluu kaikkiaan yhdeksän (1+8) MT-LB-miehistönkuljetusvaunun alustalle rakennettua elektroniseen tiedusteluun ja häirintään tarkoitettua vaunua. Myöskään Borisoglebsk-2:sta ei ole julkisesti saatavissa yksityiskohtaisia suorituskykytietoja.⁶²¹

Panssariarmeijan elektronisen sodankäynnin joukot käyttävät vihollisen radio-ohjauksella laukaistavien räjähteiden ja miinakenttien taajuustiedustelussa ja räjäytystaajuushäirinnässä ainakin edellä mainitun Borisoglebsk-2-järjestelmän lisäksi Infauna-(RB-531B) ja Samarkand-U-tiedustelu- ja häirintäjärjestelmiä.⁶²² Molemmista järjestelmistä tiedetään julkisuudessa varsin vähän. Ensiksi mainittua tiedetään käytettävän jo mainitun käyttötarkoituksen lisäksi VHF-taajuuksilla elektroniseen tiedusteluun,

⁶¹⁶ В гвардейской танковой армии ЗВО проведена тренировка по противодействию БЛА условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12300227@egNews>; Расчеты РЭБ ЗВО обеспечили прикрытие войск от беспилотных летательных аппаратов условного противника.

<https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12374315@egNews>; Военнослужащие гвардейской танковой армии ЗВО в Нижегородской области перехватили беспилотники условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12404795@egNews>.

⁶¹⁷ В Подмоскowie военнослужащие ЗВО применили средства радиоэлектронной борьбы для защиты командных пунктов от БЛА условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12334534@egNews>; В Подмоскowie военнослужащие ЗВО применили средства РЭБ для защиты командных пунктов. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12314197@egNews>; Станция постановки помех Р-330Ж «Житель». <https://topwar.ru/98467-stanciya-postanovki-pomeh-r-330zh-zhitel.html?ysclid=15c7vjfhy9485887501>.

⁶¹⁸ Обзор современных российских средств РЭБ. <https://dfnc.ru/yandeks-novosti/obzor-sovremennyh-rossijskih-sredstv-reb/?ysclid=15c9yum73a79831509>.

⁶¹⁹ Станция постановки помех Р-330Ж «Житель». <https://topwar.ru/98467-stanciya-postanovki-pomeh-r-330zh-zhitel.html?ysclid=15c7vjfhy9485887501>.

⁶²⁰ Мобильная группа РЭБ подавила около 70 объектов условного противника в рамках ТСУ. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12342754@egNews>.

⁶²¹ Комплекс радиоэлектронной борьбы РБ-301Б «Борисoglebsk-2». <https://topwar.ru/92182-kompleks-radioelektronnoy-borby-rb-301b-borisoglebsk-2.html?ysclid=15cbkc0s3f982595294>.

⁶²² В Подмоскowie подразделения РЭБ Кантемировской дивизии ЗВО подавили радиоуправляемые фугасы. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12385595@egNews>; Военнослужащие Таманской дивизии ЗВО в Подмоскowie освоили новейшие комплексы «Борисoglebsk-2», «Инфауна» и «Самарканд-У». <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12295899@egNews>.

häirintään sekä vihollisen radioasemien peilaamiseen. Infaunaa käytetään yhdessä tiedustelulennokkien kanssa⁶²³. Tämä nopeuttaa tiedustelu- ja häirintäjärjestelmän suuntaamista tarkoituksenmukaisimmalle alueelle.

Samarkand-järjestelmän suorituskykyjä hyödynnetään niin ikään jo mainitun käyttötarkoituksen lisäksi suojelemaan sotilaskohteita strategisesti tärkeissä suunnissa häiritsemällä ja lamauttamalla vihollisen johtamisjärjestelmiä. 1. Panssariarmeijan lisäksi Samarkandeja on käytössä tiettävästi ainakin Pohjoisessa laivastossa ja Itämeren laivastossa.⁶²⁴

Toisin kuin yleisjoukkojen armeijoiden *tiedustelu- ja erikoisjoukot* 1. Panssariarmeijan vastaavat joukot eivät siirry tehtäväänsä jalan (vast.), vaan siirtyvät toiminta-alueelleen joukon käytössä olevilla ajoneuvoilla tai laskuvarjopudotuksin.⁶²⁵ Tämä selittyy sillä, että jalan siirtyvä tiedustelujoukko ei yksinkertaisesti kykenisi etenemään riittävän nopeasti panssariarmeijan liikkeeseen nähden.

Julkisten lähteiden avulla muodostuvan kuvan mukaan 1. Panssariarmeijan tiedustelu- ja erikoisjoukkoja käytetään pääsääntöisesti samanlaisiin tehtäviin kuin mitä edellä on kerrottu 6. ja 20. Armeijan yhteydessä. Joitakin eroja on kuitenkin havaittavissa. Esimerkiksi panssariarmeijan tiedustelijat harjoittelevat rynnäköintiä rakennuksiin kaupunkiolosuhteissa. Tällöin tiedustelijat toimivat kolmihenkisissä partioissa ja heidän toimintaansa tuetaan tarkka-ampujilla. Myös panssariarmeijan erikoisjoukot harjoittelevat rakennusten valtaamista. Ne pyrkivät yllättämään vihollisen tunkeutumalla rakennuksiin yllättävistä suunnista käyttäen rakennukseen tunkeutumisen viime vaiheessa köysilaskeutumisvälineitä.⁶²⁶

Panssariarmeijaa käytetään sotatoimien painopistesuunnassa tärkeimmissä taisteluissa. Muun muassa tästä syystä sen joukkojen on kyettävä yhteistoimintaan painopistesuunnan taisteluja tukevan ilmavoimakomponentin kanssa. Tässä tarkoituksessa panssariarmeijan tiedustelijat etsivät ja osoittavat maavoimailmavoimille maaleja, kuten komentopaikkoja ja varastoja. Maalitietojen välittämisessä taisteluhelikoptereille käytetään Strelets-johtamis- ja viestijärjestelmää.⁶²⁷

⁶²³ *Обзор современных российских средств РЭБ.* <https://dfnc.ru/yandeks-novosti/obzor-sovremennyh-rossijskih-sredstv-reb/?ysclid=15c9yum73a79831509>; *Радиолокационный купол и радиоэлектронный удар: как работают новейшие российские средства РЭБ.* <https://russian.rt.com/russia/article/752417-kompleksy-reb-borisoglebsk-samarkand?ysclid=15cdp18ed469484438>.

⁶²⁴ *Радиолокационный купол и радиоэлектронный удар: как работают новейшие российские средства РЭБ.* <https://russian.rt.com/russia/article/752417-kompleksy-reb-borisoglebsk-samarkand?ysclid=15cdp18ed469484438>.

⁶²⁵ *Разведчики ЗВО в ходе учения в Подмоскowie добыли информацию из командного пункта условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12399123@egNews>; *В Подмоскowie разведчики ЗВО добыли секретную информацию из командного пункта условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12332028@egNews>; *В Нижегородской области разведчики ЗВО десантировались в глубокий тыл условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12373723@egNews>.

⁶²⁶ *Разведчики Таманской мотострелковой дивизии ЗВО отработали тактическую стрельбу и штурм зданий в Подмоскowie.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12331203@egNews>; *Подразделения разведки ЗВО отработали тактику ведения боя в городских условиях.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12323667@egNews>; *В Подмоскowie стартовало ротное тактическое учение с разведывательными подразделениями Таманской дивизии ЗВО.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12314327@egNews>.

⁶²⁷ *В Нижегородской области разведчики ЗВО навели на полевой пункт управления условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12376667@egNews>.

Julkisista lähteistä muodostettavan kuvan perusteella 1. Panssariarmeijan erikoisjoukkoja voidaan käyttää sillanpään muodostamiseen panssariarmeijan pääjoukon hyökkäykseen liittyen. Tällöin menetellään seuraavasti: Ensinnä erikoisjoukot kuljetetaan helikoptereilla vihollisselustan ilmatilaan. Tämän jälkeen ne hyppäävät laskuvarjolla ja maahantulon jälkeen ne etenevät käskettyyn maastonkohtaan. Sinne savuttuaan erikoisjoukot ryhtyvät siilipuolustukseen ja muodostavat näin sillanpään panssariarmeijan päävoimille.⁶²⁸

Panssariarmeijan *lennokkejoukoilla* on käytössään yhteensä noin sata Venäjän asevoimissa yleisimmin käytettyä Orlan-10- ja Eleron-3-lennokkia. Aikaisemmin jo mainittujen tehtävien lisäksi panssariarmeijassa lennokkeja käytetään elektronisen tiedustelun sensoreina.⁶²⁹

Panssariarmeijan taistelukyvyn näkökulmasta tärkeässä asemassa on sen *huoltojoukkojen* polttoainetäydennyskyky taistelupanssarivaunuille ynnä muille taisteluajoneuvoille. Mikäli mahdollista, taistelukyvyn ylläpitämiseksi panssariarmeijan yhtymien huoltojoukot järjestävät siirtymisten ja marssien aikana taistelevien joukkojen ajoneuvokaluston massatankkauksen. Prikaatin taistelupanssarivaunujen massatankkauksessa käytetään 15:sta ATZ-10-polttoainejakeluorma-autoa. Niihin mahtuu yhteensä yli 60 000 litraa polttoainetta ja samanaikaisesti voidaan tankata 30 panssarivaunua. Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan massatankkauksessa yhden T-72B3-taistelupanssarivaunun polttoainetäydennys kestää noin viisi minuuttia.⁶³⁰

Massatankkauksen etuna on se, että yhdellä suorituksella pystytään täydentämään panssariprikaatin yhden -pataljoonan taistelupanssarivaunujen polttoainesäiliöt. Tällöin koko joukkoyksikkö säilyttää toimintakykynsä polttoainehuollon näkökulmasta jotakuinkin yhtä kauan.

5.3 Komppanian, pataljoonan ja rykmentin taisteluosastojen kaksipuoleiset harjoitukset

1. Panssariarmeijan vaativimmat taisteluharjoitukset pidetään komppanian, pataljoonan tai rykmentin taisteluosastojen kaksipuoleisina harjoituksina. Harjoitusjoukot muodostetaan panssariarmeijan yhtymistä. Joihinkin harjoituksiin osallistuu myös taisteluosastojen taisteluja tukevat taktisoperatiiviset ilmavoimat.⁶³¹

⁶²⁸ Под Нижним Новгородом разведчики танковой армии ЗВО десантировались в тыл условного противника с высоты более 1,5 км. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12381759@egNews>; В Нижегородской области разведчики ЗВО десантировались в глубокий тыл условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12373723@egNews>.

⁶²⁹ Более 1 тыс. вылетов совершили БЛА гвардейской танковой армии ЗВО за летний период обучения. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12321418@egNews>; Налет беспилотников танковой армии ЗВО за летний период обучения составил более 50 тыс. км. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12389346@egNews>; Расчеты беспилотников ЗВО провели учение в Московской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12289362@egNews>.

⁶³⁰ В Нижегородской области танкисты ЗВО организовали массовую заправку танков Т-72Б3 на марше. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12367759@egNews>; В Нижегородской области танкисты ЗВО отработали массовую заправку танков Т-72Б3 на марше. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12288468@egNews>.

⁶³¹ Артиллеристы танковой армии ЗВО проведут тактико-специальное учение в Нижегородской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12304038@egNews>; Свыше 1,5 тыс. военнослужащих танковой армии ЗВО убыли из Подмосковья в Нижегородскую область для участия в учениях. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12305358@egNews>; В Подмосковье

Panssariarmeijan kaksipuoleisissa harjoituksissa harjoitellaan puolustusta, hyökkäystä sekä vastahyökkäystä metsämaastossa kuin myös kaupunkiolosuhteissa. Näiden harjoitusten tavoitteena on kehittää panssari- ja moottorijalkaväkijoukkojen yhteistoimintaa taistelua tukevien aselajijoukkojen ja taktisoperatiivisten ilmavoimien kanssa.⁶³²

завершились батальонные тактические учения с военнослужащими Кантемировской танковой дивизии ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12351172@egNews>.

⁶³² Артиллеристы танковой армии ЗВО проведут тактико-специальное учение в Нижегородской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12304038@egNews>; Реактивная артиллерия ЗВО отразила наступление условного противника в ходе учения в Нижегородской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12317787@egNews>; Свыше 1,5 тыс. военнослужащих танковой армии ЗВО убыли из Подмосковья в Нижегородскую область для участия в учениях. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12305358@egNews>; Свыше 3,5 тыс. военнослужащих танковой армии ЗВО привлечены к двухстороннему учению в Нижегородской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12316519@egNews>; В Нижегородской области завершилось двухстороннее тактико-специальное учение гвардейской танковой армии ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12318069@egNews>; В Подмосковье завершились батальонные тактические учения с военнослужащими Кантемировской танковой дивизии ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12351172@egNews>; В Нижегородской области прошла активная фаза двухстороннего тактического учения с танковой армией ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12354695@egNews>.

6. PIDÄKE LÄNNEN SUUNTAAN – TULKINTA ITÄMEREN LAIVASTON TAISTELUN KUVASTA

Itämeren laivasto harjoittelee säännöllisesti valmiuden kohotusta, jolloin kaikki joukot siirtyvät rauhanajan valmiudesta sodanajan valmiuteen. Siirtyminen kestää viikkoja ja koostuu useasta vaiheesta, joissa toimitaan aluksi joukkoyksiköittäin ja lopulta yhtymäkoonpanossa. Sodanajan valmiuteen siirtyminen koostuu ainakin seuraavista vaiheista:

- Taisteluhälytys valmiuden kohottamiseksi.
- Varastoidun materiaalin nouto ja jako sotajoukolle sekä kaluston käyttöönoton valmistelu.
- Siirtyminen väistöalueelle, jossa ryhmittäminen, linnoittaminen ja naamiointi,
- Koulutuksen aloittaminen.
- Joukkojen keskittäminen ja koulutuksen jatkaminen.⁶³³

Valmistauduttaessa poikkeusolojen toimintaan Itämeren laivaston joukot harjoittelevat yhdessä ja erikseen myöhemmin tässä luvussa kuvattavia sodan ajan taistelun kuvaan liittyviä asioita.⁶³⁴

6.1 Pinta-alusvoimat

Itämeri on matala, suppea sisämeri, jossa eivät päde samat merisodan lainalaisuudet kuin valtamerillä. Esimerkiksi koko Itämeren alueen pinta- ja ilma-alusliikenne on valvottavissa. Lisäksi Itämeren suppeuden takia siellä käytävässä merisodassa on huomioitava myös muut kuin merivoimalliset suorituskyvyt, kuten esimerkiksi maakentiltä toimivat ilmavoimat, tykistöohjukset sekä rannikon tuntumassa taistelevat maavoimajoukot.⁶³⁵ Menestyksekkään merisodankäynnin näkökulmasta tämä edellyttää tiivistä yhteistyötä eri puolustushaarojen kesken.

Yhdysvaltalainen merisotateoreetikko Milan Vego on pohtinut merisodankäyntiä Itämeren kaltaisilla merillä. Hänen mukaansa merisodankäynti kapeilla merialueilla on monessa suhteessa haastavampaa kuin valtamerillä. Yhtenä syynä tähän on lyhyet etäisyydet, mikä tarkoittaa käytännössä lyhyttä reagointiaikaa nykyaikaisilla nopeasti lentävillä ohjuksilla tehtävään vihollisen offensiiviin.⁶³⁶

⁶³³ В соединениях и частях Балтийского флота стартовали плановые занятия по боевой готовности. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12340594@egNews>; В соединениях и частях Балтийского флота проходят плановые занятия по боевой готовности. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405067@egNews>; Балтфлот РФ начал занятия по боевой готовности с участием кораблей, самолетов, сухопутных подразделений. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=577735&lang=RU>.

⁶³⁴ В соединениях и частях Балтийского флота стартовали плановые занятия по боевой готовности. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12340594@egNews>; В соединениях и частях Балтийского флота проходят плановые занятия по боевой готовности. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405067@egNews>; Балтфлот РФ начал занятия по боевой готовности с участием кораблей, самолетов, сухопутных подразделений. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=577735&lang=RU>.

⁶³⁵ Vänskä (2015), s. 79; Vänskä (2021), s. 8, 9; Brunberg (2018), s. 127, 128.

⁶³⁶ Vänskä (2021), s. 10.

Vegon mukaan kapeilla merialueilla merisodankäyntiin soveltuvat erityisen hyvin monitoimikorvetit, ohjusveneet, meritorjuntaohjukset, miinat, rannikkojoukot sekä sukellusveneet.⁶³⁷ Kuten myöhemmin ilmenee, Itämeren laivastolla on käytössään kaikkia edellä mainittuja suorituskykyjä, joskin sen sotavarustuksesta löytyy tällä hetkellä vain yksi etupäässä koulutuskäytössä oleva sukellusvene.

Venäjän meridoktriinissa sotalaivaston tehtäväksi nimetään pelotteen ja merellisen puolustuskyvyn ylläpitäminen, valtakunnan ja sen taloudellisten etujen puolustaminen sekä merenpohjan infrastruktuurin suojeleminen.⁶³⁸ Näitä tehtäviä Itämeren laivasto toteuttaa sen vastuualueella, johon Itämeren lisäksi kuuluu mahdollisesti myös Pohjanmeri.⁶³⁹

Julkisuudessa on arvioitu, että edellä mainitussa tarkoituksessa venäläiset ovat suunnitelleet Itämeren laivastolle kolme puolustustasaa. Nämä ovat: 1) Tanskan salmet, missä vihollisen liikettä rajoitetaan, 2) Kaliningrad, jonne muodostetaan etupäässä ilmatorjunta-, rannikko- ja meritorjunta- sekä risteilyohjuksien tulenkäyttöön perustuva A2AD-vyöhyke (anti-access / area denial) sekä 3) Suomenlahden pohjukka, missä estetään pääsy Leningradin alueelle ja Pietariin.⁶⁴⁰

Merisodankäynnissä on kyse merenhallinnasta, missä menestyminen ilmenee kykyä käyttää merta ja kiistää tämä kyky viholliselta.⁶⁴¹ Jotta Itämeren laivasto pystyy täyttämään sille annetut tehtävät vastuualueellaan, sen on saavutettava viholliseen nähden täydellinen tai vähintään ajallinen ja paikallinen merenherruus. Se voidaan saavuttaa: 1) tuhoamalla vihollisen pinta- ja ilma-aluksia, sukellusveneitä sekä miinoja, 2) vahingoittamalla vihollisen johtamisjärjestelmiä, 3) tuhoamalla tai lamauttamalla vihollisen merivoimille tärkeitä tukikohtia tai logistista infrastruktuuria, 4) ottamalla haltuun viholliselle strategisesti tärkeitä saaria, kapeikkoja tai rannikkotukikohtia, sekä 5) saartamalla ja sulkemalla viholliselle strategisesti tärkeät alueet ja estää vihollista täten toteuttamasta joukkojen siirtoja ja ryhmyksiä ilmassa, merenpinnalla tai sen alla.⁶⁴²

Tänä päivänä, kun Itämeren rannat kuuluvat Venäjän alueita lukuun ottamatta Nato-maille, ainakin täydellinen merenherruus on Itämeren laivastolle vaativa tehtävä. Itämeren laivaston pinta-alkukset harjoittelevat tehtäviensä toteuttamista meritse ja ilmoitse hyökkäävää vihollista vastaan, joka koittaa tuhota Itämeren laivaston infrastruktuuria ja merellistä suorituskykyä. Harjoituskuvausten perusteella Itämeren laivastoa vastaan hyökkäävä vihollinen käyttää pinta-aluksia, sukellusveneitä, ilmavoimia ja ohjuksia sekä erikoisjoukkoja. Vihollisen toiminnalle on ominaista voimakas elektroninen häirintä.⁶⁴³ Myös Itämeren laivasto valmistautuu sodankäyntiin Nato-maita

⁶³⁷ Sama.

⁶³⁸ Sama, s. 106; Ville Vänskän kommentti 17. marraskuuta 2022. Materiaali tutkijan hallussa.

⁶³⁹ Kjellén (2021), s. 58.

⁶⁴⁰ Vänskä (2021), s. 106, 107.

⁶⁴¹ Brunberg (2018), s. 143, 255 viite 1.

⁶⁴² Vänskä (2015), s. 77, 78.

⁶⁴³ *Корабли Балтийского флота разыграли учебный бой с кораблями, подлодками и самолетами условного противника.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=569734&lang=RU>; *Корвет Балтийского флота провел ракетную стрельбу в море.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12400818@egNews>; *Корвет Балтийского флота «Сообразительный» провел артиллерийские стрельбы в море.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12348459@egNews>; *Корвет «Бойкий» Балтийского флота выполнил минные постановки и отразил воздушный удар условного противника в морских полигонах.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12342225@egNews>; *Десять кораблей Балтфлота*

vastaan. Tässä tarkoituksessa Itämeren laivaston aluspäällystölle pidettiin marras-kuussa 2022 harjoitus, jossa perehdyttiin Itämeren laivaston vastuualueella olevien Nato-maiden merivoimien taistelumahdollisuuksiin.⁶⁴⁴

Itämeren laivaston kaikille pinta-aluksille yhteisiä harjoitusaiheita ovat tykeillä tai ohjuksilla suoritettavat ammunnat maaleihin, jotka kuvaavat vihollisen ilma- ja pinta-aluksia, suojautuminen vihollisen joukkotuhoaseilta sekä taistelu niiden vaikutuspiirissä. Tämän lisäksi pinta-alusmiehistöt harjoittelevat toimintaa vihollisen vedenalaisia erikoisjoukkoja vastaan.⁶⁴⁵

Edellä mainittujen vakioharjoitusten lisäksi Itämeren laivaston alukset harjoittelevat sodankäyntiä, johon ne aseistuksensa ja muiden suorituskykyjensä puolesta parhaiten soveltuvat. Itämeren laivaston kokoonpanoon kuuluvia *korvetteja* käytetään monipuolisesti niin puolustus- kuin hyökkäyssodankäyntiin. Ainakin osa niistä on varustettu Redut-meri- ja ilmatorjuntaohjuksella, jota voidaan venäläisten mukaan käyttää myös ohjustorjunnassa. Korvettien torpedoaseistusta käytetään sekä vihollisen torpedojen torjunnassa että hyökätessä vihollisaluksia vastaan. Tämän lisäksi korvetteja käytetään sukellusveneiden torjunnassa niin miinoittamalla merialueita kuin toimimalla niitä vastaan syvyyspommein tai muin keinoin. Sukellusveneiden torjuntaan liittyy hyvin usein yhteistoiminta mantereelta tai korvettien kannelta operoivien Itämeren laivaston merivoimailmavoimien Ka-27-sukellusveneiden torjuntahelikopterien kanssa. Niiden tehtävänä on useimmiten etsiä ja paikantaa sukellusveneitä ja ilmoittaa esimerkiksi vesikuuntelujärjestelmällä hankitut maalitiedot sukellusveneiden tuhoamiselle pinta-aluksille.⁶⁴⁶ Tämän lisäksi sukellusvenemaalitietoa tuottavat myös kiinteät vesikuuntelusensorit.⁶⁴⁷

Korvettien lisäksi Itämeren laivaston molempien laivastotukikohtien suojaamisessa vihollisen sukellusveneiden tunkeutumisilta käytetään *pieniä sukellusveneiden torjunta-aluksia* joko itsenäisesti tai yhdessä sukellusveneiden torjuntahelikoptereiden kanssa. Pie-

провели учение по отражению авианалета на базу ВМФ. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=568335&lang=RU>.

⁶⁴⁴ Комсостав Балтфлота в ходе сборов изучает боевой потенциал ВМС НАТО в регионе.

<https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=584315&lang=RU>.

⁶⁴⁵ *Корабли Балтийского флота разыграли учебный бой с кораблями, подлодками и самолетами условного противника.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=569734&lang=RU>; *Корвет Балтийского флота «Сообразительный» провел артиллерийские стрельбы в море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12348459@egNews>; *Корвет «Бойкий» Балтийского флота выполнил минные постановки и отразил воздушный удар условного противника в морских полигонах.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12342225@egNews>; *Сторожевой корабль «Ярослав Мудрый» Балтийского флота провел плановые учебные стрельбы в Балтийском море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12328510@egNews>; *Десять кораблей Балтфлота провели учение по отражению авианалета на базу ВМФ.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=568335&lang=RU>; *Тральная группа Ленинградской военно-морской базы проводит учение по поиску мин.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12362290@egNews>.

⁶⁴⁶ *Корвет Балтийского флота провел ракетную стрельбу в море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12400818@egNews>; *Корвет «Сообразительный» отразил торпедную атаку в Балтийском море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12390671@egNews>; *У калининградского побережья российские корветы обнаружили чужую субмарину.* <https://vpk-news.ru/news/62680>; *Корвет Балтийского флота «Сообразительный» провел артиллерийские стрельбы в море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12348459@egNews>; *Корабли Балтийского флота провели противолодочное учение.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=537877&lang=RU>.

⁶⁴⁷ Kjellén (2021), s. 61.

net sukellusveneiden torjunta-alukset on varustettu sukellusveneiden torjuntaan tarkoitettuilla raketinheittimillä ja torpedoilla.⁶⁴⁸

Korvettien tapaan pieniä sukellusveneiden torjunta-aluksia käytetään myös miinoittamiseen. Miinoitteiden tarkoituksena on estää vihollisen pinta-aluksia käyttämästä väyliä, suojata satamia vihollisen aluksilta, sukellusveneiltä ja torpedoilta sekä estää vihollisen vapaa pääsy mereltä mahdollisille mairinnousalueille.⁶⁴⁹ Miina-aseen käyttö Itämerellä on ymmärrettävää, sillä merisotahistoriaa ja nykyaikaista merisodankäyntiä tutkineen Ville Vänskän mukaan lähes koko Itämeren alue on ihanteellinen miinojen käytölle. Niiden avulla voidaan tehokkaasti sulkea väylät ja kapeikot, minkä lisäksi miinat muodostavat Itämerellä myös merkittävän sukellusveneiden torjunta-aseen.⁶⁵⁰

36. Ohjuslaivadivisioonan alukset muodostavat Itämeren laivaston merkittävimmän taistelukyvyyn.⁶⁵¹ Divisioonan *ohjusveneet ja -laivat* on varustettu joko uusimmilla Kalibr-tai vanhemmilla Moskit- ja Malahit-ohjuksilla. Niiden pitkän ampumaetäisyyden takia kovapanosammuntoja ei ammuta Itämerellä, vaan ne ammutaan Vienanmerellä.⁶⁵²

Ohjusalusten pääaseistusta käytetään etupäässä vihollisen alusten ja alusosastojen tuhoamiseen. Tämän lisäksi ainakin Kalibr-ohjuksilla tuetaan maasodankäyntiä tuhoamalla vihollisen tärkeitä kohteita kuten muun muassa lentokenttiä, komentopaikkoja sekä vahvasti linnoitettuja asemia.⁶⁵³

Itämeren laivaston *maihinnousualusten* päätehtävänä on kuljettaa mairinnousuosaston päävoimat kalustoineen operaatioalueelle ja tukea mairinnousua alusten raketinheitin ynnä muulla aseistuksella.⁶⁵⁴ Mairinnousualuksia käytetään myös merialueiden mii-

⁶⁴⁸ Sama; *Корабли Балтийского флота отработали задачи по уничтожению подводной лодки условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12349350@egNews>; *Корабли Ленинградской военно-морской базы провели стрельбы в морских полигонах Балтийского флота.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12361243@egNews>; *Корабли Балтийского флота отработали задачи по уничтожению подводной лодки условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12309439@egNews>; *Корабли Балтийского флота в ходе учения "уничтожили" подводную лодку условного противника.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=570191&lang=RU>.

⁶⁴⁹ *Противолодочные корабли БФ в ходе учения выполнили артиллерийские стрельбы и отработали постановку минных заграждений.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405450@egNews>; *Противолодочные корабли Балтийского флота отразили воздушный налет условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12354985@egNews>.

⁶⁵⁰ Vänskä (2015), s. 83, 84.

⁶⁵¹ Kjellén (2021), s. 34.

⁶⁵² *Корабль Балтийского флота в рамках тренировки провел электронные ракетные пуски.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12322201@egNews>; *Ракета с Балтики поразила цель в Беломорье.* <https://vprk-news.ru/news/63926>; *Ударные группы Балтфлота "уничтожили" отряд кораблей условного противника массированным ракетным ударом.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=535738&lang=RU>.

⁶⁵³ *Корабль Балтийского флота в рамках тренировки провел электронные ракетные пуски.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12322201@egNews>; *Малые ракетные корабли Балтийского флота в ходе учения уничтожили корабли условного противника в море ракетными комплексами «Калибр».* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12413693@egNews>; *Ракета с Балтики поразила цель в Беломорье.* <https://vprk-news.ru/news/63926>. *Ракетные боевые корабли Балтфлота вышли в море на учения для "уничтожения" ударной группы "противника".* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=570445&lang=RU>.

⁶⁵⁴ *Десантные корабли Балтийского флота отразили налет авиации условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12287858@egNews>; *На Балтийском флоте состоялась учение по переброске боевой техники на десантных катерах.*

noittamiseen samassa tarkoituksessa, kuin mitä edellä on kerrottu pienten sukellusveneiden torjunta-alusten yhteydessä.⁶⁵⁵

Raivaajien päätehtävänä on turvata pintataistelualusten merelle pääsy ja paluu laivastotukikohtaan.⁶⁵⁶ Raivaajat toimivat useimmiten osastona etsiessään ja tuhotessaan miinoja. Miinoja etsitään vesikuuntelulaitteilla ja trooleilla. Harjoituskuvausten perusteella kelluvien miinojen raivaaminen tapahtuu useimmiten ampumalla niitä raivaajien tykeillä. Sen jälkeen, kun miinat on tehty vaarattomiksi, raivaajat opastavat taistelualukset turvallista väylää pitkin laivastotukikohdasta merelle tai päinvastoin.⁶⁵⁷

Taisteluosastot [alusosastot] ovat *merivoimien yhtymiä*, eli itsenäiseen sodankäyntiin kykeneviä joukkoja.⁶⁵⁸ Harjoituskertomusten perusteella Itämeren laivaston suurempiin taisteluosastoihin kuuluu 15–20 alusta. Ne muodostetaan eri tehtäviin tarkoitetuista alusluokista sekä tuki- ja huoltoaluksista. Tämän lisäksi Itämeren laivaston taisteluosastoihin kuuluu usein Ka-27-sukellusveneiden torjuntahelikoptereita sekä merijalkaväkisotilaita. Viimeksi mainittujen tehtävänä on torjua aluksiin kohdistuvat fyysiset hyökkäykset. Tehtäviensä toteuttamiseksi taisteluosasto voi jakautua pienempiin taktisiin ryhmiin.⁶⁵⁹

Harjoituskuvausten perusteella Itämeren laivaston taisteluosastot harjoittelevat useimmiten Itämerellä. Tämän lisäksi ne näyttävät Venäjän sotalaivaston lippua Pohjanmerellä, Atlantilla sekä Välimerellä. Taisteluosastojen ja taktisten ryhmien taistelu- ja yhteistoimintaharjoituksissa soditaan vihollista vastaan, jonka alusosastoihin kuuluu pinta-aluksia, sukellusveneitä sekä lentotukialuksia. Tämän lisäksi Itämeren laivaston

<https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12345938@egNews>; *Самые большие в мире десантные корабли на воздушной подушке отработали высадку морского десанта на балтийское побережье.*

<https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12323816@egNews>; *Российские военные провели учения по высадке военной техники на побережье Балтики.*

<https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=570450&lang=RU>.

⁶⁵⁵ *Большой десантный корабль Балтийского флота выполнил минные постановки в ходе тренировок в морских полигонах.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12341458@egNews>; *Корабли Балтийского флота выполнили минные постановки в морских полигонах.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12385843@egNews>; *Малый десантный корабль на воздушной подушке «Мордовия» выполнил минные постановки в морском полигоне Балтийского флота.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12313773@egNews>.

⁶⁵⁶ Kjellén (2021), s. 62.

⁶⁵⁷ *Корабельная тральная группа Балтийского флота участвовала в учение по поиску мин.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12361437@egNews>; *Тральная группа Балтийского флота провела учение по поиску мин.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12405236@egNews>; *Тральная группа Ленинградской военно-морской базы проводит учение по поиску мин.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12362290@egNews>; *С тральной группой Балтийского флота проведено учение по поиску мин.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12341470@egNews>; *Новейший корабль противоминной обороны «Владимир Емельянов» провел артиллерийские стрельбы в море.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12293464@egNews>.

⁶⁵⁸ Vänskä (2015), s. 176.

⁶⁵⁹ *Корабли Балтийского флота разыграли учебный бой с кораблями, подлодками и самолетами условного противника.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=569734&lang=RU>; *Отряд кораблей Балтийского флота завершил выполнение задач морского похода.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12409261@egNews>; *Российский флот начал крупные учения на Балтике, в море вышли 20 кораблей и судов (обновленная версия).* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=565111>; *Экипажи кораблей БФ выполнили стрельбы в морских полигонах флота.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12345056@egNews>; *Отряд кораблей Балтийского флота отправился в дальний поход.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12330458@egNews>.

taisteluosastot valmistautuvat tukemaan maarintamataisteluita laivatykistöllä, raketein ja ohjuksin sekä toteuttamalla että tukemalla maihinnousuja.⁶⁶⁰

Poikkeusoloissa taisteluosastojen tehtävänä voi olla: 1) omien meriyhteyksien suojaaminen, 2) vihollisen kauppameriliikenteen ja sotilaallisten meriyhteyksien häirintä tai estäminen, 3) voimannäyttö, tukialueen perustaminen merelle, maihinnousun tukeminen, 4) maajoukkojen keskittäminen sekä merellisten huoltokuljetusten suojaaminen. Näiden tehtävien toteuttaminen edellyttää vähintään alueellista ja ajallista merenheruutta.⁶⁶¹ Nykyään pelkät merivoimaoperaatiot ovat kuitenkin harvinaisia ja ne liittyvät yhä enenevässä määrin maasodankäyntiin, jolloin kaikki puolustushaarat toimivat saman johtoportaan alaisuudessa.⁶⁶²

6.2 Rannikkojoukot

25. Rannikko-ohjusrikaati

Kuten edellä jo kerrottiin, Itämeren laivaston rannikkojoukkoihin kuuluvat 25. *Rannikko-ohjusrikaati* ja 336. Erillinen merijalkaväkiriikaati. Rannikko-ohjusrikaatin pääkalustona on Bal- ja Bastion-rannikko-ohjukset. Ensiksi mainitun kantama on noin 120 kilometriä ja sen tuliasemat voivat sijaita enintään kymmenen kilometriä rantaviivasta. Jälkimmäisen rannikko-ohjuksen kantaman väitetään olevan jopa 600 kilometriä ja sen tuliasemat voivat sijaita aina 200 kilometriä rannikolta.⁶⁶³

Rannikko-ohjusrikaatin tehtävänä on suojata Itämereen rajoittuvaa Venäjän ranta-
maata, siellä sijaitsevaa sotilaallista infrastruktuuria sekä Itämeren laivaston aluksia tuottamalla ohjustulella tappioita vihollisen (maihinnousu)alusosastoille.⁶⁶⁴

⁶⁶⁰ *Корабли Балтийского флота разыграли учебный бой с кораблями, подводками и самолетами условного противника.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=569734&lang=RU>; *Экипажи корветов Балтийского флота выполнили электронные ракетные пуски по морским целям в Северном море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12318921@egNews>; *Отряд кораблей Балтийского флота завершил выполнение задач морского похода.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12409261@egNews>; *Российский флот начал крупные учения на Балтике, в море вышли 20 кораблей и судов (обновленная версия).*

<https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=565111>; *Крупные учения "Океанский щит-2020" начались в Балтийском море - Минобороны РФ.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=535781&lang=RU>; *более 10 кораблей и судов Балтийского флота принимают участие в учении ВМФ России «Океанский щит-2020».* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12305744@egNews>; *Корабли Балтийского флота вернулись в пункты постоянного базирования после выполнения учебно-боевых задач.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12289701@egNews>; *Экипажи кораблей Балтийского флота выполнили стрельбы по воздушным целям.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12288483@egNews>.

⁶⁶¹ Vänskä (2015), s. 77.

⁶⁶² Sama, s. 71, 72.

⁶⁶³ *На острове в Финском заливе проводится учение с расчетами береговых ракетных комплексов «Бал».* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12390444@egNews>; *Расчеты БРК «Бастиион» Балтийского флота поразили условные цели в море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12388278@egNews>. Pitkien ampumaetäisyyksien takia 25. Rannikko-ohjusrikaati ampuu kovapanosammuntoja Aleksandrian maalta Barentsinmerelle. *Расчеты БРК «Бастиион» Балтийского флота поразили условные цели в море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12388278@egNews>.

⁶⁶⁴ *Расчеты БРК «Бастиион» Балтийского флота поразили условные цели в море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12388278@egNews>; *Военнослужащие берегового ракетного соединения Балтийской военно-морской базы уничтожили отряд боевых кораблей условного противника в открытом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12366324@egNews>; *Береговые ракетные комплексы «Бастиион» Балтийского флота в ходе учения уничтожили корабельную ударную группу условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12346947@egNews>.

Rannikko-ohjusprikaatin tuliyksiköiden komentopaikat saavat maalitietoja omilta tutkajoukoiltaan, Itämeren laivaston meri- ja ilmatiedustelulta sekä liikkuvilta meri- ja ilmatilanneasemilta.⁶⁶⁵ Komentopaikoilta maalitiedot välitetään tulitehtävinä ohjusjoukoille. Kun ne ovat ampuneet, ne väistävät vihollisen vastavalmistelun siirtymällä uusiin ennalta tiedusteluihin ja valmisteltuihin tuliasemiin.⁶⁶⁶

336. Erillinen merijalkaväkiprikaati

Maihinnousun torjunta

336. *Erillistä merijalkaväkiprikaattia* käytetään sekä Kaliningradin alueelle suuntautuvan maihinnousun torjuntaan että vihollisen rantamaalle suunnattavaan maihinnousuhyökkäykseen.⁶⁶⁷ Merijalkaväkiprikaattia käytetään maihinnousun torjunnassa vihollisen merijalkaväkeä vastaan, jonka maihinnousu koostuu kolmesta osasta. Ensimmäisessä vaiheessa vihollinen lähettää maihinnousualueen syvyyteen tiedustelu- ja tuho-työpartioita, joiden tehtävänä on tiedonhankinnan lisäksi vaikeuttaa puolustajan toimintaa suorittamalla iskuja ja tuholaistoimintaa joukkoja ja infrastruktuuria vastaan.⁶⁶⁸ Toisessa vaiheessa rantamaalle tunkeutuu maihinnousuosasto, minkä tehtävänä on muodostaa sillanpääasema maihinnousujoukon päävoimalle, mikä suorittaa kolmannessa vaiheessa maihinnousun ja jatkaa hyökkäystä rantamaalta sisämaahan.⁶⁶⁹

Merijalkaväkiprikaati harjoittelee maihinnousun torjuntaa usein komppanian tai pataljoonan taisteluosaston kokoonpanossa. Toisinaan harjoitukset toteutetaan kaksipuoleisina harjoituksina. Esimerkiksi elokuussa 2021 Kaliningradissa pidettiin kaksipuole-

⁶⁶⁵ *Расчеты береговых ракетных комплексов «Бастيون» поразили морские цели в Финском заливе.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12416160@egNews>; *Береговые ракетные комплексы «Бастيون» Балтийского флота отработали нанесение ударов по отряду кораблей условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405806@egNews>; *На острове в Финском заливе проводится учение с расчетами береговых ракетных комплексов «Бал».* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12390444@egNews>; *Расчеты ракетных комплексов «Бастيون» Балтийского флота провели тренировку по развертыванию в заданном районе.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12353976@egNews>.

⁶⁶⁶ *Расчеты береговых ракетных комплексов «Бал» выполнили электронные пуски в Калининградской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12379595@egNews>; *Военнослужащие берегового ракетного соединения Балтийской военно-морской базы уничтожили отряд боевых кораблей условного противника в открытом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12366324@egNews>; *Расчеты ракетных комплексов «Бастيون» Балтийского флота в ходе учения выполнили электронные пуски ракет по надводным целям.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12352770@egNews>; *Береговые ракетные комплексы «Бастيون» Балтийского флота в ходе учения уничтожили корабельную ударную группу условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12346947@egNews>; *Расчеты БРК «Бал» и «Бастيون» Балтийского флота уничтожили отряд боевых кораблей условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12319450@egNews>; *Ракетчики Балтийского флота в ходе планового учения учатся наносить ракетные удары по надводным кораблям условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12304771@egNews>.

⁶⁶⁷ *Морские пехотинцы Балтийского флота подняты по тревоге в рамках планового учения.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405424@egNews>; *В Калининградской области проведено учение по высадке морского десанта на побережье.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12287894@egNews>.

⁶⁶⁸ *Морские пехотинцы Балтийского флота подняты по тревоге в рамках планового учения.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405424@egNews>; *Разведчики морской пехоты уничтожили диверсионную группу условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12376306@egNews>; *В Калининградской области началось тактическое учение морской пехоты Балтийского и Северного флотов.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12377831@egNews>.

⁶⁶⁹ *Морские пехотинцы Балтийского флота отработали оборону побережья.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12414443@egNews>.

leinen maihinnousu- ja sen torjuntaharjoitus, johon osallistui 336. Erillisen merijalkaväkiprikaatin lisäksi Pohjoisen laivaston merijalkaväkiprikaatin joukkoja.⁶⁷⁰

Maihinnousutorjuntaharjoituksen lähtökohtatilanteena on usein se, että venäläinen osapuoli on tullut yllätetyksi, kun Kaliningradin alueella on havaittu vihollisen maihinnousuosaston tiedustelu- ja tuhotyöpartioita. Venäläiset reagoivat tapahtuneeseen lähettämällä taisteluun useimmiten merijalkaväen ilmarynnäkö- tai tiedustelujoukoista koostuvan osaston, minkä tehtävänä on taistelukosketuksen otto ja vihollispartioiden tuhoaminen.⁶⁷¹

Maihinnousun torjuntaan tarkoitettujen taisteluosaston rungon muodostaa merijalkaväkikataljoona. Sen lisäksi aselajijoukoista kokoonpanoon kuuluu ainakin raketinheitin-, tykistö-, kranaatinheitin-, ilmatorjunta-, pioneeri-, suojele- sekä lennokkijoukkoja. Näiden merijalkaväkiprikaatin omien suorituskykyjen lisäksi Itämeren laivaston merivoimailmavoimat osallistuvat maihinnousun torjuntaan.⁶⁷²

Maihinnousutorjunnan pääjoukko siirtyy operaatioalueelle omalla kalustollaan, minkä yhteydessä valmistaudutaan torjumaan alueella mahdollisesti vielä toimivien vihollisen tiedustelu- ja tuhotyöpartioiden hyökkäykset sekä toimimaan joukkotuhoaseiden vaikutuspiirissä.⁶⁷³ Kun maihinnousutorjuntatehtävän saanut joukko saapuu toiminta-alueelleen, se ryhmittyy puolustukseen, järjestää vartioinnin ja tähystyksen, linnoitetaan, järjestää aselajien yhteistoiminnan sekä käynnistää viimeistään tässä vaiheessa vihollistiedustelun, missä käytetään ainakin lennokkeja.⁶⁷⁴

⁶⁷⁰ *Морские пехотинцы Балтфлота поразили условного противника в море на дальности до шести км.* <https://tass.ru/armiya-i-opk/12255129>; *Морские пехотинцы Балтийского флота отработали оборону побережья.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12414443@egNews>; *Морские пехотинцы Балтийского флота подняты по учебной тревоге.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12378174@egNews>; *Морские пехотинцы Балтийского флота отработывают оборону побережья.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12376296@egNews>; *В Калининградской области началось тактическое учение морской пехоты Балтийского и Северного флотов.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12377831@egNews>.

⁶⁷¹ *В Калининградской области морские пехотинцы Балтийского флота учились уничтожать диверсантов.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12400808@egNews>; *Разведчики морской пехоты уничтожили диверсионную группу условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12376306@egNews>.

⁶⁷² *Морские пехотинцы Балтфлота поразили условного противника в море на дальности до шести км.* <https://tass.ru/armiya-i-opk/12255129>; *Морские пехотинцы Балтийского флота отработывают оборону побережья.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12376296@egNews>; *В Калининградской области прошло учение с морской пехотой Балтийского флота.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12374720@egNews>; *Артиллеристы Балтфлота на учениях в Калининградской области огнём "Градов" и "Гвоздик" "уничтожили" десант "противника".* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=569351&lang=RU>; *Тренировку по стрельбе и управлению огнём артиллерии провели морские пехотинцы Балтийского флота.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12400322@egNews>.

⁶⁷³ *Морские пехотинцы Балтийского флота подняты по тревоге в рамках планового учения.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405424@egNews>; *Морские пехотинцы Балтийского флота отработали оборону побережья.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12414443@egNews>; *Морские пехотинцы Балтийского флота подняты по учебной тревоге.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12378174@egNews>; *Морские пехотинцы Балтийского флота отработывают оборону побережья.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12376296@egNews>.

⁶⁷⁴ *Морские пехотинцы Балтийского флота подняты по тревоге в рамках планового учения.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405424@egNews>; *Морские пехотинцы Балтийского флота подняты по учебной тревоге.*

Maihinnousua torjuttaessa vihollinen pidetään katkeamattomasti tulen alla. Viholliseen aletaan vaikuttaa, kun se tulee maihinnousun torjuntaan valmistautuneen taisteluosaston tulen kantaman piiriin. Täten merellä olevaan vihollisen maihinnousuosaan vaikuttaminen aloitetaan raketinheitimillä ja tykistöllä, joiden tulta korjataan lennokkitiedustelun välittämällä tiedoilla.⁶⁷⁵

Vihollisen pyrkiessä maihin taisteluosaston tarkka-ampujat etsivät maaleikseen hyökkääjän tarkka-ampujia⁶⁷⁶, joiden yhtenä tehtävänä on maihinnousun torjuntaa johtavien sotilaiden eliminointi. Maihinnousua yrittävän vihollisen päävoiman hyökkäys torjutaan ranta-alueella kaikkien käytössä olevien aseiden keskitetyllä tulella⁶⁷⁷.

Maihinnousun torjuntaharjoituksissa merijalkaväkiprikaatin tiedustelujoukkojen harjoitusaiheisiin kuuluu asioita, mitkä herättävät ajatuksen siitä, että samalla harjoitellaan myös omaan maihinnousuhyökkäykseen kohdistuvan vastahyökkäyksen torjuntaa. Tällaisia harjoitusaiheita ovat muun muassa vihollisen [selustassa tapahtuva] liikene yhteyksien häirintä ja tuhoaminen sekä johtamisyhteyksien särkeminen.⁶⁷⁸

Maihinnousuhyökkäys

Maihinnousu on mereltä manterelle suuntautuva hyökkäys, joka on poikkeuksetta sidoksissa maasodankäyntiin. Maihinnousuoperaatio on käytännössä aina maa-, meri- sekä ilmavoimien yhteisoperaatio, joka kuuluu edelleen Venäjän asevoimien keinovalikoimaan ja jota harjoitellaan säännöllisesti Itämerellä esimerkiksi Zapad-pääsotaharjoitusten yhteydessä.⁶⁷⁹

Neuvostoliiton aikana maihinnousuoperaatiot jaettiin kolmeen luokkaan: strategisiin, operatiivisiin sekä taktisiin maihinnousuihin. Ensiksi mainitun tarkoituksena oli uuden

<https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12378174@egNews>; *Морские пехотинцы Балтийского флота отрабатывают оборону побережья.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12376296@egNews>; *В Калининградской области проходит тактическое учение с десантно-штурмовым батальоном морской пехоты Балтийского флота.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12341959@egNews>; *Артиллеристы Балтфлота на учениях в Калининградской области огнём "Градов" и "Гвоздик" "уничтожили" десант "противника".* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=569351&lang=RU>.

⁶⁷⁵ *Артиллеристы Балтфлота на учениях в Калининградской области огнём "Градов" и "Гвоздик" "уничтожили" десант "противника".* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=569351&lang=RU>; *Тренировку по стрельбе и управлению огнём артиллерии провели морские пехотинцы Балтийского флота.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12400322@egNews>.

⁶⁷⁶ *В Калининградской области морские пехотинцы Балтийского флота учились уничтожать диверсантов.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12400808@egNews>; *Разведчики морской пехоты уничтожили диверсионную группу условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12376306@egNews>.

⁶⁷⁷ *Морские пехотинцы Балтийского флота отрабатывали оборону побережья.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12414443@egNews>; *В Калининградской области прошло учение с морской пехотой Балтийского флота.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12374720@egNews>; *Артиллеристы Балтфлота на учениях в Калининградской области огнём "Градов" и "Гвоздик" "уничтожили" десант "противника".* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=569351&lang=RU>.

⁶⁷⁸ *В Калининградской области морские пехотинцы Балтийского флота учились уничтожать диверсантов.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12400808@egNews>; *Разведчики морской пехоты уничтожили диверсионную группу условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12376306@egNews>.

⁶⁷⁹ Vänskä (2021), s. 108; Roponen Hannu, Teittinen Konsta, Kaarnakoski Miikka, Korkala Jouko, Pietiläinen Lari, Plathan Jaakko, Rusanen Olli, Heilala Heikki: *Venäjän merivoimien kehitysnäkymiä. Venäjän asevoimat muutoksessa – kofti 2030-lukua.* Toimittanut Pasi Kesseli. Maanpuolustuskorkeakoulu 2016, s. 252; Vänskä (2015), s. 143; Kjellén (2021), s. 62; Mikael Tammissalon twiitti 11/15 4.3.2022 klo 16:15.

rintaman perustaminen. Operatiivisen mairinnousun tarkoituksena oli maasodan-käynnin tukeminen, ja viimeksi mainitun tarkoituksena oli toteuttaa yleisjoukoilla maasotatoimiin liittyvä merikoukkaus.⁶⁸⁰ Ville Vänskan mukaan viimeksi mainittu on mahdollinen koko Suomen rannikolla, mutta merikoukkausta isommat mairinnousu-hyökkäykset ovat mahdollisia vain osalla rannikkoseutua.⁶⁸¹ Vänskan mukaan Suo-men lahden pohjoisrannalla operatiivisia mairinnousuja rajoittaa rikkonainen ran-nikko, harva väylästä sekä sopivien purkusatamien vähäinen määrä.⁶⁸²

Tänä päivänä mairinnousuoperaation johtaa todennäköisesti operatiivisstrategisen johtoportaan määräämä yleisjoukkojen komentaja apunaan maa-, meri- ja ilmavoimien sekä taistelua tukevien aselajien upseereista koottu johtoporras.⁶⁸³ Mairinnou-suoperaatio on vaativa yhteisoperaatio ja onnistuakseen se edellyttää ainakin strate-gista yllätystä [harhautus], perusteellista tiedustelua, suunnittelua ja valmistelua sekä ilman ja meren herruutta operaatioalueella.⁶⁸⁴

Venäläisen mairinnousuhyökkäyksen arvellaan koostuvan kahdesta portaasta. Ensimmäinen porras koostuu merijalkaväestä, jonka tehtävänä on sillanpään haltuunotto. Tässä tehtävässä merijalkaväkirykmenttiä ei todennäköisesti käytetä kootusti, vaan nykyvenäläisen toimintatavan mukaan rykmentistä muodostetaan tilanteeseen ja tehtävään räätälöityjä pataljoonan taisteluosastoja. Toinen porras koostuu maavoimayhtymien joukoista, jonka tehtävänä on jatkaa hyökkäystä mantereeseen syvyydessä olevaan tavoitteeseen.⁶⁸⁵

Molemmat portaat jakautuvat aaltoihin, joista merijalkaväestä muodostuva 1. porras jakautuu kolmeen aaltoon. Pääosa ensimmäisestä aallosta koostuu merijalkaväen ilmairynnäköjoukoista. Niiden tehtävänä on hallitsevien maastonkohtien haltuunotto. Pääosa ensimmäisen aallon joukoista toimitetaan tehtävään ilmaitse ja loput ilma-tyynyaluksilla.⁶⁸⁶

Merijalkaväen toinen aalto toimitetaan mairinnousualueelle ilma-tyynyaluksin ja sen tehtävänä on luoda edellytykset epäsuorantulen tuliyksiköiden rantautumiselle. Viimeinen aalto, johon kuuluu merijalkaväkeä ja aselajijoukkoja tuodaan mairinnousu-alueelle uppoamarunkoisin mairinnousualueilla.⁶⁸⁷ Sen tehtävänä on saattaa loppuun mairinnousun 1. vaihe eli sillanpään valtaaminen. Tämän jälkeen toisen portaan joukot tuodaan maihin satamainfrastruktuuria edellyttämällä ro-ro-aluksilla.⁶⁸⁸

⁶⁸⁰ Vänskä (2021), s. 26.

⁶⁸¹ Vänskä (2015), s. 84.

⁶⁸² Ville Vänskan tiedonanto 17. marraskuuta 2022. Materiaali tutkijan hallussa.

⁶⁸³ Vrt. Vänskä (2021), s. 26.

⁶⁸⁴ Vänskä (2015), s. 152; Mikael Tammissalon twiitti 9/14. 4.3.2022 klo 16:15.

⁶⁸⁵ Vänskä (2015), s. 152, 153; Tiainen Harri: *Venäjän merivoimien suorituskyky ja mairinnousuoperaatioiden kehitysnäkymät Itämeren alueella. Venäjän asevoimat 2000-luvun alussa*. Maanpuolustuskorkeakoulun taktiikan laitos. Julkaisusarja 2: Taktiikan asiantieto. N:o 1/1999. Toimituskunta: Jorma Saarelainen, Georgij Alafuzoff, Paavo Heiskanen, Vesa Tynkkynen, Mika Hyytiäinen, Tapani Hämäläinen, Jussi Metteri. Hakapaino 1999, s. 70; Roponen et al. (2016), s. 248.

⁶⁸⁶ Vänskä (2015), s. 153; *Балтфлот РФ сообщил об учениях морской пехоты и спецназа в Калининградской области*. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=576933&lang=RU>; *Морские пехотинцы Балтийского флота отрабатывают воздушное десантирование*. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12385269@egNews>.

⁶⁸⁷ Vänskä (2015), s. 153.

⁶⁸⁸ Sama. Ro-ro = roll on roll off. Ro-ro-alus voidaan lastata rullaamalla aluksen sivusta keulasta tai perästä.

Harjoituskuvausten perusteella Itämeren laivaston merijalkaväkiprikaati harjoittelee Itämeren pirissä maihinnousua usein komppanian ja pataljoonan taisteluosaston kokoonpanossa. Harjoituksiin liittyy hyvin usein kovapanosammuntoja ja osa harjoituksesta toteutetaan kaksipuoleisina. Esimerkiksi elokuussa 2020 Itämeren laivaston merijalkaväki harjoitteli maihinnousua Leningradin alueelle ja sitä torjui 6. Armeijan joukot.⁶⁸⁹

Itämeren laivaston maihinnousuosasto kootaan ja lastataan kotisatamassa uppoumarunkoisiin ja ilmatyynymaihinnousualuksiin. Osaston siirtyminen merelle ja edelleen operaatioalueelle suojataan alusosastolla, johon kuuluu raivaajia, korvetteja, ohjusaluksia sekä sukellusveneiden torjunta-aluksia. Lisäksi Itämeren laivaston merivoimailmavoimat tukevat maihinnousuosaston siirtymistä operaatioalueelle.⁶⁹⁰

Ennen maihinnousuosaston 1. portaan ensimmäistä aaltoa maihinnousualueen syvyyteen suunnataan tiedustelua ja erikoisjoukkoja viimeisimpien vihollistietojen saamiseksi ja vihollisen organisoituneen toiminnan vaikeuttamiseksi. Tähän käytetään lennokkeja sekä merijalkaväen tiedustelu- ja erikoisjoukkoja, jotka siirtyvät toiminta-alueelle etupäässä laskuvarjopudotuksella tai helikopterikuljetuksella. Tiedustelijat hankkivat tiedustelutietoja havainnoimalla ympäristöään sekä kuulustelemalla sieppaamia vankeja. Erikoisjoukkojen tehtävänä on vaikeuttaa vihollisen järjestäytyntä maihinnousun torjuntaa tekemällä iskuja sotilasyksiköihin muihin kohteisiin sekä rikkomalla johtamisyhteyksiä.⁶⁹¹

Pääosa maihinnousun 1. portaan ensimmäisestä aallosta lähetetään tehtävänsä laskuvarjopudotuksin. Sen tehtävänä on välittömästi maihinnousualueelle jalkaväen aseintulittamaan kykenevien vihollisen tuliasemien sekä maihinnousualueen läheisyydessä olevien hallitsevien maastonkohtien valtaaminen sekä hallussapito.⁶⁹²

⁶⁸⁹ Подразделения морской пехоты Балтфлота на больших десантных кораблях вышли в море. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=536843>; Морские пехотинцы Балтийского флота готовятся к батальонному тактическому учению. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375932@egNews>; Тактическое учение с морскими пехотинцами Балтийского флота прошло в Калининградской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12313885@egNews>; Корабли на воздушной подушке Балтийского флота в ходе планового учения высадили десант на балтийском побережье. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12357439@egNews>.

⁶⁹⁰ Морские пехотинцы Балтийского флота в рамках учения приступили к погрузке техники на десантные корабли. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12287712@egNews>; Подразделения морской пехоты Балтфлота на больших десантных кораблях вышли в море. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=536843>; Морские пехотинцы Балтийского флота приступили к практическим занятиям по морской десантной подготовке. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12399743@egNews>; На побережье Балтийского моря высадились морской десант. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12316749@egNews>.

⁶⁹¹ Морские пехотинцы Балтийского флота уничтожили условного противника при поддержке БЛА «Орлан-10». <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12398770@egNews>; Балтфлот РФ сообщил об учениях морской пехоты и спецназа в Калининградской области. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=5769333&lang=RU>; Морские пехотинцы Балтийского флота выполняют более двух тысяч прыжков с парашютом. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12296121@egNews>.

⁶⁹² Морские пехотинцы Балтийского флота отрабатывают воздушное десантирование. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12385269@egNews>; Балтфлот в Калининградской области отработал десантирование морских пехотинцев с вертолётов. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=569284&lang=RU>.

Toiseen aaltoon, jonka tehtävänä on luoda edellytykset epäsuorantulen yksiköiden rantautumiselle, kuuluu ainakin merijalkaväen pioneereja, joiden tehtävänä on raivata edellä mainitussa tarkoituksessa sekä kolmannen aallon ajoneuvokalustolle aukkoja rantamaalla oleviin vihollisen miinoitteisiin. Molempien aaltojen maihinnousua tuetaan ainakin merivoimailmavoimilla.⁶⁹³

Ensimmäisen portaan viimeinen, kolmas aalto, nousee maihin maihinnousualusten sen toimintaa suojaan alusosaston sekä merivoimailmavoimien tukemana. Osa kolmannen aallon merijalkaväkijoukoista lasketaan maihinnousualuksista jo merellä ja ne rantautuvat käyttäen omaa useimmiten BTR-82A-kalustoaan. Kolmannen aallon rantauduttua se jatkaa kaiken käytössä olevan tulituen turvin hyökkäystään asetettuihin tavoitteisiin sillanpään muodostamiseksi. Tavoitteessa maihinnousun 1. porras ryhmittyy puolustukseen luoden edellytykset toisen portaan maihinnousulle sekä valmistautuu torjumaan vihollisen vastahyökkäykset. Vihollisen vastahyökkäysten vaikeuttamiseksi siihen varatut joukot pyritään sitomaan taisteluun maihinnousuun yhteydessä toteutettavalla taktisella maahanlaskulla.⁶⁹⁴

6.3 11. Armeijakunta

Itämeren laivaston maavoimakomponentti 11. Armeijakunta on varsin uusi joukko, mikä perustettiin alun perin prikaatikokoonpanoon, mutta sitä on sittemmin alettu muuttaa divisioonakokoonpanoon. Tätä kirjoitettaessa kyseinen muutos on todennäköisesti yhä käynnissä.

Armeijakunnan 18. Divisioonan *moottorijalkaväkirykmenttien* ja *panssariykmentin* harjoituskuvauksista ei ole muodostettavissa kuvaa siitä, millaista vihollista vastaan niillä valmistaudutaan sotimaan. Armeijakunta sijaitsee Kaliningradissa, joka on jo rauhan aikana Nato-maiden ympäröimä. Huomioiden armeijakunnan sijainti ja vallitseva poliittinen tilanne on selvää, että Itämeren laivaston maavoimakomponentilla valmistaudutaan sotimaan Naton mekanisoituja maavoimia vastaan.

Harjoitusuutisista on pääteltävissä, että rykmenttejä valmistaudutaan käyttämään Kaliningradin alueella niin puolustukseen kuin hyökkäykseen. 18. Divisioonan rykmenttien taktisissa toimintaperiaatteissa ei ilmene mitään sellaista, mitä ei olisi edellä kerrottu esimerkiksi 20. Armeijan yhteydessä.⁶⁹⁵ Tähän on luonnollisena selityksenä se,

⁶⁹³ В Калининградской области проведено учение по высадке морского десанта на побережье. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12287894@egNews>; Kjellén (2021), s. 62.

⁶⁹⁴ Морские пехотинцы Балтийского флота в рамках учения приступили к погрузке техники на десантные корабли. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12287712@egNews>; Морские пехотинцы Балтийского флота на занятии по боевой подготовке применили новейшие автоматы АК-12. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12399352@egNews>; Морские пехотинцы Балтийского флота провели боевые стрельбы на незнакомом полигоне. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12317129@egNews>; На побережье Балтийского моря высадился морской десант. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12316749@egNews>; В Калининградской области проведено учение по высадке морского десанта на побережье. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12287894@egNews>.

⁶⁹⁵ Мотострелки Балтийского флота провели учение по нанесению условному противнику максимального огневого поражения. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12374989@egNews>; В армейском корпусе Балтийского флота начали обрабатывать возведение БМП на плаву. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12370377@egNews>; Танкисты Балтийского флота выполнили стрельбы на большие дистанции в рамках тактического учения на полигоне под Калининградом. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12414445@egNews>; В Калининградской области прошло учение танкистов Балтфлота на Т-72Б3М.

että vaikka 11. Armeijakunta kuuluu Itämeren laivaston kokoonpanoon, se on kuitenkin maavoimajoukko kaikkine toiminta- ja käyttöperiaatteineen. Samasta syystä 11. Armeijakunnan *taistelua tukevien ja aselajijoukkojen* käyttöperiaatteet tai toiminta eivät eroa esimerkiksi 6. tai 20. Armeijan vastaavien joukkojen toiminnasta.⁶⁹⁶

11. Armeijakunnan suurimmat harjoitukset pidetään Kaliningradin alueella *komppanian* tai *pataljoonan taisteluosaston* kaksipuoleisina taisteluharjoituksina niin maastossa kuin asutuskeskuksissa. Harjoituksiin liittyy usein kovapanosammuntoja, minkä lisäksi osaa harjoituksista tuetaan Itämeren laivaston merivoimailmavoimilla.⁶⁹⁷

6.4 44. Ilmapuolustusdivisioona

Itämeren laivaston ohjusilmatorjunnasta on päävastuussa 44. *Ilmapuolustusdivisioona*. Kaliningradin suunnan ilmapuolustuskyvyn kehittäminen on ollut yksi Itämeren laivaston painopistealueista. Tästä osoituksena on se, että 44. Ilmapuolustusdivisioona oli ensimmäinen Moskovan ulkopuolinen joukko, joka sai sotakalustoonsa Pantsir-S-

<https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=570248&lang=RU>; В Калининградской области танкисты армейского корпуса Балтийского флота отрабатывают рейдовые действия. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12410038@egNews>; Танкисты Балтийского флота провели учение с боевой стрельбой. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12382395@egNews>.
⁶⁹⁶ Esimerkiksi: В армейском корпусе Балтийского флота состоялась тренировка по связи. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12404481@egNews>; Специалисты связи общевойскового объединения в Калининградской области провели тренировку по обмену информацией. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12398761@egNews>; Комплексы "Искандер" на учениях в Калининградской области уничтожили важные объекты "противника". <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=562414&lang=RU>; Под Калининградом реактивная артиллерия Балтийского флота уничтожила передвижной командный пункт механизированной бригады условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12412472@egNews>; Артиллеристы Балтфлота провели учение в Калининградской области. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=567687&lang=RU>; Зенитчики армейского корпуса Балтийского флота приняли участие в учении по уничтожению воздушных целей. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12367372@egNews>; В ходе учения в Калининградской области военные инженеры Балтийского флота обеспечили проход танков через болото и минные поля. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12403633@egNews>; Российский Балтфлот провёл учения по ликвидации последствий техногенной аварии на химическом предприятии. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=569707&lang=RU>; Специалисты РЭБ общевойскового объединения Балтийского флота отрабатывали борьбу с беспилотными летательными аппаратами. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12404681@egNews>; В Калининградской области разведчики Балтийского флота организовали засаду на колонну техники условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12413518@egNews>; Балтфлот готовится к «Соколиной охоте». <https://vpk-news.ru/news/65954>; На Балтийском флоте прошла тренировка по ведению разведки с беспилотных летательных аппаратов. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12393328@egNews>; Подразделения МТО на учениях в Калининградской области обеспечивают дозаправку топливом боевых машин в полевых условиях. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12414134@egNews>.
⁶⁹⁷ 500 военнослужащих Балтийского флота в Калининградской области приступили к учениям с боевой стрельбой. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=570284&lang=RU>; В армейском корпусе Балтийского флота прошло двустороннее тактическое учение. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12359126@egNews>; Мотострелковые соединения Балтийского флота в рамках КППУ совершили марши на полигоны. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12349341@egNews>; С подразделениями мотострелкового соединения армейского корпуса Балтийского флота проведено тактическое учение с боевой стрельбой. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12346298@egNews>; С мотострелковым соединением армейского корпуса Балтийского флота проведено тактическое учение с боевыми стрельбами. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12307020@egNews>; В армейском корпусе Балтийского флота началось батальонное тактико-строевое занятие. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12304184@egNews>.

lähi-ilmatorjuntaohjuksilla suojatun pitkän kantaman S-400-ilmatorjuntaohjusjärjestelmän.⁶⁹⁸

Itämeren laivaston ilmapuolustuskokonaisuutta, jonka tulivoiman muodostavat 44. Ilmapuolustusdivisioonan, 34. Yhdistetyn ilmavoimadivisioonan sekä pinta-alusten suorituskyvyt, johdetaan Baltijskin tukikohdassa sijaitsevasta johtokeskuksesta. Siellä analysoidaan ja muodostetaan ilmapuolustuksen tutkajoukkojen kokoamaa ilmatilannekuvaa tunnistamalla, luokittelemalla ja jakamalla ilmamaaleja tuliyksiköille.⁶⁹⁹ Harjoitustoiminnasta muodostettavan kuvan perusteella Kaliningradin suunnan ilmapuolustusharjoituksissa valmistaudutaan taisteluun vihollista vastaan, joka hyökkää voimakkaan elektronisen häirinnän tukemana Itämeren laivaston aluksia sekä sotilas- että siviili-infrastruktuuria vastaan ohjuksin ynnä muin ilma-asein.⁷⁰⁰

6.5 34. Yhdistetty ilmavoimadivisioona

34. Yhdistetyn ilmavoimadivisioonan merkittävin tulivoima koostuu hävittäjistä, monitoimihävittäjistä, rynnäkkökoneista sekä mantereelta että pinta-aluksilta taistelutehtäviin kykenevistä helikoptereista.

Hävittäjät, monitoimihävittäjät ja rynnäkkökoneet

Eri konetyypit soveltuvat ominaisuuksiensa puolesta erilaisiin taistelutehtäviin.⁷⁰¹ Ilmavoimadivisioonan harjoitusuutisoinnista muodostettavan kuvan perusteella *hävittäjiä* käytetään ensisijaisesti ilmatilan valvonta- ja tunnistustehtävissä sekä taistelussa pommi- ja ohjuskuja Venäjälle strategisesti tärkeisiin kohteisiin toteuttavien vihollisen ilma-alusosastojen suojana olevia hävittäjiä sekä erillisiä hävittäjäosastoja vastaan. Tämän lisäksi hävittäjiä voidaan käyttää tukemaan Itämeren laivaston alusten toimintaa aina 300–400 kilometrin etäisyydelle rannikolta sekä tukemaan maavoimien taistelua tuhoamalla vihollisen joukko- ja panssarikeskitymiä. Näissä tehtävissä ilmapuo-

⁶⁹⁸ Kjellén (2021), s. 46.

⁶⁹⁹ *Экипажи кораблей Балтийского флота провели тренировку по ПВО.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12398570@egNews>; *Российские военные на фоне учений НАТО на Балтике обрабатывают защиту военных объектов в Калининградской области.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=533098&lang=RU>; *Подразделения ПВО Балтийского флота отразили авиационный удар условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12304262@egNews>; *На Балтийском флоте прошла тренировка корабельных сил и авиации по ПВО.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12381978@egNews>; *Западный форт отразил ракетно-авиационный удар.* <https://vpk-news.ru/news/63480>; *В Калининградской области проходит учение радиотехнических подразделений ПВО.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12349187@egNews>.

⁷⁰⁰ *Российские военные на фоне учений НАТО на Балтике обрабатывают защиту военных объектов в Калининградской области.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=533098&lang=RU>; *Подразделения ПВО Балтийского флота отразили авиационный удар условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12304262@egNews>; *На Балтийском флоте началось учение по отражению ракетно-авиационного удара условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12416136@egNews>.

⁷⁰¹ Ks. lähemmin esim. Peter Porkan twiitit 4–18 6.3.2022 klo 9:35.

lustuksen tutkajoukot tukevat hävittäjiä ohjeistamalla niitä vihollisen hävittäjä- ja ilmatorjunnan kannalta turvallisista lentoalueista.⁷⁰²

34. Ilmavoimadivisioonan *monitoimihävittäjiä* ja *rynnäkkökoneita* käytetään Itämeren laivaston maavoimakomponentin taistelujen tukemiseen ja tappioiden tuottamiseen vihollisen merivoimille. Monitoimihävittäjät ja rynnäkkökoneet tukevat 11. Armeijakunnan taistelua tuhoamalla tykein, ohjuksin sekä pommein vihollisen komentopaikkoja, linnoitteita, tuliasemia, panssari-, ajoneuvo- ja muuta sotakalustoa sekä elävää voimaa.⁷⁰³ Edellä mainittujen käyttötarkoitusten lisäksi venäläiset ovat käyttäneet monitoimihävittäjiä maalinosoitukseen Syyriassa ja Ukrainassa.⁷⁰⁴

Itämeren laivaston monitoimihävittäjiä ja rynnäkkökoneita käytetään myös hyökkäykseen vihollisen alusosastoja vastaan. Niiden torjunnan vaikeuttamiseksi hyökkäykset toteutetaan eri suunnista, eri korkeuksilta sekä eri nopeuksilla. Molemmissa tapauksissa, niin maavoimien taistelun tukemisessa kuin tappioiden tuottamisessa vihollisen alusosastoille monitoimihävittäjien ja rynnäkkökoneiden toiminta suojataan hävittäjillä.⁷⁰⁵ Varsinaisten taistelutehtävien lisäksi monitoimihävittäjät ja rynnäkkökoneet tukevat 11. Armeijakunnan taistelua toteuttamalla ilmatiedustelua.⁷⁰⁶

Poikkeusolojen aikana 34. Yhdistetty ilmavoimadivisioonana toimii rauhan ajan lentokenttiä paremmin vihollisen vaikutuksen ulkopuolella olevilta niin kutsutuilta operatiivisilta lentokentiltä tai niiden varakentiltä. Molempien käyttöönottoa ja sieltä käsin toimimista harjoitellaan jo rauhan aikana.⁷⁰⁷

⁷⁰² *Лётчики Балтийского флота в Калининградской области провели встречный воздушный бой с авиацией условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12413685@egNews>; *Лётчики истребителей Су-27 морской авиации Балтфлота отработали элементы боя с условным противником – флот.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=568495&lang=RU>; *Пилоты истребителей Су-27 Балтийского флота провели учебный бой над Балтийским морем.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12388367@egNews>; *Истребители Балтийского флота провели учебный бой с самолетами условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12357957@egNews>; *Российские дальние перехватчики МиГ-31 в Калининградской области отработали нанесение ракетных ударов.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=581895&lang=RU>.

⁷⁰³ *Лётчики на Су-24М и Су-30СМ уничтожили механизированные колонны "противника" на учениях в Калининградской области – Балтфлот.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=571027&lang=RU>; *Бомбардировщики Балтийского флота нанесли высокоточные удары по условному противнику на учениях в Калининградской области.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=569861>; *Экипажи самолетов Су-30СМ и Су-24 Балтийского флота в рамках учения выполнили практические бомбометания.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405449@egNews>; *Морская авиация Балтийского флота выполнила учебное бомбометание на полигоне в Калининградской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12351162@egNews>.

⁷⁰⁴ Lasse Louhelan tiedonanto 30. marraskuuta 2022. Materiaali tutkijan hallussa.

⁷⁰⁵ *Лётчики Балтийского флота провели учение по уничтожению кораблей условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12379117@egNews>; *Лётчики Балтийского флота в ходе плановых тренировок отработали нанесение ударов по десантному отряду условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12365972@egNews>; *С экипажами морской авиации Балтийского флота проведена тренировка по уничтожению кораблей условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12347258@egNews>; *Лётчики Балтийского флота в ходе плановых тренировок отработали нанесение ударов по десантному отряду условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12296887@egNews>.

⁷⁰⁶ *Лётчики морской авиации Балтийского флота провели первые полеты в новом году.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12334878@egNews>; *Экипажи самолетов морской авиации отработают нанесение наземных ударов в рамках АТУ в Калининградской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12299582@egNews>.

⁷⁰⁷ *В Калининградской области проводится летно-тактическое учение морской авиации Балтийского флота.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12350280@egNews>; *В Калининградской*

Poikkeusolojen aikaista toimintaa varten taistelulentäjät harjoittelevat muun muassa laskeutumista ja nousemista olosuhteissa, jossa vihollinen on tuhonnut osan kiitoradasta tai tukikohta on vihollisen joukkotuhoaseiden saastuttama. Myös ilmatankkaus kuuluu Itämeren laivaston taistelulentäjien koulutusohjelmaan.⁷⁰⁸

Helikopterit

Myös 34. Yhdistetyn ilmavoimadivisioonan taistelutoimintaan tarkoitettuja helikoptereita käytetään maavoimien taistelun tukemiseen, vihollisen merivoimille tappioiden tuottamiseen sekä vihollisen sukellusveneiden etsintään ja niiden tuhoamiseen.⁷⁰⁹

Itämeren laivaston maavoimien ja rannikkojoukkojen taistelua tukevat etupäässä *Mi-8-* ja *Mi-24-taisteluhelikopterit*. Tässä tarkoituksessa ne tuhoavat ohjuksin, tykein ja kiväärikaliperisin asein samankaltaisia maaleja, mitä edellä kerrottiin tuhottavan monitoimihävittäjillä ja rynnäkkökoneilla eli esimerkiksi vihollisen elävää voimaa, komentopaikkoja, sotakalustoa, linnoitteita ja niin edelleen.⁷¹⁰

Taistelutehtävissä helikopterit toimivat joko yksittäin tai pareittain. Ne lentävät edullisiin tuliasemiin käyttäen hyväksi maaston muotoja ja tulittavat maaleja matalilta tai keskikorkeuksilta. Tulitusetäisyys maamaaleihin on 500–5 000 metriä.⁷¹¹ Varsinaisten

области началось летно-тактическое учение истребительной авиации Балтийского флота. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12344241@egNews>.

⁷⁰⁸ *В Калининградской области началось летно-тактическое учение истребительной авиации Балтийского флота.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12344241@egNews>; *Лётчики истребителей Су-27 морской авиации Балтийского флота отработали посадки на условно поврежденную взлётную полосу.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12399478@egNews>; *Лётчики морской авиации БФ провели тренировку по посадке на условно заражённый аэродром.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12287383@egNews>; *Экипажи Су-30СМ и Су-24М Балтийского флота приступили к тренировкам по дозаправке самолетов в воздухе над Калининградской областью.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12389377@egNews>; *Экипажи Су-30СМ и Су-24М в Калининградской области отработывают дозаправки самолетов в воздухе.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12325243@egNews>. Ilmatankkausta opetetaan 1. ja 2. luokan taistelulentäjille, joilla on takanaan vähintään 400 lentotuntia. Kymmenen ensimmäistä harjoituskertaa tehdään yhdessä opettajan kanssa.

⁷⁰⁹ *Экипажи боевых вертолетов Балтийского флота в рамках учения нанесли ракетный удар по аэродрому условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12368527@egNews>; *Экипажи вертолетов Ми-24 в Калининградской области отработали применение авиационных средств поражения по морским целям.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12351246@egNews>; *В Калининградской области началось плановое летно-тактическое учение вертолетного полка морской авиации БФ.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12297351@egNews>; *Вертолетчики Балтфлота провели учения по поиску подлодки в Балтийском море.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=560401&lang=RU>.

⁷¹⁰ *Экипажи вертолетов Ми-24 и Ми-8 морской авиации Балтийского флота выполнили ракетно-пушечные стрельбы в Калининградской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405459@egNews>; *Экипажи вертолетов Балтийского флота отработали применение авиационных средств поражения по наземным целям.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12377017@egNews>; *Экипажи боевых вертолетов Балтийского флота в рамках учения нанесли ракетный удар по аэродрому условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12368527@egNews>.

⁷¹¹ *Экипажи вертолетов Ми-24 и Ми-8 морской авиации Балтийского флота выполнили ракетно-пушечные стрельбы в Калининградской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12405459@egNews>; *Экипажи боевых вертолетов Балтийского флота в рамках учения нанесли ракетный удар по аэродрому условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12368527@egNews>; *Экипажи вертолетов Ми-24 в Калининградской области отработали применение авиационных средств поражения по наземным целям.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12348244@egNews>; *Экипажи вертолетов Ми-24*

taistelutoimien lisäksi helikopterit tukevat Itämeren laivaston maavoimia ja rannikkojoukkoja ilmatiedustelulla.⁷¹²

Taisteluhelikopterien tulivoimaa käytetään tuhoamaan myös vihollisen pieniä nopeakulkuisia pinta-aluksia. Myös niitä vastaan toimitaan helikoptereittain tai helikopteri-pareittain.⁷¹³

Sukellusveneiden torjunnassa käytetään *Ka-27PL- ja Ka-27M-sukellusveneiden torjuntahelikoptereita*. Ne toimivat sekä mantereelta että pinta-aluksilta, joiden kanssa yhteistyössä toteutetaan myös vihollisen sukellusveneiden, etsintää, paikantamista ja tuhoamista.⁷¹⁴

Sukellusveneiden etsinnässä helikopterit käyttävät niiden varustukseen kuuluvia tutkia ja veteen laskettavia kuuntelulaitteita. Kun helikopterit havaitsevat ja paikantavat vihollisen sukellusvene, sitä aletaan seurata, jona aikana sen tyyppi ja kansallisuus pyritään määrittämään. Tarvittaessa helikopterit tuhoavat vihollisen sukellusveneeseen syvyyspommeilla tai torpedoilla.⁷¹⁵

Myös Itämeren laivaston helikopterijoukot varautuvat taistelemaan vihollisen voimakaan elektronisen häirinnän alaisena sekä toimimaan varatukikohdista.⁷¹⁶

Балтийского флота провели ракетно-пушечные стрельбы на полигоне в Калининградской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12293108@egNews>.

⁷¹² *На Балтийском флоте началось плановое летно-тактическое учение с вертолетным полком морской авиации.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12367882@egNews>; *В Калининградской области началось плановое летно-тактическое учение вертолетного полка морской авиации БФ.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12297351@egNews>.

⁷¹³ *Экипажи вертолетов Ми-24 в Калининградской области отработали применение авиационных средств поражения по морским целям.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12351246@egNews>; *В Калининградской области началось плановое летно-тактическое учение вертолетного полка морской авиации БФ.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12297351@egNews>.

⁷¹⁴ *Вертолетчики Балтфлота провели учения по поиску подлодки в Балтийском море.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=560401&lang=RU>; *Экипаж корабельного вертолета Ка-27ПЛ морской авиации Балтийского флота выполнил комплекс задач в море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12354966@egNews>; *Экипажи корабельных вертолетов морской авиации Балтийского флота выполнили посадки на палубы авианосных кораблей.*

<https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12349506@egNews>; *Вертолетчики Балтийского флота в ходе учения отработали поиск и уничтожение подводных лодок противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12366152@egNews>.

⁷¹⁵ *Экипажи противолодочных вертолетов Балтийского флота выполнили бомбометания в морских полигонах.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12377164@egNews>; *На Балтийском флоте началось плановое летно-тактическое учение с вертолетным полком морской авиации.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12367882@egNews>; *С экипажами палубных вертолетов Ка-27ПЛ Балтийского флота проведено учение по поиску и уничтожению подводной лодки условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12350646@egNews>; *Вертолеты Балтфлота провели учения по поиску подлодки в Балтийском море.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=546186&lang=RU>.

⁷¹⁶ *Экипажи вертолетов Ми-24 Балтийского флота провели ракетно-пушечные стрельбы на полигоне в Калининградской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12293108@egNews>; *На Балтийском флоте началось плановое летно-тактическое учение с вертолетным полком морской авиации.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12367882@egNews>; *На Балтийском флоте началось плановое летно-тактическое учение с вертолетным полком морской авиации.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12367882@egNews>.

Taistelun synkronointi

Itämeren laivaston ilmavoimakomponentin kaikkien suorituskykyjen samanaikaista käyttöä harjoitellaan muun muassa 34. Ilmavoimadivisioonan esikunta- ja johtamis-harjoituksissa. Näissä ja muissa samantyyppisissä, mutta pienemmissä harjoituksissa ilmavoimadivisioonan taistelunjohtajat johtavat maatuki- ja tutkajoukkojen tukemana hävittäjien, monitoimihävittäjien, rynnäkkökoneiden sekä helikoptereiden taistelua Kaliningradin ja Itämeren yllä omien joukkojen taistelun tukemiseksi ja viholliselle tappioiden tuottamiseksi.⁷¹⁷

⁷¹⁷ В Калининградской области началось командно-штабное учение с соединением морской авиации Балтийского флота. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12377840@egNews>; Летчики морской авиации Балтийского флота выполнили плановые полеты. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12399832@egNews>; Военная авиация РФ провела полеты над Калининградской областью. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=562416&lang=RU>; Летчики морской авиации Балтийского флота выполняют плановые полеты. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12362292@egNews>.

7. ILMASUOJAA JA ISKUKYKYÄ –TULKINTA 6. ILMAVOIMA- JA ILMAPUOLUSTUSARMEIJAN TAISTELUN KUVASTA

7.1 Ilmapuolustusjoukot

Läntisen sotilaspiirin ilmapuolustusdivisioonien pitkän kantaman *S-300- ja S-400-ilmatorjuntaohjuksien* eri versioilla varustettujen rykmenttien tehtävänä on suojata etupäässä Moskovan, Pietarin ja Kaliningradin alueille sijaitsevia strategisesti tärkeitä sotilas- ja siviilikohteita kuten esimerkiksi lentokenttiä, polttoainevaraustoja, hallintorakennuksia sekä teollisuus- ja sähkölaitoksia vihollisen ohjus- ja ilmaiskuilta. 6. IIPA:a vastaan hyökkäävän vihollisen toiminnalle on ominaista voimakas elektroninen häirintä.⁷¹⁸

6. IIPA:n ilmapuolustusjoukot noudattavat tykistö- ja ohjusjoukkojen yhteistä toimintaperiaatetta vaihtaen asemia tulitoiminnan jälkeen. Tämän tarkoituksena on välttää joutumasta vihollisen tulituksen kohteeksi. Tulasemavaihtojen aikana ilmatorjuntaohjusrykmentit varautuvat toimimaan vihollisen tiedustelu- ja tuhotyöryhmiä vastaan.⁷¹⁹ Kun tuliyksiköt saapuvat uudelle tulasema-alueelle, ne ryhmittyvät tulitoimintaa varten, valmistelevat lähipuolustusasemat, naamioivat ja linnoittavat asemansa sekä aloittavat taistelupäivystyksen.⁷²⁰

⁷¹⁸ Kjellén & Dahlqvist (2019), s. 39; *Боевые расчёты зенитных систем С-400 «Триумф» и С-300ПМ2 «Фаворит» ЗВО проведут учение в Ленинградской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12313188@egNews>; *Расчёты зенитных ракетных систем С-300 ЗВО отразили воздушное нападение условного противника во время боевого дежурства в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12362684@egNews>; *В Ленинградской области в ходе учения расчёты С-400 «Триумф» ЗВО совершили марш.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375702@egNews>; *На Северо-Западе России прошло масштабное учение с расчётами ЗРС «Триумф» и экипажами истребителей Су-35С.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375228@egNews>; *Расчёты зенитных ракетных систем С-300В ЗВО отразили условную воздушную атаку в Московской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12373931@egNews>; *Расчёты системы С-400 «Триумф» Западного военного округа уничтожили крылатые ракеты в ходе тренировки.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12359928@egNews>; *Расчёты С-400 «Триумф» ЗВО прикрыли стратегические объекты Санкт-Петербурга и запада России.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12323342@egNews>; *Боевые расчёты С-400 и "Панцирь-С" в Подмосковье на учениях отразили воздушный налет.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=558009&lang=RU>; *Расчёты С-400 «Триумф» ЗВО в ходе учения в Ленинградской области отразили воздушное нападение условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12366879@egNews>; *Расчёты ЗРС «Фаворит» предотвратили воздушную атаку условного противника в Воронежской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12288317@egNews>.

⁷¹⁹ *Боевые расчёты С-400 «Триумф» Ленинградской армии ВВС и ПВО отразили удары условного воздушного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12301336@egNews>; *Расчёты зенитных ракетных систем С-300В ЗВО отразили условную воздушную атаку в Московской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12373931@egNews>; *С боевыми расчётами ЗРС С-400 «Триумф» в Ленинградской области проведено учение в новом позиционном районе.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12342345@egNews>; *Расчёты С-400 «Триумф» ЗВО прикрыли стратегические объекты Санкт-Петербурга и запада России.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12323342@egNews>.

⁷²⁰ *Боевые расчёты зенитных систем С-400 «Триумф» и С-300ПМ2 «Фаворит» ЗВО проведут учение в Ленинградской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12313188@egNews>; *В Ленинградской области в ходе учения расчёты С-400 «Триумф» ЗВО совершили марш.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375702@egNews>; *В Астраханской области боевые расчёты дивизии ПВО Западного военного округа уничтожили высокоманёвренные ракетно-мишени.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12352739@egNews>; *С боевыми расчётами ЗРС С-400 «Триумф» в Ленинградской области проведено учение в новом позиционном районе.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12342345@egNews>.

Läntisen sotilaspiirin ohjusilmatorjunnan pääasejärjestelmien S-300- ja S-400-ilmatorjuntaohjussyksiköiden suojana käytetään lähi-ilmatorjuntaan tarkoitettuja Pantsir-S-ilmatorjuntaohjus- ja tykkijärjestelmiä. Venäläisten ilmoituksen mukaan niillä suojataan pitkän kantaman ilmatorjuntaohjusjärjestelmiä tuhoamalla muun muassa vihollisen miehittämättömiä ilma-aluksia sekä ilmamaaleja, jotka lentävät alle 20 kilometrin etäisyydellä hitaammin kuin 1 000 metriä sekunnissa.⁷²¹

Harjoitusuutisoinnista muodostettavan kuvan perusteella 6. ИПА:n ohjusilmatorjuntataistelusta etenee siten, että *tutkajoukkojen* (radiotekniset joukot) muodostamaa ilmatilannekuvaa välitetään ilmapuolustuksen yhtenäisellä johtamisjärjestelmällä eri johtoportaille ja tuliyksiköille. Ohjusrykmenttien komentopaikat osoittavat maalit tuliyksiköille ja antavat niille tuhoamistehtävän. Tämän jälkeen tuliyksiköt tuhoavat käsketyt maalit aina noin 300 kilometrin etäisyydellä suojattavasta kohteesta.⁷²²

Ohjusilmatorjunnan suojaamiseksi vihollisen lennokeilta on 6. ИПА:ssa ollut ainakin vuodesta 2021 lähtien käytössä menetelmä, jossa hyödynnetään suojele- ja radioelektronisen sodankäynnin joukkojen sekä tarkka-ampujien suorituskykyä.⁷²³ Tarkalleen ei tiedetä, miten kyseinen menetelmä toimii, mutta on oletettavaa, että suojelejoukkojen tehtävänä on savutuksella sokaista lennokit, etteivät ne voi välittää operaattoreilleen toiminta-alueeltaan tiedustelutietoja. Elektronisen sodankäynnin joukkojen tarkoituksena on häiritä lennokin ohjaussignaalia, pyrkiä ottamaan lennokki hallintaansa sekä tuoda se alas omalle puolelle. Mikäli viimeksi mainittu epäonnistuu, tuhotaan lennokki tarkka-ampujien tulella.

⁷²¹ В Псковской области боевые расчёты «Панцирь-С» ЗВО отработали уничтожение БПЛА условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12397259@egNews>; В Псковской области расчёты ЗРПК «Панцирь-С» отразили атаки беспилотников условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375226@egNews>; В Астраханской области расчёты ЗРПК «Панцирь-С» Западного военного округа уничтожили наземные и воздушные цели в ходе учения. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12372948@egNews>.

⁷²² Ketola Lasse, Kumpuniemi Jari, Lehto Iisko, Nenonen Sami, Tanttu Simo: *Venäjän ilma- ja avaruuspuolustuksen kehitysnäkymät. Venäjän asevoimat muutoksessa – kohti 2030-lukua*. Toimittanut Pasi Kesseli. Maanpuolustuskorkeakoulu 2016, s. 323; Panschin Vladimir: *Raportti Venäjän asevoimien strategisesta esikunta- ja johtamisharjoituksesta Tsentri-2019. Maanpuolustuskorkeakoulu*. Sotataidon laitos 2019 (b). Julkaisusarja 3: Työpapereita nro 14, s. 2; Panschin Vladimir: *Jotain uutta, jotain vanhaa. Venäjän asevoimien strateginen esikunta- ja johtamisharjoitus Kavkaz-2020*. Maanpuolustuskorkeakoulu. Sotataidon laitos 2020 (b). Julkaisusarja 3: Työpapereita nro 20, s. 15; *Боевые расчёты С-400 «Триумф» Ленинградской армии ВВС и ПВО отразили удары условного воздушного противника*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12301336@egNews>; *На Северо-Западе России прошло масштабное учение с расчётами ЗРС «Триумф» и экипажами истребителей Су-35С*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375228@egNews>; *Расчёты С-400 «Триумф» ЗВО в ходе учения в Ленинградской области отразили воздушное нападение условного противника*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12366879@egNews>; *Расчёты ЗРК «Фаворит» предотвратили воздушную атаку условного противника в Воронежской области*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12288317@egNews>.

⁷²³ В Воронежской области с расчётами противовоздушной обороны ЗВО проведено учение по противодействию беспилотным летательным аппаратам. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12406209@egNews>; *Военнослужащие Ленинградской армии ВВС и ПВО ЗВО провели комплексные учения по противодействию беспилотным летательным аппаратам в 5 регионах страны*. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12341521@egNews>.

7.2 Ilmavoimat

Taktisoperatiiviset ilmavoimat

Läntisen sotilaspiirin 6. ИПА:n taktisoperatiivisten ja maavoimailmavoimien sotakalustoon kuuluu kaikkiaan noin 300 ilmaa-alusta.⁷²⁴ Taistelutehtävissä niitä käytetään pitkälti samoihin tarkoituksiin, kuin mitä edellä on kerrottu Itämeren laivaston 34. Yhdistetyn ilmavoimadivisioonan yhteydessä. Täten esimerkiksi hävittäjiä käytetään ilmatilan valvontaan ja taisteluun vihollisen hävittäjien kanssa. Monitoimihävittäjiä, rynnäkkökoneita sekä helikoptereita käytetään puolestaan maavoimien taistelun tukemiseen. Tällöin ainakin Ukrainan sodassa hävittäjät ovat suojanneet rynnäkkökoneiden ja helikoptereiden taistelutoimintaa. Myös 6. ИПА taktisoperatiiviset ilmavoimat valmistautuu toimimaan poikkeusoloihin tarkoitetuilta operatiivisilta lentokentiltä ja niiden varakentiltä ja sen taistelulentäjille koulutetaan ilmatankkausta.⁷²⁵

Edellä mainittujen tehtävien lisäksi 6. ИПА:n harjoitusuutisoinnista on muodostettavissa aiemmin kerrottua tarkempi taistelun kuva sen lentävän kaluston käytöstä poikkeusoloissa. Esimerkiksi Läntisen sotilaspiirin taktisoperatiivisten ilmavoimien *hävittäjälentäjät* valmistautuvat vihollisen hävittäjien kanssa käytävään ilmataisteluun harjoittelemalla sitä erittäin matalissa (alle 200 m), matalissa (200–1 000 m) sekä korkeissa korkeuksissa (4 000–12 000 m). Näissä harjoituksissa kehitetään lisäksi lentäjien taistelulentotaitoja vihollisen hävittäjien hyökkäysten väistämiseksi ja taistelusta irtautumiseksi.⁷²⁶

6. ИПА:n hävittäjiä käytetään myös vihollisen ilma-alusten laskuun pakottamiseen. Tällainen tehtävä annetaan useimmiten hävittäjäparille, joka sittemmin pakottaa käsketyin kohteen laskuun venäläiselle lentokentälle. Nämä tehtävät liittyvät ilmatila-

⁷²⁴ Kjellén & Dahlqvist (2019), s. 39.

⁷²⁵ В небе над Ленинградской областью сверхзвуковые высотные истребители-перехватчики МиГ-31 ЗВО принудили условного нарушителя воздушного пространства к посадке. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12409093@egNews>; В Тверской области экипажи истребителей Су-35 и МиГ-31 ЗВО отработали высокоманевренный воздушный бой. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12407902@egNews>; В Воронежской области авиационная эскадрилья бомбардировщиков Су-34 ЗВО перебазировалась на оперативный аэродром. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12381231@egNews>; Бомбардировщики Су-34 ЗВО отработали вывод из-под удара противника в Воронежской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12380974@egNews>; Экипажи истребителей-бомбардировщиков Су-34 Западного военного округа готовятся к масштабному учению на Северо-Западе России. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12376328@egNews>; Экипажи армейской авиации ЗВО уничтожили объекты инфраструктуры условного противника на полигоне в Ленинградской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12395721@egNews>; Экипажи ударных вертолетов ЗВО уничтожили командный пункт условного противника на учении в Псковской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12382733@egNews>; Более 30 самолетов оперативно-тактической авиации ЗВО перебазировались в Воронежскую область в рамках учения по дозаправке в воздухе. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12389802@egNews>; Российские истребители Су-35 прикрывают штурмовики и вертолеты в зоне операции на Украине. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=584943&lang=RU>.

⁷²⁶ В Тверской области экипажи МиГ-31 Ленинградского объединения ВВС и ПВО выполнили полеты с ведением учебных воздушных боев. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12377078@egNews>; Лётчики высотных истребителей-перехватчиков Западного военного округа отработали ведение воздушных боев. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12373533@egNews>; Высота полёта. Классификация высот. https://studopedia.ru/10_211028_visota-poleta-klassifikatsiya-visot.html?ysclid=17bhm2zql6274530547. Liikenne korkeus 1 000–4 000 metriä ja stratosfääri yli 12 000 m.

valvontaan, jolloin esimerkiksi Venäjän ilmatilassa on havaittu vihollisen tiedustelukone lentämässä kohti Luoteis-Venäjän strategisesti tärkeitä kohteita.⁷²⁷

Laskeutumaan pakottaminen tapahtuu siten, että ensivaiheessa venäläislentäjät käskivät radiolla vihollislentäjää laskeutumaan Venäjän maaperälle. Mikäli hän ei tottele, venäläislentäjät tekevät lentoliikkeitä, mitkä vaikeuttavat vihollislentäjän lentämistä ja pyrkivät täten pakottamaan hänet laskeutumaan. Samalla vihollislentäjälle tehdään tietäväksi, että jollei hän tottele, hänet ammutaan alas.⁷²⁸

Läntisen sotilaspiirin taktisoperatiivisten ilmavoimien hävittäjät voivat saada tehtäväkseen myös kaukotoimintailmavoimien strategisten Tu-95MS-pommikoneiden saatto- ja suojaustehtävän. Se toteutetaan yleensä parvikokoonpanossa. Parvi on Venäjän ilmavoimien pienin taktinen muodostelma, johon kuuluu ilmavoimahaarasta riippuen kolmesta neljään lentokonetta tai helikopteria.⁷²⁹

Saatto- ja suojaustehtävässä yksi parven hävittäjistä lentää noin kahden kilometrin etäisyydellä suojaatavasta kohteesta. Tämän hävittäjän tehtävänä on tarkkailla yleistä ilmatilannetta. Toinen parven hävittäjistä lentää suojattavan kohteen lähellä ja sen tehtävänä on harhauttaa vihollisen ilmapuolustusta.⁷³⁰ Parven kolmannen ja mahdollisesti neljännen koneen tehtävistä ei ole tietoa. Mahdollisesti ne valmistautuvat ilmaisteluun saatettavaa konetta vastaan hyökkävää ilmavihollista vastaan.

6. ИРА:n *monitoimihävittäjiä* valmistaudutaan käyttämään poikkeusoloissa pitkälti samaan tapaan kuin hävittäjiä. Tässä tarkoituksessa monitoimihävittäjien lentäjät harjoittelevat vihollisen hyökkäyksen väistöä, ilmataistelua ja siitä irtautumista erittäin matalilla, matalilla sekä korkeilla korkeuksilla. Ilmatilavalvonnassa monitoimihävittäjiä käytetään Venäjän ilmatilaan tunkeutuneiden vihollisen ilma-alusten tuhoamisessa ja laskeutumaan pakottamisessa.⁷³¹

Kuten aikaisemmin jo mainittiin, monitoimihävittäjiä käytetään myös maamaalien tuhoamiseen. Esimerkiksi Ukrainaan suunnatussa hyökkäyssodassa monitoimihävittäjät

⁷²⁷ Новейшие истребители Су-30СМ ЗВО подняты в воздух для перехвата самолета-разведчика условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12409877@egNews>; В небе над Ленинградской областью сверхзвуковые высотные истребители-перехватчики Миг-31 ЗВО принудили условного нарушителя воздушного пространства к посадке. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12409093@egNews>; Экипажи сверхзвуковых истребителей МиГ-31БМ ЗВО выполнили перехват условного нарушителя в небе над Ленинградской областью. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12388728@egNews>.

⁷²⁸ В Тверской области экипажи истребителей Су-35 отработали перехват вертолёта-нарушителя. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12378722@egNews>.

⁷²⁹ В Тверской области звено истребителей Су-35С Западного военного округа обеспечило сопровождение стратегических ракетопосцев дальней авиации. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12343125@egNews>; Лётчики Балтфлота на учениях перехватили в небе над Калининградом "нарушителя" воздушной границы РФ. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=550702&lang=RU>.

⁷³⁰ В Тверской области звено истребителей Су-35С Западного военного округа обеспечило сопровождение стратегических ракетопосцев дальней авиации. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12343125@egNews>.

⁷³¹ Лётчики истребителей Су-35С ЗВО отработали высокоманевренный воздушный бой в Карелии. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12395098@egNews>; Новейшие истребители Су-30СМ подняты в воздух для перехвата самолета-разведчика условного противника в небе Ленинградской области. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12382727@egNews>; Лётчики истребителей Су-35С Ленинградской армии ВВС и ПВО отработали ведение высокоманевренного воздушного боя. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12378149@egNews>.

ovat toimineet tilapäisiltä lentokentiltä vihollisen ilmapuolustusjärjestelmää vastaan. Mikäli tuhoamistehtävä toteutetaan pimeällä, saatetaan menetellä siten, että parven johtokone pudottaa maalialuetta valaisevan valopommin, minä aikana monitoimihävittäjät tuhoavat havaitsemansa maalit.⁷³²

6. ИРА:n *rynnäkkökoneet* soveltuvat monipuolisesti maavoimien taistelujen tukemiseen. Tässä tarkoituksessa rynnäkkökoneita käytetään pareittain ja parvina tuhomaan pommein, ohjuksin ja tykein esimerkiksi vihollisen lentokenttiä, komentopaikkoja ynnä sotakalustoa ja elävää voimaa. Hävittäjät suojaavat rynnäkkökoneiden taistelutehtäviä.⁷³³

Päinvastoin kuin *maataistelukoneet*, joilla tuetaan maavoimien taistelua aivan läheltä, rynnäkkökoneet tuhoavat viholliskohteita ja tukevat maavoimien taistelua lähi-ilmatorjunta-aseistuksen kantaman ulottumattomissa. Tässä onnistuakseen venäläiset rynnäkkökoneet lentävät toiminta-alueelleen erittäin matalilla korkeuksilla vihollisen ilmapuolustustutkien katvealueella sekä häiritsevät vihollisen ilmatorjuntaa rynnäkkökoneiden elektronisen sodankäynnin laitteilla.⁷³⁴ Maavoimien taistelujen tukemisen lisäksi rynnäkkökoneita käytetään ilmataistelussa vihollisen hävittäjiä vastaan.⁷³⁵

Maavoimailmavoimat

Venäläisen taktisen ajattelun peruseriaatteena on, että armeijan ja panssariarmeijan taistelua tukee maavoimailmavoimien helikopterirykmentti. Sitä käytetään armeijan taistelun painopistesuunnassa, jossa *taisteluhelikopterit* tuhoavat ohjuksin, tykein ja pommein vihollisen komentopaikkoja, sotakalustoa, elävää voimaa sekä sotilaallista

⁷³² Летчики сверхзвуковых истребителей ЗВО выполнили боевые стрельбы в Республике Карелия. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12349410@egNews>; Российские истребители Су-35 применяются на Украине для уничтожения авиации, ПВО и РЛС - Минобороны РФ. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=584376&lang=RU>.

⁷³³ В Воронежской области авиационная эскадрилья бомбардировщиков Су-34 ЗВО перебазировалась на оперативный аэродром. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12381231@egNews>; Экипажи истребителей-бомбардировщиков Су-34 Западного военного округа готовятся к масштабному учению на Северо-Западе России. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12376328@egNews>; Экипажи Су-34 ЗВО уничтожили условного противника ракетно-бомбовыми и штурмовыми ударами. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12367303@egNews>; Экипажи Су-34 ЗВО уничтожили условного противника ракетно-бомбовыми и штурмовыми ударами. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12367303@egNews>; В Воронежской области экипажи бомбардировщиков Ленинградского объединения ВВС и ПВО атакуют колонны бронетехники под прикрытием истребителей. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12366715@egNews>; Peter Porkan twiitti 8/ 6.3.2022 klo 9:35.

⁷³⁴ Истребители-бомбардировщики ЗВО уничтожили скопление военной техники условного противника на учении в Воронежской области. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12343121@egNews>; Экипажи Су-34 ЗВО уничтожили условного противника ракетно-бомбовыми и штурмовыми ударами. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12367303@egNews>; Peter Porkan twiitti 9/ 6.3.2022 klo 9:35.

⁷³⁵ В Воронежской области авиационная эскадрилья бомбардировщиков Су-34 ЗВО перебазировалась на оперативный аэродром. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12381231@egNews>; Бомбардировщики Су-34 ЗВО отработали вывод из-под удара противника в Воронежской области. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12380974@egNews>; Экипажи истребителей-бомбардировщиков Су-34 Западного военного округа готовятся к масштабному учению на Северо-Западе России. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12376328@egNews>; Peter Porkan twiitti 11/ 6.3.2022 klo 9:35.

infrastruktuuria kuten linnoitteita, tuli- ja raskasaseasemia.⁷³⁶ Näitä tehtäviä varten maavoimailmavoimissa koulutetaan ilmatulenkäytön johtajia. Tämän koulutukseen saa muun muassa osa maavoimien tiedustelijoista.⁷³⁷

Maavoimien taistelujen tukitehtävät toteutetaan useimmiten taisteluhelikopteriparina tai -parvena. Helikopterit lentävät tulitusalueelle matalla noin 30–50 metrin korkeudella maaston pintaa mukaillen. Tulitusalueella helikopterit nousevat aina noin 300 metrin korkeuteen. Mikäli toimitaan parvessa, helikopterit ryhmittyvät tulituskorkeudella ympyrään ja koko ajan paikkaa vaihtaen ne tulittavat noin 15 asteen kulmassa vuoron perään maalialuetta samalla toinen toisiaan tulella suojaen. Kun parvi on lopettanut tulittamisen, se laskeutuu nopeasti alas maaston suojaan. Siirtymisen ja tulitoiminnan aikana helikopterit harhauttavat vihollisen ilmatorjuntaa elektronisen so-
dankäynnin laitteilla sekä lämpöheiteillä.⁷³⁸

⁷³⁶ В Ленобласти экипажи армейской авиации ЗВО выполнили первое в новом году учебно-боевое задание с применением авиационных средств поражения. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12403500@egNews>; Экипажи армейской авиации ЗВО уничтожили объекты инфраструктуры условного противника на полигоне в Ленинградской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12395721@egNews>; Экипажи ударных вертолетов ЗВО уничтожили командный пункт условного противника на учении в Псковской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12382733@egNews>; «Аллигаторы» из Псковской области в рамках учений уничтожили колонну бронетехники на полигоне ракетным огнём. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12378622@egNews>; Ежедневно в тактических учениях задействованы более 40 экипажей вертолетов ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12376658@egNews>; В ходе учения экипажи вертолетов Ми-8 ЗВО перебазировались на оперативный аэродром. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375704@egNews>; В Ленинградской области экипажи «Ночных охотников» поразили бронетехнику условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375543@egNews>; Экипажи армейской авиации Ленинградской армии ВВС и ПВО уничтожили позиции условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12322096@egNews>; Минобороны России сообщило о применении вертолетов Ка-52 для уничтожения пункта управления и бронетехники ВСУ. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=584255&lang=RU>; Hooker Jr (2020), s. 3.

⁷³⁷ В Псковской области завершился сбор авиационных наводчиков. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12408146@egNews>; Ежедневно в тактических учениях задействованы более 40 экипажей вертолетов ЗВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12376658@egNews>.

⁷³⁸ В Ленобласти экипажи армейской авиации ЗВО выполнили первое в новом году учебно-боевое задание с применением авиационных средств поражения. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12403500@egNews>; Экипажи армейской авиации ЗВО уничтожили объекты инфраструктуры условного противника на полигоне в Ленинградской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12395721@egNews>; В Смоленской области экипажи вертолетов Ка-52 «Аллигатор» отработали «воздушную карусель». <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12387293@egNews>; «Аллигаторы» из Псковской области в рамках учений уничтожили колонну бронетехники на полигоне ракетным огнём. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12378622@egNews>; В ходе учения экипажи вертолетов Ми-8 ЗВО перебазировались на оперативный аэродром. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12375704@egNews>; В Смоленской области экипажи армейской авиации ЗВО атаковали позиции условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12357405@egNews>; Экипажи «Ночных охотников» Ленинградского объединения ВВС и ПВО уничтожили аэродром условного противника на учебном полигоне. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12355294@egNews>; Экипажи армейской авиации Ленинградской армии ВВС и ПВО уничтожили позиции условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12322096@egNews>; Экипажи боевых вертолетов ЗВО нанесли удар по наземным целям условного противника на учении в Смоленской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12321761@egNews>; Экипажи армейской авиации ЗВО нанесли ракетные удары по позициям условного противника в Ленинградской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12312240@egNews>.

Maavoimien hyökkäyksen tulituen lisäksi taisteluhelikoptereita käytetään pääsuunnan taistelualueen eristämiseen yhdessä taktisoperatiivisten ilmavoimien kanssa.⁷³⁹ Tällöin ne tuhoavat taistelualueelle johtavia kulkureittejä estääkseen hyökkäyksen alaisen vihollisen irtautumisen ja taistelualueelle suunnattavat vastahyökkäykset.

Alueilla, joissa vihollinen ei odota kohtaavansa taisteluhelikoptereita voidaan käyttää niin kutsuttua helikopteriylläkköä. Tätä varten peitteiseen metsämaastoon helikoptereille valmistellaan nousu- ja laskeutumisaikkoja, jonne ne lennetään matalalla viholliselta salaa. Käskettyinä hetkenä helikopterit nousevat vihollisen yllätykseksi ilmaan ja tuhoavat niille käskettyjä maaleja, minkä jälkeen ne laskeutuvat suojaan maastokatveeseen.⁷⁴⁰

6. IPA:n maavoimailmavoimien *kuljetushelikoptereita* käytetään usein muun muassa erikoisjoukkojen kuljetukseen vihollisen syvyyteen, moottorijalkaväkijoukoista muodostettujen taktisten maahanlaskuosastojen toiminta-alueelle siirtämiseen, omien tiedustelupartioiden noutoon vihollisen puolelta sekä vihollisen tiedustelu- ja tuhotyöpartioiden jäljitysosastojen siirtoihin. Taisteluhelikoptereiden tehtävänä on puolestaan saattaa ja suojata näitä kuljetuslentoja.⁷⁴¹ Edellä kuvattujen tehtävien lisäksi 6. IPA:n helikoptereiden taistelun kuvaan kuuluu myös vihollistiedustelu.⁷⁴²

Tiedustelu- ja kuljetusilmavoimakyky

Taistelutehtäviin osallistuvien taktisoperatiivisten ja maavoimailmavoimien lisäksi 6. IPA:n kokoonpanoon kuuluu Läntisen sotilaspäivän taistelutukea suorituskykyjä, kuten esimerkiksi tiedustelu- ja kuljetuskoneita.

Läntisen sotilaspäivän ilmapuolustus- ja ilmavoima-armeijan tiedustelukoneet hankkivat tietoja vihollisen sijainnista ja ryhmyksestä sekä operaatioalueen maastosta ja muusta infrastruktuurista ainakin kuvaus- ja elektronisella tiedustelulla. Tarpeen niin vaatiessa tiedustelutiedot voidaan välittää jo lennon aikana niitä tarvitseville komentopaikoille. Lisäksi tiedustelukoneita käytetään opastustehtävissä 6. IPA:n taktisoperatiivisille ilmavoimille.⁷⁴³

⁷³⁹ *Вертолеты и самолеты ЗВО поддержали наступление мотострелков в ходе полкового учения в Нижегородской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12303739@egNews>.

⁷⁴⁰ *Тактику вертолётных засад отработали лётчики ЗВО в Ленинградской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12306611@egNews>.

⁷⁴¹ *Тактику вертолётных засад отработали лётчики ЗВО в Ленинградской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12306611@egNews>; *В Псковской области экипажи Ми-28Н «Ночной охотник» выполнили боевое сопровождение вертолетов Ми-8 АМТШ.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12407019@egNews>; *Экипажи армейской авиации Западного военного округа отработали групповые полеты на предельно малых высотах.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12402524@egNews>; *В Ленинградской области экипажи вертолетов Ми-24 и Ми-8 ЗВО нанесли удары по огненным точкам условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12288469@egNews>; Pesonen (2021), s. 59; Ramm (2017), s. 12.

⁷⁴² *Ежедневно в тактических учениях задействованы более 40 экипажей вертолетов ЗВО.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12376658@egNews>; *В Смоленской области экипажи «Терминаторов» и «Ночных охотников» ЗВО провели почтовую радиоэлектронную разведку.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12374929@egNews>.

⁷⁴³ *В Смоленской области экипажи самолетов Су-24МР ЗВО выполнили аэрофотосъемку позиций условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12392225@egNews>; *Экипажи разведывательных самолетов ЗВО осуществили визуальное наблюдение за условным противником.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/west/news/more.htm?id=12376676@egNews>.

Kuljetuskoneita käytetään nimityksensä mukaisesti erilaisiin henkilöstö-, ase- ynnä muihin materiaalilentoihin. Poikkeusolojen varalle kuljetuskoneiden lentäjät harjoittelevat muun muassa laskeutumista muille kuin kestopäällysteisille lentokentille sekä spiraalilaskeutumista. Sitä käytetään tilanteissa, jolloin vihollisen ilmatorjunta kykenee ampumaan laskeutumiskentälle tai on epäily s siitä, että laskeutumiskentän läheisyydessä toimii kannettavilla ilmatorjuntaohjuksilla varustettuja vihollisen tuhotyöpartioita. Spiraalilaskeutuminen aloitetaan noin 4 000 metrin korkeudesta. Laskeutuminen suoritetaan manuaaliohjauksella, suurella pystynopeudella ja enintään 45 asteen kulmassa koneen pystytellessä koko ajan laskeutumiskentän yläpuolella.⁷⁴⁴

7.3 6. ИПА:n aselajijoukot

6. Ilmapuolustus- ja ilmavoima-armeijan taistelua tukeviin aselajijoukkoihin kuuluu esikunta- ja viesti- ja suojelujoukkoja, elektronisen sodankäynnin joukkoja, pioneeri- sekä tutkajoukkoja. Näistä esikunta- ja viesti-, suojelu- sekä elektronisen sodankäynnin joukkojen taistelun kuva on samankaltainen mitä edellä kyseisistä joukoista on jo kerrottu. Täten esimerkiksi *esikunta- ja viestijoukkojen* tehtävänä on luoda ja ylläpitää 6. ИПА:n johtamisinfrastruktuuri kaikissa olosuhteissa. *Suojelujoukkojen* tehtävänä on varmistaa, että Läntisen sotilaspiirin ilmapuolustus- ja ilmavoima-armeija pystyy täyttämään tehtävänsä myös alueilla, joissa vihollinen on käyttänyt joukkotuhoaseita. *Elektronisen sodankäynnin joukkojen* tehtävänä on puolestaan suojata omia joukkoja muun muassa vihollisen elektroniselta tiedustelulta ja täsmäaseiskuilta sekä vaikeuttaa vihollisen toimintaa häiritsemällä esimerkiksi sen johtamisjärjestelmiä ja GPS-paikkansalaitteita.⁷⁴⁵

6. ИПА:n *pioneerijoukkojen* päätehtävänä on rakentaa ja kunnostaa sekä ylläpitää lentokenttä- ja erityisesti kiitotieinfrastruktuuria. Tässä tarkoituksessa pioneerit rakentavat esimerkiksi elementeistä kenttälentokenttiä ja sen toiminnan edellyttämiä sää- ja tutka-asemia sekä lentokonesuojia. Läntisen sotilaspiirin ilmapuolustus- ja ilmavoima-armeijan pioneerit rakentavat myös valelaitteita vihollisen tiedustelun harhauttamiseksi.⁷⁴⁶

⁷⁴⁴ Экипажи военно-транспортных самолётов Ан-26 и Ан-12 ЗВО отработали противозенитный манёвр «град-ент». <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12330001@egNews>; Экипажи самолётов Ан-12 и Ан-26 Ленинградского объединения ВВС и ПВО отработали противозенитный манёвр «град-ент». <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12287511@egNews>; Экипажи транспортной авиации Ленинградского объединения ВВС и ПВО выполнили бомбометание на полигоне. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12319126@egNews>; В Ленинградской области экипажи Ан-12 и Ан-26 Западного военного округа отработали посадку на грунтовую полосу. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12367199@egNews>.

⁷⁴⁵ В Ленинградской области прошло тактико-специальное учение с подразделениями связи объединения ВВС и ПВО Западного военного округа. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12370683@egNews>; В Ленинградской области пройдёт лагерный сбор войск РХБ защиты Западного военного округа. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12303936@egNews>; В Ленинградской области проходит лагерный сбор подразделений РХБ защиты Ленинградской армии ВВС и ПВО. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12306048@egNews>; В Ленинградской области пройдет специальное учение по пеленгованию источников радиоизлучения. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12376664@egNews>; Специалисты РЭБ Ленинградской армии ВВС и ПВО на учении отработали радиозлектронное поражение пунктов управления противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12388182@egNews>.

⁷⁴⁶ Инженерный батальон Ленинградской армии ВВС и ПВО в ходе учения оборудовал полевой аэродром. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12313285@egNews>; В Рязанской области в ходе учения военнослужащие ЗВО отработали восстановление разрушенного аэродрома. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12374719@egNews>; В Санкт-Петербурге

Tutkajoukot ovat 6. ИПА:n tuntosarvet. Niiden tehtävänä on oman vastualueen ja Venäjän lähialueen ilmatilan valvonta (taistelupäivystys), ilmatilannekuvan muodostaminen ja sen jakaminen sekä lennonjohto. Tässä tarkoituksessa tutkajoukot muun muassa etsivät ja luokittelevat ilmamaaleja sekä opastavat 6. ИПА:n lentävää kalustoa maalialueille.⁷⁴⁷

Taistelun synkronointi

Läntisen sotilaspiirin 6. ИПА:n taistelua johdetaan ja koordinoidaan taistelujohdokeskuksesta. Sen tehtävänä on synkronoida ilmavoima- ja ilmapuolustusarmeijan edellä kuvattujen suorituskykyjen yhtäaikaainen käyttö suojattavien kohteiden puolustamiseksi ja vihollismaalien tuhoamiseksi.⁷⁴⁸

военнослужащие армии ВВС и ПВО с помощью комплекта макетов развернули ложный зенитный ракетный дивизион. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12374915@egNews>.

⁷⁴⁷ *Ежедневно подразделения РТВ Западного военного округа сопровождают до 1,5 тысяч воздушных судов.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12393634@egNews>; *Расчеты зенитных ракетных систем объединения ВВС и ПВО Западного военного округа обнаружили более 1,5 тысяч учебных целей в ходе масштабной тренировки.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12408885@egNews>; *В Псковской области авиационные наводчики Западного военного округа навели боевые вертолеты на учебные цели.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12376485@egNews>; *В Смоленской области прошло тактическое учение с радиотехническими подразделениями Ленинградской армии ВВС и ПВО Западного военного округа.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12342510@egNews>.

⁷⁴⁸ *Авиационная группировка Западного военного округа нанесла воздушный удар по системе ПВО «противника» в Астраханской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12318736@egNews>; *Подразделения ПВО отразили налет условного противника на аэродромы базирования авиации ЗВО.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12376333@egNews>; *В Ленинградской армии ВВС и ПВО прошел день совместной боевой подготовки.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12345948@egNews>.

8. STRATEGISEN PIDÄKKEEN SUOJA – TULKINTA POHJOISEN OPERATIIVISSTRATEGISEN JOHTOPORTAAN TAISTELUN KUVASTA

Pohjoinen operatiivisstrateginen johtoporras koostuu useasta puolustushaarasta ja sen päätehtävänä on Venäjän ja sen intressien suojaaminen arktisella alueella. Johtoporras harjoittelee päätehtävänsä toteuttamista muun muassa esikunta- ja johtamisharjoituksissa, mihin osallistuvat johtoportaan kaikki joukot. Tällöin harjoitustilanteen mukaisesti pinta-alueita, sukellusveneitä ja maavoimajoukkoja siirretään taistelutoimintaa varten keskitysalueille, minkä lisäksi ilmapuolustusjoukkojen siirroilla vahvistetaan arktisten lentokenttien suojausta ja ilmavoimaosat siirtyvät operatiivisille kentille.⁷⁴⁹

Ruotsalaiset ovat arvioineet, että Venäjällä on arktisella sotänäyttämöllä kaksi tärkeää tavoitetta. Ensimmäinen on Barentsinmeren herruus ja pyrkimys kiistää vihollisen meren käyttö Grönlanninmerellä, Norjanmerellä, Pohjanmerellä sekä Pohjois-Atlantilla. Ensiksi mainitun tarkoituksena on turvata strategisten sukellusveneiden merelle pääsy.⁷⁵⁰ Jälkimmäisen tavoitteena on ainakin vaikeuttaa vihollisen merivoimien ja merivoimailmavoimien tulenkäyttöä Murmanskin ja Kuolan alueille. Havainnot Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan pinta-alusten ja sukellusveneiden harjoitustoiminnasta tukevat ruotsalaisten esittämää arviota. Toinen venäläisten tärkeä tavoite arktisella alueella, mikäli sota eskaloituu mannertenvälisten ohjusten käyttöön, on kyky ylläpitää reaaliaikaista tilannekuvaa ja ohjuspuolustusta Barentsinmeren, Karanmeren ja Pohjoisen jäämeren alueilla.⁷⁵¹

Ruotsalaisten näkemyksen mukaan Natoa vastaan käytävässä sodassa Venäjä saisi arktisella suunnalla vastaan puolustusliiton merelliset suorituskyvyt meren pinnalla, sen alla sekä yllä. Tällaisessa tapauksessa Venäjän Pohjoinen laivasto pyrkisi tukemaan strategisia sukellusveneitään pyrkimällä meren herruuteen Barentsinmerellä pinta-alueilla, hyökkäykseen soveltuvilla sukellusveneillä sekä merivoimailmavoimilla. Tämän lisäksi tässä tehtävässä käytettäisiin mantereelle sijoitettuja noin 30:tä merimaaliohjusta.⁷⁵²

Merenkäytön kiistossa venäläiset käyttävät etupäässä merimaaliohjuksin varustettuja hyökkäyssukellusveneitä. Niiden tehtävänä on tuottaa tappioita vihollisaluksille Pohjanmerellä sekä Atlantin yli suuntautuvalla meriliikenteelle.⁷⁵³ Maasodankäynnin näkökulmasta arktisen alueen (Alakurtti, Murmansk, Kuolanniemimaa) ongelmaksi

⁷⁴⁹ *Особая роль отведена Северному флоту в Арктике - Евменов.* <https://www.vpk-news.ru/news/61093>; *В 2021 году Северный флот выполнил задачи 26 дальних походов в различные районы Мирового океана.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12400267@egNews>; *На Северном флоте – командно-штабная тренировка.* <http://redstar.ru/na-severnom-flote-komandno-shtabnaya-trenirovka/>; *Северный флот России начал крупные учения в Арктике.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=565231&lang=RU>; *Силы и войска Северного флота в рамках учения развернулись в Баренцевом море и на Кольском полуострове.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12357075@egNews>; *На Северном флоте началось межвидовое командно-штабное учение под руководством Главнокомандующего ВМФ России.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12356955@egNews>.

⁷⁵⁰ Norberg & Goliath (2019), s. 67, 68.

⁷⁵¹ Sama.

⁷⁵² Sama, s. 67.

⁷⁵³ Sama, s. 67, 69.

venäläisille muodostuu joukkojen kuljetus- ja huoltoyhteydet, sillä alueelle johtaa etelästä vain yksi raidepari.⁷⁵⁴

8.1 Pinta-alusvoimat

Edellä kerrottujen tehtävien toteuttamiseksi Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan pinta-alusvoimat valmistautuvat taisteluun vihollisen pinta-aluksista ja sukellusveneistä koostuvia alusosastoja vastaan, joiden taistelua merivoimailmavoimat tukevat. Vihollisen toiminnalle on ominaista ohjuksien, torpedojen ja merimiinojen käyttö.⁷⁵⁵

Poikkeusolojen varalta Pohjoisen laivaston kaikki pinta-alukset valmistautuvat taistelutilanteisiin, jossa ne käyttävät aseistustaan vihollisen meri- ja ilmamaaleja vastaan.⁷⁵⁶

Edellä kuvattujen kaikille pinta-aluksille yhteisten taistelutehtävien lisäksi pinta-aluksia käytetään taistelutehtäviin, joihin ne suorituskykyjensä puolesta parhaiten soveltuvat. Venäjän sotalaivaston suurimpaan ja samalla Pohjoisen laivaston tulivoimaisimpaan pinta-alusyksikköön 43. Ohjuslaivueeseen kuuluu muun muassa rannikon tuntumassa ja lähimerialueilla toimimaan tarkoitettuja *ohjusveneitä* sekä avomerellä taisteluun tarkoitettuja *ohjusristeilijöitä*. Pohjoisen laivaston ohjusveneitä käytetään pitkälti samankaltaisiin tehtäviin kuin mitä edellä on kerrottu Itämeren laivaston ohjusalusten yhteydessä. Täten esimerkiksi Pohjoisen laivaston ohjusveneitä käytetään toiminta-alueellaan yleensä pareittain vihollisen alus- ja maihinnousuosastojen tuhoamiseen sekä maavoimien taistelujen tukemiseen.⁷⁵⁷

⁷⁵⁴ Sama.

⁷⁵⁵ *Ракетный крейсер «Маршал Устинов» Северного флота вышел в Баренцево море для отработки задач боевой подготовки.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12329104@egNews>; *Корабли Северного флота отработали уничтожение группировок условного противника в Баренцевом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12357437@egNews>; *Малый противолодочный корабль Северного флота «Брест» выполнил артиллерийские стрельбы в Баренцевом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12351158@egNews>; *БПК «Вице-адмирал Кулаков» на учении в Атлантике отразил нападение условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12393484@egNews>; *БПК «Североморск» отработал противолодочные задачи в Баренцевом море и вернулся в базу.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12341787@egNews>; *Большой противолодочный корабль «Североморск» выполнил в Баренцево море артиллерийские стрельбы.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12340326@egNews>.

⁷⁵⁶ *Ракетный крейсер «Маршал Устинов» Северного флота вышел в Баренцево море для отработки задач боевой подготовки.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12329104@egNews>; *Фрегат «Адмирал флота Касатонов» вышел в первый дальний поход.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12332630@egNews>; *Фрегат «Адмирал Горшков» вышел в Баренцево море для выполнения артиллерийских задач.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12346098@egNews>; *В Баренцевом море экипаж малого противолодочного корабля «Снежногорск» выполнил стрельбы по береговой и морской целям.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12397775@egNews>; *Малые противолодочные корабли отработали поиск и атаку подводной лодки в Баренцевом море.* <https://tass.ru/armiya-i-opk/13548495>; *Большой десантный корабль «Пётр Моргунов» Северного флота отработал погрузку боевой техники морской пехоты.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12367229@egNews>; *Эскадренный миноносец «Адмирал Ушаков» отработал артиллерийские стрельбы в Баренцевом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12369005@egNews>.

⁷⁵⁷ *Малый ракетный корабль Северного флота «Айсберг» вышел в Баренцево море для отработки учебно-боевых задач.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12334199@egNews>; *Группировки кораблей Северного флота предотвратили высадку морского десанта и уничтожили подводные лодки условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12296684@egNews>; *Корабли Северного флота отработали уничтожение группировок условного противника в Баренцевом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12357437@egNews>.

Pääsiassa avomerellä taisteluun tarkoitetuilla ohjusristeilijöillä tuhotaan puolestaan vihollisen suuria pintamaaleja kuten alusosastoja sekä suojataan omia alusosastoja vihollisen sukellusveneiden hyökkäyksiltä.⁷⁵⁸ Viimeksi mainitussa tarkoituksessa ohjusristeilijät voivat toimia joko itsenäisesti, mutta usein ne toimivat sukellusveneiden torjuntatehtävissä yhteistyössä 45. IIPA:n ja merivoimailmavoimien sukellusveneiden etsintälentokoneiden kanssa. Tällöin toimitaan siten, että etsintäkoneet laskevat veteen vesikuuntelupoijuja, joiden avulla saadut maalitiedot välitetään ohjusristeilijöille. Tämän jälkeen risteilijät tuhoavat vihollisen sukellusveneet asejärjestelmillään.⁷⁵⁹ Lisäksi ohjusristeilijät suojaavat suorituskyvyillään alusosastoja vihollisen ilmahyökkäyksiltä ja tukevat maavoimataistelua tuhoamalla asejärjestelmillään maamaaleja.⁷⁶⁰

Pohjoisen laivaston pintataistelualuksista *monitoimifregatteja* käytetään usein samankaltaisiin taistelutehtäviin kuin mitä edellä kerrottiin ohjusristeilijöistä. Täten ohjuksin aseistettuja fregatteja käytetään etupäässä vihollisen alusosastojen, mutta myös maamaalien tuhoamiseen. Lisäksi niitä käytetään myös vihollisen sukellusveneiden torjunnassa.⁷⁶¹

Pohjoisen laivaston kokoonpanoon kuuluu *pieniä ja suuria sukellusveneiden torjunta-aluksia*. Ensiksi mainittuja käytetään usein osana etsintäiskuosastoa vihollisen sukellusveneiden etsinnässä, jäljittämisessä, tuhoamisessa sekä pintaan pakottamisessa Barentsinmeren rannikkoalueilla sekä Vienanmerellä. Päätehtävänsä varten pienet sukellusveneiden torjunta-alukset on varustettu vesikuuntelujärjestelmillä, syvyyspommeilla, torpedoilla sekä miinoilla. Vihollisen sukellusveneiden etsinnän ja torjunnan lisäksi pienten sukellusveneiden torjunta-aluksien taistelun kuvaan kuuluu maavoimien taistelun tukeminen laivatykistöllä.⁷⁶²

⁷⁵⁸ *Ракетный крейсер Северного флота «Маршал Устинов» вышел в море для отработки комплексных задач боевой подготовки.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12343157@egNews>; *Ракетный крейсер «Маршал Устинов» вышел в Баренцево море для отработки противолодочных задач.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12341142@egNews>; *Атомный ракетный крейсер «Петр Великий».* <https://topwar.ru/27716-atomnyy-raketnyy-kreyser-petr-velikiy.html?ysclid=16z1jvck12751141925>.

⁷⁵⁹ *Тяжёлый атомный ракетный крейсер «Петр Великий» Северного флота вышел в Баренцево море на учение.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12369698@egNews>; *Ракетный крейсер «Маршал Устинов» Северного флота вышел в Баренцево море для отработки задач боевой подготовки.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12329104@egNews>; *Ракетный крейсер «Маршал Устинов» отработал взаимодействие с авиацией в Баренцевом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12344521@egNews>.

⁷⁶⁰ *Ракетный крейсер «Маршал Устинов» Северного флота отработал стрельбы по береговой и воздушной целям.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12341788@egNews>; *Атомный ракетный крейсер «Петр Великий».* <https://topwar.ru/27716-atomnyy-raketnyy-kreyser-petr-velikiy.html?ysclid=16z1jvck12751141925>.

⁷⁶¹ *Фрегат «Адмирал флота Касатонов» вышел в первый дальний поход.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12332630@egNews>; *Экипаж фрегата «Адмирал Горшков» выполнил зенитные ракетные стрельбы в Баренцевом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12391034@egNews>; *Фрегат «Адмирал Горшков» возвращается в пункт постоянного базирования после выполнения задач в Белом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12331838@egNews>; *Фрегат «Адмирал флота Касатонов» выполнил ракетную стрельбу по береговой цели.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12324255@egNews>.

⁷⁶² *В Баренцевом море экипаж малого противолодочного корабля «Снежногорск» выполнил стрельбы по береговой и морской целям.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12397775@egNews>; *Противолодочные корабли Северного флота отработали торпедную атаку подводной лодки в Белом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12372125@egNews>; *Малые противолодочные корабли «Онега» и «Нарьян-Мар» отработали стрельбы и постановку мин в Белом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12371191@egNews>; *Малые противолодочные корабли вышли в Баренцево море для проведения учений.*

Ka-27-sukellusveneiden torjuntahelikoptereilla varustettuja suuria sukellusveneiden torjunta-aluksia käytetään avomerellä alusosastojen suojana vihollisen sukellusveneitä vastaan. Tämän lisäksi niiden suorituskykyjä voidaan käyttää myös maavoimien taistelujen tukemiseen tuhoamalla maamaaleja.⁷⁶³ Harjoituskuvausten perusteella on pääteltävissä se, että toimittaessa alusosastona yhtenä vihollisen sukellusveneiden torjuntataktiikkana on se, että osastoon kuuluvat alukset vaihtavat paikkaa muodostelmassa purjehduksen aikana.⁷⁶⁴ Tällä tavoin vaikeutetaan vihollisen maalin valintaa ja seuranta.

Niin pienet kuin suuret sukellusveneiden torjunta-alukset etsivät ja tuhoavat vihollisen sukellusveneitä yhteistoiminnassa Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan sukellusveneiden etsintä- ja torjuntalentokoneiden sekä sukellusveneiden torjuntahelikoptereiden kanssa.⁷⁶⁵

Pohjoisen laivaston *maihinnousualusten* tehtävänä on siirtää merijalkaväki kalustoineen operaatioalueelle ja tukea tulella sen maihinnousua. Tämän lisäksi maihinnousualuksia käytetään merimiinoittamiseen.⁷⁶⁶

Raivaajien tärkeimpänä tehtävänä on tukea Pohjoisen laivaston taisteluosien merelle pääsyä ja kotisatamaan paluuta raivaamalla taisteluosien purjehdusväylät vihollisen

<https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=552916&lang=RU>; *Противолодочные корабли Беломорской базы Северного флота отрабатывают боевые упражнения в Баренцевом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12362114@egNews>; *Малый противолодочный корабль Северного флота «Брест» выполнил артиллерийские стрельбы в Баренцевом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12351158@egNews>.

⁷⁶³ *Большой противолодочный корабль «Вице-адмирал Кулаков» выполнил ракетные стрельбы в ходе учения в Баренцевом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12367256@egNews>; *Большой противолодочный корабль «Вице-адмирал Кулаков» отрабатал учебную торпедную стрельбу по подводной лодке.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12366937@egNews>; *Большой противолодочный корабль «Североморск» выполнил в Баренцевом море артиллерийские стрельбы.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12340326@egNews>.

⁷⁶⁴ *Противолодочные корабли Беломорской базы отрабатывали проводку и оборону судов в Белом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12371701@egNews>.

⁷⁶⁵ *БПК «Североморск» отрабатал противолодочные задачи в Баренцевом море и вернулся в базу.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12341787@egNews>; *Ударная группировка Северного флота проводит в Баренцевом море учения по уничтожению подлодок "противника".* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=568350&lang=RU>; *В Баренцевом море корабли Северного флота отрабатывают задачи противолодочного учения.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12365101@egNews>.

⁷⁶⁶ *Большой десантный корабль «Георгий Победоносец» принял участие в морской десантной подготовке.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12368655@egNews>; *Большой десантный корабль «Пётр Моргунов» Северного флота отрабатал погрузку боевой техники морской пехоты.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12367229@egNews>; *Десантный отряд Северного флота отрабатал отражение воздушной атаки условного противника в Баренцевом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12400421@egNews>.

miinoista.⁷⁶⁷ Tässä tehtävässä miinoja etsitään muun muassa kaikuluotaimin ja raivaimiseen käytetään erilaisia raivaimia.⁷⁶⁸

8.2 Sukellusvenevoimat

Pohjoisen laivaston sukellusveneitä (pl. strategiset ohjussukellusveneet) käytetään etupäässä taistelussa vihollisen sukellusveneitä ja pinta-aluksia ja alusosastoja vastaan. Lisäksi sukellusveneiden ohjuksilla voidaan tulittaa maamaaleja ja tukea tällä tavoin maavoimien taistelua.⁷⁶⁹

Sukellusveneiden taisteluharjoituksista kertovien lähteiden perusteella ei ole muodostavissa yksityiskohtaista kuvaa niiden taistelun kuvasta. Pohjoisen laivaston sukellusvenevoimat valmistautuvat poikkeusoloissa puolustautumaan ja hyökkäämään vihollisen sukellusveneitä vastaan. Niiltä puolustautumiseksi sukellusvenemiehistöt harjoittelevat takaa-ajavan sukellusveneen eksyttämistä, niiden hyökkäyksen torjuntaa sekä torpedovastahyökkäystä.⁷⁷⁰

Vihollisen sukellusvenettä vastaan hyökätessä se paikannetaan aluksi esimerkiksi sukellusveneen vesikuuntelulaitteilla. Tämän jälkeen löydettyä sukellusvenettä aletaan seurata sopivan hyökkäysetäisyyden ja -hetken löytämiseksi. Tilaisuuden ilmaantuessa vihollista vastaan hyökätään torpedoin, minkä jälkeen hyökkääjä väistää vastahyökkäyksen.⁷⁷¹

Pohjoisen laivaston uusimmat monitoimisukellusveneet on varustettu nykyaikaisilla Oniks- ja Tsirkon-meritorjuntaohjuksilla sekä meri- ja maamaalien tuhoamiseen soveltuvilla Kalibr-ohjuksilla. Niillä voidaan tuhota vihollisen pinta-aluksia ja alusosastoja sekä maamaaleja, jotka sijaitsevat laukaisupaikasta noin 100–2 000 kilometrin etäisyydellä. Ohjustulenkäytön vaikutuksen tiedustelussa käytetään 45. ИПА:n sukellus-

⁷⁶⁷ *Корабельная ударная группа Северного флота развернулась в Баренцевом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12364520@egNews>; *Ракетный крейсер «Маршал Устинов» вышел в Баренцево море по протраленному фарватеру для выполнения учебно-боевых задач.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12296432@egNews>; *Корабли Кальской флотилии Северного флота отработали учебно-боевые задачи в Баренцевом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12293096@egNews>; *Подводники Северного флота отработали противолодочные задачи в Баренцевом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12318437@egNews>.

⁷⁶⁸ *Корабельная ударная группа Северного флота развернулась в Баренцевом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12364520@egNews>.

⁷⁶⁹ *Подводники Северного флота отработали торпедные стрельбы по подводным целям в Баренцевом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12391988@egNews>; *Подводная лодка «Гепард» торпедировала в Баренцевом море отряд кораблей условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12367454@egNews>; *Подводный крейсер «Северодвинск» поразил береговую цель на полигоне в Архангельской области крылатой ракетой «Калибр».* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12342546@egNews>; *Экипаж подводного крейсера «Орёл» выполнил ракетную стрельбу по надводной цели в Баренцевом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12319169@egNews>.

⁷⁷⁰ *Подводники Северного флота отработали торпедные стрельбы по подводным целям в Баренцевом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12391988@egNews>; *Экипажи двух подлодок Северного флота отработали торпедную дуэль.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12387622@egNews>.

⁷⁷¹ *Подводники Северного флота отработали торпедные стрельбы по подводным целям в Баренцевом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12391988@egNews>; *Экипажи двух подлодок Северного флота отработали торпедную дуэль.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12387622@egNews>.

veneiden etsintä- ja torjuntalentokoneita. Ohjusten lisäksi Pohjoisen laivaston sukellusveneet hyökkäävät vihollisen pinta-aluksia ja -alusosastoja vastaan torpedoin.⁷⁷²

8.3 Alusosastojen taistelu

Pohjoinen laivasto valmistautuu sodankäyntiin alusosastoina osana Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaana taistelua. Itämeren laivastoon verrattuna Pohjoisen laivaston alusosastot ovat suuria. Osastoja voi olla saattamassa avomerelle pelkästään kymmenen raivaajaa, minkä lisäksi sen kokoonpanoon voi kuulua erityyppisten pintataistelun-, mairinnousu- sekä tukialusten lisäksi sukellusveneitä, sukellusveneiden torjuntahelikoptereita ja -lentokoneita, taistelijoita vedenalaisista vastaerikoisjoukoista sekä merijalkaväkeä.⁷⁷³

Harjoituskuvausten perusteella Pohjoisen laivaston alusosastojen vihollisen muodostaa [Naton] alusosastot, joihin kuuluu pinta-aluksia, sukellusveneitä, ja merivoimailmavoimien hävittäjiä. Vihollinen käyttää Pohjoisen laivaston joukkoja vastaan alusosaston suorituskykyjä, kuten esimerkiksi miinoja, torpedoja, tykkeitä sekä ohjuksia. Tämän lisäksi vihollisen toiminnalle on ominaista elektroninen sodankäynti.⁷⁷⁴

Pohjoisen laivaston alusosastot purjehtivat raivaajien suojaamina avomerelle, jossa ryhmittyvät taisteluryhmittymykseen Venäjän pohjoisen meri- ja talousalueen meriliiken-

⁷⁷² Командующий Северным флотом адмирал Александр Моисеев: «Поддержание боеготовности морских стратегических ядерных сил Северного флота – наша главная задача». <http://redstar.ru/komanduyushhij-severnym-flotom-admiral-aleksandr-moiseev-podderzhanie-boegotovnosti-morskih-strategicheskikh-yadernyh-sil-severnogo-flota-nasha-glavnaya-zadacha/>; Подводная лодка «Гепард» торпедировала в Баренцевом море отряд кораблей условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12367454@egNews>; Не только в Арктике, но и в Мировом океане... <http://redstar.ru/ne-tolko-v-arktike-no-i-v-mirovom-okeane/>; Экипаж подводного крейсера «Орёл» выполнил ракетную стрельбу по надводной цели в Баренцевом море. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12319169@egNews>; Подводный крейсер «Северодвинск» поразил береговую цель на полигоне в Архангельской области крылатой ракетой «Калибр». <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12342546@egNews>; Противокорабельная ракета «Оникс» («Яхонт») (ЗМ55). <https://armedman.ru/artilleriya/1961-1990-artilleriya/protivokorabelnaya-raketa-oniks-yahont-zm55.html?ysclid=174g1bjpty515823694>; Крылатая ракета «Калибр» — почему ее так сложно сбить? <https://hi-news.ru/eto-interesno/krylataya-raketa-kalibrochemu-ee-tak-slozhno-sbit.html?ysclid=174fkipbek985177636>; Гиперзвуковая ракета «Циркон» — на что она способна и почему уникальна. <https://hi-news.ru/technology/giperzvukovaya-raketa-cirkon-na-cto-ona-sposobna-i-rochemu-unikalna.html?ysclid=174ga77p82632425111>. Huom. Ampumaetäisyydet ovat suuntaa antavia. Lähteet ilmoittavat erilaisia ampumaetäisyyksiä mainituille ohjuksille!

⁷⁷³ В Баренцевом море корабли Северного флота приняли участие в межвидовом учении. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12363166@egNews>; Отряд боевых кораблей Северного флота вышел в Баренцево море на учения. <https://tass.ru/armiya-i-opk/13525827>; Командование Северного флота проверило готовность кораблей и судов арктической группировки к походу по Северному морскому пути. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12305247@egNews>; Отряд кораблей Северного флота идёт в поход по Севморпути. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=535872&lang=RU>; Большой десантный корабль «Пётр Моргунов» Северного флота отработал погрузку боевой техники морской пехоты. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12367229@egNews>; В Баренцевом море началось учение разнородных сил Северного флота по защите морских рубежей России в Арктике. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12365583@egNews>.

⁷⁷⁴ В Баренцевом море корабли Северного флота приняли участие в межвидовом учении. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12363166@egNews>; Фрегат «Адмирал Горшков» отработал артиллерийские стрельбы в Баренцевом море. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12405695@egNews>; Корабельная ударная группа Северного флота выполнила ракетные стрельбы в Атлантике способом компьютерного моделирования. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12376020@egNews>; Крейсер «Пётр Великий» вышел в Баренцево море на учение. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12362696@egNews>.

teen turvaamiseksi. Siirtymisen aikana alusosastot valmistautuvat torjumaan vihollisen erikoisjoukkojen hyökkäykset.⁷⁷⁵

Purjehduksen aikana alusten eri asejärjestelmien sensorit, kuten ilma- ja meritorjuntatutkat sekä vesikuuntelujärjestelmät tuottavat vihollistilannekuvaa alusosastolle. Tilannekuvaa täydennetään sukellusveneiden torjuntahelikoptereista ja alusosastojen taistelua tukevista 45. IIPA:n sukellusveneiden etsintä- sekä torjuntalentokoneista toteutetulla aistivalvonnalla, niiden tutkatiedoilla ja niistä veteen laskettavilla vesikuuntelulaitteilla.⁷⁷⁶

Alusosasto torjuu vihollisen ilma- ja ohjushyökkäykset alusten omilla ilmatorjuntajärjestelmillä sekä elektronisen sodankäynnin järjestelmillä. Tämän lisäksi merivoimailmavoimien hävittäjät suojaavat alusosastoa vihollisen ilmavoimien hyökkäyksiltä.⁷⁷⁷ Tässä yhteydessä on syytä huomata, että ilmatankkauskyvystä huolimatta merivoimailmavoimien mahdollisuus tukea alusosastoja on rajallinen, koska Venäjällä ei ole tällä hetkellä sotapalveluksessa lentotukialusta.

Alusosastot taistelevat vihollisen alusosastoja vastaan menetelmin, joista on edellä kerrottu pinta-alus- ja sukellusvenevoimien yhteydessä. Tämän lisäksi alusosastoilla on kyky hyökätä ohjuksin etäällä olevia vihollisen alusosastoja vastaan yhteistoiminnassa strategisten kaukotoimintailmavoimien Tu-22M3-pommikoneiden kanssa.⁷⁷⁸

8.4 14. Armeijakunta, 61. Merijalkaväkirykmentti sekä 71. ja 99. Taktinen ryhmä

Kuten edellä jo todistettiin, Pohjoiseen operatiivisstrategiseen johtoportaaseen kuuluu maavoimakomponenttina vuonna 2017 perustettu 14. Armeijakunta. Esikunnan ja taistelua tukevien osien lisäksi sen kokoonpanoon kuuluu Alakurtissa ja Petsamossa sijaitsevat moottorijalkaväkirykmentit aselajijoukkoineen. Armeijakunnalle on operatiivisesti alistettu 61. Merijalkaväkirykmentti sekä Frans Josefin maalla sijaitseva 71. ja Novosibirskin saaristossa sijaitseva 99. Taktinen ryhmä.

⁷⁷⁵ В Баренцевом море корабли Северного флота приняли участие в межвидовом учении. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12363166@egNews>; Отряд боевых кораблей Северного флота вышел в Баренцево море на учения. <https://tass.ru/armiya-i-opk/13525827>; Крейсер «Пётр Великий» вышел в Баренцево море на учение. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12362696@egNews>.

⁷⁷⁶ В Баренцевом море корабли Северного флота приняли участие в межвидовом учении. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12363166@egNews>; Ракетные корабли и авиация Северного флота отработали противолодочные задачи в Норвежском море. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12406055@egNews>; Корабельная ударная группа Северного флота выполнила ракетные стрельбы в Атлантике способом компьютерного моделирования. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12376020@egNews>; Корабельная ударная группа Северного флота отработывает взаимодействие с авиацией в Баренцевом море. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12365141@egNews>.

⁷⁷⁷ Фрегат «Адмирал Горшков» отработал артиллерийские стрельбы в Баренцевом море. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12405695@egNews>; Крейсер «Пётр Великий» вышел в Баренцево море на учение. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12362696@egNews>; Корабельная ударная группа Северного флота провела учение по противовоздушной обороне в Баренцевом море. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12409252@egNews>.

⁷⁷⁸ Корабли Северного флота нанесли ракетный удар по условному противнику в Баренцевом море. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12301449@egNews>; Корабли Северного флота при поддержке ракетноосцев ВКС России нанесли ракетный удар по условному противнику в Баренцевом море. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12301166@egNews>.

80. ja 200. Moottorijalkaväkijoukko

14. Armeijakunnan moottorijalkaväkijoukoilla valmistaudutaan taisteluun Alakurtti–Murmansk-alueella, minkä lisäksi moottorijalkaväkijoukkoja käytetään taktisten ryhmien yhteydessä Frans Josefin maalla ja Novosibirskin saaristossa. Harjoitusuutisoinnista muodostettavan kuvan perusteella 14. AK taistelee yhdessä Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan muiden joukkojen kanssa Kuolan suunnalla sinne hyökkävään vihollisen mekanisoitua jalkaväkeä ja merijalkaväkeä vastaan. Frans Josefin maalla ja Novosibirskin saaristossa moottorijalkaväkijoukot taistelevat puolestaan osana taktisia ryhmiä maihin nousevaa vihollisen merijalkaväkeä vastaan. Vihollisen toiminnalle on ominaista ilma-aseen käyttö, minkä lisäksi 14. AK:n joukot valmistautuvat taistelemaan vihollisen joukkotuhoaseiden saastuttamalla alueella.⁷⁷⁹

14. Armeijakunnan joukkojen taistelun kuva on samanlainen, kuin mitä edellä on kerrottu Läntisen sotilaspiirin maavoimajoukkojen taistelun kuvasta. Näin ollen Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan maavoimajoukot aselajijoukkoineen valmistautuvat puolustus-, liikkuvaan puolustus- sekä hyökkäystaisteluun pataljoonan taisteluosastokokoonpanossa. Maavoimakomponentin taistelua tuetaan Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan 45. Ilmavoima- ja ilmapuolustusarmeijan ilmavoimilla.⁷⁸⁰

Mitkään seikat eivät viittaa siihen, että 14. AK:n joukkojen taistelun kuva, joukkojen käyttöperiaatteet tai taktiikka poikkeaisi oleellisesti siitä, mitä näistä asioista on edellä kerrottu Läntisen sotilaspiirin maavoimajoukkojen yhteydessä. On kuitenkin kaksi

⁷⁷⁹ Войска Северного флота отработали наступательные действия в ходе учения в Арктике. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12384085@egNews>; Мотострелки Северного флота уничтожили десант условного противника на полуострове Средний. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12383844@egNews>; Подразделения армейского корпуса Северного флота отразили нападение условного противника на Кольском операционном направлении. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12383646@egNews>; Арктическая группировка Северного флота провела межвидовое тактическое учение по защите островной зоны в море Лаптевых. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12385579@egNews>; Мотострелки Северного флота провели батальонное тактическое учение с боевой стрельбой в Заполярье. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12351327@egNews>.

⁷⁸⁰ Войска Северного флота выдвинулись на полигоны в рамках учения с Арктической экспедиционной группировкой. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12405508@egNews>; Войска Северного флота отработали наступательные действия в ходе учения в Арктике. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12384085@egNews>; Подразделения армейского корпуса Северного флота отразили нападение условного противника на Кольском операционном направлении. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12383646@egNews>; Умело действовать в любых климатических условиях. <http://redstar.ru/umelo-dejstvovat-v-lyubyh-klimaticheskikh-usloviyah/>; Арктические мотострелки Северного флота отработали задачи по связи. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12400099@egNews>; Арктические мотострелки в ходе учения отработали задачи по обороне Кольского Заполярья. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12384013@egNews>; Воины ПВО мотострелковой бригады Северного флота отразили воздушный удар условного противника в Кольском Заполярье. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12287199@egNews>; В Мурманской области прошло учение с подразделениями РХБ защиты. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12376294@egNews>; Арктические мотострелки Северного флота провели тренировку по захвату и уничтожению базы условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12346637@egNews>; Военнослужащие арктической мотострелковой бригады впервые примут участие в масштабных учениях на полигонах Ленобласти. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/west/news/more.htm?id=12354079@egNews>; Мотострелки Северного флота провели батальонное тактическое учение с боевой стрельбой в Заполярье. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12351327@egNews>; Итоговые проверки подтвердили высокую боеготовность войск. <http://redstar.ru/itogovyie-proverki-podtverdili-vysokuyu-boegotovnost-vojsk/>.

asiaa, mitkä tuovat oman vivahteensa 14. AK:n joukkojen taisteluun. Näistä ensimmäinen on pohjoinen arktinen toimintaympäristö. Tämän takia 14. AK:n joukkojen on kyettävä sotimaan vaativissa talvioloissa. Arktinen toimintaympäristö näkyy muun muassa 14. AK:n sotakalustossa, johon kuuluu moottorikelkkoja, telavetoisia lumiajoneuvoja sekä kylmiin olosuhteisiin soveltuvia T-80BVM-taistelupanssivaunuja. Luonnollisesti Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaana maavoimien on osattava liikua talvioloissa. Tämän takia joukot opettelevat liikkumaan hiihtäen ja hiihtohinauksessa. Tiedustelijoille opetetaan lisäksi tilapäisvälineiden kuten iglujen ja koiravaljakkojen käyttöä.⁷⁸¹

Toinen seikka, mikä luo oman leimansa 14. AK:n taistelulle on se, että armeijakunta osallistuu Venäjän strategisen pidäkkeen yhden keskeisen osan eli Murmanskiin tukeutuvien strategisten ydinsukellusveneiden tukikohtien ja toimintaedellytysten turvaamiseen. Näin ollen taistelu Kuolan niemimaalla on samalla taistelua Venäjän strategisen pidäkkeen toimintavapauden turvaamiseksi. Täten ei ole sattumaa, että 14. AK harjoittelee Kuolan suunnalla puolustusta, maihinnousun torjuntaa sekä vastahyökkäystä yhdessä merijalkaväen, rannikko-ohjusjoukkojen sekä asevoimien ylijohdon alaisuudessa toimivien maahanlaskujoukkojen kanssa.⁷⁸²

Merijalkaväkiprikaati ja taktiset ryhmät

Harjoitusuutisoinnista muodostettavan kuvan perusteella 61. Merijalkaväkiprikaattia käytetään Kuolan suunnalla (moottoroidun jalkaväen tapaan) vihollisen maihinnousun torjuntaan sekä maihinnousuoperaatioihin etupäässä Pohjoisen laivaston operatioalueella, mutta esimerkiksi elokuussa 2021 61. MERIJVPR harjoitteli maihinnousua Kaliningradin alueella.⁷⁸³ Maihinnousutehtävien lisäksi merijalkaväkiprikaatin taistelun kuvaan kuuluu vastahyökkäykset niille saarille, jossa sijaitsee Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaana taktisten ryhmien tukikohdat.⁷⁸⁴

⁷⁸¹ Умело действовать в любых климатических условиях. <http://redstar.ru/umelo-dejstvovat-v-lyubyh-klimaticheskikh-usloviyah/>; Арктические мотострелки Северного флота выполнили боевые стрельбы в сложных метеоусловиях: условиях Заполярья. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12403960@egNews>; Арктические мотострелки отработали тактику рейдовых действий. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12399623@egNews>; Войсковые разведчики Северного флота провели тренировку по тактике действий и выживанию в условиях Арктики. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12410017@egNews>; Т-80БВМ: «летающий танк» снова в строю. <https://rostec.ru/news/t-80bvm-letayushchiy-tank-snova-v-stroyu/>.

⁷⁸² Мотострелки Северного флота уничтожили десант условного противника на полуострове Средний. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12383844@egNews>; Танкисты Северного флота встретили профессиональный праздник на учении в Арктике. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12383562@egNews>.

⁷⁸³ Морпехи Северного флота отработали противодесантную оборону в рамках командно-штабной тренировки. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=554389&lang=RU>; Арктическая группировка Северного флота прибыла на Чукотку. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12314763@egNews>; Командование Северного флота проверило готовность кораблей и судов арктической группировки к походу по Северному морскому пути. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12305247@egNews>; Отряд кораблей Северного флота идёт в поход по Севморпути. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=535872&lang=RU>.

⁷⁸⁴ Арктическая группировка Северного флота проведёт учения у островов Земли Франца-Иосифа. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=558294&lang=RU>; Арктическая группировка Северного флота провела межвидовое тактическое учение по защите островной зоны в море Лаптевых. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12385579@egNews>.

61. MERIJVPR valmistautuu torjumaan maahanlaskulla tuettavan vihollisen merijalkaväen maihinnousun. Sen sijaan oman maihinnousuoperaation viholliskuva on hämärän peitossa. Uutisoinnin perusteella on pääteltävissä, että maihinnousuoffensiivia harjoitellaan muun muassa sillanpäähän valtaamiseksi vihollisen miehittämille ja miehittämättömille rannoille.⁷⁸⁵

61. MERIJVPR:n ja sen aselajijoukkojen taisteluharjoituksista kertovien uutisten vähäisen lukumäärän ja sisällön niukkuuden takia ei ole muodostettavissa selkeää kuvaa pohjoisen merijalkaväkikiprikaatin taistelun kuvasta. Lähdeaineisto sisältää kuitenkin tietoja, joista voidaan päätellä, että 61. MERIJVPR torjuu vihollisen maihinnousuja ja nousee maihin samoin toimintaperiaattein, mitä edellä on kerrottu Itämeren laivaston merijalkaväkikiprikaatin taistelun yhteydessä.⁷⁸⁶

14. Armeijakunnalle alistettujen rannikko-ohjus-, lähi-ilmatorjunta- sekä moottorijalkaväkijoukoista koostuvan 71. ja 99. *Taktisen ryhmän* päätehtävänä on rannikko-ohjuksien kantaman puitteissa tukea Pohjoisen laivaston alusosastojen taisteluja Barentsinmerelle, Pohjoisella jäämerellä sekä Itä-Siperian merellä. Tämän lisäksi ryhmät valmistautuvat sekä itsenäisesti että yhdessä Pohjoisen laivaston alusosastojen kanssa puolustamaan tukikohtiaan vihollisen ilmahyökkäyksiltä ja maihinnousuilta.⁷⁸⁷

⁷⁸⁵ Морпехи Северного флота отработали противодесантную оборону в рамках командно-штабной тренировки. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=554389&lang=RU>; Большой десантный корабль «Георгий Победоносец» принял участие в морской десантной подготовке. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12368655@egNews>; Командование Северного флота проверило готовность кораблей и судов арктической группировки к походу по Северному морскому пути. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12305247@egNews>; Отряд кораблей Северного флота идёт в поход по Севморпути. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=535872&lang=RU>; Большой десантный корабль «Иван Грен» вышел в море для отработки сложивания экипажа. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12357832@egNews>.

⁷⁸⁶ Морпехи Северного флота отработали противодесантную оборону в рамках командно-штабной тренировки. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=554389&lang=RU>; Большой десантный корабль «Георгий Победоносец» принял участие в морской десантной подготовке. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12368655@egNews>; Артиллеристы морской пехоты Северного флота провели стрельбы из гаубиц «Гвоздика» и РСЗО «Град» на учении в Мурманской области. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12407846@egNews>; Разведчики морской пехоты Северного флота отработали тактику рейдовых действий в Арктике. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12352187@egNews>; Арктическая группировка Северного флота отработала высадку морского десанта в Якутии. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12313889@egNews>.

⁷⁸⁷ Ракетный комплекс «Бастيون» Северного флота на острове Земля Александры выполнил стрельбу по морской цели. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12319764@egNews>; Северный флот РФ проведет учение по обороне арктических островов. <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=579300&lang=RU>; Боевые расчеты ЗРПК «Панцирь-С1» тактической группы Северного флота выполнили стрельбы на арктическом острове Котельный. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12304427@egNews>; Арктическая группировка Северного флота провела межвидовое тактическое учение по защите островной зоны в море Лаптевых. <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12385579@egNews>.

8.5 45. Ilmavoima- ja ilmapuolustusarmeija

Ilmapuolustusjoukot

Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan 45. Ilmavoima- ja ilmapuolustusarmeijan S-300- ja S-400-ilmatorjuntaohjusjoukkojen tehtävänä on suojata mantereella ja arktisessa saaristossa sijaitsevia johtoportaan tärkeitä kohteita ja sotakalustoa vihollisen ilma- ja ohjushyökkäyksiltä. Näissä tehtävissä ilmapuolustusjoukkoja käytetään samaan tapaan kuin edellä on kerrottu 6. IIPA:n yhteydessä. Täten ilmapuolustusjoukot vaihtavat tulitoiminnan jälkeen asemia ja valmistautuvat torjumaan vihollisen lennokkeja yhdessä suojelujoukkojen ja elektronisen sodankäynnin joukkojen kanssa. Lisäksi ilmapuolustusjoukot valmistautuvat torjumaan vihollisen tiedustelu- ja tuhotyöpartioiden hyökkäykset sekä toimimaan vihollisen joukkotuhoaseiden saastuttamalla taistelukentällä. Ainoa selkeä ero 45. IIPA:n ja 6. IIPA:n ilmapuolustusjoukkojen taistelun kuvassa on se, että ensiksi mainitun S-300- ja S-400-ilmatorjuntaohjusjärjestelmien suojana olevia Pantsir-S-ilmatorjuntaohjusjärjestelmiin kuuluvia 30 millimetrin ilma- torjuntatykkejä käytetään suora-ammunnassa maihinnousun torjuntaan.⁷⁸⁸

98. Sekalentyrykmentti ja merivoimailmavoimat

Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan 98. Sekalentyrykmentin ja merivoimailmavoimien *lentotiedustelukykyjä* hyödynnetään merisodankäynnissä. Osana alusosastojen toimintaa vihollisen sukellusveneiden etsintään käytetään niin mantereelta ope- roivia tiedustelukoneita kuin mantereelta tai aluksilta lentoon lähteviä helikoptereita, jotka välittävät tiedot havaitsemistaan vihollisen sukellusveneistä tuettavalle alusosastolle.⁷⁸⁹

Vihollisen pinta-alusosastojen tiedustelussa sekä omien alusten ohjus- ja tykistötulen tuho vaikutuksen tiedustelussa käytetään pitkien lentoetäisyyksien takia kiinteäsiipistä kalustoa. Sen sijaan 14. Armeijakunnan ja rannikkojoukkojen tiedustelutarpeita tuet- taan etupäässä helikopterein ja lennokein.⁷⁹⁰

⁷⁸⁸ Подразделения ПВО Северного флота подняты по тревоге в рамках контрольной проверки. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12353415@egNews>; ЗРПК «Панцирь» защищает штаб Северного флота от БЛА условного противника. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12351166@egNews>; Расчеты ЗРК С-400 Северного флота приняли участие в учении по охране воздушного пространства Арктики. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12350432@egNews>; Дежурные силы ПВО Северного флота провели тренировку по противовоздушной обороне в Арктике. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12334370@egNews>; Боевые расчеты зенитных ракетно-пушечных комплексов «Панцирь-С1» Северного флота выполнили артиллерийские стрельбы. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12366159@egNews>; На Северном флоте боевые расчеты ЗРПК «Панцирь-С1» провели учение по перехвату беспилотного летательного аппарата. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12293594@egNews>; Российский арктический щит ПВО обойдется в 3 млрд рублей. <https://vpk-news.ru/news/62595>.

⁷⁸⁹ Ракетный крейсер «Маршал Устинов» отработал взаимодействие с авиацией в Баренцевом море. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12344521@egNews>; БПК «Североморск» отработал противолодочные задачи в Баренцевом море и вернулся в базу. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12341787@egNews>; Самолёты дальней противолодочной авиации Северного флота провели учение по поиску подводных лодок в Северо-Восточной Атлантике. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12406673@egNews>.

⁷⁹⁰ Корабельная ударная группа Северного флота отработывает взаимодействие с авиацией в Баренцевом море. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12365141@egNews>; Экипаж подводного крейсера «Орёл» выполнил ракетную стрельбу по надводной цели в Баренцевом море. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12319169@egNews>; Вертолётчики Северного флота отработали

98. Sekalentorykmentin *torjuntahävittäjiä* käytetään samaan tapaan kuin mitä edellä on kerrottu 6. ИРА:n hävittäjätoiminnan yhteydessä. Täten niiden päätehtävänä on pohjoisilla alueilla tapahtuva ilmatilavalvonta ja hävittäjätorjunta. Tämän lisäksi niitä käytetään sukellusveneidien pitkänmatkan etsintä- ja torjuntakoneiden saattotehtävissä.⁷⁹¹

Merivoimailmavoimien hävittäjien päätehtävänä on puolustaa Pohjoisen laivaston pinta-alueksia vihollisen ilmavoimien hyökkäyksiltä ja tukea tulivoimallaan alusosastojen taistelua tulittamalla vihollisen pintamaaleja. Näiden tehtävien lisäksi merivoimailmavoimien hävittäjien taistelun kuvaan kuuluu mantereella olevien laivastotukikohtien suojaaminen vihollisen ilma- ja ohjushyökkäyksiltä, rynnäkkökoneiden saatto- ja suojaustehtävät sekä vihollisen ilma-alueksien laskeutumaan pakottaminen.⁷⁹²

Hävittäjien suojaamina toimivien *rynnäkkökoneiden* taistelun kuvaan kuuluu meri- ja maavoimien taistelujen tukemiseen. Tässä tarkoituksessa niillä tuhotaan vihollisen pinta- ja maamaaleja kuten esimerkiksi pinta-alueksia, rannikolla sijaitsevia komento- paikkoja, linnoitettuja asemia sekä panssaroitua kalustoa.⁷⁹³ Tämän lisäksi pohjoisella suunnalla maavoimien ja merijalkaväen taistelua tuetaan *helikoptereiden* ilmatiedustelulla ja tulituella.⁷⁹⁴

штурмовую подготовку в сложных метеословиях. <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12288844@egNews>; *Полк беспилотной авиации Северного флота провёл мониторинг надводной обстановки на входе в Кольский залив.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12294757@egNews>.

⁷⁹¹ *Летчики Северного флота отработали на учениях перехват самолетов условного противника и провели тренировки по дозаправке в воздухе.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=579314&lang=RU>; *Экипажи истребителей-перехватчиков МиГ-31БМ Северного флота заступили на опытное боевое дежурство на архипелаге Новая Земля.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12335043@egNews>; *Экипажи истребителей-перехватчиков МиГ-31БМ Северного флота в ходе учения провели ракетные стрельбы над акваторией Баренцева моря.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12375935@egNews>; *Экипажи противолодочных самолетов СФ выполнили полет над нейтральными водами Баренцева, Норвежского, Северного морей и Атлантического океана.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12314839@egNews>.

⁷⁹² *Летчики-истребители Северного флота отработали учебные воздушные бои в небе Кольского Заполярья.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12344886@egNews>; *Истребители Северного флота провели учения в небе Заполярья.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=545784&lang=RU>; *Авиация Северного флота провела учение по обороне Кольского полуострова.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12409451@egNews>; *Корабельная ударная группа Северного флота провела учение по противовоздушной обороне в Баренцевом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12409252@egNews>; *Корабельные истребители Северного флота отработали учебные полёты.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12369945@egNews>; *Палубные истребители Северного флота провели тактическое учение в Заполярье.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12307283@egNews>; *Летчики-истребители Северного флота отработали приёмы воздушного боя над Кольским Заполярьем.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12293309@egNews>.

⁷⁹³ *Летчики Северного флота отработали на учениях перехват самолетов условного противника и провели тренировки по дозаправке в воздухе.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=579314&lang=RU>; *Авиация Северного флота провела учение по обороне Кольского полуострова.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12409451@egNews>; *Экипажи Су-24М Северного флота отработали бомбометание по кораблям условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12369801@egNews>; *Войска Северного флота отработали наступательные действия в ходе учения в Арктике.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12384085@egNews>.

⁷⁹⁴ *Экипаж штурмового вертолёта Северного флота Ка-29 поразил морские и береговые цели на полигоне.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12318743@egNews>; *Вертолётчики Северного флота отработали штурмовую подготовку в сложных метеословиях.* <https://structure.mil.ru/structure/okrug/north/news/more.htm?id=12288844@egNews>.

Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaан toiminta-alueen äärietaisyyskilla kыte-taan vihollisen sukellusveneiden etsinnassa, paikantamisessa ja tuhoamisessa *pitkяn matkan sukellusveneiden etsintя- ja torjuntalentokoneita* yksittain tai pareittain joko itsenai-sesti tai yhteistoiminnassa sukellusveneiden torjunta-alusten kanssa. Sukellusveneiden torjuntalentokoneiden aseistukseen kuuluu syvyyspommeja, torpedoja sekä merimii-noja. Koneet voivat lentaa yhtajaksoisesti toistakymmentä tuntia. Ilmassa oloaikaa voidaan pidentää ilmatankkauksella, jota sukellusveneiden etsintя- ja torjuntakoneiden pilotit harjoittelevat säännöllisesti.⁷⁹⁵

Avomerellä purjehtivien Pohjoisen laivaston alusosastojen lähisuojana vihollisen su-kellusveneitä vastaan ja niiden etsinnassa ja tuhoamisessa Kuolan niemimaalla sekä Barentsinmeren rannikolla käytetään tähän tarkoitukseen soveltuvia pinta-aluksilta tai rannikolta operoivia *sukellusveneiden torjuntabelikoptereita*.⁷⁹⁶

8.6 Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaан taistelua tukevat joukot

Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaан taistelua tukevien joukkojen taistelun kuva on samankaltainen mitä edellä on kerrottu muiden yhtymien vastaavien joukko-jen yhteydessä. Täten esimerkiksi *Erillisen meripioneerirykmentin* tehtävänä on tukea joh-toportaан joukkoja linnoittamisessa sekä edistää 14. Armeijakunnan joukkojen liikettä raivaamalla vihollisen miinoitteita sekä rakentamalla siltoja pyörä- ja tela-ajoneuvoille. Pioneeritoiminnassa arktinen toiminta-alue näkyy muun muassa siten, että pioneereilla on kyky räjäyttää joukkojen toimintaa haittaavia jääesteitä.⁷⁹⁷

Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaан *elektronisen sodankäynnin suorituskyky* koostuu johtoportaан alaisuudessa toimivasta ja Murmanskin alueella sijaitsevasta 186. Elektronisen sodankäynnin keskuksesta ja Pohjoisen laivaston aluksilla olevista

⁷⁹⁵ *Северный флот РФ сообщил о полетах противолодочной авиации над Баренцевым и Норвежским морями.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=572205&lang=RU>; *Экипажи противолодочных самолетов СФ выполнили полет над нейтральными водами Баренцева, Норвежского, Северного морей и Атлантического океана.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12314839@egNews>; *Экипажи дальней противолодочной авиации Северного флота отрабатывают дозаправку в воздухе.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12345064@egNews>; *Лётчики Северного флота отрабатывают уничтожение подводных лодок условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12367033@egNews>; *Ракетный крейсер «Маршал Устинов» вышел в Баренцево море для отработки противолодочных задач.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12341142@egNews>.

⁷⁹⁶ *Боевые корабли и авиация Северного флота отрабатывают поиск и уничтожение подлодки в Баренцевом море.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=532295&lang=RU>; *Российские военные завершают противолодочные учения в Баренцевом море.* <https://www.militarynews.ru/story.asp?rid=1&nid=532423&lang=RU>; *Большой противолодочный корабль «Вице-адмирал Кулаков» выполнил ракетные стрельбы в ходе учения в Баренцевом море.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12367256@egNews>; *Экипажи противолодочных вертолетов Северного флота отрабатывают учебный поиск подводных лодок.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12292143@egNews>.

⁷⁹⁷ *С военнослужащими морского инженерного полка Северного флота состоялись практические занятия в условиях Арктики.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12403334@egNews>; *Личный состав морского инженерного полка Северного флота приступил к отработке практических навыков в условиях Арктики.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12339517@egNews>; *Военные инженеры Северного флота навели временную переправу через реку в Мурманской области.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12322466@egNews>; *В рамках командно-штабной тренировки на Северном флоте отрабатываются элементы спецучений по видам обеспечения.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12375748@egNews>; *Саперы отдельного морского инженерного полка Северного флота провели в Заполярье учение по подрыву льда.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12288294@egNews>.

elektronisen sodankäynnin joukoista. Niiden tehtävät eivät poikkea edustamansa ase-lajin tehtävistä, ja ELSO-joukkojen taistelun kuvaan kuuluu vihollistiedustelu ja vihol-lisen johtamis- ynnä muiden yhteyksien häirintää niin mantereelta kuin mereltä.⁷⁹⁸

Vuonna 2017 ilmestyneessä artikkelissa venäläinen sotilaskirjeenvaihtaja Aleksei Ramm valaisee Venäjän *Pohjoisen laivaston tiedustelujärjestelyjä* samansuuntaisesti milkav-kaz.com-sivustolla olleiden tietojen kanssa. Rammin mukaan kullakin Venäjän sota-laivaston laivastolla on erikoistiedusteluun ja suoraan toimintaan omalla vastuualueel-laan käytettävä erikoisjoukko. Pohjoisella laivastolla se on 420. Tiedusteluasema, mikä sijaitsee Murmanskin alueella mahdollisesti Poljarnyin kaupungissa tai Zverosovhozin kylässä. Siihen kuuluu kolme sukeltajakomppaniaa ja viestikomppania. Sukeltaja-komppaniaan kuuluu kolme erikoisjoukkoryhmää, joissa kussakin on 12 sukeltajaa.⁷⁹⁹ Julkisuudessa ei ole ollut löydettävissä uutisia, joiden avulla voisi tarkentaa kyseisen erikoisjoukon taistelun kuvaa. Todennäköisesti 420. Tiedusteluaseman taistelun ku-vaan kuuluu tiedustelu ja tuhotyöt vihollisen rantamaalla ja sen välittömässä läheisyy-dessä.

⁷⁹⁸ *Специалисты РЭБ Северного флота развернули комплекс «Мурманск-БН» на учении в Арктике.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12322662@egNews>; *С подразделениями РЭБ Северного флота проведено специальное учение в рамках контрольной проверки.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12354720@egNews>; *В 2020 году со специалистами РЭБ Северного флота проведено 179 тренировок по подавлению электронных средств условного противника.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12331349@egNews>; *В рамках командно-штабной тренировки на Северном флоте отработаны элементы спецучений по видам обеспечения.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12375748@egNews>; *На Северном флоте состоялась учение по специальным видам обеспечения ВМФ.* <https://structure.mil.ru/structure/okruga/north/news/more.htm?id=12379992@egNews>.

⁷⁹⁹ Ramm (2017), s. 14, 15; *420-й разведывательный центр специального назначения разведки Северного флота.* <http://www.milkavkaz.com/index.php/voorujonnie-cili-racii/vmf/cf>.

9. ”NE JYRÄÄ MEITIN ... EI NE MITÄÄN JYRÄÄ”

9.1 Sotilaallisen toiminnan yleisjärjestelyt

Venäjänsä asevoimien vahvuus on vähän yli kaksi miljoonaa henkeä, mistä määrästä noin 1,1 miljoonaa on sotilaita. Asevoimat koostuu kolmesta puolustushaarasta: maavoimista, merivoimista ja ilma-avaruusvoimista sekä kahdesta itsenäisestä aselajista: strategisista ohjusjoukoista ja maahanlaskujoukoista. Moskovassa sijaitseva yleisesikunta on Venäjän asevoimien johtoesikunta.

Sotilashallinnollisesti Venäjä on jaettu neljään sotilaspiiriin: Läntiseen, Eteläiseen, Keskiseen ja Itäiseen sotilaspiiri sekä sotilaspiirin hallinnollisen ja juridisen aseman omaavaan Pohjoiseen operatiivisstrategiseen johtoportaaseen. Näiden operatiivisstrategisten sotatoimiyhtymien tehtävänä on suojata Venäjän alueellista koskemattomuutta omalla vastuualueellaan. Tätä tarkoitusta varten ne kykenevät itsenäisiin sota-toimiin ja johtamaan kaikkien puolustushaarojen yhteisoperaatioita. Tehtäviään varten kaikki sotilaspiirin (vast.) alueella sijaitsevat perinteiset maavoimien, merivoimien sekä taktisoperatiivisten ilmavoimien joukot toimivat jo rauhan aikana sotilaspiirin esikuntien (vast.) johdossa. Strategiset ohjusjoukot, maahanlaskujoukot sekä ilma-avaruusjoukkojen kuljetus- ja kaukotoimintailmavoimat kuuluvat puolestaan yleisesikunnan alaisuuteen.

Venäjän maavoimien (taktisia) yhtymiä ovat pataljoonista (vast.) koostuvat prikaatit ja rykmenteistä koostuvat divisioonat. Johtuen pääasiassa Venäjän asevelvollisuusjärjestelmästä maavoimien rauhanajan yhtymät eivät ole normaalioloissa missään vaiheessa taisteluvalmiuden näkökulmasta määrävahvuisia. Tämä aiheuttaa luonnollisesti ongelmia valtakunnan sotilaalliselle valmiudelle ja kyvyille.

Venäläiset ovat ratkaisseet sotilaalliseen valmiuteen liittyvän rauhanajan ongelman siten, että kussakin maavoimien yhtymässä on pysyvässä taisteluvalmiudessa yhdestä kahteen ”mini-yhtymää” eli moottorijalkaväki- tai panssaripataljoonan perustalle muodostettua aselajijoukoilla vahvennettua itsenäisiin sotatoimiin kykenevää pataljoonan taisteluosastoa. Ne eivät ole kuitenkaan varsinaisia sodanajan joukkoja, vaan poikkeusoloja varten maavoimien yhtymät perustavat määrävahvuisia prikaateja ja divisioonia täydentämällä joukkojaan liikekannallepanossa palvelukseen käsketyillä reserviläisillä.

9.2 Sotilaallinen voima Suomen lähialueella

Suomeen on maarajayhteydessä kaksi Venäjän operatiivisstrategista sotatoimiyhtymää nimittäin Pohjoinen operatiivisstrateginen johtoporras ja Läntinen sotilaspiiri. Ensiksi mainitun tehtävänä on Venäjän etujen suojaaminen pohjoisilla arktisilla alueilla sekä turvata omalta osaltaan vedenalaisen ydinasetriadin toimintamahdollisuudet. Virallisesti jälkimmäisen tehtävänä on Venäjän alueellisen eheyden ja sen koskemattomuuden suojaaminen sille määrättyllä vastuualueella. Käytännössä Läntinen sotilaspiirin sodanajan päävastustaja on puolustusliitto Nato, mitä vastaan käytävää sotaa varten sotilaspiiri harjoittelee säännöllisesti.

Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaahan esikunta sijaitsee Murmanskin alueella Severomorskin kaupungissa. Normaalioloissa sen alaisuudessa operoi Pohjoinen laivasto, rannikkojoukkoja, 14. Armeijakunta sekä 45. Ilmavoima- ja ilmapuolustusarmeija. Pohjoisen laivaston kokoonpanoon kuuluu erilaisia pinta-aluksia sekä taktisia että strategisia ohjussukellusveneitä. Venäjän sotalaivaston ylpeys 43. Ohjuslaivue on Pohjoisen laivaston pinta-alusyksiköiden iskukykyisin joukko.

Pohjoisen operatiivisstrategisen sotatoimiyhtymän rannikkojoukkoihin kuuluu 536. Rannikko-ohjusrikaati ja 61. Merijalkaväkiprikaati. Viimeksi mainittu on alistettu operatiivisesti 14. Armeijakunnalle.

Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaahan maavoimajoukkona on 14. Armeijakunta. Sen kokoonpanoon kuuluu aivan Suomen rajan tuntumassa Alakurtissa sijaitseva 80. ja Petsamossa kotivaruskuntaansa pitävä 200. Moottorijalkaväkiprikaati. Prikaatit ovat erikoistuneet maasodankäyntiin arktisissa oloissa. Edellä mainitun 61. MERIJVPR:n lisäksi armeijakunnalle on alistettu Frans Josefin maalla sijaitseva 71. ja Kotelnyn saarella sijaitseva 99. Taktinen ryhmä.

45. Ilmavoima- ja ilmapuolustusarmeija edustaa Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaahan ilmapuolustus- ja ilmasodankäyntikykyä. Sen kokoonpanoon kuuluu kaksi ilmapuolustusdivisioonaa, 98. Sekalentorykmentti sekä merivoimailmavoimat.

Ilmapuolustusdivisioonien rykmenttien pääkalustona on S-300- ja S-400-ilmatorjuntaohjuksia. Sekalentorykmentin kalustoon kuuluu muun muassa hävittäjiä, rynnäkkö- ja sukellusveneiden torjuntakoneita sekä erityyppisiä helikoptereita.

45. IIPA:n alaisuudessa toimii myös Novaja Zemljalla sijaitseva ilmavoima- ja ilmapuolustustukikohta. Se on varustettu S-300- ja S-400-ilmatorjuntaohjuksilla, minkä lisäksi tukikohtaan sijoitetut MiG-31BM-torjuntahävittäjät osallistuvat pohjoisen suunnan ilmatilan taistelupäivitykseen.

Läntisen sotilaspiirin esikunta sijaitsee Pietarissa. Sotilaspiirin päävoima koostuu normaalioloissa kahdesta (6.A, 20.A) yleisjoukkojen armeijasta, 1. Panssariarmeijasta, Itämeren laivastosta sekä 6. Ilmavoima- ja ilmapuolustusarmeijasta.

6. Armeijan esikunta sijaitsee Pietarin esikaupunkialueella Ohalatvassa (Agalatovo). Armeija on organisoitu prikaatikokoonpanoon ja sen keskeisintä tulivoimaa edustavat Kannakselle ryhmitetty 138. Moottorijalkaväkiprikaati sekä Pietarin eteläpuolelle Ylä-Laukaaseen (Luga) ryhmitetyt 25. MTJVPR, 9. Tykistörikaati ja 25. Ohjusrikaati.

6. A:n tehtävänä on puolustaa Pietaria lännestä ja Moskovaa pohjoisesta uhkaavilta vihollisen maaoperaatioilta. Tätä tehtävää varten rauhan ajan 6. A on miesmäärältään aivan liian vähälukuinen. Tämän takia sotaan valmistauduttaessa armeijaa vahvennetaan liikekannallepanossa perustettavilla yhtymillä. Tätä tarkoitusta varten sotilaspiirillä on kalustovarikoita ainakin Kannaksella ja Äänislinnassa.

Moskovan näkökulmasta Läntisen sotilaspiirin uhanalaisimpaan suuntaan on ryhmitetty Venäjän asevoimien suurin yhtymä 20. Armeija. Sen esikunta sijaitsee rauhan aikana Voronežissa. Armeijan keskeisintä taisteluvoimaa edustavat pääasiassa ryk-

menttikokoonpanoon organisoidut 3. ja 144. Moottorijalkaväkidivisioona, 448. Ohjusrikaati sekä 236. Tykistörikaati.

Moskovan alueelle rauhan aikana ryhmitettyä 1. Panssariarmeijaa käytetään taistelujen ratkaisuun Läntisen sotilaspiirin painopistealueella. Tätä tehtävää varten Panssariarmeijan merkittävimmän tulivoiman muodostavat 4. ja 47. Panssaridivisioona, 2. Moottorijalkaväkidivisioona, 27. Erillinen moottorijalkaväkiprikaati, 288. Tykistörikaati sekä 112. Ohjusrikaati.

Läntisen sotilaspiirin läntisen suunnan portinvartijana on Baltijskin ja Leningradin laivastotukikohdista koostuva Itämeren laivasto. Kaliningradin alueella sijaitseva Baltijskin tukikohta on Itämeren laivaston päätukikohta, Kronstadtin ollessa enneminkin koulutustukikohta.

Merivoimakomponentin lisäksi Itämeren laivastoon kuuluu rannikko- ja maavoimajoukkoja sekä ilmavoima- ja ilmapuolustusjoukkoja. Rannikkojoukkoihin kuuluu laivastotukikohtia suojaava 25. Rannikko-ohjusrikaati sekä maihinnousun torjuntoihin että maihinnousuoperaatioihin käytettävä 336. Merijalkaväkiprikaati.

Itämeren laivaston maavoimajoukkona on rauhan aikana Kaliningradissa sijaitseva 11. Armeijakunta. Sen kokoonpanon merkittävintä tulivoimaa edustavat kolmesta MTJVR:stä ja yhdestä PSR:stä koostuva 18. Divisioona, 244. Tykistörikaati sekä 152. Ohjusrikaati.

Vihollisen ilmatoiminnalta Itämeren laivastoa suojaa 44. Ilmapuolustusdivisioona. Sen rykmenttien patteristot on kalustettu S-300- ja S-400-ilmatorjuntaohjuksilla.

Ilmapuolustusdivisioonan ohella 34. Yhdistetty ilmavoimadivisioona tuottaa tappioita vihollisen ilmavoimille sekä tukee Itämeren laivaston meri- ja maavoimakomponenttien taistelua. Tätä tarkoitusta varten ilmavoimadivisioonan kokoonpanoon kuuluu hävittäjiä, monitoimihävittäjiä sekä mantereelta ja aluksilta operoimaan kykeneviä taistelu-, sukellusveneiden torjunta- ynnä muita helikoptereita.

Läntisen sotilaspiirin iskukykyisimmän ilmavoima- ja ilmapuolustuskyvyn muodostaa 6. Ilmavoima- ja ilmapuolustusarmeija. Sen esikunta on Pietarissa. 6. IIPA:n johdossa toimivat ilmapuolustusjoukot on organisoitu kolmeen pääasiassa S-300- ja S-400-ilmatorjuntaohjuksilla kalustettuun divisioonaan. Niiden rykmenttien patteristot on ryhmitetty suojaamaan akselin Kaliningrad–Pietari–Moskova strategisesti tärkeitä sotilas- ja siviilikohteita.

6. IIPA:n lentävä kalusto kostuu taktisoperatiivisista ilmavoimista sekä maavoimailmavoimista. Taktisoperatiiviset ilmavoimat on organisoitu kolmeen hävittäjä- ja kahteen sekalentorykmenttiin. Sijainnin perusteella voidaan päätellä, että Karjalan tasavallassa Besovetsin tukikohdassa sijaitsevan 159. Hävittäjärykmentin ensisijainen poikkeusolojen operaatiosuunta on Suomi. 6. IIPA:n maavoimailmavoimiin kuuluu puolestaan maavoimailmavoimaprikaati ja kaksi helikopterirykmenttiä.

Taktisoperatiivisten ilmavoimien tärkeimpänä tehtävänä on hävittäjätorjunta sekä maavoimien taistelujen tukeminen yhdessä maavoimailmavoimien kanssa.

Edellä kuvattu Venäjän asevoimien joukkokokonaisuus Suomen lähialueilla kertoo siitä tilanteesta, mikä vallitsi ennen helmikuussa 2022 Venäjän Ukrainaan suuntaamaa hyökkäystä. Sen alettua tilanne on muuttunut, sillä niin Pohjoisesta operatiivisstrategisesta johtoportaan, mutta ennen kaikkea Läntisestä sotilaspiiristä on lähetetty joukkoja hyökkäämään Ukrainaan. Näiden joukkojen kotivaruskunnat ovat kuitenkin yhä olemassa ja niissä on tätä nykyä vähintäänkin runkomiehitys, mikä koostuu ainakin nuoremman saapumiserän varusmiehistä ja heidän kouluttajistaan. Tämän lisäksi varuskunnissa on yhä jokapäiväisten toimintojen edellyttämiä esikunta-, huolto- ynnä muita tukijoukkoja.

Suomen lähialueilla olevien varuskuntien osittainen tyhjeneminen on vain yksi sodan seuraus. Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan ja Läntisen sotilaspiirin sotilaallisen voiman kokonaisvahvuuden kannalta paljon merkittävämpää on sotaan lähetettyjen joukkojen kärsimät isot tappiot. Britannian sotilastiedustelu arvioi syyskuussa 2022, että Venäjältä kuluu vuosia ennen kuin se saa korvattua 1. Panssariarmeijalle ja Läntisen sotilaspiirin muille tavanomaisille joukoille sodasta aiheutuneet menetykset.

Venäjä on jo vuosia tuonut julki omana näkemyksenään, että Yhdysvallat ja Naton laajeneminen ovat uhka Venäjälle, johon sen on reagoitava. Puolustusministeri Sergei Šoigun mukaan tämä tapahtuisi muun muassa lisäämällä Läntisen sotilaspiirin joukkoja 12–20 yhtymällä ja joukko-osastolla. Puhuessaan Läntisen sotilaspiirin joukkojen lisäämisestä Šoigu tarkoittanee nimenomaan sotilaspiirin rauhan ajan vahvuuden kasvattamista.

Tätä kirjoitettaessa ei ole julkisesti ilmoitettu, että Läntiseen sotilaspiiriin olisi perustettu uusia yhtymiä. Ainoasta tähänastisesta konkreettisesta voiman lisäyksestä Läntisessä sotilaspiirissä ilmoitettiin elokuussa 2022, jolloin kerrottiin, että Kaliningradissa aloitti taistelupäivystyksessä kolme Kinžal-ohjuksilla aseistettua MiG-31I-torjuntahävittäjää.

Venäläisten näkökulmasta karu tosiasia on se, että niin kauan kuin se jatkaa hyökkäyssotaansa Ukrainassa, Venäjä ei pysty perustamaan Läntiseen sotilaspiiriin uusia joukkoja 12–20 yhtymää. Tähän Venäjällä ei yksinkertaisesti ole kalusto- eikä henkilöstöresursseja.

Uusien yhtymien perustaminen Läntiseen sotilaspiiriin voi konkretisoitua, kun hyökkäyssota Ukrainaan aikanaan päättyy. Tällöinkin, mikäli halutaan saada nopeita tuloksia, sotilaspiirin vahvuuden kasvattaminen on aluksi nollasummapeliä, jossa Läntisen sotilaspiirin vahvuutta kasvatetaan muiden sotilaspiirien kustannuksella. Jos puolestaan aletaan perustaa täysin uusia yhtymiä, on huomattava, että niiden määrävahvuuden edellyttämän henkilöstön kouluttaminen sekä tarvittavien toimintapuitteiden, kuten majoitus-, harjoitus-, huolto- ynnä muun infrastruktuurin rakentaminen kestää vuosia.

Kuva 8. Yleisnäkymä Suomen lähialueella normaaliaikana olevasta Venäjän sotilaallisesta voimasta.

Sitä taustaa vasten, että Venäjä on toistuvasti puhunut Läntisen sotilaspiirin vahvuuden kasvattamisesta, minkä lisäksi Venäjän Ukraina suuntaaman hyökkäyksen seurauksena Suomi ja Ruotsi hakivat puolustusliitto Naton jäsenyyttä, on varmaa, että ajan kuluessa Venäjä lisää joukkojaan Läntisessä sotilaspiirissä. Tällöin pidän todennäköisenä, että 1) venäläisten näkökulmasta 6. ja 20. Armeijan välissä oleva sotilaallinen tyhjiö täytetään perustamalla kyseiselle alueelle yksi yleisjoukkojen armeija. 2) Priikaatikokoonpanossa olevan 6. Armeijan organisaatiota aletaan muuttaa divisioonaksi kokoonpanoon. 3) Äänislinnan suunnalle perustetaan maavoimien yhtymä, mikä toimii runkona sodan ajan armeijakunnalle.

Tässä yhteydessä on kuitenkin syytä pitää mielessä edellä mainitut Venäjän hyökkäyssodassa Ukrainassa kärsimät tuntuvat tappiot ja uusien joukkojen perustamiseen vaadittava aika. Nämä tekijät huomioiden Läntinen sotilaspiiri on joukkomäärällä mitattuna vahvempi kuin mitä se oli ennen 2022 Ukraina suunnattua hyökkäystä aikaisintaan 2030-luvun alkupuolella. Mitä pidempään sota Ukrainassa kestää sitä kauemmas viimeksi mainittu aikamäärä siirtyy.

9.3 Taistelun kuva

Suomen lähialueella olevat Venäjän asevoimien joukot valmistautuvat sodankäyntiin vihollista vastaan, jolla on liikkuvat ja tulivoimaiset maavoimat ja erittäin suorituskykyiset ilmavoimat. Suomen lähialueilla taistelevien Venäjän asevoimien vihollisella on pinta-aluksista, sukellusveneistä, lentotukialuksista (merivoimailmavoimat) sekä merijalkaväestä koostuva merivoimakomponentti.

Suomen lähialueella taistelevien Venäjän asevoimien vihollisen toiminnalle on ominaista eri puolustushaarojen yhteisoperaatiot, joiden yhteydessä käytetään voimakasta elektronista häirintää sekä verkkosodankäynnin menetelmiä. Lisäksi vihollisella on kyky käyttää joukkotuhoaseita. Käytännössä Pohjoinen operatiivisstrateginen johtoporras ja Läntinen sotilaspiiri valmistautuvat sotaan Yhdysvaltoja ja puolustusliitto Natoa vastaan.

Normaaliaikana venäläisen sotajoukon taisteluun valmistautuminen alkaa varuskunnassa toteuttavalla valmiudenkohotuksella. Sen aikana perustettavalle taisteluosastolle jaetaan sen tehtävän mukainen raskas aseistus, ampumatarvikkeet, ajoneuvot ynnä muu joukko-kohtainen varustus. Kun valmiuden kohotukseen liittyvät toimet on saatu varuskunnassa tehtyä, joukko siirtyy väistöalueelle, missä taisteluosaston runko vastaanottaa viimeistään siihen kuuluvat aselajiosat.

Väistöalueelta joukot siirtyvät ensimmäiseen taistelutehtäväänsä. Siirtymisen aikana joukot valmistautuvat torjumaan vihollisen tiedustelu- ja tuhotyöpartioiden hyökkäyksiä, suojautumaan vihollisen ilmahyökkäyksiltä ja torjumaan niitä. Lisäksi siirtymisen aikana joukot valmistautuvat toimimaan tilanteissa, joissa ne kohtaavat vihollisen miinoitteita tai joutuvat toimimaan alueilla, joissa vihollinen on käyttänyt joukkotuhoaseita.

Venäjän asevoimat on tarkoitettu ensi sijassa hyökkäyssodankäyntiin. Puolustustaistelu on tilapäinen taistelulaji, jolla luodaan edellytykset taistelun voittoon vaadittavalle hyökkäykselle. *Venäläinen sotataito tuntee kaksi puolustustapaa: asemapuolustuksen sekä liikkuvan puolustuksen. Molemmissa tapauksissa puolustusvalmistelut suojataan var-*

sinaisten puolustusasemien etupuolelle ryhmitettävällä moottorijalkaväki- ja panssarijoukoista koostuvalla osastolla sekä sen etupuolelle suunnattavalla tiedustelulla.

Asemapuolustuksessa viholliselle tuotetaan tappioita torjumalla sen hyökkäykset tilanteessa, jossa voimasuhteet ja maasto on puolustajalle edullinen. Suomalaista viivytystaistelua muistuttavassa *liikkuvassa puolustuksessa* puolustajaan nähden ylivoimaista vihollista hidastetaan ja kulutetaan torjumalla sen hyökkäykset etummaisella puolustustasalla, josta sopivan taisteluhetken tullen irtaudutaan aina seuraavalle taaemmalle puolustustasalle. Näin taistellen hyökkääjä johdatellaan puolustajalle edulliseen maastoon.

Niin asemapuolustuksessa kuin liikkuvassa puolustuksessa valmistaudutaan liikkuvalla panssarintorjuntareservillä tuhoamaan puolustajan syvyyteen tunkeutuneet vihollisen panssarivaunut. Lisäksi koko puolustusalueen syvyydessä valmistaudutaan moottorijalkaväki- ja panssarijoukkojen vastahyökkäyksillä rajoittamaan vihollisen murtoja.

Molempien puolustustaistelutapojen *viimeisessä taisteluvaiheessa* vihollisen hyökkäykset torjutaan puolustajalle edullisessa maastossa mahdollisuuksien mukaan kolmen puolustushaaran keskitetyllä tulella. Tämän jälkeen *vihollinen lyödään* moottorijalkaväki- ja panssarijoukkojen vastahyökkäyksellä, jota tuetaan kaikella käytössä olevalla tulella.

Vastahyökkäystä tukevaan tulen käyttöön liittyy taistelun alueen eristäminen epäsuoralla sekä taktisoperatiivisten ilmavoimien ja maavoimailmavoimien tulella. Sen tarkoituksena on estää vastahyökkäyksen kohteena olevan vihollisen irtautuminen taistelusta sekä vihollisen lisävoiman suuntaaminen vastahyökkäysalueelle. Puolustustaistelun kaikissa vaiheissa vihollisen toimintaa vaikeutetaan elektronisen sodankäynnin keinoin.

Vihollisen mairinnousun torjunnassa noudatetaan samoja periaatteita, kuin mitä edellä kerrottiin puolustustaistelun yhteydessä. Täten esimerkiksi vihollisen mairinnousuvoimaa aletaan kuluttaa välittömästi, kun se saapuu mairinnousun torjunnassa käytettävien asejärjestelmien kantaman piiriin.

Mairinnousu torjutaan rantamaalla keskitetyllä tulella ja vihollinen lyödään merijalkaväki-, moottorijalkaväki- tai panssarijoukkojen vastahyökkäyksellä. Mikäli kyseessä on operatiivisstrategisen tason puolustus- tai mairinnousutorjuntaoperaatio, vihollisen lyömiseen toteutettavassa vastahyökkäyksessä käytettäneen myös ylijohdon alaisuudessa operoivia maahanlaskujoukkoja.

Vaikka nykyaikaisessa sodankäynnissä meri- ja ilmaoperaatioilla on kokonaissodankäynnissä tärkeä merkitys, *ainoastaan maavoimien hyökkäyksellä kyetään valloittamaan alueita, lyömään vihollinen sekä voittamaan sota.* Venäläiselle *hyökkäyssodalle on ominaista nopeallikeisyys ja jopa sodankäynnille poikkeuksellisen raju väkivalta.* Ensiksi mainitun tarkoituksena on sotkea vihollisen taistelusuunnitelma pakottamalla se taistelemaan alati vaihtuvassa tilanteessa ja pitää näin taistelutilan aloite itsellä. Viimeksi mainitun tarkoituksena on tuhota vihollisen asevoimat ja sen toimintaa hyödyntävä infrastruktuuri sekä lamauttaa vihollisen kansakunnan ja asevoimien taistelutahto.

Suomen lähialueella olevat Venäjän maavoimien joukot harjoittelevat hyökkäystä pää- ja sivusuunnassa, hyökkäystä asutuskeskukseen, hyökkäystä kohtaamistaisteluna suoraan liikkeestä sekä ylimenohyökkäystä. Joukon saatua hyökkäystehtävän se siirtyy lähtöasemaan, jona aikana se valmistautuu toimimaan yllättävissä tilanteissa samaan tapaan, mitä edellä on kerrottu sotajoukon siirtymisestä väistöalueelta ensimmäiseen tehtävään.

Joukon saavuttua lähtöasemaan se viimeistelee hyökkäysvalmistelut, joihin kuuluu muun muassa viimeisimpien vihollistietojen hankinta. *Hyökkäysvalmistelut suojataan tiedustelulla.*

Hyökkäystavasta riippumatta hyökkäys alkaa voimakkaalla tulivalmistelulla. Pääsuunnassa hyökkävään joukon näkökulmasta sen hyökkäyksen tulivalmisteluun osallistuu optimitilanteessa kolme puolustushaaraa. Tulivalmistelun tarkoituksena on tuottaa mahdollisimman suuret tappiot puolustajalle, etenkin puolustustaistelua johtaville esikunnille ja puolustusta tukeville tuliyksiköille. Hyökkäystavasta ja -suunasta riippumatta puolustajan johtamistoimintoja ja teknisimpien asejärjestelmien käyttöä vaikeutetaan elektronisen sodankäynnin keinoin.

Tulivalmistelun päätyttyä moottorijalkaväki- ja panssarijoukoista koostuva ensimmäinen porras suunnataan murtoalueelle, jonne keskitetään elävän voiman ja tulenkäytön painopiste. Ensimmäisen portaan liike suunnataan puolustajan joukkojen saumoihin tai avoimiin sivustoihin. Tällä pyritään rikkomaan puolustajan taistelujärjestys sekä luomaan edellytykset hyökkäyksen etenemiselle.

Murtoon pääsyn jälkeen ensimmäinen porras hyödyntää saavuttamaansa menestystä ja tunkeutuu vihollisen ryhmittymien syvyyteen, jossa se ryhmittyy puolustukseen hyökkäyksen jatkamisen kannalta edulliseen maastonkohtaan. *Tämän jälkeen taisteluun vedetään hyökkäyksen toinen porras.* Sen tehtävänä on jatkaa hyökkäystä seuraavaan tavoitteeseen.

Pääsuunnan hyökkäystä voidaan tukea samanaikaisesti sivusuunnassa puolustajan ryhmittymien syvyyteen useimmiten panssarijoukoilla tehtävällä hyökkäyksellä. Sen tarkoituksena on rikkoa vihollisen taistelujärjestys ja vaikeuttaa hyökkäyksen pääsuunnan murtoalueelle puolustajan suuntaamaa vastahyökkäystä ja sen johtamista.

Edellä kuvatut Venäjän maavoimien pää- ja sivusuunnan hyökkäyksen taistelukuvan osatekijät ovat löydettävissä joko sellaisenaan tai soveltaen myös kohtaamishyökkäyksen, asutuskeskushyökkäyksen sekä ylimenohyökkäyksen taistelukuvasta. Yleisten hyökkäystaisteluun kuuluvien taistelukuvatekijöiden lisäksi *hyökkäykseen voi liittyä tietyissä tilanteissa eräitä erityispiirteitä.* Esimerkiksi hyökätessä asutuskeskukseen, missä joudutaan usein taistelemaan niin maanpinnalla kuin sen alla, voidaan joutua rikkomaan perinteinen taistelujärjestys ja muodostamaan erityisesti asutuskeskushyökkäykseen soveltuvia kokoonpanoja.

Myös rannikolla poikkeuksetta maa-, meri- ja ilmavoimien yhteisoperaationa toteutettavassa ja lähes aina maasodankäyntiin liittyvässä *maihinnousuoperaatiossa vaikuttavat kaikki samat edellä mainitut maavoimien hyökkäyksen taistelukuvan lainalaisuudet,* kuten voimakas tiedustelu ja tulituki sekä taisteluvoiman porrastaminen. Selkeänä erona mai-

hinnousoperaation ja maavoimahyökkäyksen välillä on se, että ensiksi mainitun ensimmäinen porras koostuu pääosin ilmarynnäkköjoukoista, joiden tehtävänä on muodostaa sillanpääasema mairinnousuosaston päävoimalle. Lisäksi mairinnousun onnistuminen edellyttää hyökkääjältä sekä meren että ilman herruutta operaatioalueella.

Hyökkäsivät venäläiset sitten maalla, tai mereltä mantereelle moottorijalkaväki-, panssari- sekä merijalkaväkiyhtymien taistelun kuvaan kuuluu vielä kaksi aikaisemmin vähemmälle huomiolle jäänyttä suorituskykyä, nimittäin *erikoisjoukot ja tarkka-ampujat*. Ensiksi mainittuja käytetään kilometrejä vihollisen etulinjan selustapuolella. Siellä erikoisjoukkojen tehtävänä on aiheuttaa hämmennystä ja sekasortoa, vaikeuttaa johtamista sekä selustasta taistelualueelle suunnattuja materiaali- ja joukkokuljetuksia tekemällä tuhotöitä iskemällä esikuntiin ja särkemällä johtamis- ja liikenneyhteyksiä. Tarkka-ampujien tehtävänä on puolestaan tukea hyökkäystä eliminoimalla puolustajan yleis- ja tulenjohtajia, tarkka-ampujia sekä raskasasemiehtöjä.

Venäjän sotalaivastossa taistelutehtäviä toteutetaan itsenäiseen sodankäyntiin kykenevissä taisteluosastoissa. Niihin kuuluu tavallisesti erityyppisiä pinta-aluksia, sukellusveneitä, pinta-aluksilta operoivia taisteluyhdistä muita helikoptereita sekä merijalkaväkeä.

Suomen lähialueella vaikuttavien Venäjän sotalaivaston taisteluosastojen taistelun kuva muodostuu etupäässä meriyhteyksien suojaamisesta, vihollisen siviili- ja sotilasmeriliikenteen häirinnästä ja estämisestä, omien huoltokuljetusten suojaamisesta sekä maavoimien taistelujen sekä mairinnousoperaatioiden tukemisesta.

Suomen lähialueella operoivien *taktisoperatiivisten ilmavoimien* taistelun kuva muodostuu ilmatilavalvonnasta, ilmataisteluista vihollisen hävittäjien kanssa, maa- ja merivoimien taistelujen tukemisesta sekä kaukotoimintailmavoimien strategisten pommikoneiden toiminnan suojaamisesta. *Maavoimailmavoimien* taistelun kuvaan kuuluu puolestaan maavoimien taistelujen tukeminen painopistesuunnassa.

On loogista ajatella, että mikäli tulkinnat Suomen lähialueella olevien Venäjän sotajoukkojen taistelun kuvasta ovat oikeansuuntaisia, niistä on löydettävissä venäläisen sotataidon tunnusmerkkejä. Tulkintani mukaan ja kaikkeen edellä kerrottuun viitaten Suomen lähialueella normaaliaikana sijaitsevien Venäjän asevoimien joukkojen taistelun kuvasta on löydettävissä sekä perinteisen venäläisen sotataidon ominaispiirteitä että niiden nykyilmenemismuotoja (vrt. liite 65). Näitä ovat ainakin:

- Vihollisen joukkojen ja sen toimintaa hyödyntävän infrastruktuurin tuhoaminen.
- Joukkojen ja niiden toimintaa tukevien suorituskykyjen keskittäminen (painopiste).
- Iskun muoto ja syvyys.
- Iskujen ulottaminen samanaikaisesti vihollisen koko syvyyteen.
- Taisteluvoiman porrastaminen.
- Rynnäköportaan ja murron kehittämisportaan käyttö.
- Saavutetun menestyksen hyödyntäminen.
- Pyrkimys nopeaan taistelutempoon.
- Keskeytymätön johtaminen.

- Yhteistoiminta aselajien ja puolustushaarojen kesken.
- Taistelutoiminnan turvaaminen.

Kuten tarkkasilmäinen lukija on saattanut havaita, julkisten lähteiden kautta muodostettava kuva Suomen lähialueilla olevien Venäjän asevoimien joukkojen taistelun kuvasta on osin epätarkka ja vajaa. Kirkkaamman sekä yksityiskohtaisemman kuvan rakentaminen vaatii edelleen tutkimusta. Vastaisuudessa venäläiseen taistelun kuvaan tai sotataitoon kohdistuvalla tutkimuksella voisi tarkentaa esimerkiksi hyökkäyksen rakennetta, kuten muun muassa eri joukkojen tavoite-etäisyyksiä, tulivalmistelun aikautusta suhteessa hyökkäävän joukon liikkeeseen sekä hyökkäystaistelun erityispiirteitä kohtaamishyökkäyksessä ja hyökätessä asutuskeskukseen. Myös venäläisen huoltojärjestelmän tarkka rakenne ja yksityiskohtainen toimintatapa olisivat tärkeitä tutkimuskohteita.

Vaikka Suomen lähialueella olevien Venäjän asevoimien harjoitustoiminnasta muodostettava taistelun kuva ei ulotu täysin selkeänä eikä eheänä aivan niin ruohonjuuritasolla kuin alkuoletama oli, on lähteistä kuitenkin pystytty muodostamaan looginen tulkinta venäläisen sotajoukon taistelun kuvasta. Sota- ja taisteluharjoitukset ovat kuitenkin eri asia kuin todellinen sodankäynti, ja niinpä rehellisyyden nimissä onkin todettava, että tutkimustyön aikana usko harjoitustoiminnasta muodostuvan kuvan todellisuuteen horjui, sillä Ukrainasta kantautuneet uutiset todistivat tuon tuosta venäläisten kyvyttömyydestä käydä sota. Etenkin helmikuussa 2022 alkaneen hyökkäysvaiheen alussa venäläiset eivät sotineet lainkaan siten kuin mitä edellä on kerrottu. Sittemmin venäläiset ovat alkaneet sotimaan enemmän heille ominaisen taistelukuvansa mukaisesti.

Tätä kirjoitettaessa on mahdoton sanoa sitä, missä määrin Venäjän heikko sotamestitys johtuu sotaan kuuluvasta ”sumusta” tai ”kitkasta”, ja missä määrin epäonnistumiset johtuvat sotilaallisesta osaamattomuudesta. Tässä vaiheessa näyttää kuitenkin siltä, ettei kaikista venäläisten vastoinkäymisistä voi syyttää sotaan kuuluvia yllätystekijöitä, vaan iso osa taistelukentän vaikeuksista selittyy venäläisten heikolla koulutuksella ja siitä johtuvalla puutteellisella ammattitaidolla.

Tällä hetkellä Venäjän Ukrainassa käymää hyökkäyssotauutisointia leimaa molemminpuolinen väritynyt uutisointi sekä propaganda. Aikanaan venäläisestä sodankäynnistä kiinnostuneet tutkijat saavat käyttöönsä kiihkottomia ja neutraaleja taistelukertomuksia venäläisten joukkojen taistelutavasta Ukrainassa ja pystyvät niiden kautta selittämään tapahtunutta.

Vaikka tänä päivänä näyttää siltä, että Venäjän asevoimat ei ole lyömätön, on täysin varmaa, että aikanaan uuden johdon alaisuudessa Ukrainan sodasta saadut kokemukset analysoidaan, virheistä otetaan opiksi ja hyviksi todetut käytännöt kirjataan ohjesääntöihin. Sanalla sanoen Ukrainassa koetut karvaat kokemukset takaavat sen, että Venäjän armeija soti tulevaisuudessa entistä ehompana. Tämä seikka meidän suomalaisten on alati syytä pitää mielessä.

LÄHTEET

Opinnäytteet

Forsström Pentti: Venäjän sotilasstrategia muutoksessa. Tulkintoja Venäjän sotilasstrategian kehityksestä Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen. Diss. Maanpuolustuskorkeakoulu 2019.

Lalu Petteri: Syvää vai pelkästään tiheää? Neuvostoliittolaisen ja venäläisen sotataidollisen ajattelun lähtökohdat, kehittyminen, soveltaminen käytäntöön ja nykytilanne. Näkökulmana 1920- ja 1930-luvun syvän taistelun ja operaation opit. Diss. Maanpuolustuskorkeakoulu 2014.

Miettinen Erno: Moldova, Transnistrian konflikti ja Venäjä. Turun yliopisto. Poliittikan tutkimuksen laitos. Pro gradu -tutkielma. Lokakuu 2011 (Helda).

Pesonen Petri: Venäjän moottoroitujen jalkaväki- ja panssariyhtymien nykytila ja arvio niiden kehittymisestä vuoteen 2040. 60. yleisesikuntakurssin diplomityö. Maanpuolustuskorkeakoulu 2021. (Doria).

Kirjallisuus ja artikkelit

Airaksinen Pekka: Venäjän pioneerijärjestelmien nykytila ja kehitysnäkymät. Venäjän asevoimat 2000-luvun alussa. Maanpuolustuskorkeakoulun taktiikan laitos. Julkaisusarja 2: Taktiikan asiantieto. N:o 1/1999. Toimituskunta: Jorma Saarelainen, Georgij Alafuzoff, Paavo Heiskanen, Vesa Tynkkynen, Mika Hyytiäinen, Tapani Hämäläinen, Jussi Metteri. Hakapaino 1999.

Anttila Matti, Hollanti Juha, Metsi Mika, Paavola Oskari, Ruisniemi Jani, Toivanen Asko: Venäjän maavoimien yleiset kehitysnäkymät. Venäjän asevoimat muutoksessa – kohti 2030-lukua. Toimittanut Pasi Kesseli. Maanpuolustuskorkeakoulu 2016.

Arpiainen Antti: Venäjän ilmatorjunta; nykytila ja kehitysnäkymät. Venäjän asevoimat 2000-luvun alussa. Maanpuolustuskorkeakoulun taktiikan laitos. Julkaisusarja 2: Taktiikan asiantieto N:o 1/1999. Toimituskunta: Jorma Saarelainen, Georgij Alafuzoff, Paavo Heiskanen, Vesa Tynkkynen, Mika Hyytiäinen, Tapani Hämäläinen, Jussi Metteri. Hakapaino 1999.

Brunberg Jan: Tulevaisuus Itämerellä. Tuleva sota. Tulevaisuuden sodan tulevaisuus. Toimittanut Jari Rantapelkonen. Edita 2018.

Forss Stefan, Kiianlinna Lauri, Inkinen Pertti & Hult Heikki: Venäjän sotilaspoliittinen kehitys ja Suomi. Julkaisusarja 2: Tutkimusselosteita No 47. Maanpuolustuskorkeakoulu Strategian laitos 2011.

Grau Lester W. & Bartles Charles K.: The Russian Way of War. Force Structure, Tactics, and Modernization of the Russian Ground Forces. Foreign Military Studies Office 2016 (v1.2 August 2017).

Hanska Jan: Sodan kuvan ennakointi. Tuleva sota. Tulevaisuuden sodan tulevaisuus. Toimittanut Jari Rantapelkonen. Edita 2018.

Harris Catherine & Kagan Frederick W.: Russia's Military Posture: Ground Forces Order of Battle. Institute for the Study of War (ISW). March 2018.

Honko Jussi, Montonen Masi, Rasimus Mikko, Toppinen Mika, Tyyskä Jarno: Venäjän viesti- ja ELSO-järjestelmien kehitysnäkymät. Venäjän asevoimat muutoksessa – kohti 2030-lukua. Toimittanut Pasi Kesseli. Maanpuolustuskorkeakoulu 2016.

Hooker Richard D. Jr: How to Fight the Russians. Association of the United States Army. Land warfare paper No. 135. November 2020.

Ikonen Ilkka, Karvonen Mika, Kiikka Jarmo, Kinnunen Pekka: Venäjän tykistön, raketinheitimistön ja taktisten ballististen ohjusten kehitysnäkymät. Venäjän asevoimat muutoksessa – kohti 2030-lukua. Toimittanut Pasi Kesseli. Maanpuolustuskorkeakoulu 2016.

Ketola Lasse, Kumpuniemi Jari, Lehto Iisko, Nenonen Sami, Tanttu Simo: Venäjän ilma- ja avaruuspuolustuksen kehitysnäkymät. Venäjän asevoimat muutoksessa – kohti 2030-lukua. Toimittanut Pasi Kesseli. Maanpuolustuskorkeakoulu 2016.

Kettunen Aleksei: Venäjälle uusi arktinen laivasto? Suomen Sotilas 6/2021.

Kiianlinna Lauri: Venäjän asevoimat 2020. Sotilasaikakauslehti 3/2020.

Kiianlinna Lauri: Venäläisestä sotilasjohtamisesta. Toimituskunta: Jorma Saarelainen, Georgij Alafuzoff, Paavo Heiskanen, Vesa Tynkkynen, Mika Hyytiäinen, Tapani Hämmäläinen, Jussi Metteri. Hakapaino 1999.

Kjellén Jonas: Russian Electronic Warfare. The role of Electronic Warfare in the Russian Armed Forces. FOI-R-4625. September 2018.

Kjellén Jonas: The Russian Baltic Fleet – Organisation and role within the Armed Forces in 2020. Report no FOI-R-5119-SE. February 2021.

Kjellen Jonas, Dahlqvist Nils, with maps by Wikström Per: Russia's Armed Forces in 2019. Russian Military Capability in a Ten-Year Perspective – 2019. FOI-R-4758-SE. December 2019.

Kofman Michael, Fink Anya, Gorenburg Dmitry, Chesnut Mary, Edmonds Jeffrey, Waller Julian: Russian Military Strategy: Core Tenets and Operational Concepts. CNA Research Memorandum. August 2021.

Lalu Petteri: The Fighting Power of Russia's Armed Forces. Putin's Russia: Economy, Defense and Foreign Policy. Editor Steven Rosefelde. World Scientific Publishing Co Pte Ltd 2020.

McDermott Roger N: Russia's Electronic Warfare Capabilities to 2025 – Challenging NATO in the Electromagnetic Spectrum. ICDS. September 2017.

Muzyka Konrad: Russian Forces in the Western Military District. CNA Occasional Paper 2020. CNA Research Organization, Arlington, VA.

Mättölä Ali: Venäjän maavoimien yleiset kehitysnäkymät. Venäjän asevoimat 2000-luvun alussa. Maanpuolustuskorkeakoulun taktiikan laitos. Julkaisusarja 2: Taktiikan asiatietoa N:o 1/1999. Toimituskunta: Jorma Saarelainen, Georgij Alafuzoff, Paavo Heiskanen, Vesa Tynkkynen, Mika Hyytiäinen, Tapani Hämäläinen, Jussi Metteri. Hakapaino 1999.

Norberg Johan: Training for War. Russia's Strategic-level Military Exercises 2009-2017. FOI-R-4627-SE. 2018.

Norberg Johan, Goliath Martin, with maps by Per Wikström: The Fighting power of Russia's Armed Forces in 2019. Russian Military Capability in a Ten-Year Perspective – 2019. FOI-R-4758-SE. December 2019.

Ohra-aho Harri: Venäläinen näkemys sodan kuvasta. Venäjän asevoimat 2000-luvun alussa. Maanpuolustuskorkeakoulu. Taktiikan laitos. Julkaisusarja 2: Taktiikan asiatietoa. N:o 1/1999. Toimituskunta: Jorma Saarelainen, Georgij Alafuzoff, Paavo Heiskanen, Vesa Tynkkynen, Mika Hyytiäinen, Tapani Hämäläinen, Jussi Metteri.

Paju Olli-Pekka, Kellman Jyrki, Reijonen Jani: Venäjän pioneerijärjestelmän kehitysnäkymät. Venäjän asevoimat muutoksessa – kohti 2030-lukua. Toimittanut Pasi Keseli. Maanpuolustuskorkeakoulu 2016.

Panschin Vladimir: Jotain uutta, jotain vanhaa. Venäjän asevoimien strateginen esikunta- ja johtamisharjoitus Kavkaz-2020. Julkaisusarja 3: Työpapereita nro 20. Maanpuolustuskorkeakoulu 2020 (b).

Panschin Vladimir: Menneestä nykyisyyteen. Teoreettinen tarkastelu Suomen maanpuolustukseen kohdistuvasta Venäjän toteuttamasta henkilötiedustelusta. Julkaisusarja 3: Työpapereita nro 19. Maanpuolustuskorkeakoulu 2020 (a).

Panschin Vladimir: ”Niin sotii kuin harjoittelee”. Tulkintoja Zapad-2017 sotaharjoitustapahtumista sekä arvio Venäjän asevoimien joukkojen käytöstä ja toimintatavoista Zapad-2017-harjoitukseen peilaten. Maanpuolustuskorkeakoulu 2019 (a). Sotataidon laitos. Julkaisusarja 3: Työpapereita nro 10.

Panschin Vladimir: Raportti Venäjän asevoimien strategisesta esikunta- ja johtamisharjoituksesta Tsentr-2019. Julkaisusarja 3: Työpapereita nro 14. Maanpuolustuskorkeakoulu 2019 (b).

Petraitis Daivis: The Anatomy of Zapad 2017. Certain Features of Russian Military Planning. Lithuanian annual strategic review. December 2018.

Ramm Alexey: Russian Military Special Forces. Elite Warriors. Special Operations Forces from Around the World. Edited by Ruslan Pukhov and Christopher Marsh Centre for Analysis of Strategic and Technologies (CAST) Moscow. East View Press. Minneapolis USA 2017.

Roponen Hannu, Teittinen Konsta, Kaarnakoski Miikka, Korkala Jouko, Pietiläinen Lari, Plathan Jaakko, Rusanen Olli, Heilala Heikki: Venäjän merivoimien kehitysnäkymiä. Venäjän asevoimat muutoksessa – kohti 2030-lukua. Toimittanut Pasi Kesseli. Maanpuolustuskorkeakoulu 2016.

Sinkkonen Jarmo: Venäläistä tulta. TOS-1 Buratino ja sen jälkeläiset. Suomen Sotilas 3/2021.

Tielinen Harri: Venäjän merivoimien suorituskyky ja maihinnousuoperaatioiden kehitysnäkymät Itämeren alueella. Venäjän asevoimat 2000-luvun alussa. Maanpuolustuskorkeakoulun taktiikan laitos. Julkaisusarja 2: Taktiikan asiantieto. N:o 1/1999. Toimituskunta: Jorma Saarelainen, Georgij Alafuzoff, Paavo Heiskanen, Vesa Tynkkynen, Mika Hyytiäinen, Tapani Hämäläinen, Jussi Metteri. Hakapaino 1999.

Uotinen Marko, Alesmaa Kimmo, Hartikainen Riku, Kajava Lauri, Ruotsalainen Kimmo, Sirniö Kimmo, Takamaa Taru: Venäläisestä sotilasjohtamisesta – Johtosuhteet ja organisaatiomuutokset 2000-luvulla. Venäjän asevoimat muutoksessa – kohti 2030-lukua. Toimittanut Pasi Kesseli. Maanpuolustuskorkeakoulu 2016.

Usvasalo Unto: Venäjän maavoimien huollon järjestelyt ja kehittäminen. Venäjän asevoimat 2000-luvun alussa. Maanpuolustuskorkeakoulun Taktiikan laitos. Julkaisusarja 2: Taktiikan asiantieto N:o 1/1999.

Vänskä Ville: Merisota. Historia, teoria ja nykypäivä. Docendo 2015.

Vänskä Ville: Nykyaikainen merisodankäynti. Maanpuolustuskorkeakoulu. Sotataidon laitos 2021. Julkaisusarja 2: Tutkimuslauseita nro 2.

Wallinmaa Sakari: Venäjän tykistön ja raketinheitinkehitysnäkymät. Venäjän asevoimat 2000-luvun alussa. Maanpuolustuskorkeakoulun taktiikan laitos. Julkaisusarja 2: Taktiikan asiantieto. N:o 1/1999. Toimituskunta: Jorma Saarelainen, Georgij Alafuzoff, Paavo Heiskanen, Vesa Tynkkynen, Mika Hyytiäinen, Tapani Hämäläinen, Jussi Metteri. Hakapaino 1999.

Wihersaari Juha: Venäjän viesti- ja elso-järjestelmien kehitysnäkymät. Venäjän asevoimat 2000-luvun alussa. Maanpuolustuskorkeakoulun taktiikan laitos. Julkaisusarja 2: Taktiikan asiantieto. N:o 1/1999. Toimituskunta: Jorma Saarelainen, Georgij Alafuzoff, Paavo Heiskanen, Vesa Tynkkynen, Mika Hyytiäinen, Tapani Hämäläinen, Jussi Metteri. Hakapaino 1999.

Muut julkaisut

The Military Balance annual handbook 1989–1994. International Institute for Strategic Studies (London).

Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko 29.10.2020. Valtioneuvoston julkaisuja 2020:30.

Englanninkieliset verkkosivut (verkkolehdet, uutissivustot ym.)

Army Recognition. <https://www.armyrecognition.com>. Puolustus- ja turvallisuusalan verkkolehti.

Defense World. <https://www.defenseworld.net/>. Puolustus- ja ilmailualan portaali.

Forbes. <https://www.forbes.com>. Yhdysvaltalainen talouslehti ja mediatalo.

Kyiv Post. <https://www.kyivpost.com>. Verkkolehti.

The Institute for the Study of War (ISW). <https://www.understandingwar.org>. Sodan ja politiikan tutkimusorganisaatio.

The National Interest. <https://nationalinterest.org>. Yhdysvaltojen ulkopolitiikkaan ja kansainväliseen politiikkaan keskittynyt verkkolehti.

Suomenkieliset verkkosivut (verkkolehdet, uutistoimistot ym.)

Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi>.

Maanpuolustus. <https://www.maanpuolustus-lehti.fi>. Maanpuolustuskurssiyhdistyksen julkaisu.

Suomen Sotilas. <https://suomensotilas.fi>.

Verkkouutiset. <https://www.verkkouutiset.fi>.

Yleisradio Oy. <https://yle.fi>.

Venäjänkieliset verkkosivut (uutistoimistot, valtion virastot ym.)

Армии и солдаты. <https://armedman.ru>. Военная энциклопедия. Sotilastietosanakirja.

Арсенал-инфо.рф. <https://arsenal-info.ru/>.

AVIA.PRO. <https://avia.pro>. Ilmailuportaali.

Военно-промышленный курьер. <https://www.vpk-news.ru>. Puolustusteollisuusrainotteinen verkkolehti.

Военно-технический сборник Бастион. <http://bastion-opk.ru>. Puolustusteollisuuskompleksin verkkolehti.

Военное обозрение. <https://topwar.ru>. Sotilasuutissivusto.

Военное оружие и армии мира. <https://warfor.me>. Aseisiin ja asevoimiin erikoistunut sivusto.

Известия. <https://iz.ru>. Izvestija. Verkkolehti.

Интерфакс–АВН. Агентство военных новостей. <https://www.militarynews.ru>. Uutistoimisto Interfaks–AVN.

Информационное агентство Оружие России. <https://www.arms-expo.ru>. Venäjän puolustusteollista kompleksia tukeva tietotoimisto.

Красная звезда. Газета Вооружённых Сил Российской Федерации. <http://redstar.ru>. Krasnaja zvezda. Venäjän asevoimien lehti.

Livejournal. <https://bmpd.livejournal.com>.

Министерство обороны Российской Федерации (Минобороны России). <https://mil.ru>. Venäjän puolustusministeriön verkkosivut.

Milkavkaz.com. www.milkavkaz.com. Venäjän asevoimiin erikoistunut verkkosivu, mikä ei ole enää toiminnassa.

Milkavkaz.net. <http://milkavkaz.net>. Venäjän asevoimiin erikoistunut verkkosivu, mikä ei ole enää toiminnassa.

Независимая газета. <https://www.ng.ru>. Nezavisimaja gazeta. Verkkolehti.

Новый оборонный заказ. Стратегии. <https://dfnc.ru/>.

Официальный интернет-портал правовой информации. <http://publication.pravo.gov.ru>. Virallinen oikeudellisten tietojen portaali.

Президент России. kremlin.ru. Venäjän presidentin verkkosivut.

РИА Новости. Информационное агентство. <https://ria.ru/>. RIA tietotoimisto.

Ростех. <https://rostec.ru>. Venäjän valtion korkeateknologiyhtiö.

RT на русском. <https://russian.rt.com>. Venäläinen uutiskanava.

Студопедиа. <https://studopedia.ru>. Tietopankki.

ТАСС. Российское информационное агентство. <https://tass.ru>. TASS tietotoimisto.

Hi-news.ru. <https://hi-news.ru>.

Энциклопедия военной техники. <https://war-book.ru>. Sotakaluston tietosanakirja.

Twitter (yhteisö- ja mikroblogipalvelu)

Michael Kofman (@KofmanMichael) twiitti 4.1.2022 klo 20:10.

Mikael Tammissalo (@mtammissalo) twiitit 9/14; 11/15 4.3.2022 klo 16:15.

Peter Porkka (@peterporkka) twiitit 4–18 6.3.2022 klo 9:35.

Muut lähteet (materiaali tutkijan hallussa)

Jukka Mäki-Kuhnan tiedonanto 23. toukokuuta 2022.

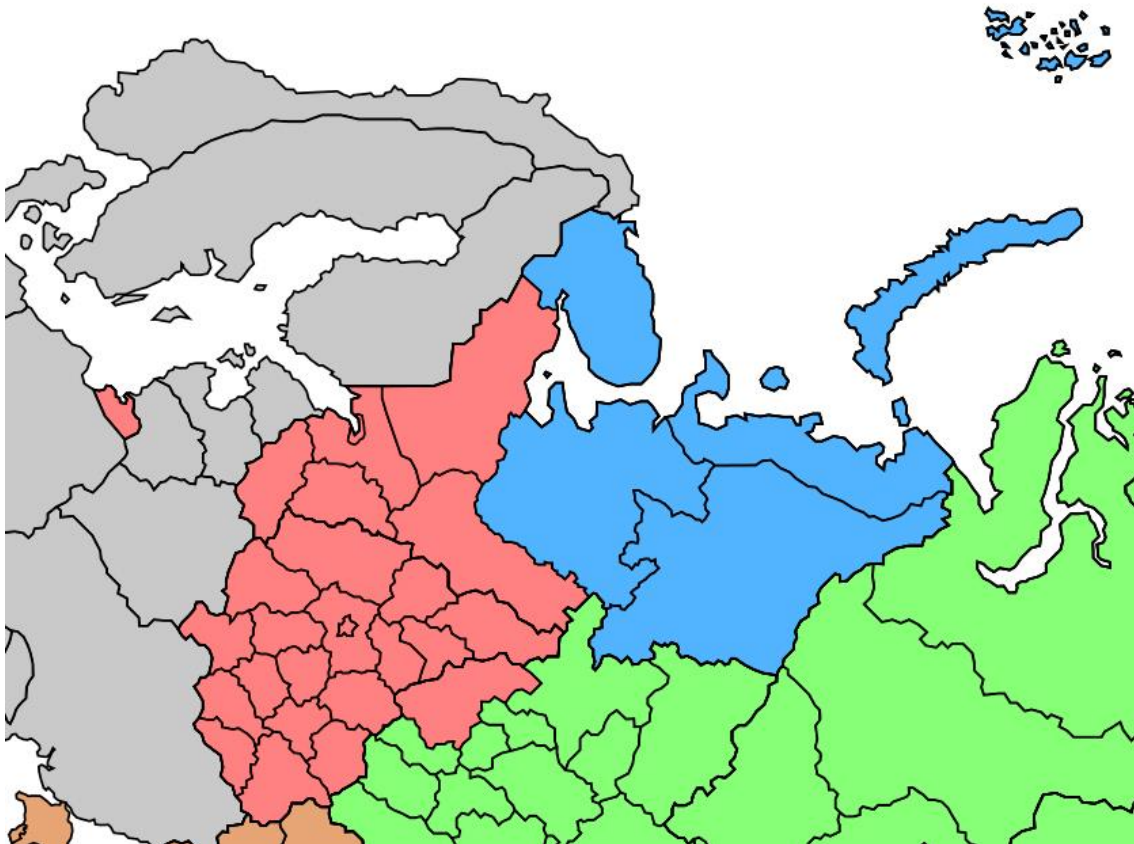
Lasse Louhelan kommentti / tiedonanto 30. marraskuuta 2022.

Marko Eklundin tiedonanto 11. elokuuta 2022.

Pekka Toverin kommentti / tiedonanto 17. lokakuuta 2022.

Petteri Lalun kanssa 7. lokakuuta 2021 käydyin keskustelun muistiinpanot.

Ville Vänskän sähköpostiviesti 20. joulukuuta 2021 ja kommentti / tiedonanto 17. marraskuuta 2022.

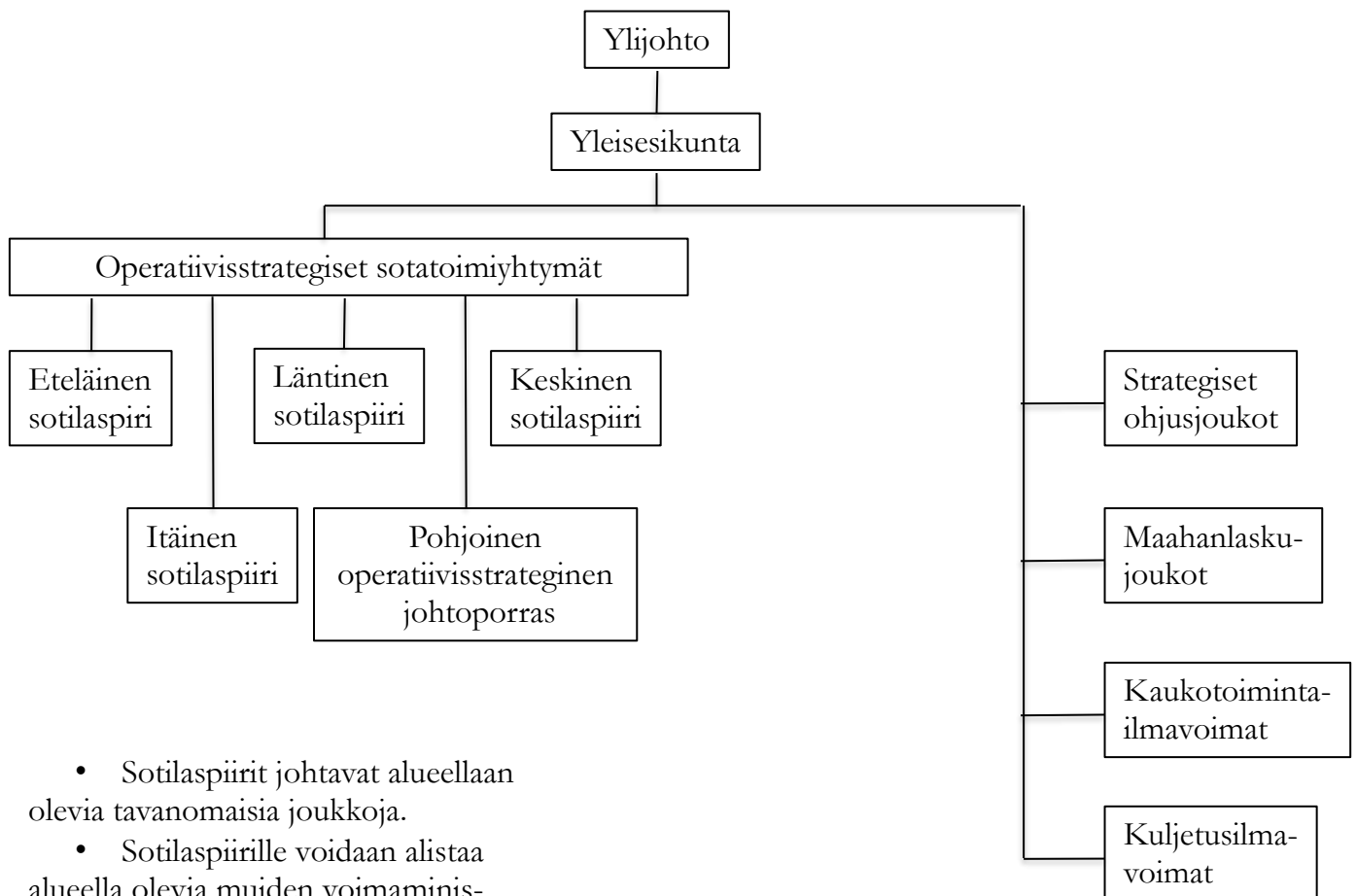
LÄNTINEN SOTILASPIIRI JA POHJOINEN OPERATIIVISSTRATEGI-
NEN JOHTOPORRAS

Punainen = Läntinen sotilaspiiri

Sininen = Pohjoinen operatiivisstrateginen johtoporras

Kuvalähde: https://fi.wikipedia.org/wiki/Ven%C3%A4j%C3%A4n_asevoimat#/media/Tiedosto:Military_districts_of_Russia_2016.svg / AlexWelens CC 4.0

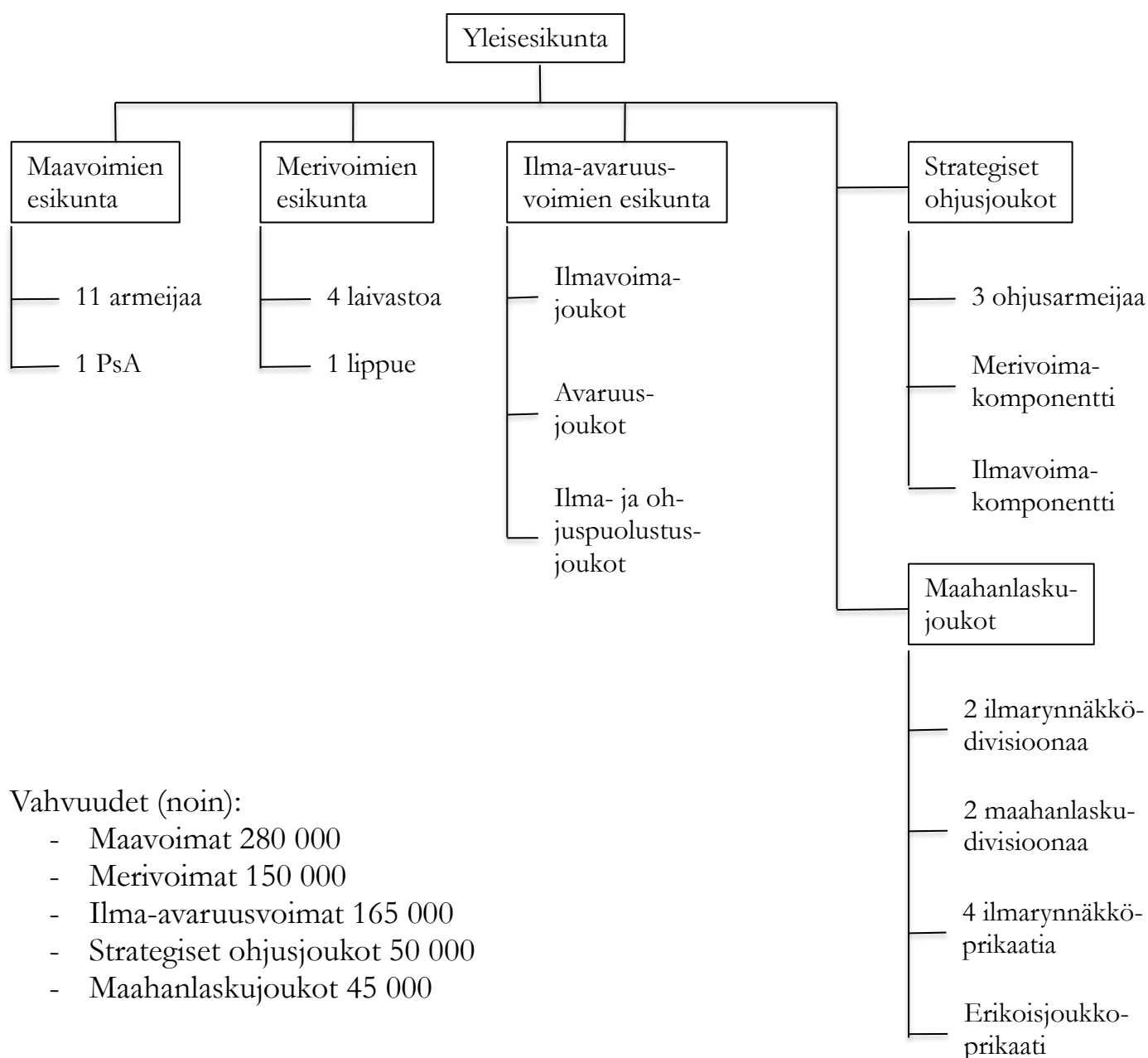
VENÄJÄN SOTILAALLISET YLEISJÄRJESTELYT

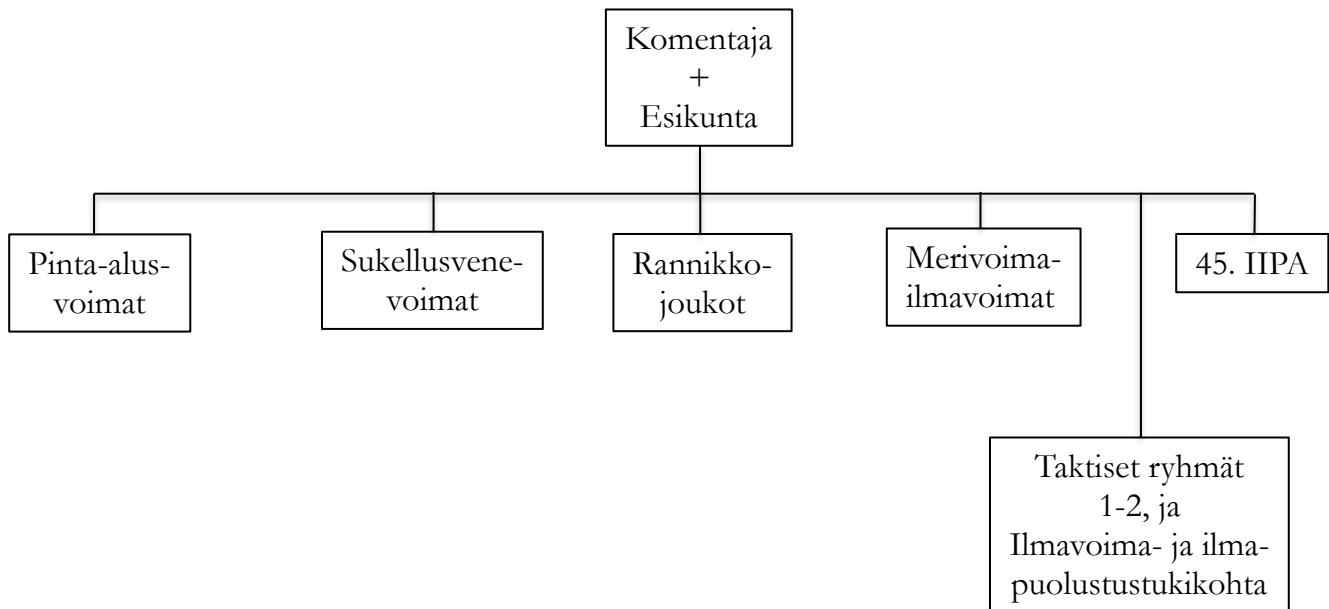
- Sotilaspiirit johtavat alueellaan olevia tavanomaisia joukkoja.
- Sotilaspiirille voidaan alistaa alueella olevia muiden voimaministeriöiden joukkoja.

VENÄJÄN ASEVOIMIEN ORGANISAATIO

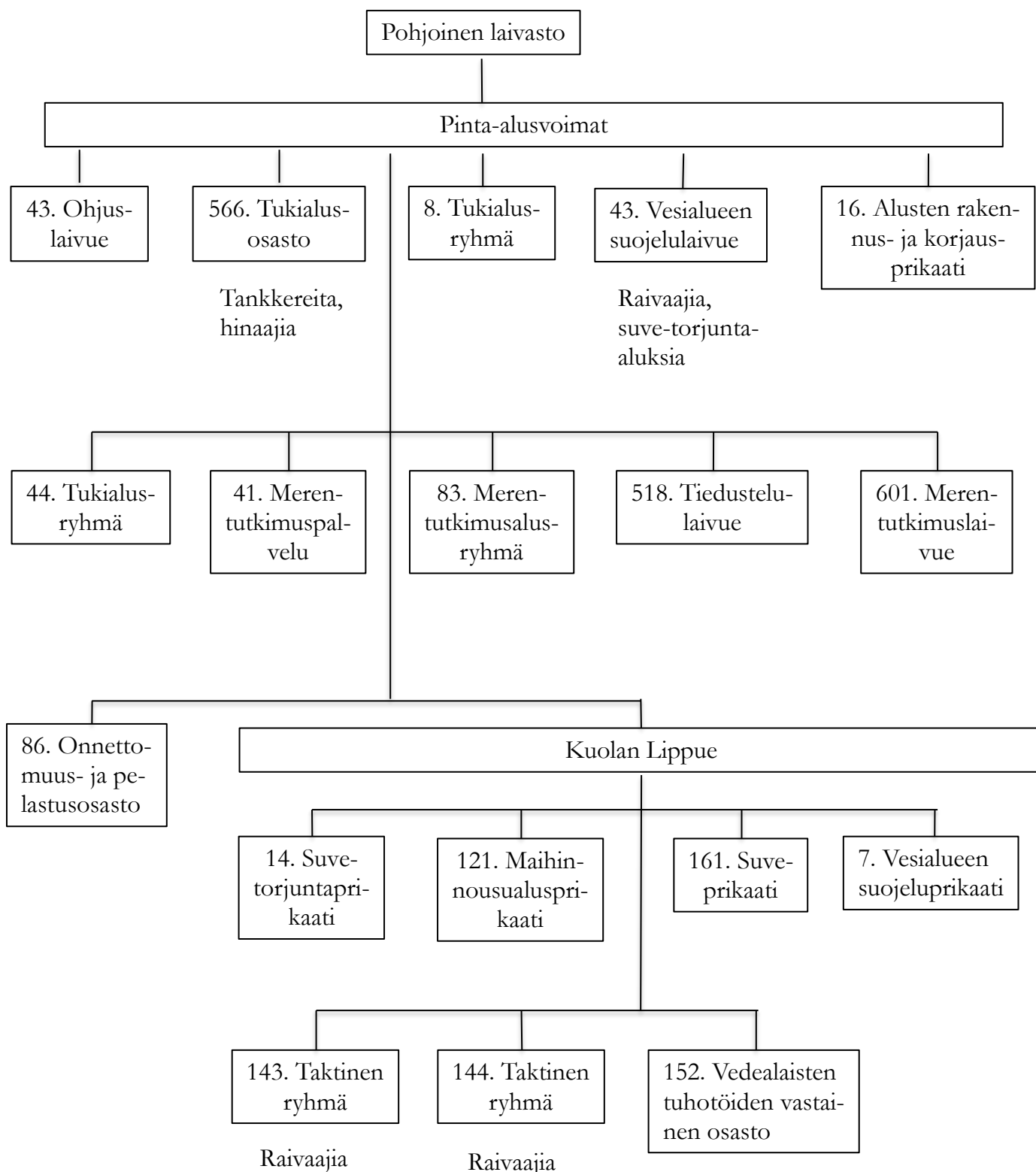
Kokonaisvahvuus n. 1 000 000 sotilasta

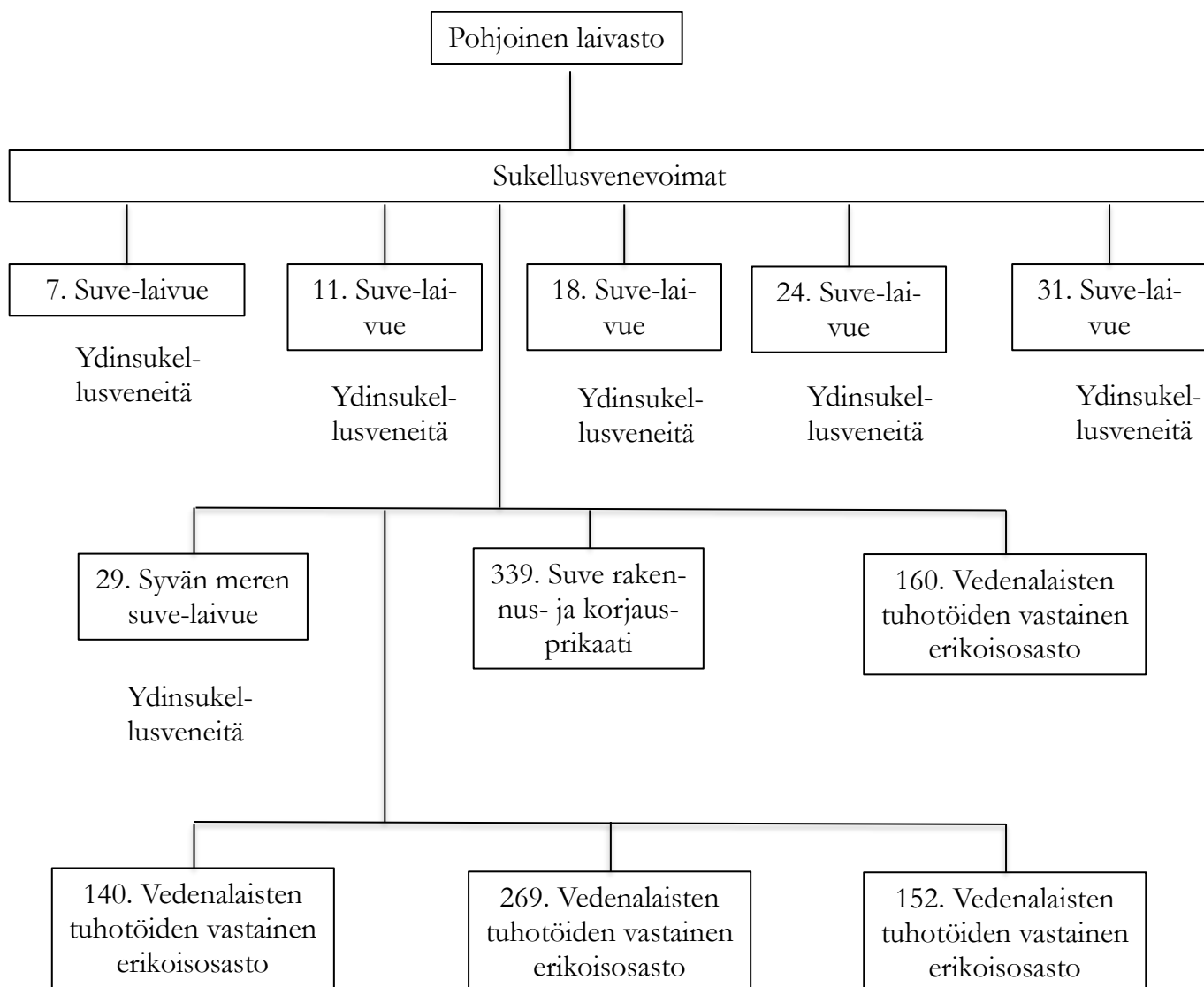
POHJOISEN OPERATIIVISSTRATEGISEN JOHTOPORTAAN KO-
KOONPANO (arvio)

POHJOISEN LAIVASTON PINTA-ALUSVOIMIEN KOKOONPANO (arvio)

POHJOISEN LAIVASTON SUKELLUSVENEVOIMIEN KOKOONPANO
(arvio)

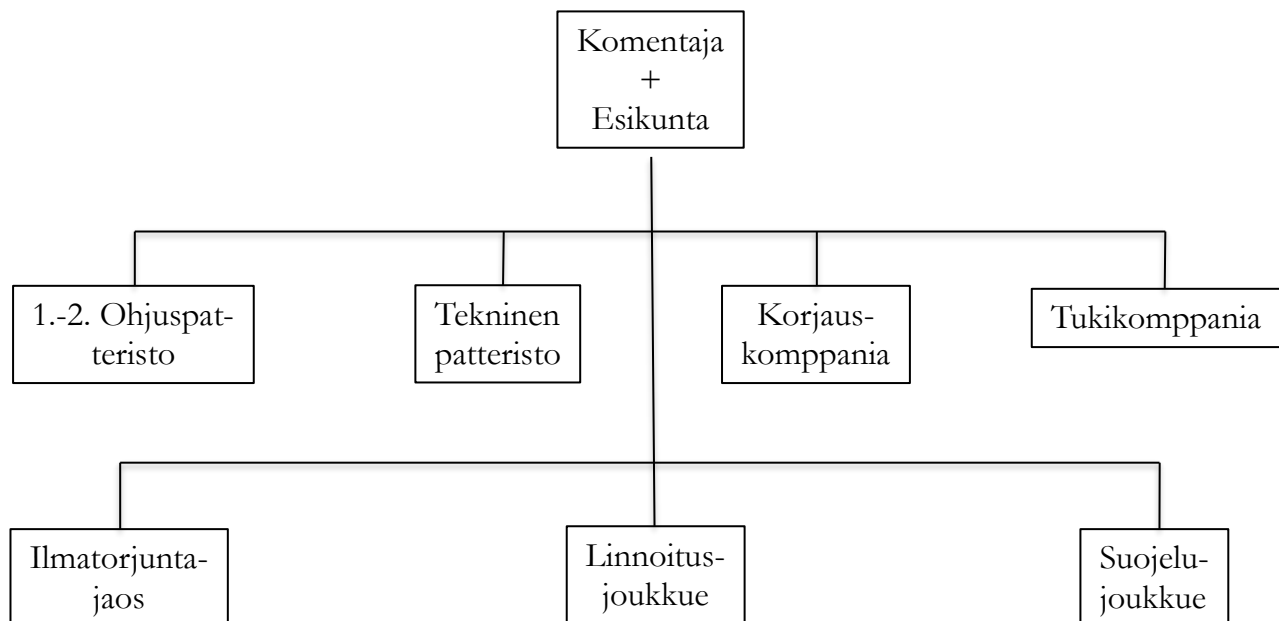

Suve = sukellusvene

POHJOISEN OPERATIIVISSTRATEGISEN JOHTOPORTAAN RANNIKKOJOUKKOJEN KOKOONPANO (arvio)

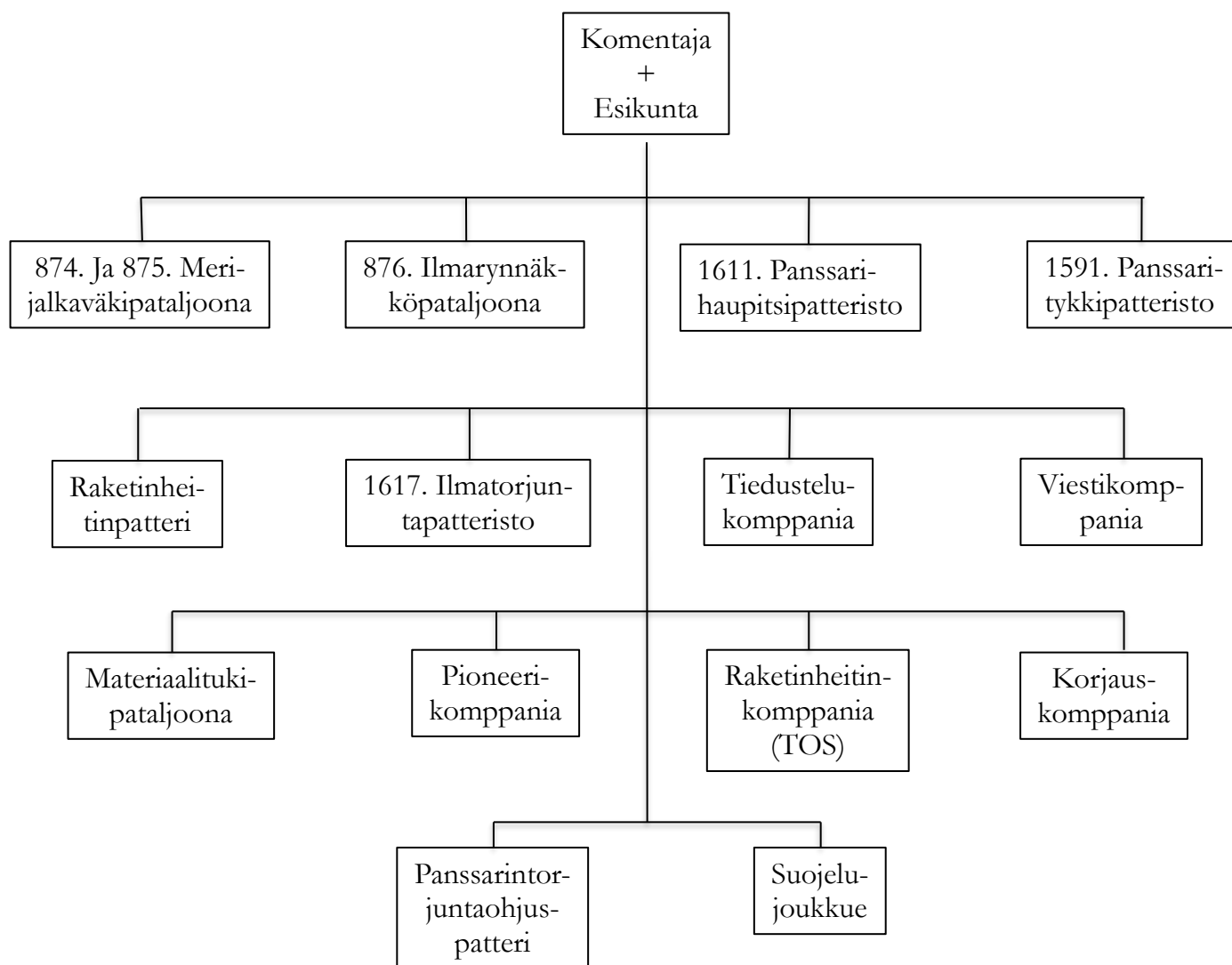

POHJOISEN OPERATIIVISSTRATEGISEN JOHTOPORTAAN
536. RANNIKKO-OHJUSPRIKAATIN KOKOONPANO (arvio)

- Pääkalustona on Bastion-rannikko-ohjus.
- Patteristossa on kahdeksan pyöräajoneuvoalustalle rakennettua laukaisualustaa.
- Kussakin alustassa on yhdellä kertaa taisteluvalmiina 2 ohjusta

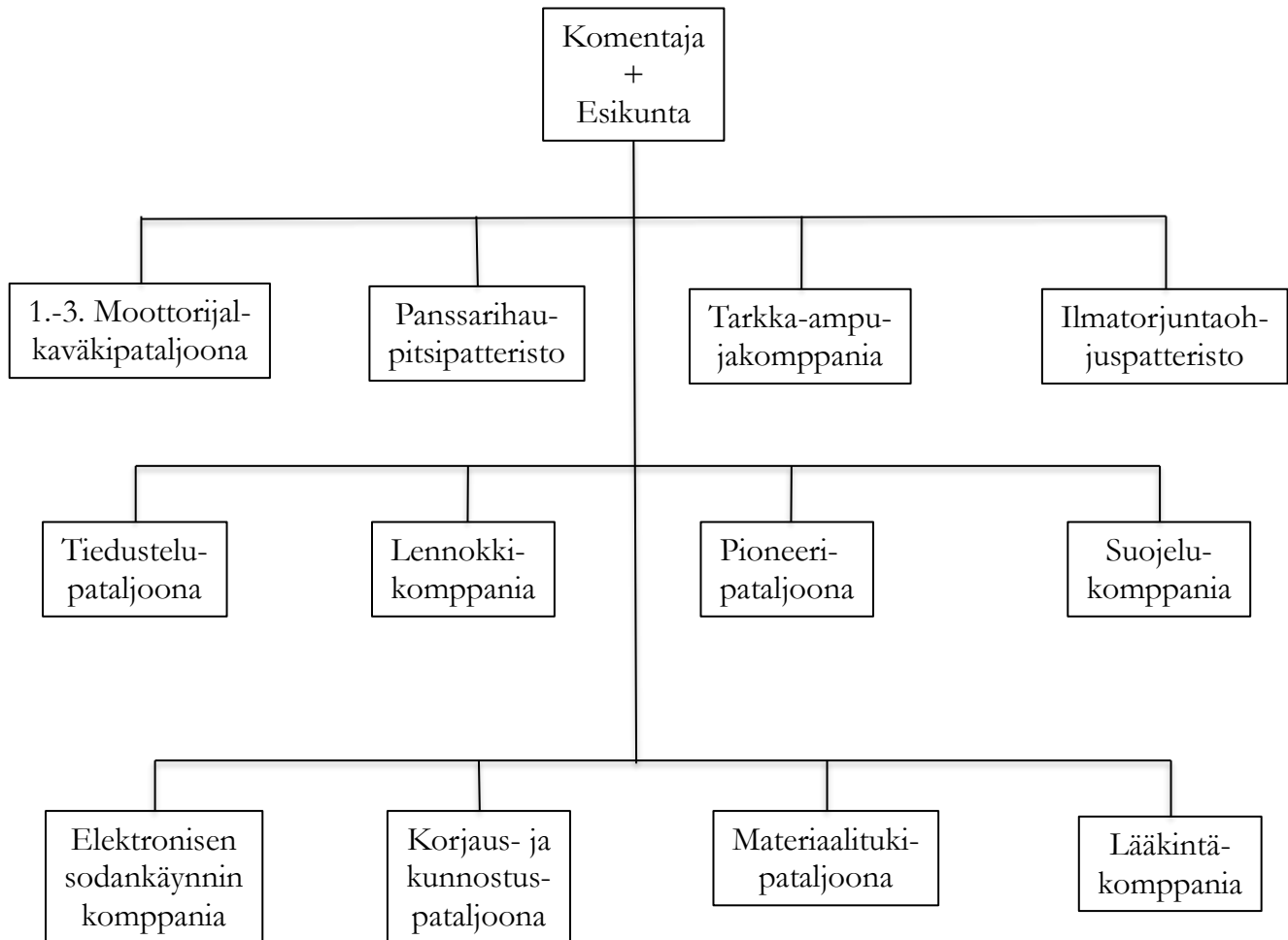
POHJOISEN OPERATIIVISSTRATEGISEN JOHTOPORTAAN
61. MERIJALKAVÄKIPRIKAATIN KOKOONPANO (arvio)

Kalustona mm.:

- 60 kpl BTR-80/82A –panssaroituja miehistönkuljetusajoneuvoja, 80 kpl MT-LBV-rynnäköpanssarivaunuja.
- 12 kpl 122 millimetrin panssarihaupitseja (2S1), 22 kpl 120 millimetrin panssaroituja kranaatinheittäimiä (2S23), 6 kpl 122 millimetrin Grad-raketinheittimiä, 6 kpl Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja, 6 kpl Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja,

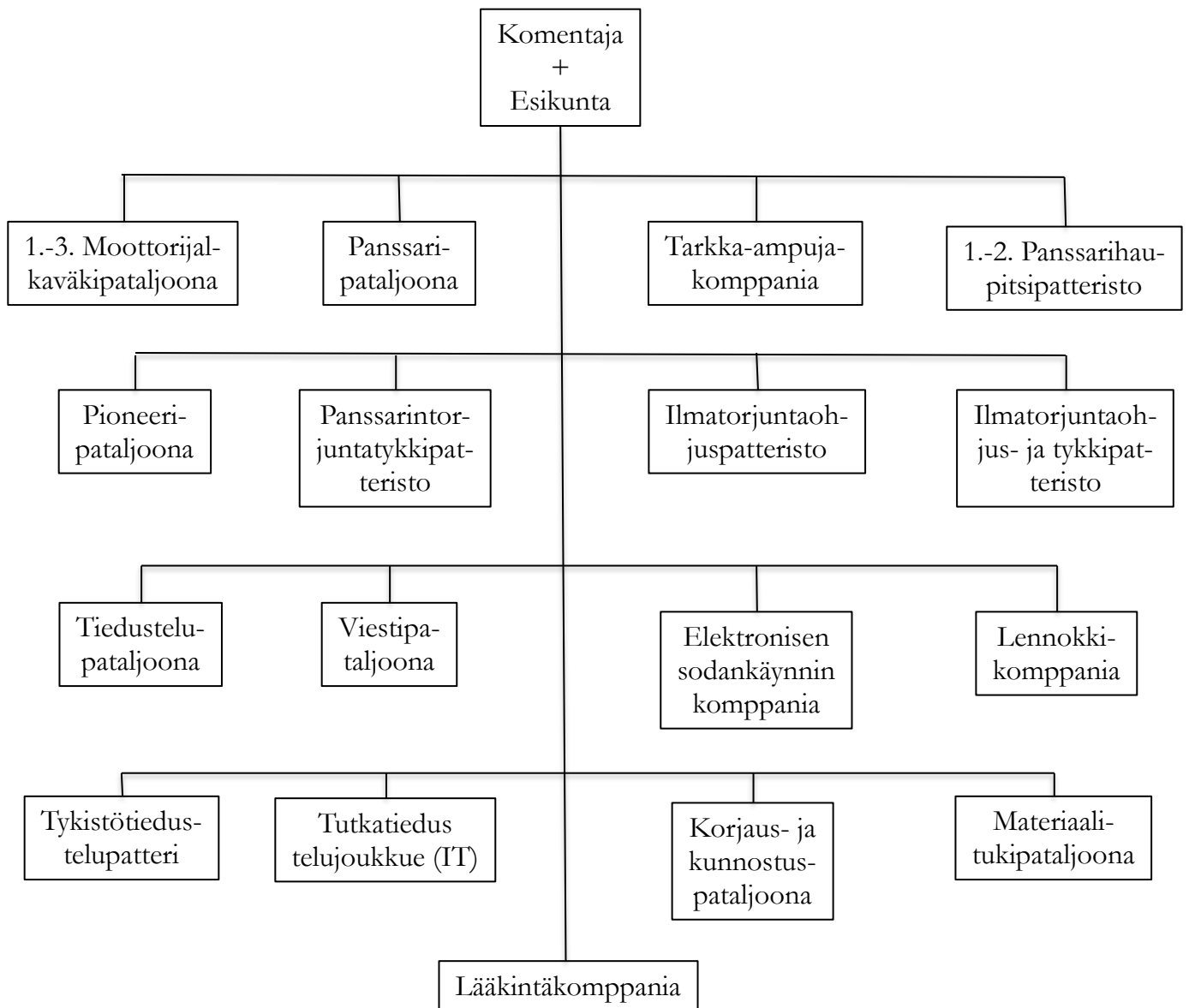
POHJOISEN OPERATIIVISSTRATEGISEN JOHTOPORTAAN 14. ARMEIJAKUNNAN 80. MOOTTORIJALKAVÄKIPRIKAATIN KOKOONPANO (arvio)

Sotavarustuksessa mm.:

- 160 MT-LB-kuljetuspanssarivaunua, erilaisia telamaastureita ja lumiajoneuvoja.
- 18 kpl 122 mm Gvozdika-panssarihaupitseja, 18 kpl 120 mm Sani-kranaatinheitin,

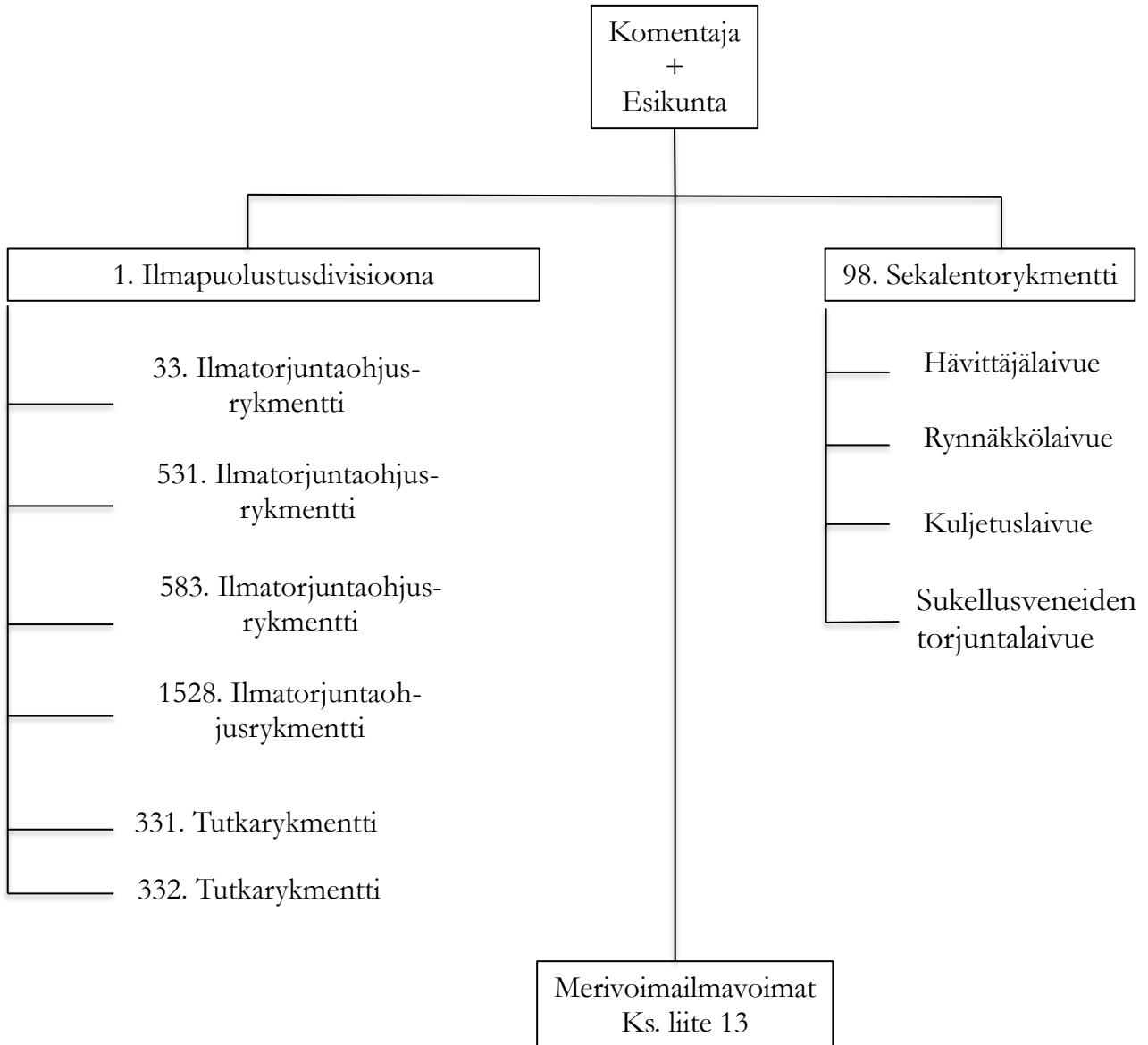
POHJOISEN OPERATIIVISSTRATEGISEN JOHTOPORTAAN 14. ARMEIJAKUNNAN 200. MOOTTORIJALKAVÄKIPRIKAATIN KOKOONPANO (arvio)

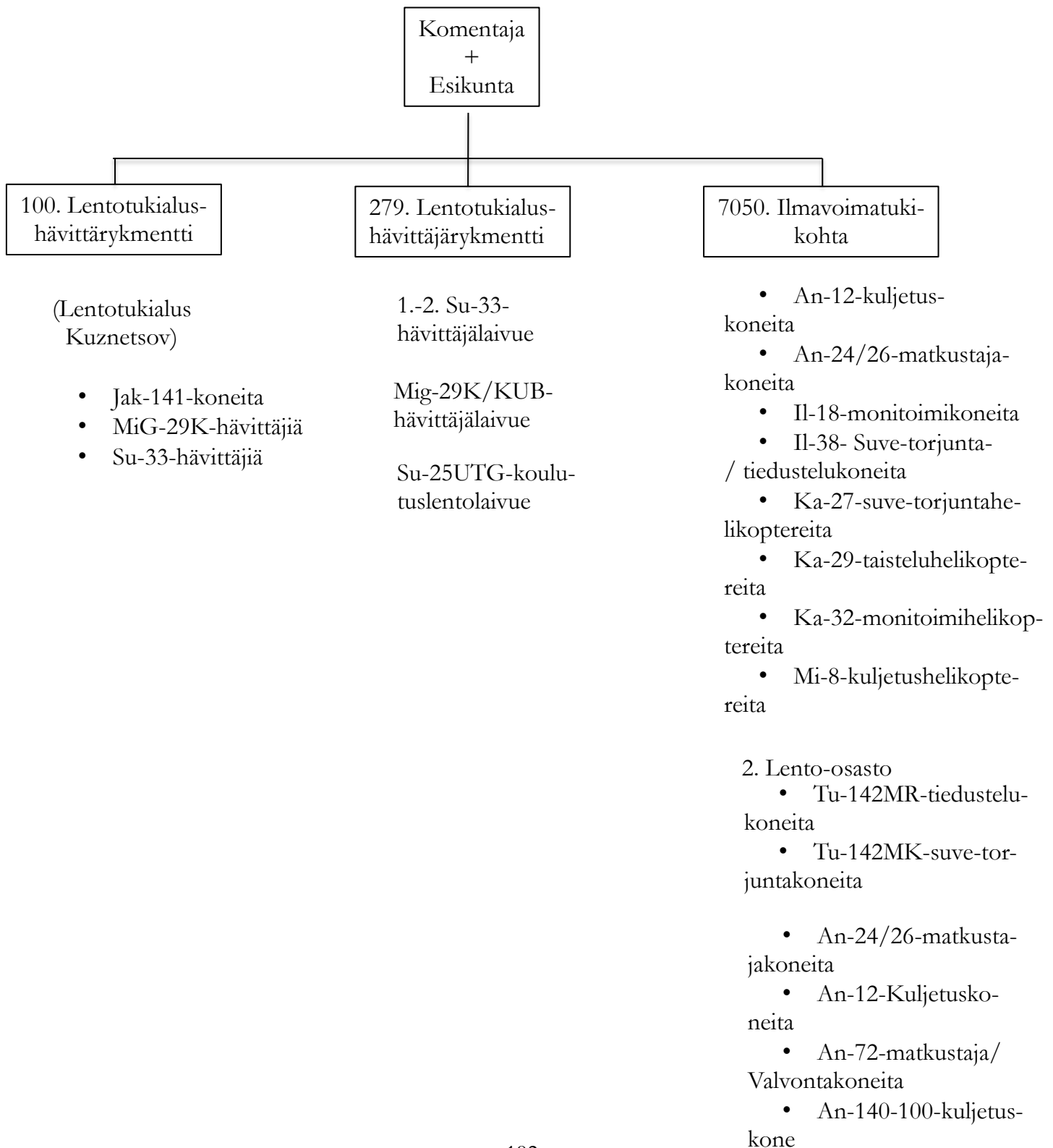
Sotakalustossa mm.:

- 40 kpl T-72B3-taistelupanssarivaunuja, 160 kpl MT-LB-kuljetuspanssarivaunija.
- 18 kpl 122 mm Grad-raketinheittäjiä, 18 kpl 152 mm Msta-S panssarihaupitseja, 18 kpl 152 mm Akatsija-panssarihaupitseja, 18 kpl 120 mm kranaatinheittäjiä, 12 kpl 100 mm Rapira-panssarintorjuntatykkeitä, 12 kpl Sturm-S-panssarintorjuntaohjusvaunuja, 12 kpl panssaroituja Osa-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja, 6 kpl panssaroituja Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja, 6 kpl Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja.

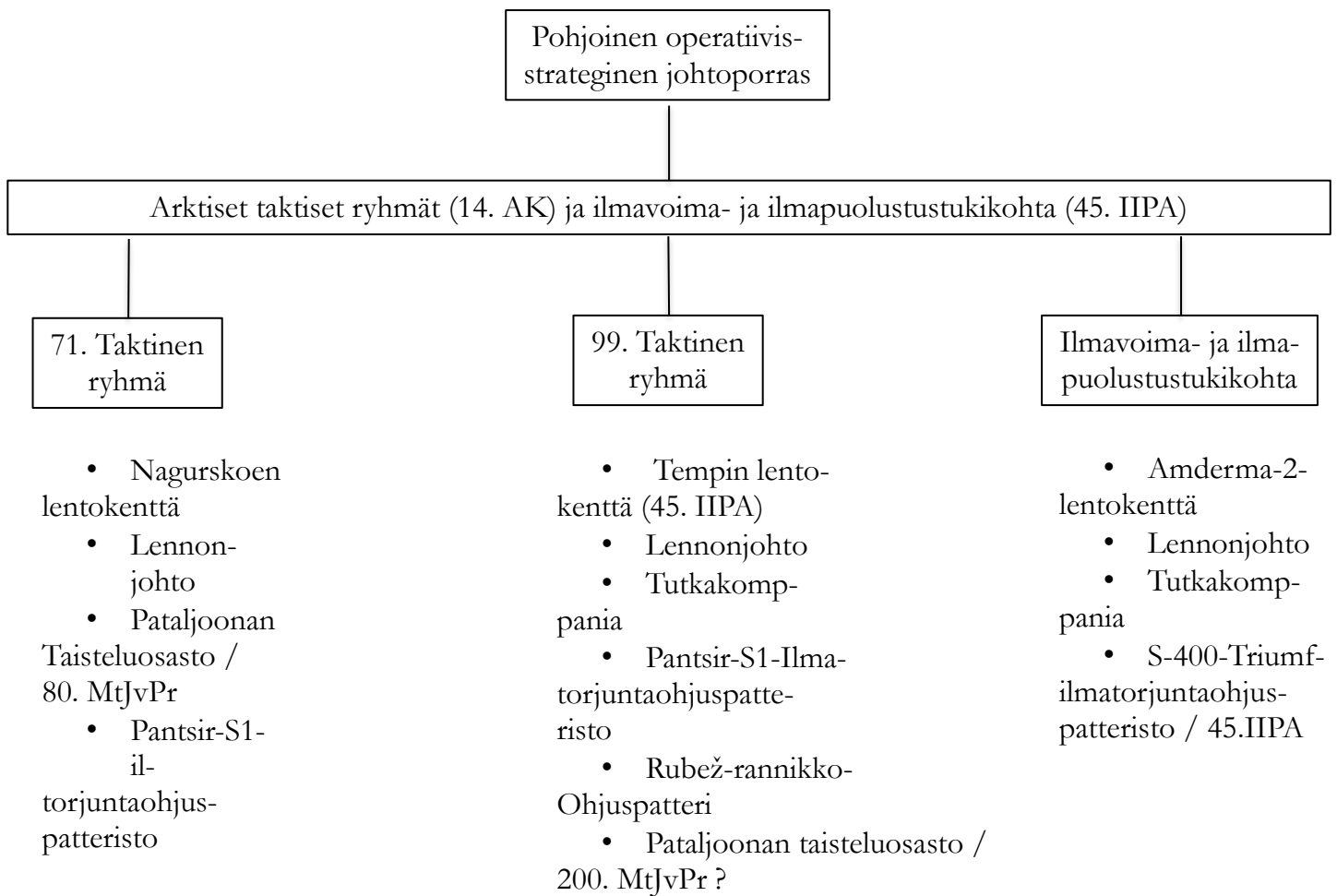
POHJOISEN STRATEGISEN JOHTOPORTAAN 45. ILMAVOIMA- JA
ILMAPUOLUSTUSARMEIJAN KOKOONPANO (arvio)

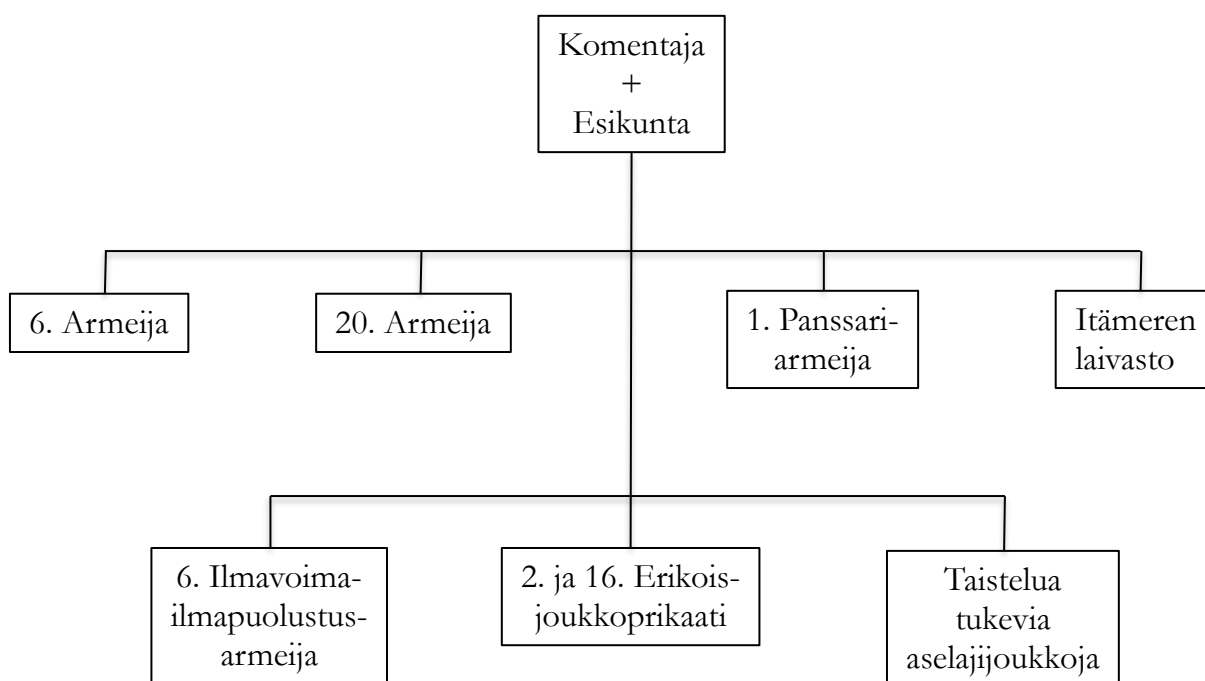
POHJOISEN OPERATIIVISSTRATEGISEN JOHTOPORTAAN 45. IIPA:n
MERIVOIMAILMAVOIMIEN KOKOONPANO (arvio)

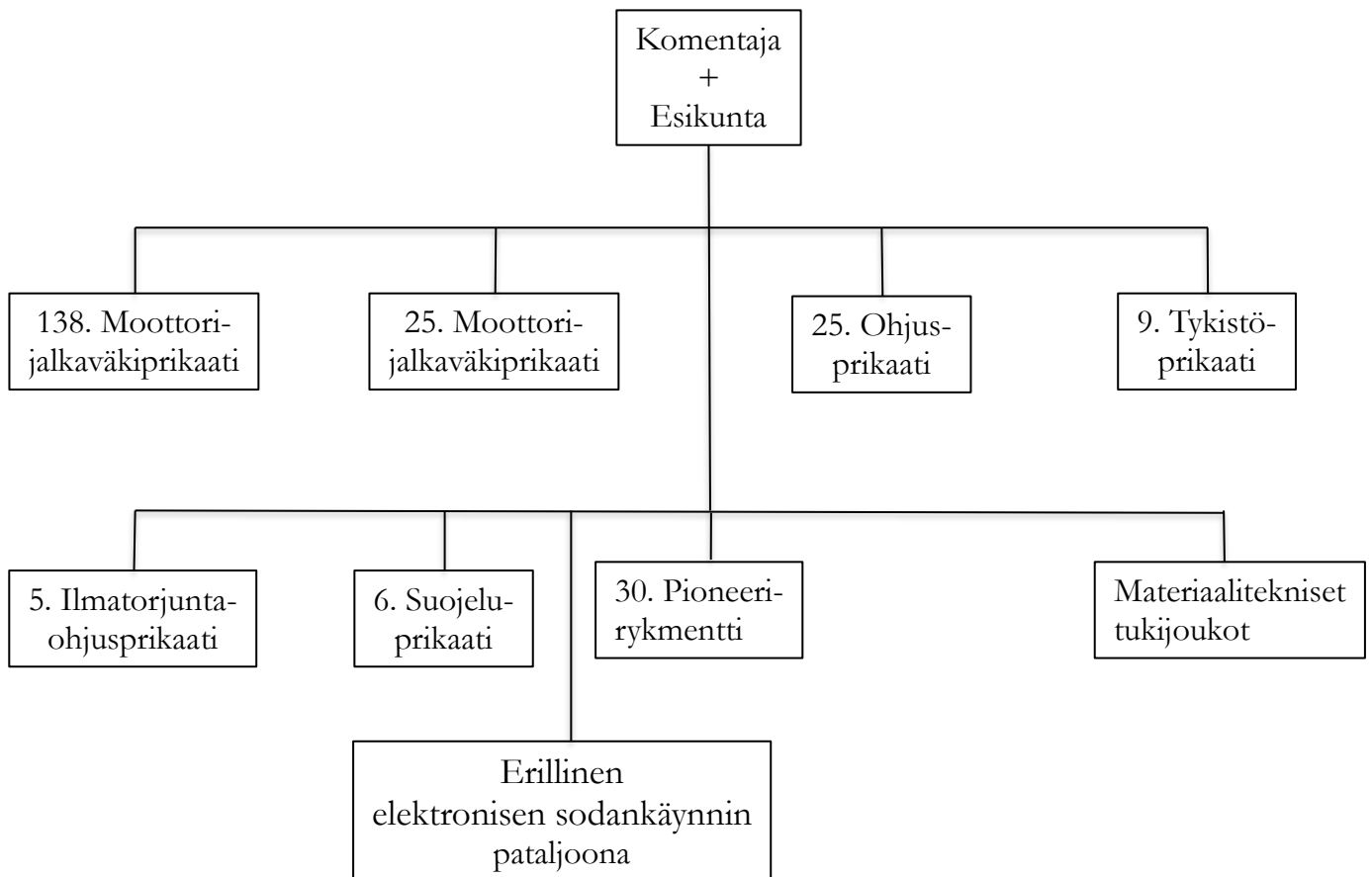
POHJOISEN OPERATIIVISSTRATEGISEN JOHTOPORTAAN TAKTISTEN RYHMIEN JA ILMAVOIMA- JA ILMAPUOLUSTUSTUKIKOHDAN KOKOONPANO (arvio)

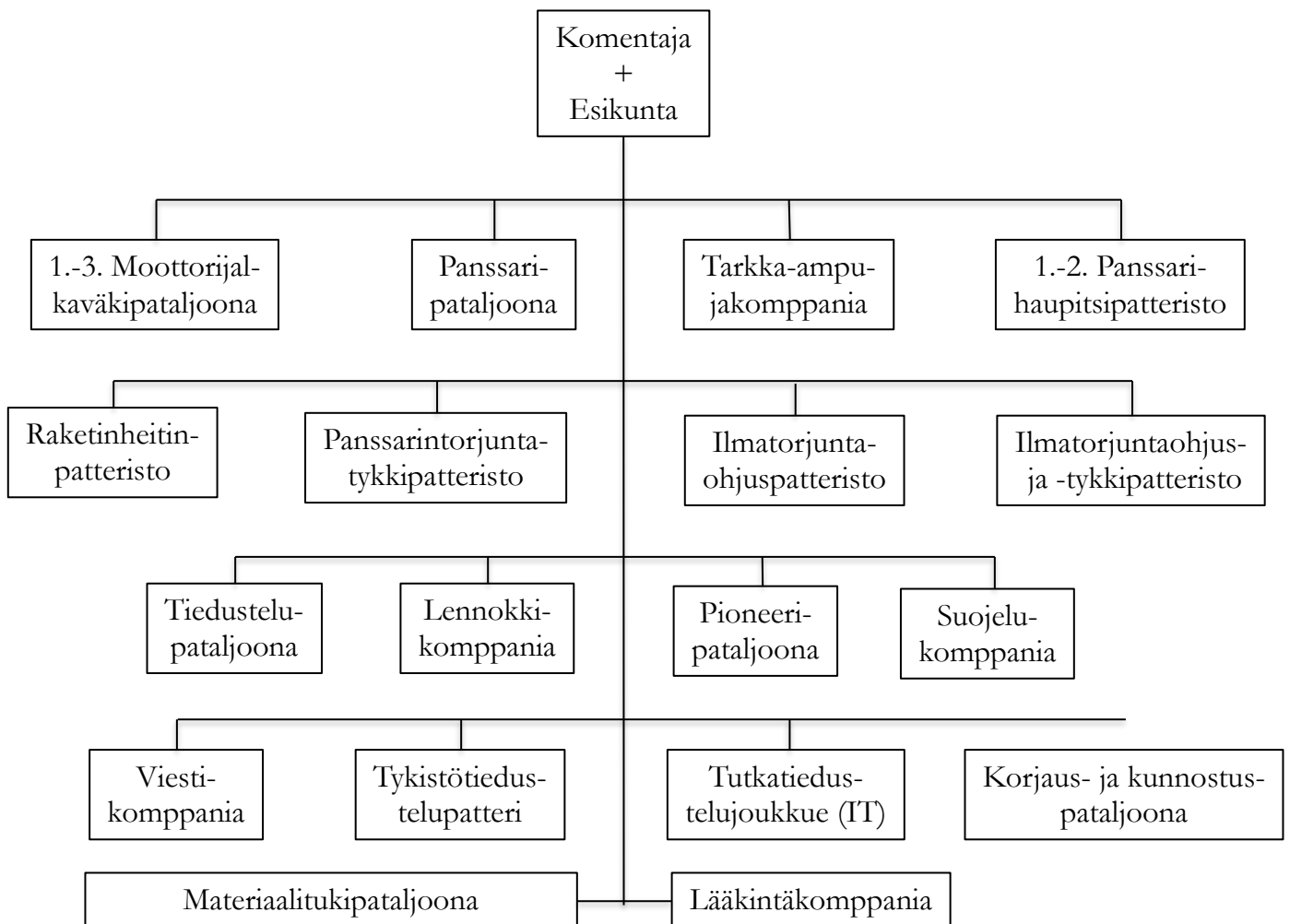
LÄNTISEN SOTILASPIRIN KOKOONPANO (arvio)

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 6. ARMEIJAN KOKOONPANO (arvio)

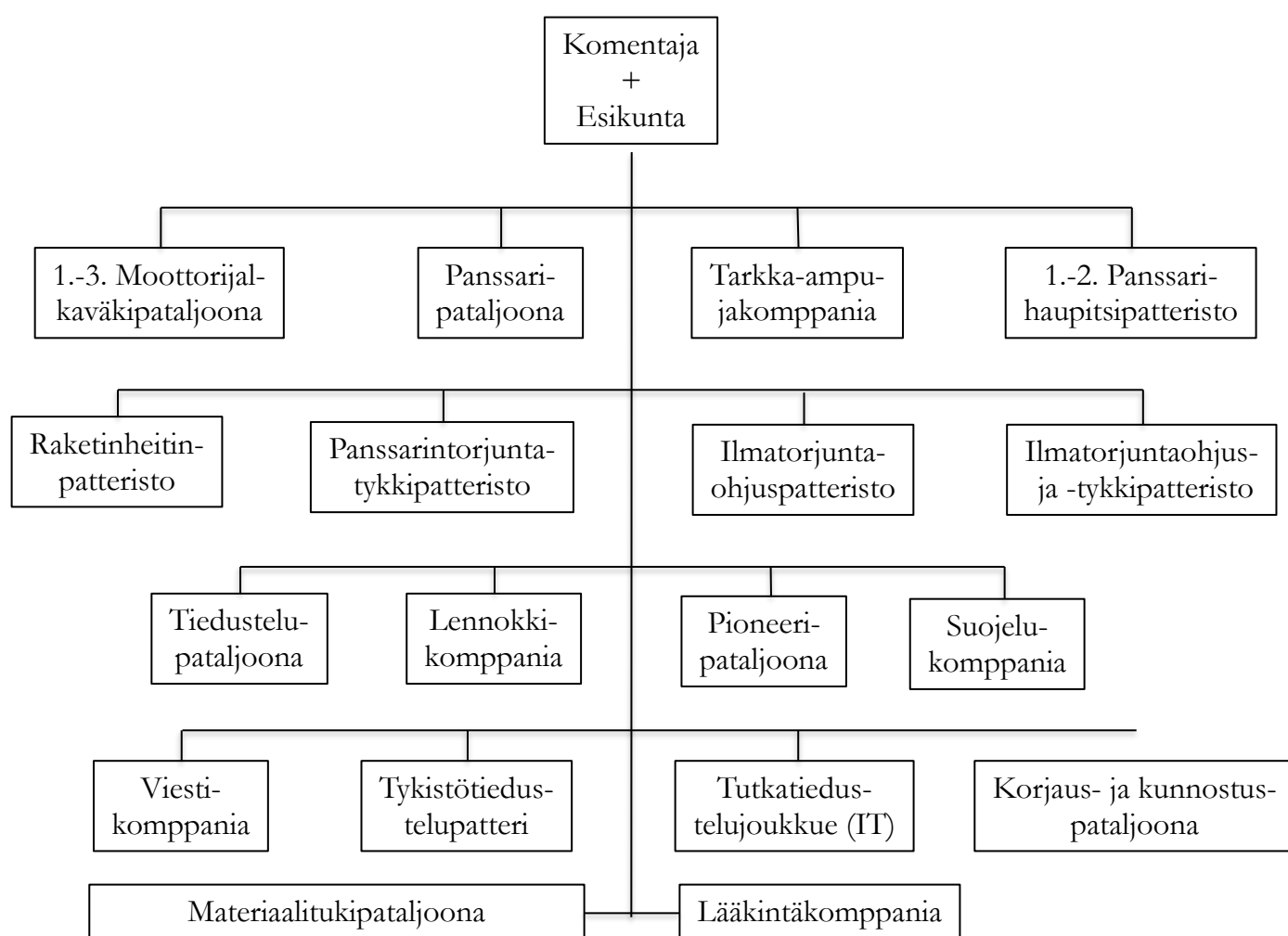

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 6. ARMEIJAN 138. MOOTTORIJALKAVÄKI-
PRIKAATIN KOKOONPANO (arvio)

Sotakalustossa ainakin:

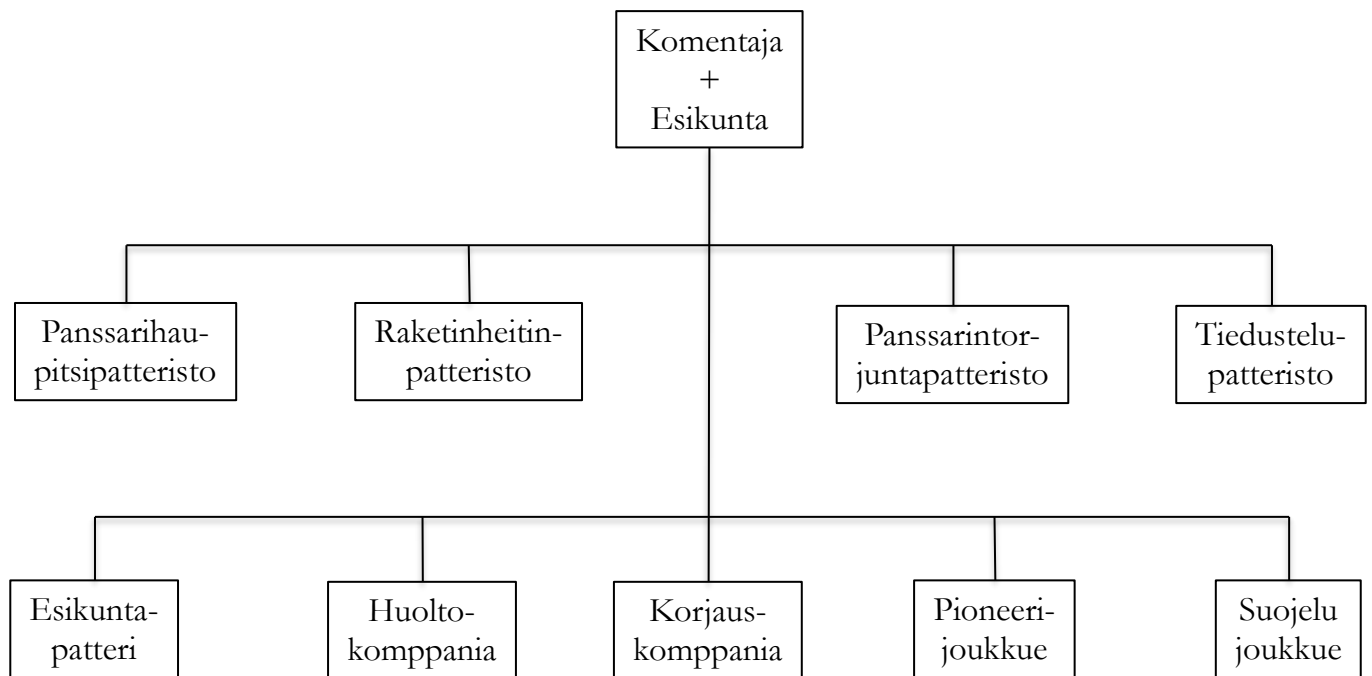
- 40 kpl T-72B3-taistelupanssarivaunuja, 160 kpl MT-LB-kuljetuspanssarivaunuja
- 18 kpl 120 mm Nona-K-kranaatinheittäimiä, 36 kpl 152 mm Akatsija-panssarihaupitsia, 18 kpl 122 mm Grad-raketinheitintä, 6 kpl 100 mm Rapira-panssaritykkiä, 12 kpl Šturm-S-panssarintorjuntaohjusvaunua, 27 kpl Metis-panssarintorjuntaohjuksia, 12 kpl Tor-2MU-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja, 6 kpl panssaroituja Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja, 6 kpl Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja sekä 6 kpl Iгла-ilmatorjuntaohjuksia.

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 6. ARMEIJAN 25. MOOTTORIJALKAVÄKI-
PRIKAATIN KOKOONPANO (arvio)

Sotakalustossa ainakin:

- 40 kpl T-72B-taistelupanssarivaunuja, 160 kpl MT-LB-kuljetuspanssarivaunuja / BMP-2M-rynnäkköpanssarivaunuja.
- 18 kpl 120 mm Nona-K-kranaatinheittäimiä, 36 kpl 122 mm Gvozdika-panssarihaupitsia, 18 kpl 122 mm Grad-raketinheitintä, 6 kpl 100 mm Rapira-panssarintorjunta, 12 kpl Šturm-S-panssarintorjuntaohjusvaunua, 27 kpl Metis-panssarintorjuntaohjuksia, 12 kpl Tor-2MU-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja, 6 kpl panssaroituja Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja, 6 kpl Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja sekä 6 kpl Igla-ilmatorjuntaohjuksia.

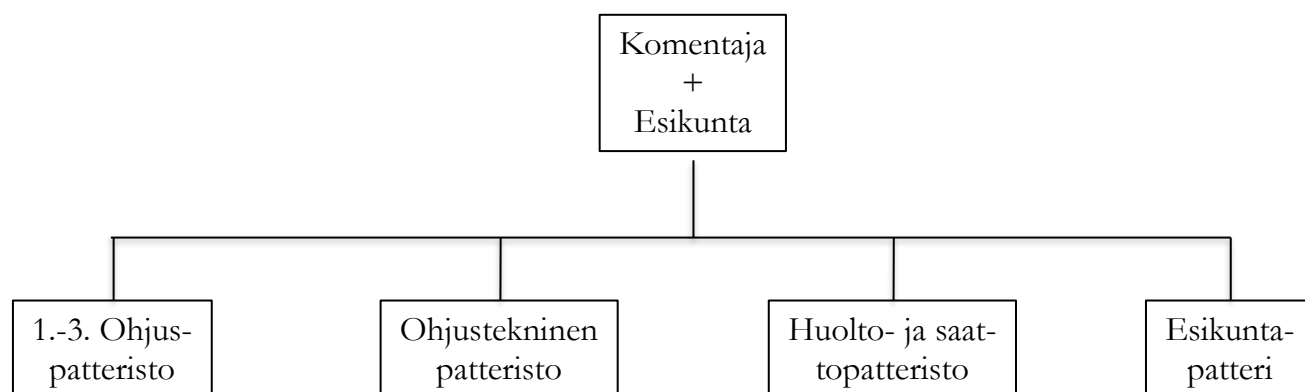
LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 6. ARMEIJAN 9. TYKISTÖPRIKAATIN KOONPANO (arvio)

Sotakalustossa ainakin:

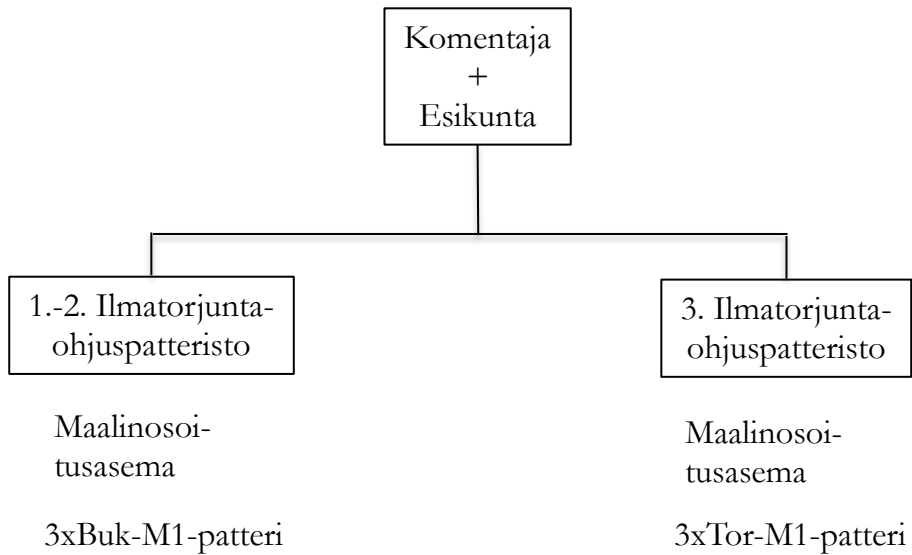
- 18 kpl 152 mm Msta-S-panssarihaupitseja, 8 kpl 220 mm Uragan- / Tornado-S-raketinheitimiä, 6 kpl 100 mm Rapira-panssarintorjuntatykkeitä, 18 kpl Šturm-S-panssarintorjunta-ohjusvaunuja.

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 6. ARMEIJAN 26. OHJUSPRIKAATIN KOONPANO (arvio)

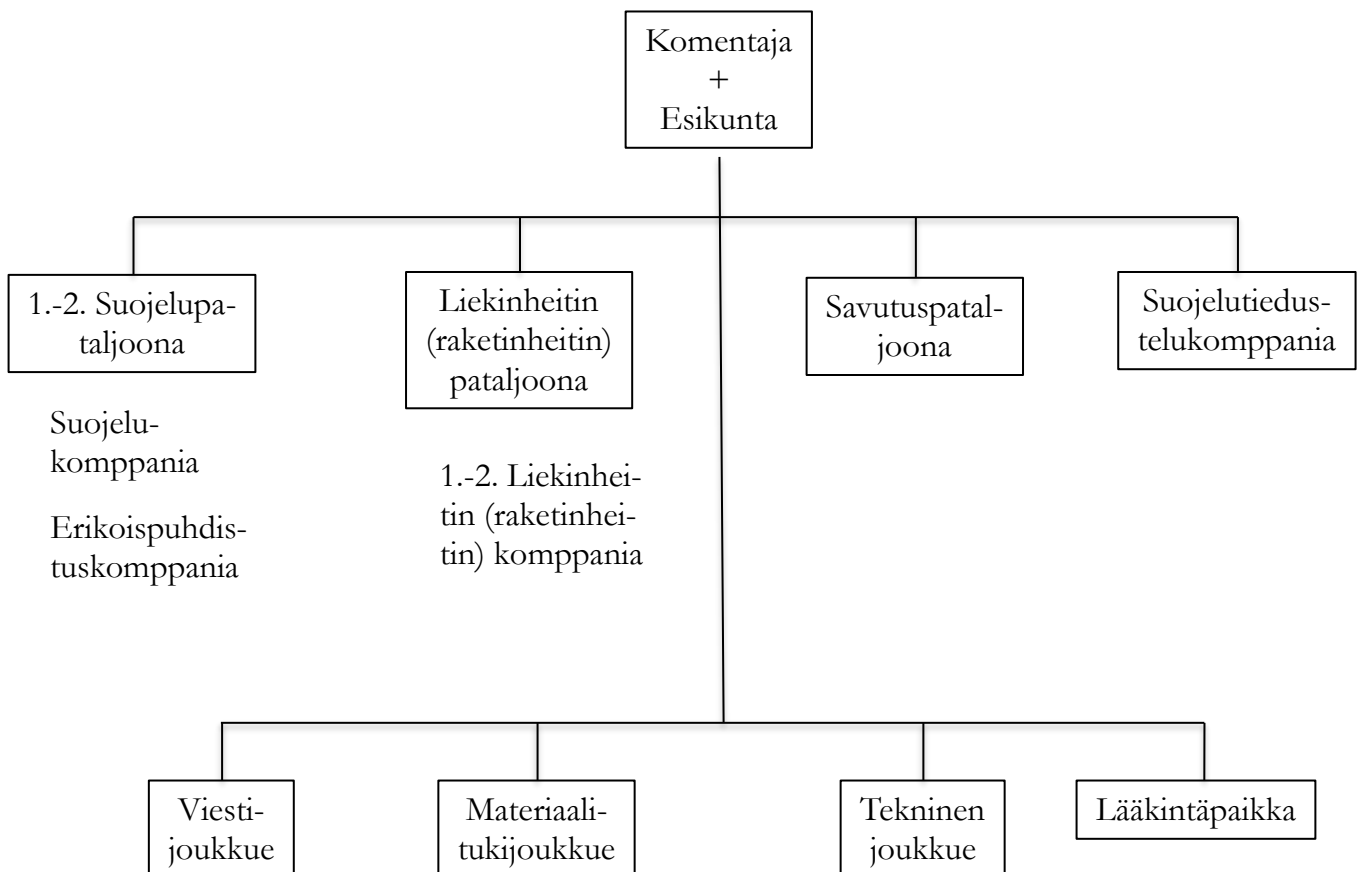
Pääaseistuksena 12 kpl Iskander-M-ohjuslaukaisualustaa.

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 6. ARMEIJAN 5. ILMATORJUNTAOHJUSPRIKAATIN KOKOONPANO (arvio)

Sotakalustona: 12 kpl Buk-M1-laukaisualustaa ja 12 kpl Tor-M-1-Ilmatorjuntaohjuspanssarivaunua.

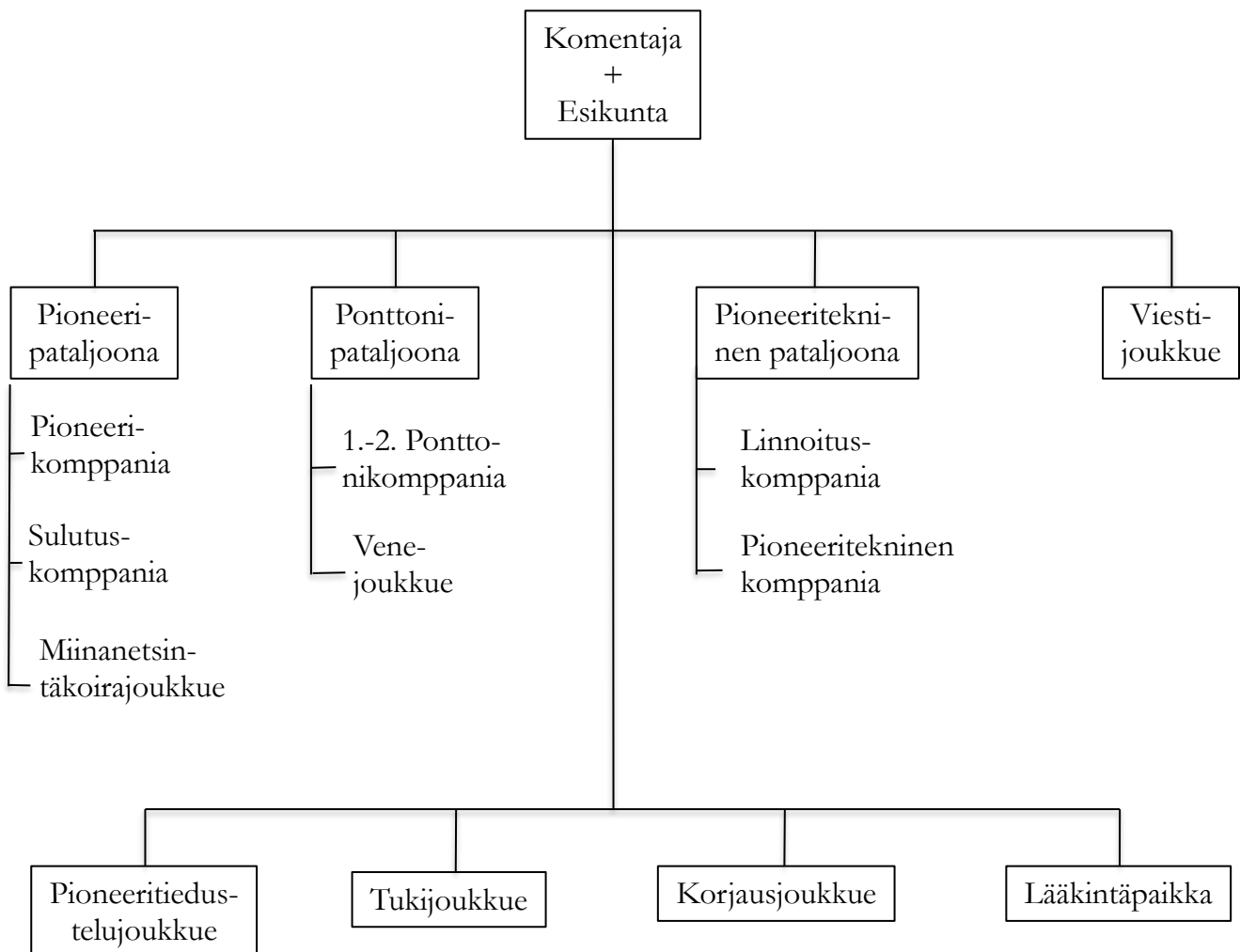
LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 6. ARMEIJAN 6. SUOJELURYKMENTIN
KOKOONPANO (arvio)

Sotakalustossa ainakin:

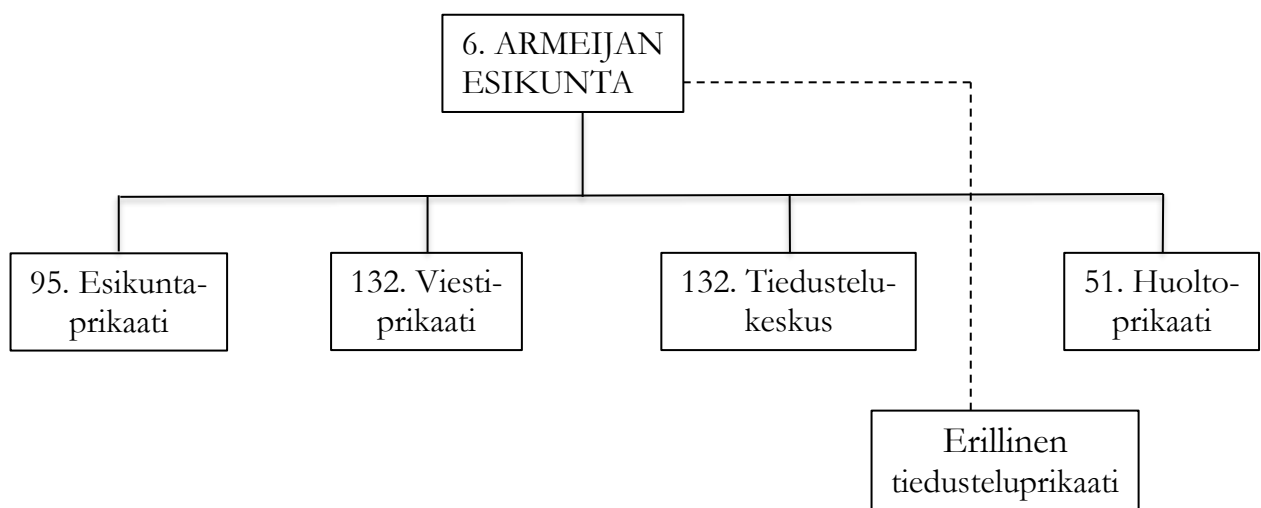
- 3 kpl TOS-1A-liekinheittäimiä (raketinheitimiä), 93 mm termobaarisia Šmel-sinkoja, 90 mm termobaarisia Priz-sinkoja.
- RHM-4-01-suojelutiedusteluajoneuvoja, RHM-6-suojelutiedusteluajoneuvoja, TMS-65U-lämpöpuhdistusajoneuvoja, ARS-14KM-erikoispuhdistusajoneuvoja, TDA-2K-savutusajoneuvoja.

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 6. ARMEIJAN 30. PIONEERIRYKMENTIN
KOKOONPANO (arvio)

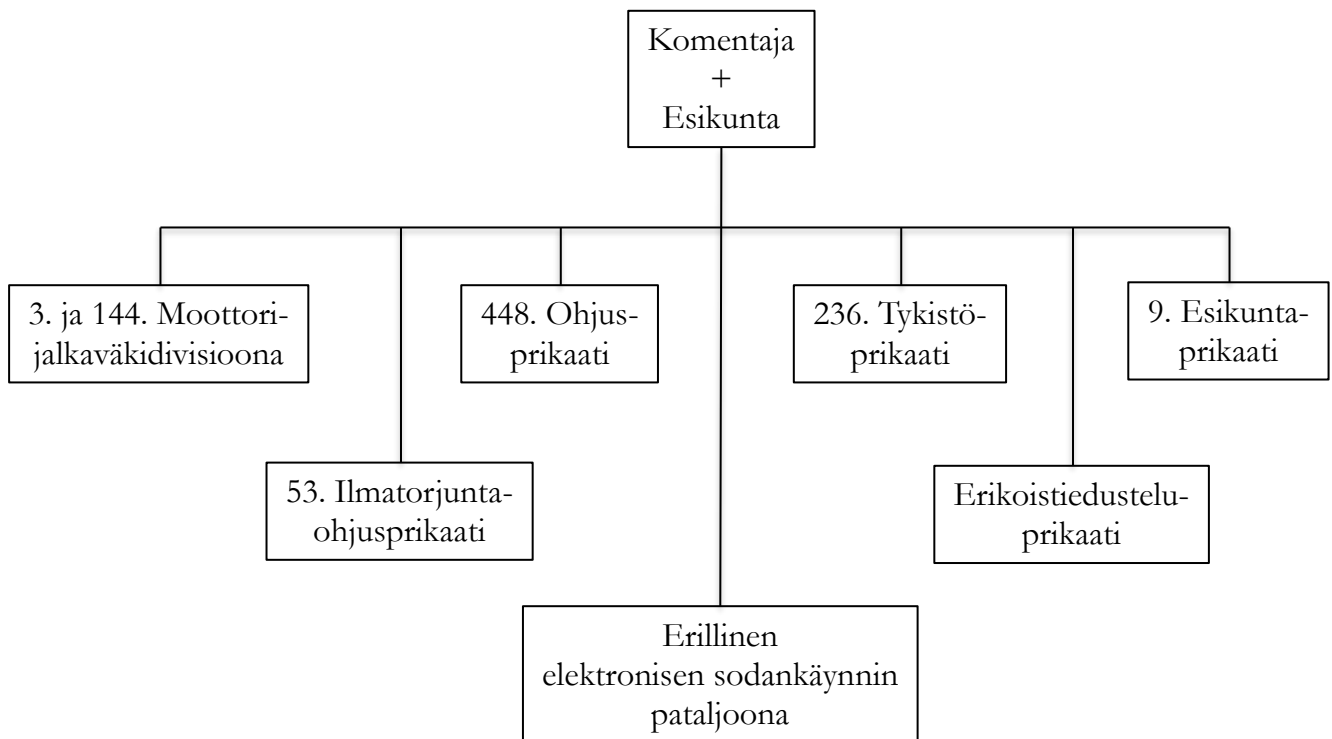
- Rykmentin sotakalustossa on ainakin: liikkuvia SKO-10/5-veden puhdistusasemia, VFS-10-yleispuhdistusasemia, Uran-6-pioneerirobotteja. Rykmentti pystyy kalustollaan rakentamaan 8 m leveitä ja 150 tonnia kantavia siltoja (pituus?).

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 6. ARMEIJAN TUKIOSAT

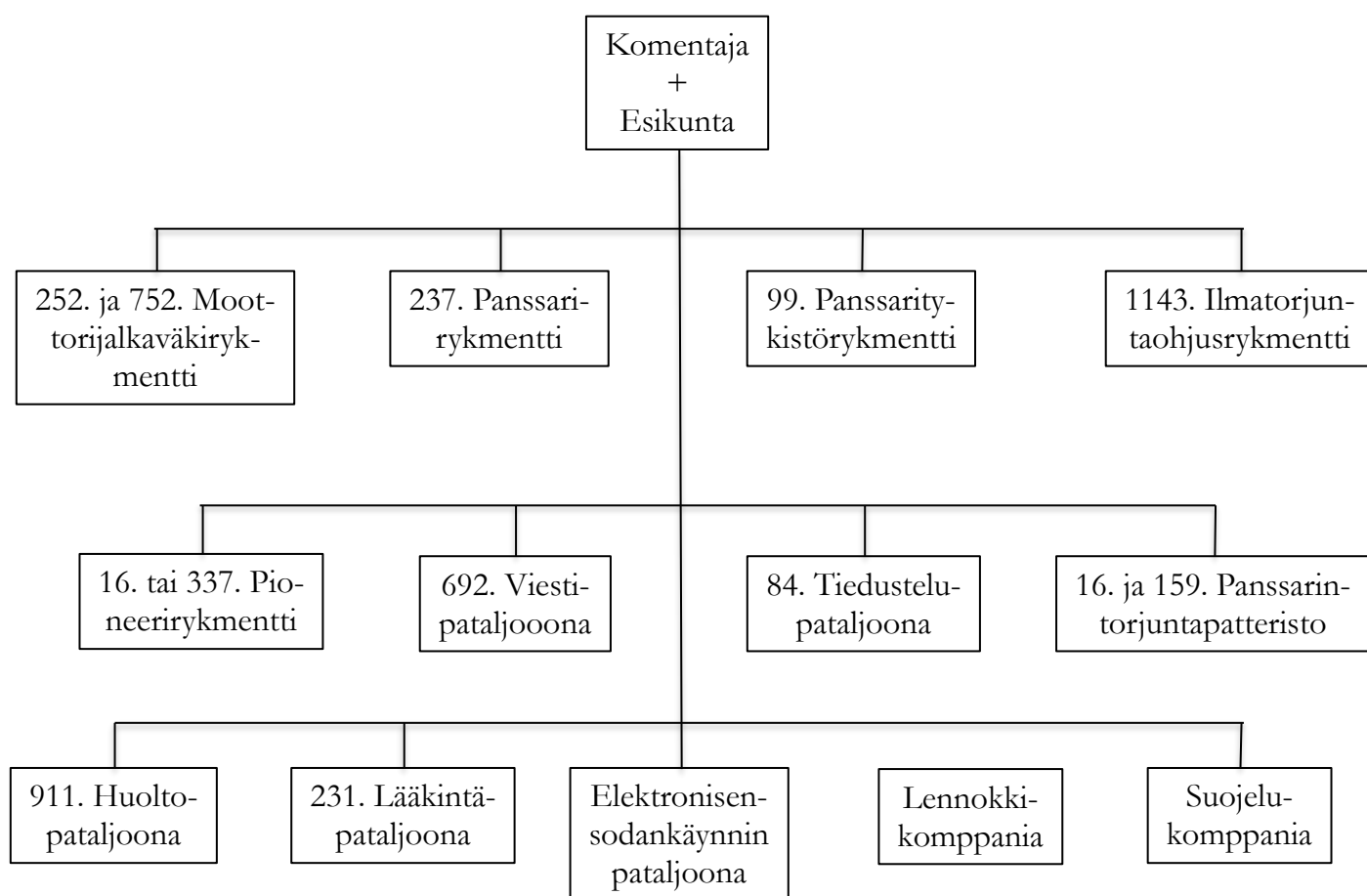

Katso tekstistä Erillisen tiedusteluprikaatin johtosuhteista.

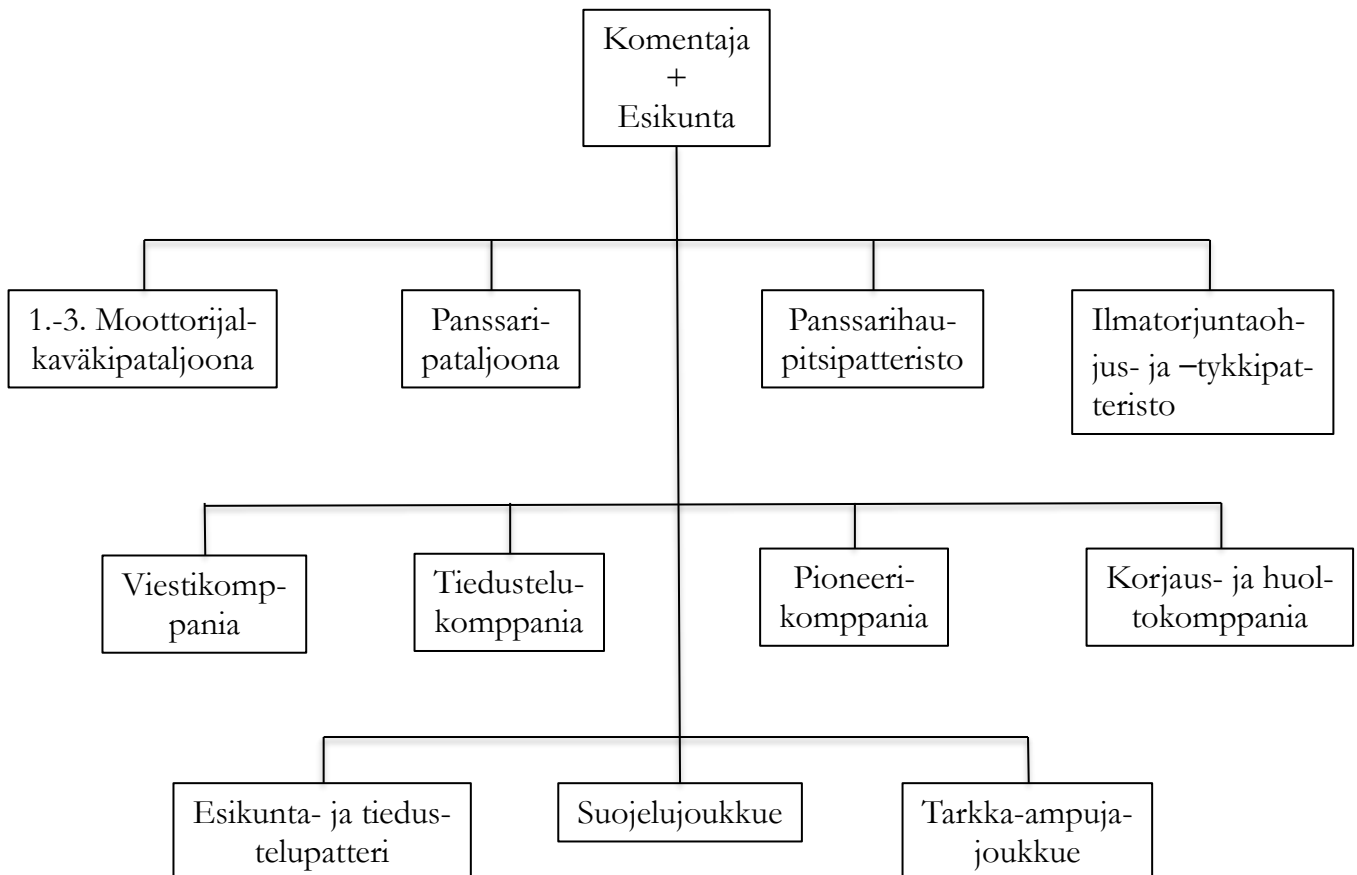
LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 20. ARMEIJAN KOKOONPANO (arvio)

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 20. ARMEIJAN 3. MOOTTORIJALKAVÄKI-DIVISIOONAN KOKOONPANO (arvio)

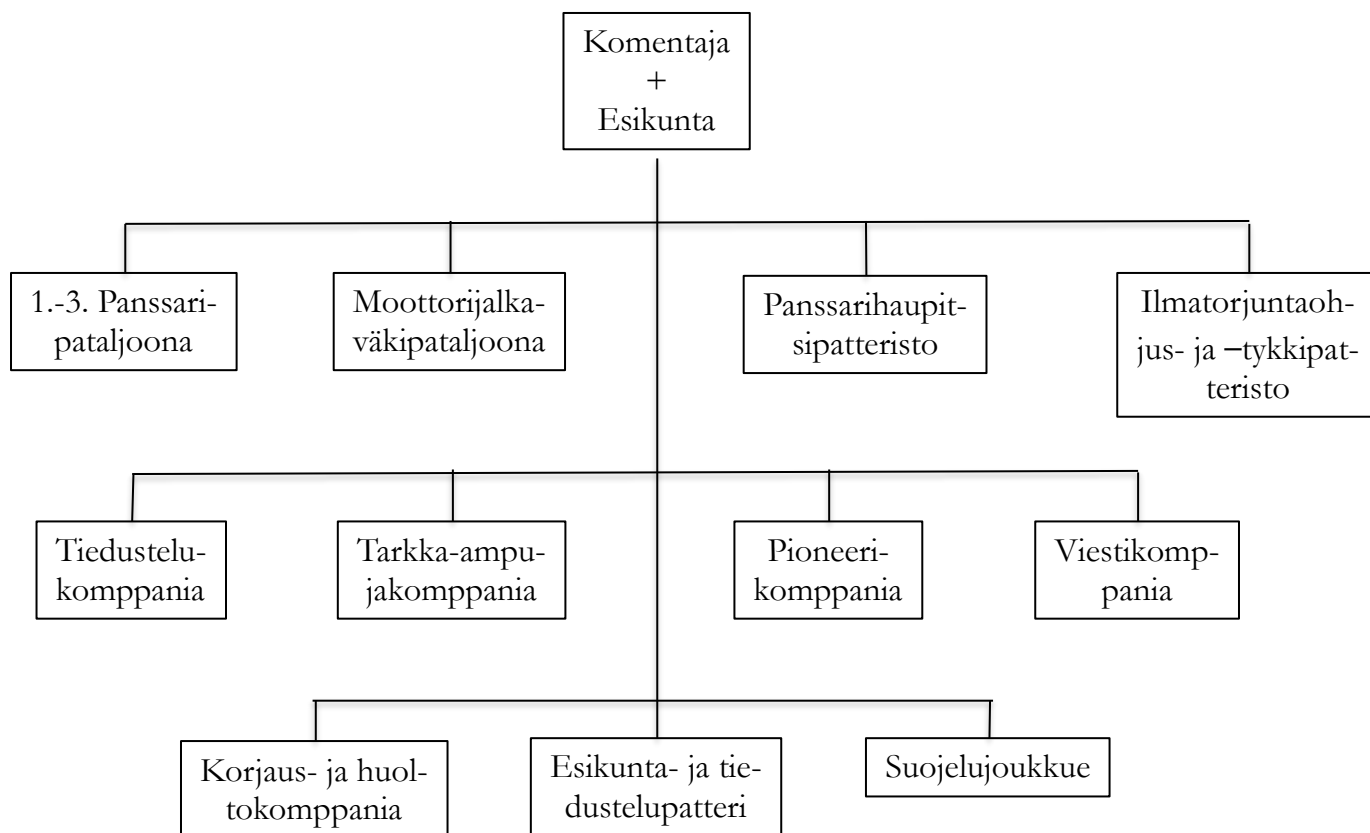

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 20. ARMEIJAN 3. MOOTTORIJALKAVÄKI-DIVISIOONAN 252. JA 752. MOOTTORIJALKAVÄKIRYKMENTTIEN KOKOONPANO (arvio)

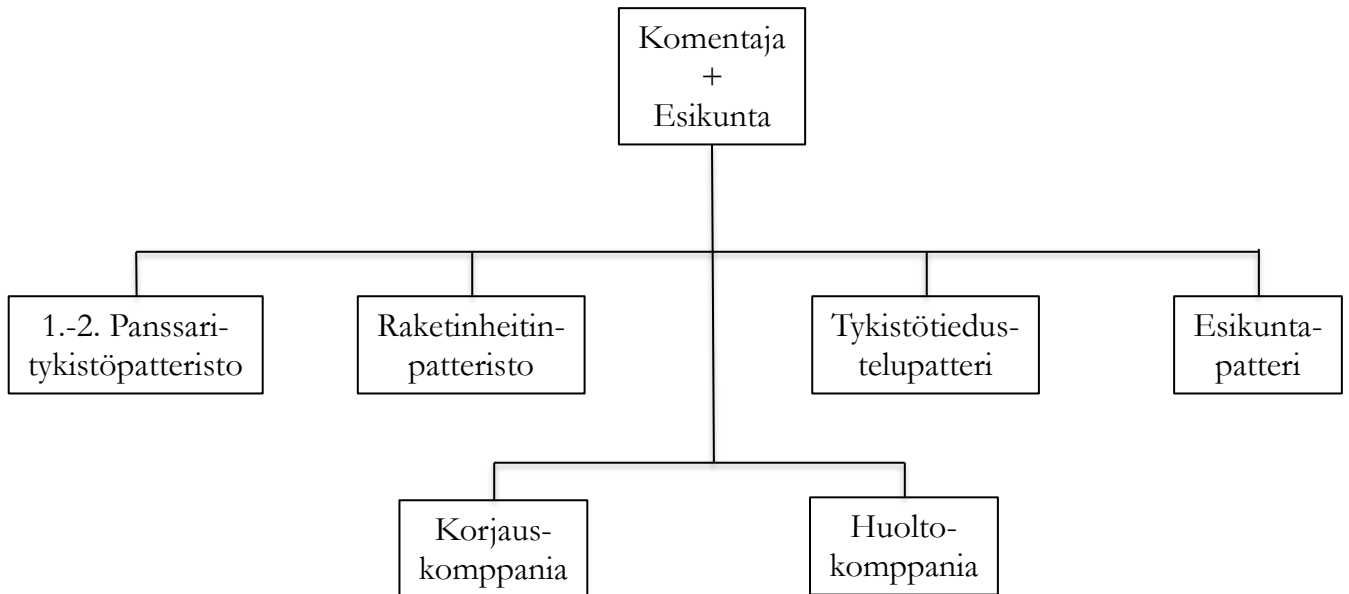
252. MTJVR:n sotakalustossa ainakin: 31 kpl T-72B3-taistelupanssarivaunua, 130 kpl BMP-2-rynnäköpanssarivaunua, 120 mm kranaatinheittämiä, 18 kpl 152 mm Msta-B-hauptseja, 4 kpl panssaroituja Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja, 4 kpl Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja. **752. MTJVR:n** sotakalustossa ainakin: 31 kpl T-72BM-taistelupanssarivaunua, 147 kpl BTR-82A-panssaroitua kuljetusajoneuvoa, 18 kpl 120 mm panssaroituja Nona-SVK-kranaatinheittämiä, 4 kpl panssaroituja Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja, 4 kpl Tunguska-Ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja.

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 20. ARMEIJAN 3. MOOTTORIJALKAVÄKI-DIVISIOONAN 237. PANSSARIRYKMENTIN KOKOONPANO (arvio)

Rykmentin sotakalustossa ainakin: 94 kpl T-72B3-taistelupanssarivaunuja, 41 kpl BMP-2-rynnäköpanssarivaunuja, 8 kpl 120 mm Sani-kranaatinheittimiä, 18 kpl 152 mm Msta-B-haupitseja, 4 kpl panssaroituja Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja, 4 kpl Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja.

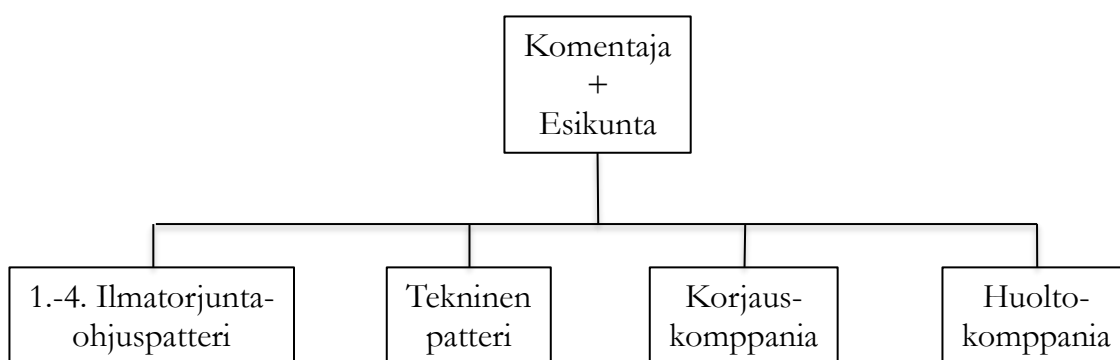
LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 20. ARMEIJAN 3. MOOTTORIJALKAVÄKI-DIVISIOONAN 99. PANSSARITYKISTÖRYKMENTIN KOKOONPANO (arvio)

Sotakalustossa ainakin:

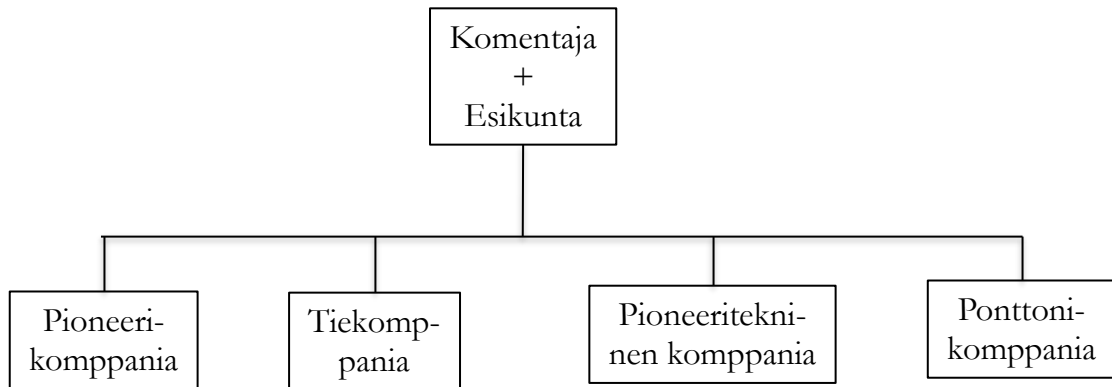
- 36 kpl 152 mm Msta-SM/SM2-panssarihaupitseja, 18 kpl 122 mm Grad-raketinheitimiä.
- Msta-SM:n tulinopeus on noin 10 laukausta minuutissa ja ampumaetäisyyden väitettiin olevan yli 40 km.

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 20. ARMEIJAN 3. MOOTTORIJALKAVÄKI-DIVISIOONAN 1143. ILMATORJUNTAOHJUSRYKMENTIN KOKOONPANO (arvio)

Ilmatorjuntaohjusrykmentin pääkalustona on 16 kpl panssaroituja Osa-AKM-il-matorjuntaohjusajoneuvoja.

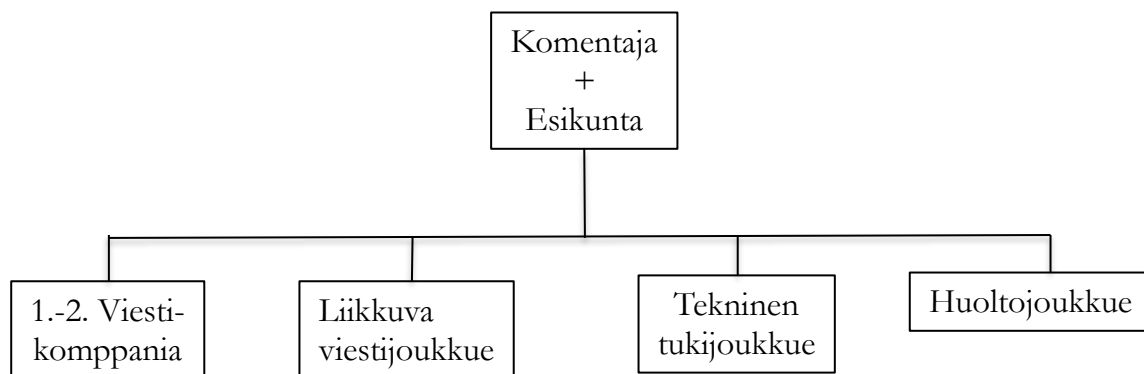
LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 20. ARMEIJAN 3. MOOTTORIJALKAVÄKI
DIVISIOONAN 337. PIONEERIPATALJOONAN KOKOONPANO (arvio)

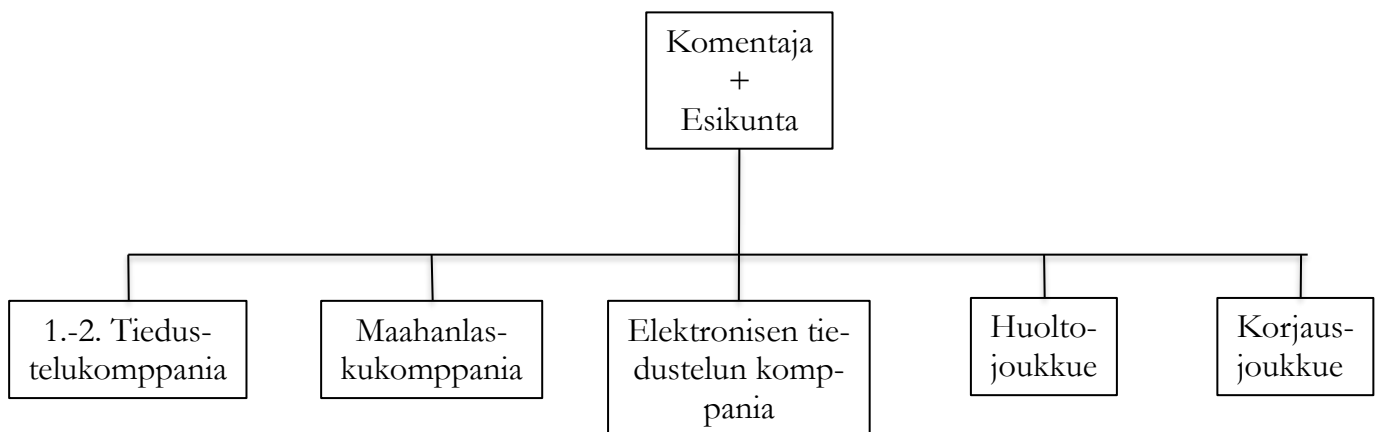
Sotakalustossa mahdollisesti:

- 93 mm RPO-A-Šmel termobaarisia sinkoja, kevyesti panssaroituja UR-77-raivauspanssarivaunuja, PP-2005- ja PP-2009-ponttonisiltaajoneuvoja.

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 20. ARMEIJAN 3. MOOTTORIJALKAVÄKI-DIVISIOONAN 692. ERILLISEN VIESTIPATALJOONAN KOKOONPANO (arvio)

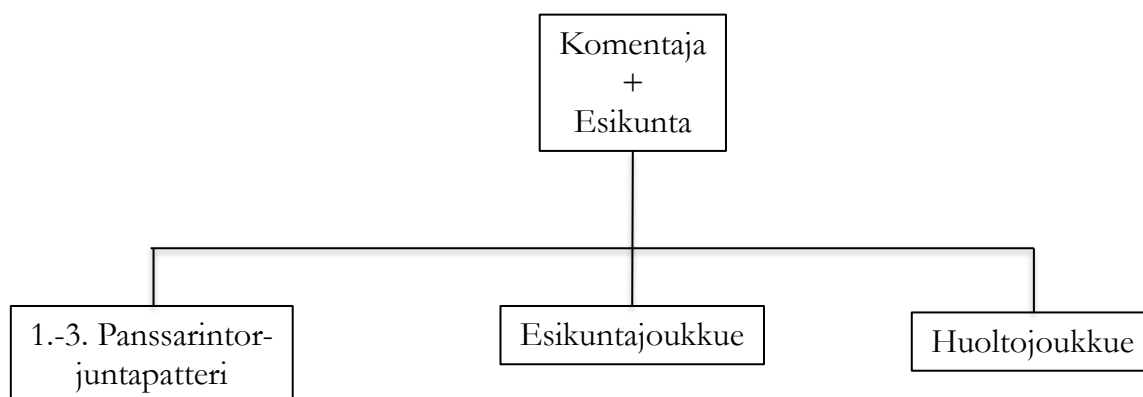

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 20. ARMEIJAN 3. MOOTTORIJALKAVÄKI-DIVISIOONAN 84. ERILLISEN TIEDUSTELUPATALJOONAN KOONPANO (arvio)

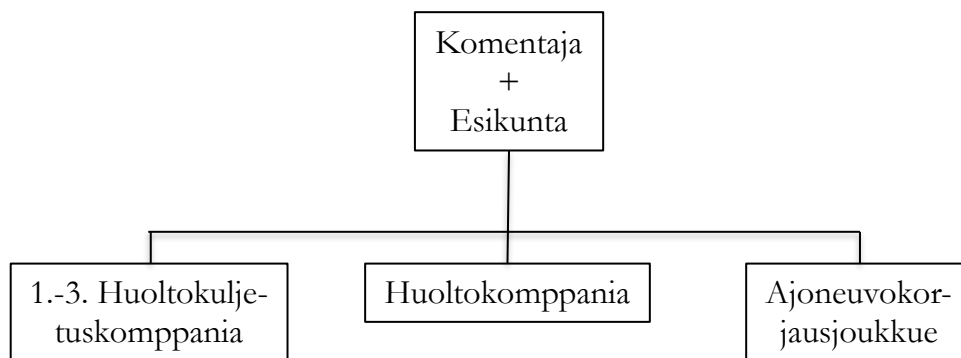
Sotakalustossa ainakin Orlan-10-lennokkeja ja SBR-lähitiedusteluasemia (maatiedustelututkia).

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 20. ARMEIJAN 3. MOOTTORIJALKAVÄKI-DIVISIOONAN 16. JA 159. PANSSARINTORJUNTAPATTERISTOJEN KOKOONPANO (arvio)

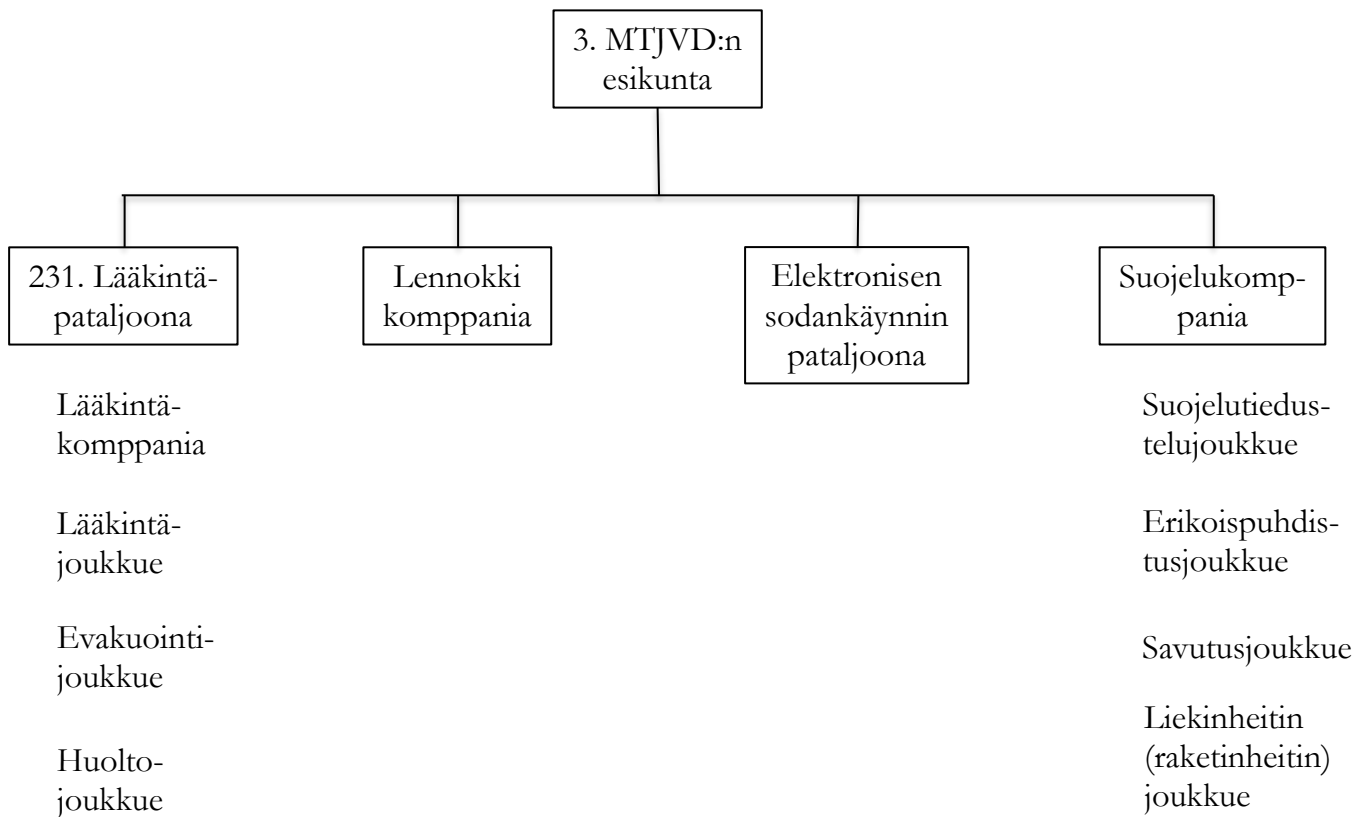

Patteriston sotakalustossa ainakin 12 kpl Šturm-S-panssarintorjuntaohjusvaunua, 6 kpl 100 mm Rapira-panssarintorjuntatykkiä.

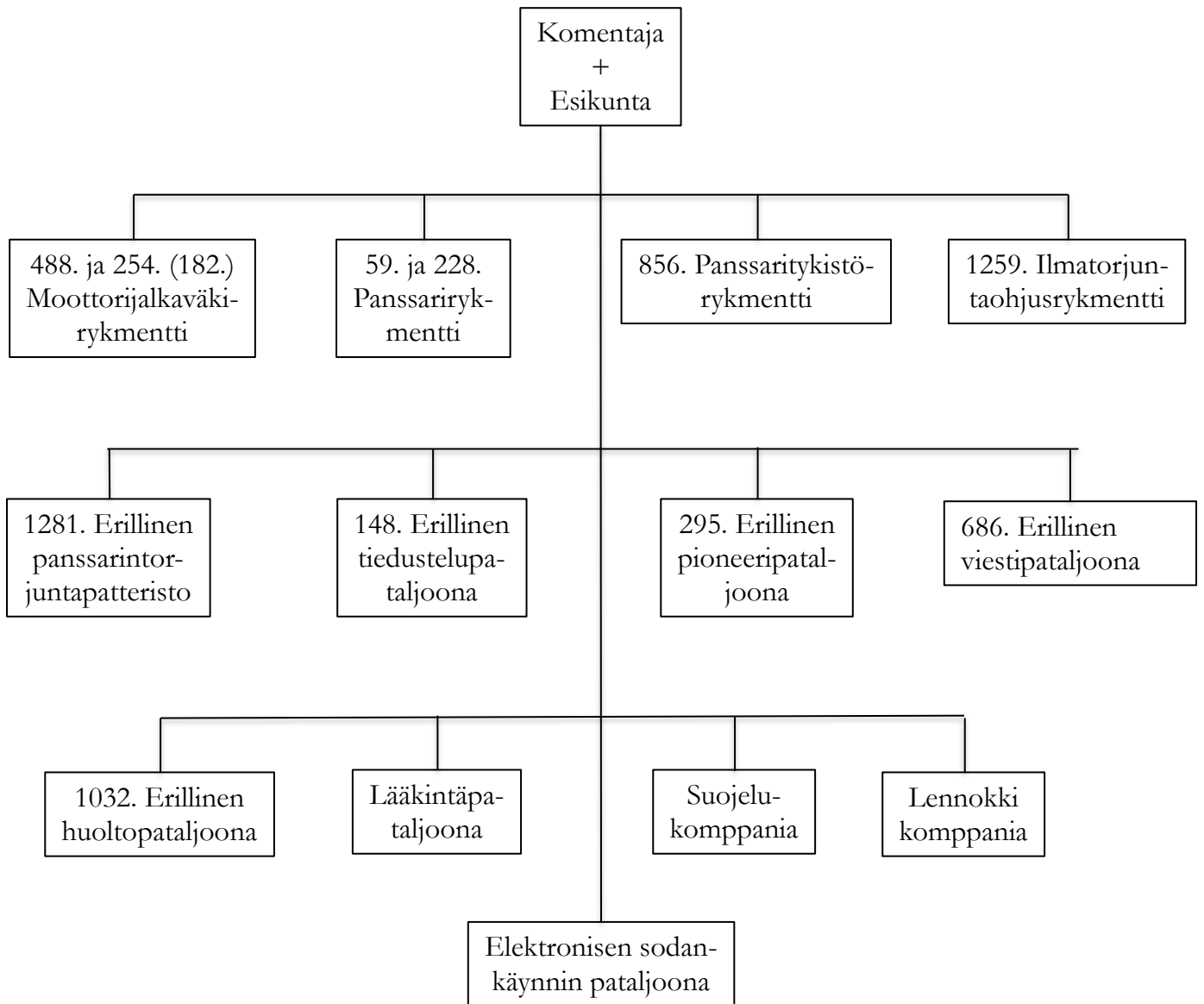
LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 20. ARMEIJAN 3. MOOTTORIJALKAVÄKI-DIVISIOONAN 911. HUOLTOPATALJOONAN KOKOONPANO (arvio)

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 20. ARMEIJAN 3. MOOTTORIJALKAVÄKI-DIVISIOONAN TUKIOSIEN KOKOONPANO (arvio)

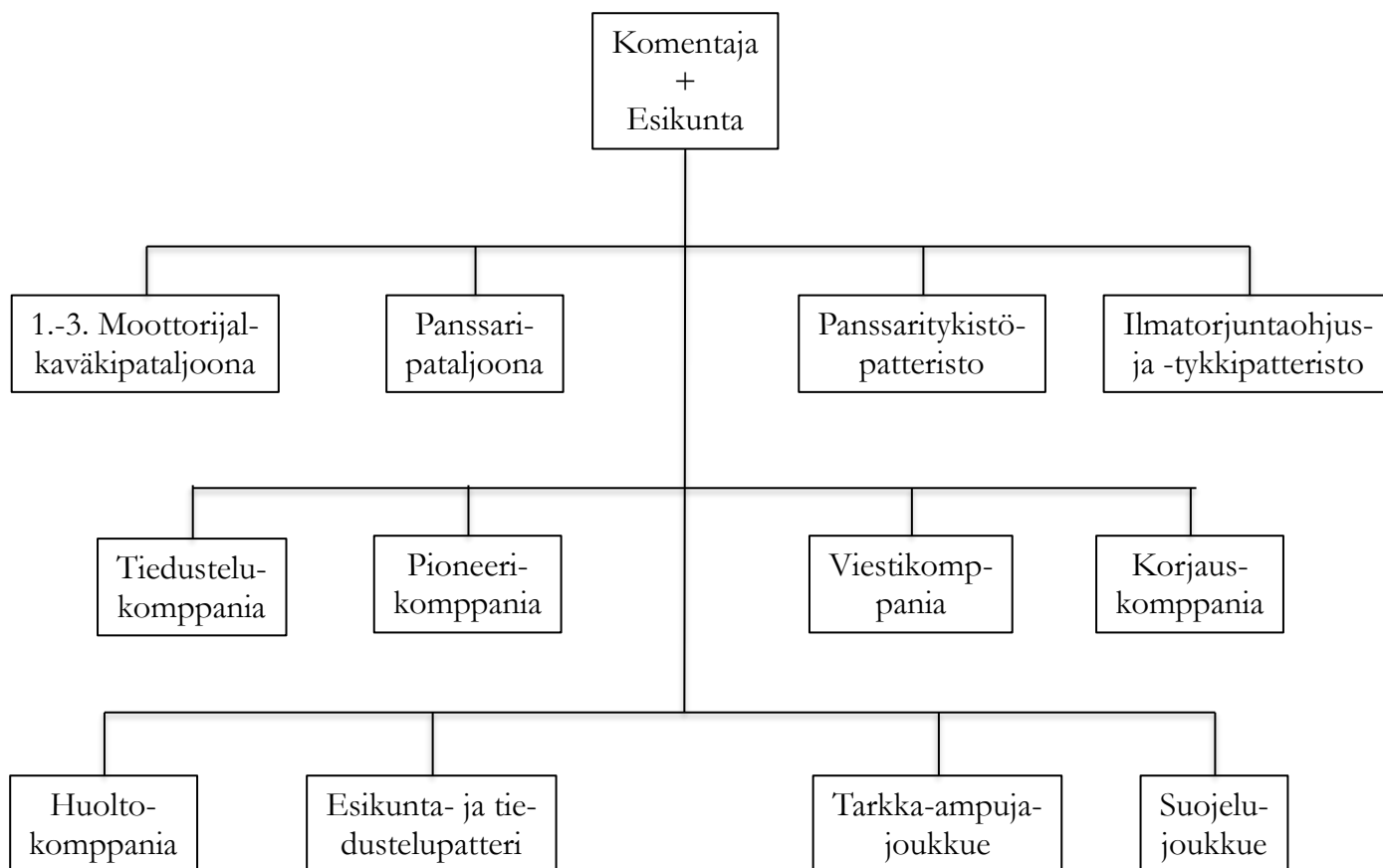

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 20. ARMEIJAN 144. MOOTTORIJALKAVÄ-
KIDIVISIOONAN KOKOONPANO (arvio)

Sotakalustossa 400 kpl taistelupanssarivaunuja ja 600 kpl rynnäkköpanssarivaunuja.

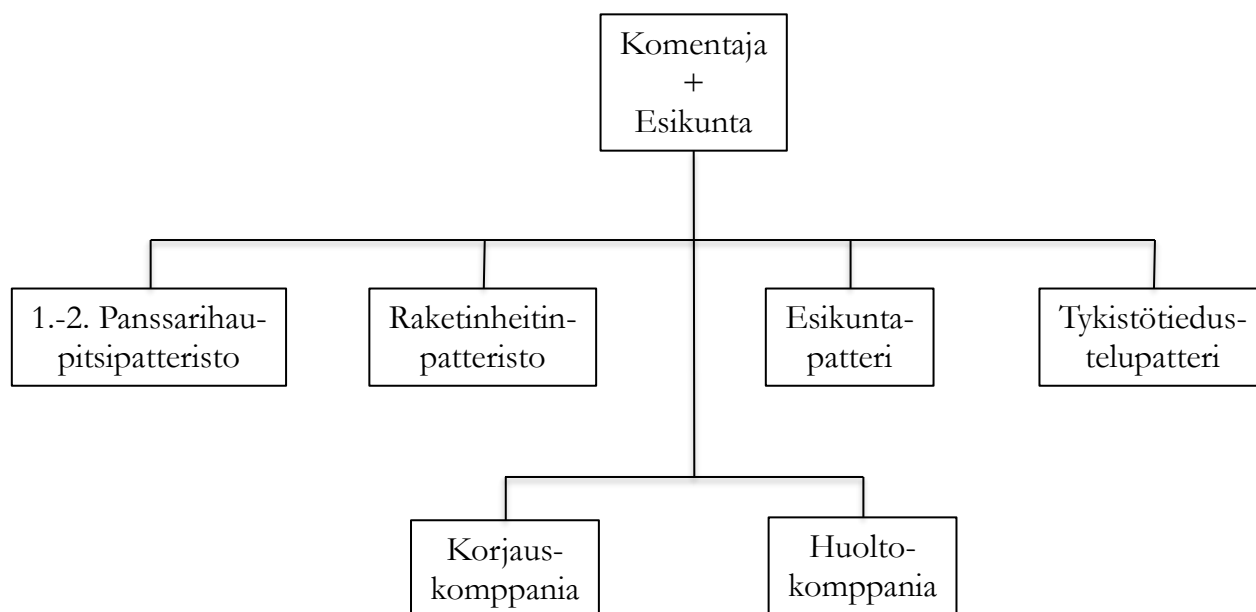
LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 20. ARMEIJAN 144. MOOTTORIJALKAVÄ-
KIDIVISIOONAN 488. MOOTTORIJALKAVÄKIRYKMENTIN KO-
KOONPANO (arvio)

Sotakalustossa ainakin:

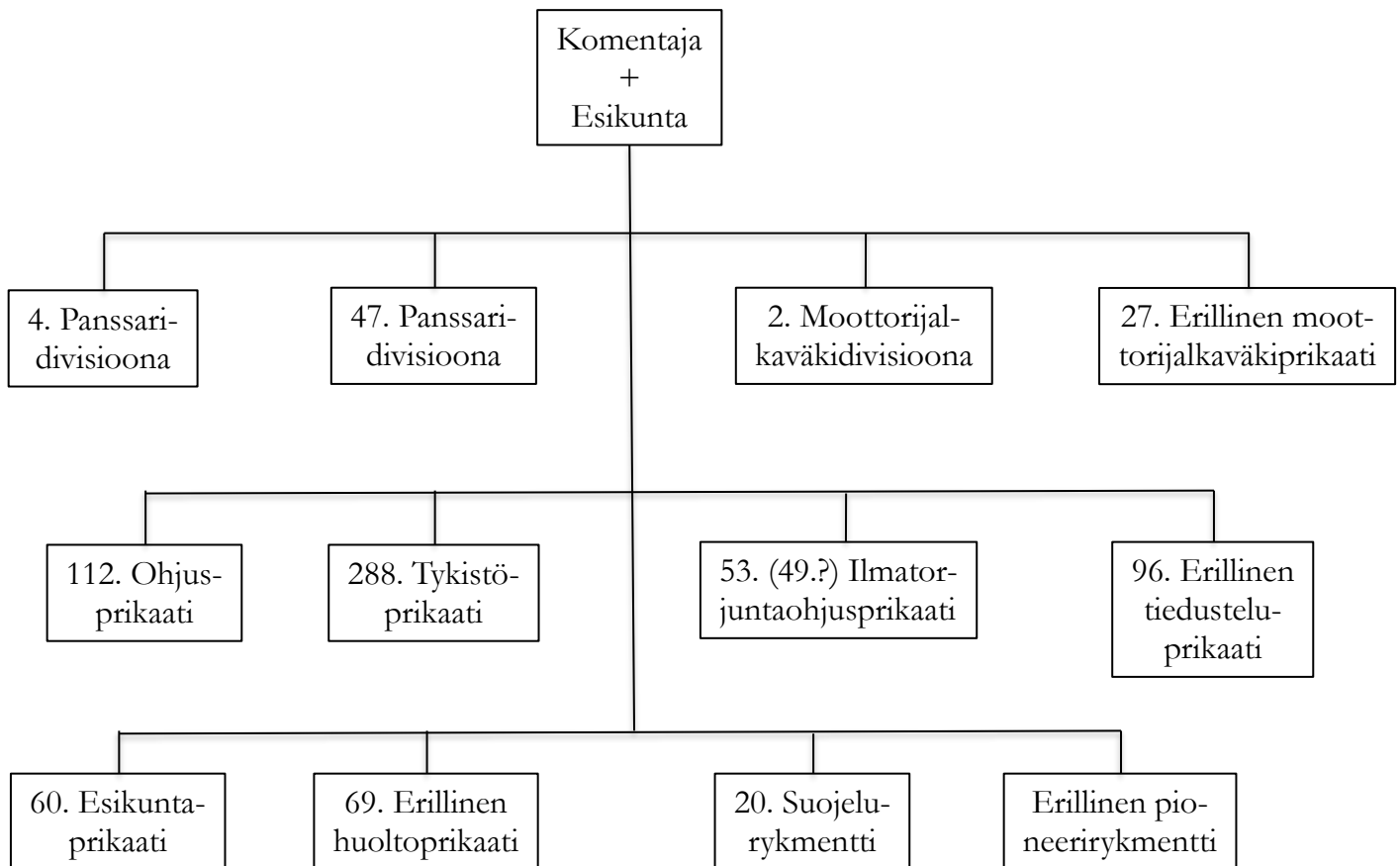
- 123 kpl BMP-2-rynnäkköpanssarivaunija, 31 kpl T-72B3-taistelupanssarivaunuja.
- 18 kpl 120 mm Sani-kranaatinheitimiä, 18 kpl 122 mm Gvozdika-panssarihaupitseja, 4kpl panssaroituja Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja, 4 kpl Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja.

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 20. ARMEIJAN 144. MOOTTORIJALKAVÄ-
KIDIVISIOONAN 856. PANSSARITYKISTÖRYKMENTIN KOKOON-
PANO (arvio)

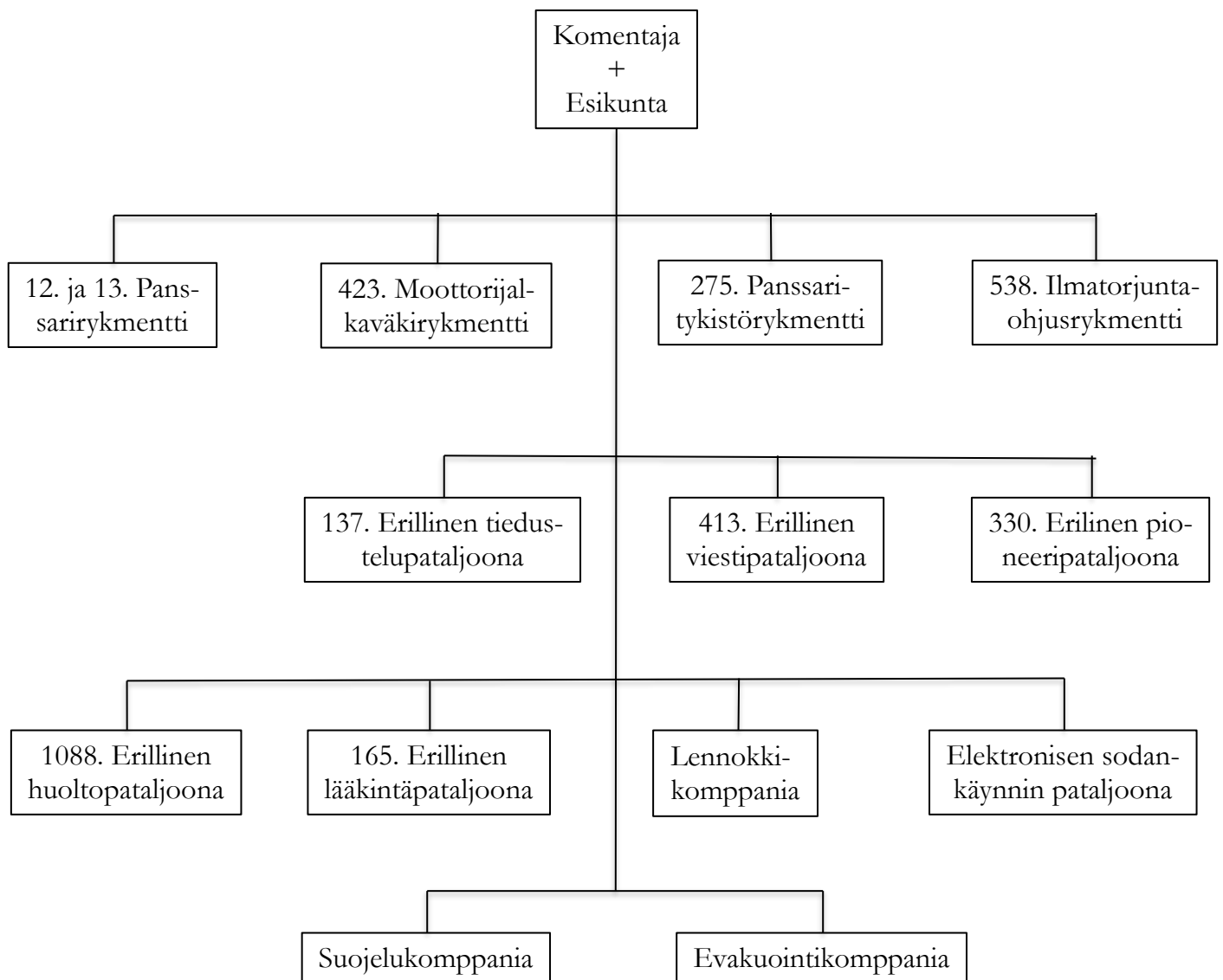

Sotakalustossa ainakin: 36 kpl 152 mm Msta-SM/SM2-panssarihaupitseja, 18 kpl Tornado-G-raketinheitimiä. Tykistötiedustelupatterilla käytössään ainakin AZK-5- ja 7-äänimittauslaitteita.

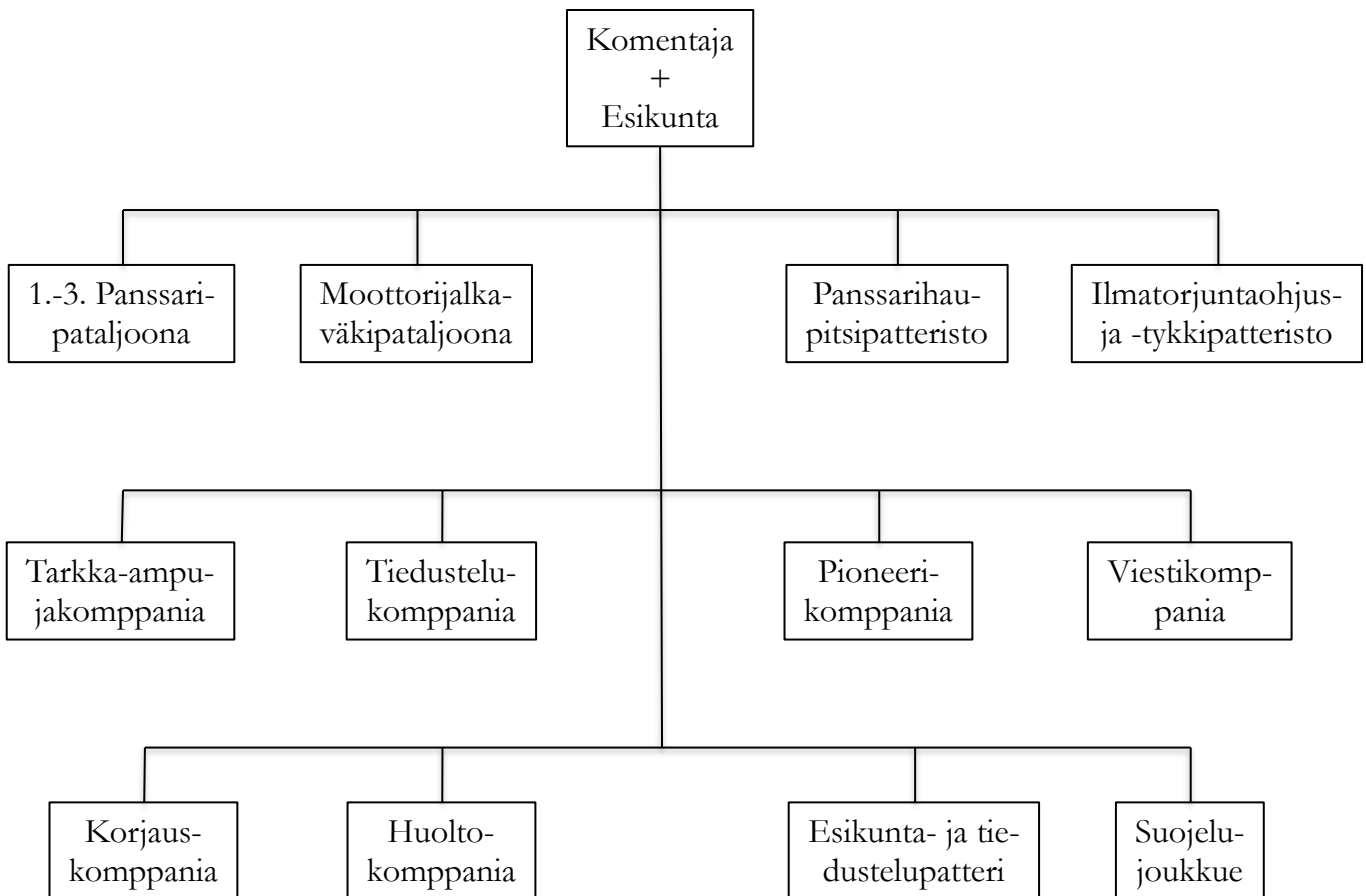
LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 1. PANSSARIARMEIJAN KOKOONPANO (arvio)

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 1. PANSSARIARMEIJAN 4. PANSSARIDIVI-
OONAN KOKOONPANO (arvio)

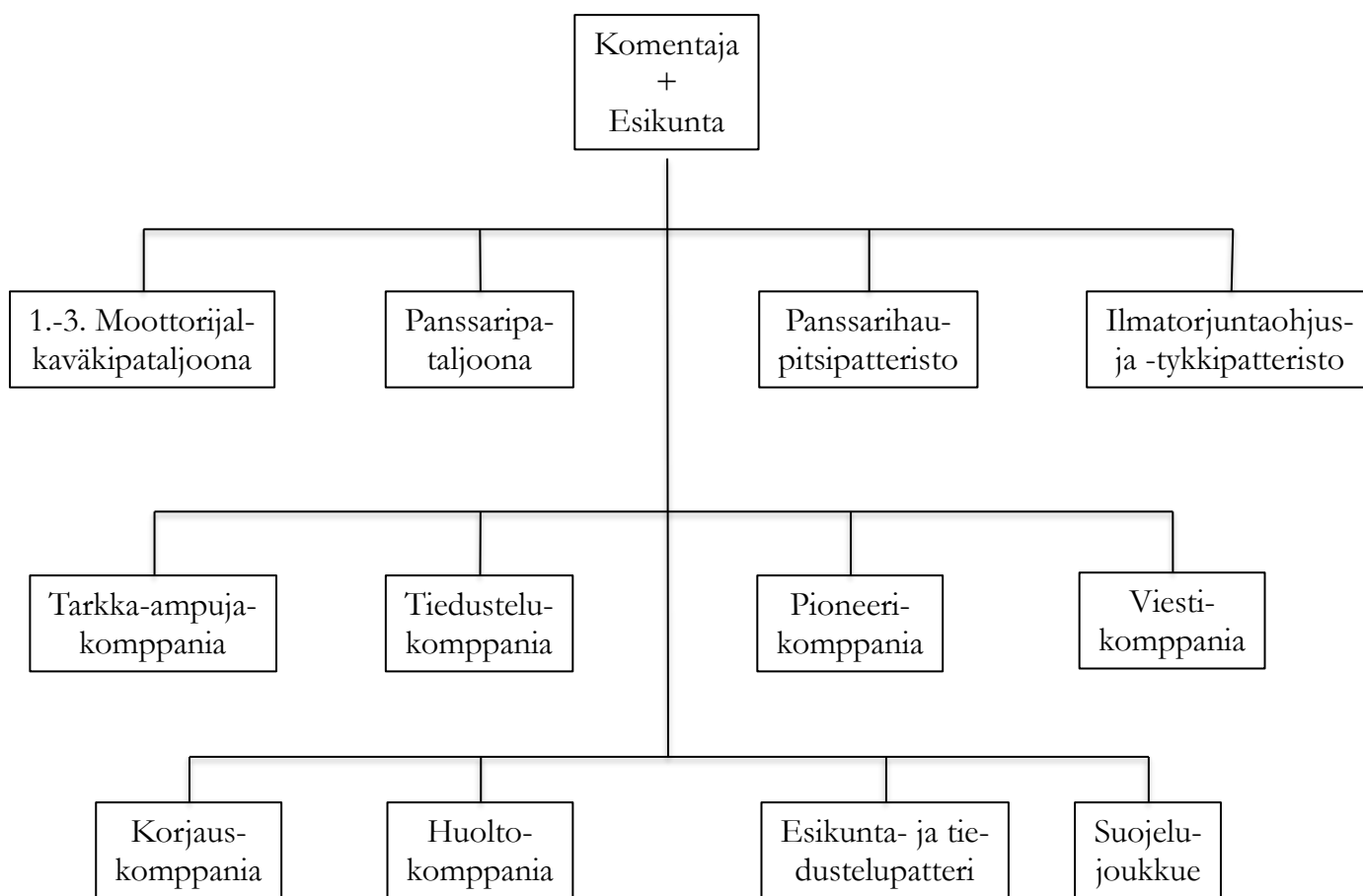
LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 1. PANSSARIARMEIJAN 4. PANSSARIDIVI-
SIOONAN 12. JA 13. PANSSARIRYKMENTIN KOKOONPANO (arvio)

Panssarirykmentin sotakalustossa ainakin:

- 94 kpl T-80U/BV-taistelupanssarivaunuja, 41 kpl BMP-2M/3-rynnäköpanssarivaunuja.
- 8 kpl 120 mm Sani-kranaatinheitintä, 18 kpl 122 mm Gvozdika-panssarihaupitsia, 4 kpl panssaroituja Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja sekä 4 kpl Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja.

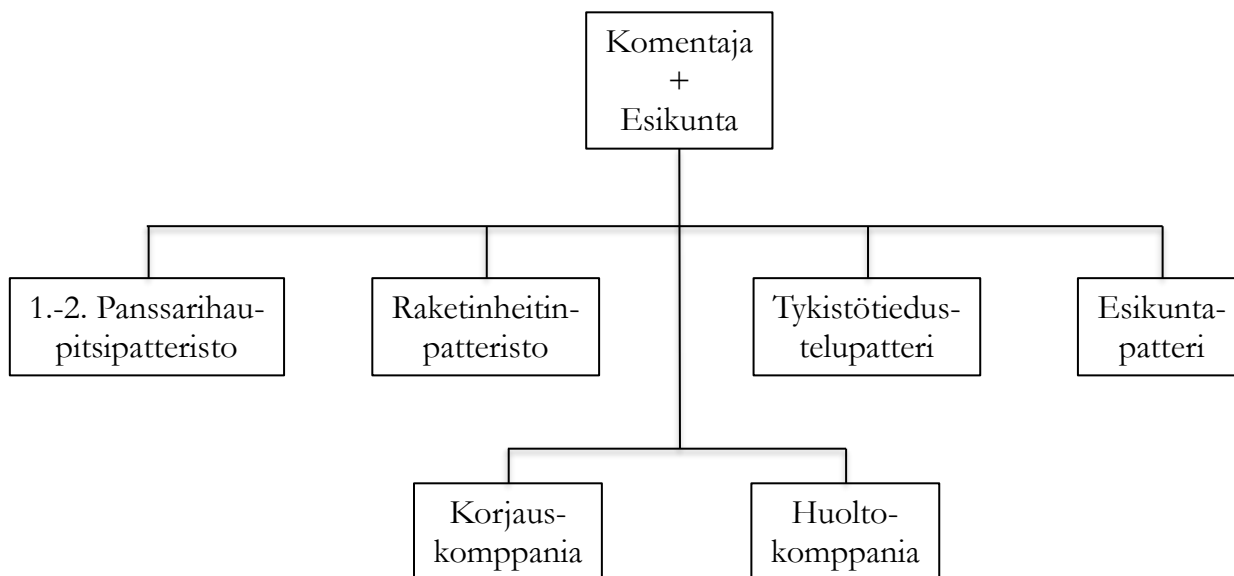
LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 1. PANSSARIARMEIJAN 4. PANSSADIVISIOONAN 423. MOOTTORIJALKAVÄKIRYKMENTIN KOKOONPANO (arvio)

Sotakalustossa ainakin:

- 41 kpl T-72B3-taistelupanssarivaunuja, 130 kpl BMP-2/M-rynnäköpanssarivaunuja.
- 18 kpl 120 mm Sani-kranaatinheitimiä, 18 kpl 122 mm Gvozdika-panssarihaupitseja, 4 kpl panssaroituja Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja ja 4 kpl Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja.

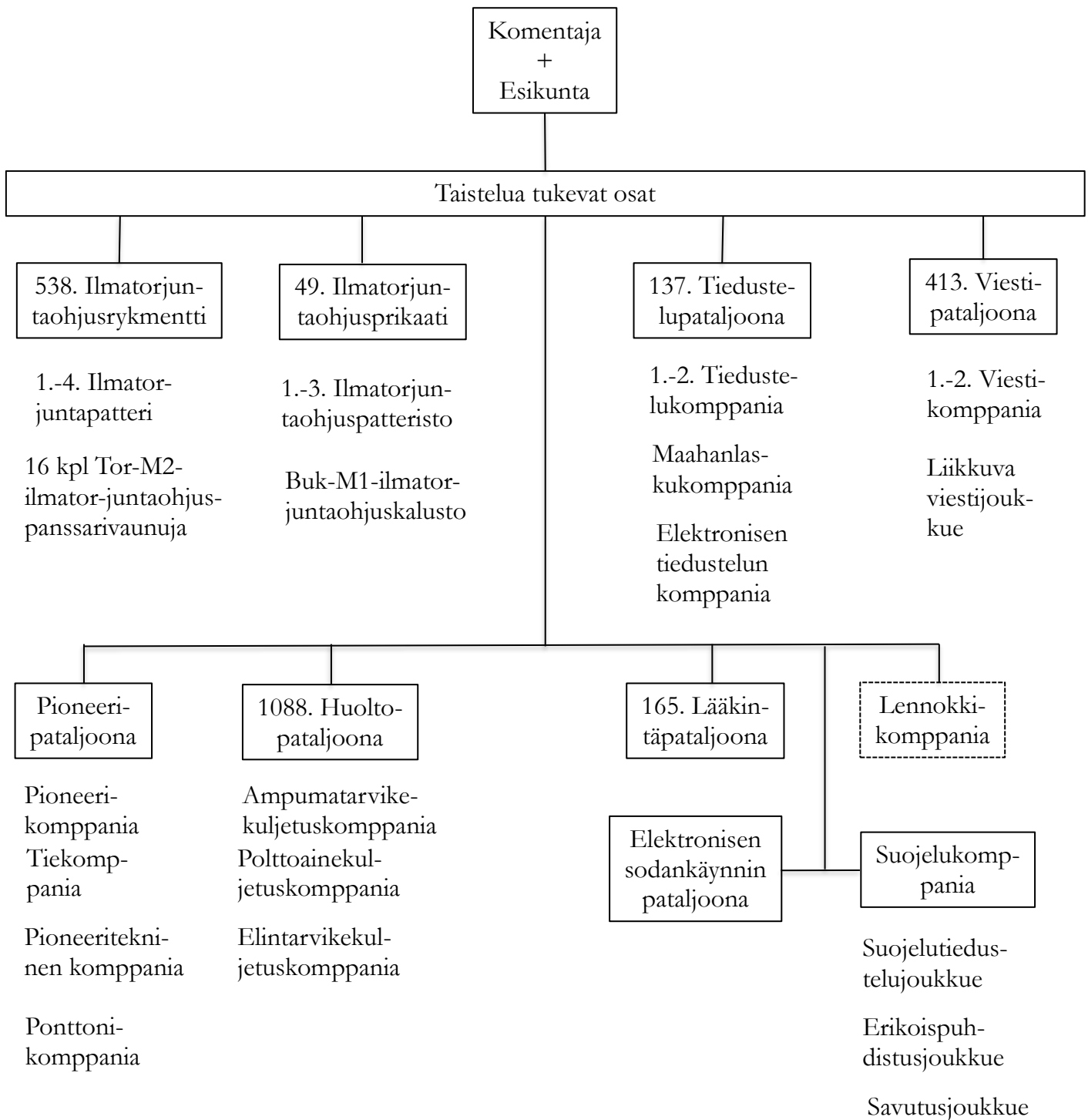
LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 1. PANSSARIARMEIJAN 4. PANSSARIDIVISIOONAN
275. PANSSARITYKKIRYKMENTIN KOONPANO (arvio)

Sotakalustossa mahdollisesti:

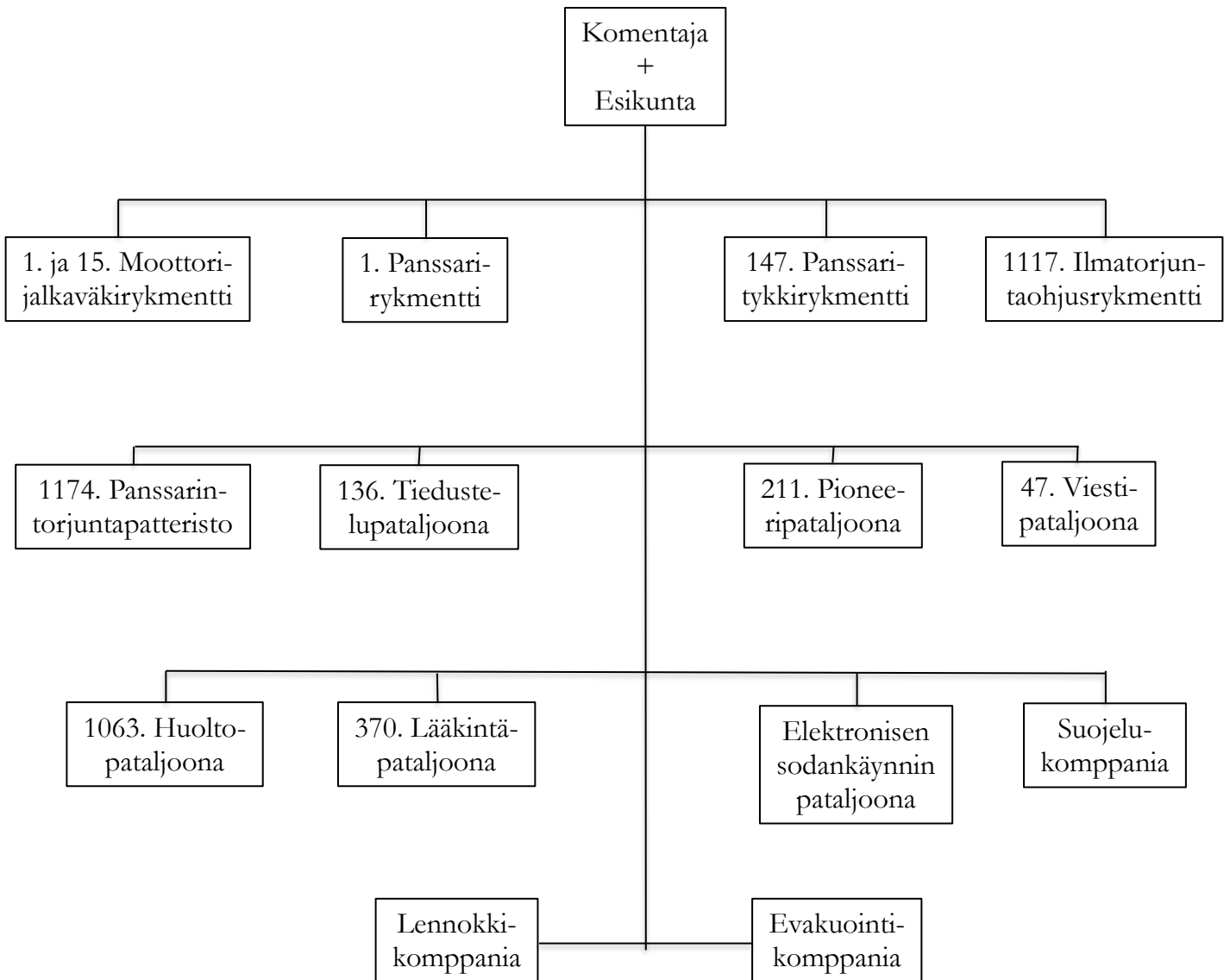
- 36 kpl 152 mm Msta-SM/2-panssarihaupitsia, 18 kpl Tornado-G- / Grad-raketin-hjeitintä, 120 mm Sani-kranaatinheittimiä. Keväällä 2018 rykmentillä oli kokeilukäytössä 10 kpl 152 mm Koalitsija-SV-panssarihaupitsia.

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 1. PANSSARIARMEIJAN 4. PANSSARIDIVISIOONAN
TAISTELUA TUKEVIEN OSIEN KOKOONPANO (arvio)

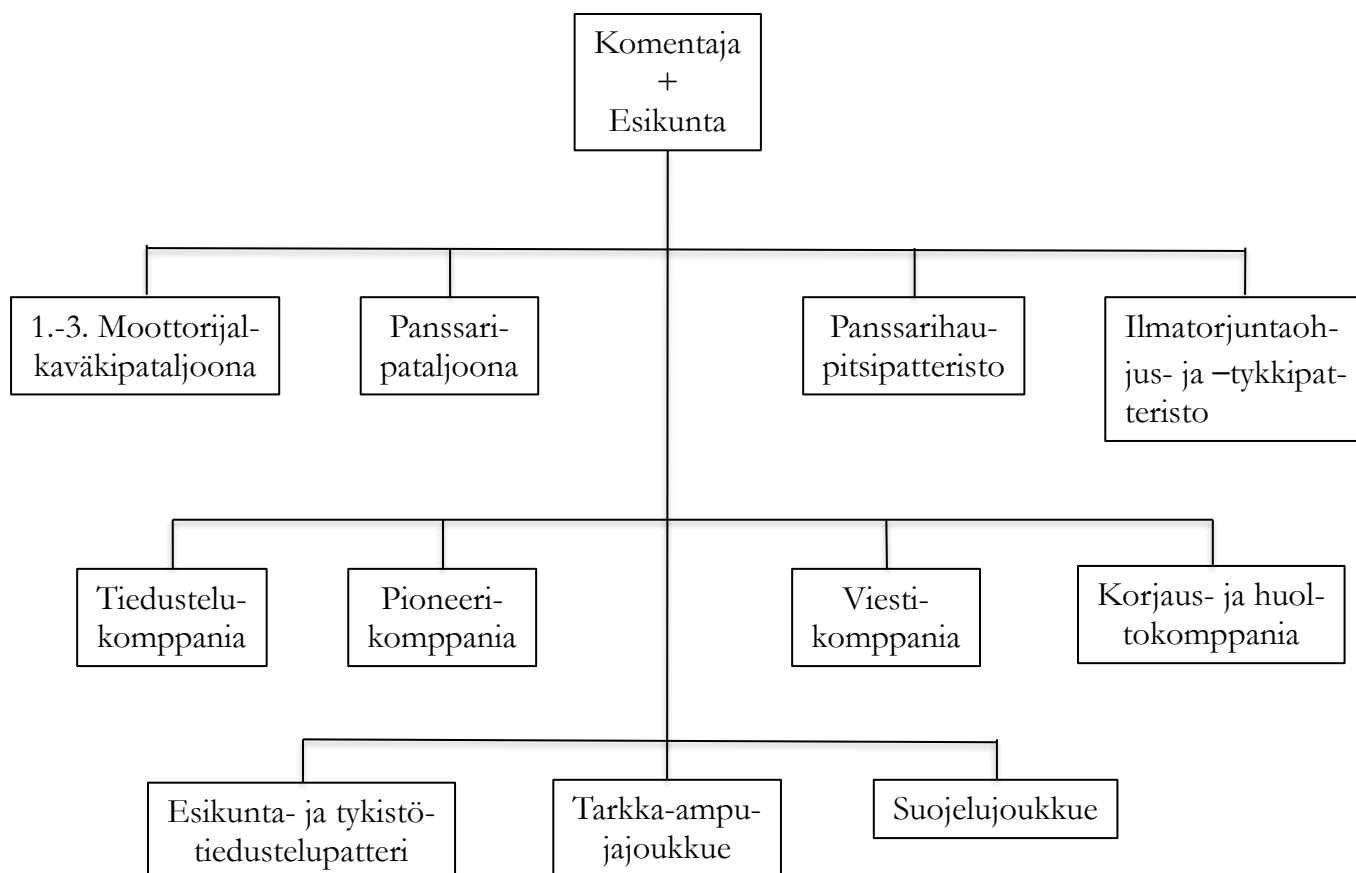
Lennokki-komppania on tänä päivänä mahdollisesti osa tiedustelupataljoonaa.

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 1. PANSSARIARMEIJAN 2. MOOTTORIJALKAVÄKI-DIVIOONAN KOKOONPANO (arvio)

1. Panssariarmeijan tela- ja pyöräajoneuvopäivityksiin liittyen 2. Moottorijalkaväkidivisioona sai keväällä 2020 käyttöönsä ensimmäiset T-90M-taistelupanssarivaunut.

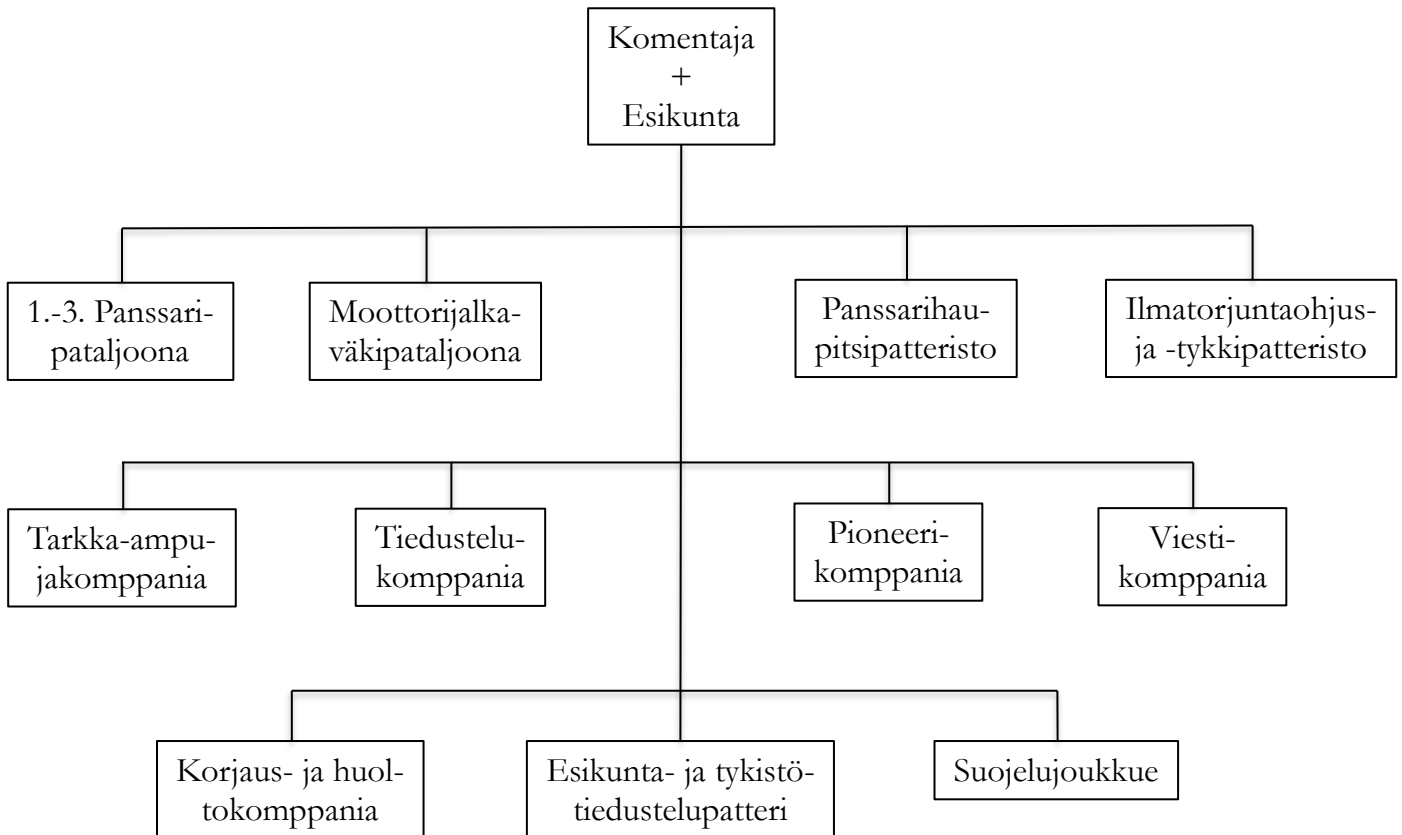
LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 1. PANSSARIARMEIJAN 2. MOOTTORIJALKAVÄKIDIVISIOONAN 1. JA 15. MOOTTORIJALKAVÄKIRYKMENTIN KOKOONPANO (arvio)

Sotakalustossa ainakin:

- 1. MTJVR: 31 kpl T-72B3-taistelupanssarivaunuja, 147 kpl BTR-80/82A-panssaroituja miehistön kuljetusajoneuvoja. 15. MTJVR: 31 kpl T-72B3-taistelupanssarivaunuja, 129 kpl BMP-2/M-rynnäköpanssarivaunuja.
- Molemmilla rykmenteillä: 18 kpl 120 mm Sani-kranaatinheittäjiä, 18 kpl 122 mm Gvozdika-panssarihaupitseja, 4kpl panssaroituja Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja, 4 kpl Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja.

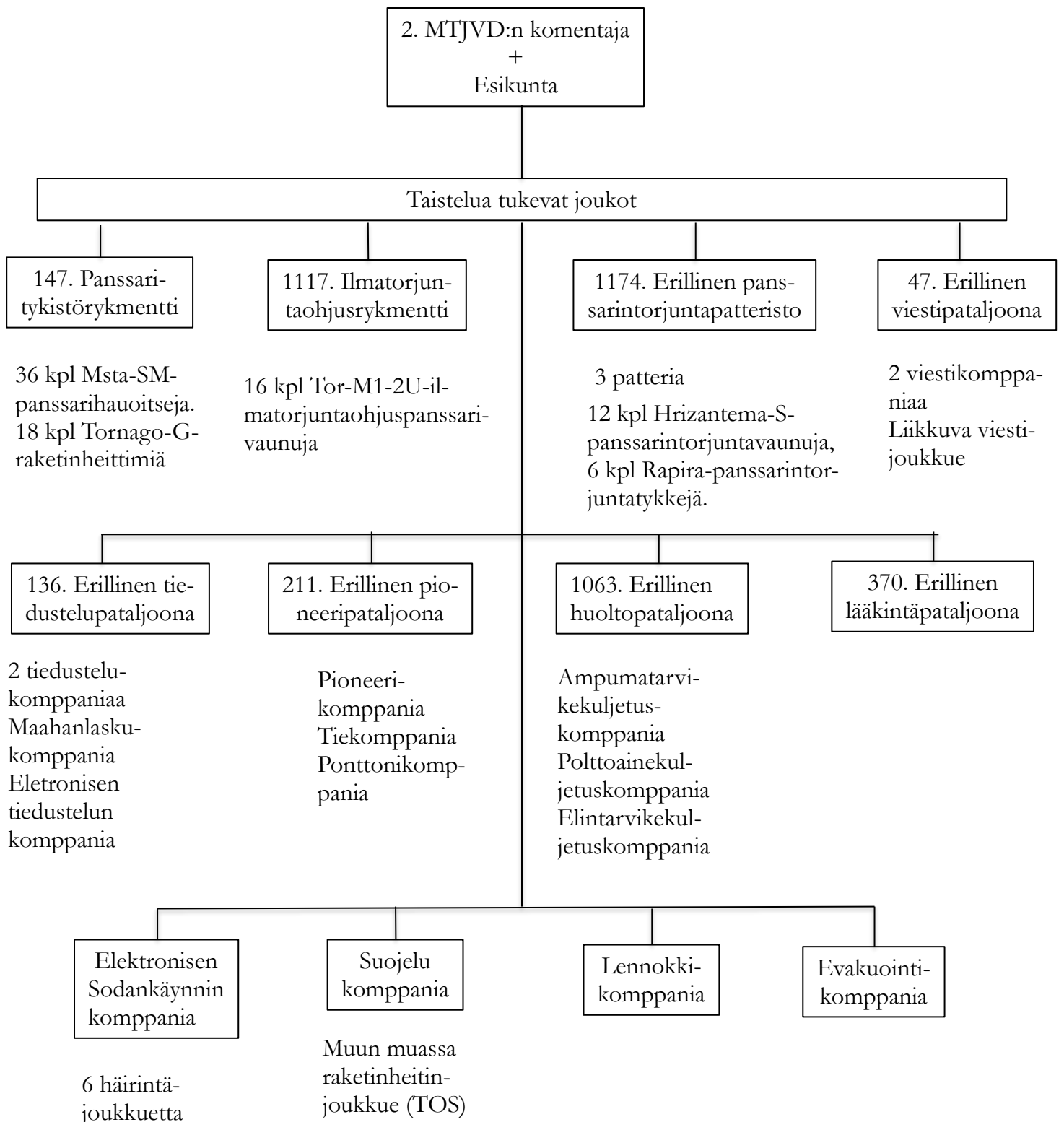
LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 1. PANSSARIARMEIJAN 2. MOOTTORIJALKAVÄKIDIVISIOONAN 1. PANSSARIRYKMENTIN KOKOONPANO (arvio)

Sotakalustossa ainakin:

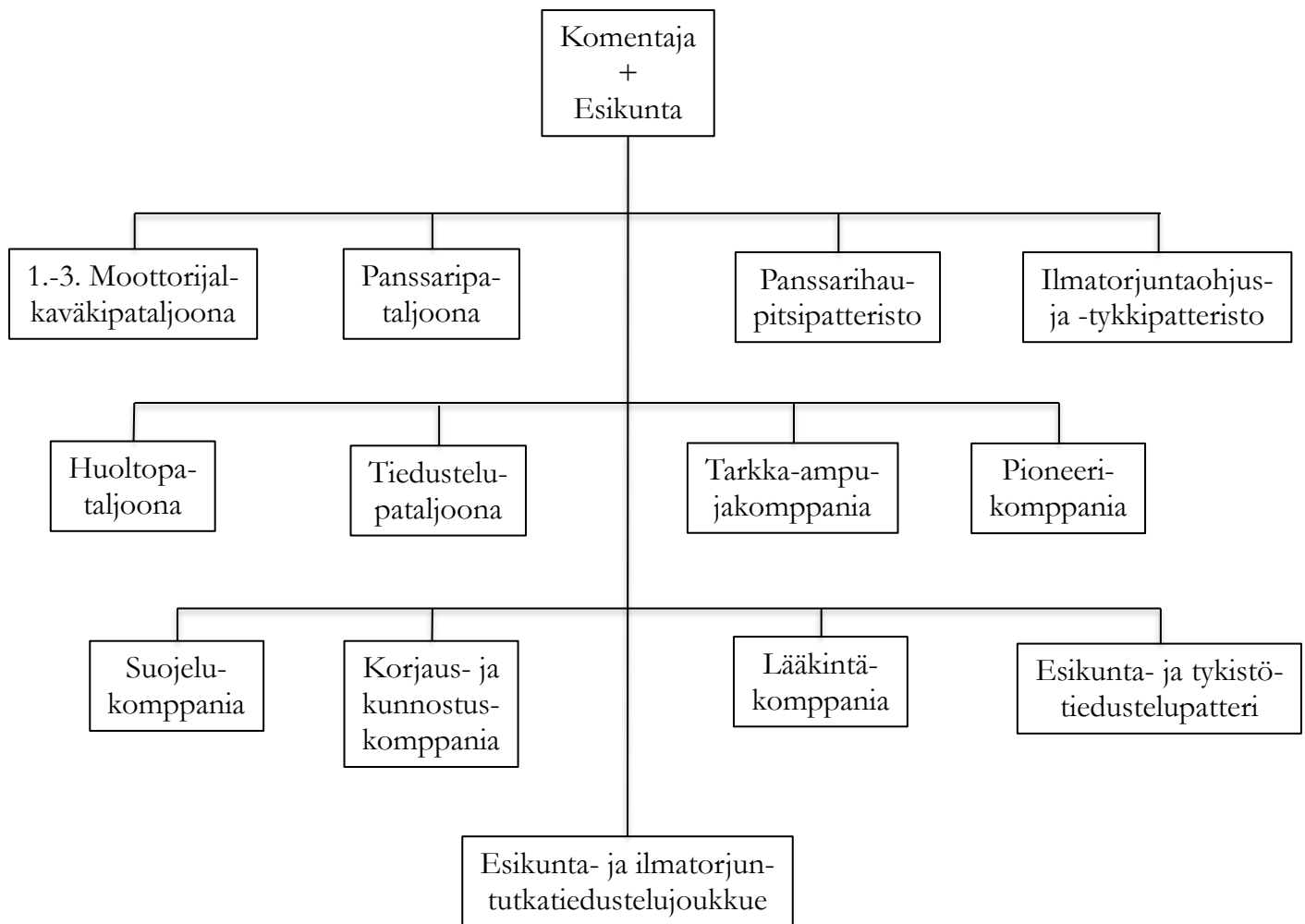
- 94 kpl T-72B3-taistelupanssarivaunuja, 41 kpl BMP-2-rynnäkköpanssarivaunuja.
- 8 kpl 120 mm Sani-kranaatinheittimiä, 18 kpl 122 mm Gvozdika-panssarihaupitseja, 4 kpl panssaroituja Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja, 4 kpl Tunguska-ilmatorjuntaohjus-panssarivaunuja.

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 1. PANSSARIARMEIJAN 2. MOOTTORIJALKAVÄKI-DIVISIOONAN TAISTELUA TUKEVIEN JOUKKOJEN KOKOONPANO (arvio)

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 1. PANSSARIARMEIJAN

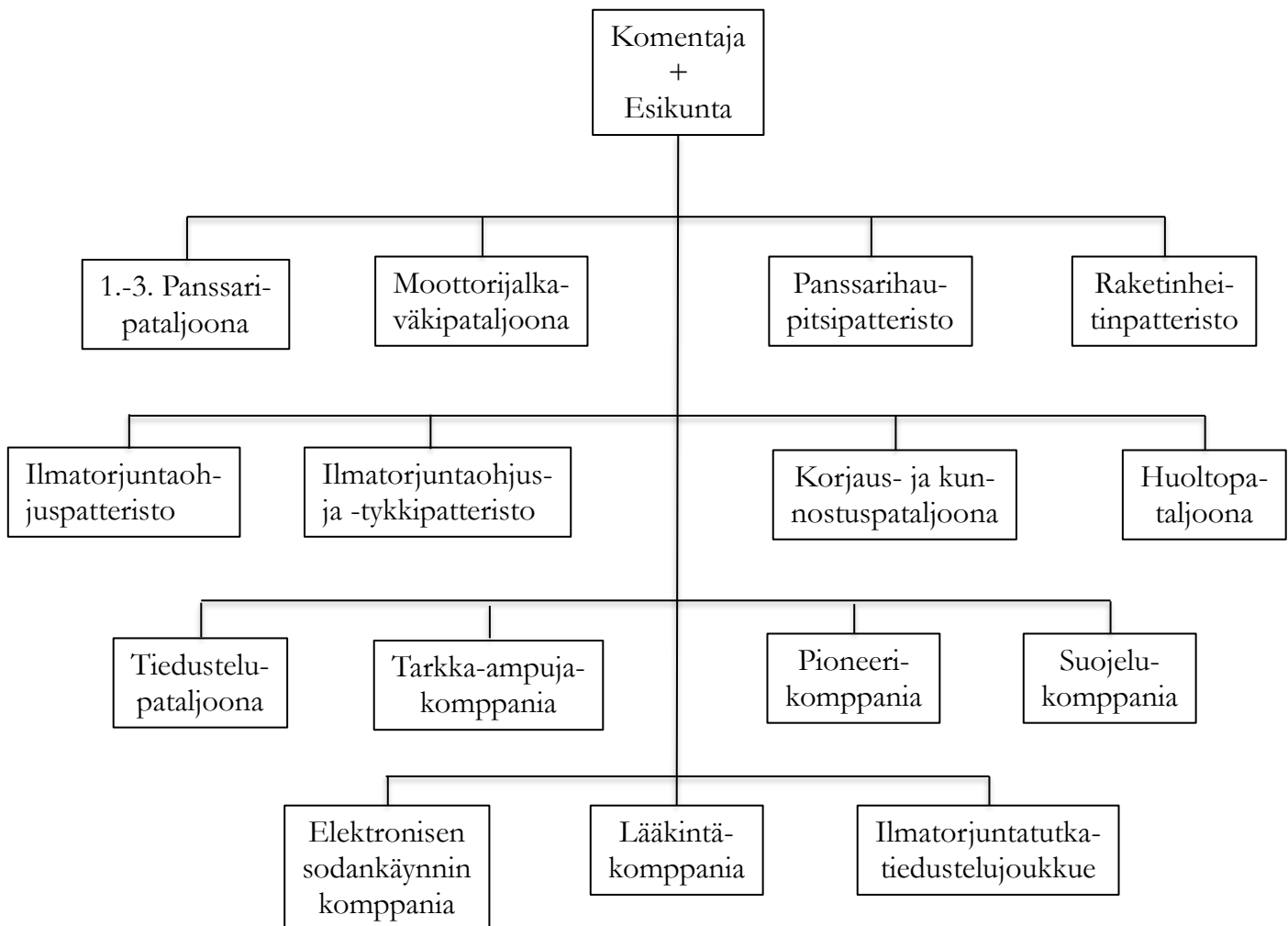
27. ERILLISEN MOOTTORIJALKAVÄKIPRIKAATIN KOKOONPANO (arvio)

Sotakalustossa ainakin:

- 41 kpl T-90A-taistelupanssarivaunua, 42 kpl BMP-3-rynnäköpanssarivaunua, 98 kpl BTR-82A-panssaroitua kuljetusajoneuvoa, 27 kpl BTR-80A-panssaroitua kuljetusajoneuvoa, 4 kpl BRDM-2-panssaroitua tiedusteluajoneuvoa.
- 18 kpl 120 mm Sani-kranaatinheitintä, 18 kpl 152 mm Akatsija-panssarihaupitsia, 6 kpl panssaroituja Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja, 6 kpl Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja, 27 kpl olalta ammuttavia Igla-ilmatorjuntaohjuksia.

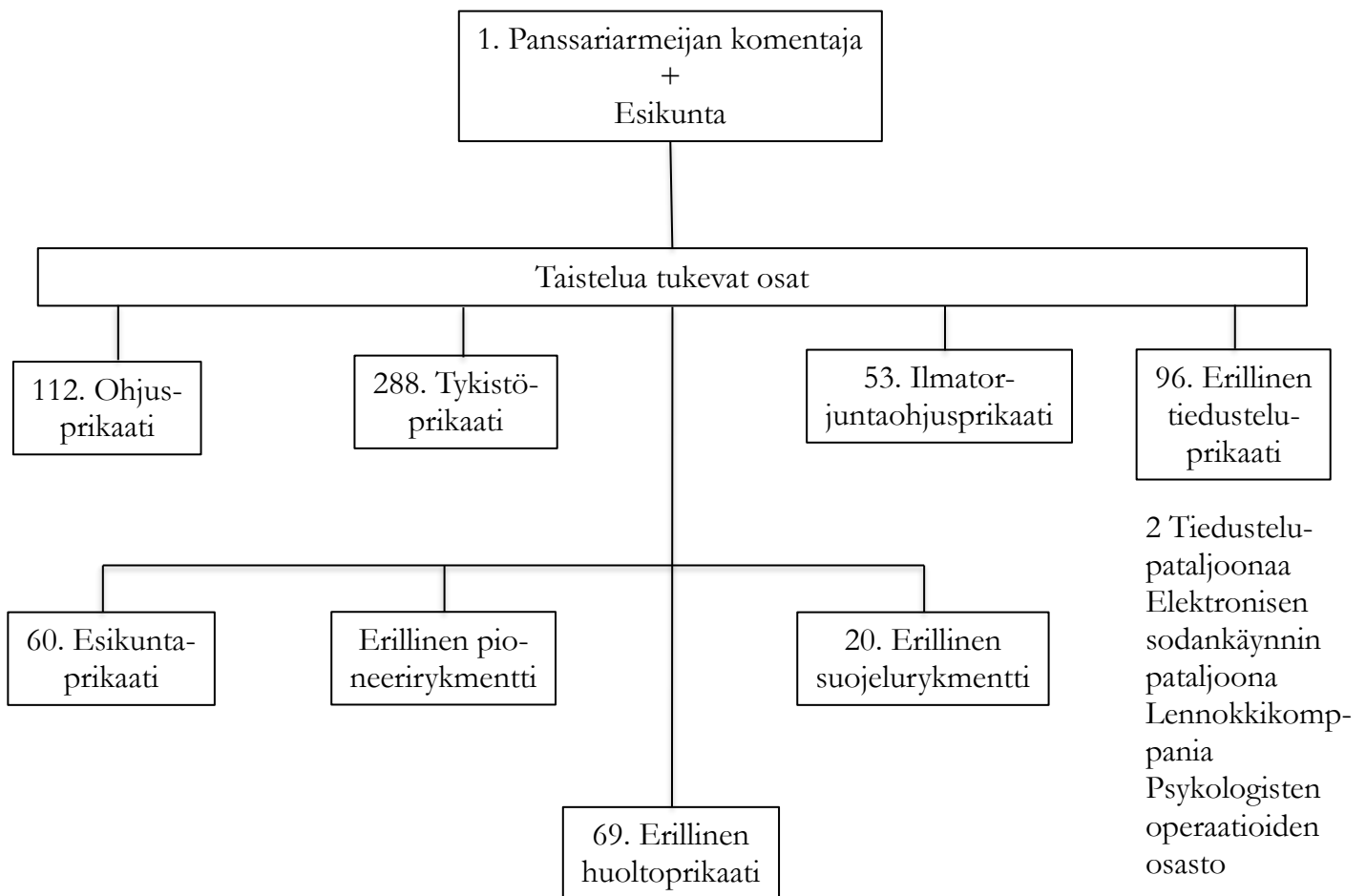
LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 1. PANSSARIARMEIJAN 47. PANSSARIDIVI-
SIOONAN RUNKONA OLLEEN 6. ERILLISEN PANSSARIPRIKAATIN
KOKOONPANO (arvio)

Sotakalustossa ainakin:

- 94 kpl T-72B3-taistelupanssarivaunua, 37 kpl BMP-3-rynnäköpanssarivaunua, 3 kpl BRM-3K "Rys"-tiedustelu- ja komentoajoneuvoa.
- 8 kpl 120 mm Sani-kranaatinheitintä, 18 kpl 152 mm Akatsija-panssarihau-pitsia, 18 kpl 122 mm Grad-raketinheitintä, 12 kpl panssaroituja Osa-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja, 6 kpl panssaroituja Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja, 6 kpl Tunguska-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja.

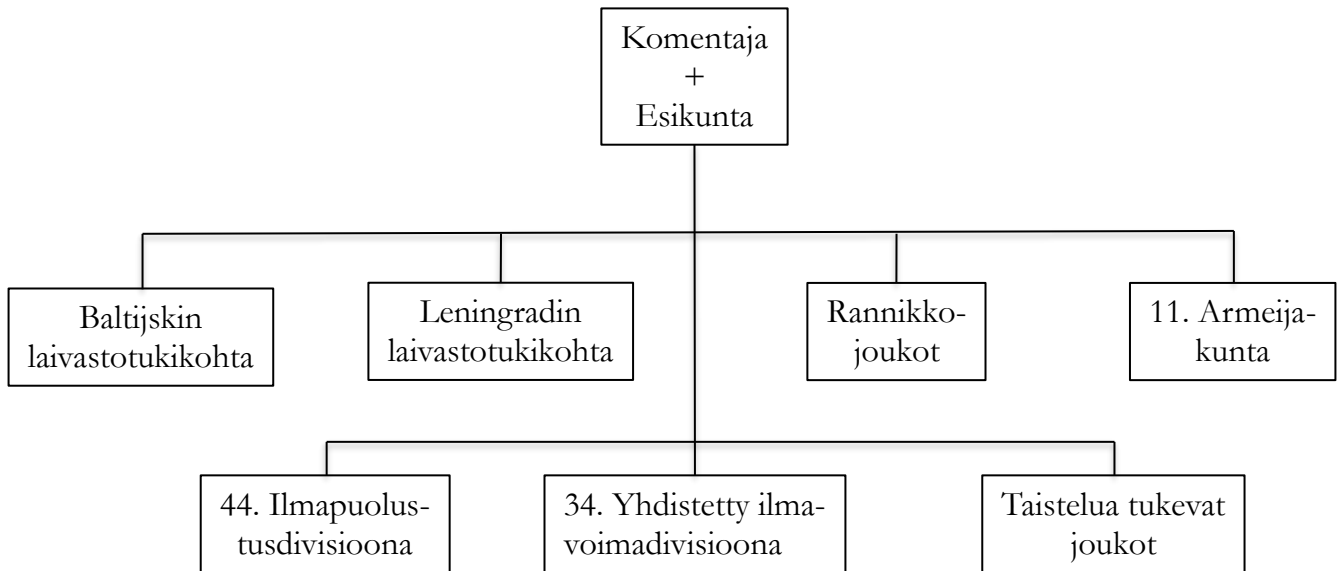
LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 1. PANSSARIARMEIJAN TAISTELUA TUKEVIEN OSIEN KOKOONPANO (arvio)

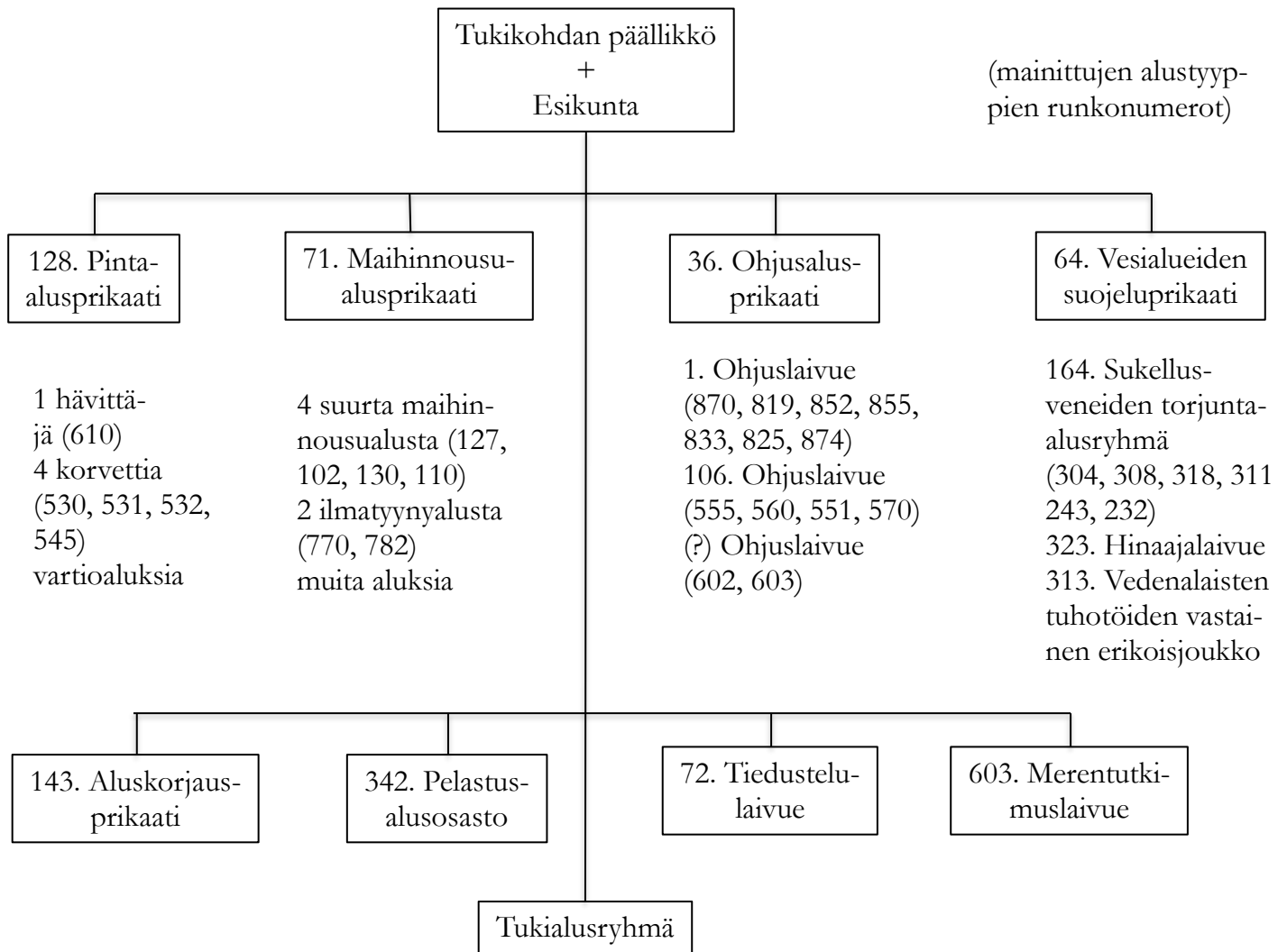
Sotakalustossa ainakin:

- Ohjusprikaatilla 12 kpl Iskandet-M-laikaisualustaa; Tykistöprikaatilla 36 kpl 152 mm Msta-B (mahdollisesti Msta-S) haupitseja, 8 kpl Uragan-rakettinheitimiä, 6 kpl 100 mm Rapira-panssarintorjuntatykkejä, 18 kpl Sturm-S-panssarintorjuntaohjusvaunuja; Ilmatorjuntaohjusprikaatilla 12 kpl Buk-M3-laukaisualustaa ja 12 kpl Tor-M2-ilmatorjuntaohjusvaunuja.
- Ohjus-, tykistö- ja ilmatorjuntaohjusprikaatien kokoonpanot kuten kyseiset joukot armeijatasolla on organisoitu.

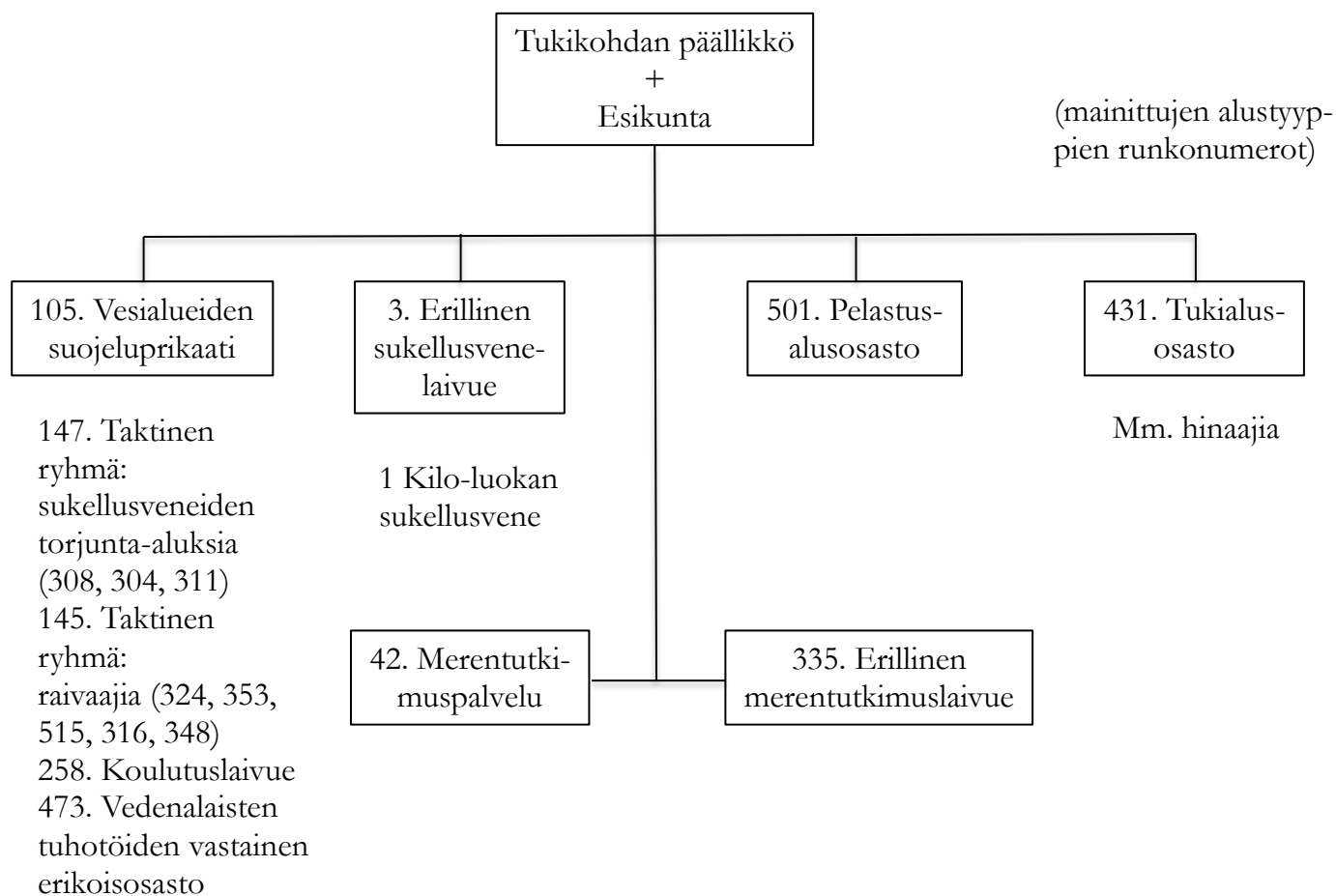
LÄNTISEN SOTILSAPIIRIN ITÄMEREN LAIVASTON KOKOONPANO
(arvio)

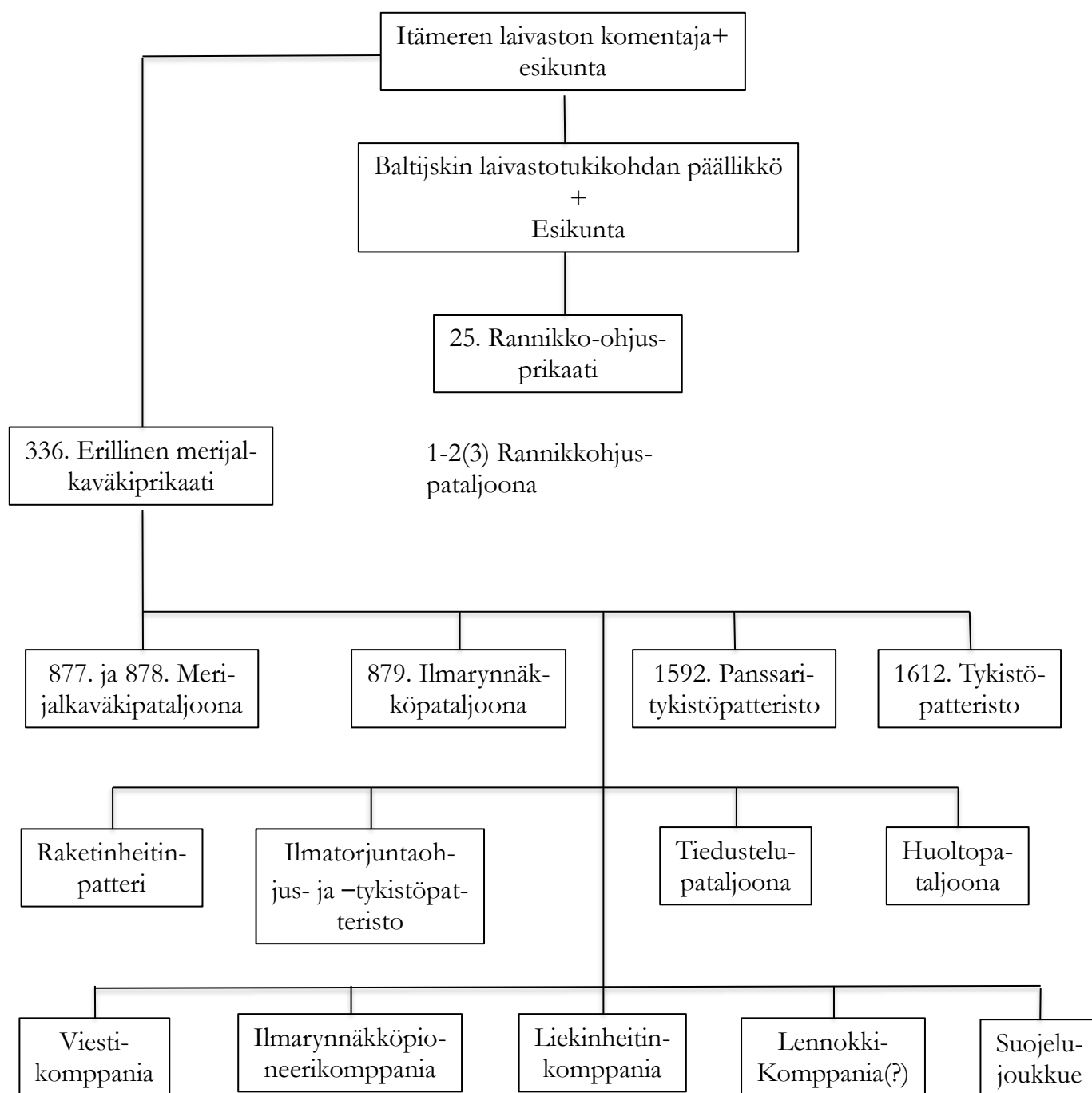
LÄNTISEN SOTILASPIIRIN ITÄMEREN LAIVASTON BALTIJSKIN LAIVASTOTUKIKOHDAN KOKOONPANO (arvio)

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN ITÄMEREN LAIVASTON LENINGRADIN
LAIVASTOTUKIKOHDAN KOKOONPANO (arvio)

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN ITÄMEREN LAIVASTON RANNIKKOJOUK-
KOJEN KOKOONPANO (arvio)

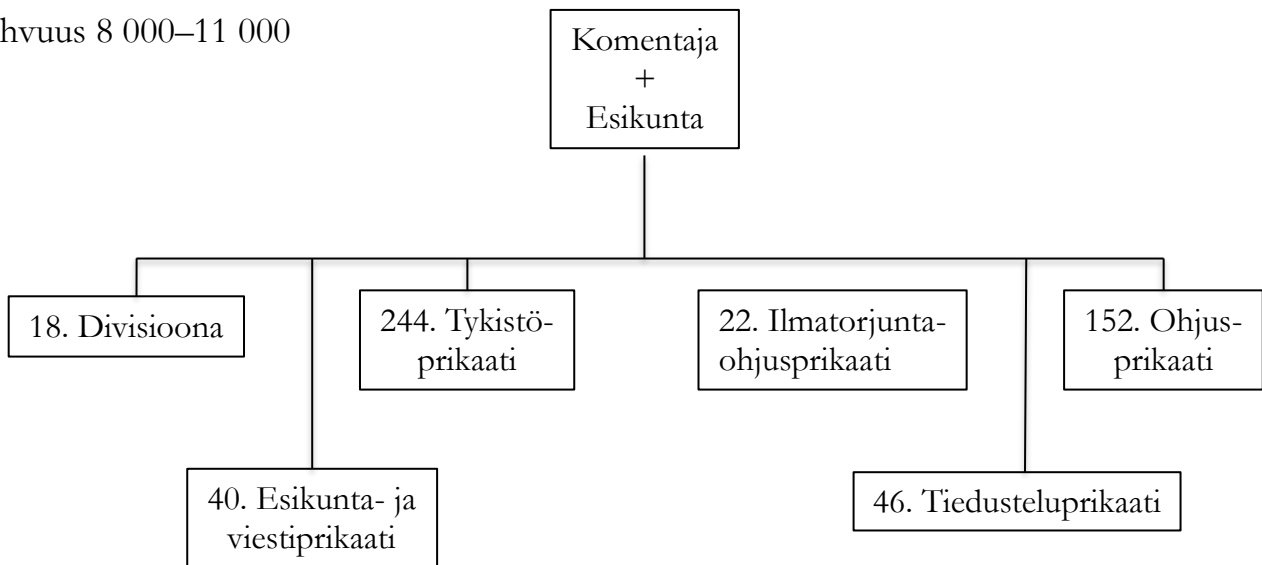

Merijalkaväkriprikaatin sotakalustossa ainakin:

- 134 kpl BTR-80/82A- panssaroituja kuljetusajoneuvoja, 59 kpl MT-LB-rynnäkköpanssarivaunuja.
- 18 kpl 122 mm Gvozdika-panssarihaupitseja, 152 mm Giatsint-telatykkeitä, 6 kpl Grad-/Smertš-raketinheitimiä, 12 kpl 120 millimetrin Nona-S-panssaritykkeitä, 37 kpl Konkurs-M-panssaritorjuntaohjusajoneuvoja, 6 kpl panssaroituja Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja, 6 kpl Šilka-ilmatorjuntapanssarivaunuja.

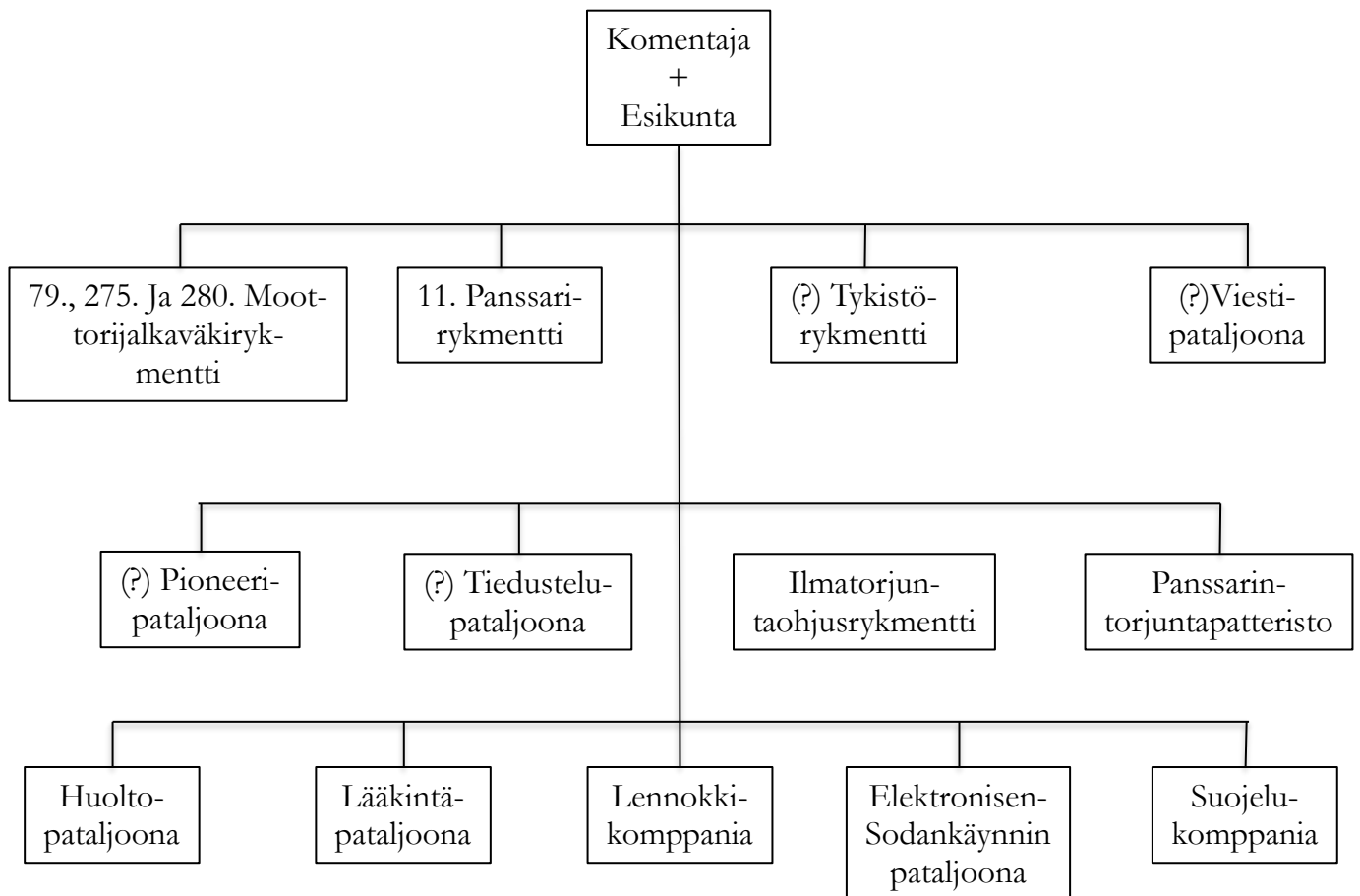
ITÄMEREN LAIVASTON 11. ARMEIJAKUNNAN KOKOONPANO (arvio)

Vahvuus 8 000–11 000

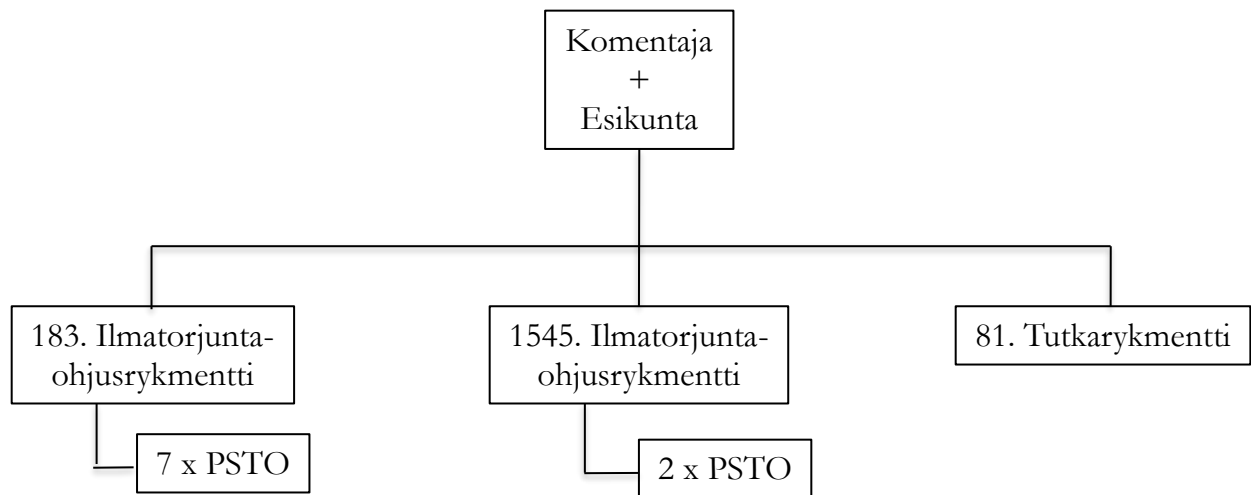

Ohjusrikaatin kalustona on Iskander-ohjukset. Armeijakunnan joukoille perinteistä raskasta tulitukea antavat Akatsija- ja Dvozdika-panssarirytykit sekä Grad- ja Smertš-raketinheitimet. Armeijakunnan ilmatorjuntajoukoilla on aseistuksenaan ainakin Strela-10-ilmatorjuntaohjusajoneuvoja ja Tor-M2-ilmatorjuntaohjuspanssarivaunuja.

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN ITÄMEREN LAIVASTON 11. ARMEIJAKUNNAN
18. MOOTTORIJALKAVÄKIDIVISIOONAN KOKOONPANO (arvio)

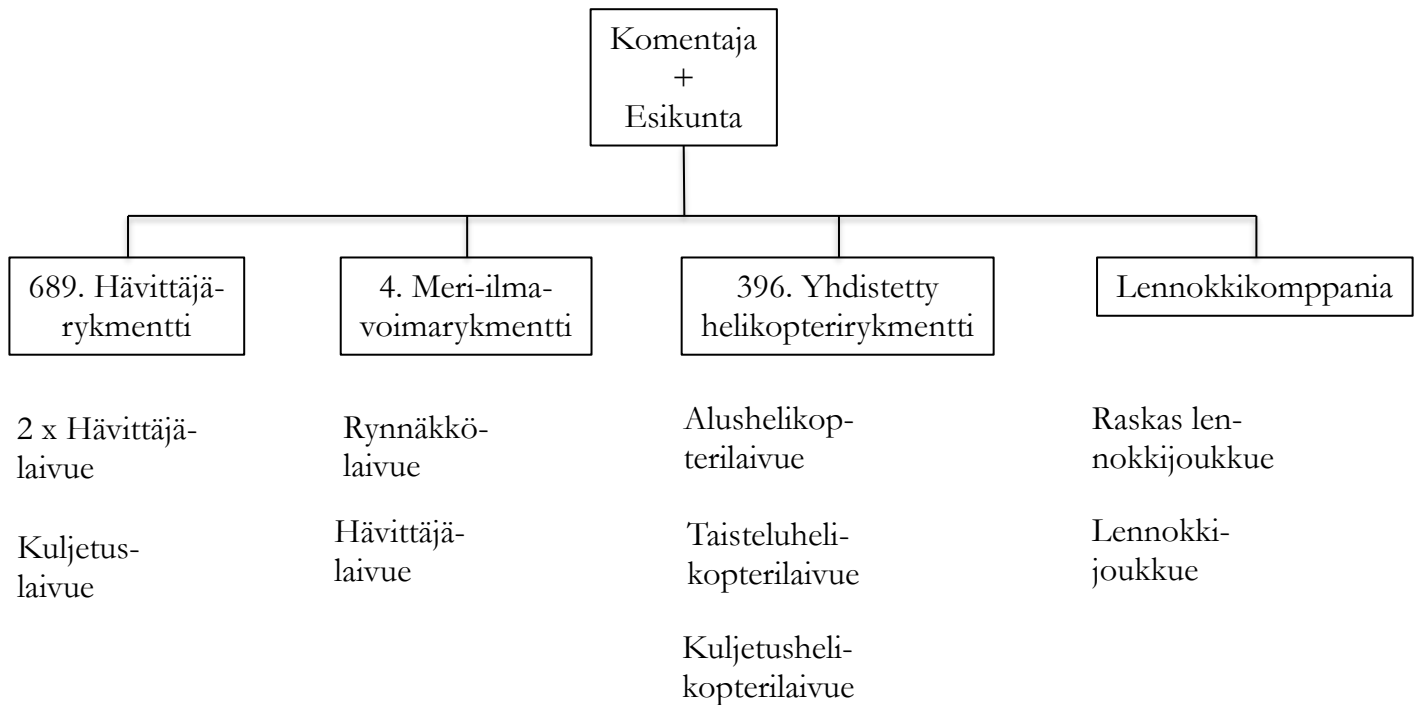

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN ITÄMEREN LAIVASTON 44. ILMAPUOLUSTUSDIVISIOONAN KOKOONPANO (arvio)

183. Ilmatorjuntaohjusrykmentin kalustoon kuuluu sekä S-300- että S-400 ilmatorjuntaohjuksia. 1545. Ilmatorjuntaohjusrykmentin pääkalustona on S-400-ilmatorjuntaohjukset.

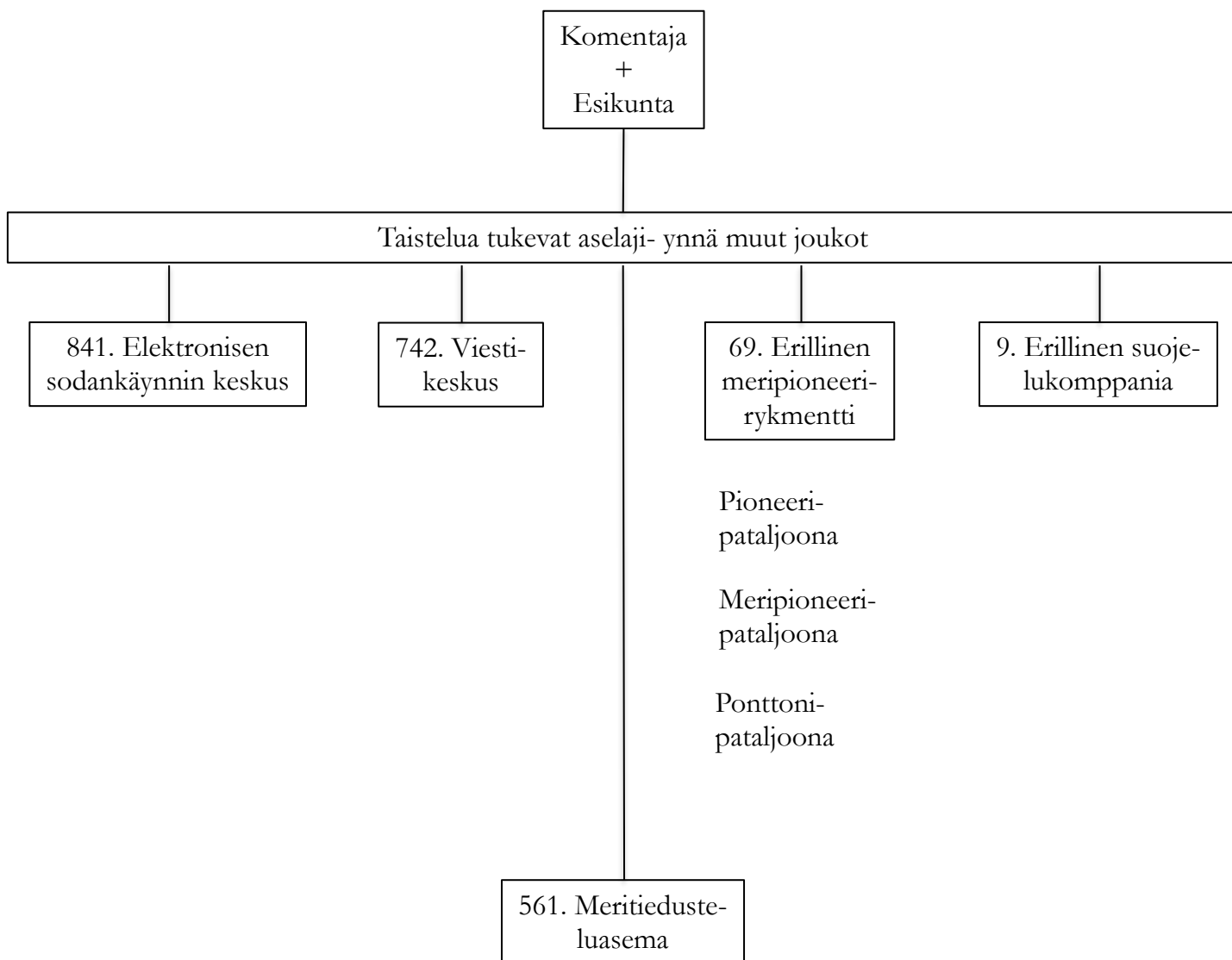
LÄNTISEN SOTILASPIIRIN ITÄMEREN LAIVASTON 34. YHDISTETYN
ILMAVOIMADIVISIOONAN KOKOONPANO (arvio)

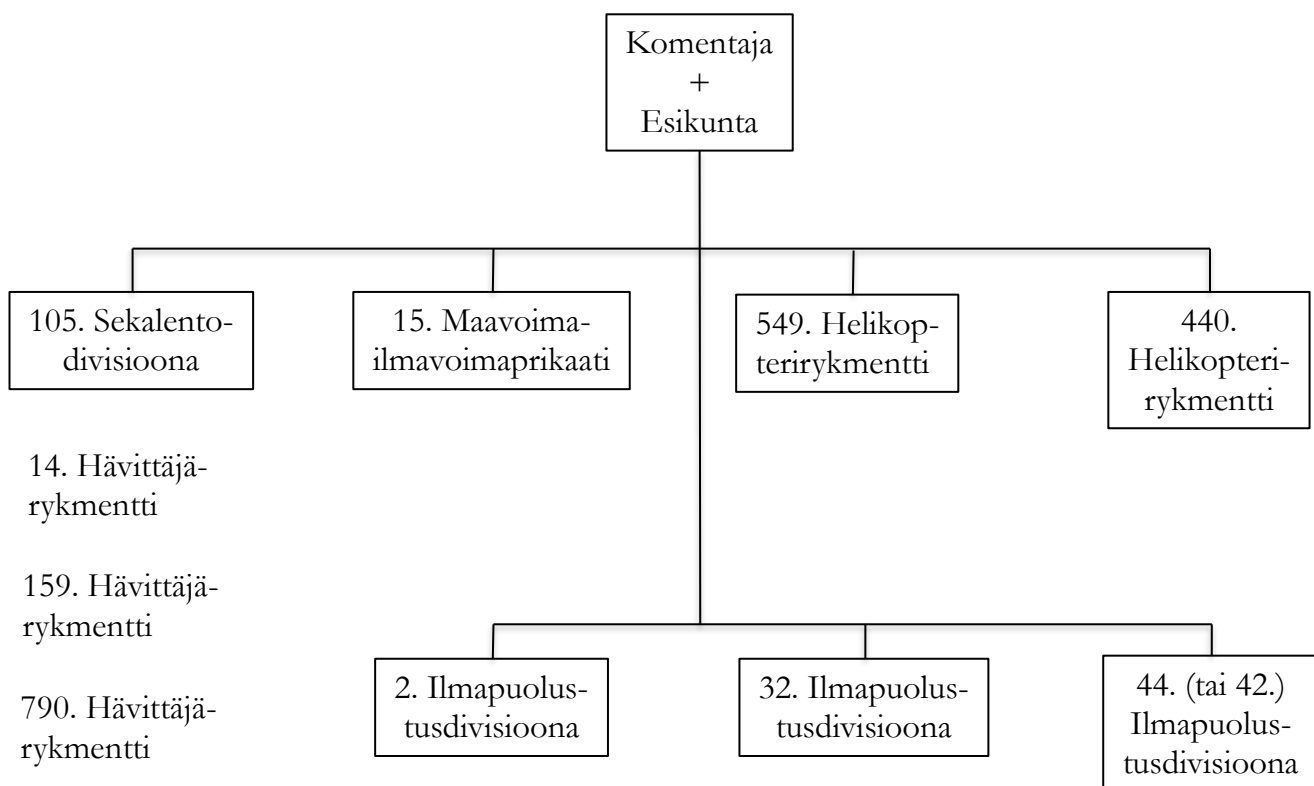
Ilmavoimadivisioonan kalustoon kuuluu ainakin:

Su-27-hävittäjiä	Mi-24VP-taisteluhelikoptereita
Su-30SM-hävittäjiä	Ka-27PL-sukellusveneiden torjuntahelikoptereita
Su-24M-rynnäkkökoneita	Ka-27M-sukellusveneiden torjuntahelikoptereita
An-26-kuljetuskoneita	Ka-29-kuuljetushelikoptereita
Tu-134-matkustajakoneita	Mi-8-kuljetushelikoptereita
Forpost-lennokkeja	
Orlan-10-lennokkeja	

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN ITÄMEREN LAIVASTON TAISTELUA TUKEVIEN
ASELAJI- YNNÄ MUIDEN JOUKKOJEN KOKOON (arvio)

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN 6. ILMAVOIMA- JA ILMAPUOLUSTUSARMEIJAN KOKOONPANO (arvio)

6. IIPA:n keskeistä sotakalustoa:

Su-34SM-rynnäkkökoneita

Su-35S-monitoimihävittäjiä

Su-27-hävittäjiä

Su-27M-hävittäjiä

Su-27SM-hävittäjiä

MiG-31BM-torjuntahävittäjiä

Su-24MR-tiedustelukoneita

An-26-kuljetuskoneita

An-12-kuljetuskoneita

An-27-Kuljetuskoneita

An-148-matkustajakoneita

Tu-134-matkustajakoneita

Mi-28N-taisteluhelikoptereita

Mi-24-taisteluhelikoptereita

Mi-35-taisteluhelikoptereita

Ka-52-taisteluhelikoptereita

Mi-26-monitoimihelikoptereita

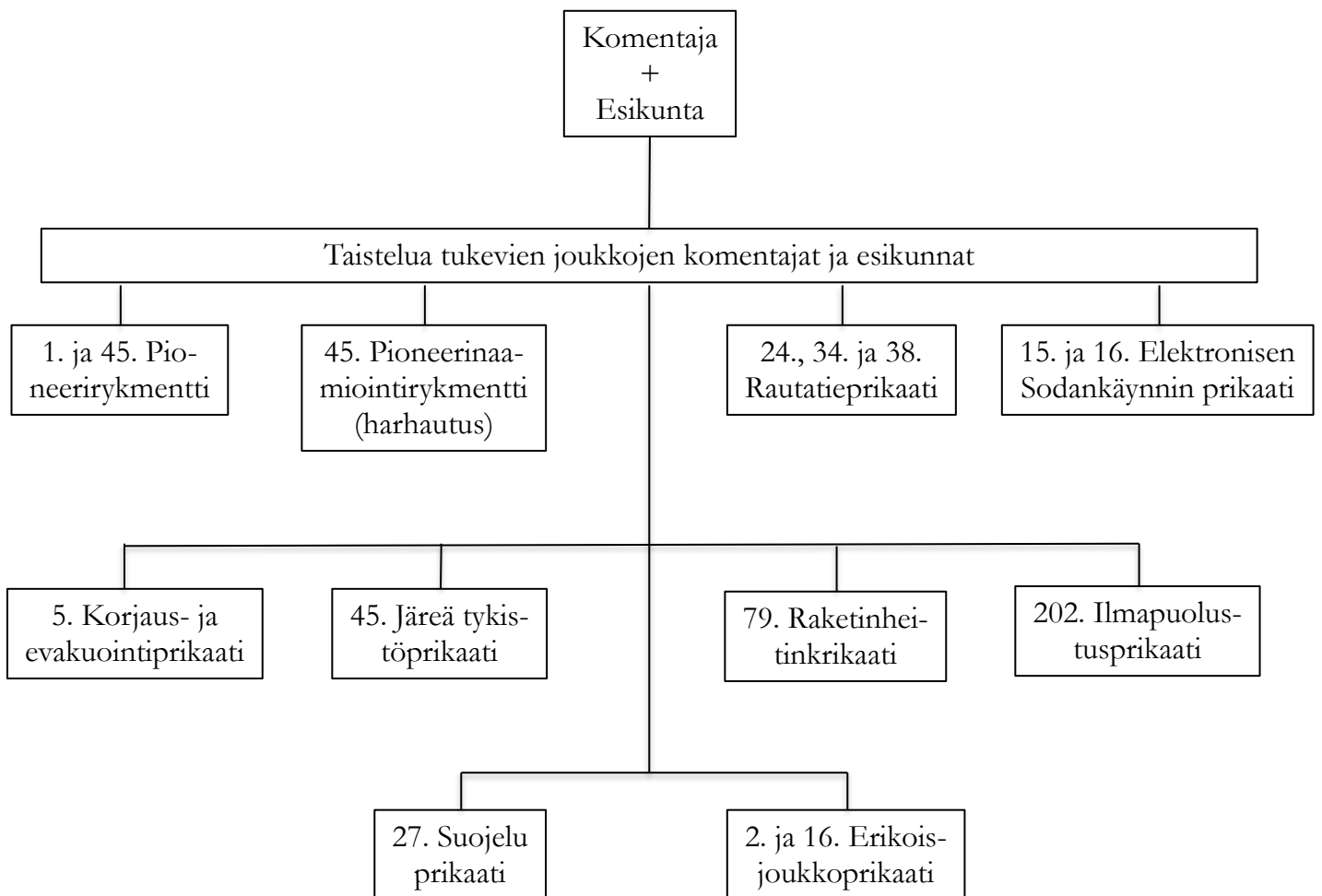
Mi-8-monitoimihelikoptereita

Mi-8MTV-5-kuljetushelikoptereita

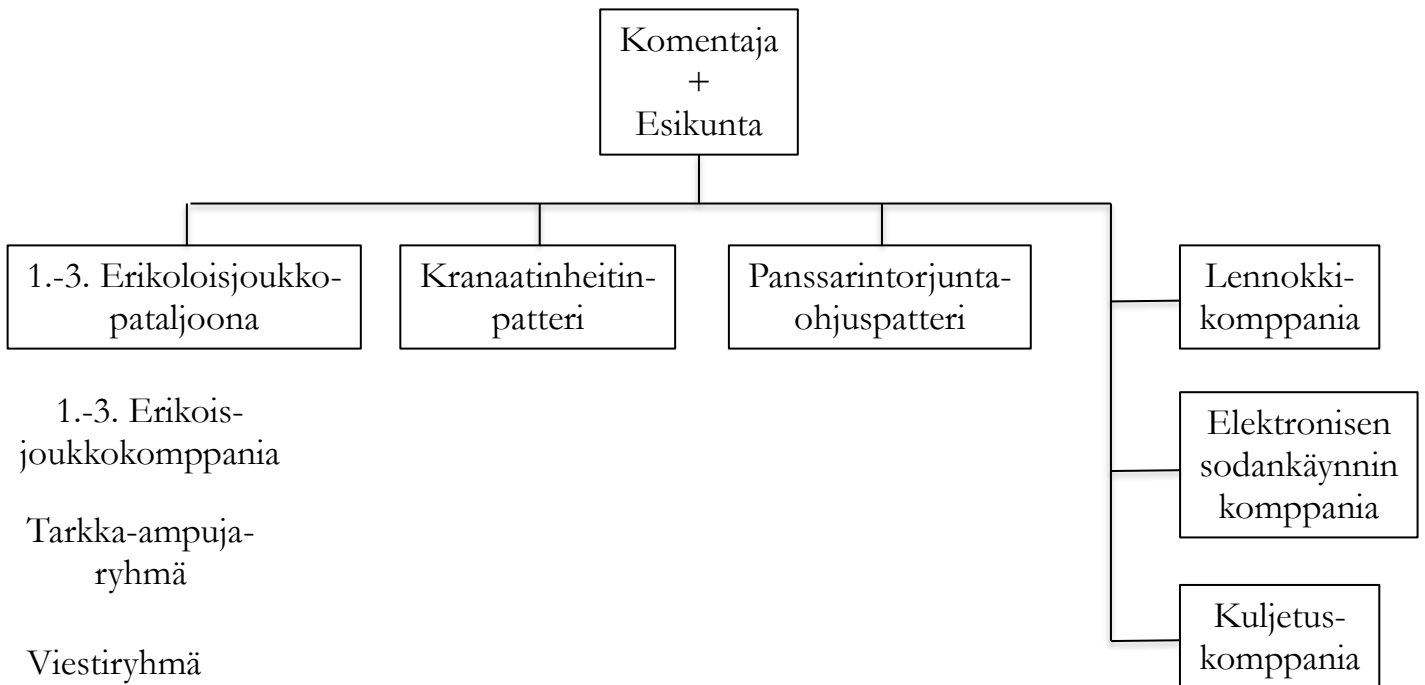
S-300-ilmatorjuntaohjuksia

S-400-ilmatorjuntaohjuksia

LÄNTISEN SOTILASPIIRIN TAISTELUA TUKEVIEN JOUKKOJEN KOONPANO (arvio)

ERIKOISJOUKKOPRIKAATIN KOKOONPANO (arvio)

1920- JA 1930 LUVUN VENÄLÄISEN SOTATAIDON PIIRTEIDEN NÄKYMINEN NYKYPÄIVÄN SOTATAIDOSSA⁸⁰⁰

1920- ja 1930-luvun piirre	Nykyajattelu
Pääiskun suunnan valinta (yllätys).	Fyysisten ja yhtenäisten rintamien kadottua ei ratkaisevan rintamakohdan valinnalla ole samanlaista merkitystä. Pääiskun suunta on ymmärrettävä pikemminkin vaikutuksen kohteen valinnaksi esim. rikkoa vihollisen taistelujärjestys tai mahdollistaa oman liikkeen etenemisen. Taktisella tasolla saumoja ja avoimia sivusatoja pidetään edelleen suositeltavina iskun suuntina.
Tavoitteena vihollisen joukkojen tuhoaminen.	Tulella tuhoamista pidetään taistelutoiminnassa olennaisena. Sen rinnalle ovat nousseet radioelektronisen taistelun ja informaatiovaikuttamisen keinot. Tuhoamisen ja vaikuttamisen kohteina eivät enää ole ainoastaan vihollisen asevoimien joukot, vaan myös niiden toimintaa hyödyntävä infrastruktuuri.
Rintaman tiheyden ja tukemisen normit (voimasuhteet).	Tänä päivänä tämä näkyy sotataidossa keskittämisen periaatteessa, joka on voimakkaimmin kehittyvä sotataidon periaate. Joukkojen ja välineiden tiheään ryhmittämisen sijaan keskittäminen ajatellaan toteutuvan parhaiten kaukovaikutuksessa tulen ja muun vaikutuksen keskittämällä. Tiedustelun ja johtamisen verkostomainen rakenne tunnustetaan vaikutuksen keskittämisen edellytykseksi. Mikäli kykyä kaukovaikutukseen ja verkostoituneeseen toimintaan ei ole, pyritään taisteluun kosketuksessa, jolloin tiheyden ja paikallisten voimasuhteiden katsotaan olevan edelleen käytettävissä olevia keinoja.
Iskun muoto ja syvyys.	Taisteltaessa kosketuksessa iskun muoto ja syvyys ovat merkityksellisiä.
Iskujen ulottaminen samanaikaisesti vihollisen koko syvyyteen.	Nykyiset asejärjestelmät mahdollistavat syvyyteen vaikuttamisen paremmin kuin koskaan aikaisemmin. Kuitenkin vaikeutena on erityisesti liikkuvien sotilaskohteiden tiedustelu, jolloin maalien valinnassa kustannus–hyötysuhde puoltaa tuho vaikutuksen suuntaamista helpommin tiedustelulle paljastuviin ja viholliselle merkityksellisiin kohteisiin, kuten elintärkeään infrastruktuuriin.

⁸⁰⁰ Lahu (2014), s. 360–362.

1920- ja 1930-luvun piirre	Nykyajattelu
Taisteluvoiman porrastaminen	Joukkojen määrän vähetessä, yksinäisten rintamien väistyessä ja aseistuksen tulivoiman kasvaessa sekä edellytykset että tarve taktisen ja operatiivisen toisen portaan käyttöön pienenevät. Porrastamisen toteuttamistapa on muuntumassa joukkojen ryhmittämisestä vaikutuksen ryhmittämiseen. Yhdeksi porrastuksen keskeiseksi osaksi muodostuu joukkojen ilmatuki. Asevoimien strategisen liikkuvuuden ja joustavuuden avulla muodostetaan strateginen porrastus, jolla turvataan operaation edellytyksien kehittäminen taistelevaa suuntaa täydentämällä ja mahdollisesti avaamalla uusia suuntia. Aseistuksen tehon kasvun takia ”rintaman” läheisyyteen ei ole turvallista sijoittaa suuria taistelusta irti olevia taktisia ja operatiivisia portaita.
Rynnäköportaan ja murron kehittämisportaan käytön erikoistuminen.	Tämä erityispiirre kuuluu yhtenäisen rintaman murtamiseen, jonka merkitys on vähentynyt.
Jatkuva rynnäköpaine.	Jatkuva joukon oman liikkeen ja tulivoiman muodostaman rynnäköpaineen merkitys taistelussa on säilynyt. Tulivoiman ja kaukovaikutuskyvyn lisääntyminen voi vastaisuudessa merkitä rynnäköpaineen merkityksen laskua venäläisten joukkojen toiminnassa.
Saavutetun menestyksen hyödyntäminen.	On edelleen ohjesäännöissä mainittu sotataidon periaate, jonka merkitys ei ole kiistettävissä.
Pyrkimys nopeuteen (taitelutempo) ja yllätykseen.	Nopeuden vaatimus sisältyy päätöksentekoon, taisteluliikkeeseen ja tulen liikkeeseen. Nopeus vähentää omia tappioita. Yllätys on ohjesäännöissä mainittu sotataidon periaate.
Johtaminen ja itseohjautuvuus.	Keskeytymätön johtaminen on ohjesäännöissä mainittu sotataidon periaate. Verkostokeskeiseen sodankäyntiin siirtymisen myötä johtamista halutaan kehittää itseohjautuvan verkoston suuntaan. Vaikka kulttuurillisia esteitä verkostojohdattamiseen siirtymiseen Venäjällä pidetään suurina, on kehitysarvioissa otettava huomioon venäläisen yhteiskunnan tottuneisuus epävirallisten tukiverkostojen käyttöön.
Yhteistoiminta.	Yhteistoiminnan merkitys on entistä tärkeämpää. Asevoimien pitää aselajien ja puolustushaarojen yhteistoiminnan lisäksi pystyä toimimaan muiden viranomaisten kanssa erityisesti maan sisäisissä aseellisissa konflikteissa.
Taitelutoiminnan turvaaminen (ilmapuolustus, tiedustelu).	Taistelutoiminnan turvaaminen kuuluu sotataidon periaatteisiin. Sodan ja taistelun kuva korostaa ilma-avaruuspuolustuksen merkitystä. Tiedustelun kehittäminen on osa verkostokeskeistä johtamisperiaatetta ja edellytys kaukovaikutteiselle tulenkäytölle.

1920- ja 1930-luvun piirre	Nykyajattelu
Täydennysten ja kunnossapidon turvaaminen.	Merkitys kasvaa sotavarustuksen kehittyessä. Osa asevoimien huoltopalveluista on jo ulkoistettu viimeisimmän asevoimauudistuksen yhteydessä.

Maanpuolustuskorkeakoulu

Sotataidon laitos
PL 7, 00861 HELSINKI

Puh. +358 299 800

www.mpkk.fi

ISBN 978-951-25-3326-8 (nid.)
ISBN 978-951-25-3327-5 (PDF)
ISSN 2343-5275 (painettu)
ISSN 2343-5283 (verkkojulkaisu)

SOTATAIDON YTIMESSÄ

Puolustusvoimat
The Finnish Defence Forces